

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ ΚΑΣΣΙΩ ΜΑΞΙΜΩ ΧΑΙΡΕΙΝ

Πολλάκις προετράπην ἐπὶ τὴν πραγματείαν τὴν προκειμένην ὀρμήσαι καὶ ἐπεσχέθην 'οὐτ' ὄκνη εἰκὼν οὐτ' ἀφραδίησι νόοιο', ὡς φησιν ὁ ποιητής, ἀλλὰ τὸ μεγαλεῖον τῶν ἐν αὐτῇ θεωρημάτων καὶ τὸ πλῆθος καταπεπληγῶς μάλιστα καὶ τὰς ἀντιλογίας δεδιῶς τῶν ἀνθρώπων τῶν ἤτοι διὰ τὸ πεπεῖσθαι οὐκ εἶναι μαντικὴν οὐδὲ θεῶν πρόνοιαν λεγόντων ὅσα λέγουσιν ἢ ἄλλως γυμνάσματα καὶ διατριβὰς ἑαυτοῖς ποριζομένων. νυνὶ δὲ ἡ παρούσα χρεια ἀναγκαία οὖσα διὰ τὴν εὐχρηστίαν οὐ μόνον τὴν ἡμῶν αὐτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν μετέπειτα ἐσομένων ἀνθρώπων προετρέψατό με μὴ διαμέλλειν μηδὲ ἀναβάλλεσθαι, ἀλλὰ περὶ ὧν ἂν ἔχω κατάληψιν, ἦν διὰ πείρας ἐπορισάμην, συγγράψαι. ἡγοῦμαι δ' ἀμφοτέρᾳ μοι ἐκ τοῦ τοιοῦτου περιέσεσθαι, πρὸς τε τοὺς ἀναιρεῖν ἐπιχειροῦντας μαντικὴν τε αὐτὴν καὶ τὰ εἶδη αὐτῆς ἀνεπιφθόνως τε ἅμα καὶ μετὰ κατασκευῆς οὐ τῆς τυχοῦσης ἀντιτάξεσθαι φέρων εἰς <τὸ> μέσον τὴν πείραν καὶ τὴν τῶν ἀποτελεσμάτων μαρτυρίαν, ἢ πᾶσιν ἰκανῆ γένοιτ' ἂν ἀντισχεῖν ἀνθρώποις, καὶ μέντοι καὶ πρὸς τοὺς χρωμένους μὲν μαντικῇ διὰ δὲ τὸ μὴ ἐντετυχηκέναι λόγοις περὶ τούτων ἀκριβέσι πεπλανημένους καὶ κινδυνεύοντας ἤδη καταφρονεῖν τε καὶ ἀφίστασθαι θεραπείαν τινὰ σωτηριώδη ἀντὶ τῆς πλάνης καταστήσειν. σχεδὸν γὰρ οἱ μικρὸν ἡμῶν πρεσβύτεροι δόξαν συγγραφικὴν ἀπενέγκασθαι βουλόμενοι καὶ διὰ τούτου ἡγοῦμενοι μόνου ἔνδοξοι ἔσεσθαι, εἰ συγγράμματα καταλίποιν ὄνειροκριτικά, ἀντίγραφα ἀλλήλων πεποιήνται ἢ τὰ καλῶς εἰρημένα ὑπὸ τῶν παλαιῶν κακῶς ἐξηγησάμενοι ἢ καὶ ὀλίγοις τῶν παλαιῶν πολλὰ προσθέντες οὐκ ἀληθῆ· οὐ γὰρ ἀπὸ πείρας ἀλλ' αὐτοσχεδιάζοντες, ὅπως ἕκαστος αὐτῶν ἐκινεῖτο περὶ τινος, οὕτως ἔγραφον, καὶ οἱ μὲν πᾶσιν ἐντυχόντες τοῖς τῶν παλαιῶν βιβλίοις, οἱ δὲ οὐ πᾶσιν· ἔνια γὰρ αὐτοὺς δι' ἀρχαιότητα σπάνια ὄντα καὶ διεφθαρμένα διέλαθεν. ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἔστιν ὅ τι βιβλίον οὐκ ἐκτησάμην ὄνειροκριτικὸν πολλὴν εἰς τοῦτο φιλοτιμίαν ἔχων, τοῦτο δὲ καὶ σφόδρα διαβεβλημένων τῶν ἐν ἀγορᾷ μάντεων, οὓς δὴ προΐκτας καὶ

γόητας καὶ βωμολόχους ἀποκαλοῦσιν οἱ σεμνοπροσωποῦντες καὶ τὰς ὀφρῦς ἀνεσπακότες, καταφρονήσας τῆς διαβολῆς ἔτεσι πολλοῖς ὠμίλησα, καὶ ἐν Ἑλλάδι κατὰ πόλεις καὶ πανηγύρεις, καὶ ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τῶν νήσων ἐν ταῖς μεγίσταις καὶ πολυανθρωποτάταις ὑπομένων ἀκούειν παλαιῶς ὄνειρους καὶ τούτων τὰς ἀποβάσεις· οὐ γὰρ ἦν ἄλλως χρήσασθαι τῇ κατὰ ταῦτα γυμνασίᾳ. ὅθεν μοι περιέγονεν ἐκ περιουσίας ἔχειν περὶ ἐκάστου λέγειν [πλείονα μὲν ἢ προσδοκῆσαι ἂν τις] οὕτως ὡς αὐτὰ τάληθῆ λέγοντα μὴ φλυαρεῖν, ὧν δ' ἂν ἐπιμνησθῶ [καὶ] τὰς ἀποδείξεις φανεράς καὶ πᾶσιν εὐκαταλήπτους ἀποδοῦναι [μ'] ἐξ ἀπλῶν, πλὴν εἰ μὴ τι εἴη οὕτω σαφές, ὡς περιττὴν ἡγήσασθαι τὴν περὶ αὐτοῦ ἐξήγησιν.

Ἰτέον δὲ λοιπὸν ἐπὶ τὸ προκείμενον, ἵνα μὴ μείζον ἡμῖν ἢ τὸ προοίμιον τοῦ δέοντος. τί γὰρ καὶ δεῖ λόγων ἄνευ τῶν πραγμάτων αὐτῶν πρὸς σὲ τὸν οὕτω μὲν δεινὸν εἰπεῖν, ὡς οὐπω τις εἰς ἀνθρώπους τῶν Ἑλλήνων παρήλθεν, οὕτω δὲ συνετόν, ὡς οὐκ ἀναμένειν τοῦ λέγοντος τὸ πέρασ, ἀλλὰ τὴν ὑπόθεσιν ὅπου τελευτᾷ καταλαμβάνειν; ἀναγκαῖον δὲ πρῶτον περὶ στοιχείων τινῶν κανονικῶς εἰπεῖν.

Περὶ μὲν οὖν ἐνυπνίου καὶ ὄνειρου διαφορᾶς τῆς πρὸς ἄλληλα διαίσεις οὐκ ὀλίγη καὶ ἐν ἄλλοις γέγραπταί μοι καὶ ** ἐπειδὴ ἄκοσμον καὶ ὥσπερ οὐκ ἀπ' ἀρχῆς γενόμενον φανεῖται σοὶ τὸ σύγγραμμα, καὶ νῦν ἀπ' αὐτῶν τούτων ἄρξασθαι καλῶς ἔχον εἶναι μοι δοκεῖ. ταύτη γὰρ **ὄνειρος ἐνύπνιον διαφέρει, ἢ συμβέβηκε τῷ μὲν εἶναι σημαντικῷ τῶν μελλόντων, τῷ δὲ τῶν ὄντων. σαφέστερον δ' ἂν μάθοις οὕτω. τὰ ποιά τῶν παθῶν προσανατρέχειν πέφυκε καὶ προσανατάσσειν ἑαυτὰ τῇ ψυχῇ καὶ τοὺς ὄνειρωγμοὺς ἀποτελεῖν. οἷον ἀνάγκη τὸν ἐρώντα ὄναρ ἅμα τοῖς παιδικοῖς εἶναι δοκεῖν καὶ τὸν δεδιότα ὄραν ἃ δέδιδε, καὶ πάλιν αὐτὸν τὸν **πεινῶντα ἐσθίειν καὶ τὸν διψῶντα πίνειν**, ἔτι καὶ τὸν **πεπλησμένον τροφῆς ἢ ἐμείν ἢ πνίγεσθαι** [διὰ τὴν γινομένην ἀπόφραξιν δυσαναθυμιάτου τῆς τροφῆς οὔσης]. ἔστι τοίνυν ἰδεῖν ταῦτα καθυποκειμένων ἤδη τῶν παθῶν οὐ πρόρρησιν ἔχοντα τῶν μελλόντων ἀλλ' ὑπόμνησιν τῶν ὄντων. τούτων**

δὲ οὕτως ἐχόντων ἴδιοις ἂν ἃ μὲν ἴδια σώματος μόνου ἃ δὲ ἴδια ψυχῆς <ἃ δὲ κοινὰ σώματι καὶ ψυχῇ>, οἷον ἐρῶντα δοκεῖν ἅμα τοῖς παιδικοῖς εἶναι καὶ νοσοῦντα θεραπεύεσθαι καὶ συμμίσγειν ἰατροῖς· κοινὰ γὰρ ταῦτα σώματι καὶ ψυχῇ· ἐμεῖν δὲ καὶ καθεύδειν καὶ πάλιν αὖ πίνειν τε καὶ ἐσθίειν ἴδια σώματος ἡγητέον, ὥσπερ ἴδια ψυχῆς χαίρειν τε καὶ λυπεῖσθαι. σαφὲς δὲ ἀπὸ τούτων ὅτι τῶν σωματικῶν ἃ μὲν δι' ἔνδειαν ἃ δὲ διὰ περισσότητα ὁράται, τῶν δ' αὖ ψυχικῶν ἃ μὲν διὰ φόβον ἃ δὲ δι' ἐλπίδα.

Περὶ μὲν οὖν ἐνυπνίου τοσαῦτα εἰρήσθω· τὸ δὲ ὄνομα αὐτὸ κύριον, οὐχ ἢ ὑπνοῦντες αὐτὸ ὀρώσι πάντες, ἐπεὶ <καὶ> ὄνειρος ὑπνοῦντων ἔργον ἐστίν, ἀλλ' ἢ ἐφ' ὅσον μὲν ἐνυπνιὸν ἐστὶν ἐνεργεῖ, παυομένων δὲ τῶν ὑπνων ἀφανίζεται· ὁ δ' ὄνειρος ἐνυπνιὸν τε ὧν ἐνεργεῖ ἄγων εἰς ἐπίστασιν προαγορεύσεως τῶν μελλόντων, καὶ μεθ' ὑπνον ἐνεργεῖς ἐπάγων τὰς ἐγχειρήσεις ἐγείρειν τε καὶ ὀρεῖναι τὴν ψυχὴν πέφυκε, διὰ ταῦτα καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτῷ τεθέντος ἀπ' ἀρχῆς ἢ παρὰ τὸ <τὸ ὄν> εἴρειν, ὃ ἐστὶ λέγειν, ὡς ὁ ποιητῆς 'τὰ δέ τοι νημερτέα εἴρω.' καὶ τὸν πτωχὸν Ἴρον ἐκάλουν οἱ Ἰθακῆσιοι 'οὐνεκ' ἀπαγγέλλεσκε κιών, ὅτε πού τις ἀνώγοι.'

Ἔτι τῶν ὀνειρῶν οἱ μὲν εἰσι θεωρηματικοὶ οἱ δὲ ἀλληγορικοί. καὶ θεωρηματικοὶ μὲν οἱ τῇ ἑαυτῶν θέα προσεοικότες. οἷον πλέων τις ἔδοξε ναυαγεῖν καὶ διατεθεὶς ἔτυχεν οὕτως, ἐπεὶ γὰρ αὐτὸν ἀνήκεν ὁ ὑπνος, καταποθὲν ἀπώλετο τὸ σκάφος, αὐτὸς δὲ σὺν ὀλίγοις μόγις ἐσώθη. καὶ πάλιν ἔδοξέ τις τετρώσθαι ὑπὸ ἀνδρός, ᾧ μεθ' ἡμέραν συνεξελθεῖν εἰς θήραν συνέθετο. καὶ δὴ συνεξελθὼν ἐτρώθη ὑπ' αὐτοῦ παρὰ τὸν ὦμον, ἔνθα καὶ ὄναρ ἔδοξεν. ἔτι δόξας τις ἀργύριον παρὰ φίλου λαβεῖν ἔωθεν παρ' αὐτοῦ λαβὼν μνᾶς δέκα παρακαταθήκην ἐφύλαξε, καὶ πολλὰ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα. ἀλληγορικοὶ δὲ οἱ δι' ἄλλων ἄλλα σημαίνοντες, αἰνισσομένης ἐν αὐτοῖς φυσικῶς τι [καὶ] τῆς ψυχῆς.

Ἐγὼ δ' οἶμαι δεῖν καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῶν, ὡς μάλιστα δυνατὸν ἐμοί, καθ' ἣν οὕτως ὀρώνται τε καὶ ἀποβαίνουσι, καὶ τὸ ἔτυμον τοῦ ὀνόματος εἰπεῖν. πρῶτον μὲν οὖν εἰρή-

σεται μοι τίς ὅρος καθολικὸς ὀνειροῦ, οὐδὲν ἂν τι ῥήσεως δεόμενος, εἰ μὴ πρὸς φιλονεικούντας λέγοιτο.

Ἔπειτα ὄνειρος ἐστὶ κίνησις ἢ πλάσις ψυχῆς πολυσχήμεν ἢ μαντική τῶν ἐσομένων ἀγαθῶν ἢ κακῶν. τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, ὅσα μὲν ἀποβήσεται χρόνου μεταξὺ διελθόντος ἢ πολλοῦ ἢ ὀλίγου, ταῦτα πάντα δι' εἰκόνων ἰδίων φυσικῶν τῶν καὶ στοιχείων καλουμένων προαγορεύει ἢ ψυχῆ, ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ νομίζουσα ἡμᾶς δύνασθαι λογισμῷ διδασκομένους μαθεῖν τὰ ἐσόμενα· ὅσα δὲ τῶν γινομένων οὐδ' ἠντιναοῦν ἐπιδέχεται διωρίαν, μηδὲν ὑπερτιθεμένου τοῦ ὅστις ἐστὶν ὁ διοικῶν ἡμᾶς εἰς τὴν ἐπαγωγὴν αὐτῶν, οὐδὲν ὄφελος ἡγουμένη τῆς προρρήσεως ἡμῖν, εἰ μὴ συνήσομεν αὐτὰ πρὶν πείρα μαθεῖν, αὐτὰ δι' αὐτῶν δείκνυσιν, οὐδὲν τῶν ἔξωθεν εἰς ἐπίδειξιν ἀναμείνασα τῶν σημαυομένων, τρόπον τινὰ βοῶσα ἐκάστω ἡμῶν 'θέασαι τοῦτο καὶ πρόσεχε δι' ἐμοῦ μαθῶν ἢ σοι μάλιστα δυνατόν.' καὶ τοῦτο οὕτως ἔχει ὁμολογήσουσιν ἅπαντες. οὐ γὰρ ποτε ἐρεῖ τις ὡς οὐ μετὰ τὴν ὄψιν αὐτὴν ἀποβαίνει τὰ τοιαῦτα οὐδ' ὀλίγον διαλείποντα, ἤδη δὲ αὐτῶν ἔνια ἅμα νοήματι ὡς εἰπεῖν ἔτι τῆς ὄψεως κατεχούσης περαιοῦται. ὅθεν καὶ τῆς προσηγορίας ἔτυχεν οὐκ ἀλόγως, ἅμα θεωρούμενα καὶ ἀποβαίνοντα. ἔπεται δὲ τούτοις τῷ μὲν ἐνυπνίῳ τῷ ἀσημάντῳ τὸ φάντασμα, περὶ οὗ ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ δὴ καὶ Ἀρτέμων ὁ Μιλήσιος καὶ Φοῖβος ὁ Ἀντιοχεὺς διειλεγμένοι εἰσί, τῷ δὲ ὀνειρῷ ὄραμά τε καὶ χρηματισμὸς. ἡμεῖς δ' ἐκόντες παρήκαμεν τὴν περὶ αὐτῶν εἰς λεπτὸν ἐξήγησιν, ἐπεὶ ᾧ γε μὴ ἔστι καταφανὴ οἷά ἐστὶν, τοῦτον ἡγοῦμαι μὴδὲ ἐξηγουμένῳ τινὶ παρακολουθεῖν δύνασθαι.

Ἔτι τῶν ἀλληγορικῶν ὀρίζονται τινες πέντε εἶναι εἶδη. τοὺς μὲν γὰρ ἰδίους εἶπον, ἐν οἷς ἂν τις ἑαυτὸν ὑπολάβῃ δρᾶν ἢ πάσχειν· ἀποβήσεται γὰρ αὐτῷ τῷ ἰδόντι μόνῳ, εἴτε ἀγαθὰ ὄντα τύχοι εἴτε ἐναντία· τοὺς δὲ ἀλλοτρίους, ἐν οἷς ἂν ἄλλον δοκῇ ἐνεργεῖν ἢ πάσχειν· τῷδε γὰρ ἀποβήσεται μόνῳ, εἴτε ἀγαθὰ ὄντα τύχοι εἴτε ἐναντία, εἴπερ εἰδείῃ αὐτὸν κἂν ἐπὶ ποσὸν ὄντα συνήθῃ· ἃ δὲ κοινὰ, ταῦτα καὶ τὸ ὄνομα σημαίνει τὰ μεθ' οὐτινοσοῦν γνωρί-

μου πρᾶσσόμενα κατ' ὄναρ. ὅσα δὲ πρὸς λιμένας καὶ τείχη ἀγοράς τε καὶ γυμνάσια καὶ κοινὰ πόλεως ἀναθήματα διατείνει, ταῦτα δημόσια καλοῦσιν. ἡλίου δὲ καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων ἀφανισμόν ἢ τελείαν ἔκλειψιν γῆς τε καὶ θαλάσσης ἀκόσμους ἀνατροπὰς πάθη μὲν προαγορεύειν κοσμικά, καλεῖσθαι δὲ κυρίως [οὕτως] ὄνειρατα κοσμικά **. ἔχει δ' οὐχ οὕτως ἀπλῶς ὁ καθολικός λόγος, ἐπειδὴ οὐδὲ τοὺς ἰδίους ἀποβαίνειν συμβέβηκε διηνεκῶς τοῖς ἰδοῦσι μόνοις, ἤδη πολλῶν καὶ εἰς τοὺς πέλας ἀποβάντων. οἷον ἔδοξε τις ἀποθανεῖν. ἀπέβη τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀποθανεῖν, ὅσπερ ἦν ἄλλος αὐτὸς τῷ καὶ σώματος καὶ ψυχῆς τῆς αὐτῆς μετέχειν. καὶ πάλιν ἔδοξε τις τετραχηλοκοπήσθαι. συνέβη καὶ τούτου τὸν πατέρα ἀποθανεῖν, ὅς καὶ τοῦ ζῆν καὶ τοῦ φωτὸς αἴτιος ἦν, ὡσπερ καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ παντὸς σώματος. οἷον [δέ] ἐστι καὶ τὸ τετυφλωθῆναι τέκνοις ὄλεθρον καὶ οὐχὶ τῷ ἰδόντι σημαῖνον καὶ πολλὰ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα εἶποι τις ἄν. οὐδὲ τοὺς ἀλλοτρίους μὴ οὐχὶ καὶ αὐτοῖς τοῖς ὀρώσι ἀποβαίνειν τις διοριεῖται πείρα διδασκόμενος. οἷον ἔδοξε τις τὸν πατέρα κατακαίόμενον ἰδεῖν. ἀπέβη ἀποθανεῖν αὐτὸν τὸν ἰδόντα, ἵνα διὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ λύπην ὡς εἶπειν δίκην πυρὸς ὑπὸ τοῦ πάθους καιόμενος ὁ πατὴρ διαφθεῖρηται. καὶ πάλιν ἔδοξε τις τὴν ἐρωμένην αὐτοῦ τελευτήσῃ. καὶ μετ' ὀλίγον αὐτὸς ἀπεβίω τῆς ἡδίστης αὐτῷ χρήσεως ἀφηρημένος. οἷον [δέ] ἐστι καὶ τὸ δοκεῖν νοσεῖν τὴν μητέρα ἢ τὴν γυναῖκα, ἀσθενεῖς καὶ ἀκόσμους τὰς ἀπὸ τῶν τεχνῶν παρέχον ἐργασίας. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ διαφωνεῖται τοῦτό γε, ἀλλὰ συμφώνως εἰκέναι λέγουσι πάντες τέχνην μητρὶ μὲν, ἐπεὶ τρέφει, γυναικὶ δέ, ἐπεὶ ἰδιαίτατον. ἔτι καὶ τὸ φίλους ὄραν, [καὶ] εἰ μὲν λυποῖντο, λύπας παρέχει, εἰ δὲ χαίροιν, ἡδονάς. ἀπὸ δὲ τῶν αὐτῶν ἐστι καὶ τοὺς κοινούς διελέγχειν ὄνειρους, ὧν καὶ αὐτῶν ἀντὶ κοινῶν ἰδίας ἤδη τινὲς ἔσχον τὰς ἀποβάσεις. ἀλλὰ καὶ τὰ μὲν πρῶτα, ὡς οἱ παλαιοὶ περὶ τούτων διέλαβον, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὕτως ἔχει· τὰ δ' ἐξῆς σπανίως μὲν ἀλλ' οὖν ἔστιν ὅτε οὕτως ὡς ἡμεῖς φαμεν γινόμενα πλάνην τοῖς περὶ ταῦτα δεινοῖς ἐμποιεῖ. διαληπτέον δὲ περὶ αὐτῶν ὧδε. τῶν μὲν ἰδίων ὅσα μὴ διατείνει πρὸς τοὺς πέλας, ἐν

μόνοις τοῖς ὀρώσι καὶ πρὸς μόνοις ὄντα καὶ μὴ πρὸς τινὰς καὶ διὰ τινὰς ἐνεργούμενα, ταῦτα μόνοις τοῖς ὀρώσιν ἀποβαίνει, ὡς τὸ λέγειν, ὡς τὸ ἄδειν, ὡς τὸ ὀρχεῖσθαι, καὶ ἐξῆς πυκτεύειν ἀγωνίζεσθαι ἀναρτᾶν ἑαυτὸν ἀποθνήσκειν σταυροῦσθαι κολυμβᾶν θησαυρὸν εὐρίσκειν ἀφροδισιάζειν ἐμεῖν θακεύειν κοιμᾶσθαι γελᾶν κλαίειν θεοῖς λαλεῖν καὶ τὰ ὅμοια. τὰ δὲ ἀμφὶ <τὸ> σῶμα ἢ μέρος τι σωματικόν καὶ τὰ ἐκτός, οἷον κλινίδια ἢ κιβώτια ἢ κιστίδια καὶ τὰ ἄλλα σκευὴ ἐσθήματά τε καὶ τὰ ὅμοια, καίτοι ἴδια ὄντα, πολλάκις φιλεῖ καὶ τοῖς πέλας ἀποβαίνειν κατ' οἰκειότητα τῶν χρεῶν, οἷον κεφαλὴ εἰς πατέρα, πούς εἰς δοῦλον, δεξιὰ χεῖρ εἰς πατέρα υἱὸν φίλον ἀδελφόν, ἀριστερὰ χεῖρ εἰς γυναῖκα καὶ μητέρα καὶ φίλην καὶ θυγατέρα καὶ ἀδελφὴν, αἰδοῖον εἰς γονεῖς καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα, κνήμη εἰς γυναῖκα καὶ φίλην. τῶν δὲ ἄλλων ἕκαστον, ἵνα μὴ μακρολογῶμεν, οὕτω σκοπητέον. τῶν κοινῶν τε καὶ ἀλλοτρίων ὅσα μὲν πρὸς ἡμᾶς τε καὶ δι' ἡμᾶς γίνεται, ἡμῶν αὐτῶν ἴδια νομιζέσθω· ἃ δὲ μὴ πρὸς ἡμᾶς ἢ δι' ἡμᾶς, ταῦτα τοῖς ἄλλοις ἀποβήσεται. ἀλλ' εἰ μὲν εἶησαν φίλοι καὶ τὰ σημαινόμενα ἀγαθὰ, γίνονται ἂν ἐκείνοις ἡμῖν τε ἀπὸ μέρους χαρὰ τε καὶ ἡδονή· εἰ δὲ κακὰ εἶη, ταῦτα μὲν ἐκείνοις, ἡμῖν δὲ λύπη, οὐ πάντως δὲ διὰ τὰ ἐκείνων κακὰ, ἀλλ' ἤδη τις ἴδια. ἐχθρῶν δὲ ὄντων τὰ τούτοις ἐναντία τεκμαίρεσθαι χρή. ἀτὰρ δὴ καὶ περὶ δημοσίων καὶ κοσμικῶν ὧδε ἔχω λέγειν. τὰ μὲν ὑπὲρ ὧν τις οὐ πεφρόντικεν, ὑπὲρ τούτων οὐδὲν ὄψεται, ἐπεὶ καὶ ὑπὲρ ἰδίων ἤδη τινὲς μὴ φροντίσαντες ὄνειρους <οὐκ> εἶδον· τὸ δὲ παρὰ δύναμιν ἀναδέξασθαι μικρὸν ὄντα μεγάλων πραγμάτων θέαν ἀδύνατον· διελέγχει γὰρ τὸν λόγον ἰδίων ὄντων καὶ τούτων τῶν ὄνειρων καὶ εἰς τοὺς ὀρώντας ἀποβαινόντων, εἰ μὴ ἄρα βασιλεὺς ἢ ἄρχων ἢ τις τῶν μεγιστάνων ἴδιοι. τούτοις γὰρ καὶ πεφρόντισται τὰ κοινὰ, καὶ τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ὄψιν ἀναδέξασθαι δύνανται οὐχ ὡς ἰδιῶται μικρὰ πεπιστευμένοι, ἀλλ' ὡς δεσπότηται καὶ τινῶν πραγμάτων ἐπιμελούμενοι ὑπὲρ εὐδαιμονίας. ὅπερ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπὶ τούτων λέγει, περὶ τοῦ ὄνειρου τοῦ Ἀγαμέμνονος διαλαμβανόντων αὐτῶν ἐν τῇ βουλῇ τῶν γερόντων

εἰ μὲν τις τὸν ὄνειρον Ἀχαιῶν ἄλλος ἔνισπε,
ψευδὸς κεν φαίμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μάλλον·
νῦν δ' ἴδεν ὅς μὲγ' ἄριστος ἐνὶ στρατῷ εὖχεται εἶναι.
βούλεται γὰρ λέγειν εἰ μὲν τις τὸν ὄνειρον Ἀχαιῶν ιδιώτης
ἔλεγεν, οὐχὶ ψεύδεσθαι ἂν τὸν λέγοντα ἠγούμεθα, ἀλλὰ
ψευδῆ εἶναι τὸν ὄνειρον αὐτὸν καὶ ἡμῖν οὐκ ἀποβησόμενον·
διὸ καὶ ἡμᾶς ἀπήγομεν [αὐτοῦς] ἂν τοῦ προσέχειν· νυκτὶ
δὲ ἀμήχανον μὴ οὐχὶ ἀποβῆναι ἡμῖν, ἐπειδήπερ βασιλεὺς
εἶδεν. ἀλλὰ φασιν ὅτι ἤδη τινὲς καὶ ιδιώται καὶ πένητες
εἶδον ὄνειρους δημοσίους, οὓς προκηρῦξαντες ἢ γράψαντες
καὶ προθέντες ἐπιστεύθησαν τῷ τὰς ἀποβάσεις εἰκέναι
τοῖς ὄνειροις, λανθάνοντες ἑαυτοὺς ὅτι μὴ ἐγνώκασιν τὸ
αἴτιον· οὐ γὰρ ἐνὸς ἰδόντος ἀπέβη ποτὲ ιδιώτου ὄνειρος
εἰς τὸ κοινόν, ἀλλὰ πολλῶν κατὰ τὸ αὐτό, ὧν οἱ μὲν δημο-
σία ἀναγορεύουσιν οἱ δὲ ἰδίᾳ ἕκαστος. καὶ γίνεται οὐκ
ιδιώτης ὁ ἰδὼν ἀλλὰ καὶ στρατηγοῦ καὶ ἄρχοντος οὐδὲν
ἥττων δῆμος· ἀγαθοῦ μὲν γὰρ ἐσομένου κοινοῦ πόλει
μυρίους ἂν τις ἀκούσαι λεγομένους ὄνειρους, οἱ σημαίνουσι
τὸ μέλλον ἄλλος ἄλλοῖα καὶ διαφόρῳ ὄψει. οὕτως δὲ
καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων, ἐὰν μὴ πολλοί, εἰς δὲ τις ἴδῃ, δί-
καιος οὐκ ἂν εἴη μόνος ἀναδέξασθαι τὴν ἀπόβασιν, εἰ μὴ
τις εἴῃ τῶν στρατηγῶν ἢ <τῶν> ἄλλην ἀρχὴν ἀρχόντων
ἢ ἱερεὺς ἢ μάντις τῆς πόλεως. ἀρέσκει δὲ ταῦτα καὶ
Νικοστράτῳ τῷ Ἐφεσίῳ καὶ Πανυάσιδι τῷ Ἀλικαρνασσεῖ
γνωριμωτάτοις ἀνδράσι καὶ ἐλλογίμοις.

Ἔτι δὲ λέγουσιν οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ ὅτι δεῖ κρίνειν
αἴσια τὰ φύσει καὶ νόμῳ καὶ ἔθει καὶ τέχνῃ καὶ ὀνόμασι
καὶ χρόνῳ ὀρώμενα, οὐ προεννενοηκότες ὅτι τὰ φύσει
βλεπόμενα τῶν οὐ βλεπομένων φύσει δεινότερα τοῖς ὀρώ-
σιν, εἰ μὴ χρησιμεῖσι διὰ τὰς ὑποκειμένας τοῖς πράγμασιν
ὑποστάσεις. γίνεται γὰρ πῶς τοῖς εὐπόροις τὸ ἀκουσιν
καὶ τοῖς πάνυ <τοῖς> τὰ μυστικώτερα πράττουσιν ἡμέραι
καθαραὶ καὶ νυκτὸς εὖσημος ἀστέρων χορὸς ἡλίου τε καὶ
σελήνης ἐπιτολαὶ καὶ τὰ παραπλήσια. καὶ τὰ κατὰ τὸ
ἔθος οὐ παντάπασιν ἀρμόζει ταῖς τῶν καιρῶν ἐπιμιξίαις
οἰκειούμενα. τούτοις ἐξῆς ὅμοια καὶ τὰ περὶ τῶν ἄλλων
ἔχω λέγειν· δεῖ δὲ καὶ τῆς συμμετρίας στοχάσασθαι.

ὄντων δὲ τούτων τῶν ἐξ στοιχείων οὐ πάντως καθολικῶν
πολὺς γέλωσ παρήλθεν εἰς ἀνθρώπους ὑπὸ τῶν ταῦτα τὰ
ἐξ τῶν μὲν ὀκτωκαίδεκα τῶν δὲ ἑκατὸν τῶν δὲ διακόσια
πεντήκοντα εἶναι λεγόντων, ἐπειδὴ ὅ τι ἂν λέγωσιν οὐ
διαφεύγει τὸ μὴ τι τῶν ἐξ εἶναι.

Ταῦτα μὲν οὖν εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τῶν παλαιῶν
ἐνδεῶς εἰρημένων ἱκανῶς εἴρηται. δύο δὲ τρόπους καθολι-
κοὺς ἀναδέξασθαι χρή, τὸν μὲν γενικὸν πρῶτον, τὸν δ'
εἰδικὸν δεύτερον. τὸν μὲν οὖν πρῶτον τοῦτον τὸν τρόπον.

**Τῶν ὀνείρων οἱ μὲν πολλὰ διὰ πολλῶν προαγορεύουσιν,
οἱ δὲ ὀλίγα δι' ὀλίγων, οἱ δὲ πολλὰ δι' ὀλίγων, οἱ δὲ ὀλίγα
διὰ πολλῶν.** πολλὰ μὲν οὖν διὰ πολλῶν. **οἷον ἔδοξέ τις πέ-
τεσθαι ἀράμενος ἐκ τῆς οἰκείας διανοίας <πρὸς> προτεθει-
μένον σκοπόν, ἐφ' ὃν ἐσπουδάκει γενέσθαι· εἶτα γενό-
μενος ἐπ' αὐτὸν πτερὰ ἔχειν ἔδοξε καὶ συναπαίρειν τοῖς
ὀρνέοις, καὶ μετὰ ταῦτα κατῆχθαι πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν·
ἀπέβη αὐτῷ [τούτῳ] μεταναστῆναι τῆς οἰκείας διὰ τὴν
πτῆσιν, καὶ τὰ προκείμενα καὶ μάλιστα ἐσπουδασμένα
αὐτῷ περᾶναι διὰ τὸ μὴ τοῦ σκοποῦ ἡμαρτηκέναι. καὶ δὴ
εὐπορήσας ἱκανῶς, ἐπειδὴ τοὺς εὐπόρους πτερὰ ἔχειν
φαμέν, καὶ ἐν ξένη διατρίψας διὰ τὸ μὴ ὁμογενῆ εἶναι τὰ
ὄρνεα, πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν κατῆρεν.** οἱ δὲ ὀλίγα δι' ὀλί-
γων. **οἷον ἔδοξέ τις χρύσεια ὄμματα ἔχειν. ἐτυφλώθη διὰ
τὸ μὴ ἴδιον ὀμμάτων εἶναι τὸ χρυσίον.** οἱ δὲ πολλὰ δι'
ὀλίγων. **οἷον ἔδοξέ τις τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα ἀπολωλέκναι.
ἀπέβη αὐτῷ τοῦτο μὲν τὸν υἱὸν ἀπολέσαι (οὐχ ὅτι τὸ τι-
μιώτατον ἀπώλεσε μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ τὸ ὄνομα κα-
λούμενος ἔτυχεν ὁ παῖς) τοῦτο δὲ καὶ τὴν κτῆσιν ἀθρόαν,
δικῶν τινῶν αὐτῷ γραφειῶν, ἐφ' αἷς ἐάλω φεύγων γρα-
φὴν δημοσίων ἀδικημάτων· ἄτιμός τε καὶ φυγὰς γενόμε-
νος ἀναρτήσας ἑαυτὸν ἐτελεύτησε τὸν βίον, ὡς μηδὲ ἀπο-
θανῶν ἔχειν ὄνομα.** τούτους γὰρ μόνους ἐν νεκρῶν δείπνοις
οὐ καλοῦσιν οἱ προσήκοντες. δῆλον οὖν παντὶ γένοιτ' ἂν ὅτι
πάντα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀπέβη τῷ τὸν αὐτὸν ἐπέχειν λόγον. οἱ
δὲ ὀλίγα διὰ πολλῶν. οἷον ἔδοξέ τις τὸν Χάρωνα παίζειν
σύν τινι ἀνδρὶ ψήφοις, αὐτὸς δὲ σπουδάζειν τῷ ἀνδρὶ, καὶ

διὰ τοῦτο λειφθέντα τὸν Χάρωνα χολᾶν τε καὶ διώκειν αὐτόν, ὁ δὲ ἀποστρεφόμενος φεύγειν, ἀφικόμενος δὲ εἰς ξενοδοχεῖον, ᾧ ἐπώνυμον κάμηλος, εἰς δωμάτιον εἰσδραμὼν ἐπιζυγῶσαι τὰς θύρας. τὸν μὲν οὖν δαίμονα οἴχεσθαι ἀπιόντα, τοῖν μηροῖν δὲ τὸν ἕτερον αὐτῷ φῦσαι πόαν. τούτων ἐγένετο πάντων [τὸ σημαίνόμενον] ἐν ἀποτελέσμα· πεσοῦσης γὰρ τῆς οἰκίας, ἔνθα ᾧκει καὶ συρραγέντων ἐπ' αὐτόν ξύλων συνετρίβη τὸν μηρὸν καὶ κατεάγη. καὶ γὰρ ὁ Χάρων ψήφοις παίζων λόγον τὸν περὶ θανάτου προηγόρευεν· μὴ καταλαβὼν δὲ μὴ ἀποθανεῖσθαι μὲν ἐδήλου, κινδυνεύσειν δὲ τῷ πόδε διὰ τὴν δίωξιν· καὶ τὸ ξενοδοχεῖον κάμηλος καλούμενον τὸν μηρὸν κατάξειν, ἐπεὶ καὶ τὸ ζῶον τὸ καλούμενον κάμηλος μέσους κάμπτει τοὺς μηροὺς ὑποτεμνόμενον τοῖν σκελοῖν τὸ ὕψος, ἐτύμως κεκλημένον κάμηλος οἶνει κάμμηρος, ὡς φησιν Εὐήνος ἐν τοῖς εἰς Εὐνόμον Ἑρωτικοῖς· ἡ δὲ ἐκφύσα πόα τὸ μηκέτι ἐνεργὸν [ὄντα] τὸν μηρὸν ἔξειν, ἐκ γῆς ἀκινήτου φιλοῦσα ἀναφύεσθαι. καὶ τούτων εἴ τις ἀγαθὸς εἴη λογιστής, τὴν ἐξαριθμησιν ἐπὶ πάντων οὕτως ἔχουσιν εὐροὶ ἄν.

Τοῦ δὲ εἰδικοῦ καὶ αὐτοῦ τετραχῆ διαιρεθέντος οἱ μὲν κατὰ τὸ ἐντὸς καὶ κατὰ τὸ ἐκτὸς εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ κατ' ἀμφοτέρα κακοί, οἱ δὲ κατὰ <μὲν> τὸ ἐντὸς ἀγαθοὶ κατὰ δὲ τὸ ἐκτὸς κακοί, οἱ δὲ κατὰ μὲν τὸ ἐντὸς κακοὶ κατὰ δὲ τὸ ἐκτὸς ἀγαθοί. ἀκουστέον δὲ ὄνειρους ἐντὸς μὲν κατὰ τὴν ὕψιν, ἐκτὸς δὲ κατὰ τὴν ἀπόβασιν. οἷον κατὰ ἀμφοτέρα εἰσιν ἀγαθοὶ οἱ τοιοῦτοι· θεοὺς ὄραν Ὀλυμπίους ἰλαροὺς μειδιῶντας διδόντας τι ἢ λέγοντας ἀγαθὸν αὐτοῦς ἢ <τὰ> ἀγάλματα αὐτῶν ἐξ ὕλης [τῆς] ἀσήπτου πεποιημένα· ὁμοίως γονεῖς φίλους οἰκέτας οἶκον ἀξζοντας, καὶ πολυτελεστέραν κτῆσιν καὶ σώματος ἡδεῖαν ὕψιν ἰσχύον τε καὶ τὰ ὅμοια· τούτων γὰρ ἡδίστης ὑπαρχούσης τῆς θεάς, πολὺ μᾶλλον ἡδίονα αὐτῶν τὰ τέλη γίνεται. κατὰ δὲ ἀμφοτέρα κακοὶ οἱ τοιοῦτοι· κατὰ κρημνῶν πεσεῖν οἶεσθαι ἢ ληστηρίῳ περιπεσεῖν ἢ Κύκλωπα ἰδεῖν ἢ τὸ ἄντρον αὐτοῦ <ἢ> παραλεύσθαι ἢ νοσεῖν ἢ ἀπολλύειν τι τῶν ἐσπουδασμένων. οἶαι γὰρ αἱ παθητικαὶ διαθέσεις γίνονται τῆς ψυχῆς κατὰ τὴν θέαν αὐτῶν, τοιαύτας ἀνάγκη καὶ τὰς

ἀποβάσεις γίνεσθαι. κατὰ μὲν τὸ ἐντὸς ἀγαθοὶ κατὰ δὲ τὸ ἐκτὸς κακοὶ οἱ τοιοῦτοι. ἔδοξέ τις σὺν τῷ Κρόνῳ δεῖπνεῖν, καὶ μεθ' ἡμέραν εἰς τὸ δεσποτήριον καθεῖρχθη· δείπνου μὲν γὰρ τοῦ σὺν θεῷ εἰκὸς εἶναι ἡδεῖαν τὴν ὕψιν, δεσμῶν δὲ καὶ εἰρκτῆς οὐχ ἡδεῖαν. ἔτι δόξας τις παρὰ τοῦ Ἥλιου ἄρτους λαβεῖν δύο τοσαύτας ἡμέρας ἐπέζησεν· εἰς γὰρ τοσαύτην προθεσμίαν ἢ τοῦ βίου χρήσις παρὰ τοῦ θεοῦ δοθεῖσα ἦρκει αὐτῷ. ἔτι καὶ τὸ χρύσεον εἶναι δοκεῖν καὶ τὸ θησαυρὸν εὐρίσκειν καὶ τὸ παρὰ νεκροῦ λαμβάνειν μύρον ἢ ῥόδον ἢ τῶν ὁμοίων τι εἰς τὴν αὐτὴν ἀνακτέον μοῖραν. οἱ δὲ κατὰ μὲν τὸ ἐντὸς κακοὶ κατὰ δὲ τὸ ἐκτὸς ἀγαθοὶ τοιοῦτοι· κεραυνοῦσθαι δοκεῖν πένητα ὄντα ἢ στρατεύεσθαι δοῦλον ὄντα ἢ ** μέλλοντα πλεῖν ἢ ** μονομαχεῖν ἀγαθόν· τούτων γὰρ ὁ μὲν πλοῦτον ὁ δὲ ἐλευθερίαν, ὁ δὲ πλοῦν οὐριον ὁ δὲ γάμον προσημαίνει. καὶ εἰσιν αὐτῶν αἱ μὲν ὕψεις κακαί, αἱ δὲ ἀποβάσεις ἀγαθαί.

Ἐννοῆσαι δὲ χρὴ ὅτι τὰ μὲν τοῖς φροντίζουσι περὶ τίνος καὶ αἰτησαμένοις ὄνειρον παρὰ θεῶν ἐπιφαινόμενα οὐχ ὅμοια ταῖς φροντίσι [σημαίνοντα δὲ τι περὶ τῶν προκειμένων] γίνεται, ἐπεὶ τὰ γε ὅμοια ταῖς ἐννοίαις ἀσήμαντά τέ ἐστι καὶ ἐνυπνιῶδη, ὡς ὁ πρότερος ἔδειξε λόγος· μερμηματικά δὲ καὶ αἰτηματικά πρὸς τινῶν λέγεται· τὰ δὲ <τοῖς> περὶ μηδενὸς φροντίζουσιν ἐφιστάμενα καὶ προαγορεύοντά τι τῶν ἐσομένων ἀγαθῶν ἢ κακῶν θεόπεμπτα καλεῖται. οὐχ ὁμοίως δὲ νῦν ἐγὼ ὡς Ἀριστοτέλης διαπορῶ πότερον ἔξωθεν ἡμῖν ἐστι τοῦ ὄνειρώσσειν ἢ αἰτία ὑπὸ θεοῦ γινομένη ἢ ἔνδον αἰτίον τι, ὃ ἡμῖν διατίθησι τὴν ψυχὴν καὶ ποιεῖ φύσει συμβεβηκὸς αὐτῇ, ἀλλὰ θεόπεμπτα [ὡς] ἤδη καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ πάντα τὰ ἀπροσδόκητα καλοῦμεν.

Ἔτι πᾶσι τοῖς πρόδηλον αἰτίαν ἐκφεύγουσι προσέχειν χρῆ, ἐὰν τε νυκτὸς ἐὰν τε ἡμέρας ὄραθῆ, μηδὲν διαφέρειν νομίζοντας εἰς πρόγνωσιν τὴν νύκτα τῆς ἡμέρας μηδὲ τὴν δείλην ἐσπέραν τῆς δείλης πρωΐας, ἐὰν συμμέτρως τις ἔχων [τῆς] τροφῆς καθεύδῃ· ἐπεὶ αἱ γὰρ ἄμετροι τροφαὶ οὐδὲ πρὸς αὐτῇ τῇ ἔω παρέχουσιν ἰδεῖν τὸ ἀληθές.

Ἔτι καὶ τὰ κοινὰ ἔθη τῶν ἰδίων μακρῷ διέστηκεν. ἂ εἰ

μή τις καταμάθοι, ἐξαπατηθήσεται ὑπ' αὐτῶν. κοινὰ μὲν οὖν ἔθη ταῦτα. θεοὺς σέβεσθαι καὶ τιμᾶν· οὐδὲν γὰρ ἔθνος ἀνθρώπων ἄθεον ὥσπερ οὐδὲ ἀβασίλευτον, ἄλλοι δὲ ἄλλους τιμῶσι θεοὺς, ἀλλ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὴν ἀναφορὰν ἔχουσι πάντες. τέκνα τρέφειν, ἠτῶσθαι γυναικῶν καὶ τῆς πρὸς αὐτὰς ὁμιλίας, ἐγρηγορέναι ἡμέρας, καθεύδειν νύκτωρ, τροφαίς χρῆσθαι, παύεσθαι κάμνοντας, διάγειν ἐν σκιᾷ, μὴ ὑπαίθριους. ταῦτα μὲν οὖν κοινὰ ἔθη· τὰ δὲ ἴδια καὶ ἐθνικὰ καλοῦμεν. οἷον στίζονται παρὰ Θραξίν οἱ εὐγενεῖς παῖδες καὶ παρὰ Γέταις <οἱ> δοῦλοι· ὧν οἱ μὲν πρὸς ἄρκτον οἱ δ' ἐπὶ μεσημβριαν οἰκοῦσι. καὶ Μόσσυνες οἱ ἐν Ποντικῇ συνουσιάζουσι δημοσίᾳ καὶ γυναιξὶ μίσγονται ὥσπερ οἱ κύνες, τοῖς δὲ ἄλλοις ἀνθρώποις ἄτιμα ταῦτα νενόμισται. <καὶ> ἰχθύας ἐσθίουσι πάντες πλὴν Σύρων τῶν τὴν Ἀστάρτην σεβομένων. θηρία δὲ καὶ πάντα τὰ κινώπετα λεγόμενα ὡς εἰδῶλα θεῶν Αἰγυπτίων παῖδες μόνον τιμῶσι τε καὶ σέβονται, οὐ πάντες μέντοι τὰ αὐτά. ἔμαθον δὲ τι καὶ ἐν Ἰταλίᾳ νόμιμον παλαιόν. γῦπας οὐκ ἀναιροῦσι καὶ τοὺς ἐπιτιθεμένους αὐτοῖς ἀσεβεῖν νομίζουσι. ταύροις δὲ κατὰ προαίρεσιν ἐν Ἰωνίᾳ παῖδες Ἐφεσίων ἀγωνίζονται, καὶ ἐν Ἀττικῇ παρὰ ταῖς θεαῖς ἐν Ἐλευσίνι κοῦροι Ἀθηναίων περιτελλομένων ἐνιαυτῶν καὶ ἐν Λαρίσση πόλει τῆς Θεσσαλίας οἱ τῶν κατοικούντων εὐγενέστατοι, ἐν δὲ τῇ ἄλλῃ οἰκουμένη τὰ αὐτὰ τοῖς τὴν ἐπὶ θανάτῳ κατακριθεῖσι συμβαίνει. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἴδια δεῖ διαλαμβάνειν πάντων εἴ τι παρὰ τισὶ μόνοις φυλάσσεται, ὅτι τὰ μὲν ἐγχώρια ἀγαθῶν ἐστὶ σημεῖα, τὰ δὲ ξενικὰ κακῶν, πλὴν εἴ μή τι τῶν παρόντων τὴν ἀπόβασιν ἀλλάχουσε τρέποι.

Λυσιτελὲς δ' ἂν εἴη, οὐ μόνον δὲ λυσιτελὲς ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον τῷ τ' ἰδόντι τὸν ὄνειρον καὶ τῷ ὑποκρινομένῳ, ἐπίστασθαι τὸν ὄνειροκρίτην τίς τέ ἐστιν ὁ ἰδὼν τὸν ὄνειρον καὶ ὃ τι πράσσει καὶ ὅπως γέγονε καὶ ὃ τι ἔχει κτῆμα καὶ ὅπως ἔχει σώματος καὶ ἡστινος ἡλικίας γέγονε. καὶ αὐτὸν τὸν ὄνειρον ἀκριβῶς ἐξεταστῆναι, ὡς ἔστιν. ὅτι <γάρ> μικρᾷ προσθέσει ἢ ἀφαιρέσει ἀλλοιοῦται τὸ ἀποτελέσμα, ὁ ἐπιὼν [ὁ] λόγος δηλώσει· ὡς εἰ μή τις τούτων ἔχοιτο,

πταίων ἂν ἑαυτὸν μάλλον ἢ ἡμᾶς μέμφοιτο.

Ἐξῆς ὑποθησόμεθα πῶς δεῖ κρίνειν τοὺς ὄνειρους. ἔξει δὲ τάξιν ἢ πραγματεία τοιαύτην. οὐχ ὥσπερ οἱ παλαιοὶ ἀπὸ θεῶν ἀρξόμεθα, κἂν ἀσεβεῖν τινὶ δοκῶμεν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀναγκαῖον τῆς ἀκολουθίας ἀποβλέποντες ἀρξόμεθα πρῶτον ἀπὸ τοῦ γεννᾶσθαι, ἔπειτα ** ἀνατρέφεσθαι, ἐξῆς περὶ σώματος καὶ τῶν ἐν τῷ σώματι μερῶν προσγινομένων τε καὶ ἀπογινομένων καὶ ἀξαναομένων καὶ μειουμένων καὶ ἀλλοιουμένων εἰς μορφήν ἑτέραν ἢ εἰς ὕλην, εἶτα περὶ διδασκαλίας τεχνῶν παντοδαπῶν καὶ ἔργων καὶ ἐπιτηδευμάτων, εἶτα περὶ ἐφηβίας, περὶ γυμνασίων [κατ' εἶδος], περὶ ἀγῶνων, περὶ βαλανείου καὶ λουτροῦ παντοδαποῦ, περὶ τροφῆς πάσης ὑγρᾶς τε καὶ ξηρᾶς, περὶ μύρων καὶ στεφάνων, περὶ [ἀφροδισίων] συνουσίας, περὶ ὕπνου. ταῦτα μὲν περιέξει ἡ πρώτη βίβλος· ἡ δὲ δευτέρα ** περὶ ἐγρηγόρσεως ἀσπασμάτων κόσμου παντὸς ἀνδρείου καὶ γυναικείου ἀέρος καὶ τῶν περὶ ἀέρα, περὶ κυνηγεσίας περὶ ἀλιείας περὶ πλοῦ περὶ γεωργίας, περὶ δίκης, ἀρχῆς δημοσίας καὶ λειτουργίας, στρατείας, θεῶν τιμῆς καὶ περὶ θεῶν, περὶ θανάτου, καὶ εἴ τι ἄλλο προῖων ὁ λόγος ὑπομνήσει.

Χρὴ δὲ κρίνειν τοὺς ὄνειρους ποτὲ μὲν ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος ἀποβλέποντα τὸν ὄνειροκρίτην [καὶ ὅταν ἦ τὰ θεωρήματα διαλελυμένα ἀπ' ἀλλήλων] ποτὲ δὲ ἀπὸ τέλους εἰς ἀρχὴν· ἔστι γὰρ ὅτε ἡ ἀρχὴ τὸ τέλος ἔδειξεν ἀφανὲς ὄν καὶ οὐκ εὐσύνοπτον, ὅτε δὲ τὸ τέλος τὴν ἀρχὴν. δεῖ δὲ καὶ τοῖς καταπῆροις καὶ ὥσπερ οὐκ ἔχουσι λαβὰς ὄνειροις παρ' ἑαυτοῦ τι προσφιλοτεχνεῖν, καὶ μάλιστα [τοῖς ἀπόροις] ἐν οἷς ἢ γράμματά τινα ὁρᾶται διάνοιαν αὐτοτελῆ μὴ περιέχοντα ἢ ὄνομα ἀπρόσλογον, ποτὲ μὲν μετατιθέντα ποτὲ δὲ ἀλλάσσοντα ποτὲ δὲ προστιθέντα γράμματα ἢ συλλαβὰς, ἐνίοτε δὲ ἰσόψηφα ἐπινοοῦντα, δι' ὧν σαφέστερος γένοιτ' ἂν ὁ λόγος. ὅθεν φημὶ δεῖν οἴκοθεν παρεσκευασθαι καὶ οἰκεία συνέσει χρῆσθαι τὸν ὄνειροκρίτην καὶ μὴ μόνον τοῖς βιβλίοις ἐπανέχειν, ἐπεὶ ὅστις γε τέχνη οἶεται ἄνευ φύσεως ἐντελής ἔσεσθαι, ἀτελής καὶ ἀπέραντος, τοσοῦτω μάλλον ὄσφ πλείονα ἔξιν ἔχει, διατελέσει· καὶ

γάρ τὸ ἀπ' ἀρχῆς πεπλανῆσθαι ἐπὶ πλεον τὴν πλάνην παρέχει. ἔτι καὶ τὰ μὴ ἐξ ὀλοκλήρου μνημονεύόμενα ἄκριτα νόμιζε, ἐὰν τε τὸ μέσον ἐὰν τε τὸ πέρασ ἐπιλάθηται τις· εἰ μὲν γὰρ τὸν ὑγιᾶ λόγον δεῖ ἐξετάζειν, πᾶν τὸ ὀρώμενον ἀποβαίνει, μόνον δὲ εἰς κατάληψιν ἔρχεται τὸ ἐξ ὀλοκλήρου μνημονεύομενον. ὥσπερ οὖν οἱ θύται τὰ ἀμφίβολα τῶν σημείων οὐχὶ μὴ ἀληθῆ φασιν εἶναι, ἀλλ' αὐτοὶ μὴ καταλαμβάνειν δι' ὧν ἐπιθύνονται, οὕτω τὸν ὄνειροκρίτην, ὧν μὴ ἀκριβῆ δύναται κατάληψιν λαβεῖν, περὶ τούτων οὐ χρὴ ἀποφαίνεσθαι οὐδὲ ἀποσχεδιάζειν, ἐπεὶ αὐτῶ μὲν ἀδοξία τῷ δὲ ἰδόντι βλάβη παρακολουθήσει. ἔτι κἀκεῖνο. ὅσοι τῶν ὄνείρων κακόν τι σημαίνουσιν, ἐὰν ἢ τοῦ ὀρώντος ψυχῆ [τὸ ὄναρ] μὴ ἀηδῶς ἢ διατιθεμένη, ἐλάττονα τὰ κακὰ γίνεται καὶ σχεδὸν ἀτελεύτητα· καὶ πάλιν αὖ ὅσοι τῶν ὄνείρων ἀγαθόν τι σημαίνουσιν, ἐὰν μὴ ἢ τῆς ψυχῆς διάθεσις ἠδέϊα ἢ, τὰ ἀγαθὰ ἀτελεύτητα γίνονται ἢ ἀνόνητα ἢ πάντως γε ἤττονα. διὸ χρὴ ἐπερωτᾶν καθ' ἕκαστον εἴτε ἠδέως εἴτε ἀηδῶς τοῦτο ἑώρα.

Εἴ τις δόξειε γεννᾶσθαι ὑπὸ γυναικὸς ἤστινοσοῦν, ὧδε κρίνειν προσήκει. πένητι μὲν ἀγαθόν· ἔξει γὰρ τὸν θρέψοντα αὐτὸν καὶ ἐπιμελησόμενον αὐτοῦ ὥσπερ καὶ τὰ βρέφη, εἰ μὴ ἄρα χειροτέχνης εἴη· τῷδε γὰρ σχολὴν προαγορεύει· ἀργὰ γὰρ τὰ βρέφη καὶ ἐνειλημένα τὰς χεῖρας τυγχάνει. [χεῖρες δὲ αἰ πράξεις εἴρηνται.] πλουσίῳ δὲ τὸ μὴ κρατεῖν τῆς οἰκίας σημαίνει ἀλλ' ὑπὸ τινων ἄρχεσθαι ὧν οὐ βούλεται· καὶ γὰρ τὰ βρέφη ὑπὸ ἄλλων ἄρχεται ὧν οὐ κατὰ γνώμην αὐτοῖς. ἀνδρὶ δὲ γυναικὰ ἔχοντι μὴ ἔγκυον σημαίνει τῆς γυναικὸς στερηθῆναι· οὐδὲ γὰρ τὰ βρέφη γυναιξὶ [γαμεῖται ἢ] σύνεστιν. ἔτι τῷ ἔχοντι ἔγκυον γυναικὰ σημαίνει παῖδα αὐτῷ γενήσεσθαι ὅμοιον κατὰ πάντα· οὕτω γὰρ <ἄν> ἄνωθεν αὐτὸς δόξειε γεννᾶσθαι. δούλῳ δὲ σημαίνει τὸ φιλεῖσθαι παρὰ τοῦ δεσπότου κἂν ἀμάρτη συγγνώμης ἀξιούσθαι, ἐλευθερωθῆναι δὲ οὐδέπω· καὶ γὰρ οὐδὲ τὰ βρέφη ἑαυτῶν ἄρχει, κἂν ἐλεύθερα ἢ. ἀθληταῖς δὲ κακόν· οὔτε γὰρ βαδίζει τὰ βρέφη οὔτε τρέχει, οὔτε ῥῆξαι τινα δύναται, ὅπου γε οὐδὲ [αὐτὰ] βαδίζειν δύναται. τῷ δὲ ἐπὶ ξένης ὄντι τὴν εἰς οἶκον ἀνακο-

μιδὴν σημαίνει, ἵνα ἐπ' ἀρχὴν ἔλθῃ, ὡς καὶ τὸ γεννώμενον· <ἢ> πάλιν ἵνα εἰς τὴν γῆν ἔλθῃ, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὴν πατρίδα· κοινὴ γὰρ ἅπασιν ἐπίσης ἐστὶν ἡ γῆ πατρίς. τῷ δὲ νοσοῦντι θάνατον προαγορεύει τὸ ὄναρ, ἐπεὶ καὶ οἱ ἀποθανόντες ἐσχισμένοις ἐνειλοῦνται ῥάκεσιν ὡς καὶ τὰ βρέφη καὶ χαμαὶ τίθενται, καὶ οἶόν περ λόγον ἔχει ἢ ἀρχὴ πρὸς τὸ τέλος, τὸν αὐτὸν καὶ τὸ τέλος πρὸς τὴν ἀρχήν. καὶ τὸν ἀποδράσαι πειρώμενον οὐκ ἔῃ διαφυγεῖν οὐδὲ τὸν ἀποδημεῖν θέλοντα ἔῃ τῆς οἰκείας ἐξελθεῖν οὔτος <ὁ> ὄνειρος· οὐ γὰρ τὰ πρὸ ποδῶν δύναται φυλάξασθαι τὰ βρέφη· προσπταίει γὰρ ἐκάστοτε. ἐν δὲ ταῖς δίκαις τῷ μὲν ἐγκαλοῦντι δεινὸς ὁ ὄνειρος· οὐ γὰρ πείσει τοὺς δικαστὰς διὰ τὸ τραυλὸν τῆς φωνῆς, τῷ δ' ἐγκαλουμένῳ καὶ φεύγοντι καὶ μάλιστὰ τῷ δεδιότι καταδικασθῆναι ἄφοβος ὁ ὄνειρος· τὰ γὰρ βρέφη συγγνώμης ἀξιούται, ἐὰν ἀμάρτη.

Εἰ δὲ τις ἑαυτὸν ὑπολάβοι κυεῖν, εἰ μὲν πένης εἴη, πολλὰ κτήσεται καὶ περιβαλεῖται χρήματα, ὡς καὶ διογκωθῆναι· εἰ δὲ πλούσιος, ἐν βασάνοις ἔσται καὶ φροντίσι. καὶ ὁ γυναικὰ ἔχων στερηθήσεται αὐτῆς, ὡς οὐκέτι χρεῖαν ἔχων τῆς κυοφορούσης· ὁ δὲ μὴ ἔχων γυναικὰ γῆμαι ἂν σφόδρα εὖνουν, ὡς δοκεῖν ταῦτα τῇ γυναικὶ πάσχειν· τοῖς δὲ λοιποῖς νόσον σημαίνει. τὸ δὲ ἀποτεκεῖν καὶ ἀπογεννῆσαι οὐ ταῦτα τῷ ἔτι δοκεῖν ἐν γαστρὶ ἔχειν σημαίνει, ἀλλὰ τὸν μὲν νοσοῦντα δηλοῖ ἀποθανεῖν ταχέως, ἐπειδὴ πᾶν σῶμα τίκτον πνεῦμα ἐξαφίησι, καὶ ὥσπερ τὸ βρέφος τοῦ περιέχοντος σώματος ἀπαλλάσσεται, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ πένητι δὲ καὶ καταχρέφ καὶ δούλῳ καὶ παντὶ τῷ ἐν περιστάσει ἤτινι οὖν ὄντι τὰ παρόντα δεινὰ ἀποθέσθαι σημαίνει· καὶ ἢ αἰτία φανερά. καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει, ἐπεὶ τὸ κεκρυμμένον τέως βρέφος ἐξεφάνη. πλουσίους δὲ καὶ δανειστὰς καὶ πραγματευτὰς καὶ πάντας τοὺς πιστευομένους βλάπτει· ἂ γὰρ τὸ πρὶν εἶχον ἀποθήσονται. ἐμπόροις δὲ καὶ ναυκλήροις ἀγαθόν· <διαθήσονται> γὰρ τὰ φορτία. πολλοὶ δὲ καὶ συγγενεῖς ἀπέβαλον διὰ τὸ ἀφ' αἵματος ὄν τὸ βρέφος ἀποβεβλήσθαι.

Παιδία δόξαι ἔχειν ἢ ἰδεῖν παντελῶς βρέφη, ἴδια μὲν τέκνα καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ μοχθηρόν· φροντίδας γὰρ καὶ λύπας σημαίνει καὶ μερίμνας πραγμάτων ἀναγκαίων τινῶν

ἔνεκεν, ἐπειδὴ οὐδὲ τὰ βρέφη ἄνευ τούτων ἔστιν ἀναθρέψαι. καὶ τις καὶ λόγος παλαιὸς ἐπιδείκνυσι τὸ τοιοῦτο· ἔχει δὲ ὧδε·

ἢ δέος ἢ λύπη παῖς πατρὶ πάντα χρόνον.
τούτων δὲ τὰ μὲν ἀρσενικὰ εἰς ἀγαθὸν τελευτᾷ, τὰ δὲ θηλυκὰ χείρονα τῆς ἀρχῆς τὴν τελευτὴν ἐπάγει καὶ ζημίαν προαγορεύει· τὰ μὲν γὰρ ἀρσενικὰ οὐδὲν ἀνατραφέντα παρὰ τῶν γονέων λαμβάνει, τὰ δὲ θηλυκὰ προικὸς ἐπιδιδίται. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξε θυγάτριον αὐτῷ γενέσθαι, καὶ ἐδανείσατο. καὶ πάλιν αὖ ἔδοξε τις τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ ἀποθανοῦσαν κατορύσσειν. ἀπέβη αὐτῷ δάνειον ἀποδοῦναι. [οὕτως ἄρα τὸν αὐτὸν ἐπέχει λόγον δανείῳ ἢ θυγάτρῳ.] ἀλλοτρίους δὲ παῖδας ὄραν ἀγαθόν, ὅταν ὦσιν εὐμορφοὶ καὶ χαρίεντες καὶ τὸ παιδικὸν αὐτοῖς ἐπιτρέχει· ἀγαθῶν γὰρ ἔνστασιν καιρῶν δηλοῖ, ἐν οἷς ἔστιν ἐλπίς ἔτι μᾶλλον τελέσαι τι καὶ καταπράξασθαι ἡδύ· καὶ γὰρ οἱ παῖδες τὸ παρὸν ὄντες ἄπρακτοι αὐθις ἐπὶ ἀνατραφῶσι δυνήσονται τι πράξαι.

Εἰ δὲ τις ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν σπαργάνοις εἶναι δόξειε καὶ γάλα λαμβάνειν παρὰ τινος γυναικὸς γνωρίμης ἢ οὐ γνωρίμης, νόσον νοσήσει μακρὰν, εἰ μὴ γυναῖκα ἔχοι ἔγκυον· τότε γὰρ αὐτῷ γενόμενος ὁμοῖος ὁ παῖς τοῦτον τὸν τρόπον ἀνατραφήσεται· γυναικὶ δ' ἰδούση θυγάτριον ἐσόμενον προαγορεύει. εἰ δὲ τις ἐν δεσμοῖς ὧν ἴδοι τὸν ὄνειρον τοῦτον, προσεπισωρεύσει αὐτῷ τὸ δαιμόνιον καὶ ἄλλα τινὰ κακὰ πρὸς τῷ μὴ ἀπολυθῆναι. οὐκ ἄλογον δὲ οὐδὲ κατὰ τὴν νόσον· ἀσθενεῖς γὰρ εἰσιν οἱ ἐν γάλακτι παῖδες· καὶ μὲν δὴ καὶ οἱ τέλειοι, ὅταν νοσοῦντες τροφῇ μὴ δύνωνται χρῆσθαι, γάλακτι χρῶνται. τὸ δὲ δοκεῖν ἐν τοῖς ἰδίῳις μασθοῖς γάλα ἔχειν γυναικὶ μὲν νέα συλλαβεῖν σημαίνει καὶ τελεσφορῆσαι καὶ ἀποτεκεῖν, πρεσβύτιδι δὲ πενιχρῶ οὕση εὐπορίαν, πλουσίᾳ δὲ δαπάνας, παρθένῳ δὲ ὥραϊα μὲν οὕση γάμον προαγορεύει· οὐ γὰρ ἄνευ συνουσίας [ἀφροδισίου] γάλα ἄν ποτε σχοίη· παντελῶς δὲ μικρῶ καὶ πρὸ πολλοῦ τῆς ὥρας τῶν γάμων οὕση θάνατον προμαντεύεται· τὰ γὰρ παρὰ τὴν ἡλικίαν μοχθηρὰ πάντα πλὴν ὀλίγων.

ἄνδρὶ δὲ πένητι καὶ βίου δεομένῳ περιουσίαν χρημάτων καὶ κτημάτων προαγορεύει, ὡς δύνασθαι καὶ ἄλλους τρέφειν. καὶ ἀγάμῳ γάμον καὶ ἄπαιδι παῖδας πολλάκις ἐτήρησα προαγορεύσαν τὸ ὄναρ· ὁ μὲν γὰρ οὕτως ἔσχευ εὖνουν τὴν γυναῖκα ὡς ταῦτὰ ἐκείνη πάσχειν δοκεῖν, ὁ δὲ ἀνεθρέψατο παῖδας. ἀθλητῇ δὲ καὶ μονομάχῳ καὶ παντὶ σωμασκοῦντι νόσον προαγορεύει, ἐπειδὴ τὰ θηλύτερα σώματα γάλα ἔχει. ἔτι καὶ τὸ τοιοῦτον ἐτήρησα. γυναῖκά τις ἔχων καὶ παῖδας ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ τῆς γυναικὸς ἔστερήθη καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἀνεθρέψατο τὴν ἴσην αὐτοῖς παρέχων χρεῖαν πατρός τε ἅμα καὶ μητρός.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἀνατροφῆς· νυνὶ δὲ περὶ σώματος καὶ τῶν ἐν τῷ σώματι μερῶν προσγινομένων τε καὶ ἀπογινομένων καὶ ἀλλοιουμένων εἰς τινα μορφήν ἑτέραν ἢ εἰς ὕλην ποιήσομαι τὸν λόγον μικρὰ παραιτησάμενος τοὺς τοῖς ἐπὶ λεπτὸν διαιρουμένοις δυσχεραίνοντας· ἡμεῖς γὰρ οὐχ ὅτι μόνον τοῖς ἐπισύρουσι τὰ τοιαῦτα ἀχθόμεθα ἀλλὰ καὶ βλάβην κοινὴν νομίζομεν τὸ μὴ περὶ ἐκάστου ἀκριβοῦν καὶ ἐξονυχίζειν. τοιγάρτοι πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ κυριωτάτου τῶν ἐν τῷ σώματι μερῶν ἄρξομαι διασαφεῖν.

Μεγάλην δοκεῖν ἔχειν κεφαλὴν ἀγαθὸν ἄνδρὶ πλουσίῳ οὐδέπω ἄρξαντι καὶ πένητι καὶ ἀθλητῇ καὶ δανειστῇ καὶ τραπεζίτῃ καὶ ἐρανάρχη. τῷ μὲν γὰρ ἀρχὴν τινα προαγορεύει, ἐν ἣ δεήσει αὐτῷ στεφάνου ἢ στροφίου ἢ διαδήματος, τῷ δὲ εὐπορίαν καὶ χρημάτων ἐπίκτησιν καὶ κατὰ τοῦτο μείζονα τὴν κεφαλὴν ἔσσεσθαι. ἀθλητῇ δὲ σαφὲς ὅτι νίκην προαγορεύει· τότε γὰρ ἡ κεφαλὴ μείζων γένοιτ' ἂν αὐτοῦ. δανειστῇ δὲ καὶ τραπεζίτῃ καὶ ἐρανάρχη πλείονα τὴν τῶν χρημάτων συλλογὴν μαντεύεται. καὶ γὰρ τὰ χρήματα κεφάλαια καλεῖται. πλουσίῳ δὲ πρὸς τὸ ἄρχειν ἤδη καθεστῶτι καὶ ῥήτορι καὶ δημαγωγῷ βαρύνσεις καὶ ὕβρεις ἐκ τῶν ὄχλων προαγορεύει, καὶ τῷ νοσοῦντι καρηβαρίαν καὶ στρατιώτῃ πόνους καὶ δούλω τὸ μὴ ταχέως ἐλευθερωθῆναι καὶ τῷ τὸν ἥσυχον ἐπανηρημένῳ βίον ταραχὰς ἅμα καὶ ὕβρεις μαντεύεται. ἢ δὲ μικροτέρα καὶ τοῦ κατὰ φύσιν λειπομένη κεφαλὴ τὰ ἐναντία πρὸς λόγον ἐκάστου τῶν ἀποτελεσμάτων τῇ προγεγραμμένῃ κεφαλῇ σημαίνει.

Τρίχας ἔχειν μεγάλας καὶ καλὰς καὶ ἐπ' αὐταῖς ἀγάλλε-

σθαι ἀγαθὸν μάλιστα γυναικί· ὑπὲρ γὰρ εὐμορφίας ἔστιν ὅτε καὶ ἀλλοτρίαις θριξίν αἱ γυναῖκες χρῶνται. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἀνδρὶ σοφῶ καὶ ἱερεὶ καὶ μάντει καὶ βασιλεὶ καὶ ἄρχοντι καὶ τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίταις· τούτων γὰρ οἷς μὲν ἔθος ἔστι κομᾶν, οἷς δὲ τὸ ἐπιτήδευμα κομᾶν ἐπιτρέπει. ἀγαθὸν δὲ καὶ τοῖς λοιποῖς πλὴν ἤττον· αὐτὸ γὰρ μόνον εὐπορίαν σημαίνει οὐχ ἡδεῖαν ἀλλ' ἐπίμοχθον διὰ τὸ πολλοῦ καμάτου δεῖν εἰς τὴν κομιδὴν τῶν μεγάλων τριχῶν. αἱ δὲ μεγάλαι μὲν ἀτημέλητοι δὲ τρίχες, ὡς μὴ δοκεῖν κόμην εἶναι ἀλλὰ τρίχωμα, πᾶσιν ἀνθρώποις πένθη τε καὶ λύπας δηλοῦσι· κομεῖν μὲν γὰρ τὸ ἐπιμελεῖσθαί ἐστιν, ἡ δὲ ἀτημέλητος ἐν συμφοραῖς αὐξεται, θρίξ. [ἐγὼ δὲ ποτέ τινα τῶν γνωρίμων ἐν ἀρχῇ καταστάντα καὶ τὴν ἄλλην εὐπραγίαν εὐτυχήσαντα ἐν ὑπνοῖς θεασάμενος ἐν τῇ πόλει προπεμπόμενον ὑπὸ τῆς ὑποβεβλημένης αὐτῷ τάξεως ἀνίκμους ἔχοντα καὶ κουριώσας τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἐπέβαλον μὲν ὡς λύπης αὐτῷ δηλωτικὸν εἶη τὸ ὄναρ· οὐ πολλῶν δὲ διελθουσῶν ἡμερῶν ἐπαύθη τῆς ἀρχῆς, ὅπερ ἦν αὐτῷ καὶ ἐπιζήμιον πάνυ καὶ ἐπίλυπον.]

Τὸ δὲ δοκεῖν χοιρείας ἔχειν τρίχας κινδύνους ἐπάγει βιαίους καὶ τοιοῦτους, οἷοις ὑποπίπτει τὸ ζῶον, λέγω δὲ ὁ χοῖρος. ἰππείας δὲ ἔχειν τρίχας δουλείαν καὶ ταλαιπωρίαν σημαίνει [καὶ] τοῖς εὐ γεγονόσι. δούλοις δὲ καὶ δεσμῶ περιτίθησιν· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ χαίτη ἰππεία δεσμεύεται.

Ἔρια δὲ ἀντὶ τριχῶν ἔχειν νόσους μακρὰς καὶ φθίσειν προαγορεύει καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔρια φοροῦντα δοκεῖν συμπεφυκότα ἔχειν. εἰ δὲ εἰς ἄλλην τινα ὕλην αἱ τρίχες μεταβάλοιεν, ἀπὸ τῶν ὁμοίων τεκμαίρεσθαι χρή.

Τὸ δὲ δοκεῖν ψιλὸν εἶναι τὸ περὶ μέτωπον πᾶν μέρος ἐν τῷ παρόντι χλεύην ἅμα καὶ ἀπραξίαν μαντεύεται· εἰ δὲ τὸ ὀπίσω τοιοῦτον ἔχειν δόξειέ τις, ἐν τῷ γήρα πενίαν καὶ ἀπορίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἔξει· πᾶν μὲν γὰρ τὸ ὀπίσω τοῦ μέλλοντός ἐστι σημαντικὸν χρόνου, αἱ δὲ ψιλότητες ἀπορίας οὐδὲν διαφέρουσιν, ἢ ὅτι κατ' ἔλλειψιν γίνονται θερμού, ἢ ὅτι μηδενὸς ἐπιλαβέσθαι παρέχουσιν. εἰ δὲ τὸ δεξιὸν μέρος τῆς κεφαλῆς ψιλὸν ἔχοι τις, πάντας τοὺς καθ'

αἷμα προσήκοντας ἄρσενας ἀπολεῖ· εἰ δὲ μηδένα ἔχοι, βλαβήσεται. εἰ δὲ τὸ εὐώνυμον, τὰς θηλείας ἀπολεῖ, εἴγε τινὰς ἔχοι· εἰ δὲ μή, καὶ οὕτω βλαβήσεται. συγγενῶν μὲν γὰρ ἔστιν ἡ κεφαλὴ σημαντικὴ, ταύτης δὲ τὰ μὲν δεξιά μέρη ἄρρένων τὰ δὲ εὐώνυμα θηλειῶν. [ἐπὶ δὲ τοῦ παντὸς σώματος τὰ δεξιά καὶ τὰ εὐώνυμα ταύτην ἔχει τὴν διαίρεσιν.] ὀπότερον δ' ἂν τῆς κεφαλῆς μέρος ψιλὸν ἔχη τις οὐκ ὦν εὐσυνείδητος, κατακριθήσεται τὴν εἰς ἔργον δημόσιον καταδικην· τοῦτο γὰρ κάκει παράσημόν ἐστι τοῖς καταδικαζόμενοις. ὅλην δὲ τὴν κεφαλὴν ψιλὴν ἔχειν ἀγαθὸν τῷ φεύγοντι δίκην καὶ τῷ φοβουμένῳ μὴ πρὸς τινων βία κατασχεθῆ· ῥᾶστα γὰρ ἂν διαφύγοι ἀνεπίληπτος ὦν· τοῖς δὲ ἄλλοις ἀπολέσαι πᾶν σημαίνει τὸ πρὸς κόσμον τοῦ βίου τεῖνον.

Ἐυρᾶσθαι δὲ δοκεῖν τὴν κεφαλὴν ὅλην [πλὴν] Αἰγυπτίων θεῶν ἱερεῦσι καὶ γελωτοποιοῖς καὶ τοῖς ἔθος ἔχουσι ξυρᾶσθαι ἀγαθόν, πᾶσι δὲ τοῖς ἄλλοις πονηρόν. τὰ γὰρ αὐτὰ τῇ ψιλώσει σημαίνει, βιαιότερα δὲ ἐπάγει καὶ σύντομα τὰ κακά. πλέουσι δὲ διαρρήδην ναυάγιον σημαίνει καὶ νοσοῦσιν εἰς ἔσχατον ἐλάσαι κίνδυνον πλὴν οὐκ ἀποθανεῖν· ναυαγήσαντες μὲν γὰρ καὶ ἐκ μεγάλης ἀναστάντες νόσου ξυρῶνται οἱ ἄνθρωποι, ἀποθανόντες δὲ οὐ. [τοῖς δὲ προειρημένοις ἀγαθὸν διὰ τὸ ἔθος.] κείρεσθαι δὲ ὑπὸ κουρέως ἀγαθὸν πᾶσιν ἐπίσης· ἔστι γὰρ ὡς εἰπεῖν ἀπὸ τοῦ καρῆναι καὶ τὸ χαρῆναι ἐκδέξασθαι κατὰ παραλλαγὴν στοιχείου, καὶ μέντοι <καὶ> ἐν περιστάσει πονηρᾷ ἢ συμφορᾷ τινι καθεστῶς κείρεται οὐδεὶς, ἀλλ' οἷς μάλιστα εὐπρεπείας μέλει, οὗτοι κείρονται· μέλει δὲ εὐπρεπείας ἀλύτοις τε καὶ οὐκ ἀπόροις. τὸ δὲ ὑπὸ κουρέως προσκεῖται, ἐπεὶ εἴ τις ἑαυτὸν κείροι οὐκ ὦν κουρέυς, τῶν ἰδίων πένθη ἢ αἰφνιδίον τινα συμφορὰν μεγάλων κακῶν ἀνάπλεων σημαίνει· οἱ γὰρ ἐν τοιοῦτοις γενόμενοι ἑαυτοὺς [ἀνάγκη] περικείρουσι. τὸ δὲ ὄνουχίζεσθαι χρεώστη μὲν ἀποδοῦναι τόκον σημαίνει, τοῖς δὲ λοιποῖς βλάβην ἀπὸ τῶν ὄνουχισάντων, ἐάν γε ἴδωσιν ἑαυτοὺς ὑπ' ἄλλων τινῶν <ὄνουχισθέντας>· καὶ γὰρ ἐν τῇ συνηθείᾳ ὄνουχίζεσθαι φάμεν τὸν ἐπὶ βλάβῃ ὑπὸ τινος ἐξαπατηθέντα. περὶ δὲ τοῦ

κτενίζεσθαι καὶ ἐμπλέκεσθαι τὴν κεφαλὴν καὶ ἐσοπτρίζεσθαι καὶ τῶν τούτοις ἀκολουθῶν ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπιμνησθήσομαι βιβλίῳ, ἐπειδὴν περὶ κόσμου παντὸς ἀνδρείου καὶ γυναικείου λέγω.

Μέτωπον ὑγιὲς καὶ εὐσαρκον παντὶ ἀγαθὸν καὶ παρρησίαν καὶ εὐανδρίαν σημαίνει, τὸ δὲ ἠλκωμένον ἢ νοσοῦν αἰσχύνην ἅμα καὶ βλάβην δηλοῖ. χάλκεον δὲ ἢ σιδῆρεον ἢ λίθινον μέτωπον δοκεῖν ἔχειν τελώναις καὶ καπήλοις καὶ τοῖς μετὰ ἀναιδείας ζῶσιν μόνοις συμφέρει, τοῖς δὲ λοιποῖς μῖσος ἐργάζεται.

Ἦτα πλείονα ἔχειν ἀγαθὸν τῷ βουλομένῳ κτήσασθαι τινα ὑπακουσόμενον, οἷον γυναῖκα τέκνα οἰκέτας. πλουσίῳ δὲ καταβοήσεις σημαίνει, ἀγαθὰς μὲν, ἐὰν εὐμορφα <ἢ τὰ> ὄντα, κακὰς δέ, ἐὰν ἄμορφα ἢ καὶ ἄρρυθμα. κακὸν δὲ δούλῳ τὸ ὄναρ καὶ δίκην ἔχοντι ἐγκαλοῦντί τε καὶ ἐγκαλουμένῳ· τῷ μὲν γὰρ πολλῷ χρόνῳ σημαίνει ὑπακούσεσθαι, τῷ δὲ ἐὰν μὲν ἐγκαλῆ καὶ ἀντεγκληθῆναι, ἐὰν δὲ ἐγκαλῆται πλείονα τὰ ἐγκλήματα τῶν φανερῶν ἐπενεχθήσεσθαι· τρόπον γὰρ τινα αὐτῷ φησι δεῖν πλειόνων ὄντων. ἀνδρὶ δὲ χειροτέχνῃ ἀγαθόν· πολλῶν γὰρ ἀκούσεται ἐργοδοτῶν. τὸ δὲ ἀπολέσαι καὶ τὰ ὄντα ὄντα τὰναντία ἐκάστοτε τοῖς ἔμπροσθεν γεγραμμένοις σημαίνει.

Ἦτα καθαίρειν μεστὰ ρύπου ἢ ἰχῶρος ἀγγελίας σημαίνει ἀκούσεσθαι ποθεν ἀγαθὰς, μαστιγοῦσθαι δὲ τὰ ὄντα κακὰς ἀγγελίας ἀκούσεσθαι ποθεν σημαίνει.

Μύρμηκας δοκεῖν εἰς τὰ ὄντα εἰσέρχεσθαι σοφισταῖς μόνοις ἀγαθόν· ὅμοιοι γὰρ εἰσι τοῖς φοιτῶσι [ἀκουσομένοις] μεираκίοις· τοῖς δὲ λοιποῖς θάνατον προαγορεύει τὸ ὄναρ· γῆς τε γὰρ εἰσι παῖδες οἱ μύρμηκες καὶ εἰς γῆν καταδύονται. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξεν ἐκ τῶν ἑαυτοῦ ὄντων πυρῶν ἀστάχουα πεφυκέναι καὶ τοὺς πυροὺς αὐτοὺς ἀπορρέονταίς χερσὶν ὑποδεχόμενος ἐκλαμβάνειν. ἤκουσε κληρονόμος ἀπόντος ἀδελφοῦ· διὰ μὲν τοὺς στάχουα κληρονόμος, ἀδελφοῦ δὲ ὅτι καὶ τὰ ὄντα ἀδελφὰ ἐστὶν ἀλλήλων.

Ἦτα ὄνου ἔχειν δοκεῖν φιλοσόφοις μόνοις ἀγαθόν, ὅτι μὴ ταχέως κινεῖ τὰ ὄντα ὁ ὄνος· τοῖς δὲ λοιποῖς δουλείαν καὶ ταλαιπωρίαν σημαίνει.

Ἦτα λέοντος ἔχειν ἢ λύκου ἢ παρδάλεως ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἀγρίων ζῴων ἐπιβουλήν ἔχειν ἐκ διαβολῆς σημαίνει· ἀκολουθῶς δὲ περὶ τῶν ἄλλων ζῴων κατὰ τὸ οἰκείον ἐκλαμβάνειν δεῖ.

Ἦτα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἔχειν κωφὸν σημαίνει γενέσθαι καὶ τὰ τῆς ἀκοῆς διὰ τῆς ὀράσεως παραδέξασθαι. ἐπὶ δὲ τοῖς ὤσιν ὄμματα ἔχειν τυφλὸν γενέσθαι σημαίνει καὶ τὰ τῆς ὀράσεως διὰ τῆς ἀκοῆς παραδέξασθαι.

Ὀφρύες δασεῖαι καὶ εὐανθεῖς πᾶσιν ἀγαθαί, μάλιστα γυναιξίν· αὐταὶ γὰρ ὑπὲρ εὐμορφίας καὶ μέλανι χρίονται τὰς ὀφρύας. τοιγάρτοι ἡδονὰς καὶ εὐπραξίας δηλοῦσι. ψιλὰ δὲ οὐ μόνον ἀπραξίας <καὶ> ἀηδίας ἀλλὰ καὶ πένθος ἐσόμενον προδηλοῦσιν· ἔθος γὰρ παλαιὸν ἐπὶ πένθει τὰς ὀφρύας ψιλοῦσθαι.

Ὀξὺ ὄραν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀγαθὸν πᾶσιν ἐπίσης, τὸ δὲ ἀμβλυώττειν ἔνδειαν ἀργυρίου δηλοῖ, ἐπειδὴ καὶ τὰ ὄμματα ψήφους ἔχει· ἀπραξίαν δέ, ὅτι οἱ ἀμβλυώττοντες ἦττον τὰ πρὸ ποδῶν ὀρῶσι. τῷ δὲ παῖδας ἔχοντι σημαίνει τοὺς παῖδας νοσήσαι· εἰκόμασι γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ παισίν, ὅτι καὶ ποθεινοὶ εἰσι καὶ τοῦ σώματος ὄδηγοὶ καὶ ἡγεμόνες, ὥσπερ καὶ οἱ παῖδες ἐν γῆρα γενομένων τῶν γονέων. τὸ δὲ δοκεῖν τετυφλωθῆαι ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς σημαίνει τοῖς παισίν ὄλεθρον τοῖς τοῦ ἰδόντος καὶ ἀδελφοῖς καὶ γονεῦσι· παισὶ μὲν διὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον· ἀδελφοῖς δέ, ὅτι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀδελφοὶ εἰσὶν ἀλλήλων· γονεῦσι δέ, ὅτι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αἰτιοὶ εἰσι τοῦ τὸ φῶς ὄραν, ὥσπερ καὶ οἱ γονεῖς. ἢ δὲ τούτων ἀπώλεια τὴν τῶν ὁμοίων ἀπώλειαν προαγορεύει. ἀγαθὸν δὲ τῷ ἐν δεσμοῖς ὄντι τὸ δοκεῖν τυφλοῦσθαι καὶ τῷ βίᾳ ὑπὸ τινῶν κατεχομένῳ καὶ [τῷ] σφόδρα πενομένῳ· ὁ μὲν γὰρ οὐκέτι ὄψεται τὰ περὶ αὐτὸν κακὰ, ὁ δὲ ἔξει τοὺς ὑπηρετήσοντας αὐτῷ· καὶ γὰρ τῷ τυφλῷ προσίασιν ὑπηρετήσοντες οὐκ ὀλίγοι, αὐτὸς τε τῶν πόνων ἀποπέπαυται. ἀποδημεῖν δὲ κωλύει τὸ ὄναρ καὶ τὸν ἀπόδημον οὐ φησὶν ἐπανήξειν εἰς τὴν ἑαυτοῦ· οὔτε γὰρ τὴν ξένην ἔστιν οὔτε τὴν οἰκείαν ἄνευ ὀμμάτων ἰδεῖν. δεινὸν δὲ καὶ στρατιώτῃ καὶ παντὶ τῷ ἐν αὐτῇ βασιλείῳ ὄντι. ἀθλητῶν δὲ τοῖς μὲν τὰ βαρέα ἀθλοῦσιν ἦτταν προ-

αγορεύει, δρομεῦσι δὲ νίκην. οἶδα δὲ τινα σταδία, ὅς μέλ-
λων ἀγωνίζεσθαι Εὐσέβεια τὰ ἐν Ἰταλίᾳ ἀχθέντα πρῶτον
ὑπὸ βασιλέως Ἀντωνίνου ἐπὶ τῷ πατρὶ Ἀδριανῷ ἔδοξε
τυφλὸς γεγονέναι, καὶ ἐνίκησεν· ἐπίσης γὰρ τῷ τυφλῷ
ὁ προάγων ἐν δρόμῳ οὐκ ἂν ἴδοι τοὺς ἀγωνιστάς. δεινὸν δὲ
καὶ κυβερνήταις καὶ τοῖς τὰ οὐράνια διασκεπτομένοις καὶ
μάντεσι [τὸ τυφλοῦσθαι πολλάκις ἐπετηρήσαμεν]· καὶ εἴ τις
ἀπολωλὸς τι ζητῶν ἴδοι τὸν ὄνειρον τοῦτον, οὐκ ἂν εὔροι,
οὐδὲ δραπέτην διώκων καταλάβοι. ποιηταῖς δὲ ἄριστον
τὸ τοιοῦτο· δεῖ μὲν γὰρ αὐτοῖς πολλῆς ἡσυχίας μέλλουσι
ποιήσιν τὰ ἔπη· μάλιστα δ' ἂν οὕτως ἐν ἡσυχίᾳ γένοιτο,
εἰ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὄμματα μὴ περιέλκοντο μήτε ὑπὸ
σχημάτων μήτε ὑπὸ χρωμάτων. [ὁ μὲν οὖν δεξιὸς πρεσβύ-
τερα πρόσωπα σημαίνει, ὁ δὲ ἀριστερὸς νεώτερα. λόγος
δὲ τις ἔχει ὡς καὶ ὁ ποιητῆς Ὅμηρος τυφλὸς ἦν.] νοσοῦσι
δὲ θάνατον πάντοτε προαγορεύει τὸ ὄναρ τοῦτο διὰ τὸ τοῦ
φωτὸς ἀπεστερηθῆσθαι. οἶδα δὲ τινα, ὅς ἔδοξε λέγειν αὐτῷ
τινα τῶν ἀξιολπίστων (περὶ δὲ τοῦ τίνες οἱ ἀξιόπιστοι ἐν τῷ
δευτέρῳ βιβλίῳ ἐπιμνησθήσομαι) ὁ πατήρ σου οὐ τέ-
θνηκεν, ἀλλὰ κοιμάται.' τούτου ὁ πατήρ τυφλὸς ἤδη ἐγε-
γόνει, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν αὐτῷ ἐπεστάλη περὶ τούτου. εἰ
δὲ τις τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν τυφλὸς εἶναι δόξειεν, ἀπὸ
μέρους τὰ σημανόμενα γένοιτ' ἂν αὐτῷ καὶ ὡς εἰπεῖν ἐξ
ἡμισείας. ἔτι καὶ τοῦτο χρὴ σκοπεῖν, ὅτι ὁ μὲν δεξιὸς
ὀφθαλμὸς σημαίνει υἱὸν καὶ ἀδελφὸν καὶ πατέρα, ὁ δὲ
ἀριστερὸς θυγατέρα καὶ ἀδελφὴν καὶ μητέρα· δύο δὲ
υἱῶν ὄντων ἢ θυγατέρων δύο ἢ δύο ἀδελφῶν ὁ μὲν δεξιὸς
τὸν πρεσβύτερον υἱὸν ἢ ἀδελφὸν ἢ θυγατέρα τὴν πρεσβυ-
τέραν, ὁ δὲ εὐάνυμος θυγατέρα τὴν νεώτεραν καὶ ἀδελφὸν
καὶ υἱὸν τοὺς νεώτερους. τρεῖς δὲ ἔχειν ὀφθαλμοὺς ἢ τέσσα-
ρας ἢ καὶ πλείονας γῆμαι προηρημένῳ καὶ ἄ παιδι ὁμοίως
ἀγαθόν· τῷ μὲν γὰρ γυνή, τῷ δὲ παῖς ἔσται· καὶ οὕτω
περὶ □ σῶμα πλείονες ἔσονται ὀφθαλμοί. ἀγαθὸν δὲ καὶ
δανειστῇ· πλείονας γὰρ ἔξει ψήφους. χρεώστη δὲ πονηρὸν
ὁμοίως διὰ τὰς ψήφους. πλουσίῳ δὲ προαγορεύει ἐν πολλῇ
φυλακῇ ἑαυτὸν τε καὶ τὰ κτήματα ἔχειν διὰ τινος ἐπι-
βουλᾶς· φησὶ γὰρ δεῖν αὐτῷ ὀφθαλμῶν πολλῶν. ἀποδη-

μεῖν δὲ θέλοντι πλάνην προδηλοῖ καὶ πλέοντι παλινδρο-
μίαν διὰ τὸ περιέλκειν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοὺς πολλοὺς τὸ
φῶς καὶ τὴν αὐγὴν. οἶδα δὲ τινα, ὅς ἔδοξεν ἔχειν τρεῖς
ὀφθαλμοὺς, καὶ τυφλὸς ἐγένετο, οὐχὶ διὰ τὸν περὶ Κύ-
κλωπα μῦθον, ἀλλὰ διὰ τὸν τρίτον ὀφθαλμόν, ὅς καὶ ἄλλου
φωτὸς ἐσήμαινε δεῖσθαι διὰ τὸ μὴ αὐτάρκες εἶναι τὸ
οἰκεῖον. ἀνδρὶ δὲ πανούργῳ καὶ γυναικὶ ὠραία πολλοὶ
ὀφθαλμοὶ πονηροί· ὃν μὲν γὰρ πλείονες ὀφθαλμοὶ τηρή-
σουσι, περὶ ἣν δὲ πλείονες ἔσονται μοιχοὶ καταφανεῖς. ἔτι
δὲ καὶ εἴ τις ἀλλαχόσε ποι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχειν δόξειεν,
εἰ μὲν ἐν ταῖς χερσὶν ἢ τοῖς ποσὶ, τυφλὸς ἔσται· εἰ δὲ ἐν
ἄλλῳ τινὶ μέρει τοῦ σώματος, αὐτὸ ἐκεῖνο νοσήσει τὸ
 μέρος ἢ πληγήσεται, ἵνα ταῖς χερσὶν ἢ τοῖς ποσὶ ψηλαφῶν
ὥσπερ βλέπη ἢ ἵνα ὥσπερ ὀφθαλμὸν ἔχοντι ἐκεῖνῳ τῷ
μέρει μηδεμίαν ὕλην προσφέρειν δύνηται. οἶδα δὲ τινα, ὅς
ἔδοξεν ἐκπεσόντα αὐτοῦ τὰ ὄμματα ἐπὶ τοὺς πόδας πεσεῖν.
καὶ τυφλὸς μὲν οὐκ ἐγένετο, τὰς δὲ θυγατέρας αὐτοῦ
οἰκέταις συνώκισε, καὶ οὕτω τὰ κρεῖττονα τοῖς ἥττοσιν
ἐμίγη. ἀλλοτρίους δὲ δοκεῖν ἔχειν ὀφθαλμοὺς τυφλὸν γενέ-
σθαι σημαίνει καὶ ὑπ' ἄλλου χειραγωγηθῆναι. εἰ δὲ τις
ἐπίσταται οὐ εἶχε τὰ ὄμματα, τέκνον ἐκείνου ἀναλήψεται.
[ἢ ἄλλην τινὰ εὐεργεσίαν μεγάλην. ἔλεγε δὲ τις ὅτι ποτέ
τινι θεασαμένῳ ἐν ὕπνοις ὀφθαλμοὺς κατὰ πάντας τοὺς
δακτύλους ἔχειν τῶν χειρῶν αὐτοῦ προεῖπε τύφλωσιν. καὶ
οὕτως ἀπέβη διὰ τὸ ἐπίτηδες προπέμπειν τὰς χεῖρας τοὺς
πεπηρωμένους.]

Ἦνα ἔχειν καλὴν καὶ εὐμορφὸν ἀγαθὸν πᾶσι· πολ-
λὴν γὰρ εὐαισθησίαν καὶ πρόνοιαν ἐν τοῖς πραττομένοις
σημαίνει καὶ πρὸς τοὺς βελτίονας σύστασιν· διὰ γὰρ τῆς
ρίνδος ἀέρα ἐπισπῶντες οἱ ἄνθρωποι βελτίονα [ὄντως]
ὠφελούνται. τὸ δὲ μὴ ἔχειν ῥίνα ἀναισθησίαν πᾶσι
σημαίνει καὶ πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας ἔχθραν καὶ τῷ νο-
σοῦντι θάνατον· καὶ γὰρ τὰ κρανία τῶν ἀποθανόντων
ἀνευ ῥίνδος εὐρίσκεται. δύο δὲ ἔχειν ῥίνας στάσεις πρὸς
τοὺς [ὑπερέχοντας] οἰκεῖους σημαίνει· στάσεις μὲν, ἐπεὶ τὰ
διπλᾶ πάντα τὰ γε παρὰ φύσιν στάσεώς ἐστι σημαντικά·
πρὸς δὲ τοὺς οἰκεῖους, ὅτι μὴ ἀλλοτρία ἢ ῥίς.

Παρειὰς παχείας ἔχειν ἀγαθὸν παντί, μάλιστα δὲ γυναίξιν· τὸ δὲ ἰσχνὰς ἢ ἠλκωμένας ἔχειν λύπην ἢ πένθος σημαίνει· ἰσχνὰς μὲν λύπην, ἠλκωμένας δὲ πένθος· καὶ γὰρ ἐν τοῖς πένθεσι λωβῶνται τὰς παρειὰς οἱ ἄνθρωποι.

Τὰς δὲ σιαγόνας πρὸς ἀποθήκας ἐστὶ ληπτέον καὶ τὰ χεῖλη πρὸς τοὺς ἐκάστοτε προσιόντας καὶ φιλοῦντας. [εἰσὶ δὲ οἶδε γυνὴ παῖδες συγγενεῖς.] τοιγάρτοι ὅτι ἂν τούτων πάθη, οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ τὰ ἐν ταῖς ἀποθήκαις ἢ τὰ περὶ τοὺς φιλάτους εἶναι σημαίνει.

Γένειον ἔχειν μέγα καὶ λάσιον ἀνδρὶ λόγων ἐπιμελουμένῳ καὶ φιλοσοφοῦντι ἀγαθὸν καὶ τοῖς ἐπὶ τὸ πράσσειν ὠρμημένοις· οὐδὲ μὲν γὰρ κοσμίους, οὐδὲ δὲ φοβεροὺς ποιεῖ. γυνὴ δὲ εἰ δόξειε πώγωνα ἔχειν, ἐὰν μὲν ἦ χήρα, γαμηθήσεται· ἐὰν δὲ ἄνδρα ἔχη, ἀπαλλαγθήσεται τοῦ ἀνδρός· ἢ μὲν γὰρ ἔξει σφόδρα εὖνουν ἄνδρα, ὡς δοκεῖν τὰ πρόσωπα μεμίχθαι· ἢ δὲ ἀποστήσεται τοῦ ἀνδρός καὶ τὸν ἑαυτῆς οἶκον οἰκονομήσει, ὡς δῆθεν ἅμα γυνὴ τε καὶ ἀνὴρ οὔσα, εἰ μὴ ἄρα ἐν γαστρὶ ἔχει ἢ δίκην ἔχει· ἢ μὲν γὰρ ἄρρεν τέξεται, ὃ γενόμενον τέλειον ἐπιδοῦσα αὐτῇ δόξει πώγωνα ἔχειν, ἢ δὲ ἀκαταφρόνητος ὥσπερ ἀνδρεία μενεῖ. παιδὶ δὲ κομιδῇ νέῳ θάνατον σημαίνει διὰ τὸ προλαβεῖν τὴν ἡλικίαν, τῷ δὲ ἤδη νεανίσκῳ ὄντι καὶ οὐκ εἰς μακρὰν οἴσονται γένεια ἐφ' ἑαυτῷ σημαίνει γενέσθαι, ἐὰν τε δοῦλος ἐάν τε ἐλεύθερος τύχη ὢν, ἴν' ἦ τέλειος καὶ ἑαυτοῦ προνοῇ. ἀπορρέον δὲ τὸ γένειον ἢ ἀποξυρόμενον ἢ βία πρὸς τινος ἀποσπώμενον ἰδεῖν πρὸς τῷ τοὺς ἀφ' αἵματος διαφθεῖρειν βλάβας ἅμα καὶ αἰσχύναν προδηλοῖ.

Ἡ περὶ ὀδόντων κρίσις πολλὴν ἐπιδεχομένη διαίρεσιν παρ' ὀλίγων πάνυ κατάρθωται τῶν καθ' ἡμᾶς ὄνειροκριτῶν, Ἀριστάνδρου τοῦ Τελμησέως ὑποθήκας τὰς πλείστας καὶ ἀρίστας ὑποθεμένου. ἔχει δὲ ὧδε. τῶν ὀδόντων οἱ μὲν ἄνωθεν τοὺς κατὰ τὸν οἶκον τοῦ ἰδόντος βελτιονάσσει τε καὶ διαφέροντας ἀνθρώπους σημαίνουσι, οἱ δὲ κάτωθεν τοὺς ὑποδεεστέρους· οἶκον μὲν γὰρ ἡγεῖσθαι χρὴ τὸ στόμα, τοὺς δὲ ὀδόντας τοὺς κατὰ τὸν οἶκον ἀνθρώπους, ὧν οἱ μὲν δεξιοὶ ἄνδρας σημαίνουσι οἱ δὲ εὐώνυμοι γυναῖκας, πλὴν εἰ μὴ τινα σπάνια προσπίπτοι, οἷον εἰ πορνοβο-

σκὸς ὧν τις πάσας ἔχει θηλείας ἢ φιλογέωργος ὧν πάντας ἄρρενας· ἐπὶ γὰρ τούτων οἱ μὲν δεξιοὶ [τοὺς] πρεσβυτέρους καὶ πρεσβυτέρας σημαίνουσι, οἱ δὲ εὐώνυμοι νεωτέρους καὶ νεωτέρας. καὶ κομιδῇ μὲν νέους οἱ τομεῖς λεγόμενοι, τοῦτ' ἔστιν οἱ ἐμπρόσθιοι ὀδόντες, μεσήλικας δὲ οἱ κυνόδοντες, πρεσβύτας δὲ οἱ μύλοι, [οὓς γομφίους ἔνιοι καλοῦσιν]. ὁποῖον οὖν ἂν τις ἀποβάλλῃ ὀδόντα, τοιοῦτου ἀνθρώπου στερηθήσεται. ἐπειδὴ δὲ οὐ μόνον ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ κτήματα οἱ ὀδόντες σημαίνουσι, ἡγεῖσθαι χρὴ τοὺς μὲν μύλους τὰ κειμήλια σημαίνειν, τοὺς δὲ κυνόδοντας τὰ μὴ πολλῆς ἄξια τιμῆς, τοὺς δὲ τομεῖς τὰ ἐπιπλα τῶν σκευῶν. εἰκὸς οὖν ἐκπίπτοντας αὐτῶν τινὰς κτημάτων ἀπώλειαν σημαίνειν. ἔτι δὲ καὶ οἱ ὀδόντες καὶ χρεῖας σημαίνουσι βιωτικὰς· καὶ τούτων οἱ μὲν μύλοι μυστικὰς καὶ ἀπορρήτους, οἱ δὲ κυνόδοντες τὰς μὴ πολλοῖς καταφανεῖς, οἱ δὲ τομεῖς τὰς φανερωτάτας καὶ τὰς διὰ λόγου καὶ φωνῆς κατεργαζόμενας. ἐκπίπτοντες οὖν οἱ ὀδόντες τῶν ὁμοίων χρεῶν ἐμπόδιοι γίνονται. φέρε δὴ περὶ αὐτῶν ἤδη διαλάβωμεν. τοῖς χρεώστασι οἵτινες ἂν ἐκπίπτωσι ὀδόντες, ἀπόδοσιν τῶν χρεῶν σημαίνουσι. [τοῦτο μὲν οὖν κοινὸν καὶ κατημαξευμένον, ὅμως δὲ εἰρήσεται τίνα οἱ ὀδόντες σημαίνουσιν.] καὶ ἐὰν μὲν ἓνα τις ἐκβάλλῃ ὀδόντα, ἐνὶ ἀποδώσει ἢ πολλοῖς ἅπαξ· ἐὰν δὲ πολλοὺς, πολλοῖς ἀποδώσει ἢ ἐνὶ πολλακίς· [καὶ ἐὰν θραυομένους, κατὰ λεπτὸν ἀποδώσει]. καὶ ἐὰν μὲν ἀπόνως ἐκβάλλῃ, ἐργασάμενος καὶ πορίσας· ἐὰν δὲ ἐπὶ τῇ ἐκβολῇ ἀλγεῖν νομίση, ἀποδόμενός τι τῶν οἴκοθεν. ὀδόντες ἐμπρόσθιοι ἐκβληθέντες οὐδὲν ἕως πρᾶξαι διὰ λόγου. καὶ ἐὰν μὲν ἐπιτηται αὐτοῖς πόνος ἢ αἷμα ἢ σαρκία, τέλειον περιγράφουσι καὶ ἀναιροῦσι τὰ προκείμενα· ἐὰν δὲ ἀταλαιπώρως ἐκπίπτωσι, τὸ παρὸν ὑπερτίθενται μόνον. ὀδόντες ὁμοῦ πάντες ἐκπίπτοντες ἔρημον τὸν οἶκον σημαίνουσι πάντων ὁμοῦ κατασταθῆναι ἐπὶ τῶν ἐρρωμένων καὶ ἐλευθέρων καὶ μὴ ἐμπόρων, ἐπεὶ τοῖς νοσοῦσι μακρονοσίαν μὲν καὶ φθίσειν προαγορεύουσι, τὸ δὲ μὴ ἀποθανεῖν διαβεβαιοῦνται· ἄνευ μὲν γὰρ ὀδόντων οὐκ

ἔστι χρήσασθαι ὑγιεινῇ τροφῇ ἀλλὰ ροφήματι καὶ χυλῶ, οὐδεὶς δὲ τῶν ἀποθανόντων ὀδόντας ἀπόλλυσι. [διὸ σωτήριον πᾶν τὸ μὴ τοῖς νεκροῖς συμβαῖνον τοῖς νοσοῦσι καθίσταται. ἄμεινον δὲ τοῖς νοσοῦσιν ἅπαντας τοὺς ὀδόντας ἀπολέσαι· θάττον γὰρ ἀνίσταται.] δούλω δὲ ἐλευθερίαν προαγορεύει τὸ μηδένα ἔχειν ὀδόντα· ἢ γὰρ οὐ διδοὺς ἀποφοράν, ὥσπερ τοῖς ὀδοῦσι τροφήν, ἢ οὐ λαμβάνων παρ' ἄλλου τροφάς, ὥσπερ οὐδὲ ὑπὸ τῶν ὀδόντων τρεφόμενος, πάντως ἔσται ἐλεύθερος. ἐμπόροις δὲ ταχέως τὰ φορτία διαθέσθαι σημαίνει τὸ τοιοῦτον ὄναρ, καὶ μάλιστα ἐὰν κινούμενα ἦ. αὐξήσαντες δὲ τινες τῶν ὀδόντων καὶ ἑτερομεγεθήσαντες στάσιν κατὰ τὸν οἶκον τοῦ ἰδόντος ἔσεσθαι σημαίνουσι, ἐπειδὴ τῇ ἁρμονίᾳ οὐκέτι χρῶνται [καὶ ὅταν σαλευόμενοι μὴ ἐκπίπτωσιν]. ὅσοι δὲ μέλανας ἢ σεσηπότας ἢ κολοβοὺς ἔχοντες ὀδόντας ὄναρ ἔδοξαν ἀποβεβληκῆναι, οὗτοι πάσης δυσχερείας καὶ παντὸς ἀπαλλαγῆσονται κακοῦ. πολλάκις δὲ καὶ πρεσβύτας ἀπέβαλόν τινες. ὀδόντας δοκεῖν ἔχειν ἐλεφαντίνους ἀγαθὸν πᾶσι· τοῖς μὲν γὰρ φιλολόγοις εὐέπειαν τοῖς δὲ ἄλλοις πολυτέλειαν κατὰ τὸν οἶκον σημαίνουσι. χρυσεύς δὲ δοκεῖν ἔχειν ὀδόντας φιλολόγοις μόνοις ἀγαθόν· ὡς γὰρ ἀπὸ χρυσεῶν φθέγγονται τῶν ὀδόντων· τοῖς δὲ ἄλλοις πυρκαῖας ἐσομένας κατὰ τὸν οἶκον σημαίνει. κηρίνους δὲ δοκεῖν ἔχειν ὀδόντας σύντομον παρίστησι θάνατον· οὐ γὰρ εἰσιν οἱ τοιοῦτοι τροφῆς τμητικοί. μολυβδίνους δὲ ἔχειν ἢ κασσιτερίνους ἀτιμίαν καὶ αἰσχύνην σημαίνει, ὑαλί- νους δὲ ἢ ξυλίλους βιαίους ἐπάγει θανάτους. ἀργύρειοι δὲ ὀδόντες χρήματα πορίσαι σημαίνουσι διὰ λόγων, πλουσίους δὲ εἰς τροφάς τὰ χρήματα δαπανῆσαι. εἰ δὲ τις ἐκβαλὼν τοὺς προτέρους ὀδόντας ἄλλους ἀναφύεσθαι νομίσειεν, ἀλλαγῆν αὐτῷ τοῦ παντὸς βίου σημαίνει τὸ ὄναρ, ἐπὶ μὲν τὸ κρεῖττον, ἐὰν ᾧσιν οἱ δεύτεροι ὀδόντες τῶν προτέρων βελτίονες, ἐπὶ δὲ τὸ χεῖρον, ἐὰν ᾧσι χεῖρονες. σαρκία δὲ ἢ ἀκάνθια ἢ ἄλλο τι δοκεῖν ἐν τοῖς ὀδοῦσιν ἔχειν κωλύει φθέγγεσθαι περὶ τινῶν ἀναγκαίων, ἔτι καὶ ἀπραξίαν προαγορεύει. εἰ δὲ τις τοιαῦτά τινα ἐν τοῖς ὀδοῦσιν ἔχων τάδε ἐξαιρεῖν νομίσειε, παύσεται ἀπραγῶν καὶ τι διὰ λόγου

πράξει.

Γλῶσσαν σύμμετρον ἔχειν καὶ κατάλληλον τῷ στόματι καὶ τρανὸν φθέγγεσθαι πᾶσιν ἀγαθόν, τὸ δὲ μὴ δύνασθαι φθέγγεσθαι ἢ τὴν γλῶσσαν δεδεμένην ἔχειν ἀπραξίαν ἅμα καὶ πενίαν σημαίνει· παραιρεῖται γὰρ καὶ τὴν τῶν λόγων παρρησίαν ἢ πενία. εἴποι δ' ἂν τις ἐνταῦθα καὶ τὸ Θεόγνιδος

πᾶς γὰρ ἄνθρωπος πενίῃ δεδμημένος οὔτε τι εἰπεῖν οὐθ' ἔρξαι δύναται. γλῶσσα δὲ οἱ δέδετα.

γλῶσσα δὲ οἰδήσασα γυναικὶ <τῇ> τοῦ ἰδόντος νόσον σημαίνει, ἐὰν ἔχη· εἰ δὲ μὴ, αὐτῷ. καὶ ὑπὲρ τὸ στόμα πίπτουσα ἀπὸ προπετείας λόγων βλάβην σημαίνει, πολλάκις δὲ καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ ἰδόντος μοιχάδα οὔσαν διέβαλε. τὸ δὲ δοκεῖν τρίχας ἔχειν ἐκ τῆς γλώττης πεφυκυίας εἴτε λευκὰς εἴτε μελαίνας οὐκ ἀγαθὸν ἂν εἴη. καίτοι λέγουσι τοῖς ἀπὸ λόγων ποριζομένοις ἀγαθὸν εἶναι. ἡμεῖς δὲ ἐτήρησαμεν πᾶσι κακὰν τὸ τοιοῦτο γενόμενον· οὐδὲν γὰρ τῶν μὴ ἀργῶν καὶ ἀτριβῶν φύει τρίχας, δεῖ δὲ τὴν γλώτταν μὴ ἀργὴν ἔχειν. καὶ αἱ μέλαιναί μὲν θάττον ἐπάγουσιν αἰ δὲ λευκαὶ βράδιον τὰ ἀποτελέσματα. ὅσα δὲ ἐτήρησα περὶ τοῦ ὄνειρου τούτου, ταῦτα γράφω. τοῖς μὲν διὰ φωνῆς ἐργαζομένοις σχολὴν πρὸς λόγους ἢ γλῶσσαν ἔσχε, τοῖς δὲ λοιποῖς πρὸς τροφάς· ἢ γὰρ ἐνόσησαν πολλῶ χρόνῳ καὶ οὐκ ἐχρήσαντο ταῖς κατὰ τὸ ἔθος τροφαῖς, ἢ ἤδη νοσήσαντες ἀπέθανον. μαρτυρήσειε δ' ἂν καὶ Ἄπολλώνιος ὁ Ἀτταλεὺς ἐν <τῷ> δευτέρῳ τῆς ἑαυτοῦ συντάξεως πολλὰ περὶ τοῦ ὄνειρου τούτου λέγων. οὐδὲν δὲ διαφέρει ἐξ αὐτῆς τῆς γλῶσσης πεφυκῆναι τὰς τρίχας ἢ ἐκ τῆς ὑπερώας ἢ ἐκ τῶν οὐλῶν ἢ ἐκ τῶν ὀδόντων ἢ ἐκ τῶν χειλῶν· τὸ γὰρ αὐτὸ σημαίνουσι.

Αἷμα ἐμῆν πολλὸν μὲν καὶ εὐχρουν καὶ μὴ διεφθορὸς ἀγαθὸν πένητι, πρόσκτησιν γὰρ σημαίνει καὶ περιουσίαν χρημάτων, ὅτι τὸν ἴσον ἔχει λόγον τῷ αἵματι τὸ ἀργύριον, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ ἄνδρες σοφοὶ διέλαβον· ἀγαθὸν δὲ καὶ ἄπαιδι καὶ τῷ συγγενῇ ἀπόδημον ἔχοντι· ὁ μὲν γὰρ τέκνον γενόμενον ὁ δὲ συγγενῇ ἀνακομισθέντα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ αἵματος ὄντας ἐκατέρους ὕφονται. ἀλλ' εἰ μὲν εἰς ἀγγεῖον

ρέοι τὸ αἷμα, τραφήσεται μὲν ὁ παῖς, ζήσεται δὲ καὶ ὁ ἀπόδημος μετὰ τὴν ἀνακομιδὴν· εἰ δὲ χαμαὶ ῥέοι, ἀμφοτέροι τεθνήσκονται· ** καὶ ὁ ἀπόδημος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πορεύσεται [διὰ τὸ αἷμα], τοῦτ' ἔστιν [ἑαυτοῦ] εἰς τὴν γῆν, ἣτις ἔστι <κοινὴ πάντων> πατρίς. αἷμα φερόμενον ἰδεῖν ἄτοπον τῷ λανθάνειν βουλομένῳ· ἐλεγχθήσεται γάρ. τὸ δὲ διεφθορὸς αἷμα πᾶσιν ἐπίσης νόσον σημαίνει. τὸ δὲ ὀλίγον σφόδρα, ὥστε μὴ ἐμεῖν δοκεῖν ἀλλὰ πύειν, πρὸς τοὺς οἰκείους ἐτηρήσαμεν στάσιν σημαίνον. χολὴν δὲ ἢ φλέγμα ἐμεῖν τῷ μὲν ὄντι ἐν συμφορᾷ ἢ τινὶ ἀνία ἢ νόσῳ ἀνάπαυλαν τῶν ἐνεστώτων σημαίνει κακῶν· πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα ἀποκριθέντα οὐκέτι ἐνοχλεῖ. τῷ δὲ κατὰ προαίρεσιν ἀναστρεφόμενῳ πρότερον ἐπάγει τι τῶν δεινῶν καὶ τότε ἀπαλλάσσει. τροφὴν δὲ ἐμεῖν βλάβην σημαίνει ἠντιναοῦν διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀτροφίαν. τὰ δὲ ἑαυτοῦ ἔντερα ἢ σπλάγχνα διὰ τοῦ στόματος ἀποκρίνειν τέκνων ὄλεθρον καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ προαγορεύει, τοῖς δὲ ἄπαισι τῶν ὄντων αὐτοῖς τὸ κράτιστον ἀπολέσαι σημαίνει· νοσοῦντι δὲ θάνατον μαντεύεται τὸ ὄναρ. τούτων τὰς αἰτίας ὁ ἐπιὼν παρέξει λόγος.

Ὅτι δ' ἂν περὶ τὸν τράχηλον ἢ τὴν ὑπὲρ τὴν ἔλκος ἢ πάθος ὄναρ ἔχειν νομίση τις, νόσον ἐπίσης πᾶσι προαγορεύει· ἐξήρηται γὰρ τρόπον τινὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ τραχήλου πᾶν τὸ σῶμα, καὶ τούτων ἐρρωμένων μὲν ἔρρωται, καμνόντων δὲ νοσεῖ τε καὶ οὐκ ἔρρωται.

Ἀφηρήσθαι δὲ δοκεῖν τῆς κεφαλῆς εἴτε ἐκ καταδίκης εἴτε ὑπὸ ληστῶν εἴτε ἐν μονομαχίᾳ εἴτε οἰωδῆποτε τρόπῳ (οὐ γὰρ διαφέρει) πονηρὸν τῷ γονεῖς ἔχοντι καὶ τῷ τέκνῳ· γονεῦσι μὲν γὰρ ἔοικεν ἢ κεφαλὴ διὰ τὸ τοῦ ζῆν αἰτίαν εἶναι· τέκνοις δὲ διὰ τὸ πρόσωπον καὶ τὴν εἰκόνα. ἤδη δὲ τινες καὶ γυναικὸς καὶ φίλου καὶ οἰκονόμου ἀγαθοῦ ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ ἐστερήθησαν καὶ οὐκέτι ἔσχον τὸ ἐπιβλέπον τὰ κτήματα πρόσωπον. καὶ τις οἰκίαν ἔχων ἀπώλεσε τὴν οἰκίαν· καὶ γὰρ ἢ κεφαλὴ ὡς εἰπεῖν οἶκός ἐστι τῶν αἰσθήσεων. εἰ δὲ τις ὁμοῦ πάντα ταῦτα ἔχει, φανερόν ὅτι μὴ εἰς πάντα ἀποβήσεται τὸ ὄναρ, ἀλλ', ὡς ἐγὼ ἐτήρησα, εἰς τὸν μᾶλλον ἐσπουδασμένον καὶ φιλούμενον

καὶ ἀναγκαῖον ὄντα τῷ ἰδόντι. ἀγαθὸν δὲ τὸ ὄναρ τοῦτο τῷ φεύγοντι θανάτου δίκην· ὅσα γὰρ ἄπαξ περὶ τινα γίνεται καὶ ἀδύνατόν ἐστι δις αὐτὰ γενέσθαι, ταῦτα ὄναρ γενόμενα οὐκέτι ἔσται· ἔφθασε γὰρ γενέσθαι. τραπέζιταις δὲ καὶ δανεισταῖς <καὶ> ἐρανάρχαις καὶ ναυκλήροις καὶ ἐμπόροις καὶ πᾶσι τοῖς χρήματα συνάγουσιν ἀπώλειαν τῶν κεφαλαίων διὰ τὸ ὁμώνυμον σημαίνει. ἀγαθὸν δὲ καταχρέοις διὰ τὰ αὐτά. ὁ δὲ ἐπὶ ξένης ὦν εἰς τὴν ἑαυτοῦ κατέλθοι ἂν, καὶ ὁ περὶ γῆς δίκην ἔχων νικήσει· ἀφαιρεθεῖσα γὰρ ἢ κεφαλὴ εἰς τὴν γῆν πίπτει καὶ ἐν αὐτῇ μένει καὶ τῷ λοιπῷ σώματι παρέχει τὸ μηκέτι λυπεῖσθαι. δούλῳ δὲ ἐν πίστει μὲν ὄντι τῆς πίστεως παραλυθῆναι σημαίνει· οὐ γὰρ τις πρὸ καταγνώσεως τραχηλοκοπεῖται ἢ ὅτι μὴ ἔχων κεφαλὴν οὐ πιστεύεται· ἀκέφαλον' γὰρ λέγομεν τὸν ἄτιμον· τοῖς δὲ λοιποῖς πᾶσιν ἐλευθερίαν σημαίνει τὸ ὄναρ· κυρία γὰρ τοῦ σώματος οὖσα ἢ κεφαλὴ ἐπειδὴν ἀφαιρεθῆ, χωρισθέντα τοῦ δεσπότη τὸν οἰκέτην ἐλεύθερον σημαίνει ἔσεσθαι. πολλοὶ δὲ αὐτὸ μόνον ἐπράθησαν. ἐν δὲ ταῖς περὶ ἐπιτιμίας ἢ χρημάτων δίκαις καταδίκην μαντεύεται τὸ ὄναρ, καὶ ἢ αἰτία φανερά. εἰ δὲ τις πλέων ἴδοι τὸν ὄνειρον τοῦτον, ἀπολείσθαι τοῦ πλοίου τὴν ἰστοκεραίαν σημαίνει, εἰ μὴ τῶν ναυτῶν τις εἴη ὁ ἑορακῶς· ἐπὶ γὰρ τούτων ἐτήρησα τοῖς ἄρχουσι θάνατον σημαίνον· ἄρχει δὲ περιπέου μὲν ὁ τοίχαρχος, τοιχάρχου δὲ ὁ πρωρέυς, πρωρέως δὲ ὁ κυβερνήτης, κυβερνήτου δὲ ὁ ναύκληρος· ἐπὶ δὲ τῶν ἐμπόρων καὶ ἐπιβατῶν [τοῦ παντὸς σώματος εἰς τὴν ναῦν διηρημένου] κεφαλὴν ἂν τις λέγοι τὴν ἰστοκεραίαν. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξε τετραχηλοκοπήσθαι καὶ ὦν Ἑλλήν ἔτυχε τῆς Ῥωμαίων πολιτείας καὶ οὕτως ἀφηρέθη τοῦ προτέρου ὀνόματός τε καὶ ἀξιώματος.

Δύο δὲ ἔχειν κεφαλὰς ἢ τρεῖς ἀγαθὸν ἀθλητῆ· τοσοῦτους γὰρ ἀγῶνας στεφανωθήσεται. ἀγαθὸν δὲ καὶ πένητι· πρὸς γὰρ τῷ πολλὰ κεφάλαια κτήσασθαι καὶ οὐσίαν περιβάλλεσθαι πολλὴν καὶ παῖδες αὐτῷ ἀγαθοὶ καὶ γυνὴ καταθύμιος ἔσται. πλουσίῳ δὲ ἐπανάστασιν σημαίνει ἔκ τινων συγγενῶν. καὶ ἐὰν μὲν ἢ προτέρα ὑπερέχη κεφαλὴ, οὐ καθελούσιν αὐτὸν οἱ ἐπαναστάντες· ἐὰν δὲ ὑπερέχηται,

κίνδυνον αὐτῷ καὶ θάνατον σημαίνει.

Ἄπεστραμμένην ἰδεῖν τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν, ὥστε τὰ ὀπίσω βλέπειν, κωλύει μὲν τῆς ἑαυτοῦ μετανίστασθαι πατρίδος μετάνοιαν ἐπὶ τῇ ἀποδημίᾳ προαγορευόν, κωλύει δὲ καὶ πᾶν ὀτιοῦν πράττειν ἄλλο· οὐ γὰρ τὰ νῦν κεχαρισμένα ἀλλὰ τὰ μέλλοντα βλέπειν κελεύει. τοῖς δ' ἐπὶ ξένης οὔσι τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν προαγορεύει ὄψε καὶ παρὰ προσδοκίαν· ἰδεῖν γὰρ καὶ παρὰ δύναμιν σημαίνει τὴν οἰκείαν.

Λέοντος καὶ λύκου καὶ παρδάλεως καὶ ἐλέφαντος κεφαλὴν δοκεῖν ἔχειν ἀντὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀγαθόν· μείζουσι γὰρ ἢ καθ' ἑαυτὸν ἐγχειρήσας ὁ ἰδὼν πράγμασιν ἐπὶ τούτοις νίκης τεύξεται καὶ περιγενόμενος ὠφεληθήσεται πολλά, φοβερὸς μὲν τοῖς ἐναντίοις ἐπαχθῆς δὲ τοῖς ἰδίοις γενόμενος. πολλοὶ δὲ καὶ ἐπ' ἀρχὰς καὶ ἡγεμονίας ὀρμήσαντες ἐπὶ τούτοις ** ἔτυχον. κυνὸς δὲ ἢ ἵππου ἢ ὄνου ἢ τινος τῶν ἄλλων τετραπόδων ἢ πετεινοῦ κεφαλὴν δοκεῖν ἔχειν ἀντὶ τῆς ἑαυτοῦ, εἰ μὲν τετραπόδου, δουλείαν καὶ ταλαιπωρίαν σημαίνει· εἰ δὲ τινος τῶν πετεινῶν, τὸ μὴ μείναι ἐν τοῖς οἰκείοις χωρίοις, ἢ διὰ τὴν πτήσιν, ἢ ὅτι τὰ ὀρνιθογενῆ οὐ μὲνεται παρὰ τοῖς γονεῦσιν.

Ἐν ταῖς χερσὶ τὴν κεφαλὴν ἔχειν τὴν ἑαυτοῦ ἀγαθὸν ἀπαιδὶ καὶ ἀγάμῳ καὶ τῷ ἀπόδημον προσδεχομένῳ. εἰ δὲ τις τημελήσειε τὴν κεφαλὴν, οἰκονομήσει τι τῶν περὶ αὐτὸν κακῶς ἐχόντων καὶ διαλύσει τι τῶν ἐν τῷ βίῳ μοχθηρῶν. τὸ δ' αὐτὸ σημαίνει καὶ εἴ τις ἅμα κρατῶν [ἐν] ταῖς χερσὶ τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν ἑτέραν ἔχειν νομίσειε <τῆς> κατὰ φύσιν.

Κέρατα ἔχειν προσπεφυκῶτα βοῶς ἢ ἄλλου τινὸς ζῴου βιαίου ἐπάγει βιαίους θανάτους· ὡς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ τραχηλοκοπηθῆναι τὸν ἰδόντα σημαίνει· τοῦτο γὰρ καὶ τοῖς κέρατα φοροῦσι ζῴοις συμβαίνει.

Ὄμοι παχεῖς καὶ εὐσαρκοὶ πᾶσιν ἀγαθοὶ πλὴν τῶν ἐν δεσμοῖς ὄντων καὶ εἰρκτῆ· εὐανδρίαν γὰρ καὶ εὐπραξίαν σημαίνοντες τούτοις μόνοις εἰσὶ πονηροί· πλείονι γὰρ χρόνῳ ὑπομενοῦσι τὰ δεινὰ, ὡς ἔτι τῶν ὤμων ἀντέχειν δυναμένων. εἰ δὲ τι πάθοιεν οἱ ὄμοι, τὰ ἐναντία τοῖς προ-

ειρημένοις σημαίνουσι, πολλάκις δὲ καὶ ἀδελφοῦ θάνατον ἢ νόσον· καὶ γὰρ οἱ ὄμοι ἀδελφοὶ εἰσιν ἀλλήλων.

Στήθος ὑγιὲς καὶ ἀπαθὲς ἀγαθόν. τὸ δὲ λάσιον καὶ πεπυκνωμένον θριξὶν ἀνδράσι μὲν ἀγαθὸν καὶ κερδαλέον, γυναιξὶ δὲ χηρείαν μαντεύεται· ἀμελέστερον γὰρ διάγουσι καὶ δασύνονται, ἐπειδὴν μὴ παρῆ δι' ὄν ἀσκούσι τὰ σώματα. ἀγαθοὶ δὲ καὶ οἱ μαζοὶ πάσης ἐκτὸς ὄντες αἰκίας. εἰ δὲ καὶ μείζονές τι γίγνοιτο τὸ εὐρυθμον καὶ χάριεν φυλάσσοντες, τέκνων ἅμα καὶ σωμάτων ἐπίκτησιν προαγορεύουσι· παθόντες δὲ τι καὶ οἶον ἠλκωμένοι νόσον σημαίνουσι, ἀποπίπτοντες δὲ θάνατον παισὶ τοῦ ἰδόντος· οὐκ ὄντων δὲ παίδων ἀπορίας εἰσὶ σημαντικοί, πολλάκις δὲ καὶ πένθους, μάλιστα δὲ γυναιξὶν· αὐτὰ γὰρ ἐν <τῷ> πένθει καὶ τοὺς μαζοὺς λωβῶνται. τροφῷ δὲ, εἰ τέκνον ἔχοι, εἰς τὸ τρεφόμενον ἀποβήσεται. πολλοὺς δὲ ἔχειν μαζοὺς τὸ αὐτὸ σημαίνει τῷ δοκεῖν τοὺς ὄντας μείζονας γεγονέναι, γυναικὶ δὲ καὶ μοιχείαν. τιτρώσκεσθαι δὲ κατὰ τὸ στήθος ὑπὸ οὔτινοσοῦν γνωρίμου λυπηρὰν ἀκούσασαί ποθεν ἀγγελίαν σημαίνει τοῖς πρεσβύταις· νέοις δὲ καὶ ἀνδράσι καὶ γυναιξὶν ἔρωτα δηλοῖ.

Χεῖρες εὐτόνοι καὶ καλάι εὐπραξίαν σημαίνουσι μάλιστα χειροτέχναις καὶ τοῖς διὰ δόσεως καὶ λήψεως ποριζόμενοις· φοβουμένῳ δὲ δεθῆναι οὐκ ἀφοβὸν τὸ ὄναρ. ἥδη δὲ κατὰ μέρος περὶ τῶν χειρῶν ἐρῶ. ὅτι ἂν οἱ βραχίονες πάθωσι, πένθος σημαίνουσι· ὅτι δ' ἂν οἱ πήχεις, παρὰ λυσοῦσι τῶν ἐν χερσὶ πραγμάτων καὶ τῶν ὑπηρετούντων στερίσκουσι. ἤκουσα δὲ τινος τῶν περὶ ταῦτα δεινῶν λόγον λέγοντος ἐμοὶ μὲν ἀρέσκοντα, ἐπεὶ καὶ ταῖς ἀποβάσεσιν ἀκόλουθον ὄντα εὐδρον αὐτόν· εἰ δὲ τῷ μὴ πιθανὰ δοκῶ λέγειν, οἷς ἀρέσκειται χρῆσθω. σημαίνειν γὰρ ἔφη τὴν μὲν δεξιὰν χεῖρα τὰ ποριζόμενα τὴν δὲ εὐώνυμον τὰ πεπορισμένα· ἢ μὲν γὰρ πρὸς τὸ λαβεῖν ἔτοιμος, ἢ δὲ ἐπιτήδειος πρὸς τὸ φυλάξαι. ἔστι δὲ παλαιὰ διαίρεσις καὶ ἀληθῆς καὶ ἥδε. σημαίνει ἢ μὲν δεξιὰ χεῖρ υἱὸν πατέρα φίλον καὶ [ἄλλον] ὄν ἐν τῇ συνηθείᾳ καταχρῶμενοι λέγομεν <ὄτι> ἢ δεξιὰ χεῖρ ἐστὶ τοῦ δεῖνος· ἢ δὲ εὐώνυμος γυναικᾶ μητέρα ἀδελφὴν θυγατέρα δούλην. ὀποτέρας οὖν

ἂν τις δόξη ἀφηρηθῆσθαι, στερηθήσεται τινος τῶν ὑπ' αὐτῆς σηματομένων. κοινῇ δὲ αἱ χεῖρες ἀμφοτέραι σημαίνουσι τέχνας χειρόγραφα λόγους· τέχνας μὲν ἐπεὶ διὰ χειρῶν αἱ τέχναι, χειρόγραφα δὲ ὅτι καὶ αὐτὰ χεῖρες λέγονται, λόγους δὲ ἐπεὶ ἅμα τοῖς λόγοις αἱ χεῖρες κινουῦνται. ὅτι μὲν γὰρ ναύταις καὶ ὄρχησταῖς καὶ θαυματοποιοῖς μὴ ἔχειν [τάς] χεῖρας οὐκ ἀγαθόν, ἐπειδὴ ἄνευ τούτων οὐχ οἰοί τε εἰσιν ἐργάζεσθαι, δῆλον δῆπουθέν ἐστι πᾶσιν.

Δάκτυλοι χειρῶν ἀποβαλλόμενοι πάντες ἢ ἐκ μέρους βλάβας σημαίνουσι καὶ ὑπηρετῶν ἀπώλειαν, γραφεῦσι δὲ καὶ φιλολόγοις σχολῆν καὶ ἀργίαν, τοῖς δὲ ὀφείλουσι πλέον τοῦ δέοντος ἀποδοῦναι καὶ τοῖς δανείζουσιν ἦττον ἀπολαβεῖν. οἶδα δέ τινα, ὃς μέλλων δανείζεσθαι ἔδοξε δακτύλους οὐκ ἔχειν. τούτῳ ὁ δανειστής καὶ μὴ γράψαντι ἐπίστευσε.

Πλείονας ἔχειν δακτύλους τὰναντία σημαίνει τῷ δοκεῖν ἦττονας ἔχειν· ὅσοι γὰρ προσγίνονται τοῖς κατὰ φύσιν δακτύλοις, αὐτοῖ τε ἅμα εἰσὶν ἀργοὶ καὶ τοὺς ἐξ ὧν πεφύκασιν ἀργοὺς ποιοῦσι. πλανώμενοι δὲ τινες ἀγαθὸν ὑπέλαβον εἶναι τὸ τοιοῦτο.

Τρίχας ἔχειν ἐκ τῶν χειρῶν πεφυκυίας ἀπὸ μὲν τῶν καρπῶν δεσμὰ σημαίνει, ἀπὸ δὲ τῶν πλατειῶν τῶν ἐντὸς σχολῆν καὶ ἀργίαν πᾶσι σημαίνει, μάλιστα δὲ γεωργοῖς καὶ χειροτέχναις· οὐκέτι γὰρ περὶ τὰ ἔργα τριβομένων τῶν χειρῶν οὐδὲ πυκνουμένης τῆς ἐπιφανείας εἰκὸς ἂν εἶη καὶ τρίχας ἀναφανῆναι.

Πολλὰς χεῖρας ἔχειν ἀγαθὸν χειροτέχνη· οὐ γὰρ παύσεται ἐργαζόμενος· τρόπον γὰρ τινὰ φησιν αὐτῷ τὸ ὄναρ 'δεῖ σοι χειρῶν πλείονων διὰ τὸ τῶν ἔργων πλῆθος.' ἀγαθὸν δὲ καὶ τοῖς δικαιοπραγοῦσι· πρόσκτησιν γὰρ καὶ τέκνων καὶ οἰκετῶν σημαίνει καὶ χρημάτων ὁ ὄνειρος, ὡς πολλάκις ἐτήρησα· κακούργοις δὲ δεσμὰ καὶ οὕτως περὶ □ν σῶμα πολλὰς γενέσθαι χεῖρας σημαίνει.

Λαγόνας καὶ ὑπογαστριον καὶ πάντα τὰ μέχρι βουβῶνων τὴν τοῦ σώματος ἰσχύν τε καὶ ὑπαρξιν σημαίνει νομιστέον. τοιγαροῦν ἔάν τι ταῦτα τὰ μέρη πάθη, νόσον μὲν τῷ σώματι, ἔνδειαν δὲ κατὰ τὸν βίον προαγορεύει. αὐτὸς

δὲ ὁ ὀμφαλὸς ὄντων μὲν γονέων τοὺς γονεῖς, οὐκ ὄντων δὲ τὴν πατρίδα σημαίνει, ἧς ἐξέφυ τις καὶ ἐξεγένετο, ὥσπερ καὶ τοῦ ὀμφαλοῦ. ἔάν οὖν τι περὶ τὸν ὀμφαλὸν δυσχερὲς γένηται, στερηθῆναι γονέων ἢ τῆς πατρίδος σημαίνει, καὶ τὸν ἐπὶ ξένης ὄντα οὐκ ἐπανάγει.

Ἄνατεμῆσθαι δοκεῖν καὶ ἰδεῖν τὰ ἐντὸς ἑαυτοῦ κατὰ φύσιν καὶ ἕκαστον κοσμίως κείμενον ἀγαθὸν ἄπαιδι καὶ πένητι· ὁ μὲν γὰρ ὕψεται παῖδας ἰδίους, ὁ δὲ κτήματα· καὶ γὰρ οἱ παῖδες σπλάγχνα λέγονται ὡς ἐντόσθια, καὶ ὥσπερ οἴκῳ κτήματα, οὕτω τὰ σπλάγχνα ταῖς λαγόσιν ἔγκειται. πλουσίῳ δὲ καὶ παντὶ τῷ λανθάνειν πειρωμένῳ ἀσχημοσύνην καὶ ἔλεγχον μαντεύεται. δεινὸν δὲ πᾶσι τὸ ὑπὸ τινος κατανοεῖσθαι τὰ σπλάγχνα· πραγμάτων γὰρ πονηρῶν καὶ δικῶν ἐπαγωγὴν σημαίνει καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει. ἀνατεμθέντα δὲ δοκεῖν κενὸν εἶναι, μηδενὸς τῶν σπλάγχνων ἐντὸς ὄντων, ἔρημον τὸν οἶκον τοῦ ἰδόντος ἔσεσθαι σημαίνει καὶ τέκνων ὄλεθρον καὶ τῷ νοσοῦντι θάνατον. ἀγαθὸν δ' ἂν εἶη μόνῳ τῷ ἐν πολλοῖς κακοῖς ὄντι καὶ ἀνωμένῳ· τῶν γὰρ ἐν ποσὶ κακῶν παύλαν προσημαίνει· ὁ γὰρ τὰ περιεκτικὰ τῶν φροντίδων ἀπολέσας εἰκότως ἄλυπός ἐστιν. ἔτι κάκεῖνο χρή σκοπεῖν· ἡ καρδία γυναῖκα σημαίνει ἀνδρὸς ἰδόντος, ἀνδρα δὲ γυναικὸς ἰδούσης διὰ τὸ τὴν ὄλην τοῦ σώματος ἔχειν διοίκησιν. καὶ τὸν θυμὸν τοῦ ἰδόντος καὶ τὸ πνεῦμα· τούτων γὰρ ἐστὶ περιεκτικὴ. καὶ ὁ πνεύμων ὁμοίως. ἦπαρ δὲ τέκνον καὶ βίον καὶ φροντίδας, χολὴ δὲ τὸν θυμὸν καὶ χρήματα καὶ γυναῖκα, σπλῆν δὲ ἠδονὰς καὶ γέλωτα καὶ τὰ ἔπιπλα τῶν σκευῶν, κοιλία δὲ καὶ ἔντερα τέκνα πρῶτον, εἶτα δανειστάς, ἐπεὶ μετὰ πολλῆς βίας ἀπαιτεῖ τροφάς. νεφροὶ δὲ ἀδελφοὺς καὶ συγγενεῖς καὶ ** τέκνα. ὅθεν μένοντα μὲν ταῦτα μεῖναι καὶ τὰ σημανόμενα ὑπ' αὐτῶν σημαίνει, διπλοῦμενα δὲ πάντα ἢ ἕκαστον ἰδίᾳ διπλᾶ ἔσεσθαι τὰ σημανόμενα δηλοῖ.

Τὸ αἰδοῖον ἔοικε γονεῦσι μὲν, ἐπεὶ τὸν σπερματικὸν ἐπέχει λόγον· τέκνοις δὲ, ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τέκνων αἴτιον. γυναικὶ δὲ καὶ ἐρωμένη, ὅτι πρὸς ἀφροδίσια ἐπιτήδειόν ἐστιν. ἀδελφοῖς δὲ καὶ πᾶσι τοῖς καθ' αἷμα προσήκουσιν, ἐπεὶ

τοῦ παντὸς οἴκου ὁ λόγος ἤρτηται ἀπὸ τοῦ αἰδοίου. ἰσχύι δὲ καὶ τῇ τοῦ σώματος ἀνδρεία, ὅτι καὶ αὐτὸ τούτων αἴτιον· διὸ ἀνδρεία πρὸς τινων καλεῖται. λόγοις δὲ καὶ παιδεία, ὅτι γονιμώτατον πάντων τὸ αἰδοῖόν ἐστιν ὥσπερ καὶ ὁ λόγος. εἶδον δὲ καὶ ἐν Κυλλήνῃ γενόμενος Ἑρμοῦ ἄγαλμα οὐδὲν ἄλλο ἢ αἰδοῖον δεδημιουργημένον λόγῳ τινὶ φυσικῷ. ἔτι καὶ περιουσία καὶ κτήσει διὰ τὸ ποτὲ μὲν ἐπιτετάσθαι ποτὲ δὲ ἀνεῖσθαι καὶ παρέχειν καὶ ἀποκρίνειν δύνασθαι. βουλευμάσι δὲ ἀπορρήτοις, ὅτι μῆδεα καλεῖται τὰ τε βουλευμάτα καὶ τὸ αἰδοῖον. πενία δὲ καὶ δουλεία καὶ δεσμοῖς ὅτι ἀναγκαῖον καλεῖται καὶ τῆς ἀνάγκης ἐστὶ σύμβολον. πρὸς δὲ καὶ ἀξιώματος ἐπιτιμία· αἰδῶς γὰρ καὶ ἐπιτιμία καλεῖται. τοιγάρτοι παρὸν μὲν καὶ μένον ἐν τῇ τάξει τῇ οἰκείᾳ ἐπιδιαμεῖναι τὸ παρὸν ἐκάστω ὅ τι ἂν ἦ ὅμοιον τῷ αἰδοίῳ σημαίνει, ἀυξήσαν δὲ καὶ ἐπαύξει, ἀφαιρεθὲν δὲ στερίσκει. διπλοῦν δὲ γενόμενον διπλᾶ τὰ ὄντα ἔσεσθαι σημαίνει πάντα πλὴν γυναικὸς ἢ ἐρωμένης· τούτων δὲ στερίσκει· δυσὶ γὰρ ἅμα αἰδοίοις οὐκ ἔνεστι χρήσθαι. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξε τρία ἔχειν αἰδοῖα δοῦλος ὢν, καὶ ἐγένετο ἐλεύθερος καὶ ἀνθ' ἑνὸς ὀνόματος τρία ἔσχε, <τὰ> δύο τοῦ ἀπελευθερώσαντος προσλαβών. ἀλλὰ τοῦτο ἅπαξ ἐγένετο· δεῖ δὲ μὴ ἀπὸ τῶν σπανίων ἀλλὰ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐχόντων τὰς κρίσεις ποιεῖσθαι.

Οἱ βουβῶνες οὐ μακρὰν τῶν αἰδοίων ** οὐδὲ διάφορόν τι σημαίνουσι. ὅθεν χρῆ κατὰ ταῦτά τοὺς βουβῶνας τοῖς αἰδοίοις ἐκλαμβάνειν. οἱ δὲ μηροὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἐπίσης τοῖς αἰδοίοις σημαίνουσι, μόνον δὲ πιαλέοι γενόμενοι τοῖς πλουσίοις ἀηδεῖς τετήρηνται· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πλεῖστον περὶ τὰ ἀφροδίσια δαπάνας σημαίνουσι σχεδὸν δὲ οὐδὲ δαπάνας ἀλλὰ βλάβας.

Τὰ γόνατα πρὸς τε ἰσχὺν καὶ εὐανδρίαν ἐστὶ ληπτέα καὶ πρὸς κινήσεις καὶ πράξεις. ὅθεν ἐρρωμένα καὶ σῶα ὄντα ἀποδημῆν τε καὶ ἄλλην κίνησιν ἠντιναοῦν ἐπιτρέπει κινεῖσθαι καὶ πράξεις ὑπαγορεύει καὶ ὑγεῖαν τῷ ἰδόντι· ἦν δὲ τι πάθη, τάναντία. ὅ τι δ' ἂν ἐκ τῶν γονάτων φυτὸν πεφυκέναι δόξη τις ἀργοῖς χρήσεται τοῖς γόνασιν· ἐὰν δὲ νοσῶν ἴδη, τεθνήξεται· γῆθεν γὰρ φύεται τὰ φυτὰ, εἰς

γῆν δὲ καὶ τὰ τῶν σωμάτων ἀναλύεται συγκρίματα. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξεν ἐκ τοῦ γόνατος τοῦ δεξιοῦ ἰδεῖν πεφυκὸτα κάλαμον, καὶ συνέβη αὐτῷ σύριγγα ἐν τῷ γόνατι γενέσθαι· καὶ γὰρ ὁ κάλαμος γόνυ τε ἔχει καὶ σύριγγς γίνεται. πολλάκις δὲ τὰ γόνατα πρὸς ἀδελφοὺς καὶ κοινωνοὺς διατείνει, ἐπεὶ καὶ αὐτὰ ἀδελφά ἐστὶν ἀλλήλων καὶ κοινωνεῖ τῆς πορείας. ἔτι καὶ ἀπελευθέρους σημαίνει· ἐπίσης γὰρ τοῖς ποσὶν ὑπηρετεῖ, πλὴν ὑπὲρ τοὺς πόδας ὄντα εἰκότως οὐχὶ δούλους ἀλλ' ἀπελευθέρους σημαίνει.

Αἱ κνήμαι ἔμπροσθεν τε καὶ ὀπισθεν τὰ αὐτὰ τοῖς γόνασι σημαίνουσι. σφυρὰ δὲ καὶ πόδες ἄκροι τὰ μὲν ἄλλα ἐπίσης τοῖς γόνασι σημαίνουσιν, ἐν δὲ τῷ μὴ ἀπελευθέρους ἀλλὰ δούλους σημαίνειν διαφέρουσι.

Πλείονας πόδας ἔχειν ἀγαθὸν ἐμπόρω καὶ ναυκλήρω καὶ παντὶ τῷ μισθωτοῦς τρέφοντι· σωμάτων γὰρ πλείονων ἄρξουσι. κυβερνήτῃ δὲ ἰδόντι τὸ ὄναρ γαλήνην σημαίνει· πλείοσι γὰρ ποσὶ χρήσεται τῆς νεῶς ἐρεσσομένης. ἀγαθὸν <δὲ>

καὶ πένητι· κτήσεται γὰρ οἰκέτας. πλουσίῳ δὲ νόσον σημαίνει,

ἵνα μὴ τοῖς αὐτοῦ ποσὶ μόνοις ἀλλὰ καὶ τοῖς τῶν βασταζόντων χρώμενος πλείονας ἔχειν δοκῆ. πολλοὺς δὲ τὸ ὄναρ τοῦτο καὶ τυφλοὺς ἐποίησεν, ἵνα χειραγωγοῖς χρῆσωνται· καὶ πανούργους ἔδησεν, ἵνα μετὰ φυλάκων καὶ μὴ μόνοι προέρχωνται. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξε τοῦ παντὸς σώματος ἀτρέμα μένοντος τοὺς πόδας αὐτοῦ μόνοις βαδίζειν καὶ προβαίνειν μὲν μῆδὲ βραχύ, ὅμως δὲ κινεῖσθαι. συνέβη αὐτῷ εἰς ἀντλίαν καταδικασθῆναι· καὶ γὰρ τοῖς ἀντλοῦσι συμβέβηκε διαβαίνειν μὲν ὡς βαδίζουσιν, ἀεὶ δὲ μένειν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. ἔτι καὶ ἄλλος ἔδοξεν ἀπὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ρεῖν ὕδωρ, καὶ συνέβη καὶ τούτῳ εἰς ἀντλίαν καταδικασθῆναι ὄντι πανούργῳ, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἀπὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἔρρευσεν ὕδωρ. ἕτερος δὲ τὸν αὐτὸν ἰδὼν ὄνειρον οὐκ ὢν πανούργος ὕδρωπίασε. τὸ δὲ δοκεῖν καιομένους ἰδεῖν τοὺς πόδας πᾶσιν ἐπίσης κακὸν καὶ σημαίνει ἀποβολὴν καὶ διαφθορὰν <τῶν> ὑπαρχόντων, ναὶ μὴν καὶ παίδων καὶ δούλων· ἐπίσης γὰρ τοῖς θεράπουσιν οἱ παῖδες

ὑπηρετοῦσί τε τοῖς γονεῦσι καὶ θεραπεύουσιν αὐτοὺς ὥσπερ οἰκέται. ὅπερ τοὺς πολλοὺς ἔλαθε τῶν ὄνειροκριτῶν ἡγουμένους ὅτι οἱ πόδες μόνους οἰκέτας σημαίνουσι. μόνοις δὲ τὸ ὄναρ τοῦτο δρομεῦσι συμφέρει, ὅταν πρὸς ἀγῶνα ὄντες ἴδωσι· θάπτον γὰρ καὶ ὡς εἰπεῖν ἐκ πυρὸς ἀρπάσουσι τὰ σκέλη.

Νῶτον δὲ καὶ τὰ ὀπίσθια πάντα τοῦ γήρωσ εἶναι σημαντικὰ νομίζομεν. ὅθεν ὀρθῶς ἔνιοι καὶ Πλούτωνος αὐτὰ καλοῦσιν ἴδια. τοιγαροῦν ὅποια ἂν τις αὐτὰ δόξη ἔχειν, τοιοῦτῳ χρήσεται τῷ γήρῳ.

Ἐν τοῖς περὶ ἀλλοιώσεως πρῶτον χρή τὸ ποσὸν [ὑπερ κατὰ μέγεθος θεωρεῖται.] σκοπεῖν, δεύτερον τὸ ποιόν, [ὃ κατὰ τὴν ὕλην θεωρεῖται,] τρίτον τὸ κατὰ τὴν ιδέαν [ὑπερ ἴδιον τῆς μορφῆς]. καὶ τὸ μὲν ποσόν, τοῦτ' ἔστιν ἐκ μικροῦ μέγαν γενέσθαι ἢ ἐκ τοῦ ὄντος μείζω, ἀγαθόν, εἰ μὴ ὑπερ ἄνθρωπὸν τις μέγας δόξειε γεγονέναι· οὐ γὰρ τὸ σῶμα ἀλλὰ τὰς πράξεις αὐξήσαι σημαίνει τὸ ὄναρ καὶ τὸν βίον τοῦ ἰδόντος. τὸ δὲ ὑπερ ἄνθρωπον μέγαν δοκεῖν γεγονέναι θάνατον τῷ ἰδόντι σημαίνει· καὶ εἴ τις τὸ ἑαυτοῦ παιδίον βραχὺ ὄν ἄνδρα δόξειε γεγονέναι, τεθνήξεται τὸ παιδίον. δεινὸν δὲ καὶ πρεσβύτη τὸ εἰς παῖδα μεταβάλλειν· θάνατον γὰρ αὐτῷ σημαίνει. ἀγαθὸν δὲ ἀνδρὶ τὸ εἰς νεανίσκον μεταβάλλειν καὶ νεανίσκῳ τὸ εἰς παῖδα· ἕκαστος γὰρ αὐτῶν ἐπὶ τὸ ὠραιότερον μεταβάλλει. ἀγαθὸν δὲ καὶ παιδί εἰς νεανίσκον καὶ νεανίσκῳ εἰς ἄνδρα καὶ ἀνδρὶ εἰς γέροντα μεταβάλλειν· ἕκαστος γὰρ αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἐντιμότερον μεταβάλλει. εἰ δὲ νεανίσκος εἰς γέροντα μεταβάλοι, τεθνήξεται μὲν οὐχὶ ὡς ὁ παῖς, νοσήσει δέ. καὶ εἰ ἀνὴρ εἰς παῖδα μεταβάλοι, ἀφρόνως <τι> πραγματευσάμενος βλαβήσεται· τὸ γὰρ ποιητικὸν ὀρθῶς εἴρηται

αἰεὶ δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν φρένες ἡερέθονται.

Τὸ δὲ ποιὸν τῆς μεταβολῆς ᾧδε ἔχει. εἰ μὲν εἰς γυναῖκα μεταβάλοι [ποτέ] ἀνὴρ, πένητι μὲν ἀγαθόν καὶ δούλῳ· ὁ μὲν γὰρ ἔξει τὸν θρέποντα αὐτὸν ὥσπερ καὶ γυνή, ὁ δὲ ἀπονώτερον δουλεύσει· μικρότεροι γὰρ οἱ γυναικῶν πόνοι. πλουσίῳ δὲ πονηρόν, καὶ μάλιστα πολιτευομένῳ· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ οἰκουροῦσιν αἱ γυναῖκες. διὸ παρα-

λύσει πάσης ἀρχῆς τὸν ἰδόντα τὸ ὄναρ. τοῖς δὲ σωμασκοῦσι νόσον σημαίνει· θηλύτεροι γὰρ γυναῖκες ἀνδρῶν. εἰ δὲ γυνὴ εἰς ἄνδρα μεταβάλοι, ἄγαμος μὲν οὖσα γαμηθήσεται καὶ ἄπαις οὖσα τεκνώσει ἄρρεν, καὶ οὕτως εἰς τὴν ἀνδρείαν μεταβάλλει φύσιν· ἄνδρα δὲ ἔχουσα καὶ υἱὸν χήρα διατελέσει· οὐ γὰρ ἀνδρὶ ἀνδρὸς ἀλλὰ γυναικὸς δεῖ. δούλη δὲ τὸ ὄναρ πλείονα τὴν δουλείαν ἐπάγει, ἀγαθὸν δὲ ἐταίρα· ἢ μὲν γὰρ ἐπὶ πλείον ὡς ἀνὴρ ὑπομενεῖ τοὺς πόνους, ἢ δὲ οὐ παύσεται κινουμένη. εἰ δὲ τις ἀργύρεος ἢ χρύσεος δόξειεν εἶναι ἀνὴρ ἢ γυνή, δούλος μὲν ὢν πραθήσεται, ἵνα ἀπαργυρωθῇ ἢ ἀποχρυσωθῇ, πένης δὲ εὐπορήσει, ἵνα περὶ αὐτὸν γένηται ἢ τοιαύτη ὕλη, πλούσιος δὲ ἐν ἐπιβουλαῖς ἔσται, πάντα γὰρ τὰ ἀργύρεα καὶ χρύσεα ἐπιβούλους ἔχει πολλούς. νοσοῦντι δὲ θάνατον προαγορεύει παντὶ δήπουθεν τὸ ὄναρ, ὥσπερ καὶ τὸ χάλκεον δοκεῖν γεγονέναι, πλὴν ἀθλητοῦ καὶ δούλου· ὁ μὲν γὰρ νικήσας ἀνδριάντος τεύξεται, ὁ δὲ ἐλευθερωθήσεται· χάλκεαι γὰρ εἰκόνες τῶν ἐλευθέρων ἀνατίθενται. τὸ δ' αὐτὸ σημαίνει κἂν εἰκόνα τις ἑαυτοῦ ἢ ἀνδριάντα ἴδη χάλκεον ἐν ἀγορᾷ κείμενον. τὸ δὲ εἰς σίδηρον μεταβάλλειν συμφορὰς ἀτλήτους σημαίνει, ἃς ὑπομείνας ὁ ἰδὼν εἰς γῆρας ἀφίξεται· σιδηρέους γὰρ καλοῦμεν τοὺς κακὰ ὑπομείναντας πολλά· πῆλινον δὲ ἢ ὀστράκινον δοκεῖν γεγονέναι πᾶσι θάνατον σημαίνει χωρὶς τῶν διὰ γῆς ἢ πηλοῦ ἐργαζομένων. τὸ δὲ λίθινον δοκεῖν γεγονέναι τραύματα καὶ κατακοπὰς τῷ ἰδόντι σημαίνει· οὐ γὰρ ἐνδέχεται ἄνευ σιδήρου λίθινόν τινα γενέσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς ἄλλης ὕλης ἐκλαμβάνειν δεῖ. εἰ δὲ εἰς θηρίον μεταβάλοι τις, ἀπὸ τῆς τοῦ θηρίου φύσεως τεκμαίρεσθαι δεῖ τὰς κρίσεις, δείξει δὲ τὸ τοιοῦτον ἐν τῷ περὶ κυνηγίου λόγῳ ἢ δευτέρα βίβλος.

Ἄγαθόν δὲ ἐπίσης πᾶσιν ἐτήρησα τὸ κάλλος καὶ τὴν τοῦ σώματος εὐφυΐαν καὶ τὴν ἰσχύον, ὅταν μὴ ὑπερ ἄνθρωπον ἢ ταῦτα, ἐπεὶ τό γε ὑπερβαλλόντως καλὸν εἶναι δοκεῖν ἢ εὐπρεπῆ ἢ ἰσχυρὸν ἐπίσης τῷ αἰσχυρὸν εἶναι δοκεῖν ἢ παραλελύσθαι ἢ μὴ ἰσχύειν ἀποβαίνει. ἃ δὴ πάντα θάνατον μὲν τοῖς νοσοῦσιν ἀπραγίαν δὲ καὶ μακρονοσίαν τοῖς ἐρρω-

μένοις σημαίνει.

Περὶ διδασκαλίας τεχνῶν καὶ ἔργων καὶ ἐπιτηδεύμα-
των τὸ μὲν καθόλου καὶ ἐπὶ πάντων ἄπταιστον τοῦτο
ἐστίν. ὅσα τις ἔμαθε καὶ ἐδιδάχθη καὶ ἐπετήδευσε καὶ
ποιεῖ ἔργα ἢ τέχνας, ταῦτα ὄναρ ἐργάζεσθαι καὶ ἐπιτηδεύ-
ειν καὶ τυγχάνειν τοῦ προκειμένου ἀγαθὸν πᾶσιν· ἃ γάρ
τις ἐν νῶ ἔχει, περνεῖ καὶ κατὰ προαίρεσιν ἀνύσει· ἀπο-
τυγχάνειν δὲ μοχθηρόν, τὰ γὰρ ἐναντία τῇ προαίρεσει
σημαίνει. ὅσα δὲ τις οὐ μαθὼν οὐδὲ ἐπιτηδεύσας ὄναρ
δοκεῖ ποιεῖν, ἐπιτυγχάνοντι μὲν ἀγαθόν, δυσεργές δὲ καὶ
μόλις τελεσθησόμενον· ἀποτυγχάνοντι δὲ πρὸς τῇ ματαιο-
πονίᾳ παντὸς τοῦ προκειμένου καὶ χλεύη ἀκολουθεῖ. τὰ
δὲ κατὰ μέρος ὧδέ πως ἔχει. γεωργεῖν ἢ σπεῖρειν ἢ φυτεύ-
ειν ἢ ἀροτριᾶν ἀγαθὸν τοῖς γῆμαι προηρημένοις καὶ τοῖς
ἄπαισιν· ἄρουρα μὲν γὰρ οὐδὲν ἄλλο ἐστίν ἢ γυνή, σπέρ-
ματα δὲ καὶ φυτὰ οἱ παῖδες, πυροὶ μὲν υἱοί, κριθαὶ δὲ
θυγατέρες, ὄσπρια δὲ τὰ ἐξαμβλώματα· τοῖς δὲ ἄλλοις
πόνον καὶ κακοπάθειαν σημαίνει. καὶ ἐὰν τις νοσῇ κατὰ
τὸν οἶκον τοῦ ἰδόντος, τεθνήξεται· τὰ γὰρ σπέρματα καὶ
τὰ φυτὰ ὡσπερ καὶ οἱ ἀποθανόντες καταχώννυται. θερί-
ζειν δὲ καὶ τρυγᾶν καὶ κλαδεύειν παρὰ μὲν τὸν καιρὸν
ὀρώμενα τὰς πράξεις [τὰς τοιαύτας] καὶ τὰς ἐγχειρήσεις
πάσας εἰς ἐκεῖνο καιροῦ καὶ ὥρας ἀναβάλλεται. κυβερνᾶν
δὲ πᾶσιν, ἐὰν μὲν καθορμίζονται καλῶς ἢ ἀνάγωνται
ἀκινδύνως, ἀγαθόν, οὐ <μέντοι> ἄνευ τινὸς πόνου καὶ
φόβου ἐσόμενον· ἐὰν δὲ ἢ χειμάζονται ἢ ναυαγῶσιν, ὑπερ-
βολῇ κακόν, ὡς ἐγὼ παρεφύλαξα. σκυτεύειν δὲ καὶ τεκτο-
νεύειν ἀγαθὸν πᾶσι τοῖς κατὰ νόμον ζῶσι διὰ τὰ μέτρα καὶ
τοῖς γῆμαι ἢ κοινωνῆσαι θέλουσι διὰ τὰς ῥαφὰς καὶ τοὺς ἄρ-
μούς. τὸ δὲ βυρσοδευεῖν πᾶσι πονηρόν· νεκρῶν γὰρ ἄπτεται
σωμάτων ὁ βυρσοδέψης καὶ τῆς πόλεως ἀπώκισται· ἔτι
καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει διὰ τὴν ὁδμήν. ἰατροῖς δὲ [καὶ]
χαλεπώτατον ἀπάντων. χρυσοχοεῖν δὲ πανουργίας περὶ
τὸν ἰδόντα σημαίνει διὰ τὰ ὑποκείμενα τῶν ἔργων καὶ διὰ
τοὺς ὑποπεπλεγμένους ἄρμούς. πλάσσειν <δὲ> καὶ πυξο-
γραφεῖν καὶ τορεῦειν καὶ ποιεῖν ἀγάλατα ἀγαθὸν μοιχοῖς

καὶ ῥήτορσι καὶ πλαστογράφοις καὶ πᾶσι τοῖς ἀπατεῶσι
διὰ τὸ τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα δεικνύειν τὰς τέχνας ταύτας·
τοῖς δὲ λοιποῖς περιβοησίας σημαίνει καὶ ὄχλων συνδρομὰς
διὰ τὸ τὰ ἔργα ταῦτα πολλοῖς ἐπιδείκνυσθαι. χαλκεύειν
δὲ καὶ παρεστάναι ἄκμονι ταραχὰς καὶ λύπας σημαίνει,
τῷ δὲ γῆμαι προηρημένῳ εὖνουν μὲν τὴν γυναῖκα διὰ τὰς
φύσας (συμπνέουσι γάρ), μάχιμον δὲ διὰ τὰς σφύρας,
ἠχοῦσι γάρ. περὶ δὲ τῶν ἄλλων τεχνῶν ἔχοντας τὰ ὑπο-
δείγματα ὁμοίως συμβάλλειν χρή πρὸς τὰς ὑποστάσεις
ἀφορῶντας τὰς τε τῶν τεχνῶν καὶ τὰς τοῦ ἰδόντος. ἔτι
κάκεινο. ὅσα σημαίνουσι αἱ τέχναι, ἢν τις αὐτὰς ἐργάζε-
σθαι δόξη, τὰ αὐτὰ σημαίνουσι καὶ οἱ τεχνῖται ὀρώμενοι
καὶ τὰ ἐργαστήρια αὐτῶν καὶ τὰ ἐργαλεῖα, μικρὰς ἐπὶ
τῶν ἐργαλείων ὑπεξαίρεσεως τηρουμένης· ὅσα γὰρ τέμνει
καὶ διχάζει, ταῦτα πάντα διχονοίας καὶ στάσεις καὶ βλάβας
σημαίνει, ὅσα δὲ τῶν ἐργαλείων ἐνοί ἢ συνδεῖ, ταῦτα
ὠφελείας καὶ γάμους καὶ κοινωνίας προαγορεύει, ἀποδη-
μεῖν δὲ κωλύει· ὅσα δὲ λειοῖ, τὰς ἔχθρας παύει· ὅσα δὲ
ἀπευθύνει, ἢ τὴν εὐθείαν δείκνυσι, τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει,
διὸ καὶ τὴν γεωμετρίαν πρὸς τὰ τοιαῦτα ἐπιτήδειον νενο-
μικάμεν καὶ τοὺς γεωμέτρας ὄναρ ὀρωμένους.

Γράμματα μανθάνειν μὴ εἰδὸτα ἀγαθόν τι μετὰ πόνου
καὶ φόβου τῷ ἰδόντι ἐσόμενον προαγορεύει· φοβοῦνται
γὰρ ἅμα καὶ πονοῦσιν οἱ μανθάνοντες, πλὴν ἐπὶ τῷ συμ-
φέροντι μανθάνουσιν. εἰ δὲ τις εἰδὼς γράμματα πάλιν
μανθάνοι, πονηρόν καὶ ἄτοπον νομίζειν χρή παιδαριῶδες
γὰρ τὸ μανθάνειν. διὸ ἀπραξίας ἅμα τοῖς φόβοις καὶ πό-
νοις σημαίνει. μόνῳ δὲ τῷ ἐπιθυμοῦντι παιδὸς ἀγαθὸν τὸ
τοιούτον· οὐ γὰρ αὐτὸς ἀλλ' ὁ ἐξ αὐτοῦ γενησόμενος παῖς
μαθήσεται γράμματα. εἰ δὲ τις Ἑλληνικὰ μανθάνοι γράμ-
ματα Ῥωμαῖος ὢν ἢ Ῥωμαῖκὰ Ἑλλην, ὁ μὲν εἰς Ἑλληνι-
κὰς διατριβὰς ὁ δὲ εἰς Ῥωμαῖκὰς ἀφίξεται. πολλοὶ δὲ καὶ
ἔγνημαν Ῥωμαῖοι μὲν Ἑλληνίδας Ἑλληνες δὲ Ῥωμαῖας
τοιούτον ἰδόντες ὄνειρον. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξε Ῥωμαῖκὰ
γράμματα μανθάνειν, καὶ εἰς δοῦλον κατεκρίθη· οὐδὲ γὰρ
□ν δοῦλος Ἑλληνιστὶ διδάσκεται. βαρβαρικὰ δὲ γράμματα
ἀναγινώσκειν δοκεῖν καλῶς καὶ ἐκτικῶς εἰς βαρβάρους ση-

μαίνει χώρας και διατριβάς ἀφικέσθαι κάκει πράξαι τι λαμπρόν· τὸ δὲ κακῶς ἀναγινώσκειν τὰ βαρβαρικά γράμματα κακῶς ἐν βαρβάρους ἀπαλλάξαι σημαίνει ἢ νοσήσαντα παρακόψαι διὰ τὸ ξένον τῆς φωνῆς. οἶα δ' ἂν γράμματά τις μὴ δύνηται γράφειν ἢ ἀναγινώσκειν, ἀπραγήσει· καὶ εἰ μὲν ὀλίγα, πρὸς ἡμέρας· εἰ δὲ πολλά, πρὸς μῆνας.

Ἐφηβεύειν δοῦλος ἐὰν δόξη, ἐλεύθερος ἔσται, ἐπειδὴ μόνοις ἐλευθέροις ἐφίησιν ὁ νόμος. παντὶ δὲ χειροτέχνη καὶ ῥήτορι σχολὴν καὶ ἀργίαν εἰς ἐνιαυτὸν σημαίνει· χρῆ γὰρ τὸν ἔφηβον ἐν τῇ χλαμύδι τὴν δεξιὰν ἔχειν ἐνειλημένην διὰ τὸ ἀργὴν εἶναι εἰς ἔργα καὶ λόγους εἰς ἐνιαυτὸν καὶ μὴ προϋέναι τὴν χεῖρα. ἐνιαυτὸν δὲ εἶπον διὰ τὸν τῆς ἐφηβίας χρόνον. εἰ δὲ πού τριετίας ἐφηβέουσι χρόνον, πρὸς τὸ τοπικὸν ἐξετάζειν χρῆ. ἀποδημεῖν δὲ κωλύει καὶ τὸν ἐπὶ ξένης ὄντα εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανάγει· ἔνδημον γὰρ χρῆ εἶναι τὸν ἐφηβέοντα. καὶ τῷ ἀγάμῳ γάμον προσημαίνει· νόμῳ <μὲν> γὰρ ἡ χλαμὺς περιτίθεται, νόμῳ δὲ καὶ ἡ γυνὴ γαμεῖται. καὶ εἰ μὲν ἡ χλαμὺς εἴη λευκή, ἐλευθέραν ὁ ἰδὼν γαμήσει· εἰ δὲ μέλαινα, ἀπελευθέραν· εἰ δὲ πορφύρα, εὐγενεστέραν ἑαυτοῦ, οὐδαμῶς δὲ δοῦλην. εἰ δὲ τις ἐπιθυμῶν τέκνων ἢ καὶ γεγονότα υἱὸν ἔχων ἴδοι τὸ ὄναρ, οὐκ αὐτὸς ἀλλ' ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐφηβέουσι. ἀνδρὶ δὲ πρεσβύτῃ καὶ ὑπὲρ ἡλικίαν θάνατον μαντεύεται τὸ ὄναρ, καὶ τοὺς παρανομοῦντας ἐλέγχει. τοῖς δὲ δικαιοπραγοῦσι συλλαμβάνει· σχεδὸν γὰρ ἡ ἐφηβία κανὼν ἐστὶν ὀρθοῦ βίου καὶ ὑγιοῦς. ἀθλητῆ δὲ πρὸ [μὲν] ἐγκρίσεως πονηρόν, ἐπειδὴ ἔκκρισιν ὡς ὑπὲρ ἡλικίαν προαγορεύει· οὐ γὰρ εἰς μακρὰν ὁ ἔφηβος ἔσται ἀνήρ· παλαιστῆ δὲ ἀθλοῦντι τὸ μὴ καταλαβεῖν τὸν ἀγῶνα σημαίνει· εἰ δὲ καταλάβοι, τὸ μὴ ἀγωνίσασθαι· οὐ γὰρ ὑπερόριοι οἱ ἔφηβοι ἀγωνίζονται.

Τροχὸν ἐλάυνειν πόνοις περιπεσεῖν σημαίνει, ἐξ ὧν ἀπόλαυσις τῷ ἰδόντι περιέσται. ἀρπαστὸν δὲ καὶ σφαῖρα φιλονεικίας ἀπεράντους σημαίνουσι, πολλάκις δὲ καὶ ἐταίρας ἔρωτα· ἔοικε γὰρ ἡ σφαῖρα καὶ τὸ ἀρπαστὸν ἐταίρα διὰ τὸ μηδαμοῦ μένειν καὶ πρὸς πολλοὺς φοιτᾶν. ἀλτήρες δὲ καὶ ἡ δι' αὐτῶν γυμνασία τὸ μὲν παρὸν ἀπρα-

ξίας καὶ πόνους, αὐθις δὲ πράξεις μετὰ ῥαστώνης προαγορεύουσιν· ἔστι γὰρ τὸ τοιοῦτο γυμνάσιον οὐδὲν ἄλλο ἢ παρασκευὴ χειρῶν. θύλακοι δὲ καὶ σφῆνες καὶ ὑπεράλματα καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα γυμνάσια παιδικὰ φιλονεικίας προαγορεύουσι. περὶ δὲ πάλης ἐν τοῖς περὶ ἀγῶνων ἐροῦμεν, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ δις γράφωμεν.

Σαλπίζειν δοκεῖν σάλπιγγι τῇ ἱερᾷ ἀγαθὸν τοῖς βουλομένοις συγγενέσθαι τισὶ καὶ τοῖς ἀπολωλεκόσιν ἀνδράποδα ἢ τινὰς τῶν οἰκετῶν· καὶ γὰρ ἐν πολέμῳ συνάγει τοὺς ἐσκορπισμένους τὸ ὄργανον τοῦτο. τὰ δὲ κρυπτὰ ἐλέγχει διὰ τὸ μεγαλόφωνον. καὶ τοὺς νοσοῦντας ἀναιρεῖ· σύγκειται γὰρ ἐξ ὀστῶν καὶ χαλκοῦ, δι' ὧν ἔξεισι μὲν τὸ πνεῦμα, οὐχ ὑποστρέφει δέ. δούλους δὲ καὶ πάντας τοὺς ἐν ὑπηρεσίᾳ ὄντας τῆς δουλείας ἐλευθεροῖ· ἴδιον γὰρ ἐλευθέρων τὸ ὄργανον. στρογγύλη δὲ σάλπιγγι σαλπίζειν πονηρόν· οὐ γὰρ ἱερὸν τὸ ὄργανον ἀλλὰ πολεμιστήριον, καὶ ὅσα τῷ στόματι λέγει ὁ τῷ ὀργάνῳ τούτῳ χρώμενος, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνατρέχει. ὅθεν οὐδὲ ἐγκαλεῖν τισὶν ἐπιτρέπει. οἶω δ' ἂν ὀργάνῳ σαλπίζοντός τινός τις ἀκούσῃ, ταραχθήσεται· εἰ δὲ αὐτὸ μόνον ἴδοι σάλπιγγα, κενῶ περιπεσεῖται φόβῳ. τὸ δὲ κηρύσσειν τὰ αὐτὰ τῷ σαλπίζειν σημαίνει, πλὴν ὅτι τοὺς δούλους οὐ χάριτι τῶν δεσποτῶν ἀλλὰ ἀναφωνήσαντας ἐλευθερωθῆναι λέγει. αὐλεῖν δὲ πενθικοῖς αὐλοῖς πένθος ἢ ἀνάλογον πένθει λύπην σημαίνει καὶ τοὺς νοσοῦντας ἀναιρεῖ. καλάμοις δὲ αὐλεῖν ἀγαθὸν πᾶσι καὶ σπονδαυλεῖν. ψάλλειν δὲ καὶ κιθαρίζειν πρὸς μὲν γάμον καὶ κοινωνίαν ἀγαθὸν διὰ τὴν ἀρμονίαν, πρὸς δὲ τὰς ἄλλας ἐγχειρήσεις πονηρόν καὶ στάσεων αἴτιον διὰ τὴν ἐπίτασιν, πολλοῖς δὲ καὶ ποδάγραν ἠνίξαστο διὰ τὰ νεῦρα. καὶ τὸ κιθαρωδεῖν δ' εἰς τὸν αὐτὸν κατατακτέον λόγον. τραγωδεῖν δὲ ἢ τραγικὰ ἔχειν δράματα ἢ ἀναπλάσματα ἢ τραγωδῶν ἀκούειν ἢ ἱαμβεῖα λέγειν μεμνημένῳ μὲν τῶν εἰρημένων κατὰ τὴν περιοχὴν τὰ ἀποτελέσματα γίνεσθαι, οὐ μεμνημένῳ δὲ τάλαιπωρία καὶ δουλεία καὶ μάχαι καὶ ὕβρεις καὶ κίνδυνοι καὶ εἴ τι τούτων δεινότερον ἢ ὀμότερον· τοιούτων γὰρ εἰσὶν αἱ τραγωδία μεσταί. τὸ δὲ κωμωδεῖν ἢ κωμωδῶν ἀκούειν

ἢ κωμικὰ ἔχειν ἀναπλάσματα ἢ βιβλία, τὰ μὲν τῆς παλαιᾶς κωμωδίας σκώμματα καὶ στάσεις σημαίνει, τὰ δὲ τῆς καθ' ἡμᾶς κωμωδίας τὰ μὲν ἄλλα ἴσα τῇ τραγωδίᾳ σημαίνει, τὰ δὲ τέλη χρηστὰ καὶ ἀγαθὰ ὑπαγορεύει· τοιαῦται γὰρ εἰσιν αἱ ὑποθέσεις τῶν κωμικῶν δραμάτων. χοροὶ δὲ καὶ ὕμνωδία ὑποκρίσεις καὶ ἀπάτας σημαίνουσι· τὰ γὰρ οὐ προσόντα τισὶ κερδῶν ἰδίων χάριν οἱ μελοποιοὶ σεμνύνουσι. ποιητὰς δὲ καὶ ἐγκωμιογράφους καὶ πάντας <τοὺς> λογοποιούς εἰς τὴν αὐτὴν τοῖς χοροῖς ἀνακτέον μοῖραν οὐδὲν διαφέρειν ἠγούμενον ἐάν τε αὐτός τι τούτων ποιεῖν ὑπολάβῃ τις ἐάν τε γινομένοις παρατυγχάνῃ. περὶ δὲ πυρρίχης καὶ ὀρχήσεως μετὰ στροφῆς ἐν τοῖς περὶ στεφάνων ἐροῦμεν, ἐνθα καὶ περὶ ἀσμάτων καλῶς ἔχει διαλαβεῖν· νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἵππικῶν καὶ γυμνικῶν ἐξῆς διελοῦμεν. ἵππον κέλητα ἐλαύνειν καλῶς πειθόμενον τῷ ρυτῆρι καὶ αὐτῷ τῷ ἐλαύνοντι ἀγαθὸν ἐπίσης πᾶσιν· ἵππος γὰρ γυναικὶ μὲν καὶ ἐρωμένη τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, ὅτι καὶ ἐπὶ κάλλει μέγα φρονεῖ καὶ τὸν ἐλατῆρα βαστάζει. ὅμοιος δὲ ἐστὶ καὶ πλοῖω· ἄλως μὲν γὰρ ἵππους καὶ ὁ ποιητῆς τὰς ναῦς λέγει, ἡμεῖς δὲ τὸν Ποσειδῶνα Ἴππιον καλοῦμεν, καὶ ὃν ἔχει λόγον ἐν γῆ ἵππος, τὸν αὐτὸν καὶ ἐν θαλάσῃ ναῦς. ὅμοιος δ' ἂν εἴη καὶ δεσπότη [καὶ] ἐργοδότη καὶ φίλω τρέφοντι καὶ παντὶ τῷ βαστάζοντι. ὅπως ἂν οὖν ὁ ἵππος τὸν ἰδόντα φέρῃ, οὕτω καὶ γυνὴ καὶ ἐρωμένη καὶ δεσπότης καὶ φίλος καὶ ναῦς τὸν ἰδόντα διαθήσουσι. συνωρὶς <δ'> οὐδὲν ἵππου κέλητος διαφέρει, εἰ μὴ τοῖς νοσοῦσι· θάνατον γὰρ αὐτοῖς προαγορεύει, ὥσπερ καὶ ἄρμα τέτρωρον, ὃ καὶ αὐτὸ τὰ μὲν ἄλλα ἐπίσης τῷ κέλητι σημαίνει, ἀθλητῶν δὲ τοῖς μὲν τὰ βαρέα ἀθλοῦσιν ἀγαθὸν ἂν εἴη καὶ νικηφόρον, εἰσελάσουσι γὰρ· τοῖς δὲ τρέχουσιν ἦτταν σημαίνει, οὐ γὰρ ἱκανοὺς εἶναι τοῖς ποσὶ τοῖς ἰδίοις χρῆσθαι φησι τὸ ὄναρ. φημί δὲ καὶ γυναιξὶ καὶ παρθένοις ἐλευθέραις ἅμα καὶ πλουσῖαις ἀγαθὸν εἶναι τὸ διὰ πόλεως ἄρμα ἐλαύνειν· ἀγαθὰς γὰρ ἱερωσύνας αὐταῖς περιποιεῖ· πενιχραῖς δὲ πορνείαν τὸ διὰ πόλεως ἰππάζεσθαι προαγορεύει· δούλοις δὲ ἐλευθερίαν· ἴδιον γὰρ ἐλευθέρων τὸ διὰ πόλεως ἰππεύειν. εἰσελαύνειν δὲ εἰς πόλιν ἀθλητῆ

ἀγαθὸν καὶ νοσοῦντι· ὁ μὲν γὰρ ἱερονίκης ἔσται, ὁ δὲ οὐ τεθνήξεται. τὸ δὲ ἐξελαύνειν πόλεως ἀμφοτέροις κακόν· ὁ μὲν γὰρ ἐξενεχθήσεται, ὁ δὲ οὐ νικήσει. διὰ δὲ τῆς ἐρήμου ἄρμα ἐλαύνειν παντὶ δήπουθεν τῷ ἰδόντι θάνατον οὐκ εἰς μακρὰν ἐσόμενον προαγορεύει.

Τὸ δὲ πενταθλεῖν δοκεῖν ἐπὶ πάντων ἐτήρησα ἀποδημίαν μὲν πρῶτον ἢ τὴν ἐκ τόπου εἰς τόπον κινήσιν σημαῖνον διὰ τὸν δρόμον, ἔπειτα δὲ ζημίας τινὰς ἢ δαπάνας ἀκαίρους ἢ ἐξοδιασμούς τινὰς παρὰ γνώμην διὰ τὸν δίσκον, ὃς χάλκεος ὢν τῶν χειρῶν ἀπορρίπτεται· πολλάκις δὲ ἀνίας τε καὶ φροντίδας ἐπὶ τούτοις διὰ τὰ πηδήματα τὰ ἐν τῇ ἀλτηρίᾳ· συνάλλεσθαι γὰρ φαμεν καὶ τοὺς ἀνιωμένους ἐπὶ τοῖς προσπεσοῦσιν αἰφνίδιον· ἔτι καὶ μάχας καὶ ἀντιλογίας πρὸς τινὰς διὰ τοὺς ἄκοντας καὶ τὸν ροῖζον καὶ τὸ τάχος, ἃ λόγοις ἔοικεν εὐτόνοις· ἔπειτα περὶ γῆς πρὸς τινὰς μάχην τοῖς εὐπόροις, τοῖς δὲ ἀπόροις νόσον διὰ τὴν πάλην. τὴν δὲ αἰτίαν ὁ ἐπιῶν λόγος δηλώσει.

Τρέχειν ἀπλοῦν δρόμον πᾶσιν ἀγαθὸν πλὴν νοσοῦντων, ὅταν γε νικᾶν ὑπολάβωσιν· οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ τέρμα τῶν προκειμένων ἀφίξονται (διὸ καὶ οἱ δούλοι ἐλευθεροῦνται ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ), οἱ δὲ ἐπὶ <τὸ> πέρασ τοῦ βίου τὸ ζῆν τελευτήσαντες ἀφίξονται. ὁ δὲ δίαυλος τὰ αὐτὰ τῷ σταδίῳ σημαίνων ἐξ ὑπερθέσεως ἕκαστα ποιεῖν εἴωθεν, ὡς καὶ ὁ δόλιχος ἐκ πολλῶν ὑπερθέσεων. ἐξαιρέτως δὲ ὁ δόλιχος γυναιξὶ πορνείαν καὶ ἐταιρικὸν βίον προαγορεύει.

Ἐγκρίνεσθαι πᾶσιν ἀγαθόν. ἀθληταῖς δὲ παισὶ μὲν οὐκ ἐπίσημον διὰ τὴν τῆς ἐγκρίσεως ἡλικίαν, ἀνδράσι δὲ ἄπρακτον· παιδικὴ γὰρ ἢ ἔγκρισις. τὸ δὲ δοκεῖν ἐκκρίνεσθαι πάντας βλάπτον ἔτι καὶ τοὺς νοσοῦντας ἀναιρεῖ. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξεν Ὀλυμπίασιν ἐκκρίνεσθαι, καὶ εἰς μέταλλον κατεκρίθη διὰ τὸ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος μὴ μετεῖναι αὐτῷ.

Παλαίειν τινὶ τῶν ἀφ' αἵματος ἢ φίλω στασιάσαι πρὸς αὐτὸν καὶ φιλονεικῆσαι σημαίνει· ἐπὶ δὲ τῶν ἤδη στασιαζόντων ὁποτέρου <ἂν> παλαίοντος ὄναρ ἢ νίκη γένηται, τούτου καὶ μεθ' ἡμέραν τὸ κράτος ἔσται, εἰ μὴ περὶ γῆς μάχωντο· ἐν γὰρ ταῖς τοιαύταις ἀμφισβητήσεσιν ἄμεινον

πίπτειν, εἰ μὴ καὶ ῥήσσω τις κάτωθεν εἴη· τοῦ γὰρ πρὸς τῇ γῆ γινομένου καὶ ἡ γῆ γίνεται. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξε παλαίειν καὶ ἐκ δακτύλων δύο περὶ μίαν τὸ λεγόμενον ποιήσας ῥήξαι τὸν ἀντίπαλον. τούτῳ συνέβη νικῆσαι γραμμάτων ἐπιλαβομένῳ ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου γεγραμμένων. τὸ δὲ πρὸς τινα τῶν οὐ γνωρίμων παλαίειν κινδύνους διὰ νόσων ἐπιφέρει· ὅπερ γὰρ ὁ παλαιστής βούλεται τὸν ἀντίπαλον διαθεῖναι, τοῦτο καὶ ἡ νόσος τὸν κάμνοντα, τοῦτ' ἔστι τῇ γῆ δοῦναι. πεσόντι μὲν οὖν ἀπόκειται θάνατος, ῥήξαντι δὲ σωτηρία. ἔτι καὶ τὸ ἄνδρα ὄντα παιδί παλαίειν οὐδαμῶς ἀγαθόν· ἐάν τε γὰρ ῥήξη τὸν παῖδα, καταθάψει τινά· ἐάν τε ὑπὸ τοῦ παιδὸς καταπαλαισθῆ, πρὸς τῇ ματαιοπονία καὶ χλευῆν καὶ νόσον ὑπομενεῖ· χλευῆν μὲν διὰ τὸ ἀκόλουθον, νόσον δὲ διὰ τὸ ἀπαλωτέρου σώματος ἡτῶσθαι. παιδί δὲ ἀγαθὸν τὸ ἄνδρα καταπαλαίσει· τῶν γὰρ παρὰ προσδοκίαν μεγάλων τεύξεται. ἀλλ' οὐκ ἀθλητῆ παιδί ἀγαθόν· οὐ γὰρ ἐγκριθῆναι σημαίνει τοῖς παισὶ νεκρῷ <δὲ> παλαίειν νοσήσαι σημαίνει ἢ τῶν τοῦ νεκροῦ ἐκγόνων τινὶ ἢ κληρονόμων φιλονεικῆσαι. αἰεὶ δὲ ἄμεινον τὸ ῥήσσειν.

Πυκτεύειν παντὶ βλαβερὸν· πρὸς γὰρ ταῖς αἰσχύναις καὶ βλάβας σημαίνει· καὶ γὰρ ἀσχημον γίνεται τὸ πρόσωπον καὶ αἷμα ἀποκρίνεται, ὅπερ ἀργύριον εἶναι νενομισται. ἀγαθὸν δὲ μόνοις τοῖς ἐξ αἵματος ποριζομένοις, λέγω δὲ ἰατροῖς θύταις μαγείροις.

Τὸ δὲ παγκράτιον τὰ αὐτὰ <τῇ πάλη καὶ> τῇ πυγμῇ σημαίνει πλὴν τῆς βλάβης, ἰσχυροτέρας δὲ τὰς στάσεις ἐπιφέρει διὰ τὴν μάχην. αἰεὶ δὲ ἄμεινον ἐν ἀμφοτέροις νικᾶν. ὅπως δ' ἂν ἀγωνίσσηται δοῦλος ἐν ἱερῷ ἀγῶνι καὶ νικήσῃ καὶ στεφανωθῆ, ἀνακηρυχθεὶς ἐλεύθερος ἔσται· ἴδια γὰρ ταῦτα ἐλευθέρων. μεμνήσθαι δὲ χρή ὅτι ἐν ἱερῷ ἀγῶνι μόνον, ἐπεὶ ἀλλαχόθι γε οὐκ ἔστι τὸ αὐτό. καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ ἀνθρώποις τὰ ἄθλα καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ἐπὶ τέλος ἄγει, ὅταν μέχρι στεφάνου τις ἀφίκηται.

Τὸ δὲ ὄπλον λεγόμενον ἐπὶ πάντων πάσι παρολκὰς σημαίνει· τελευταῖον γὰρ καὶ ἐπὶ πάσι τὸ ἄθλον. τοῖς δὲ νοσοῦσι δι' αὐτὸ τοῦτο θάνατον σημαίνει.

Οἱ μὲν πάνυ παλαιοὶ τὸ λούεσθαι οὐ κακὸν ἐνόμιζον· βαλανεῖα γὰρ οὐκ ἤδεσαν, ἐπειδὴ ἐν ταῖς λεγομέναις ἀσαμίνθοις ἐλούοντο· οἱ δὲ μεταγενέστεροι ἤδη καὶ βαλανεῖον ὄντων τὸ τε λούεσθαι κακὸν ἐνόμιζον καὶ βαλανεῖον ἰδεῖν, καὶ εἰ μὴ λούοιτό τις. καὶ ἐδόκουν ταραχὴν μὲν σημαίνειν τὸ βαλανεῖον διὰ τὸν ἐν αὐτῷ γινόμενον θόρυβον, βλάβην δὲ διὰ τὸν ἀποκρινόμενον ἰδρώτα, ἔτι δὲ καὶ ἀγωνίαν καὶ δεῖμα τῆς ψυχῆς διὰ τὸ τρέπεσθαι τὸν χρῶτα καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος ἐν τῷ βαλανεῖῳ. καὶ τῶν νῦν τινες ἀκολουθοῦντες τῇ παλαιᾷ γνώμῃ κατὰ ταῦτα κρίνουσι πεπλανημένοι καὶ μὴ τῇ πείρᾳ ἀκολουθοῦντες. πάλαι μὲν γὰρ εἰκὸς πονηρὰ εἶναι τὰ βαλανεῖα, ἐπεὶ μὴ συνεχῶς ἐλούοντο οἱ ἄνθρωποι μηδὲ εἶχον τοσαῦτα βαλανεῖα, ἀλλ' ἢ πόλεμον καταστρεψάμενοι ἢ μεγάλου ἀποπασάμενοι πόνου ἐλούοντο (ἦν οὖν αὐτοῖς ὑπόμνημα πόνου ἢ πολέμου τὸ βαλανεῖον καὶ αὐτὸ τὸ λούεσθαι)· νῦν δὲ οἱ μὲν οὐ πρότερον ἐσθίουσιν εἰ μὴ λούονται, οἱ δὲ καὶ ἐμπαγόντες· εἶτα δὴ λούονται μέλλοντες δειπνήσειν· καὶ ἔστι νῦν τὸ βαλανεῖον οὐδὲν ἄλλο ἢ ὁδὸς ἐπὶ τρυφῆν. τοιγαροῦν λούεσθαι ἐν βαλανεῖοις καλοῖς καὶ φωτεινοῖς καὶ ἀέρος εὐκράτως ἔχουσιν ἀγαθὸν καὶ εὐπορίαν ἅμα καὶ εὐπραξίαν τοῖς ἐρρωμένοις σημαίνειν καὶ τοῖς νοσοῦσιν ὑγείαν· ἐρρωμένων γὰρ τὸ λούεσθαι μὴ πρὸς ἀνάγκην γε ὄντων. εἰ δὲ τις λούοιτο καθ' ὃν οὐ προσήκει τρόπον, οὐκ ἀγαθὸν αὐτῷ. οἶον εἴ τις ἅμα τοῖς ἱματίοις εἰς τὸ θερμὸν εἰσίοι, νόσον σημαίνει καὶ μεγάλας ἀγωνίας αὐτῷ· οἱ γὰρ νοσοῦντες εἰσίσασιν ἐνδεδυμένοι καὶ οἱ περὶ μεγάλων ἀγωνιώντες καὶ ἐν τοῖς ἱματίοις ἰδροῦσι. πονηρὸν δὲ καὶ πένητι τὸ μετὰ θεραπείας καὶ πολλῶν τινων περιεπόντων αὐτὸν λούεσθαι· νόσον γὰρ αὐτῷ μακρὰν σημαίνει· οὐ γὰρ ἄλλως πένης μετὰ πολλῶν λούεται. ὁμοίως δὲ καὶ πλουσίῳ πονηρὸν τὸ μόνον λούεσθαι. κοινῇ δὲ πάσιν ἄτοπον τὸ μὴ δύνασθαι ἰδροῦν ἢ ὑπαιθρον τὸ βαλανεῖον γενόμενον ἰδεῖν ἀπολέσαν τὴν ὄροφην ἢ μὴ εὐρίσκειν ὕδωρ ἐν ταῖς δεξαμεναῖς· τοῦτο γὰρ καὶ παντελῶς ἄτοπον. ἂ γὰρ ἐλπίζει τις, οὐ τελέσει, καὶ μάλιστά γε, εἰ ἐν ὄχλῳ ἢ ἐξ ὄχλου πορίζοι. οἶδα δὲ τινα κιθαρωδὸν ἐν Σμύρῃν μέλλοντα ἀγωνί-

ζεσθαι τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τὸν Ἀδριανοῦ, ὃς ἔδοξε λουσόμενος ὕδωρ μὴ εὐρεῖν ἐν τῷ βαλανείῳ, καὶ συνέβη αὐτῷ διαφθεῖραντι τὸν ἀγῶνα καταφανεῖ γενέσθαι καὶ ζημιωθῆναι καὶ ἐκβληθῆναι τοῦ ἀγῶνος, καὶ τοῦτο ἦν, ὕπερ ἐσήμαινεν αὐτῷ τὸ ὄναρ, μὴ εὐρεῖν ὃ ἐζήτει, σημαίνοντος τοῦ βαλανείου τὸ θέατρον. λούεσθαι δὲ θερμοῖς ὕδασι, λέγω δὲ τοῖς αὐτοφυέσι, τοῖς μὲν νοσοῦσιν ὑγείαν τοῖς δὲ ἔρρωμένοις ἀπραξίαν σημαίνει· ἢ γὰρ ἀναλαμβάνοντες ἢ ἀπραγοῦντες εἰς θερμὰ πορεύονται. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἐν πηγαῖς καὶ ἐν λίμναις καὶ ἐν κρήναις καὶ ἐν ποταμοῖς καθαρὸν καὶ διειδὲς ἔχουσιν ὕδωρ λούεσθαι, ἀλλ' οὐχὶ νήχεσθαι, ἐπεὶ τό γε νήχεσθαι πᾶσι πονηρὸν καὶ κινδύνου καὶ νόσου σύμβολον. τὴν δὲ αἰτίαν Πανύασις ὁ Ἀλικαρνασσεὺς ἐπιμελῶς ἐξηγήσατο. στελγίδες <δὲ> καὶ ξύστραι καὶ καταμαγεῖα θεράποντας σημαίνουσιν. ὅθεν εἴ τις ἀπολέσειε τι τούτων [κατ' ὄναρ] ἀνδράποδον ἀπολέσει τῶν πρὸς θεραπείαν ἐπιτηδείων, ἰδίως δὲ αἱ ξύστραι καὶ βλάβης εἰσὶ σημαντικαὶ διὰ τὸ ἀποξύειν τὸν ἰδρῶτα καὶ μὴ προστιθέναι τι τῷ σώματι· ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἑταίραν ἠνίξαντο· τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ ἑταίρα τῷ σώματι προσιοῦσα ποιεῖ. λήκυθος δὲ καὶ ξυστροφύλαξ οἷς μὲν γυναῖκα οἰκουρὸν ἢ πιστὴν θεράπαιναν, οἷς δὲ οἰκέτην χρήσιμον σημαίνουσιν.

Περὶ τροφῆς διαλαμβάνοντας ἀναγκαῖόν ἐστι διελεῖν ὑπὲρ εὐσήμου διδασκαλίας καὶ μὴ συγχεῖν τὰ ξηρὰ τοῖς ὑγροῖς. ἔτι καὶ τῆς ξηρᾶς τὸ ποιὸν ἅμα καὶ τῆς ὑγρᾶς ἰδίᾳ ἕκαστον διαληψόμεθα. καὶ πρῶτον μὲν περὶ τῆς ὑγρᾶς ἐροῦμεν τροφῆς.

Πίνειν ὕδωρ ψυχρὸν ἀγαθὸν πᾶσι· θερμὸν δὲ ὕδωρ νόσους ἢ ἀπραξίας σημαίνει πᾶσι χωρὶς τῶν ἔθος ἐχόντων [ὑδροποτεῖν]· οὐ γὰρ κατὰ φύσιν ἔχει τὸ θερμὸν ὕδωρ. οἶνον δὲ πίνειν ὀλίγον μὴ ἐν μεγάλοις ποτηρίοις καὶ μὴ μεθύσκεσθαι ἀγαθόν. δοκεῖ δέ μοι ἐν καιρῷ ἂν τις εἰπεῖν τὸ Ξενοφῶντος τοῦ Σωκρατικοῦ 'ὁ οἶνος τὰς μὲν λύπας ὥσπερ μανδραγόρας ἄνδρας κοιμίζει τὰς δὲ φιλοφροσύνας ὥσπερ ἔλαιον φλόγα ἐγείρει.' τούτου δ' ἔνεκεν προσήκει τὸ ἀντάρκη καὶ ὀλίγον δοκεῖν πίνειν. ἐπεὶ τό γε πολὺν καὶ ἄμετρον πίνειν πολλῶν κακῶν αἴτιον

καθίσταται πᾶσιν ἐπίσης. ἐνταῦθα δ' ὀρθῶς ἂν τις εἴποι τὸ Θεόγνιδος

**οἶνος πινόμενος πουλὸς κακός· ἦν δέ τις αὐτὸν
πίνη ἐπισταμένως, οὐ κακὸς ἀλλ' ἀγαθός.**

ἐγὼ δὲ φημι οὐ μόνον τὸ πίνειν πολὺν οἶνον εἶναι πονηρὸν ἀλλὰ καὶ <τὸ> ἐν πολλοῖς πίνουσιν ἀναστρέφεσθαι· ἔπεται γὰρ αἰεὶ τῇ μέθῃ παροιμία, ἐξ ἧς στάσις ἢ πολέμου μήτηρ γεννᾶται. οἰνόμελι δὲ καὶ μελίμηλον καὶ ὑδρόμηλον καὶ μυρτίτην καὶ πάντα τὸν ἐσκευασμένον οἶνον πίνειν πλουσίοις μὲν ἀγαθὸν διὰ τὸ τρυφᾶν, πένησι δὲ μοχθηρόν· οὐ γὰρ πρότερον ὀρμῶσιν ἐπὶ τὰ τοιαῦτα πόματα εἰ μὴ ὑπὸ νόσου ἀναγκάζονται. ὄξος δὲ πίνειν δοκεῖν στασιάζει σημαίνει πρὸς τοὺς οἰκείους διὰ τὴν τοῦ στόματος συστροφῆν. γάρον δὲ πίνειν φθίσειν σημαίνει. ἔστι γὰρ οὐδὲν ἄλλο ὃ γάρος ἢ σηπεδών. ἔλαιον δὲ πίνειν φαρμακίαν ἢ νόσον σημαίνει. αἰεὶ δὲ ἀγαθὸν τὸ διψῶντα πίνειν. τὸ δὲ μὴ εὐρεῖν ὃ τί τις πίη καὶ ἐπὶ ποταμὸν ἢ κρήνην ἢ φρέαρ ἐλθόντα μὴ καταλαβεῖν ὕδωρ οὐδὲν τῶν κατ' ἐπιθυμίαν πράξαι σημαίνει· τὸ μὲν γὰρ διψῆν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἐπιθυμεῖν, τὸ δὲ πίνειν τῆς ἐπιθυμίας ἀνάπαυλαν ἔχει. χρῆ δὲ καὶ τοῦτο σκοπεῖν, ὅτι τῶν ποτηρίων τὰ μὲν χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ καὶ ὀστράκινα πᾶσιν ἀγαθὰ καὶ ἀσφαλείας πολλῆς σημαντικὰ καθίσταται, τὰ μὲν ὡς ἐξ ὕλης στερεᾶς, τὰ δ' ὡς ἐκ συντρόφου. ἔτι καὶ τὰ κεράτινα διὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ διὰ τὸ ἄθραυστον ἀγαθὰ, τὰ δὲ ὑάλινα μοχθηρὰ διὰ τὴν ὕλην, ἔστι δ' ὅτε καὶ κινδύνων προαγορευτικὰ διὰ τὸ εὐκατέακτον, καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει διὰ τὸ διαφανές. ἔστι δὲ τις καὶ ἕτερος λόγος ὀρθῶς ἔχων ὡς ἄρα τὰ ποτήρια σημαίνει τοὺς προσιόντας τοῖς χεῖλεσιν. ὅθεν εἰ κατεάσσοιτο, τούτων τινὰς ἀποθανεῖσθαι δηλοῖ. εἰ <δὲ> τις εἴη μόνος, αὐτῷ θάνατον σημαίνει. τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς ἐτήρησα. τοῖς δὲ πλέουσι τὸ δοκεῖν κατεάσσειν ποτήρια ναυάγιον προαγορεύει. αὕτη μὲν οὖν ἢ παλαιὰ διαίρεσις· νυνὶ δὲ πολλάκις ἀποβᾶν εἰς ἡμᾶς ἦλθεν ὄναρ τοιοῦτον· ἔστι τινὰ τῶν ποτηρίων στενόστομα οὐ πάλαι ὑπ' ἀνθρώπων εὕρημένα. ταῦτα κατεασσόμενα πάσης θλίψεως καὶ στενοχωρίας λύσειν ὑπισχνεῖται.

Ἐξῆς δὲ περὶ τροφῆς ξηρᾶς ποιούμενοι τὸν λόγον ἀρξόμεθα ἀπὸ λαχάνων. τῶν λαχάνων ὅσα ὕδωδε μετὰ τὸ βρωθῆναι, τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει καὶ πρὸς τοὺς συνοικοῦντας μῖσος ἐργάζεται, οἷον ράφανος σέρις πράσα τὰ κειρόμενα· ὅσα δὲ ἀποξύεται τρωκτὰ ὄντα, βλάβην σημαίνει διὰ τὴν ἀποβολὴν τῶν περισσῶν, <οἶον> θριδακίνας καὶ εἴ τι ἄλλο ὅμοιον. κίτρια δὲ διὰ τὸ ἀκανθῶδες καὶ ὄξυ ὀδύνας σημαίνει. <ἔτι> καὶ ἀνεργασίας [διὰ τὸ δύσπεπτον]· ἔστι γὰρ ἄτροφα. τεῦτλον μαλάχη λάπαθα ὀξυλάπαθα ἀδράφαξυς καταχρέοις μόνους ἐστὶν ἀγαθὰ διὰ τὸ τὴν γαστέρα ἐκταράσσειν καὶ τὰ ὑποκείμενα σκύβαλα ὑπεξάγειν· ἰδίως γὰρ ἡ γαστήρ καὶ τὰ ἔντερα δανειστῆ ἔοικε. κεφαλωτὰ δὲ καὶ σταφυλίνοι καὶ ὅσα <ἄλλα> ἐστὶ τροφίμα ὠφελειῶν ἐστὶ σημαντικά, μόνους δὲ ἐναντιοῦται τοῖς περὶ γῆς δικαζομένοις· πρόρριζα γὰρ ἀνασπᾶται. κράμβαι δὲ πρὸς οὐδέν εἰσι χρήσιμοι, μάλιστα δὲ καπήλοις καὶ ἀμπελοργοῖς καὶ πᾶσι τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίταις πονηραὶ καθίστανται, ἐπειδὴ ἄμπελος μόνη κράμβη οὐ περιπλέκεται. τῶν δὲ λευκῶν λεγομένων λαχάνων γογγύλη μὲν καὶ βουνιάς καὶ κολοκύνθη ματαΐας ἐλπίδας σημαίνουσι· ἔστι γὰρ πάντα ὄγκος ἄτροφος· τοῖς δὲ νοσοῦσι καὶ τοῖς ὀδεύουσι κατατομὰς καὶ διαιρέσεις ὑπὸ σιδήρου γενέσθαι σημαίνουσι διὰ τὸ κατακόπτεσθαι τὰ τοιαῦτα. σίκυοι δὲ [καὶ] περιτεμνόμενοι τοῖς νοσοῦσιν εἰσιν ἀγαθοὶ διὰ τὸ τὰ ὑγρὰ ἀποκρίνειν. πέπωνες <δὲ> πρὸς μὲν [τὰς] φιλίας καὶ συμβιβάσεις εἰσιν ἀγαθοί, πέπον γὰρ τὸ προσφιλέστατον οἷ ποιηταὶ καλοῦσι· πρὸς δὲ τὰς πράξεις ἀπρακτοὶ· καὶ γὰρ τὸ ἔκλυτον πέπον καλεῖται. κρόμμου δὲ καὶ σκόροδα ἐσθίειν μὲν πονηρόν, ἔχειν δὲ ἀγαθόν· μόνους δὲ τοῖς νοσοῦσι διαφόρως τὰ κρόμμου ἀποβαίνει. καίτοι περὶ αὐτῶν Ἀλέξανδρος ὁ Μύνδιος ἰσχυρῶς ἀπορήσας τὸ τέλος οὐ κατείληφε. φημί δὲ ἐγὼ· εἴ τις πολλὰ κρόμμου δόξειεν ἐσθίειν, τύχοι δὲ νοσῶν, ἀναστήσεται, <ἄλλον δὲ τίνα πενήσει>· εἰ δὲ ὀλίγα, τεθνήξεται. δακρύουσι μὲν γὰρ οἱ ἀποθνήσκοντες ὀλίγα, οἱ δὲ πενθοῦντες πολλὰ, ἐπειδὴ καὶ ἐπὶ πολὺ δακρύουσι.

Τῶν ὀσπρίων πάντα μοχθηρὰ πλὴν πίσου διὰ τὸ ὄνομα.

ἔστι γὰρ πειθοῦς σημαντικόν· μάλιστα δὲ κυβερνήταις καὶ ῥήτορσιν· οἷς μὲν γὰρ τὰ πηδάλια οἷς δὲ οἱ δικασταὶ πεισθήσονται. ἐρεγμὸς δὲ καὶ κύαμος στάσεως εἰσι σημαντικοί, ὅς μὲν διὰ τὸ δεδιχάσθαι ὅς δὲ διὰ τὸ πνεύματος εἶναι ποιητικὸς ἀτόπου· οὐ μόνον δὲ <διὰ> τοῦτο ἀλλ' ὅτι καὶ πάσης τελετῆς καὶ παντὸς ἱεροῦ ἀπελήλαται. φακὴ δὲ πένθος προαγορεύει καὶ πτισάνη κάματον διὰ τὸ δύστριπτον. κέγχρος δὲ καὶ ἔλυμος καὶ ζεῖα πενίας τε καὶ ἀπορίας ἐστὶ σημαντικά, μόνους δὲ τοῖς ἐξ ὄχλου ποριζομένοις ἐστὶν ἀγαθὰ. χόνδρος δὲ καὶ τράγος ἢ μὲν τρόφιμοί εἰσι, ταύτη καὶ κερδαλέοι· ἢ δὲ μετὰ καμάτου γίνονται, πόνους ὑπερβάλλοντας σημαίνουσι, πένητι δὲ νόσον. σήσαμον δὲ καὶ λινόσπερμον καὶ σίνηπι ἰατροῖς μόνους ἐστὶν ἀγαθὰ, τοῖς δὲ ἄλλοις δριμεῖς ἐπάγει πόνους καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει.

Ἄρτους δοκεῖν ἐσθίειν τοὺς ἐξ ἔθους ἀγαθόν· κατάλληλοι μὲν γὰρ πένητι οἱ ῥυπαροί, πλουσίῳ δὲ οἱ παντελῶς καθαροί· οἱ δὲ ἐναλλάξ οὔτε ἀγαθοὶ καὶ προσέτι κακοί· οἱ μὲν γὰρ νόσον τοῖς πένησιν οἱ δὲ ἀπορίαν τοῖς πλουσίοις σημαίνουσι. ἄρτοι δὲ κρίθινοι πᾶσιν ἀγαθοί· πρώτην γὰρ ἀνθρώποις τὴν τροφήν ταύτην παρὰ θεῶν λόγος ἔχει δοθῆναι. ἄλευρα δὲ καὶ ἄλφιστα τὰ μὲν αὐτὰ τοῖς ἄρτοις σημαίνει, ἥττονα δὲ [καὶ βαρύτερα].

Κρεῶν τὰ μὲν ὅσα τις ἐσθίει καὶ ποιεῖ, ἀγαθὰ τετήρηται πλὴν ὀλίγων. προβάτεια μὲν γὰρ πᾶσιν ἄτοπα καὶ πένθος οἰκεῖον σημαίνει (ἔστι γὰρ τὰ πρόβατα οὐδὲν ἄλλο ἢ ἄνθρωποι), [τούτων δὲ ζώντων οὐ γίνεται κρέα] ἤδη δὲ καὶ τὰ βόεια διὰ τὸ δύστριπτον, καὶ μικρὰς ἐργασίας διὰ τὴν εὐτέλειαν σημαίνει· δούλοις δὲ βασάνους διὰ τὸν ἱμάντα καὶ τὴν ταυρείαν. χιμαίρεια δὲ τοῖς ἐν χειμῶνι διαγουσιν ἀγαθὰ τετήρηται, τοῖς δὲ ἄλλοις ἀκερδῆ. ὦν μὲν γὰρ τὰ δεινὰ διαλύει, ὅτι χειμῶνι ὁμώνυμα ὄντα τὰ ζῶα ἀνήρηται [ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐβιβρώσκετο]· οἷς δὲ διὰ τὸ ὀστῶδες μικρὰς τὰς ἐργασίας παρέχει. ἄριστα δὲ πᾶσι τὰ χοίρεια· καὶ γὰρ εἰκός. ζῶν μὲν γὰρ χοῖρος οὐδὲν εὐχρηστος ἀνθρώποις, ἀποθανῶν δὲ μᾶλλον ἐδώδιμος τῶν ἄλλων· τὰ δὲ ἄλλα ζῶντα βελτίονα ἢ ἀναιρεθέντα. καὶ τὸ μὲν ὀπτὰ δοκεῖν

ἐσθίειν τὰ χοίρεια παντελῶς ἀγαθόν· προστίθησι γὰρ τάχος ταῖς ὠφελείαις διὰ τὸ πῦρ· τὰ δὲ ἤψημένα λιτῶς βράδιον τὰς αὐτὰς προαγορεύει ὠφελείας, τὰ δὲ κατηρτυμένα οὕτως ὑπὸ ὕποποιων μετὰ κακουχίας τὰς ὠφελείας ἢ μετὰ προαναλωμάτων φέρει. οὐδαμῶς δὲ τὰ ὠμὰ ἐσθιόμενα κρέα ἀγαθὰ· παραπολέσαι γὰρ τι τῶν ὄντων σημαίνει, ἐπεὶ μὴ κρατεῖ ἢ ἡμετέρα φύσις ὠμῶν κρεῶν. τὸ δὲ μέγιστον καὶ ὑπερβολῇ ἀγαθόν, ὡς ἐγὼ ἐτήρησα, ἀνθρωπίνας ἐσθίειν σάρκας, ἀνδρὸς οὐ γνωρίμου οὐδὲ οἰκείου, ἐπεὶ ὁ γέ τινος τῶν οἰκείων φαγῶν σάρκας καὶ τὸν οὐ ἔφαγε κατορύξει καὶ αὐτὸς δι' οὐδὲν μέγα τῶν ἐσθιομένων παραμένει· εἰκὸς γε ὑπὸ πολλῆς ἀπορίας, ὡς γε φιλεῖ γενέσθαι ἐν πολέμῳ καὶ λιμῷ, ἐπὶ τοιαύτας ὀρμῆσαι τροφάς. πάντων δ' ἂν εἴη σκαιότατον τὸ παιδὸς ἰδίου σάρκας ἐσθίειν· σύντομον γὰρ ὄλεθρον μαντεύεται, εἰ μὴ ἄρα τις ἀπὸ τοιούτων ἐσθίειν νομίσειε μερῶν τοῦ παιδός, ἀφ' ὧν ὁ παῖς πορίζεται, οἶον εἰ δρομαίου τοὺς πόδας ἢ χειροτέχνου τὰς χεῖρας ἢ παλαιστοῦ τοὺς ὦμους φάγοι· τότε γὰρ τῷ μὲν παιδί εὐπορίαν τὸ ὄναρ τοῦτο, τῷ δὲ πατρὶ ὄνασθαι τοῦ παιδὸς προαγορεύει. τῶν δὲ ἄλλων ἀνθρώπων αἱ σάρκες ἐσθιόμεναι ἀγαθαί. τρόπον γὰρ τινα οἱ ἄνθρωποι, ὅταν ὠφελῶνται παρ' ἀλλήλων, ἐσθίουσιν ἀλλήλους. αἰεὶ δὲ ἄμεινον τὸ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐσθίειν καὶ τὸ παίδων ἢ πρεσβυτέρων. ὀρνίθεια δὲ καὶ χήνεια κρέα ἐσθίειν πᾶσιν ἀγαθόν· φέρει δὲ τὰ μὲν ὀρνίθεια τὰς ὠφελείας ἀπὸ γυναικῶν ἢ δικῶν [ὅτι ἐκ γυναικῶν μετέβαλον οἱ ὄρνεις ἢ ὅτι αἰκάλλουσι], τὰ δὲ χήνεια ἀπὸ ἀνδρῶν ἀλαζόνων. ἀγαθὸν δὲ καὶ παντὸς θηρίου σάρκας ἐσθίειν· πολλὰ γὰρ ἐκ τῆς τῶν ἐχθρῶν οὐσίας ὠφελῆθηναί σημαίνει· τὸ δὲ ποδαπῶν ἐχθρῶν ἐπιδειξίει ἢ τοῦ βρωθέντος ἰδέα τε καὶ μορφή. περὶ ὧν ἐν τῷ περὶ κυνηγίου λόγῳ ἐπιμνησθήσομαι. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἰχθύας ἐσθίειν, μάλιστα μὲν ὀπτούς, οὐδὲν δὲ ἦττον καὶ τοὺς ἄλλως γεγονότας πάντας πλὴν τῶν μικρῶν· οὗτοι γὰρ πλείον τὸ ἀκανθῶδες ἔχοντες τοῦ ἐδωδίμου οὐδαμῶς ὠφελείας σημαίνουσιν, ἐχθρας δὲ πρὸς τοὺς οἰκειοτάτους καὶ ματαίας ἐλπίδας. τὸ δὲ κατὰ μέρος περὶ ἰχθύων ἐν τῷ περὶ ἀλειείας ἀκριβῶσω

λόγῳ.

Τάριχοι δὲ καὶ πάντα τὰ ἀλιστὰ κρέα [καὶ ἰχθύες] ἐν μὲν τοῖς προκειμένοις παρολκὰς καὶ ἀναβολὰς σημαίνει· διὰ γὰρ τῶν ἀλῶν ἐπὶ πολὺ τηρεῖται· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τηκεδόνα καὶ λύπην. πολλάκις δὲ καὶ νόσον σημαίνει διὰ τὸ ὑπὸ τῶν ἀλῶν τετῆχθαι.

Πλακοῦντες οἱ μὴ τετυρωμένοι ἀγαθοί, οἱ δὲ τετυρωμένοι δόλον καὶ ἐνέδραν σημαίνουσι· ταῦτα γὰρ καὶ ὁ τυρὸς προαγορεύει. κοπταὶ δὲ σησαμίδες καὶ πυραμοὶ ἀγαθὰ πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς δίκην ἔχουσιν· ἦν γὰρ ὁ πυραμὸς παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐπινίκιος. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων πεμμάτων τῶν ἐν ἐορταῖς καὶ θυσίαις γινομένων τὰς κρίσεις ἀπὸ τοῦ λόγου τῶν ἐορτῶν ποιητέον. περὶ δὲ καππάρεων καὶ ἐλαιῶν καὶ λαχάνων ἀποθέτων πάντων καὶ ὑποτριμμάτων καὶ πάντων τῶν ὁμοίων ἐκῶν παρέλιπον ὡς φανερῶν ὅτι μὴ ἔστιν ἀγαθὰ.

Μῆλα μὲν ἐαρινὰ γλυκέα καὶ πέπανα καὶ ἰδεῖν καὶ φαγεῖν ἔστιν ἀγαθόν· πολλὴν γὰρ ἐπαφροδίσιαν σημαίνει μάλιστα τοῖς περὶ γυναικὸς ἢ ἐρωμένης φροντίζουσι· ταῦτα γὰρ ἀνάκειται τῇ Ἀφροδίτῃ. τὰ δὲ ὀξέα μῆλα στάσεις καὶ φιλονεικίας σημαίνει· ἔστι γὰρ Ἴεριδος. τὰ δὲ χειμερινά, <ᾶ> κυδῶνια καλοῦμεν, λυπηρὰ διὰ τὸ στυφόν. ἀμύγδαλα δὲ καὶ κάρυα καὶ τὰ λεγόμενα λεπτοκάρυα καὶ ὅσα κατάσσεται, ταραχὰς διὰ τὸν ψόφον σημαίνει καὶ λύπας διὰ τὸ εἶναι πικρὰ φύσει. οἶδα δὲ τινα ἄνδρα τῶν εὐπαρύφων ἐν Ἑλλάδι, ὃς ἔδοξε παρὰ τινος ὄναρ λαμβάνειν κάρυον, καὶ διυπνισθεὶς ἐν τῇ χειρὶ ἔτυχε κρατῶν τὸ κάρυον τοῦτο [ὃ εἶδε κατ' ὄναρ]. συνέβη αὐτῷ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα κακὰ ** τέλος δὲ ἀτίμῳ γενέσθαι. [ἀλλὰ τοῦτο διὰ τὸ ἐναργὲς ὡς τέρας τὸ τοιοῦτο εἰς μεγάλα ἀπέβη.] σῦκα <δὲ> κατὰ μὲν τὴν ὥραν τὴν ἰδίαν ἀγαθὰ, [καὶ τούτων τὰ λευκὰ ἡδίονα τῶν μελάνων], παρὰ δὲ τὸν καιρὸν φαινόμενα συκοφαντίας καὶ ἐπηρείας προαγορεύει· 'συκάζειν' γὰρ καὶ τὸ ἐπηρεάζειν ἔλεγον οἱ παλαιοί. μόνοις δὲ τοῖς ὑπαιθρίοις ἐργαζομένοις τὰ μὲν λευκὰ εὐδίαν τὰ δὲ μέλανα χειμῶνα καὶ ὄμβρον σημαίνει, ἐπεὶ τοῖς γε ἄλλοις οὐδὲν ἂν μαντεύοιτο ἢ συκῆ [ἦ] τὸ τοῦ ἀέρος

ὅπως ἔξει καταστήματος. σταφυλή δὲ καὶ παρὰ τὸν καιρὸν ἀγαθὴ καὶ κατὰ τὴν ὥραν, ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς διὰ γυναικῶν ἢ ἀπὸ γυναικῶν ὠφελείας σημαίνει· φανερός μὲν ἡ λευκὴ, λαθραίους δὲ ἡ μέλαινα. ῥοαὶ δὲ τραυμάτων εἰσὶ σημαντικαὶ διὰ τὸ χρῶμα καὶ βασάνων διὰ τὰς ἀκάνθας καὶ δουλείας καὶ ὑποταγῆς διὰ τὸν ἐν Ἐλευσίνοι λόγοι. περσικὰ δὲ καὶ βερικόκκια καὶ κεράσια καὶ πάντα τὰ ὅμοια πλὴν συκαμίνων προσκαίρους ἡδονὰς καὶ ἀπάτας σημαίνει, παρὰ δὲ τὸν καιρὸν ματαιοπονίας. συκάμινα δὲ τὰ αὐτὰ ταῖς ῥοαῖς σημαίνει, ὅ γε καρπός· ἐπεὶ τὸ δένδρον τὴν γενεὰν τοῦ ἰδόντος σημαίνει. ὅθεν εὐθραλὲς μὲν ὄν ἀγαθόν τι ἐσόμενον προαγορεύει, πρόρριζον δὲ ἀνατρεπόμενον τὴν γενεὰν τοῦ ἰδόντος διαφθείρει. ἄπιοι δὲ οἱ μὲν ἡμεροὶ ἀγαθοί· τούτων γὰρ ὁ καρπὸς καὶ ἀποθησαυρισθεὶς ἄσηπτος μένει, καὶ παραυτικά ἐσθιόμενος πρὸς τῷ τροφίμῳ καὶ τὸ οἰνώδες ἔχει. οἶδα δὲ ἐξ αὐτῶν παρά τισι καὶ ποτὸν σκευαζόμενον. ἀχράδες δὲ καὶ ὄχνοι γεωργοῖς μόνοις συμφέρουσι, τοῖς δὲ ἄλλοις εἰσὶν ἀηδεῖς. [περὶ δὲ ταῶνων καὶ ἀλεκτρύων ἐν τῷ περὶ ζῶων ἐροῦμεν λόγῳ.] δεῖ δὲ τὰ ὑποδείγματα ἔχοντας ἀπὸ τῶν εἰρημένων

περὶ τῶν ἀγράφων τεκμαίρεσθαι κατὰ τὸ ὅμοιον μεταίχοντας τὸν λόγον.

Ἐπεὶ δὲ τῷ περὶ τροφῆς λόγῳ ἔπεται ὁ περὶ σκευῶν τῶν κατ' οἶκον, δίκαιον εἰπεῖν ἡγοῦμαι καὶ περὶ τούτων. ἔχει δὲ ὧδε. ποτήρια μὲν, καθὼς ἔμπροσθεν εἴρηται, σημαίνει τὸν βίον, πίνακες δὲ καὶ παροψίδες αὐτὴν τὴν τοῦ βίου διαγωγὴν. [οἷα τίς ἐστὶν ἢ ἐστία σημαίνει] λαμβάνειν δὲ χρῆ τὸ τοιοῦτον ἀπὸ τῆς πολυτελείας ἢ ἀπὸ τοῦ μείζονα γενέσθαι ἐκ μικροτέρων ἢ μικρότερα ἐκ μειζόνων ἢ ἐξ ὑγιῶν οὐχ ὀλόκληρα ἢ ἐκ κατεαγόντων ὑγιᾶ, τὴν μὲν ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολὴν πρὸς ἀγαθὸν τιθεμένους, τὴν δὲ ἐπὶ τὸ χεῖρον πρὸς κακόν. ὁ δ' αὐτὸς καὶ περὶ τῶν ἄλλων σκευῶν ἔστω λόγος. λυχνία <δὲ> γυναικῶν σημαίνει, λύχνος δὲ τὸν τῆς οἰκίας ἄρχοντα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἰδόντος ἢ διὰ τὸ ἐπιβλέπειν τὰ ἔνδον ἢ διὰ τὸ εὐαπόσβεστον, καὶ ἔρωτα διὰ τὸ ἀναλάμπειν, τρίπους δὲ καὶ ἐστία τὸν βίον καὶ τὴν ὅλην

κατάστασιν καὶ τὴν γυναικῶν τοῦ ἰδόντος. ὅ τι <ἄν> οὖν πάθη ὁ τρίπους ἢ <ἦ> ἐστία, εἰς ταῦτα τὴν βλάβην ἀνακτέον. τράπεζα δὲ τρίποδος οὐδὲν διαφέρει οὐδὲ ἄλλο τι σκεῦος, ὃ τις ἐπιδειπνεῖ. τύλη <δὲ> καὶ κλίνη καὶ πάντα τὰ πρὸς κοίτην τὴν γυναικῶν τοῦ ἰδόντος σημαίνει καὶ τὸν ὅλον βίον. τὸ δ' αὐτὸ καὶ σκίμπος. τούτων δὲ οἱ μὲν πόδες οἰκέτας σημαίνουσι, τῶν δὲ ἐνηλάτων τὸ μὲν ἔξω ἰδίως τὴν γυναικῶν, τὸ δὲ ἔσω τὸν ἄνδρα, τὸ δὲ πρὸς τῇ κεφαλῇ τέκνα ἄρσενικά, τὸ δὲ πρὸς τοῖς ποσὶ θηλυκὰ τέκνα. κατὰ ταῦτα δὲ τοῖς ἐνηλάτοις καὶ οἱ τοῖχοι τῶν κλινῶν διαλαμβανέσθωσαν. ξέστα <δὲ τοὺς> θεράποντας, ἀμφορεῖς <δὲ> τοὺς ὑπηρέτας, τραπεζοφόροι <δὲ> τοὺς οἰκονόμους, τὰ δὲ σιτοδόχα σκευὴ τοὺς κατὰ τὸν οἶκον ταμίας σημαίνει, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ταμεῖον. ἀγκῶνες δὲ καὶ πάντα τὰ προσπησσόμενα τὸ κόσμιον τοῦ βίου σημαίνει, κίσται <δὲ> καὶ πυργίσκοι καὶ θησαυροφυλάκια τὴν γυναικῶν τοῦ ἰδόντος διὰ <τὸ> τὸ τιμιώτατον πεπιστεῦσθαι, στρωματόδεσμοι <δὲ> καὶ ἐνειλήματα παλλακίδας ἢ ἀπελευθέρους. περὶ δὲ τῶν ἄλλων σκευῶν μακρὸν ἂν εἴη λέγειν καὶ ταῦτα ἀπαιτοῦντα παρὰ τῶν ἐντυγχανόντων τοῖς βιβλίοις τὸ μὴ ἀβασανίστως ἀναγνόντας παρ' αὐτῶν τι προσφιλοτεχνεῖν.

Μυρίζεσθαι γυναιξὶ πάσαις ἀγαθὸν πλὴν <τῶν> μοιχευομένων, ἀνδράσι δὲ πρὸς αἰσχύνῃς ἔσται πλὴν τῶν ἔθος ἐχόντων μυρίζεσθαι.

Ὅρχεῖσθαι δοκεῖν ἔνδον παρ' ἑαυτῷ τῶν οἰκείων παρατυγχανόντων μόνων καὶ μηδενὸς ἄλλοτρίου παρόντος καὶ θεωμένου ἀγαθὸν ἐπίσης πᾶσιν. ἀλλὰ καὶ τὸ γυναικῶν τὴν ἑαυτοῦ καὶ <τὰ> παιδία καὶ τῶν συγγενῶν ἰδεῖν τινα ὀρχούμενον ἀγαθόν· εὐφροσύνην γὰρ πολλὴν καὶ δαψίλειαν βίου δηλοῖ, ἐπεὶ οἱ ἄνθρωποι οὐ πρότερον ὀρχοῦνται ἢ μὴ ὥσπερ δεσπότη ἀποτόμῳ καὶ ὠμῷ τῇ ἀρχῇ τὴν ἀποφορὰν ἀποδῶσι· τότε δὲ ὀρχοῦνται καὶ ἀπλοῦσι τὰ σώματα. ἀσθενοῦντι δὲ ἀνθρώπῳ καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ πονηρόν· διὰ γὰρ τὴν πολλὴν κίνησιν τῆς ὀρχήσεως παραφρονῆσαι καὶ παρακόψαι δηλοῖ· πονηρόν δὲ καὶ τῷ νοσοῦντά τινα ἔχοντι· τὰ γὰρ αὐτὰ τῷ κοπτομένῳ καὶ ὁ ὀρχούμενος πάσχει τε καὶ δρᾷ. ἄλλοτρίων δὲ τινῶν παρόντων

ἀνθρώπων πολλῶν ἢ ὀλίγων δοκεῖν ὀρχεῖσθαι ἢ τινα τῶν ἰδίων ὀρχούμενον ἰδεῖν οὐδενὶ ἀγαθὸν οὔτε ἐρρωμένῳ οὔτε νοσοῦντι· τῷ μὲν γὰρ τις ἔνδον ἐν τῷ οἴκῳ τεθνήξεται, ὁ δὲ ὀρχησάμενος ἀσχημονήσει μεγάλως. παιδίον δὲ ἰδεῖν ὀρχούμενον κωφὸν ἅμα καὶ ἄλαλον τὸ παιδίον γενέσθαι δηλοῖ, ἵνα διανεύσῃ ὅσα βούλεται σημαίνειν. ἐν θεάτρῳ δὲ δοκεῖν ὀρχεῖσθαι ἀναπεπλασμένον καὶ τὴν ἄλλην ἔχοντα σκευὴν εὐδοκιμεῖν τε καὶ ἐπαινέσθαι πένητι μὲν πλουτήσαι σημαίνει, ἀλλ' οὐ μέχρι γήρωσ· βασιλικά μὲν γὰρ πρόσωπα μιμεῖται καὶ πολλοὺς ὑπηρέτας ἔχει ὁ ὀρχηστής, ἀλλὰ μετὰ τὸ δρᾶμα μόνος παραλείπεται· πλουσίῳ δὲ ταραχὰς τινὰς ἢ δίκας [πλείστας] προαγορεύει διὰ τὰς ποικίλας τῶν δραμάτων πλοκάς· γυναικὶ δὲ οὔτε πλουσία οὔτε πένητι ἀγαθὸν τοῦτο τετήρηται· μεγάλας γὰρ καὶ περιβοήτους ἀσχημοσύνας ποιοῦνται. ὅπως δ' ἂν ὀρχήσῃται δοῦλος καὶ ὅπου ἂν, πολλὰς λήψεται πληγὰς· καὶ ὁ πλέων ἤτοι ναυαγήσει ἢ καὶ μόνος ἐκπεσὼν κολυμβήσῃ· ὁ μὲν γὰρ παιόμενος ὁ δὲ νηχόμενος κινηθήσονται δι' ὅλων τῶν σωμάτων. ἀγαθὸν δὲ ἀνδρὶ δεδεμένῳ τὸ ὀρχεῖσθαι· λυθήσεται γὰρ διὰ τὸ εὐκίνητον καὶ εὐλυτον τοῦ σώματος. εἰ δὲ τις ὑψηλὸς [ἐπὶ τινος] ὀρχοῖτο, εἰς φόβον καὶ δέος πεσεῖται, κακοῦργος δὲ ὢν σταυρωθήσεται διὰ τὸ ὕψος καὶ τὴν τῶν χειρῶν ἔκτασιν. τὸ δὲ πυρριχίζειν τὸ αὐτὸ τῷ ὀρχεῖσθαι σημαίνει. τροχοπαικτεῖν δὲ ἢ μαχαίραις περιδινεῖσθαι ἢ ἐκκυβιστᾶν τοῖς μὲν ἔθος ἔχουσιν οὐ πονηρόν, τοῖς δὲ λοιποῖς εἰς ἔσχατον ἐλάσαι κίνδυνον προσημαίνει. τὸ δ' αὐτὸ καὶ καλοπαίζοντα ἰδεῖν προαγορεύει. μιμολόγοι δὲ καὶ ἅπαντες <οἱ> γελωτοποιοὶ ἀπάτας καὶ ἐνέδρας σημαίνουσιν. [τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖν γελωτοποιεῖν μιμολογεῖν ὑποκρίνεσθαι καὶ ἐξαπατῆσαι τινὰς σημαίνει.] ἄσματα δὲ δοκεῖν ἄδειν καλῶς καὶ εὐφώνως [καί] τοῖς ᾠδικοῖς καὶ μουσικοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ἀγαθόν, τὸ δὲ πονηρῶς καὶ ἀφώνως ἄδειν ἀπραξιῶν ἐστὶ καὶ πενίας σύμβολον. ὅποταν δὲ τῶν ἄσμάτων μεμνημένος ἢ τις, ἀπ' αὐτῶν τῶν ἄσμάτων χρῆ ποιεῖσθαι τὴν κρίσιν. ἄδειν ἐν ὁδῷ ἀγαθόν, μάλιστα ἐπόμενον ὑποζυγίῳ· ἄδειν δὲ ἐν

βαλανεῖῳ οὐκ ἀγαθόν· τὸ μὲν γὰρ εὐπρεπῶς καὶ εὐθύμῳ τὸν βίον διεξάγειν σημαίνει, τὸ δὲ μὴ σαφεῖ χρῆσθαι τῇ φωνῇ· πολλοὶ δὲ καὶ εἰς δεσμὰ κατεκρίθησαν. τὸ δὲ ἐν ἀγορᾷ ἢ πλατεῖαις ἀσματολογεῖν πλουσίῳ μὲν ἀσχημοσύνας καὶ καταγέλωτας σημαίνει, πένητι δὲ μανίαν.

Στέφανον ἀναδεδέσθαι πεποιημένον ἐξ ἀνθέων τὸ μὲν καθόλου καὶ κοινὸν τῶν κατὰ τὴν ὥραν ἀγαθόν, τῶν δὲ παρὰ τὴν ὥραν πονηρόν. ἐπειδὴ δὲ ἀναγκαῖον ὑπὲρ σαφηνείας περὶ ἐκάστου εἰπεῖν, ἐντεῦθεν ἄρξομαι. στέφανοι ναρκίσσων πεποιημένοι πᾶσι κακοί, κἂν κατὰ τὴν ὥραν βλέπωνται, μάλιστα δὲ [διὰ τὴν ἱστορίαν μάλιστα] τοῖς ἐξ ὕδατος ἢ δι' ὕδατος τὸν πορισμὸν ποιουμένοις καὶ τοῖς μέλλουσι πλεῖν. οἱ δὲ ἐκ τῶν ἴων γεγονότες κατὰ μὲν τὴν ὥραν ἀγαθοί, παρὰ δὲ τὴν ὥραν μοχθηροί· καὶ τούτων οἱ μὲν ἐκ τῶν λευκῶν ἴων φανερὰ τὰ δύσχρηστα καὶ ἐπίσημα σημαίνουσιν, οἱ δὲ ἐκ τῶν κροκέων ἀσημότερα, οἱ δὲ ἐκ τῶν πορφυρῶν καὶ θάνατον σημαίνουσιν· ἔχει γὰρ τινα τὸ πορφυροῦν χρῶμα συμπάθειαν [καί] πρὸς τὸν θάνατον. οἱ δὲ ἐκ τῶν ῥόδων κατὰ μὲν τὸν καιρὸν πᾶσιν ἀγαθοὶ πλὴν τῶν νοσοῦντων καὶ τῶν λανθάνειν πειρωμένων. οὓς μὲν γὰρ ἀναιροῦσι διὰ τὸ εὐμάραντον, οὓς δὲ ἐλέγχουσι διὰ τὴν ὀσμὴν. ὅπου δὲ καὶ χειμῶνος ἔστι ῥόδοις χρήσασθαι, ἐνταῦθα πάντοτε ὡς περὶ ἀγαθῶν χρῆ ποιεῖσθαι τὸν λόγον. οἱ δὲ <ἐκ> τοῦ ἀμαράντου πᾶσιν ἀγαθοί, καὶ μάλιστα <τοῖς> δικαζομένοις, ἐπεὶ μέχρι παντὸς ὁ ἀμαράντος διὰ τὸ ὄνομα καὶ τὸ χρῶμα διαφυλάττει. νοσοῦσι δὲ οὔτοι κακοί· ἢ γὰρ νεκροῖς ἢ θεοῖς ἀνατίθενται, σπάνιον δὲ ἀνθρώποις. οἱ δ' ἐκ τῶν κρίνων γεγονότες εἰς ἐλπίδας ἀναβάλλονται <τὰ> πράγματα. σισυμβρίου δὲ καὶ ἀμαράκου Φρυγίου καὶ λαπάθου καὶ ἐλενίου καὶ ἀνεμώνης καὶ σαμψύχου στεφάνους ἀναδεῖσθαι πᾶσι πονηρόν· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ νόσον σημαίνουσιν. τὸ δὲ τῆς μαλάχης ἄνθος καὶ τῆς ῥοδοδάφνης κηπουροῖς καὶ γεωργοῖς μόνοις ἀγαθόν, τοῖς δὲ ἄλλοις μόχθους καὶ ἀποδημίας σημαίνει. κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ τούτοις καὶ τὸ θύμον καὶ τὸ ἐπίθυμον καὶ τὸ μελίλωτον σημαίνει πλὴν ἰατρῶν· τούτοις γὰρ ἐστὶν ἀγαθὰ. σελίνων δὲ στέφανος νοσοῦντάς τε ἀναιρεῖ καὶ ὡς <ἐπὶ> τὸ πολὺ

ὕδρωπιάσαντας διὰ τὸ ψυχρὸν καὶ κάθυγρον καὶ ὅτι ἐπι-
ταφίῳ ἀγωνί ἐπιτήδειός ἐστιν ὁ στέφανος οὗτος· ἀθλη-
ταῖς δὲ ἀγαθός, τοῖς δὲ λοιποῖς ἄτοπος. φοῖνικος δὲ καὶ
ἐλαίας στέφανοι γάμους ἐλευθέρων περιποιουσι γυναικῶν
διὰ τὴν πλοκὴν καὶ τέκνα προαγορεύουσι πολυχρόνια διὰ
τὸ ἀειθαλές· υἷον μὲν ὁ φοῖνιξ, θυγατέρα δὲ ἡ ἐλαία. καὶ
τοῖς [ἐπὶ τὸ ἄρχειν ὀρμωμένοις καὶ] ἀθληταῖς συλλαμβά-
νουσι καὶ πένησιν· οὗς μὲν γὰρ εὐπόρους οὗς δὲ ἐνδόξους
ποιουῦσι. καὶ δούλους ἐλευθεροῦσιν· ἴδιον γὰρ ἐλευθέρων
οἱ στέφανοι [καὶ μᾶλλον ὅταν ἀγωνισάμενοι δοκῶσιν
εἰληφέναι αὐτούς]. τὰ δὲ κρυπτὰ ἐλέγχουσι διὰ τὸ περι-
βοήτους εἶναι τοὺς στεφάνους. τὰ δὲ αὐτὰ τούτοις καὶ ὁ
δρῦνις στέφανος σημαίνει καὶ ὁ δάφνινος· καὶ ὁ μυρσίνης
<δὲ> τὰ αὐτὰ ταῖς ἐλαίαις σημαίνει, γεωργοῖς δὲ καὶ μάλ-
λον ἀγαθὸς διὰ τὴν Δήμητραν καὶ γυναιξὶ διὰ τὴν Ἄφροδι-
την· κοινὸν γὰρ ταῖς θεαῖς τὸ φυτόν. στέφανοι κήρινοι
πᾶσι κακοί, μάλιστα δὲ νοσοῦσιν, ἐπεὶ καὶ τὸν θάνατον
κῆρα καλοῦσιν οἱ ποιηταί. οἱ δὲ τῶν ἐρίων πεποιημένοι
διὰ τὸ ποικίλον φαρμακίας καὶ καταδέσμους σημαίνουσιν.
οἱ δὲ τῶν ἀλῶν ἢ τοῦ θεοῦ βαρηθῆναι πρὸς τινῶν ὑπερ-
εχόντων τὸν ἰδόντα σημαίνουσιν· εἰσὶ γὰρ φύσει βαρεῖς καὶ
οὐδὲν ἔχοντες τερπνόν. στέφανον δοκεῖν ἔχειν χρύσειον
πονηρὸν δούλω, εἰ μὴ καὶ τὰ ἅμα τῷ στεφάνῳ ἔχοι, πορ-
φύραν λέγω καὶ παραπομπήν· πονηρὸν δὲ καὶ πένητι διὰ
τὸ παρ' ἀξίαν. τοιγαροῦν ὁ μὲν βασανισθήσεται, ὁ δὲ ἐπὶ
μεγάλῳις ἀμαρτήμασι κατάφωρος ἔσται. εἰκὸς δὲ καὶ τοῦ-
τον βασανισθῆναι. νοσοῦντι δὲ σύντομον προαγορεύει
θάνατον· χλωρός τε γὰρ ὁ χρυσὸς καὶ βαρὺς καὶ ψυχρός,
καὶ διὰ τοῦτο θανάτῳ προσεΐκασται. καὶ <τὰ> κρυπτὰ
ἐλέγχει· πάντως γὰρ ἀπόβλεπτον χρῆ εἶναι τὸν χρυσοφο-
ροῦντα. πλουσίοις δὲ καὶ δημαγωγοῖς καὶ τοῖς ἄρχειν
προηρημένοις ἀγαθὸν ἐτήρησα τὸν στέφανον [ὄναρ]. ἀμ-
πέλου δὲ καὶ κισσοῦ μόνοις τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνί-
ταις συμφέρει, τοῖς δὲ ἄλλοις δεσμὰ σημαίνει διὰ τοὺς
ἔλικας καὶ τὰς προσπλοκάς τοῦ κισσοῦ ἢ νόσον διὰ
ταῦτά. κακούργοις δὲ τραχηλοκοπηθῆναι σημαίνει διὰ
τὸ τέμνεσθαι ταῦτα σιδήρῳ. κρομμύοις δὲ ἐστεφανῶσθαι

δοκεῖν τὸν μὲν ἰδόντα ὠφελεῖ, τοὺς δὲ περὶ αὐτὸν βλάπτει.

Ἐν τῷ περὶ συνουσίας [ἀφροδισίων] λόγῳ διαίρεσιν τὴν
ἀρίστην ποιούμενος εἶποι τις ἂν πρῶτον περὶ τῆς κατὰ
φύσιν καὶ νόμον καὶ ἔθος συνουσίας, εἶτα περὶ τῆς παρὰ
νόμον, καὶ τρίτον περὶ τῆς παρὰ φύσιν. πρῶτον μὲν οὖν
περὶ τῆς κατὰ νόμον συνουσίας ὧδέ πως ἔχει. γυναικὶ τῇ
ἑαυτοῦ μιγῆναι ἐκούση καὶ προσιεμένη καὶ πρὸς τὴν συνου-
σίαν μὴ ἀντιβαινούση ἀγαθὸν ἐπίσης πᾶσιν· ἔστι γὰρ ἡ
γυνὴ ἥτοι τέχνη τοῦ ἰδόντος ἢ πραγματεία, ἀφ' ἧς τὰς
ἡδονὰς πορίζεται, ἢ οὗ προΐσταται καὶ ἄρχει, ὡς καὶ τῆς
γυναικός. σημαίνει <δὲ> ὁ ὄνειρος τὴν ἀπὸ τῶν τοιούτων
ὠφέλειαν· ἡδονται μὲν <γὰρ> οἱ ἄνθρωποι τοῖς ἀφροδι-
σίοις, ἡδονται δὲ καὶ ταῖς ὠφελείαις. εἰ δὲ ἀντιβαίνει ἡ
γυνὴ ἢ μὴ παρέχοι ἑαυτήν, τὰ ἐναντία σημαίνει. ὁ δὲ

αὐτὸς καὶ περὶ ἐρωμένης ἔστω λόγος. γυναιξὶ δὲ ἐταίραις
ταῖς ἐπὶ κασωρίοις ἐστώσαις μίγνυσθαι μικρὰν μὲν αἰ-
σχύνην καὶ βραχὺ ἀνάλωμα σημαίνει· αἰδοῦνται γὰρ ἅμα
καὶ ἀναλοῦσι ταύταις πλησιάζοντες οἱ ἄνθρωποι· πρὸς δὲ
πᾶσαν ἐγγείρησιν εἰσιν ἀγαθαί· καὶ γὰρ πρὸς τινῶν
ἔργασμοι' λέγονται, καὶ οὐδὲν ἀρνησάμενοι παρέχουσιν
ἑαυτάς. εἴη δ' ἂν ἀγαθὸν τὸ εἰσιέναι εἰς τὰ πορνεία καὶ
ἐξιέναι δύνασθαι, ἐπεὶ τό γε μὴ δύνασθαι ἐξιέναι πονηρὸν.
οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξεν εἰσελθεῖν εἰς πορνεῖον καὶ μὴ δύνα-
σθαι ἐξελθεῖν, καὶ ἀπέθανεν οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας κατὰ
λόγον [δὲ] τούτου ἀποβάντος αὐτῷ· κοινὸς γὰρ ὁ τόπος
οὗτος καλεῖται, ὡς καὶ ὁ τοὺς νεκροὺς δεχόμενος, καὶ πολ-
λῶν σπερμάτων ἀνθρωπίνων ἐνταῦθα γίνεται φθορά.
εἰκότως οὖν ὁ τόπος οὗτος ἔοικε θανάτῳ. οὐδὲν μέντοι
κοινὸν <αἰ> γυναικὲς ἔχουσι τῷ τόπῳ· αὐταὶ μὲν γὰρ
ἀγαθὰ σημαίνουσιν, ὁ δὲ τόπος οὐκ ἀγαθός. ὅθεν αἱ
πλαζόμεναι τῶν ἐταίρων λυσιτελέστεραι ὄναρ ὀφθῆναι.
ἀγαθαὶ δὲ καὶ <αἰ> ἐπὶ ἐργαστηρίων καθεζόμεναι καὶ
πιπράσκουσαι τι καὶ δεχόμεναι ἐμπολὰς καὶ ὀραθεῖσαι καὶ
μιγεῖσαι. εἰ δὲ τις γυναικὴ ἦν οὐκ οἶδεν ὑπολάβοι περαί-
νειν, εἰ μὲν εὖμορφος εἴη καὶ χαρίεσσα καὶ σκευὴν ἔχουσα
ἱματίων πολυτελῶν καὶ μαλακῶν καὶ ὄρων χρυσέων καὶ

ἑαυτὴν παρέχουσα, καλὸν τῷ ἰδόντι καὶ οὐ μικρὸν τελεσθησόμενον δείκνυσιν· εἰ δὲ πρεσβύτις εἶη καὶ εἰδεχθῆς [ἦ] καὶ ἄμορφος καὶ κακοείμων καὶ λυπηρῶς διάγοι καὶ εἰ μὴ παρέχοι ἑαυτὴν, τὰναντία τῇ προτέρᾳ σημαίνει· χρῆ γὰρ ἠγεῖσθαι τὰς ἀγνοουμένας γυναῖκας εἰκόνας εἶναι πράξεων τῶν συμβησομένων τῷ ἰδόντι. οἷα ἂν οὖν ἦ ἡ γυνὴ καὶ ὅπως διακειμένη, οὕτω καὶ ἡ πράξις διαθήσει τὸν ἰδόντα. δούλη ἰδίᾳ καὶ δούλῳ μιγῆναι ἀγαθόν· εἰσὶν <γὰρ> οἱ δούλοι κτήματα τοῦ ἰδόντος. διὸ σημαίνουσιν ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ κτήμασιν ἡσθῆναι τὸν ἰδόντα ὡς εἰκὸς πλείοσι <καὶ> πολυτελεστέροις γινομένοις. περαίνεσθαι δὲ ὑπ' οἰκέτου οὐκ ἀγαθόν· καταφρονηθῆναι γὰρ σημαίνει καὶ βλαβῆναι παρὰ τοῦ οἰκέτου. τοῦτο δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, ἐὰν τε νεώτερος ἦ ὁ περαίνων ἐὰν τε πρεσβύτερος, ἢ καὶ ὑπὸ ἐχθροῦ. γυναικὶ δὲ γνωρίμη καὶ συνήθει μίγνυσθαι εἰ μὲν ἐρωτικῶς διακειμένων τις καὶ ἐπιθυμῶν τῆς γυναικὸς ἴδοι τὸν ὄνειρον, οὐδὲν προαγορεύει διὰ τὴν ἐπιτεταμένην ἐπιθυμίαν· εἰ δὲ μὴ ἐπιθυμοίῃ τῆς γυναικὸς, ἀγαθὸν αὐτῷ, ὅταν ἡ γυνὴ εὖπορος ἦ· πάντως γὰρ τι πράξει λυσιτελὲς παρὰ τῇ γυναικὶ ἢ διὰ τῆς γυναικὸς, ἣν εἶδεν ὁ ἀνὴρ. ἢ γὰρ τὸ σῶμα τὸ ἑαυτῆς τι παρέχουσα εἰκότως καὶ τὰ περὶ <τὸ> σῶμα παρέχοι ἂν. πολλάκις δὲ τὸ τοιοῦτον ὄναρ καὶ ἐν μυστηρίοις τῆς γυναικὸς γενόμενον τὸν ἰδόντα ὠφέλησε· παρέχει γὰρ ἡ τοιαύτη καὶ τῶν ἀπορρήτων ἄψασθαι. ὕπανδρον δὲ κατὰ νόμους γεγαμημένην περαίνειν οὐκ ἀγαθόν διὰ τὸν νόμον· οἷοις γὰρ τὸν ἐπὶ μοιχείᾳ ἀλόντα ὁ νόμος ὑπάγει, τοῖς αὐτοῖς καὶ τὸ ὄναρ. περαίνεσθαι δὲ ὑπὸ τινος γνωρίμου γυναικὶ μὲν [ἠδὲ καὶ] λυσιτελὲς, οἷος ἂν ἦ ὁ περαίνων· ἀνδρὶ δὲ ὑπὸ πλουσιωτέρου καὶ πρεσβυτέρου περαίνεσθαι ἀγαθόν· παρὰ γὰρ τῶν τοιούτων ἔθος ἐστὶ λαμβάνειν· ὑπὸ δὲ νεωτέρου καὶ ἀπόρου περαίνεσθαι πονηρόν· τοῖς γὰρ τοιούτοις ἔθος ἐστὶ προσδιδόναι. τὸ δ' αὐτὸ σημαίνει καὶ ἐὰν πρεσβύτερος ἦ ὁ περαίνων καὶ πτωχός. χειροτονεῖν δὲ τὸ αἰδοῖον εἴ τις ὑπολάβοι, δούλον ἢ δούλην περανεῖ διὰ τὸ τὰς χεῖρας τὰς προσαγομένας τῷ αἰδοίῳ ὑπηρετικὰς εἶναι· εἰ δὲ μὴ ἔχοι θεράποντας, ζη-

μίαν ὑπομενεῖ διὰ τὴν εἰς ἄχρηστον τοῦ σπέρματος ἀποκρίσιν. οἶδα δὲ τινα δούλον, ὃς ἔδοξε τὸν δεσπότην αὐτοῦ δέφειν, καὶ ἐγένετο τῶν παιδῶν αὐτοῦ παιδαγωγός καὶ τροφός· ἔσχε γὰρ ἐν ταῖς χερσὶ τὸ τοῦ δεσπότητος αἰδοῖον ὃν τῶν ἐκείνου τέκνων σημαντικόν. καὶ πάλιν αὖ οἶδά <τινα> ὃς ἔδοξεν ὑπὸ τοῦ δεσπότητος δέφεσθαι, καὶ προσδεθείς κίονι πολλὰς ἔλαβε πληγὰς, καὶ οὕτως ὑπὸ τοῦ δεσπότητος ἐνετάθη.

Περὶ δὲ τῆς παρανόμου συνουσίας οὕτω κρίνειν δέον ἐστίν. υἱὸν περαίνειν οὐδέπω πενταετῆ γεγονότα θάνατον τῷ παιδί σημαίνει, καθὼς πολλάκις ἐτήρησα· εἰκὸς δὲ τοῦτο σημαίνει διὰ τὸ φθείρεσθαι τὸ βρέφος, φθορὰν δὲ καλοῦμεν τὸν ὄλεθρον. εἰ δὲ ὑπὲρ τὰ πέντε ἔτη ὁ παῖς εἶη γεγονώς, ἔτι δὲ τῶν δέκα ἐντός, νοσήσει μὲν ὁ παῖς, ἀφρόνως δὲ τι πραγματευσάμενος ὁ ἰδὼν τὸν ὄνειρον βλαβήσεται· ὁ μὲν γὰρ διὰ τὸ παιδικὸν τῆς ἡλικίας πρὸ τῆς ὥρας περαίνόμενος διὰ τὸ ἀλγεῖν νοσήσει, ὁ δὲ βλαβήσεται δι' ἀφροσύνην· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐρωμένου τὴν γνώμην οὐχ ὅτι τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν ἀλλ' οὐδὲ ἄλλον τηλικούτον περαίνειν. εἰ δὲ ἀντίπαις εἶη ὁ υἱός, ἐὰν μὲν πένης ἦ ὁ πατήρ, εἰς διδασκάλου πέμπων τὸν υἱὸν μισθούς τε αὐτῷ χορηγῶν τὰς εἰς αὐτὸν ἀποκρίσεις ποιήσεται [καὶ ἀποκρίσεις]. εἰ δὲ πλούσιος τὸ τοιοῦτον ἴδοι, πολλὰ τῷ υἱῷ δωρούμενος καὶ καταγράφων εἰς αὐτὸν ἀπουσίας ποιήσεται. ἀνδρὶ δὲ τελείῳ ἤδη ὄντι τῷ υἱῷ μιγῆναι ἀποδημοῦντι μὲν ἀγαθόν· συνελθεῖν γὰρ καὶ συναναστραφῆναι σημαίνει τὸ ὄναρ διὰ τὸ τῆς συνουσίας ὄνομα· συνόντι δὲ καὶ συνδιατρίβοντι πονηρόν· χωρὶς γὰρ ἀλλήλων γενέσθαι αὐτούς ἀνάγκη διὰ <τὸ> τὴν τῶν ἀνδρῶν συνουσίαν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐξ ἀποστροφῆς γίνεσθαι. περαίνεσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ βία βλαβῆναι ὑπὸ τοῦ υἱοῦ σημαίνει, ἐφ' ἣ βλάβη καὶ ὁ υἱὸς οἰμώξει· εἰ δὲ τὸν ἑαυτοῦ πατέρα δόξειε τις περαίνειν, φυγὰς ἔσται τῆς ἑαυτοῦ ἢ πρὸς τὸν πατέρα εἰς <ἐχθραν> κατασταθήσεται· ἢ γὰρ αὐτὸς ἀποστραφήσεται αὐτὸν ὁ πατήρ ἢ ὁ δῆμος ὁ τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν ἔχων λόγον. θυγάτριον μικρὸν μὲν παντελῶς καὶ οὐδέπω πενταετὲς γεγονὸς **

ἐντὸς δ' ἔτι τῶν δέκα, ἐπίσης τῷ υἱῷ σημαίνει· ὅταν δ' ὠραία γάμων ἢ παῖς τύχη οὔσα, εἰς ἀνδρὸς πορεύσεται, καὶ ὁ ἰδὼν τὸν ὄνειρον φερνὴν ἐπιδοῦς οὕτως εἰς τὴν θυγατέρα ἀπουσιάσει. οἶδα δέ τινα, ὃς ἐπὶ τούτῳ τῷ ὀνειρῷ τῆς γυναικὸς ἐστερήθη ὀρθῶς καὶ κατὰ λόγον· λοιπὸν γὰρ ἦν αὐτῷ ἢ θυγάτηρ διὰ τῆς οἰκουρίας καὶ τὰ γυναικὸς καὶ τὰ θυγατρὸς ἔργα παρέχουσα. εἰ δὲ παρὰ ἀνδρὶ οὔσῃ τῇ θυγατρὶ τῇ ἑαυτοῦ τις ὑπολάβοι συνεῖναι, χωρισθεῖσα τοῦ ἀνδρὸς ἢ θυγάτηρ πρὸς αὐτὸν ἀφίξεται, ἵνα αὐτῷ συνῆ καὶ συναναστρέφηται. ἀγαθὸν δὲ πένητι πλουσίαν ἔχοντι θυγατέρα μιγῆναι αὐτῇ· πολλὰ γὰρ ἀπὸ τῆς θυγατρὸς ὠφελούμενος ἡσθήσεται ἐπ' αὐτῇ. πολλάκις δὲ οἱ πλουτοῦντες καὶ παρὰ προαίρεσιν ἐπέδωκάν τι ταῖς θυγατράσι τοῦτον ἰδόντες τὸν ὄνειρον, καὶ οἱ νοσοῦντες ἀπέθανον ἐπὶ κληρονόμοις ταῖς θυγατράσι. περὶ δὲ ἀδελφῆς περισσὸν λέγειν· τὰ αὐτὰ γὰρ τῇ θυγατρὶ σημαίνει. ἀδελφὸν δὲ περαίνειν καὶ πρεσβύτερον καὶ νεώτερον ἀγαθὸν τῷ ἰδόντι· ὑπέρτερος γὰρ τοῦ ἀδελφοῦ ἔσται καὶ καταφρονήσει αὐτοῦ. [καὶ] φίλον δὲ ὁ περαίνων εἰς ἔχθραν αὐτῷ καταστήσεται βλαβέντι πρότερον ὑπ' αὐτοῦ. ὁ περὶ μητρὸς λόγος [περὶ ἀφροδισίων] <ὦν> ποικίλος καὶ πολυμερὴς καὶ πολλὴν ἐπιδεχόμενος διαίρεσιν πολλοὺς τῶν ὀνειροκριτῶν διέφυγεν. ἔχει δὲ ὧδε. οὐχ ἢ μίξις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἰκανὴ ἐστὶ τὰ σημανόμενα δεῖξαι, ἀλλὰ καὶ αἱ συμπλοκαὶ καὶ τὰ σχήματα τῶν σωμάτων διάφορα ὄντα διαφόρους τὰς ἀποβάσεις ποιεῖ. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῆς σύγχρωτα περαινομένης καὶ ἅμα ζώσης λεκτέον, ἐπειδὴ καὶ ἡ ζῶσα οὐ τὰ αὐτὰ τῇ νεκρᾷ σημαίνει. εἴ τις οὖν τὴν ἑαυτοῦ μητέρα σύγχρωτα, ὅπερ καὶ κατὰ φύσιν τινὲς λέγουσι,

<καὶ> ζῶσαν ἔτι περαῖνοι, εἰ μὲν εἴη [ἔτι] <αὐτῷ ὁ> πατὴρ ἔρρωμένος, ἔχθρα αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα ἔσται διὰ τὴν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γινομένην ζηλοτυπίαν [ἢ μᾶλλον ἂν ἐπὶ τούτων γένοιτο]· εἰ δὲ νοσῶν ὁ πατὴρ τύχοι, τεθνήξεται· <ὁ γὰρ> ἰδὼν τὸν ὄνειρον προστήσεται τῆς μητρὸς υἱὸς ἅμα καὶ ἀνήρ. ἀγαθὸν δὲ παντὶ χειροτέχνῃ καὶ ἐργοπόνῳ· καὶ γὰρ τὴν τέχνην μητέρα καλεῖν ἔθος

ἐστὶ, τὸ δὲ ταύτῃ πλησιάζειν τί ἂν εἴη ἄλλο ἢ τὸ μὴ σχολὴν <ἔχειν> ἄλλ' ἀπὸ τῆς τέχνης πορίζειν; ἀγαθὸν δὲ καὶ παντὶ δημαγωγῷ καὶ πολιτευτῇ· σημαίνει γὰρ τὴν πατρίδα ἢ μήτηρ. ὥσπερ οὖν ὁ μιγνύμενος κατὰ νόμον Ἀφροδίτης παντὸς ἄρχει τοῦ σώματος τῆς συνούσης πειθόμενης καὶ ἐκούσης, οὕτως ὁ ἰδὼν πάντων προστήσεται τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων. καὶ ὁ ἐχθρὸς ὢν τῇ μητρὶ εἰς φιλίαν <αὐτῇ> καταστήσεται διὰ τὴν μίξιν· καὶ γὰρ φιλότης καλεῖται. πολλάκις δὲ καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνήγαγε τὸ ὄναρ τοῦτο καὶ ἐποίησε συνεῖναι. διὸ καὶ τὸν ἀπόδημον εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανάγει, ὅταν γε ἢ μήτηρ ἐν τῇ πατρίδι τυγχάνῃ οὔσα· εἰ δὲ μή, ὅπου ἂν ἢ μήτηρ διάγῃ, ἐκεῖ σημαίνει πορευθῆναι τὸν ἰδόντα. καὶ εἴ τις πενόμενος καὶ ἐν ἐνδείᾳ ὢν τῶν ἐπιτηδείων πλουσίαν ἔχοι μητέρα, λήψεται παρ' αὐτῆς ὅσα βούλεται ἢ ἀποθανούσαν μετ' οὐ πολὺ κληρονομήσει, καὶ οὕτως ἐπὶ τῇ μητρὶ ἡσθήσεται. πολλοὶ δὲ καὶ ἀναλαβόντες τὰς μητέρας ἔθρεψαν, ἐκείνων ἐπ' αὐτοῖς ἡδομένων. νοσοῦντα δὲ ἀνίστησι τὸ ὄναρ καὶ σημαίνει κατὰ φύσιν ἔξειν, μήτηρ γὰρ κοινὴ πάντων ἢ φύσις, φάμεν δὲ τοὺς ἐρρωμένους καὶ οὐχὶ τοὺς νοσοῦντας κατὰ φύσιν ἔχειν. μέμνηται δὲ τοῦ τοιοῦτου καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Τελμησσεύς, ἀνὴρ ἐλλόγιμος. γένοιτο δ' ἂν ἐπὶ τῶν νοσοῦντων οὐχ ὅμοιον τὸ σημανόμενον, εἴπερ εἴη νεκρὰ ἢ μήτηρ, ἐπεὶ αὐτίκα μάλα τεθνήξεται ὁ ἰδὼν· τῆς τε γὰρ νεκρᾶς τὸ σύγκριμα ἀναλύεται εἰς τὴν ὕλην, ἐξ ἧς συνέστη καὶ συνεκρίθη, καὶ τὸ πλεῖστον γεῶδες ὢν εἰς τὴν οἰκείαν ὕλην μεταβάλλει· καὶ τὴν γῆν [οὐδὲ αὐτὴν] οὐδὲν ἦττον μητέρα καλοῦμεν. τὸ δὲ μιγῆναι νεκρᾷ τῇ μητρὶ νοσοῦντι τί ἂν ἄλλο σημαίνοι ἢ τὸ τῇ γῆ μιγῆναι; ἀγαθὸν δὲ τῷ περὶ γῆς ἔχοντι δίκην καὶ τῷ [τὴν] γῆν πρίασθαι βουλομένῳ καὶ τῷ γεωργεῖν ἐθέλοντι τὸ νεκρᾷ τῇ μητρὶ μιγῆναι. λέγουσι δ' ἔνιοι ὅτι γεωργῷ μόνῳ <κακόν>· ὥς ἐπὶ νεκρὰν γὰρ τὴν γῆν καταβαλεῖ τὰ σπέρματα, τοῦτ' ἔστιν ἀκαρπῆσει· ἐμοὶ δὲ οὐδαμῶς δοκεῖ ἀληθὲς εἶναι, εἰ μὴ ἄρα τις ἐπὶ τῇ συνουσίᾳ μεταγινώσκειν ἢ ἀνιάσθαι νομίζοι. ἔτι καὶ ὁ ἀπόδημος εἰς τὴν οἰκείαν ἀνακομιθῆσεται καὶ ὁ περὶ τῆς οὐσίας τῆς

μητρώας ἀμφισβητῶν νικήσει ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ [ὁ μὲν εἰς τὴν γῆν τὴν οἰκείαν ἀνακομιζόμενος, ὁ δὲ] οὐκ ἐπὶ τῷ σώματι ἀλλ' ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ τῆς μητρὸς τερπόμενος. εἰ δέ τις ἐν τῇ πατρίδι ἴδοι τὸ ὄναρ, ἐξελεύσεται τῆς πατρίδος· οὐ γὰρ ἔνεστιν ἐπὶ τοσοῦτῳ ἀμαρτήματι μένειν ἐπὶ τῆς μητρώας ἐστίας. καὶ εἰ μὲν ἀνιῶτο ἐπὶ τῇ συνουσίᾳ ἢ μεταγινώσκοι, φεύξεται τὴν πατρίδα· εἰ δὲ μή, ἐκὼν ἀποδημήσει. ἀπεστραμμένην δὲ τὴν μητέρα περαίνειν οὐκ ἀγαθόν· ἢ γὰρ αὐτὴ ἢ μήτηρ ἀποστραφήσεται τὸν ἰδόντα ἢ ἡ πατρὶς ἢ ἡ τέχνη ἢ ὅ τι ἂν ἦ τὸ προκείμενον τῷ ἰδόντι. πονηρὸν δὲ καὶ ὀρθῇ παρεστάναι τῇ μητρὶ κατὰ τὴν συνουσίαν· ἀπορία γὰρ κοίτης ἢ στρωμάτων τοιοῦτῳ χρῶνται σχήματι ἄνθρωποι. διὸ θλίψεις καὶ στενοχωρίας σημαίνει. καὶ εἰς γόνατα κειμένη τῇ μητρὶ μιγῆναι πονηρὸν [ἔτι καὶ ἄσχημον καὶ ὑπὲρ βεβλημένη]· πολλὴν γὰρ ἀπορίαν σημαίνει διὰ τὸ τῆς μητρὸς ἀκίνητον. [γένεσιν γὰρ ἢ τύχην ἢ δαίμονά τινα τοῦ ἰδόντος τὸν διέποντα καὶ τῶν ὄλων αἴτιον νομίζομεν εἶναι τὴν μητέρα.] τὸ δὲ ἄνωθεν ἐπικειμένην καὶ ἐπιπαζομένην τὴν μητέρα περαίνειν λέγουσιν ἔνιοι θάνατον τῷ ἰδόντι σημαίνει· γῆ γὰρ ἔοικεν ἢ μήτηρ, ἐπειδὴ τροφὸς πάντων καὶ γενέτειρα ἢ γῆ· αὐτὴ δὲ τῶν νεκρῶν ἄνωθεν καὶ οὐχὶ τῶν ζώντων γίνεται. ἐγὼ δὲ ἐτήρησα τοὺς μὲν νοσοῦντας ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ πάντοτε ἀποθανόντας τοὺς δὲ ἐρρωμένους μετὰ πολλῆς ῥαστώνης καὶ κατὰ προαίρεσιν τὸ λοιπὸν τοῦ βίου διαγαγόντας, ὀρθῶς καὶ εὐλόγως τοῦ τοιοῦτου γινόμενου· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις σχήμασι καὶ ὁ κάματος καὶ τὸ ἄσθμα περὶ τὸν ἄρσενά ὡς ἐπὶ <τὸ> πολὺ συνίσταται, ἢ δὲ θήλεια ἀπονωτέρα διατελεῖ· ἐν δὲ τούτῳ τῷ σχήματι πᾶν τοῦναντίον ἤδεται ὁ ἀνὴρ ἄνευ κόπου. ἀλλὰ καὶ τοὺς πλησίον λαθεῖν ἐπιτρέπει μὴ ἐν φωτὶ γινόμενον διὰ <τὸ> τοῦ ἄσθματος τὸ πολὺ ἀφαιρεῖσθαι. πολλοῖς δὲ καὶ διαφόροις σχήμασιν ἐπὶ <τῆς> μητρὸς οὐ συμφέρει χρῆσθαι· οὐ γὰρ ἐνυβρίζειν δίκαιόν ἐστι τῇ μητρὶ. ὅτι δὲ τὰ μὲν ἄλλα σχήματα δι' ὕβριν καὶ ἀκολασίαν καὶ παροινίαν εὔρον ἄνθρωποι, τὸ δὲ σύγχρωτα μόνον ὑπὸ τῆς φύσεως διδαχθέντες, δηλὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων ζώων· πάντα γὰρ τὰ

γέννη συνήθει τινὶ χρῆται σχήματι, καὶ οὐ μεταβάλλει διὰ τὸ τῷ κατὰ φύσιν ἀκολουθεῖν λόγῳ. οἶον τὰ μὲν ὕπισθεν ἐπιβαίνει, ὡς ἵππος ὄνος αἰξ βοῦς ἔλαφος καὶ τὰ λοιπὰ τετράποδα· τὰ δὲ συμβάλλει πρότερον τὰ στόματα, ὡς ἔχιδνα καὶ περιστερὰ καὶ γαλαῖ· τὰ δὲ κατὰ βραχὺ συνέρχεται, ὡς στρουθός· τὰ δὲ ἐπιβαίνοντα <τῷ> βάρει τὰς θηλείας συνιζάνειν ἀναγκάζει, ὡς πάντες ὄρνιθες· τὰ δὲ οὐδὲ πρόσεισιν ἀλλήλοις, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἀρσένων ἀποθλιβέντα ἀναλέγουσιν αἱ θήλειαι τὰ σπέρματα, ὡς ἰχθύες. οὕτως εἰκὸς καὶ ἀνθρώπους τὸ μὲν οἰκεῖον σχῆμα τὸ πρόσχρωτα ἔχειν, τὰ δὲ λοιπὰ ἐπιτεχνήσασθαι ὕβρει καὶ ἀκολασίᾳ εἰκόντας. πάντων δὲ δεινότατον ἐτήρησα τὸ δοκεῖν ὑπὸ τῆς μητρὸς ἀρρητοποιεῖσθαι· καὶ γὰρ τέκνων ὄλεθρον καὶ οὐσίας ἀπώλειαν καὶ νόσον σημαίνει μεγάλην τῷ ἰδόντι. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ ἀφηρέθη τὸ αἰδοῖον· καὶ γὰρ εἰκὸς ἦν ᾧ ἤμαρτε [ἐν] μέρει τοῦ σώματος, τούτῳ καὶ κολασθῆναι. εἰ δὲ ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ἢ ἐρωμένης δόξειέ τις ἀρρητοποιεῖσθαι, ἔχθρα ἢ λύσις τοῦ γάμου ἢ τῆς φιλίας ἔσται· οὐ γὰρ ἔνεστι τῇ τοιαύτῃ οὔτε τραπέζης οὔτε φιλήματος κοινωνῆσαι, εἰ μὴ ἄρα ἐν γαστρὶ ἔχοι ἢ γυνή· φθερεῖ γὰρ τὸ κατὰ γαστρὸς διὰ τὸ παρὰ φύσιν δέχεσθαι τὰ σπέρματα. ἔτι καὶ ἢ εὐπορώτερα τοῦ ἀνδρὸς πολλὰ δάνεια διαλύσει ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ἢ δούλω συνοικοῦσα παρ' ἑαυτῆς εἰσφέρουσα χρήματα ἐλευθερώσει τὸν ἄνδρα, καὶ οὕτω συμβήσεται τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἀναγκαῖον (τοῦτο γὰρ τὸ αἰδοῖον καλεῖται) τοῦτ' ἔστι τὴν ἀνάγκην καθαρὰν γενέσθαι. ὁ δὲ ὑπὸ φίλου ἢ συγγενοῦς ἢ τέκνου μηκέτι βρέφους ὄντος ἀρρητοποιηθεὶς εἰς ἔχθραν τῷ ἀρρητοποιήσαντι καταστήσεται, ὁ δὲ ὑπὸ βρέφους ἀρρητοποιηθεὶς κατορύξει τὸ βρέφος· οὐ γὰρ ἔτι τοῦτο οἶόν τέ ἐστι φιλήσαι. ὁ δὲ ὑπὸ ἀγνώτος τινος ἀρρητοποιηθεὶς ζημιωθήσεται ζημίαν ἠντιναοῦν [οὐ γὰρ ἔστιν ἐπ' ἀκριβὲς εἰπεῖν] διὰ τὴν εἰς ἄχρηστον ἀπόκρισιν τοῦ σπέρματος. εἰ δὲ αὐτὸς δόξειέ τις ἀρρητοποιεῖν, εἰ μὲν γνώριμόν τινα εἴτε ἄνδρα εἴτε γυναῖκα, εἰς ἔχθραν αὐτῷ καταστήσεται διὰ τὸ μὴ δύνασθαι στομάτων ἔτι κοινωνεῖν· εἰ δὲ [εἰς] ἀγνώτα, πᾶσι βλαβερὸν πλὴν τῶν διὰ

στόματος ἐχόντων τὴν ἐργασίαν, ἀύλητὰς λέγω καὶ σαλπικτὰς καὶ ῥήτορας καὶ σοφιστὰς καὶ εἴ τινες ἄλλοι τούτοις εἰσὶν ὅμοιοι.

Περὶ δὲ τῆς παρὰ φύσιν συνουσίας ταῦτα ἂν τις λέγοι. ἑαυτῷ μιγῆναι δοκεῖν πλουσίῳ μὲν ἀπώλειαν τῆς οὐσίας καὶ πολλὴν ἀπορίαν καὶ λιμὸν μαντεύεται [τὸ ὄναρ] ὡς οὐ παρόντος ἄλλου σώματος, πένητι δὲ νόσον μεγάλην ἢ βασάνους ὑπερβαλλούσας· ἄνευ γὰρ μεγάλης βασάνου οὐκ ἂν τις ἑαυτῷ μιγείη. εἰ δὲ τις ὑπολάβοι καταφιλεῖν τὸ ἑαυτοῦ αἰδοῖον, εἰ μὲν ἅπαις εἴη, παῖδες ἔσονται αὐτῷ· εἰ δὲ ἀποδημοῦντας ἔχοι παῖδας, ἀνακομισθέντας ὕψεται τούτους καὶ καταφιλήσει· πολλοὶ δὲ καὶ ἔγημαν ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ γυναικας οὐκ ἔχοντες. εἰ δ' ἑαυτὸν τις ἀρρητοποιεῖν ὑπολάβοι, πένητι μὲν καὶ δούλῳ καὶ καταχρέῳ συμφέρει· τὴν γὰρ ἑαυτῶν ἀνάγκην περιελούσι· κακὸν δὲ τῷ παῖδας ἔχοντι καὶ τῷ τεκνώσει βουλομένῳ· τῷ μὲν γὰρ <οἱ> ὄντες παῖδες φθαρήσονται, τῷ δὲ οὐκ ἔσονται· τὸ μὲν γὰρ αἰδοῖον παισὶν ἔοικε, τὸ δὲ στόμα τάφῳ· ὅσα γὰρ ἂν λάβῃ τὸ στόμα, ταῦτα διαφθείρει καὶ οὐ φυλάττει. ἔτι καὶ γυναικὸς στερίσκει καὶ ἐρωμένης τὸ ὄναρ τοῦτο·

ὁ γὰρ ἑαυτῷ δυνάμενος τὰ ἀφροδίσια παρέχειν γυναικὸς οὐ δεῖται· τοῖς δὲ λοιποῖς ἢ ἀπορίαν βαρεῖαν ἢ νόσον μαντεύεται, ἵνα ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα τροφῆς ἔνεκεν ἔλθωσι, τοῦτ' ἔστιν ὅσα μὴ βούλονται ἀποδῶνται, ἢ ἵνα ὑπὸ τῆς νόσου τακέντος τοῦ σώματος δύνωνται διὰ τὴν ἰσχύτητα τὸ στόμα τῷ αἰδοίῳ προσενεγκεῖν. γυνὴ δὲ γυναῖκα ἐὰν περαίνει, τὰ ἑαυτῆς μυστήρια τῇ περαινομένη κοινώσεται. ἐὰν δὲ ἀγνοῇ τὴν περαινομένην, ματαίοις ἐπιχειρήσει πράγμασιν. ἐὰν δὲ γυνὴ ὑπὸ γυναικὸς περαίνεται, χωρισθήσεται τοῦ ἀνδρὸς ἢ χηρεύσει· τὰ μέντοι μυστήρια τῆς μιγνυμένης οὐδὲν ἦττον μαθήσεται. θεῶ δὲ ἢ θεῶ μιγῆναι ἢ ὑπὸ θεοῦ περανθῆναι νοσοῦντι μὲν θάνατον σημαίνει· τότε γὰρ ἢ ψυχὴ τὰς τῶν θεῶν συνόδους τε καὶ μίξεις μαντεύεται, ὅταν ἐγγὺς ἦ τοῦ καταλιπεῖν τὸ σῶμα ᾧ ἐνοικεῖ· τοῖς δὲ ἄλλοις, ἐὰν μὲν ἤδωνται ἐπὶ τῇ συνουσίᾳ, τὰς ἀπὸ τῶν βελτιόνων ὠφελείας σημαίνει, ἐὰν δὲ μὴ ἤδωνται,

φόβους καὶ ταραχάς. Ἄρτεμιδι δὲ καὶ Ἄθηνᾳ καὶ Ἐστία καὶ Ῥέα καὶ Ἥρᾳ καὶ Ἐκάτῃ μιγῆναι μόνοις οὐ συμφέρει, κἂν ἤδηταί τις· ὄλεθρον γὰρ οὐκ εἰς μακρὰν τῷ ἰδόντι τὸ ὄναρ μαντεύεται· σεμναὶ γὰρ αἱ θεαί, καὶ τοὺς ἐπιχειρήσαντας αὐταῖς οὐκ ἀγαθῶν [τῶν] ἐπιχείρων τυχεῖν ὑπειλήφαμεν. σελήνη δὲ ἐπιμιγῆναι ναυκλήροις καὶ κυβερνήταις <καὶ> ἐμπόροις καὶ τοῖς τὰ οὐράνια διασκεπτομένοις καὶ φιλαποδήμοις καὶ πλάνησι πάνυ συμφέρει, τοῖς δὲ λοιποῖς ὑδρωπιάσαι σημαίνει· τοῖς μὲν γὰρ διὰ τὴν κίνησιν, τοῖς δὲ <διὰ> τὸ μὴ ἄνευ αὐτῆς τὰ θεωρήματα συνεστάναι συλλαμβάνεται, τοὺς δὲ ὑγρά οὔσα διαφθείρει. νεκρῷ δὲ μιγῆναι καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ πλὴν μητρὸς καὶ ἀδελφῆς καὶ γυναικὸς καὶ ἐρωμένης καὶ τὸ περανθῆναι ὑπὸ νεκροῦ πάνυ ἄτοπον· οἱ μὲν γὰρ ἀποθανόντες εἰς γῆν μετέβαλον, τὸ δὲ περαίνειν αὐτοὺς οὐδὲν ἔστιν ἄλλο ἢ εἰς γῆν ὠθειῆσθαι, καὶ τὸ περαίνεσθαι γῆν εἰς τὸ σῶμα παραδέχεσθαι. ἂ δὴ ἀμφοτέρω θάνατον σημαίνει πλὴν τῶν ἐν ἀλλοδαπῇ ὄντων καὶ μὴ ἔνθα οἱ νεκροὶ εἰσι κατατεθαμμένοι· τούτοις γὰρ εἰς ἐκείνην τὴν γῆν ἀνακομιδὴν μαντεύεται. καὶ τοὺς [ἐκ] τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν ἀπαλλακτικῶντας κατέχει. οἶψ' ἂν τις ὑπολάβῃ θηρίῳ μιγῆναι, ἐὰν μὲν αὐτὸς ὀχευῆ, ὠφελήθησεται τινὰς ὠφελείας ἀπὸ τοιοῦτου τινός, οἶον ἂν ἦ τὸ θηρίον· δεῖξομεν δὲ τούτων ἕκαστον ἐν τῷ περὶ κυνηγίου καὶ περὶ ζώων λόγῳ· ἐὰν δὲ ὀχεύηται, βίαια καὶ πονηρὰ ὑπομενεῖ πράγματα. πολλοὶ δὲ ἐπὶ τούτοις καὶ ἀπέθανον. περὶ μὲν οὖν συνουσίας ταῦτα.

Αὐτὸ μὲν τὸ καθεύδειν δοκεῖν ἄπρακτον, καὶ τὸ μέλλειν ὑπνοῦν καὶ αὐτὸ ἄπρακτον καὶ πονηρὸν πᾶσι πλὴν τῶν φοβουμένων ἢ βασάνους προσδοκῶντων· πάσης γὰρ ἀπαλλάττει φροντίδος καὶ παντὸς δέους ὁ ὕπνος. τὸ δὲ ἀνίστασθαι ἐξ ὕπνου πράξεις καὶ ἐργασίας προαγορεύει, μόνοις δὲ τοῖς φοβουμένοις ἐστὶ πονηρόν. ἐν ἱερῷ δὲ καθεύδειν δοκεῖν νοσοῦντι μὲν ὑγείαν, ἐρρωμένῳ δὲ νόσον ἢ μέγαν φροντίδας προαγορεύει· ὁ μὲν γὰρ ἀνάπαυλαν ἔξει τῆς νόσου διὰ τὸ τοὺς καθεύδοντας μὴ ἀντιλαμβάνεσθαι πόνων, ὁ δ' ἐπ' ἰατρειάν θεῶν κατελεύσεται. ἐν μνήμασι δὲ καὶ τάφοις καὶ ἐν ὁδῷ καθεύδειν τοῖς μὲν νοσοῦσι θάνατον

προαγορεύει, τοῖς δὲ ἐρρωμένοις ἀπραξίαν· ἀπρακτοὶ γὰρ αἱ τοιαῦται διατριβαὶ καὶ τὰ χωρία.

Ἐρρωσοῦ δὲ καὶ ὑγίαινε οὔτε λέγειν οὔτε ἀκούειν ἀγαθόν· οὔτε γὰρ προσιόντες ἀλλήλοις οὔτε μέλλοντές τι πράττειν ταῦτα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἀπαλλαττόμενοι ἀλλήλων καὶ πρὸς ὕπνον τρεπόμενοι. διὸ καὶ γάμους καὶ κοινωνίας διίστησι καὶ τοὺς νοσοῦντας ἀναίρει.

Ἡ μὲν οὖν πρώτη τῆς πραγματείας βίβλος, Κάσσιε Μάξιμε, τὸν ἐπιβάλλοντα λόγον ἀποχρώντως καὶ ὡς μήτε ἐνδεῖν τι τῶν ἀναγκαίων μήτε ὑπερβάλλειν τι τῶν δεόντων ἀπέλιπεν· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ ὧν ἐπηγγελάμεθα ἐν ἀρχῇ τῆσδε τῆς βίβλου λόγον ἀποδώσομεν.

Ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ, Κάσσιε Μάξιμε, μετὰ τὰς τεχνικὰς ὑποθήκας καὶ τὴν τοῦ ὅπως δεῖ κρίνειν τοὺς ὄνειρους διδασκαλίαν καὶ ἐπαγγελίαν τῶν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς βίβλοις γραφησομένων περὶ πάντων τῶν περὶ ἄνθρωπον κοινῶν τε καὶ ἐν χρήσει ὄντων ἐποίησάμην τὸν λόγον αἰεὶ τε φυλαττόμενος, ὅπου γε μὴ μεγάλη ἀνάγκη ἐπέιγοι, μὴ συνεμπεσεῖν τοῖς παλαιοῖς, <καὶ> παραλείπων οὐδὲν τῶν δεόντων ἢ εἴ τι προλαβόντες οἱ παλαιοὶ διδασκαλικῶς ἐξηγήσαντο· περὶ ὧν οὐκ ἐχρῆν ἐμὲ λέγειν, ἵνα μὴ ἀντιλέγων ἐπιχειρῶν ψεύδεσθαι ἀναγκάζωμαι ἢ τὰ αὐτὰ λέγων ἀποκλείω τῆς εἰς μέσον παρόδου τὸν πόνον τῶν παλαιῶν· ἐν δὲ ταύτῃ τῇ βίβλῳ τὴν ὀφειλομένην διαίρεσιν ἀποδώσω. αἰτοῦμαι δὲ παρὰ σοῦ τῇ τῶν πραγμάτων ἀκολουθία καὶ τῷ ἀκριβεῖ τῶν κρίσεων ἐφ' ᾧ καὶ μόνῳ μέγα φρονῶ παρακολουθεῖν, τὸ δὲ κατὰ τὴν φράσιν μὴ παραβάλλειν τοῖς σοῖς λόγοις, ἀλλ' ὅσον ἐν νυκτὶ λύχνος τὴν ἡλίου χρείαν τοῖς χρήζουσι παρέχει, τοσαύτην ἡγήσασθαι πρὸς τὴν τῶν νοουμένων ἀπαγγελίαν δύναμιν ἐμὲ ἔχειν. λοιπὸν δὲ (καιρὸς γὰρ καλεῖ) ἐπὶ τὰς κρίσεις τρέψομαι.

Περὶ μὲν τοῦ δοκεῖν ἐξ ὕπνου ἐγείρεσθαι ἐν τῷ περὶ ὕπνου προείρηκα λόγῳ, αὐτὸ δὲ τὸ ἐργηγορέναι δοκεῖν νυκτὸς κατακεκλιμένον ἐν τῇ κοίτῃ φροντίδας ὑπερβαλ-

λούσας τινὰς τοῖς εὐποροῦσι προαγορεύει, πένησι δὲ καὶ τοῖς ἐπιτιθεμένοις τισὶν ἀγαθόν· οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἔξουσι σχολήν, οἱ δὲ μετὰ πολλῆς προνοίας ἐπιτιθέμενοι οὐκ ἀστοχῆσουσιν. ὅμοιον δ' ἂν εἴη τούτῳ καὶ τὸ ὄξυ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὄραν καὶ τὸ ἐν νυκτὶ καὶ σκότει φῶς ἰδεῖν αἰφνίδιον ἀναλάμψαν.

Προϋέναι δὲ ἔωθεν εὐμαρῶς καὶ μήτε κωλύεσθαι ὑπὸ τινος τῶν ἐνδον μήτε ἐναποκλείεσθαι ἀγαθόν· τὰ γὰρ κατὰ προαίρεσιν καὶ κατὰ γνώμην πράττειν σημαίνει· τὸ δὲ μὴ δύνασθαι προϋέναι ἢ τὰς ἐξόδους τῆς οἰκίας τῆς ἑαυτοῦ ἢ ἡστινοσοῦν ἐν ἧ ἂν ὑπολάβῃ τις εἶναι μὴ εὐρίσκειν κατοχὰς μὲν τοῖς ἀποδημεῖν προηρημένοις, ἐμπόδια δὲ τοῖς πράττειν τι βουλομένοις, μακρὰν δὲ νόσον τῷ κάμνοντι καὶ τῷ πάλαι νοσοῦντι θάνατον προαγορεύει. ἀσπάζεσθαι δὲ τοὺς συνήθεις καὶ προσαγορεύειν καὶ καταφιλεῖν ἀγαθόν· ἡδεῖς γὰρ λόγους καὶ εἰπεῖν καὶ ἀκούσαι σημαίνει· τοὺς δὲ μὴ συνήθεις, ἄλλως δὲ γνωρίμους προσαγορεύειν ἤττον ἀγαθόν· ἐχθροὺς δὲ προσαγορεύειν καὶ καταφιλεῖν δοκεῖν τῆς ἐχθρας λύσιν ποιεῖ, νεκροὺς δὲ καταφιλεῖν δοκεῖν νοσοῦντι μὲν ἄτοπον· ὄλεθρον γὰρ αὐτῷ μαντεύεται· ἐρρωμένῳ δὲ παραγγέλλει λόγοις σπουδαίοις [κατὰ] τὸ παρὸν μὴ χρῆσθαι διὰ τὸ νεκρῷ στόματι συμβάλλειν τὰ χεῖλη· τοὺς δὲ ὅτε ἔζων φιλάτους τε καὶ ἡδίστους γεγονότας νεκροὺς καταφιλεῖν οὐ κωλύει οὔτε λόγοις χρῆσθαι οὔτε ἄλλο τι πράττειν.

Περὶ ἐσθήτος καὶ κόσμου παντοδαποῦ ποιούμενος τὸν λόγον πρῶτον περὶ ἀνδρείας σκευῆς ἐγχωρίου τε καὶ ξενικῆς ἡγοῦμαι δεῖν διαλαβεῖν. ἐσθῆς ἢ συνήθης πᾶσιν ἀγαθὴ καὶ ἢ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους· θέρους μὲν γὰρ ὄντος ὀθόνια καὶ τριβακὰ ἱμάτια δοκεῖν φορεῖν ἀγαθὸν ἂν εἴη καὶ ὑγείας σύμβολον, χειμῶνος δὲ ἐρεᾶ ἱμάτια καὶ καινὰ. μόνῳ δὲ τῷ δίκην ἔχοντι καὶ τῷ δουλείας ἀπαλλακτικῶντι πονηρὰ τὰ καινὰ ἱμάτια, κὰν χειμῶνος βλέπηται, διὰ τὸ πολλὴν ἔχειν τρίψιν καὶ ἐπὶ πολὺ ἀντέχειν. λευκὰ δὲ ἱμάτια τοῖς ἠθάσι μόνους συμφέρει καὶ δούλοις Ἑλλήνων, τοῖς δὲ ἄλλοις ταραχὰς σημαίνει διὰ τὸ τοὺς ἐν ὄχλῳ ἀναστρεφομένους λευκὰ ἔχειν ἱμάτια, χειροτέχναις δὲ

ἀργίαν καὶ σχολήν, καὶ ὅσῳ ἂν πολυτελέστερα ἦ τὰ ἱμάτια, τοσοῦτῳ πλείονα· οὐ γὰρ πρὸς ἔργῳ ὄντες οἱ ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα οἱ τὰς βαναύσους τέχνας ἐργαζόμενοι, λευκοῖς ἱματίοις χρῶνται. δούλοις δὲ Ῥωμαίων μόνοις <ἀγαθὰ> τοῖς εὖ πρᾶσσουσι, τοῖς δὲ ἄλλοις πονηρὰ· ἐλέγχει γὰρ αὐτοὺς κακῶς πρᾶσσοντας. διὰ γὰρ <τὸ> τὴν αὐτὴν τοῖς δεσπότης ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἔχειν ἐσθήτα ἐπὶ τούτῳ τῷ ὀνειρῶ οὐ γίνονται ἐλεύθεροι, ὥσπερ οἱ τῶν Ἑλλήνων. ἀνδρὶ δὲ νοσοῦντι λευκὰ ἔχειν ἱμάτια θάνατον προαγορεύει διὰ τὸ τοὺς ἀποθανόντας ἐν λευκοῖς ἐκφέρεισθαι, τὸ δὲ μέλαν ἱματίον σωτηρίαν προσημαίνει· οὐ γὰρ οἱ ἀποθανόντες ἀλλ' οἱ τοὺς ἀποθνήσκοντας πενθοῦντες τοιοῦτοις χρῶνται ἱματίοις. οἶδα δὲ ἐγὼ πολλοὺς καὶ πένητας καὶ δούλους καὶ δεσμώτας νοσοῦντας, οἱ καὶ μέλανα δοκοῦντες ἔχειν ἱμάτια ἀπέθανον· ἦν γὰρ εἰκὸς τούτους μὴ ἐν λευκοῖς διὰ τὴν ἀπορίαν ἐκκομισθῆναι. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως ἢ μέλαινα ἐσθῆς πᾶσι πονηρὰ πλὴν τῶν τὰ λαθραῖα ἐργαζομένων. ποικίλην δὲ ἐσθήτα ἔχειν ἢ ἀλουργίδα ἱερεῦσι μὲν καὶ θυμελικοῖς καὶ σκηνικοῖς καὶ τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίταις μόνοις συμφέρει, τοῖς δὲ λοιποῖς ταραχὰς καὶ κινδύνους ἐπιφέρει [καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει], τοὺς δὲ νοσοῦντας ὑπὸ δριμέων χυμῶν καὶ πολλῆς χολῆς ἐνοχληθῆναι σημαίνει. πορφυρὰ δὲ ἐσθῆς δούλοις ἀγαθὴ καὶ πλουσίοις· οἷς μὲν γὰρ διὰ τὸ μὴ μετεῖναι ἐλευθερίαν σημαίνει, οἷς δὲ διὰ τὸ ἐπιβάλλειν καὶ τῷ ἀξιώματι κατάλληλον εἶναι τιμὴν καὶ εὐδοξίαν προαγορεύει. νοσοῦντα δὲ ἀναίρει καὶ πένητα βλάπτει, πολλοῖς δὲ καὶ δεσμὰ προήγγειλε· χρῆ γὰρ τὸν ἔχοντα πορφύραν πάντως διάδημα ἢ στέφανον ἔχειν καὶ πολλοὺς ἀκολούθους καὶ φύλακας. τοῖς δὲ περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίταις τὰ αὐτὰ τῇ ἀλουργίδι σημαίνει. κοκκίνη δὲ ἐσθῆς καὶ πᾶσα ἢ φοινικοβαφῆς οἷς μὲν τραύματα οἷς δὲ πυρετὸν ἐπιφέρει. γυναικεῖα δὲ ἐσθῆς ἀγάμοις μόνοις συμφέρει καὶ τοῖς ἐπὶ θυμέλῃ ἀναβαίνουσιν· οἱ μὲν γὰρ γαμήσουσιν οὕτω καταθυμίους γυναῖκας ὥστε τοῖς αὐτοῖς χρῆσθαι κόσμοις, οἱ δὲ διὰ τὸ ἐν τῇ ὑποκρίσει ἔθος μεγάλας ἐργασίας καὶ μισθοὺς λήψονται· τοὺς δὲ λοιποὺς ἢ τῶν γυναικῶν στερίσκει

ἢ νόσῳ μεγάλη περιβάλλει διὰ τὸ μαλθακὸν καὶ ἀσθενὲς τῶν τὰ τοιαῦτα φορούντων. ἐν μέντοι ταῖς ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσιν οὔτε ποικίλη οὔτε γυναικεῖα βλάπτει τινὰ ἐσθῆς. βαρβαρικὴν δὲ ἐσθήτα ἔχειν καὶ ἐνεσκευάσθαι ὥσπερ οἱ βάρβαροι ἐκεῖ μὲν ἀπιέναι βουλομένῳ, ὅπου τοιαύτη ἐσθήτη χρῶνται [οἱ ἐκεῖ διατρίβοντες], ἀγαθὰς τὰς ἐκεῖ γενέσθαι διατριβὰς σημαίνει, πολλάκις δὲ καὶ τὸ ἐκεῖ καταβῖῶναι προαγγέλλει. τοῖς δὲ λοιποῖς νόσον σημαίνει ἢ ἀπραξίαν. τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἡ Ῥωμαῖκή ἐσθῆς, ἦν τῆβεννον καλοῦσιν ἀπὸ Τημένου τοῦ Ἀρκάδος, ὃς πρῶτος τὴν ἑαυτοῦ χλαμύδα τοῦτον περιεβάλετο τὸν τρόπον εἰσπλεύσας κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον καὶ ὑποδεχθεὶς ὑπὸ τῶν ταύτη κατοικούντων. ἀφ' οὗ μαθόντες [καὶ] οἱ ἐγχώ-

ριοι τὸν αὐτὸν ἐνεσκευάζοντο τρόπον καὶ ἐκάλουν τὴν ἐσθήτα τημένειον ἐπώνυμον Τημένου τοῦ εὐρόντος· ὕστερον δὲ τῷ χρόνῳ παραφθαρέντος τοῦ ὀνόματος τῆβεννος ἐκλήθη. μαλακῆ δὲ καὶ πολυτελεῖ ἐσθήτη χρῆσθαι πλουσίοις μὲν ἀγαθὸν καὶ πένησιν· οἷς μὲν γὰρ ἢ παροῦσα διαμενεῖ τρυφή, οἷς δὲ φαιδρότερα τὰ πράγματα ἔσται· δούλοις δὲ καὶ ἀπόροις νόσον προαγγέλλει. κολοβαὶ δὲ καὶ ἀπρεπεῖς ἐσθήτες ζημίας καὶ ἀπραξίας σημαίνουσι. χλαμὺς δέ, ἦν ἔνιοι μανδύην οἱ δὲ ἐφεστρίδα οἱ δὲ βίρρον καλοῦσι, θλίψεις καὶ στενοχωρίας καὶ τοῖς δικαζομένοις καταδίκην μαντεύεται διὰ τὸ ἐμπεριέχειν τὸ σῶμα, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὁ λεγόμενος φαινόλης καὶ εἴ τι ἄλλο τούτοις ὅμοιον εἶη. ὅθεν ἀπολλύειν τὰ ἱμάτια ταῦτα ἄμεινον ἢ ἔχειν· τῶν δὲ ἄλλων ἱματίων οὐδὲν ἀπολλύμενον συμφέρει, εἰ μὴ που τοῖς πένησι καὶ δούλοις καὶ δεδεμένοις καὶ καταχρέοις καὶ πᾶσι τοῖς ἐν συνοχῇ οὔσιν· ἀπολλύμενα γὰρ ταῦτα τῶν περιεχόντων τὸ σῶμα κακῶν ἀπώλειαν σημαίνει. τοῖς δὲ ἄλλοις οὔτε γυμνοῦσθαι οὔτε τὰ ἱμάτια ἀπολλύειν ἀγαθόν· πᾶν γὰρ τὸ πρὸς κόσμον τεῖνον ἀπολέσαι σημαίνει. γυναικὶ δὲ ποικίλη καὶ ἀνθηρὰ ἐσθῆς συμφέρει, μάλιστα δὲ ἑταίρα καὶ πλουσία· ἢ μὲν γὰρ διὰ τὴν ἐργασίαν ἢ δὲ διὰ τὴν τρυφήν ἀνθηραῖς ἐσθήσι χρῶνται. τὰ δὲ ιδιόχρωμα ἱμάτια πᾶσιν ἀγαθὰ, καὶ μάλιστα τοῖς εὐλα-

βουμένοις ἐλεγχθῆναι· οὐ γὰρ ἀνήσει ποτὲ τὸ χρῶμα. αἰεὶ δὲ ἄμεινον λαμπρὰ καὶ καθαρὰ ἱμάτια ἔχειν καὶ πεπλυμένα καλῶς ἢ ῥυπαρὰ καὶ ἄπλυτα πλὴν τῶν τὰς ῥυπώδεις ἐργασίας ἐργαζομένων. τὸ δὲ δοκεῖν πλύνειν τὰ ἑαυτοῦ ἱμάτια ἢ τὰ ἄλλων ἀποθέσθαι τι τῶν δυσχρήστων κατὰ τὸν βίον σημαίνει διὰ τὸ καὶ τὰ ἱμάτια τὸν ῥύπον ἀποβάλλειν. καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγξαι καὶ μαθεῖν· πλύνειν γὰρ καταχρηστικῶς καὶ τὸ ἐλέγχειν ἔλεγον οἱ παλαιοί, ὡς πού καὶ Μένανδρος

ἦν γὰρ κακῶς μου τὴν γυναῖχ' οὕτω λέγῃς,
τὸν πατέρα καὶ σὲ τοὺς τε σοὺς ἐγὼ πλυνῶ,
ἀντὶ τοῦ ἐλέγξω. ὅθεν καὶ τοῖς εὐλαβουμένοις ἐλεγχθῆναι πονηρὸν τὸ πλυνόμενα ἱμάτια ἰδεῖν.

Δακτύλιοι σιδηροὶ ἀγαθοὶ μὲν, οὐκ ἄνευ δὲ καμάτου τὰ ἀγαθὰ σημαίνουσι· πολὺκμητον γὰρ καὶ ὁ ποιητὴς τὸν σίδηρον καλεῖ· ἀγαθοὶ δὲ καὶ οἱ χρυσοί, οἳ γε ψήφους ἔχοντες, ἐπεὶ οἳ γε ἄψηφοι ἀκερδεῖς τὰς ἐγχειρήσεις σημαίνουσι διὰ τὸ ἄψηφον· ψήφον γὰρ καλοῦμεν λίθον τὴν ἐν <τῷ> δακτυλίῳ, ταῦτ' οὖν καὶ τὸν τῶν χρημάτων ἀριθμὸν. αἰεὶ δὲ ἀμείνονες οἱ ὀλόσφυροι· οἳ γὰρ κενοὶ καὶ θεῖον ἔνδον ἔχοντες δόλους καὶ ἐνέδρας σημαίνουσι διὰ τὸ ἐμπεριέχειν τι ἐγκεκρυμμένον ἢ μείζονας τὰς προσδοκίας τῶν ὠφελειῶν διὰ τὸ μείζονα τὸν ὄγκον τοῦ βάρους ἔχειν. σούκινοι δὲ καὶ ἐλεφάντινοι καὶ ὅσοι ἄλλοι δακτύλιοι γίνονται γυναῖξι μόναις συμφέρουσιν. ὄρμοι δὲ καὶ ἀλύσεις καὶ ἐνώτια καὶ λίθοι πολυτελεῖς καὶ πᾶς κόσμος περιδέραιος γυναικεῖος γυναῖξι μὲν ἀγαθός· καὶ γὰρ ἀγάμοις γάμον προαγορεύει καὶ ἀτέκνοις τέκνα καὶ ταῖς ἀμφοτέρωθεν ἐχούσαις πρόσκτησιν καὶ περιουσίαν πολλήν· ὡς περὶ γὰρ ὑπὸ τούτων κοσμοῦνται γυναικες, οὕτω καὶ ὑπὸ ἀνδρῶν καὶ ὑπὸ τέκνων καὶ ὑπὸ πλούτου (καὶ γὰρ φύσει εἰσὶ φιλόπλουτοι, ὡς περὶ καὶ φιλόκοσμοι), ἔτι καὶ ταῦτα περιπλέκεται τῷ τραχήλῳ, ὡς περὶ καὶ ἀνήρ καὶ τέκνα. ἀνδρὶ δὲ δόλους καὶ ἐνέδρας καὶ καταπλοκὴν τῶν πραγμάτων πολλήν σημαίνει οὐ διὰ τὴν ὕλην ἀλλὰ διὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν κατασκευὴν· ἔστι γὰρ ὁ χρυσοῦς οὐχ ὡς περὶ τινὲς ἔλεγον πονηρὸς διὰ τὴν ὕλην, ἀλλὰ πᾶν τοῦναντίον ἀγαθός, ὡς πολλὰκις ἐτήρησα, ἀλλ' ὅ γε μὴ ἄμετρος μηδὲ πολὺς μηδὲ ἀνοίκειος διὰ τὸ σχῆμα,

ὡς τοῖς ἀνδράσιν οἱ ὄρμοι, μηδὲ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν, ὡς τοῖς πένησιν οἱ στέφανοι καὶ τὰ μεγάλα σκεῦη καὶ τὰ πολλὰ νομίσματα· ἐπεὶ ὅταν τοιοῦτον ἴδῃ τις, οὐκέτι διὰ τὴν ὕλην ἀλλὰ διὰ τὸ ποιὸν τῆς κατασκευῆς πονηρὸς γίνεται ὁ χρυσοῦς. ἀπολλύμενα δὲ ἢ κατεασσόμενα ἢ διαλυόμενα γυναικὶ μὲν τὰ περὶ τὸν τράχηλον ἀπώλειαν ὧν ἔμπροσθεν εἶπον σημαίνει, ἀνδρὶ δὲ τὰ περὶ τὴν χεῖρα οὐ μόνον ἀπώλειαν τῶν πιστευομένων κατὰ τὸν οἶκον, γυναικὸς λέγω ἢ οἰκονόμου, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ὑπαρχόντων διαφθορὰν δηλοῖ, καὶ τοῖς πιστευομένοις τὸ μηκέτι πιστεῦεσθαι· οὐ γὰρ ἔτι δεῖ τοῖς τοιοῦτοις δακτυλίῳν. πολλοῖς δὲ καὶ ὀφθαλμῶν πῆρωσιν προηγόρευσε τὸ τοιοῦτον ὄναρ· ἔχει γὰρ τινα συμπάθειαν τὰ ὄμματα πρὸς τοὺς δακτυλίους διὰ τὰς ψήφους. τὰ δ' αὐτὰ τῇ ἐσθῆτι καὶ αἱ ὑποδέσεις σημαίνουσι.

Κτενίζεσθαι καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμφέρει· ἔστι γὰρ ὁ κτεὶς χρόνος ὁ τὰ σκληρὰ διαλύων καὶ ἀπευθύνων ἅπαντα. ἐμπλέκεσθαι δὲ γυναῖξι μόναις συμφέρει καὶ ἀνδρῶν τοῖς ἔθος ἔχουσι, τοῖς δὲ λοιποῖς καταπλοκὰς τῶν χρεῶν καὶ δάνεια πολλὰ προαγορεύει, ἐνίοτε δὲ καὶ δεσμά.

Κατοπτρίζεσθαι δὲ καὶ ὄραν τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα ἐν κατόπτρῳ ὁμοίαν ἀγαθὸν τῷ γῆμαι βουλομένῳ καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ. σημαίνει γὰρ τὸ κάτοπτρον ἀνδρὶ μὲν γυναικᾶ, γυναικὶ δὲ ἀνδρα, ἐπεὶ πρόσωπα δείκνυσιν ὡς περὶ οὗτοι ἀλλήλοις τὰ τέκνα. ἀγαθὸν δὲ καὶ λυπουμένοις· ἄλυπον γὰρ ἔστι τὸ κατοπτρίζεσθαι. νοσοῦντας δὲ ἀναιρεῖ· γῆινον γὰρ ἔστι τὸ κάτοπτρον, ἐξ οἷας ἂν ἦ πεποιημένον ὕλης. τοὺς δὲ λοιποὺς μετανίστησιν, ἵνα ἐν ἄλλῃ γῆ τὰ ἑαυτῶν πρόσωπα ἴδωσιν. ἀνόμοιον δ' ἑαυτὸν ἐν κατόπτρῳ δοκεῖν ὄραν νόθον ἢ ἀλλοτρίων παίδων κληθῆναι πατέρα προαγορεύει. κακίονα δὲ ἢ ἀμορφότερον <ἑαυτὸν> ἰδεῖν οὐδενὶ συμφέρει· νόσους γὰρ καὶ δυσθυμίας σημαίνει, ὡς περὶ καὶ τὸ ἐν ὕδατι κατοπτρίζεσθαι θάνατον προαγορεύει αὐτῷ τῷ ἰδόντι ἢ τινὶ τῶν οἰκειοτάτων αὐτῷ.

Ἄηρ καθαρὸς καὶ λαμπρὸς ὀρώμενος πᾶσιν ἔστιν ἀγαθός, μάλιστα δὲ τοῖς τὰ ἀπολωλότα ζητοῦσι καὶ τοῖς ἀποδημεῖν βουλομένοις· πάντα γὰρ ἐν καθαρῷ τῷ ἀέρι εὐσύνοπτα γίνεται· ὁ δὲ σκοτεινὸς ἢ γνοφερός ἢ συννεφής

πρὸς ταῖς ἀπραξίαις καὶ λύπας σημαίνει. εἰς ὁποίαν δ' ἂν ὕλην μεταβάλῃ, τοῖς τὴν αὐτὴν ἐργαζομένοις ὕλην ἀγαθός· τοῖς δὲ λοιποῖς πονηρὸς τετήρηται. καὶ ὁ ταπεινὸς γενόμενος μόνοις μάντεσι καὶ τοῖς τὰ οὐράνια διασκεπτομένοις ἀγαθός, τῶν δὲ λοιπῶν τὸν βίον εἰς τὸ ταπεινὸν κατάγει.

Ἐπεὶ δὲ ἄνευ χειμῶνος καὶ πολλοῦ ἀνέμου πᾶσιν ἀγαθὸς πλὴν τῶν εἰς ἀποδημίαν στελλομένων καὶ τῶν τὰς ἐργασίας ὑπαίθρους ἔχόντων· τούτοις γὰρ ἐμπόδιος γίνεται. ψεκάδες δὲ καὶ πάχνη γεωργοῖς μὲν σφόδρα ἀγαθαί, τοῖς δὲ λοιποῖς μικρὰς ἐργασίας προαγορεύουσιν. ὄμβρος δὲ καὶ λαίλαψ καὶ χειμῶν κινδύνους καὶ ζημίας ἐπάγουσι, μόνοις δὲ δούλοις καὶ πένησι καὶ τοῖς ἐν τινι περιστάσει οὖσιν ἀπαλλαγὴν τῶν ἐν ποσὶ κακῶν προαγορεύουσι· μετὰ γὰρ τοὺς μεγάλους χειμῶνας εὐδία γίνεται. χιῶν δὲ καὶ πάγος κατὰ μὲν τὴν ὥραν τὴν οἰκείαν ὀρώμενα οὐδὲν σημαίνει· μέμνηται γὰρ τοῦ μεθ' ἡμέραν κρύους καὶ καθεύδοντος τοῦ σώματος ἢ ψυχῆ· παρὰ δὲ τὴν ὥραν ὀρώμενα γεωργοῖς μόνοις συμφέρει, τοῖς δὲ λοιποῖς ψυχρὰς τὰς ἐγχειρήσεις καὶ τὰς προκειμένας πράξεις ἔσεσθαι προαγορεύει, ὁδεύειν δὲ κωλύει. χάλαζα δὲ ταραχὰς καὶ δυσθυμίας δηλοῖ καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει διὰ τὸ χρώμα. βροντὴ δὲ χωρὶς ἀστραπῆς δόλους καὶ ἐνέδρας διὰ τὸ ἀπροσδόκητον, ἀστραπὴ δὲ χωρὶς βροντῆς φόβον μάταιον σημαίνει, ὅτι μετὰ τὴν ἀστραπὴν προσδοκῆσειεν ἂν τις βροντὴν, ἢ διὰ τὸν ψόφον οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἀπειλή. ἐπειδὴ οὖν μὴ γένηται, ἀτέλεστον τὸν φόβον ποιεῖ.

Ἐπεὶ δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ ὁ περὶ πυρὸς λόγος. περὶ οὗ διπλῆ τῆ κρίσει χρῆσθαι καλῶς ἔχει, πῆ μὲν ὡς περὶ οὐρανοῦ καὶ θεοῦ, πῆ δὲ ὡς περὶ ἐπιγείου καὶ τοῦ ἐν χρήσει. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τοῦ οὐρανοῦ ὧδε χρῆ ποιεῖσθαι τὰς κρίσεις. πῦρ ἐν οὐρανῷ ἰδεῖν λαμπρὸν καὶ καθαρὸν καὶ ὀλίγον ἀπειλὴν ἐκ τινῶν ὑπερεχόντων σημαίνει, τὸ δὲ πολὺ καὶ <ἄμετρον> πολεμίων ἔφοδον καὶ ἀφορίαν καὶ λιμὸν μαντεύεται. ὅπου δ' ἂν ἦ τὸ πῦρ ἢ ὀπόθεν ἂν φέρηται, οἷον ἀπ' ἄρκτου ἢ μεσημβρίας ἢ δύσεως ἢ ἀνατολῆς, ἐκεῖθεν ἔρχονται οἱ πολέμιοι ἢ κατ' ἐκεῖνα τὰ

κλίματα ἢ ἀφορία ἔσται. πονηρότατον δ' ἂν εἶη καταφερόμενον εἰς γῆν τὸ πῦρ ἰδεῖν. τὸ δ' αὐτὸ σημαίνουσι καὶ λαμπάδες ἐν οὐρανῷ καιόμεναι. ἂ δὲ πάντα τοῖς ἰδοῦσι περὶ τὴν κεφαλὴν τὸν κίνδυνον συνίστησιν. ὥσπερ γὰρ ὁ οὐρανὸς τοῦ παντὸς ὑπερέχει κόσμου, οὕτω καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ παντὸς σώματος.

Κεραυνὸς δὲ ἄνευ χειμῶνος πλησίον πεσὼν καὶ μὴ ἀνάμενος τοῦ σώματος ἐκβάλλει τῶν τόπων τὸν ἰδόντα, ἐν οἷς ἐστὶν· οὐ γὰρ ἂν τις ὑπομείναιε πλησίον κεραυνοῦ. εἰ δὲ ἔμπροσθεν πέσοι, κωλύει προϋέναι εἰς τοῦμπροσθεν. τὸ δὲ κατ' ἄκρας ὑπὸ κεραυνοῦ πεπληχθαι οἱ μὲν πάνυ παλαιοὶ διχῆ διήρουν λέγοντες πένησι μὲν ἀγαθὸν εἶναι πλουσίοις δὲ κακὸν λόγῳ τῷδε. εὐοκασιν οἱ πένητες χωρίοις λιτοῖς καὶ ἀσήμοις, εἰς ἃ κόπρια ρίπτεται ἢ ἄλλο τι τῶν φαύλων· οἱ δὲ πλούσιοι τεμένεσι θεῶν ἢ ἀνθρώπων ἢ ναοῖς [ἢ οἴκοις] θεῶν ἢ ἄλσεσιν ἢ ἄλλῳ γένει χωρίων ἐλλογίμων. ὥσπερ οὖν ὁ κεραυνὸς τὰ μὲν ἄσημα τῶν χωρίων ἐπίσημα ποιεῖ διὰ τοὺς ἐνιδρυμένους βωμοὺς καὶ τὰς γινομένας ἐν αὐτοῖς θυσίας, τὰ δὲ πολυτελῆ χωρία ἔρημα καὶ ἄβατα ποιεῖ (οὐδεὶς γὰρ ἐν αὐτοῖς ἐνδιατρίβειν ἔτι θέλει), οὕτως ὁ ὄνειρος πένητα μὲν ὠφελεῖ, πλούσιον δὲ βλάπτει. ἔτι καὶ ὁ κεραυνὸς οὐδὲν ἄλλο ἢ πῦρ, ἴδιον δὲ πυρὸς πᾶσαν ὕλην φθεῖρειν. ἔχει δὲ ὁ μὲν πένης πενίαν ὁ δὲ πλούσιος πλοῦτον. τοιγαροῦν τοῦ μὲν τὴν πενίαν τοῦ δὲ τὸν πλοῦτον φθερεῖ, ἐπεὶ καὶ ὁ κεραυνωθεὶς αἰφνίδιον παρασημότερος γίνεται. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ πένης αἰφνίδιον πλουτήσας καὶ ὁ πλούσιος αἰφνίδιον ἀπολέσας τὴν ὑπαρξίν παρασημότεροι γίνονται. τούτοις μὲν οὖν τοῖς λόγοις ἐπέιθοντο οἱ πρῶτοι· οἱ δὲ μεταγενέστεροι ἤδη τινὰ καὶ περὶ δούλων ἔλεγον καὶ ἔφασκον εἶναι ἀγαθὸν δούλοις τὸ κεραυνοῦσθαι, ὅτι οὔτε δεσπότης ἔτι οἱ κεραυνωθέντες ἔχουσιν οὔτε κάμνουσι, λαμπρὰ δὲ ἰμάτια αὐτοῖς περιτίθεται, ὡς καὶ τοῖς ἐλευθερωθεῖσι, καὶ προσίασιν αὐτοῖς ὡς ὑπὸ Διὸς τετιμημένοις οἱ ἄνθρωποι, ὡς καὶ τοῖς ἐλευθερωθεῖσιν ὑπὸ δεσποτῶν τετιμημένοις. πολλὰ δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μύνδιος καὶ Φοῖβος ὁ Ἀντιοχεὺς περὶ τοῦ δοκεῖν κεραυνοῦσθαι ἀπὸ πείρας τε καὶ ἰδίας ἐννοίας προσέθεσαν, πλὴν οὐ

πάντα ἀκριβῶς ἴσχυσαν εὐρεῖν. ἔχει δὲ ᾧδε. δούλων μὲν τοὺς μὴ ἐν πίστει ὄντας ἐλευθεροῖ, τοὺς δὲ ἐν πίστει ὄντας

ἢ τιμῇ παρὰ τοῖς δεσπόταις ἢ πολλὰ κτήματα ἔχοντας ἀφαιρεῖ τῆς πίστεως καὶ τῆς τιμῆς καὶ τῶν κτημάτων. ἐλευθέρων δὲ πένητας μὲν τοὺς μὴ λανθάνειν πειρωμένους [ἐφ' οἷς ἀμαρτάνουσιν] ὠφελεῖ, τοὺς δὲ ἀποκρυπτομένους καὶ λανθάνειν βουλομένους ἐλέγχει· οὔτε γὰρ λάθρα πίπτει κεραυνὸς διὰ τὸ μετὰ μεγάλων βροντῶν καὶ πολλοῦ χειμῶνος καταφέρεσθαι οὔτε κεραυνωθέντα λαθεῖν ἔστιν· πλουσίων δὲ τοὺς μὲν χρυσοφορεῖν μέλλοντας διὰ τινα ἀρχὴν ἢ ἱερωσύνην οὐ βλάπτει, ἀλλὰ καὶ ἐπισημοτέρως ἄρξαι ἢ ἱερώσασθαι προαγορεύει· ἔοικε γὰρ πυρὶ τὸ χρυσίον κατὰ γε τὴν χροάν, ἔστι δὲ καὶ παρὰ Πινδάρῳ 'ὄ δὲ χρυσὸς αἰθόμενον πῦρ ἄτε.' τοὺς δὲ λοιποὺς ἀφαιρεῖ τῆς οὐσίας διὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον, εἰ μὴ τι ἄλλο κωλύει. ἀγάμοις δὲ γάμον προαγορεύει καὶ πένησι καὶ πλουσίοις· οὐδὲν γὰρ οὕτω τὸ σῶμα θερμαίνει ὡς πῦρ καὶ γυνή· γεγαμηκότας δὲ διίστησι καὶ κοινωνοὺς καὶ ἀδελφοὺς καὶ φίλους ἐχθροὺς ποιεῖ· οὐδὲν γὰρ ὁ κεραυνὸς ἐνοῖ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἠνωμένα χωρίζει. ἔτι καὶ τὸν παῖδας ἔχοντα τῶν παίδων στερίσκει ἢτοι ἀποθανόντων, ἐὰν ἀλγῆ πρὸς τῷ κεραυνοῦσθαι, ἢ ἄλλως ἀπαλλαγέντων, ἐὰν μὴ ἀλγῆ· καὶ γὰρ τὰ δένδρα, ὅταν κεραυνωθῇ, αἷα γίνεται καὶ τοὺς βλαστοὺς ἀπόλλυσιν. [ὥσπερ δὲ τῶν δένδρων τέκνα εἰσὶν οἱ βλαστοί, οὕτω καὶ τῶν ἀνδρῶν τέκνα εἰσὶν οἱ βλαστοί.] ἀθλητὰς δὲ ἐνδόξους ὁ κεραυνὸς ποιεῖ καὶ πάντας φιλολόγους καὶ τοὺς εἰς τὸ μέσον παρέρχεσθαι βουλομένους. ἐν δὲ ταῖς δίκαις ταῖς περὶ ἐπιτιμίας συμφέρει τὸ δοκεῖν κεραυνοῦσθαι· οὐδεὶς γὰρ κεραυνωθείς ἀτιμὸς ἔστιν, ὅπου γε καὶ ὡς θεὸς τιμᾶται. τοῖς δὲ περὶ κτημάτων πάντων πλὴν γῆς καὶ τῶν ἐν γῆ <δικαζομένοις> καταδίκην μαντεύεται· καὶ γὰρ τοὺς καταδικασθέντας ἐν τῇ συνηθείᾳ κεραυνωσθαὶ φαμεν. ἐν δὲ ταῖς περὶ γῆς δίκαις τοὺς μὲν νεμομένους τὴν γῆν καὶ δεδιότας ἐκβληθῆναι <μενεῖν> λέγει· οὐδὲ γὰρ οἱ κεραυνωθέντες μετατίθενται, ἀλλ' ὅπου ἂν ὑπὸ τοῦ πυρὸς καταληφθῶσιν,

ἐνταῦθα θάπτονται. τοὺς δὲ ἀντιποιουμένους γῆς ἀλλοτρίας μὴ εἰσελθεῖν εἰς αὐτὴν προαγορεύει, ἀλλ' ὅπου ἂν ᾧσιν, ἐκεῖ μέναι, τοῦτ' ἔστιν ἔξω, εἰ μὴ ἄρα τις οὐκ αὐτὸς δόξειε κεραυνωσθαι, ἀλλ' εἰς γῆν ἴδοι τὸν σκηπτὸν πεσόντα· καὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον ὄναρ τοῖς ἐνοικοῦσιν ἄβατον τὴν γῆν καθίστησιν. ἔτι ὁ κεραυνὸς τοὺς μὲν ἀποδήμους εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανάγει, τοὺς δὲ ἐνδήμους ἐν τῇ οἰκείᾳ κατέχει. μεμνήσθαι δὲ χρὴ τοῦτο, ὅτι ταῦτα σημαίνει τὸ δοκεῖν κεραυνοῦσθαι, ὅσα εἰρήκαμεν, ἐπειδάν τις ἢ καταπεφλέχθαι ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ νομίση ἢ κατὰ κεφαλῆς ἢ κατὰ στέρνου τὸν σκηπτὸν πεπτωκέναι, ἐπεὶ ὅταν γε ἄλλο τι μέρος τοῦ σώματος ὁ κεραυνὸς καταφλέξη καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμα ἢ μὴ τοιοῦτό τι κατάλαβοι, ἐξ οὗ εἰκὸς θάνατον ἐπακολουθεῖν τῷ κεραυνωμένῳ, τότε μικρότερα τὰ ἀποτελέσματα γίνεται. καὶ οὕτω χρὴ ποιεῖσθαι τὰς κρίσεις ὡσπερὶ βλαπτομένων μερῶν καὶ οὐχὶ παντὸς τοῦ σώματος. περὶ ᾧν ἀκριβῶς καὶ ἀνευδεῶς ἐν τῷ περὶ σώματος λόγῳ [κατὰ μέρος] ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ διήρηκα. ἔτι κάκεῖνο. οὔτε πλέοντα οὔτε ἐν τῇ κοίτῃ κατακείμενον οὔτε ἐπὶ γῆς ὑπτιον ἢ πρηνῆ ὑπὸ κεραυνοῦ καταφλέγεσθαι συμφέρει, ὑπολείπεται δὲ μόνον ἀγαθὸν εἶναι τὸ ὀρθὸν ἐστῶτα ἢ ἐπὶ θρόνου καθεζόμενον ἢ ἐπ' ἄλλου τινὸς τοιοῦτου κεραυνοῦσθαι. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξε τῆς κλίνης τὸ ἔξω ἐνήλατον ὑπὸ κεραυνοῦ διεφθάρθαι, καὶ ἢ γυνὴ αὐτοῦ ἀπέθανεν.

Πῦρ δὲ τὸ χρήσει ὀλίγον μὲν καὶ καθαρὸν ἰδεῖν ἢ Φημονόη λέγει ἀγαθὸν εἶναι, πολὺ δὲ καὶ ἄμετρον πονηρὸν. ἔστιν οὖν ἄριστον τὸ ἐφ' ἐστίας πῦρ λαμπρὸν καὶ καθαρὸν ὀρώμενον. πολλὴν γὰρ εὐπορίαν σημαίνει· ἄνευ γὰρ τοῦ τροφᾶς παρασκευάζεσθαι οὐκ ἔστιν ἐφ' ἐστίας πῦρ ἰδεῖν. σβεννύμενον δὲ τοῦτο ἀπορίαν σημαίνει, καὶ εἴ τις κατὰ τὸν οἶκον νοσοίη, θάνατον αὐτῷ προαγγέλλει. ἀγαθὸν δὲ καὶ λαμπάδα δοκεῖν ἔχειν καιομένην νυκτός, μάλιστα δὲ νέοις· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ ἔρωτας οὐκ ἀηδεῖς σημαίνει καὶ πράξεις προαγορεύει διὰ τὸ δύνασθαι τὰ πρὸ ποδῶν ὀράν. ἄλλον δὲ ὀράν ἔχοντα λαμπάδα πονηρὸν τοῖς λανθάνειν ἐθέλουσι. λύχνος δὲ καιόμενος ἐν οἰκίᾳ λαμπρὸς ἀγαθός·

πρόσκτησιν γὰρ σημαίνει καὶ εὐπορίαν πᾶσι καὶ τοῖς ἀγάμοις γάμον καὶ τοῖς νοσοῦσιν ὑγείαν· ὁ δὲ μὴ λαμπρὸς ἀλλὰ ἀμαυρὸς δυσθυμίαν σημαίνει καὶ τοὺς νοσοῦντας οὐκ εἰς μακρὰν ἀναίρει· ὁ δὲ ἐσβεσμένος σώζει· μέλλει γὰρ ἀνάπτεσθαι· λύχνος χάλκεος καὶ τὰ ἀγαθὰ βεβαίωτερα καὶ τὰ κακὰ ἰσχυρότερα μαντεύεται, ὁ δὲ ὀστράκινος ἔλαττον· ἀμφοτέρω δὲ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχουσι· λύχνος δὲ ἐν πλοίῳ ὀρώμενος δεινῆς νηνεμίας ἐστὶ σημαντικός·

Οἴκοι καιόμενοι καθαρῶ πυρὶ καὶ μὴ συμπίπτοντες μηδὲ διαφθειρόμενοι πένησι μὲν εὐπορίαν, πλουσίοις δὲ ἀρχὰς περιποιῶσιν· οἱ δὲ συμχόμενοι μὴ καθαρῶ πυρὶ καὶ καταιθαλούμενοι καὶ συμπίπτοντες καὶ ὑπὸ τοῦ πυρὸς διαφθειρόμενοι πᾶσι πονηροὶ καὶ τοιούτων ὄλεθρον σημαίνουσιν ἀνθρώπων, οἳ οἱ ἂν ὦσιν οἱ οἴκοι [ἢ οἱ τοῖχοι]· οἶον ὁ μὲν θάλαμος τὴν γυναῖκα σημαίνει, ὅταν ὑπάρχη· εἰ δὲ μὴ, τὸν δεσπότην τῆς οἰκίας· ὁ δὲ ἀνδρῶν τοὺς κατὰ τὸν οἶκον ἀνθρώπους συγγενεῖς τε καὶ θεράποντας, ἢ δὲ γυναικωνίτις <τὰς> θεραπαίνας [καὶ τὰ πρόθυρα τῆς οἰκίας τοὺς δεσπότης]. ταμεῖα δὲ καὶ ἀποθήκαι τὰ κτήματα ἢ τοὺς ταμίας ἢ τοὺς οἰκονόμους σημαίνουσι·

Ταῦτα μὲν ἐφ' ὄλων οἴκων· τοίχων δὲ ὁ μὲν τὴν θύραν ἔχων τὸν δεσπότην σημαίνει, ὁ δὲ τὴν θυρίδα τὴν δέσποιναν· ὅπου δὲ μὴ ἐστὶ θυρίς, ὁ μὲν μέσος τὸν δεσπότην ὁ δὲ δεξιὸς <τὰ> τέκνα ὁ δὲ εὐώνυμος τὴν γυναῖκα· ἐπειδὴν δὲ πολλὰς ἔχη θυρίδας ὁ οἶκος, καὶ ἀδελφοῖς καὶ κοινωνοῖς θάνατον προαγορεύει· πρεσβυτέροις μὲν τὰ πρὸς ἀνατολὴν τοῦ οἴκου, νεωτέροις δὲ τὰ πρὸς ἐσπέραν· τὰ δὲ πρὸς ἄρκτον ὁμοίως τῇ ἀνατολῇ καὶ τὰ πρὸς μεσημβρίαν ὁμοίως τῇ δύσει κρινέσθω· οἱ δὲ μετὰ τὸ πῦρ ἀυξηθέντες τοῖχοι ἢ λαμπρότεροι φαινόμενοι [πολυτελέστερον] τὸν βίον ἐπὶ τὸ βέλτιον μετάγουσι· θύραι δὲ καιόμεναι γυναικὸς ὄλεθρον σημαίνουσι καὶ τὸν βίον τοῦ ιδόντος οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ κείσθαι· τούτων δὲ ἢ μὲν τὸν μάνδαλον ἔχουσα ἐλευθέραν γυναῖκα σημαίνει, ἢ δὲ ἐχομένη δούλην, καὶ πάλιν ἢ μὲν τὸν μάνδαλον ἔχουσα καὶ τὸν ἄνδρα, ἢ δὲ ἐχομένη τὴν γυναῖκα· κίονες δὲ καθαρῶ πυρὶ καιόμενοι καὶ μὴ διαφθειρόμενοι τὰ τέκνα σημαίνουσι τοῦ ιδόντος ἐπὶ τὸ βέλτιον

καὶ λαμπρότερον μεταβῆναι· οἱ δὲ συντριβόμενοι υἱῶν ὄλεθρον σημαίνουσι·

στύλοι γὰρ οἴκων παῖδες εἰσὶν ἄρσενες, ὧς φησὶν Εὐριπίδης· τέρεμνα δὲ καὶ ὑπέρθυρα καὶ δρύφακτοι κατακαέντες παίδων ὄλεθρον καὶ οὐσίας ἀπώλειαν μαντεύονται, οἱ δὲ θεμέλιοι δεσποτῶν, οἱ δὲ θριγκοὶ συγγενῶν καὶ φίλων, δένδρων δὲ τὰ μὲν πρὸ τῆς οἰκίας πεφυκότα δεσποτῶν, τὰ δὲ ἔνδον ἐν τῇ οἰκίᾳ τὰ μὲν μεγάλα καιόμενα ὁμοίως δεσποτῶν, τὰ μὲν ἀρσενικὰ ἀνδρῶν, τὰ δὲ θηλυκὰ γυναικῶν, τὰ δὲ μικρὰ φίλων καὶ συγγενῶν, τὰ δὲ παντελῶς χθαμαλά, οἶον πύξοι καὶ μυρρίναι, οἰκετῶν· ἀνακαίειν δὲ δοκεῖν πῦρ ταχέως ἀναπτόμενον καὶ ἐφ' ἐστίας καὶ ἐν κλιβάνῳ ἀγαθὸν καὶ παίδων σημαίνει γονήν· ἔοικε γὰρ καὶ ἡ ἐστία καὶ ὁ κλιβανὸς γυναικὶ διὰ τὸ δέχεσθαι τὰ πρὸς τὸν βίον εὐχρηστα· τὸ δὲ ἐν αὐτοῖς πῦρ ἔγκυον ἔσεσθαι τὴν γυναῖκα μαντεύεται· τότε γὰρ καὶ ἡ γυνὴ θερμότερα γίνεται· τὸ δὲ καταλαβόντα τὸ πῦρ ἐν τούτοις εἶτα ἀποσβεννύειν ἑαυτῷ αἴτιον ζημιῶν σημαίνει γενέσθαι·

Ταῦτα μὲν οὖν τῷ περὶ πυρὸς λόγῳ ἀκόλουθα ὄντα ἱκανῶς εἴρηται· ἐξῆς δὲ περὶ κυνηγίου καλῶς ἔχον εἶναι μοι δοκεῖ διασαφῆσαι· λίνα καὶ στάλικες [ποδάγραι βρόχοι] καὶ πᾶσα ἀρκυοστασία καὶ αἱ νεφέλαι λεγόμεναι καὶ ὕσα πρὸς θήραν ἄνθρωποι κατεσκευασμένα ἔχουσι, κακὰ· μόνοις δὲ ἀγαθὰ τοῖς δραπετάς διώκουσι καὶ τοῖς ἀπολωλός τι ζητοῦσι· ταχεῖαν γὰρ τούτων εὕρεσιν προσημαίνει· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐμποδισμοὺς τῶν χρειῶν διὰ τὰς καταπλοκάς καὶ κινδύνους καὶ ἐνέδρας σημαίνει· ἐπὶ γὰρ βλάβῃ τῶν ζώων ταῦτα κατασκευάζεται· ἀεὶ δὲ ἄμεινον αὐτὸν ἔχειν ταῦτα ἢ ἄλλον ἔχοντα ἰδεῖν, ὅσῳ καὶ κρεῖττον τὸ κακοῦν τοῦ ὑπὸ τινος κακοῦσθαι· [κύνες δὲ θηρευτικοὶ ἐπὶ μὲν θήραν ἐξιόντες ἀγαθοὶ πᾶσι καὶ πράξεων προαγορευτικοὶ τοῖς φεύγουσι δὲ πονηροὶ, ἀπὸ δὲ θήρας ἐπανιόντες ἄφοβοι καὶ ἀπρακτοὶ τετήρηται.]

Ἔπεται δὲ τῷ περὶ κυνηγίου λόγῳ ὁ περὶ ζώων τῶν ἐπιγείων [πάντων λόγος] διπόδων τε καὶ ἀπόδων καὶ τετραπόδων· ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν τετραπόδων· τῶν κυνῶν

οἱ μὲν ἐπὶ θήρᾳ τρέφονται, καὶ τούτων οἱ μὲν εἰσιν ἰχθυεῦται, οἱ δὲ ὁμόσε τοῖς θηρίοις χωροῦσιν· οἱ δὲ ἐπὶ φυλακῇ τῶν κτημάτων, οὓς οἰκουρούς τε καὶ δεσμίους λέγομεν· οἱ δὲ ἐπὶ τερπωλῇ οἱ Μελιταῖοι λεγόμενοι. σημαίνουσι οὖν οἱ μὲν ἐπὶ θήρᾳ τρεφόμενοι τὰ ἔξωθεν ποριζόμενα [καὶ τὰς πράξεις]· ὅθεν ἀγαθὸν ἰδεῖν αὐτοὺς θηρῶντας καὶ λαμβάνοντάς τι καὶ ἤδη εἰληφότας ἢ μέλλοντας ἐπὶ θήραν ἐξιέναι· πράξεων γὰρ εἰσι σημαντικοί· οἱ δὲ εἰς πόλιν ἐρχόμενοι ἀπραξίαν σημαίνουσι· παύονται γὰρ τῶν ἔργων· οἱ δὲ οἰκουροὶ γυναῖκα σημαίνουσι καὶ οἰκείους καὶ τὰ πεπορισμένα κτήματα. ὅθεν ἐρρωμένοι καὶ σαίνοντες τοὺς δεσπότης ἀγαθὴν οἰκουρίαν καὶ περὶ τὴν γυναῖκα καὶ περὶ τοὺς οἰκείους σημαίνουσι καὶ τῶν κτημάτων πολλὴν ἀσφάλειαν, νοσοῦντες δὲ τοῖς προειρημένοις νόσον προαγορεύουσι καὶ τοῖς κτήμασι βλάβας. ἀγριαίνοντες δὲ ἢ ὑλακτοῦντες ἢ δάκνοντες ἀδικίας τὰς ἀπὸ τῶν τοιούτων μαντεύονται προσώπων καὶ βλάβας μεγάλας. ἀλλότριον δὲ κύνες σαίνοντες μὲν δόλους καὶ ἐνέδρας <ἀπὸ> πονηρῶν ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν σημαίνουσι, δάκνοντες δὲ ἢ ὑλακτοῦντες ἐπιθέσεις καὶ ἀδικίας· κἂν μὲν ὦσι λευκοί, φανεράς, ἐὰν δὲ μέλανες, λαθραίους, ἐὰν δὲ πυρροί, οὐ παντελῶς φανεράς, ἐὰν δὲ ποικίλοι, δεινότερας τὰς ἐπιθέσεις μαντεύονται. εἰκόσασιν δὲ οὐ παντελῶς εὐγενέσιν οὐδὲ ἐλευθέροις, σφόδρα δὲ βιαίοις καὶ ἀναιδέσι· τοιαῦτα γὰρ τὰ τῶν κυνῶν ἦθη. πολλάκις δὲ καὶ πυρετὸν ἠνίξαντο διὰ τὸ ἄστρον τὸν Σείριον, ὃς πυρετοῦ αἴτιος ὢν πρὸς τινῶν κύων καλεῖται· καὶ γὰρ βιαῖον ἐστὶ καὶ ἄγνωμον τὸ ζῶον καὶ πυρετῶ ὅμοιον. οἱ δὲ Μελιταῖοι τὸ τερπνότερον τῶν ἐν τῷ βίῳ σημαίνουσι καὶ τὸ ἥδιστον. τοιγάρτοι ὅ τι ἂν πάθῃσι λύπης τε καὶ ἀνίας εἰσὶ σημαντικοί.

Πρόβατα [δὲ καὶ αἰγες], ὡς μὲν οἱ παλαιοὶ συνέχεον, λευκὰ μὲν ἀγαθὰ, μέλανα δὲ πονηρά· ὡς δὲ ἐγὼ ἐτήρησα, πρόβατα καὶ λευκὰ καὶ μέλανα ἀγαθὰ· λευκὰ μὲν μάλλον, μέλανα δὲ ἦττον. εἶκε δὲ τὰ πρόβατα ἀνθρώποις διὰ τὸ πείθεσθαι τῷ ποιμένι καὶ συναγελάζεσθαι καὶ προβιβασμῷ καὶ τῇ ἐπὶ τὸ βέλτιον προκοπῇ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος. ἄριστον οὖν καὶ ἴδια ἔχειν πολλὰ πρόβατα καὶ ἀλλότρια

ἰδεῖν καὶ ποιμαίνειν, μάλιστα τοῖς ὄχλου προϊστασθαι βουλομένοις καὶ σοφισταῖς καὶ διδασκάλοις [ἔργων].

Ἔτι δὲ καὶ κριὸς πρὸς δεσπότην ἐστὶ ληπτέος καὶ πρὸς ἄρχοντα καὶ βασιλέα· κρείειν γὰρ τὸ ἄρχειν ἔλεγον οἱ παλαιοί, καὶ τῆς ἀγέλης [δὲ] ἠγείται ὁ κριός. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἐποχεῖσθαι δοκεῖν ἀσφαλῶς καὶ δι' ὁμαλῶν χωρίων, μάλιστα φιλολόγοις καὶ τοῖς ἐπὶ τὸ πλουτεῖν ὀρμωμένοις· καὶ γὰρ ταχὺ τὸ ζῶον καὶ Ἑρμοῦ νενομίσταται ὄχημα εἶναι.

Αἰγες δὲ οὔτε λευκαὶ οὔτε μέλαινα ἀγαθαὶ ἀλλὰ πᾶσαι πονηραί, λευκαὶ μὲν ἦττον, μέλαινα δὲ μάλλον, μάλιστα τοῖς πλέουσι· καὶ γὰρ τὰ μεγάλα κύματα 'αἰγας' ἐν τῇ συνηθείᾳ λέγομεν, καὶ 'λάβρος ἐποιγίζων' φησὶν ὁ ποιητὴς περὶ σφοδροῦ ἀνέμου λέγων, καὶ τὸ φοβερῶτατον πέλαγος Αἰγαῖον λέγεται. γάμους δὲ καὶ φιλίας καὶ κοινωνίας οὔτε συνάγουσιν οὔτε τὰς οὔσας φυλάττουσιν· οὐ γὰρ συναγελάζονται ἀλλὰ χωρὶς ἀλλήλων νεμόμενα κατὰ κρημνῶν καὶ πετρῶν αὐταῖ τε πράγματα ἔχουσι καὶ τῷ ποιμένι παρέχουσιν. ὅθεν καὶ ὁ ποιητὴς 'πλατέα' τὰ αἰπόλια καλεῖ λέγων 'οἱ δ' ὡς τ' αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν.' [καὶ 'αἰγιβόταν ἀεὶ τὴν ἀγαθὴν κουροτρόφον.' περὶ δὲ ἵππων ἐν τῷ περὶ ἀγῶνος λόγῳ προεῖρηται. ἔλεγε δὲ τις θεασαμένῳ τινὶ ἐπὶ κριοῦ καθημένῳ καὶ πεσόντι ἐξ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν μεμνηστευμένῳ δὲ καὶ μέλλοντι ἐν αὐταῖς ταῖς ἡμέραις τοὺς γάμους ἐπιτελεῖν, προειπεῖν αὐτῷ ὅτι ἡ γυνὴ σου πορνεύσει καὶ τὸ λεγόμενον κέρατα αὐτῷ ποιήσει. καὶ οὕτως ἀπέβη. καὶ διὰ μὲν τὴν πρόρρησιν τοῦ ὀνειράτος παραιτησάμενος τὸν γάμον καὶ μόλις ποτὲ πεισθεὶς ὑπὸ φίλων μετὰ χρόνον τινὰ ἔγχε μὲν τὴν πρῶν αὐτῷ μεμνηστευμένην, δεδιὼς δὲ τὸ ὄναρ ἐφύλαττε τὴν γυναῖκα καὶ διὰ πάσης ἀσφαλείας διεγίνετο. καὶ ἐκείνη μὲν ἐνιαυτὸν ἐπιζήσασα διετέλεσεν ἄμεμπτος, ἄλλην δὲ ἐπιγήμας γυναῖκα, ὡς καὶ νομίσει αὐτὸν ἀποσκῆψαι τὸ ὄναρ, περιέπεσε τῷ δυστυχίματι· ἀπέβη γὰρ ἐκείνη εἰς ἔσχατον πορνείας ἐκπίπτουσα.]

ἽΟνοι φέροντες μὲν τι ἄχθος καὶ πειθόμενοι τῷ ἐλαύ-

νοντι καὶ ἔρρωμένοι καὶ ταχέως βαδίζοντες ἀγαθοὶ πρὸς γάμον καὶ κοινωνίαν· πρὸς γὰρ τῷ μὴ εἶναι πολυτελεῆ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν κοινωνὸν καὶ προθύμως ὑπακούσεσθαι σημαίνουσι καὶ εὐνοήσειν. καὶ πρὸς τὰς ἄλλας δὲ πράξεις εἰσὶν ἀγαθοὶ διὰ τὸ ὄνομα· ὕνασθαι γὰρ τῶν προκειμένων σημαίνουσι καὶ ἡσθῆναι ἐπ' αὐτοῖς· τῷ γὰρ ἡδίστῳ ἀνάκεινται δαίμονι Σειληνῷ. καὶ πρὸς τοὺς φόβους δὲ ἀγαθοὶ διὰ τὴν περὶ αὐτοὺς ἱστορίαν καὶ τὸν ἐν <τῇ> συνηθείᾳ λόγον. πρὸς δὲ τὰς ἀποδημίας πολλὴν προαγορεύουσιν ἀσφάλειαν, παρολκὰς δὲ καὶ βραδύτητας ἐργάζονται διὰ τὸ νοθεὺς τοῦ βαδίσματος.

Ἡμίονοι δὲ πρὸς πάντα ἐπιτήδειοι διὰ τὸ ὑπομονητικὸν τῶν ἔργων, μάλιστα δὲ πρὸς γεωργίαν· αἱ γὰρ τε βοῶν προφερέστεραί εἰσιν, ἐλκόμενα νειοῖο βαθείης πηκτὸν ἄροτρον', ὡς φησὶν ὁ ποιητής. μόνον ἀντιβαίνουσι γάμῳ καὶ παιδοποιῶν διὰ τὸ ἄσπερμον εἶναι τὸ ζῶον. ὅταν δὲ ἀγριαίνωσιν οἱ ὄνοι ἢ <οἱ> ἡμίονοι, ἐπιβουλήν ἐκ τῶν ὑποτεταγμένων σημαίνουσιν, ἡμίονοι δὲ καὶ νόσον, ὡς πολλάκις ἐτήρησα.

Βόες ἐργάται πᾶσιν ἀγαθοί, ἀγελαῖοι δὲ βόες ταραχὰς καὶ περιβοήσεις σημαίνουσι διὰ τὸ ὄνομα [καὶ κίνδυνον].

Ταῦρος δὲ <κίνδυνον> οὐ τὸν τυχόντα σημαίνει, μάλιστα ἀπειλῶν ἢ διώκων, καὶ τὴν ἐκ τῶν ὑπερεχόντων ἀπειλήν, ἐὰν ἢ πένης ὁ ἰδὼν ἢ δοῦλος. ναυτιλλομένοις δὲ χειμῶνα σημαίνει καὶ πλήξας ναυάγιον, τῆς ἰστοκεραίας παθούσης τι δεινόν· ἔοικε γὰρ τῷ ἰστίῳ καὶ τῇ καταρτίῳ τῆς νεῶς ὅλης διὰ τὰς βύρσας καὶ τὰ κέρατα. [καὶ τοῦτο ἐγὼ πάνυ ἐτήρησα καὶ πάντοτε συμφώνως ἀπέβη.]

Ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἡμέρων καὶ συντρόφων ζῶων, λοιπὸν δὲ περὶ τῶν ἀγρίων ζῶων εἰπεῖν.

Λέοντα ἰδεῖν ἡμέρον μὲν καὶ σαίνοντα καὶ προσιόντα ἀβλαβῶς ἀγαθὸν ἂν εἴη καὶ φέρον ὠφελείας στρατιώτῃ μὲν ἀπὸ βασιλέως ἀθλητῇ δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος εὐεξίας δημότῃ δὲ ἀπὸ ἄρχοντος καὶ δούλῳ ἀπὸ δεσπότη· τοῦτοις γὰρ [καὶ] τὸ ζῶον ἔοικε διὰ τὸ δυνατόν καὶ ἰσχυρόν· ὅταν δὲ ἀπειλῇ ἢ ἀγριαίνηται τινὶ ὁ λέων, φόβον τε ἐπάγει καὶ νόσον μαντεύεται (ἔοικε γὰρ καὶ ἡ νόσος θη-

ρίῳ), καὶ τὰς ἀπὸ τοιούτων ἀνδρῶν ἀπειλὰς μαντεύεται ἢ τοὺς ἀπὸ πυρὸς κινδύνους. σκύμνους δὲ λέοντος [καὶ ἔχειν καὶ] ἰδεῖν ἀγαθὸν ἐπίσης πᾶσιν, ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ παιδίου γένεσιν προαγορεύει.

Λέαινα δὲ τὰ αὐτὰ τῷ λέοντι σημαίνει, πλὴν ἤττω, καὶ τὰς ὠφελείας σαίνουσα καὶ τὰς βλάβας ἀπειλοῦσα καὶ δάκνουσα οὐκ ἀπὸ ἀνδρῶν ἀλλ' ἀπὸ γυναικῶν γενέσθαι μαντεύεται. ἐτήρησα δὲ πολλάκις καὶ ἄνδρας πλουσίους σημαίνουσαν διαβεβλημένους ἐπὶ κιναιδίᾳ.

Πάρδαλις δὲ καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα σημαίνει, πανούργους δὲ καὶ κακοτρόπους διὰ τὸ ποικίλον τοῦ χρώματος, πολλάκις δὲ καὶ ἀπὸ ἐθνῶν ὄντας, ἐν οἷς οἱ πλείστοι στίζονται. καὶ νόσον καὶ [ἄλλον τινὰ] φόβον οὐ τὸν τυχόντα σημαίνει καὶ περὶ ὄμματα κίνδυνον.

Ἄρκτος δὲ γυναῖκα σημαίνει (φασὶ γὰρ ἐκ Καλλιστοῦς τῆς Ἀρκαδικῆς μεταβαλεῖν τὸ ζῶον οἱ περὶ μεταμορφώσεων μυθολογήσαντες) καὶ νόσον διὰ τὸ θηριῶδες καὶ κίνησιν καὶ ἀποδημίαν, ἐπειδὴ ὁμώνυμός ἐστι τῷ ἀεὶ κινουμένῳ ἄστρῳ· πάλιν δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τύπου στροφήν μαντεύεται· καὶ γὰρ τὸ ἄστρον ἀεὶ ἐν τῷ αὐτῷ κινούμενον οὐ καταδύεται.

Ἐλέφας ἔξω μὲν Ἰταλίας καὶ Ἰνδίας ὀρώμενος κίνδυνον καὶ φόβον σημαίνει διὰ τὸ χρῶμα καὶ διὰ τὸ μέγεθος· φοβερὸν γὰρ τὸ ζῶον, καὶ μάλιστα τοῖς μὴ ἠθάσιν αὐτοῦ· ἐν Ἰταλίᾳ δὲ δεσπότην σημαίνει καὶ βασιλέα καὶ ἄνδρα μέγιστον. ὅθεν ἐπειδὴν βαστάζῃ ἀφόβως πειθόμενος τῷ ἐποχουμένῳ, τὰς ἀπὸ <τῶν> τοιούτων [ἐργασίας τε καὶ] εὐεργεσίας μαντεύεται· ὅταν δὲ βλάπτῃ, τὰς ἀπὸ τῶν τοιούτων βλάβας. πολλάκις δὲ [ἐτήρησα] ἐλέφας διώκων καὶ ἀπειλῶν νόσον προαγορεύει. καὶ καταλαβὼν μὲν καὶ διαχρησάμενος τῷ ἰδόντι θάνατον σημαίνει, μὴ καταλαβὼν δὲ εἰς ἔσχατον κίνδυνον ἐλάσαντα σωθήσεσθαι· καὶ γὰρ φασὶ τὸ ζῶον ἀνακεῖσθαι τῷ Πλούτωνι. γυναικὶ δὲ οὐδαμῶς ἀγαθός ἐστιν ὀρώμενος οὔτε προσίων οὔτε βαστάζων. οἶδα δὲ τινὰ ἐν Ἰταλίᾳ γυναῖκα πάνυ πλουσίαν καὶ μὴ νοσοῦσαν, ἢ ἐδόκει ἐλέφαντι ὀχεῖσθαι, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν ἀπέθανεν.

Ἦναγρος δὲ ἔχθραν πρὸς τινα <σημαίνει> ἀγνώμονα <καὶ> οὐ πάνυ τι εὐγενῆ· ἔχει γάρ τι ὄνου σύμφυλον. μεμνησθαι δὲ χρῆ ὅτι κοινὸν ἔχει πάντα τὰ ζῶα τὰ ἄγρια πρὸς τοὺς ἐχθροὺς λόγον. αἰεὶ οὖν ἄμεινον κρατεῖν τούτων ἢ κρατεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν· τῶν γὰρ ἐχθρῶν περιγενήσασθαι σημαίνει καὶ ὑπέρτερον ἔσεσθαι.

Λύκος ἐνιαυτὸν σημαίνει διὰ τὸ ὄνομα· λυκάβαντας γὰρ οἱ ποιηταὶ τοὺς ἐνιαυτοὺς καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ περὶ τὰ ζῶα ταῦτα συμβεβηκότος· αἰεὶ γὰρ ἐπόμενα ἀλλήλοις ἐν τάξει διεισι ποταμόν, ὡσπερ αἰ τοῦ ἔτους ὦραι ἐπόμεναι ἀλλήλαις τελοῦσι τὸν ἐνιαυτόν. καὶ ἐχθρὸν δὲ βίαιόν τινα καὶ ἀρπακτικὸν καὶ πανοῦργον καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ ὁμόσε χωροῦντα.

Ἄλωπηξ τὰ μὲν αὐτὰ τῷ λύκῳ σημαίνει, διαφέρει δὲ ἐν τῷ τοὺς ἐχθροὺς οὐκ ἐκ τοῦ φανεροῦ ἐπιθησομένους σημαίνει ἀλλὰ λάθρα ἐπιβουλεύσοντας. ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον γυναικας σημαίνει τὰς ἐπιτιθεμένας.

Πίθηκος δὲ ἄνδρα πανοῦργον καὶ γόητα σημαίνει.

[Καὶ ὁ] Κυνοκέφαλος τὰ αὐτὰ τῷ πιθήκῳ σημαίνει, προστίθησι δὲ τοῖς ἀποτελέσμασι καὶ νόσον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν ἱεράν καλουμένην· ἀνάκειται γὰρ τῇ Σελήνῃ, φασὶ δὲ καὶ τὴν νόσον ταύτην οἱ παλαιοὶ ἀνακεῖσθαι τῇ Σελήνῃ. σφίγγας δὲ καὶ λύγκας καὶ κερκοπιθήκους [τοὺς τὰς οὐράς ἔχοντας] καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο ζῶον εἰς τὴν αὐτὴν τούτοις ἀνακτέον μοῖραν.

Ἦγαινα δὲ γυναικας σημαίνει ἀνδρόγυνον ἢ φαρμακίδα καὶ ἄνδρα κίναιδον οὐκ εὐγνώμονα.

Σύαγρος χειμῶνα σημαίνει βίαιον τοῖς ὀδεύουσιν ἢ πλέουσιν, καὶ τοῖς δικαζομένοις ἐχθρὸν δυνατὸν ἅμα καὶ ἀγνώμονα καὶ βίαιον φωνῇ μιαρᾷ πολλάκις κεκρημένον, γεωργοῖς δὲ ἀφορίαν διὰ τὸ λυμαίνεσθαι τὰ φυτὰ, καὶ τῷ γαμοῦντι οὔτε εὐνοῦν οὔτε ἐπιεικῆ τὴν γυναικας παρίστησιν. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ καὶ σύαγρος γυναικας σημαίνει. καὶ γὰρ εἰ κακόζηλον, ἀλλ' οὖν γε εἰρήσεται εἰς ἐπίδειξιν ὧν πολλάκις ἐτήρησα. κάπρος καλεῖται τὸ ζῶον καὶ εἰκότως γυναικας σημαίνει· οὕτω γὰρ λέγονται αἱ κατωφερεῖς, καὶ τὸ 'καπρᾶς, κακόδαιμον' Μένανδρός φησιν.

Ἦλαφος ἐν μὲν νηὶ τὰ πηδάλια σημαίνει καὶ τὸ τάχος τῆς νεῶς, ἐν ὁδῷ δὲ τὸ κατὰ τὴν ὁδὸν καὶ τὴν ἀποδημίαν εὐκίνητον ἢ πάλιν αὐτὴν δυσεργές. δείξει δὲ τοῦτο ὅπως ἂν ἔχη διαθέσεως ἢ ἔλαφος. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς τοὺς ἀποδιδράσκοντας καὶ τοὺς ἐν δίκαις φεύγοντας καὶ τοὺς καταλείποντας τὰς συμβιώσεις εὐγνώμονας μὲν δειλοὺς δὲ καὶ ἀτόλμους παρίστησιν.

Εἰ δὲ τι τῶν μὴ ἐπιπολαζόντων ἀλλὰ σπανίων ἢ ἐν Λιβύῃ ἢ παρ' Ὀκεανῷ [ἢ ἐν τῇ δύσει] γεννᾶται ζῶον, ὃ μὴ ἐν τῷδε τῷ λόγῳ κατηρίθμηται, ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἐπὶ τὸ ὅμοιον αἰεὶ καὶ μὴ πολὺ τὴν φύσιν διεστὸς μεταγόντας δεῖ τὰς κρίσεις ποιεῖσθαι.

Ταῦτα μὲν οὖν περὶ τετραπόδων ἡμέρων τε καὶ ἀγρίων ἱκανὰ νομίζειν χρῆ, <καὶ> μάλιστα γὰρ τὸν μὴ πομπὴν λόγον ἀποδεχόμενον ἀλλ' αὐτὰ τάληθῆ ἔξετάζοντα. κάκεῖνο δὲ σκοπεῖν προσήκει, ὅτι τὰ ἐξ ἡμέρων μὲν ἄγρια γενόμενα πονηρὰ ἂν εἴη, ἐξ ἀγρίων δὲ ἡμερα γενόμενα ἀγαθὰ καὶ ὠφέλιμα γίνεται. μεγάλα δὲ ἀγαθὰ σημαίνει τὰ καὶ φωνὴν ῥήξαντα καὶ φθεγξάμενα ὡσπερ ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα ὅταν τι εὐφημον καὶ ἡδὺ εἴπῃ. ὅ τι δ' ἂν εἴπῃ, πάντως ἀληθῆ λέγει, καὶ χρῆ πιστεῦειν· κὰν μὲν ἀπλοῦν ἢ τὸ εἰρημένον, αὐτόθεν προσέχειν· ἐὰν δὲ τι αἴνιγμα, πειρᾶσθαι ἐρμηνεύειν.

Περὶ δὲ τῶν ἀπόδων ἐξῆς ποιήσομαι τὸν λόγον.

Δράκων βασιλέα σημαίνει διὰ τὸ δυνατὸν [καὶ ἄρχοντα] καὶ χρόνον διὰ τὸ μῆκος καὶ διὰ τὸ ἀποδιδύσκεσθαι τὸ γῆρας καὶ πάλιν νεάζειν· τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ τῷ χρόνῳ συμβέβηκε κατὰ τὰς τοῦ ἔτους ὥρας [γηρᾶν τε καὶ νεάζειν]· καὶ πλοῦτον καὶ χρήματα διὰ τὸ ἐπὶ θησαυροὺς ἰδρῦεσθαι, καὶ θεοὺς πάντας, οἷς ἐστὶν ἱερός. εἰσὶ δὲ οἶδε Ζεὺς Σαβάζιος Ἦλιος Δημήτηρ καὶ Κόρη Ἐκάτη Ἀσκληπιὸς Ἦρωες. ἐπειδὰν οὖν προσίῃ [ἢ] καὶ διδῷ τι ἢ λέγῃ καὶ τὸ μὴ ἄγριον διὰ τῆς γλώσσης ἐμφαίνῃ, ἀγαθὰ μεγάλα σημαίνει ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἢ διὰ τοὺς εἰρημένους [θεοὺς ἢ δαίμονας]· τὰ δὲ ἐναντία πράττων πονηρός. περιπλακεῖς δὲ καὶ δῆσας τινὰ ** καὶ δεσμὰ προαγορεύει καὶ τοῖς νοσοῦσιν ὄλεθρον καὶ σχεδὸν εἰς τὴν γῆν ἄγει· γῆς γὰρ

ἔστι καὶ αὐτὸς παῖς καὶ τὰς διατριβάς ἐν τῇ γῆ ποιεῖται.

Ἦφους δὲ νόσον σημαίνει καὶ ἐχθρόν. ὅπως δ' ἂν διαθῆτινα, οὕτω καὶ ἡ νόσος καὶ ὁ ἐχθρὸς τὸν ἰδόντα διαθῆσουσιν.

Ἄσπίδες καὶ ἔχιδναὶ ἀργύριον σημαίνουσι διὰ τὸν πολὺν ἰόν, καὶ γυναικας πλουσίας διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. αὐταὶ δὲ καὶ δάκνουσαι ἀγαθαὶ παρά γε ἐμοὶ τετήρηνται καὶ προσιοῦσαι καὶ περιπλεκόμεναι. οἷον δ' ἂν θηρίον ἐρπετὸν γυνὴ ἐν τῷ κόλπῳ ἔχουσα κρύπτη καὶ ἐπ' αὐτῷ τέρπηται, μοιχεύεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ <τοῦ> ἐχθροῦ τοῦ ἰδόντος· ἐὰν δὲ φοβῆται ἢ ἀνιάται νοσήσει· καὶ ἐὰν ἐν γαστρὶ ἔχη, φθερεῖ καὶ οὐ διασώσει τὸ ἔμβρυον.

Ἦδροι τὰ μὲν αὐτὰ τῷ ὄφει σημαίνουσι καὶ <τὴν> νόσον ἐξ ὑγρῶν ἢ ἐν ὕδατι τὸν κίνδυνον ποιοῦσι καὶ τοὺς ἐχθροὺς σημαίνουσι ἐξ ὕδατος ἢ δι' ὕδατος ἔχειν τὴν ἐργασίαν. δρυῖναι δὲ καὶ παρεῖαι καὶ φύσαλοι πονηροὶ πάντες, καὶ τὰς ἀδικίας ἕκ τινων σημαίνουσι οὐκ ἀστικῶν οὐδὲ ἐν πόλει διατριβόντων. σῆψ δὲ καὶ διψὰς καὶ δίφας καὶ ὁ καλούμενος χαμαιλέων καὶ ὅσα ἄλλα Νίκανδρος κατηρίθμησε πονηρὰ οὔτε ὀρώμενα οὔτε ὁμόσε χωροῦντα ἀγαθὸν τι σημαίνει, ἀλλὰ κινδύνους οὐ τοὺς τυχόντας ἐπάγει. φαλάγγια δὲ καὶ σκορπίοι καὶ σκολόπενδραι πονηροὺς σημαίνουσι ἀνθρώπους.

Σαγήνη καὶ γρίπος καὶ ἀμφίβληστρον καὶ ὅσα ἄλλα ἐκ λίνων πέπλεκται ἐπιτήδεια πρὸς ἀλιείαν, ταῦτα τοῖς λίνους τοῖς κυνηγετικοῖς, περὶ ὧν ἔμπροσθεν ἐπεμνήσθην, σημαίνει· ὄρμιαὶ δὲ καὶ ἄγκιστρα καὶ καθετήρες καὶ οἱ λεγόμενοι δόλωνες δόλους καὶ ἐνέδρας σημαίνουσι. ἀεὶ δὲ ἄμεινον <αὐτὸν> ταῦτα ἔχειν δοκεῖν ἢ ἄλλον ἔχοντα ἰδεῖν. λαμβάνειν δὲ ἰχθύας πολλοὺς ἅμα καὶ μεγάλους ἀγαθὸν καὶ κερδοφόρον πᾶσι πλὴν τῶν ἐπιδίφριον τὴν ἐργασίαν ἐχόντων καὶ σοφιστῶν· τοῖς μὲν γὰρ σχολὴν σημαίνει τὸ ὄναρ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι καὶ πρὸς ἔργῳ τῷ συνήθει εἶναι καὶ ἀλιεύειν, τοῖς δὲ οὐ φησιν ἐπιτηδείων τεύξεσθαι τῶν ἀκροατῶν· ἄφωνον γὰρ ὁ ἰχθύς. μικροὶ δ' ἰχθύες λαμβανόμενοι ἀηδῖαν σημαίνουσι καὶ οὐδαμῶς κέρδος, ὧν ἐν τῷ περὶ τροφῆς λόγῳ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ

ἐπεμνήσθην, οἷον χαλκίδες τριχίαι μαινίδες ψηστοὶ ἀφύαι. ἤδη δὲ τι καὶ κατ' εἶδος οἱ ἰχθύες διάφορον σημαίνουσι· ἔχει δὲ ἕκαστα οὕτως. ὅσοι τῶν ἰχθύων εἰσὶ ποικίλοι, τοῖς μὲν νοσοῦσι φαρμακίας τοῖς δὲ ἐρρωμένοις δόλους καὶ ἐπιβουλάς σημαίνουσι, οἷον κίχλη φυκὶς χάννος ἰουλις στρωματεὺς καὶ τὰ ὅμοια· ὅσοι δὲ τῶν ἰχθύων εἰσὶ πυρροὶ, δούλοις μὲν καὶ κακούργοις βασάνους σημαίνουσι, νοσοῦσι δὲ πυρετὸν λάβρον καὶ φλεγμονάς, τοῖς δὲ λανθάνειν πειρωμένοις ἔλεγχον ἐπάγουσι, οἷον συνόδους ἐρυθίνος κόκκυξ τρίγλη. αὕτη δὲ γυναιξὶν ἀτέκνοις ἐστὶν ἀγαθὴ· τρὶς γὰρ κρεῖ. ὅθεν αὕτη καὶ τοῦνομα εἰκότως φασὶ κείσθαι καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ ζῴων καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοτέλην ὑπομνήμασι. ὅσοι <δὲ> τῶν ἰχθύων ἀποδιδύσκονται τὸ γῆρας, ἀγαθοὶ τοῖς νοσοῦσι καὶ τοῖς ἐν εἰρκτῇ οὔσι καὶ πένησι καὶ πᾶσι τοῖς ἔν τινι περιστάσει οὔσιν· ἀποθήσονται γὰρ τὰ περικείμενα φαῦλα. ἀποδιδύσκονται γὰρ τὸ γῆρας τῶν ἰχθύων οἱ μαλακόστρακοι, οἷον καρὶς κάρραβος καρκίνος ἀστακὸς πάγουρος καὶ ἡ λεγομένη γραῦς καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶν ὅμοια. ταῦτα δὲ καὶ πληγὰς πολλάκις προεμαντεύσατο διὰ τὸ ἑαυτὰ παῖειν, καὶ ἀποδημίας, ὅτι ἐστὶν ἀμφίβια. ὅσοι <δὲ> τῶν ἰχθύων ἐκταράσσουσι τὴν κοιλίαν ἡμῶν καὶ ἀποκρίνουσι τὰ σκύβαλα, ταῦτα τοῖς λαχάνοις σημαίνουσι καὶ τὴν αὐτὴν τοῖς ἀνθρώποις παρέχουσι χρεῖαν. περὶ ὧν ἐν τῷ περὶ τροφῆς λόγῳ εἴρηκα. λύει δὲ τὴν γαστέρα λαμβανόμενα πάντα τὰ ὀστρακόδερμα, οἷον πορφύρα κήρυξ ὄστρεον στρόμβος ἐχίνος μῦς πελωρὶς χήμη κτένες [καρκινάδες] καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. [πορφύραι δὲ καὶ καρκινάδες ἀλιεύσι καὶ πορφυρευταῖς πολλάκις συμφέρουσι.] πίνα δὲ καὶ ὁ λεγόμενος πινοφύλαξ καρκίνος [καὶ] πρὸς γάμον καὶ κοινωνίαν εἰσὶν ἀγαθοὶ διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν καὶ εὐνοίαν. οἱ δὲ μαλακοὶ τῶν ἰχθύων μόνοις τοῖς πανούργοις συμφέρουσι· καὶ γὰρ αὐτοὶ μεταβάλλοντες τὰ χρώματα καὶ ὁμοιοῦμενοι τοῖς τόποις, ἐν οἷς ἂν γένωνται, λανθάνουσι. τοῖς δὲ λοιποῖς ἐμπόδια καὶ κατοχὰς σημαίνουσι διὰ τὸ καθεκτικὸν καὶ ἰξῶδες, καὶ ἐν ταῖς πράξεσιν ἀτονίας

πολλὰς προαγορεύουσι διὰ τὸ μὴ ὄστέα ἔχειν· ἰσχυρὸς γὰρ σώματος ὄστέον. εἰσὶ δὲ οἶδε, πολὺπους τευθὶς ἀκαλήφη ναύπλιος ἐλεδώνη πορφυρίων σηπία. αὕτη δὲ μόνη καὶ τοὺς ἀποδρᾶναι πειρωμένους ὠφελεῖ διὰ τὸν θολόν, ᾧ χρωμένη πολλάκις φεύγει. μέμνηται δὲ τούτου τοῦ ὄνειρου καὶ Ἄντιφῶν ὁ Ἀθηναῖος. ὅσοι δὲ τῶν ἰχθύων εἰσὶ σελάχιοι, οἳ μὲν μακροὶ πάντες ματαιοπονίαν σημαίνουσι καὶ τὰ ἐπιζόμενα οὐ τελειοῦσιν, ἐπειδὴ διολισθαίνουσι τῶν χειρῶν καὶ [ἴτι] λεπίδας οὐκ ἔχουσι, αἱ τῷ σώματι περικρίνται ὡσπερ ἄνθρωποι τὰ χρήματα. εἰσὶ δὲ οἶδε σμύραινα ἔγγελος γόγγρος. οἳ δὲ πλατεῖς [καὶ] κινδύνους σημαίνουσι διὰ τὸ θηριῶδες καὶ ἐπιβουλάς, οἷον τρυγῶν νάρκη βοῦς καὶ ὁ λεγόμενος ἀετὸς καὶ γαλεὸς καὶ ῥίνη καὶ εἴ τι ἄλλο τούτοις ὅμοιον. ὅσοι δὲ τῶν ἰχθύων ὅμοιοι μὲν εἰσὶ λεπιδωτοῖς, οὐκ ἔχουσι δὲ λεπίδας, διολισθησάμενοι τὰς ἐλπίδας τοῦ ἰδόντος σημαίνουσιν, οἷον θύννος καὶ τὰ εἶδη αὐτοῦ πρημὰς πηλαμὺς σῆμος σφύραινα [καὶ] κολίας καὶ τὰ ὅμοια. μόρμυροι δὲ καὶ μελάνουροι καὶ σκορπίοι καὶ κωβιοὶ περιπεσεῖν σημαίνουσι πανούργους καὶ ἀηδέσιν ἄνθρωποις, κορακῖνοι δὲ καὶ βλέννοι πονηροὶς καὶ ἀνωφελέσιν. ἰχθύες δὲ οἳ λιμναῖοι ἀγαθοὶ μὲν, ἦσσαν δέ· καὶ γὰρ ἦσσαν τῶν θαλασσιῶν εἰσὶ πολυτελεῖς, καὶ τρέφουσιν οὐχ ὁμοίως.

Βάτραχοι δὲ ἄνδρας γόητας καὶ βωμολόχους προαγορεύουσι, τοῖς δὲ ἐξ ὄχλου ποριζομένοις εἰσὶν ἀγαθοί. οἶδα δὲ τινα οἰκέτην, ὃς ἔδοξε βατράχοις κονδύλους ἐπισείειν, καὶ προέστη τῆς τοῦ δεσπότητος οἰκίας ἄρχων τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀνθρώπων· ἡ μὲν γὰρ λίμνη τὴν οἰκίαν ἐσήμαινε, οἳ δὲ βάτραχοι τοὺς ἔνδον ἄνθρώπους, ὁ κονδυλισμὸς δὲ τὴν ἐπιταγήν.

Θηρίον θαλάσσιον ἐν θαλάσῃ ἰδεῖν οὐδενὶ συμφέρει πλὴν δελφίνου· οὗτος γὰρ ἐν θαλάσῃ ὄρωμενος ἀγαθός, καὶ ὅπου ἐπέρχεται, ἐκεῖθεν πνευσόμενον ἄνεμον σημαίνει. ἔξω δὲ θαλάσσης καὶ τοῦ ὑγροῦ πᾶν θηρίον θαλάσσιον ὀραθὲν ἀγαθόν· οὐ γὰρ ἔτι κακῶσαι δύναται ὅπου γε μὴδὲ ἑαυτὸ σώσαι ἀσπαίρον καὶ δυσθανατοῦν. διὸ καὶ τοὺς ἐχθροὺς πρὸς τῷ μὴδὲν ἰσχυῖσαι κακοὺς κακῶς ἀπο-

λέσθαι σημαίνει. δελφίς δὲ ἔξω θαλάσσης ὄρωμενος οὐκ ἀγαθός· τῶν γὰρ φιλάτων τινὰ ἐπιθεῖν ἀποθανόντα σημαίνει.

Λάροι καὶ αἰθυαὶ καὶ ὅσα ἐστὶν ἄλλα ὄρνεα θαλάσσια τοὺς πλέοντας εἰς ἔσχατον κατάγουσι κίνδυνον, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύουσι· καταδύεται μὲν γὰρ ταῦτα πάντα, ἀλλ' οὐκ ἀποπνίγεται τῇ θαλάσῃ. τοῖς δὲ ἄλλοις ἀνθρώποις ἦτοι ἑταίρας σημαίνει καὶ μαχίμους γυναῖκας ἢ ἄνδρας γόητας ἀρπακτικούς τε καὶ ἀγνώμονας καὶ ἐξ ὕδατος ἢ δι' ὕδατος ἔχοντας τὴν ἐργασίαν [πρὸς τὴν τροφήν]. τὰ δὲ ἀπολλύμενα οὐ φασιν εὐρεθῆσθαι· ὅτι γὰρ ἂν λάβωσι, τοῦτο καταπίνουσιν.

Ἰχθύας νεκροὺς ἐν θαλάσῃ εὐρεῖν οὐκ ἀγαθόν· ματαιίας γὰρ ἐλπίδας σημαίνουσι, καὶ τὰ προσδοκώμενα οὐκ ἔωσι τελεσθῆναι· ζῶντας δὲ ἰχθύας ἄμεινον λαμβάνειν. περὶ δὲ τῆς σκευασίας αὐτῶν καὶ τῆς ἀρτύσεως τὰς κρίσεις ἀπὸ τῆς τῶν κρεῶν ἀρτύσεως ποιεῖσθαι χρή. ἔτι καὶ τὸ δοκεῖν ἰχθὺν ἐν τῇ κοίτῃ ἰδεῖν πονηρὸν τῷ πλέοντι [νομίζειν] καὶ τῷ νοσοῦντι· τῷ μὲν γὰρ ναυάγιον τῷ δὲ κίνδυνον ἐξ ὑγρῶν ἢ δι' ὑγρῶν σημαίνει. καὶ ἦν γυνὴ ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἰχθὺν ὑπολάβη τεκεῖν, ὡς μὲν οἳ παλαιοὶ λέγουσιν, ἄφωνον γεννήσει, ὡς δὲ ἐγὼ ἐτήρησα, ὀλιγοχρόνιον. πολλὰ δὲ καὶ νεκρὰ ἔτεκον· ἔξω γὰρ τοῦ περιέχοντος γενόμενος πᾶς ἰχθύς ἀποθνήσκει.

Κάλαμοι ἰξευτικοὶ καὶ ἰξὸς τοὺς ἀποδήμους ἐπανάγουσι καὶ τοὺς δραπέτας εὐρίσκουσι καὶ τὰ ἀπολωλότα σώζουσι καὶ τὰ προσδοκώμενα τελειοῦσιν, ἀλλ' οὐ πάντα· τὰ μὲν γὰρ μακρόθεν καὶ διεστώτα πρὸς τὸν χρώμενον ἄγουσι, τοῦτ' ἔστι πρὸς τὸν ἰξεύοντα, ἔνια δὲ τοὺς καλάμους καὶ διαφεύγει. αἱ δὲ λεγόμεναι νεφέλαι καὶ ὅσα ἄλλα πλεκτά ἐστι πρὸς θήραν ὄρνέων πεποιημένα τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον ταῖς σαγήναις καὶ τοῖς δικτύοις.

Ἐξῆς δὲ ἀκολουθεῖ τῷ λόγῳ τούτῳ περὶ ζῶων ἀερόπυρον εἰπεῖν.

Ὅρνιθες ἱεροὶ πλουσίοις μᾶλλον ἢ πένησι σύμφοροι, οἳ δὲ μικροὶ τοῖς πένησιν εἰσὶ συμφορώτατοι. οἳ μὲν γὰρ μεγάλοι διὰ τὸ μὴ λιταῖς χρῆσθαι τροφαῖς ἔστιν ὅτε μεγάλων

ἐφιέμενοι καὶ τὸ προστυχὸν οὐκ ἀγαπῶντες λιμώττουσιν, οἱ δὲ σμικροὶ καὶ σπερμολόγοι εὐπόριστον ἔχοντες τροφήν οὐκ ἔστιν ὅτε ἐνδεεῖς εἰσιν. ἤδη δὲ κατ' εἶδος αὐτῶν ἐπιμνησθῆναι καλῶς ἔχον εἶναι μοι δοκεῖ.

Ἄετὸν ἰδεῖν ἐπὶ πέτρα καθεζόμενον ἢ ἐπὶ δένδρῳ ἢ ἐπὶ ὑψηλοτάτῳ τόπῳ ἀγαθὸν τοῖς ἐπὶ πρᾶξιν ὀρμῶσι, φοβουμένοις δὲ πονηρὸν [καὶ τὸν ἀπόδημον ἄγει]. ἰπτάμενον δὲ ἡσυχῇ καὶ ἀτάραχον ἰδεῖν ὁμοίως ἀγαθὸν ἀνδρὶ, βράδιον δὲ φιλεῖ ἀποβαίνειν. ἀετὸς ἐπικαθεσθεὶς τῇ κεφαλῇ τοῦ ἰδόντος θάνατον αὐτῷ μαντεύεται. ὃ τι γὰρ ἂν ὑπὸ τοῖς ὄνουξι λάβῃ, θανατοῖ. ὀχεῖσθαι δὲ ἀετῷ βασιλεύσει μὲν καὶ ἀνδράσι πλουσίοις καὶ μεγιστάσιν ὄλεθρον μαντεύεται. ἔθος γάρ τι παλαιὸν τοὺς ἀποθανόντας τοὺς γε τοιοῦτους γράφειν τε καὶ πλάσσειν ἐπ' ἀετῶν ὀχουμένους καὶ διὰ τῶν τοιοῦτων δημιουργημάτων τιμᾶν. πένησι δὲ ἀγαθόν· ἀναληφθέντες γὰρ ὑπὸ τινῶν πλουσίων ὠφελήθησονται οὐ μικρὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποδημήσαντες. ἀετὸς ἀπειλῶν ἀνδρὸς δυνατοῦ ἀπειλὴν προσημαίνει, τιθασὸς δὲ καὶ προσιῶν καὶ διδούς τι καὶ φθειγόμενος τῇ ἑαυτοῦ φωνῇ ἀγαθὸς εἶναι τετήρηται. γυνὴ δὲ ἐὰν ὑπολάβῃ ἀετὸν τεκεῖν, υἱὸν γεννήσει, ὅς ἐὰν μὲν ἦ πένης, στρατεύσεται καὶ στρατοπέδου ἄρξει [παντὸς ὡς καὶ ἀετὸς τῶν ὀρνίθων]. καὶ γὰρ στρατοπέδου παντὸς πρόεισιν ὁ ἀετὸς· ἐὰν δὲ μέτριος ἦ, ἀθλήσει καὶ [βασιλεῖ] γνώριμος ἔσται· ἐὰν δὲ πλούσιος, ἄρξει πολλῶν ἢ καὶ βασιλεύσει. ἀετὸν νεκρὸν ἰδεῖν δούλω μόνῳ συμφέρει καὶ τῷ φοβουμένῳ τινά· τῷ γὰρ ἀπειλοῦντι καὶ τῷ δεσπότη θάνατον μαντεύεται· τοῖς δὲ λοιποῖς ἀπραξίαν σημαίνει. σημαίνει δὲ ὁ ἀετὸς καὶ τὸν ἐνεστῶτα ἐνιαυτόν· ἔστι γὰρ τὸ ὄνομα αὐτοῦ γραφὴν οὐδὲν ἄλλο ἢ πρῶτον ἔτος. πρὸς δὲ τὴν διαφορὰν τὴν τῶν ἀετῶν διάφορα νομίζειν χρῆ καὶ τὰ ἀποτελέσματα γίνεσθαι.

Ἄρπη γυναῖκα σημαίνει βασιλικὴν καὶ πλουσίαν, μέγα δὲ ἐπὶ κάλλει φρονοῦσαν καὶ εὐγνώμονα καὶ τοῖς ἡθεσιν εὖ κεχρημένην.

Αἰγυπιὸς δὲ τὰ αὐτὰ τῷ ἀετῷ σημαίνει.

Γῦπες δὲ κεραμεῦσι καὶ βυρσοδέψαις ἀγαθοὶ διὰ τὸ τῆς πόλεως ἀπωκίσθαι καὶ τὸ νεκρῶν ἄπτεσθαι σωμάτων·

ἰατροῖς δὲ καὶ τοῖς νοσοῦσι πονηροί· νεκροῖς γὰρ χαίρουσι σώμασι. σημαίνουσι δὲ καὶ ἐχθροὺς ἐναγεῖς καὶ μιαροὺς καὶ οἰκοῦντας οὐκ ἐν πόλει. καὶ πρὸς τὰ ἄλλα δὲ πάντα εἰσὶ πονηροί.

Ἰέραξ δὲ καὶ ἰκτίνος ἄρπαγας καὶ ληστὰς σημαίνουσιν· ἰέραξ μὲν φανεροὺς καὶ ὁμόσε χωροῦντας, ἰκτίνος δὲ λάθρα ἐπιτιθεμένους.

Κόραξ δὲ μοιχῷ καὶ κλέπτῃ προσεικάζοιτ' ἂν καὶ διὰ τὸ χρῶμα καὶ διὰ τὸ πολλακίς ἀλλάσσειν τὴν φωνήν.

Κορώνη χρόνον τε πολλὸν καὶ παρολκὴν τῶν πραγμάτων καὶ γραίαν διὰ τὰ ἔτη καὶ χειμῶνα δηλοῖ διὰ τὸ χειμῶνος εἶναι ἄγγελον.

Ψᾶρες ὄχλον σημαίνουσι καὶ ἄνδρας πένητας καὶ ταραχὴν ματαιάν, καὶ οἱ κολοιοὶ δὲ τὰ αὐτὰ τοῖς ψάροις.

Φάσσαι καὶ περιστεραὶ γυναῖκας σημαίνουσι, φάσσαι μὲν πάντως πορνικάς, περιστεραὶ δὲ ἔσθ' ὅτε οἰκοδεσποίνας καὶ κοσμίας. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ πολλῶν μίαν γυναῖκα τεκμήρασθαι καὶ ἀπὸ μιᾶς πολλὰς. σημαίνουσι δὲ αἱ περιστεραὶ καὶ τὴν ἐν τοῖς πρασσομένοις ἐπαφροδισίαν διὰ τὸ ἀνακεῖσθαι τῇ Ἄφροδίτῃ καὶ πρὸς φιλίας δὲ καὶ κοινωνίας καὶ συναλλαγὰς πάσας εἰσὶν ἀγαθαὶ διὰ τὸ συναγελαστικὸν αὐτῶν.

Γέρανοι δὲ καὶ πελαργοὶ κατ' ἀγέλας μὲν καὶ συστροφᾶς ὀρώμενοι ληστῶν ἔφοδον καὶ πολεμίων σημαίνουσι καὶ χειμῶνα ἐπάγουσι χειμῶνος φαινόμενοι, θέρους δὲ αὐχμόν· ἰδίᾳ δὲ καὶ κατὰ μόνας γέρανοι καὶ πελαργοὶ ἀγαθοὶ πρὸς ἀποδημίαν καὶ πρὸς ἀποδήμων ἀνακομιδὴν διὰ τὸ περὶ τροπὰς ὥρων ἀποδημεῖν τε καὶ μετανίστασθαι, [καὶ πρὸς γάμον καὶ παιδοποιίαν διὰ τὸ γαμεῖν τε καὶ τεκνοῦν]. μάλιστα δὲ πρὸς παιδοποιίαν ἐπιτήδειος ὁ πελαργὸς διὰ τὴν γινομένην ὑπὸ τῶν ἐκγόνων τοῖς γονεῦσιν ἐπικουρίαν.

Κύκνος ἄνδρα σημαίνει μουσικὸν καὶ αὐτὴν τὴν μουσικήν, καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει διὰ τὸ χρῶμα. νοσοῦσι δὲ ὀρώμενος μὲν σωτηρίαν μαντεύεται, φθειγόμενος δὲ ὄλεθρον· οὐ γὰρ πρότερον φθέγγεται εἰ μὴ πρὸς τὸ ἀποθνήσκειν ἦ.

Περί δὲ χελιδόνος ἐν τῷ περὶ θανάτου λόγῳ ἐπιμνησθή-

σομαι.

Πελεκᾶνες ἄνδρας ἀγνώμονας σημαίνουσιν, ἀσκέπτως δὲ καὶ ἀλόγως πάντα δρῶντας, καὶ τὸν κλέπτην καὶ τὸν δραπέτην ἐγγὺς ποταμοῦ εἶναι σημαίνουσι ἢ λίμνης.

Νήσσοι δὲ καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶ λιμναῖα ἢ ποτάμια ὄρνεα τὰ αὐτὰ τοῖς λάροις καὶ ταῖς αἰθυῖαις σημαίνει.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ ἔντομα τῶν ζώων ἵπταται, καὶ αὐτὰ ἐν τῷ περὶ ὄρνέων λόγῳ κατατάξω.

Μέλισσαι γεωργοῖς μὲν καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν ἔχουσι τὴν ἐργασίαν ἀγαθαί· τοῖς δὲ ἄλλοις ταραχὰς σημαίνουσι διὰ τὸν βόμβον καὶ τραύματα διὰ τὸ κέντρον καὶ νόσον διὰ τὸ μέλι καὶ τὸν κηρόν. ἐπικαθεζόμενοι δὲ τῇ κεφαλῇ τοῦ ὄρνεου στρατηγοῦντι μὲν καὶ δημιουργοῦντι ἀγαθαί, τοῖς δὲ ἄλλοις πονηραί, καὶ ὡς ἐπὶ <τὸ> πολὺ ὑπὸ ὄχλου ἢ ὑπὸ στρατιωτῶν διαφθαρήναι σημαίνουσι τὸν ἰδόντα. εἰκόσασιν μὲν γὰρ ὄχλῳ ἢ στρατῷ διὰ τὸ ἡγεμόνι ὑποτάχθαι, ἀναιροῦσι δὲ διὰ τὸ τοῖς ἀψύχοις ἐπικαθέζεσθαι. ἐγκλείειν δὲ μελίσσας ἀγαθόν, καὶ ἀναιρεῖν ὁμοίως ἀγαθὸν πᾶσι πλὴν γεωργῶν.

Σφήκες δὲ πᾶσι κακοί· περιπεσεῖν γὰρ σημαίνουσι πονηροῖς ἀνθρώποις καὶ ὤμοις.

Ἄκριδες δὲ καὶ ἀρνοπες καὶ οἱ λεγόμενοι μᾶστακες γεωργοῖς μὲν ἀφορίαν ἢ φθορὰν τῶν καρπῶν προαγορεύουσι· σίνονται γὰρ τὰ σπέρματα ἢ διαφθείρουσι· τοῖς δὲ λοιποῖς πονηροῦς ἄνδρας ἢ γυναῖκας σημαίνουσι.

Κάνθαροι καὶ μηλολόνηται καὶ λαμπυρίδες τοῖς τὰς ῥυπώδεις ἐργασίας καὶ ἀσέμνους ἐργαζομένοις μόνοις ὠφέλιμοι, τοῖς δὲ λοιποῖς βλάβης καὶ ἀπραξίας εἰσὶ σημαντικοί, μάλιστα δὲ μυροπάλαις καὶ ἀρωματοπάλαις.

Πλεῖν δοκεῖν καὶ εὐπλοεῖν πᾶσιν ἀγαθόν, χειμῶνι δὲ περιπεσεῖν δυσθυμίας καὶ κινδύνους σημαίνει. τὸ δὲ ναυαγεῖν τῆς νεῶς ἤτοι ἀνατραπείσης [ἢ διαφθαρείσης] ἢ πέτραις περιρραγείσης πάντας βλάπτει πλὴν τῶν βία ὑπὸ τινῶν κατεχομένων καὶ δούλων· τούτους γὰρ ἀπαλλάσσει τῶν κατεχόντων, εἰσὶ γὰρ τὸ πλοῖον τοῖς περιέχουσιν αὐτούς **. αἰεὶ δὲ ἄμεινον ἐν μεγάλῳ πλεῖν πλοῖῳ καὶ φορτία στερεὰ ἔχοντι, ἐπεὶ τὰ μικρὰ πλοῖα, κἂν εὐπλοῆ τις, οὐκ ἄφοβα τὰ

ἀγαθὰ ποιεῖ. ἔτι κάκεινο. διὰ θαλάσσης πλεῖν καὶ εὐπλοεῖν ἀγαθὸν μᾶλλον ἢ διὰ γῆς· βραδύτερα γὰρ καὶ δυσκολώτερα καὶ μόλις ἐσόμενα τὰ ἀγαθὰ σημαίνει τὸ διὰ γῆς δοκεῖν πλεῖν. πονηρότερον δὲ τὸ διὰ θαλάσσης πλέοντα χειμάζεσθαι ἢ τὸ διὰ γῆς. οὐ δύνασθαι δὲ πλεῖν προηρημένον ἢ βία πρὸς τινῶν κατέχεσθαι ἐμπόδια καὶ κατοχὰς τῶν ἐγχειρήσεων σημαίνει, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διὰ γῆς πλεῖν δένδρων ἢ πετρῶν ἐμποδῶν γινομένων κατοχὰς σημαίνει καὶ ἐμποδισμούς. ἰδεῖν δὲ ἀπὸ γῆς πλοῖα διὰ θαλάσσης πλέοντα καὶ εὐπλοοῦντα ἀγαθὸν πᾶσι καὶ ἀποδημίας σημαντικὸν ** καὶ τοῖς ἀποδημοῖς ἀνακομιδῆν, πολλακίς δὲ καὶ ἀγγελίας διαποντίους προηγόρευσε. καὶ ἀναγόμενα μὲν τὰ πλοῖα βραδύτερα τὰ ἀγαθὰ ποιεῖ· ἄρτι γὰρ ἄρχεται τοῦ πλοῦ, καταγόμενα δὲ καὶ καθορμιζόμενα θάττον· πρὸς γὰρ τῷ συμπεράσματι τοῦ πλοῦ γέγονεν. αἰεὶ δὲ λιμένες φίλους καὶ εὐεργέτας σημαίνουσι καὶ πάντες οἱ ὄρμοι, σκόπελοι δὲ καὶ ὑποδρομαὶ τοὺς δι' ἀνάγκην καὶ μὴ κατὰ προαίρεσιν ὑφ' ἡμῶν φιλουμένους, οἱ οὐδὲ αὐτοὶ ἐκόντες ἡμᾶς εὐεργετοῦσιν. ἄγκυραι δὲ τὸ ἀναγκαῖον τῶν χρειῶν καὶ τὸ ἀσφαλὲς σημαίνουσιν, ἀποδημεῖν δὲ κωλύουσιν· αἰεὶ γὰρ ἐπὶ κατοχῇ πλοίων τίθενται. πείσματα δὲ καὶ τὰ ἀπόγεια σχοινία πάντα δανείων ἐστὶ σημαντικὰ καὶ ἐργολαβιῶν καὶ συνθηκῶν καὶ κατοχῆς. ἰστός δὲ τῆς νεῶς τὸν κύριον σημαίνει [τῆς νεῶς ἢ τῆς οἰκείας], ἀντιπρόσωπον δὲ τὸν πρῶρέα, καὶ ὁ χηνίσκος τὸν κυβερνήτην, τὰ δὲ [πηδάλια τὸν πλοῦν ἢ τοὺς γε τοῦ ναυκλήρου παῖδας, τρόπις τὴν ἐνθήκην τοῦ πλοίου,] ὄπλα τοὺς ναύτας, καὶ τὸ κέρας τὸν τοίχαρχον. ὁποῖον ἂν οὖν μέρος διαφθείρηται τῆς νεῶς ὀρμούσης, τὸν ὅμοιον εἰκὸς διαφθαρήσεσθαι· πλεούσης δὲ τῆς νεῶς περὶ αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος κίνδυνον οὐ τὸν τυχόντα ἔσεσθαι δηλοῖ χειμῶνι βιαίῳ συσχεθείσης. ὅθεν δ' ἂν πῦρ ἐπὶ τὴν ναὺν φέρεται, ἐκεῖθεν χειμῶνα ἐσόμενον προαγορεύει. οἶδα δὲ τινα ναύκληρον, ὃς ἔδοξε τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ ἰδρυμένους θεοὺς ἀπολωλεκέναι, καὶ σφόδρα φοβούμενῳ καὶ ὄλεθρον ἡγουμένῳ σημαίνειν τὸ ὄναρ πᾶν τοῦναντίον εἰς ἀγαθὸν ἀπέβη· πολλὰ γὰρ πορίσας ἀπέδωκε τὰ χρέα τοῖς δανεισταῖς τοῖς ἔχουσιν εἰς ὑποθήκην τὴν ναῦν,

καὶ συνέβη αὐτῷ μηκέτι ἔχειν τοὺς κατέχοντας τὸ πλοῖον. αἰεὶ δὲ ἀγαθὸν ἠρέμα πορφύρουσαν καὶ κυμαίνουσαν τὴν θάλασσαν ἰδεῖν· πράξεις γὰρ μεγάλας προαγορεύει· γαλήνη δὲ ἀπραξίας διὰ τὴν ἀκίνησίαν, καὶ ὁ χειμῶν ταραχὰς καὶ βλάβας· ἔστι γὰρ τούτων αἴτιος.

Σπείρειν καὶ φυτεύειν καὶ ἀροτριᾶν ὅ τι σημαίνει ἐν τῷ περὶ τεχνῶν λόγῳ προεῖρηται· νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἐπομένων τῇ γεωργίᾳ ποιήσομαι τὸν λόγον.

Ἄροτρον ἀγαθὸν πρὸς γάμον καὶ παίδων γονὴν καὶ πράξεις· χρόνους δὲ καὶ παρολκὰς προστίθησι ταῖς ἀποβάσεσι. ζυγὸν δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις ἀγαθόν, δούλοις δὲ ἐμπόδιον τῆς ἐλευθερίας γίνεται· ὅθεν κατασσόμενον μάλλον τούτοις ἢ ὑγιᾶς ὄν συμφέρει. δρέπανον δὲ ἀφαιρέσεως καὶ βλάβης ἐστὶ σημεῖον διὰ τὸ πάντα διχάζειν καὶ μηδὲν ἐνοῦν. δηλοῖ δὲ καὶ ἐξάμηνον· ἡμισυ γὰρ ἐστὶ κύκλου. πέλεκυς δὲ στάσεώς ἐστὶ σημεῖον καὶ βλάβης καὶ μάχης, ἀξίνη δὲ καὶ ἄμη γυναικὸς τε καὶ γυναικείας ἐργασίας· καὶ γυναικείας μὲν ἐργασίας διὰ τὸ τῷ κρατοῦντι προσφέρειν καὶ προσέλκειν, γυναικὸς δὲ διὰ τὸ ὄνομα. ὕνις δὲ καὶ ὁ λεγόμενος μίσχος καὶ θρίναξ καὶ πτύον βλάβην καὶ ἀποβολὴν σημαίνουσιν. ἰδίως δὲ ἡ ὕνις, ὡς πολλάκις ἐτήρησα, καὶ τὸ αἰδοῖον τοῦ ἰδόντος σημαίνει, ὅθεν οὔτε ἀπολλυμένη ἐστὶν ἀγαθὴ οὔτε κατασσομένη. ζυγόμενος δὲ καὶ ὁ λεγόμενος ἀμφιδέτης πρὸς πάντα εἰσὶν ἀγαθοί, μάλιστα δὲ πρὸς γάμον καὶ κοινωνίαν. κόφινος δὲ οἰκέτας σημαίνουσιν, ἄμαξαι δὲ τὸν βίον τοῦ ἰδόντος διὰ τὸ ἐκ πολλῶν συγκεῖσθαι καὶ πολλὰ βαστάζειν καὶ ἄλλοτε ἄλλα. [ὅταν μέντοι τις παρὰ τὸν καιρὸν καὶ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους τρυγᾶν ἢ θερίζειν ὑπολάβῃ, ἐάν τε ἀγαθὸν ἐάν τε κακὸν ἢ τὸ συμβουλευόμενον, εἰς ἐκείνην τὴν ὥραν τοῦ ἔτους τὰ σημαινόμενα ὑπερτίθεται.] οὐλοὶ δὲ καὶ δράγματα καὶ θημῶνες ἀσταχύων παρολκὰς ἐν τοῖς πραττομένοις σημαίνουσιν καὶ κόπον· οὐδέπω γὰρ τὰ τοιαῦτα ἔτοιμα εἰς τροφήν ἐστὶ. σιροὶ δὲ καὶ κάπετοι καὶ πάντα ἐν οἷς θησαυρίζεται καὶ ἀποτίθεται τὰ σπέρματα γυναικᾶ σημαίνει καὶ τὸν βίον τοῦ ἰδόντος καὶ τὴν ὑπαρξίν, ὅθεν οὔτε συντριβόμενα οὔτε συμπίπτοντα

ἀγαθὰ νενόμισται. θριγκοὶ δὲ καὶ περίβολοι καὶ φραγμοὶ καὶ σκόλοπες καὶ οἱ περὶ τοὺς ὄρους γῦροι τοῖς μὲν φοβουμένοις ἀσφαλείας εἰσὶ σημαντικοί, πρὸς δὲ τὰς κινήσεις καὶ ἀποδημίας οὐ πάντῃ ἀρμόζουσι· κατοχὰς γὰρ σημαίνουσι διὰ τὸ ἀποκεκλεικέναι τὰ ἐντός· πρὸς δὲ τὰς λοιπὰς ἐγχειρήσεις τοὺς παρισταμένους καὶ ἀμύνοντας καὶ συναιρομένους ἐν ταῖς χρεῖαις σημαίνουσιν.

Ἐξῆς δὲ περὶ δένδρων καὶ φυτῶν ποιήσομαι τὸν λόγον.

Ἐλαία γυναικᾶ σημαίνει καὶ ἄθλησιν καὶ ἀρχὴν καὶ ἐλευθερίαν, ὅθεν ἀγαθὸν εὐθαλῆ ὄρᾶν καὶ ταῖς ῥίζαις ἡδρασμένην καὶ καρπὸν ἔχουσαν πεπανὸν καὶ ὄριμον. τρυγώμεναι δὲ αἱ ἐλαῖαι τοῖς μὲν ἄλλοις ἅπασιν ἀγαθαί, δούλοις δὲ πληγὰς μαντεύονται διὰ τὸ μετὰ πληγῶν τὸν καρπὸν αὐτῶν καθαιρεῖσθαι. ἀναλέγειν δὲ χαμόθεν ἐλαίας ἢ τρίβειν ἐλαίας (λέγω δὲ τὸν καρπὸν) πόνους καὶ καμάτους σημαίνει.

Δρυὶς ἄνδρα σημαίνει πλούσιον διὰ τὸ τρόφιμον ἢ πρεσβύτην διὰ τὸ πολυχρόνιον ἢ χρόνον διὰ ταῦτό.

Δάφνη δὲ γυναικᾶ σημαίνει εὐπορον διὰ τὸ ἀειθαλὲς καὶ εὐμορφον διὰ τὸ χάριεν καὶ ἀποδημίαν καὶ φυγὴν καὶ ἀποτυχίαν τῶν προσδοκωμένων διὰ τὴν περὶ τὸ δένδρον ἱστορίαν. ἰατροῖς δὲ καὶ μάντεσι πρὸς τὴν τέχνην ἐστὶ ληπτέα διὰ τὸν Ἀπόλλωνα.

Κυπάρισσος δὲ μακροθυμίας καὶ παρολκῆς ἐστὶ σύμβολον διὰ τὸ μῆκος.

Πίτυς δὲ καὶ στρόβιλος ναυκλήροις μὲν καὶ πᾶσι τοῖς ναυτιλλομένοις πρὸς ναῦν εἰσὶ ληπτέαι διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν νεῶν καὶ τὴν πίσσαν καὶ τὴν ῥητίνην τὴν ἀπὸ τούτων τῶν δένδρων γινομένην. τοῖς δὲ ἄλλοις ἅπασιν ἀηδίας καὶ φυγῆς εἰσὶ σημαντικαὶ διὰ τὸ φιλήνεμον.

Ῥοαὶ καὶ μηλέαι καὶ ἄπιοι καὶ ἀχράδες καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τὸν αὐτὸν τῷ καρπῷ λόγον ἔχει, ὃν ἐν τῷ περὶ τροφῆς εἶρηκα.

Πλάτανοι καὶ αἰγίροι καὶ πετέαι καὶ ὀξύαι καὶ μελίαι καὶ πάντα τὰ ὅμοια μόνους τοῖς ἐπὶ πόλεμον ὀρμῶσι καὶ τεκτονικοῖς συμφέρει. τοῖς μὲν διὰ τὸ ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι ὄπλα, τοῖς δὲ διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν ἐργασίαν. τοῖς δὲ λοιποῖς διὰ τὸ ἄκαρπον πενίας καὶ ἀπορίας ἐστὶ σημαντικά. μόνη

δὲ λεύκη ἀθληταῖς συμφέρει διὰ τὸν Ἡρακλέα.

Πύξοι καὶ μυρρίναι καὶ ῥοδοδάφναι γυναικῶν ἐταιρικὰς καὶ οὐ πᾶν τι κοσμίας σημαίνουσι καὶ τοῖς ἐπὶ τὸ πράττειν ὀρμωμένοις ἀπάτας καὶ τοῖς νοσοῦσιν ἀνάληψιν καὶ ὑγίαν· τοῖς δὲ λοιποῖς ματαιοπονίας σύμβολα καθίστανται.

Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν δένδρων κατὰ τὰς ὑποθήκας τὰς προειρημένους χρῆ ποιείσθαι τὰς κρίσεις παραλαμβάνοντας ἀεὶ τὰ ὅμοια ταῖς ἀποβάσεις. καὶ γὰρ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ὄνειροκρισία ἢ ὁμοίου παράθεσις. μεμνήσθαι δὲ καὶ τοῦτο χρῆ, ὅτι τὰ μὲν ἀγαθὸν τι σημαίνοντα δένδρα θάλλοντα καὶ καρποφοροῦντα ἀγαθὰ ἂν εἴη, ἀναινόμενα δὲ ἢ πρόρριζα ἀνατρεπόμενα ἢ κεραυνούμενα ἢ ἄλλως πυρὶ καταφλεγόμενα τᾶναντία σημαίνει· τὰ δὲ πονηρὸν τι σημαίνοντα ἐν ταῖς ἀποβάσεσιν ἀναινόμενα καὶ διαφθειρόμενα λυσιτελέστερα καθίσταται.

Ἐξῆς δὲ τῆ γεωργίας ἐπιβάλλον ἂν εἴη καὶ περὶ κόπρου εἰπεῖν.

Κόπρος βοεῖα γεωργοῖς μόνοις συμφέρει, ὁμοίως καὶ ἡ ἵππεα καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα πλὴν ἀνθρωπείας, τοῖς δὲ λοιποῖς δυσθυμίας καὶ βλάβας σημαίνει, μολύνουσα δὲ καὶ νόσον. μόνοις δὲ τοῖς τὰς ῥυπώδεις ἐργασίας ἐργαζομένοις συμφέρει καὶ λυσιτελῆς οὖσα τετήρηται. ἀνθρωπεία δὲ κόπρος πολλὴ ὀρμωμένη πολλὰ καὶ διάφορα σημαίνει κακά. ἔχει δὲ ὦδε. ἐν πλατείᾳ καὶ ἐν ἀγορᾷ καὶ ἐν παντὶ δημοσίῳ χωρίῳ ὀρμωμένη εἴργει χρῆσθαι τοῖς τόποις, ἐν οἷς ἂν ἦ, πολλάκις δὲ καὶ προιέναι κωλύει, ὥστ' ἔστιν ὅτε τοὺς παρακούσαντας ταῖς ἑαυτῶν <κεφαλαῖς> μεγάλα ἀναμάξαι κακὰ ἐποίησεν. ἄτοπον δ' ἂν εἴη καὶ τὸ μολύνεσθαι κόπρῳ ἀνθρωπεία καταρρεούση ποθέν. οἶδα δὲ τινα, ὃς ἔδοξεν ἐταῖρον καὶ συνήθη τινα πλούσιον, ὄντα αὐτῷ φίλον, ὄναρ κατὰ τῆς κεφαλῆς κατατιλήσαι. οὗτος διεδέξατο τὴν οὐσίαν καὶ ἐκληρονόμησε τὸν ἐταῖρον. καὶ πάλιν αὖ ἔδοξε τις ὑπὸ τινος γνωρίμου πένητος προστιληθῆναι, καὶ ὑπ' αὐτοῦ μεγάλα ἐβλάβη καὶ αἰσχύνῃ τινὶ μεγάλῃ περιέπεσεν· ἦν γὰρ εἰκὸς τὸν μὲν εὐποροῦντα τὰ ἑαυτοῦ τῷ ἰδόντι προσθήσειν, τὸν δὲ πενόμενον καὶ οὐδὲν ἔχοντα καταλιπεῖν καταφρονήσειν τοῦ ἰδόντος καὶ αἰσχύνῃ περιβαλεῖν αὐτόν.

εἰ δὲ αὐτὸς τις ἑαυτὸν μολύνειν δόξειε κατὰ τῶν σκελῶν ἀφείς, ἑαυτῷ μεγάλων κακῶν αἴτιος ἔσται καὶ προσέτι νοσήσει. πονηρὸν δὲ καὶ τῆ κοίτη ἐναφιέναι· μακρὰν γὰρ νόσον μαντεύεται, ἐπειδὴ οἱ μὴ δυνάμενοι ἀναστῆναι καὶ οἱ πρὸς ἐσχάτοις ὄντες ἐναφιάσι τῆ κοίτη· πολλάκις δὲ καὶ γυναικὸς καὶ ἐρωμένης δίιστησι τὸ ὄναρ [αἰτία τοῦ ἰδόντος καὶ οὐ τῆς γυναικὸς] διὰ τὸ μολῦναι τὴν κοίτην. ἐν ᾧ δὲ τις οἰκεῖ οἴκῳ χαμαὶ ἀποπατεῖν μὴ χρήσασθαι ἔτι τῷ οἴκῳ σημαίνει· ἥκιστα γὰρ τις τοῖς μολυνομένοις ἐνδιατρίβει. πάντων δ' ἂν εἴη ἐπισφαλέστερον καὶ φοβερότερον τὸ ἀποπατεῖν ἐν ναῷ θεοῦ ἢ ἐν ἀγορᾷ ἢ ἐν πλατείᾳ ἢ ἐν βαλανείῳ· θεῶν τε γὰρ μῆνιν καὶ μεγάλην ἀσχημοσύνην καὶ ζημίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν προαγορεύει, πρὸς δὲ καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει, πολλάκις δὲ καὶ μῖσος ἐργάζεται περὶ τὸν ἰδόντα. ἀποπατεῖν δὲ ἐν κοπρῶνι καθήμενον ἢ ἐπὶ λασάνου στερεοῦ καὶ πολλὰ ἀποκρίνειν σκύβαλα ἀγαθὸν πᾶσι· πολλὴν γὰρ κουφισμὸν φροντίδων καὶ πάσης ἀνίας σημαίνει· καὶ γὰρ τὸ σῶμα μετὰ τὸν ἀπόπατον κουφότατον γίνεται. ἀγαθὸν δὲ καὶ πρὸς ἀποδημίαν τὸ τοιοῦτο καὶ πρὸς ἀποδήμου ἀνακομιδὴν διὰ τὸ ὄνομα· ἀφοδος γὰρ καλεῖται. ἐγὼ δὲ ἐτήρησα καὶ τὸ παρ' αἰγιαλῷ ἀποπατεῖν καὶ ἐν ὁδοῖς καὶ ἐν ἀρούραις καὶ ἐν ποταμῷ καὶ ἐν λίμναις λυσιτελῆς ὄν καὶ τὰ αὐτὰ σημαίνον τῷ δοκεῖν ἐν κοπρῶνι χέζειν, ὀρθῶς καὶ κατὰ λόγον ἀποβαίνοντος τοῦ τοιοῦτου· οὔτε γὰρ οἱ τόποι οὗτοι ὑπὸ τοῦ ἀποπατοῦντος βλάπτονται, αὐτῷ τε τῷ ἀποπατοῦντι παρέχουσι χωρὶς αἰσχύνῃς ἀποφορτίσασθαι.

Ἐπεταὶ δὲ τῷ λόγῳ καὶ περὶ ποταμῶν καὶ πηγῶν εἰπεῖν καὶ λίμνης καὶ φρέατος.

Ποταμοὶ καθαρὸν καὶ διειδῆς ἔχοντες ὕδωρ καὶ ἡρέμα ῥέοντες ἀγαθοὶ δούλοις καὶ δικαζομένοις καὶ ἀποδημῆν προηρημένοις· εἰκόσασι γὰρ οἱ ποταμοὶ δεσπότης μὲν καὶ δικασταῖς διὰ τὸ πράττειν ὅσα ἂν βούλωνται ἀνυπευθύνως καὶ κατὰ γνώμην τὴν ἑαυτῶν, ἀποδημῆσι δὲ καὶ κινήσει διὰ τὸ μὴ μένειν τὸ ὕδωρ ἀλλὰ παραρρεῖν. ἐπειδὴ δὲ θολερὸν καὶ ῥοῶδες ἢ τὸ ὕδωρ, καὶ τὴν ἀπὸ δεσποτῶν καὶ δικαστῶν ἀπειλὴν σημαίνουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ πάσης

ἀποδημίας εἵργουσιν. ἐὰν δέ τι καὶ ἀρπάσαντες κτήμα τοῦ θεωμένου τὸν ὄνειρον ἀποφέρωσιν, ἐκ παντὸς βλάβην ἐπιφέρουσι· μείζονα δὲ τὴν βλάβην <καὶ> ἅμα καὶ κίνδυνον σημαίνουσι [ἐὰν] αὐτὸν συναρπάσαντες τὸν ὄρωντα, καὶ μάλιστα ἐὰν καὶ εἰς θάλασσαν ἐκβάλωσι. πονηρὸν δὲ καὶ τὸ ἐν ποταμῷ ἐστάναι καὶ περικλύζεσθαι καὶ μὴ δύνασθαι ἐξελεῖν· οὐ γὰρ ἂν ὑπομείνειέ τις ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ὄνειρῳ, καὶ εἰ πάνυ εὐψυχος εἴη, τὰ κακά. χεῖμαρροι δὲ ποταμοὶ καὶ δικαστὰς σημαίνουσι ἀγνώμονας καὶ δεσπότης ἀηδεῖς καὶ ὄχλον διὰ τὸ βίαιον καὶ μεγαλόφωνον. ἀγαθὸν δὲ τούτους περᾶν, μάλιστα μὲν τοῖς ποσίν· εἰ δὲ μή, νηξάμενον. εἰ δὲ τις διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἀντικρὺς διελεῖν ὑποστρέφειν ὑπολάβοι, ἄμεινον αὐτῷ ἀφίστασθαι καὶ μηκέτι δικάζεσθαι μηδὲ προσιέναι δεσπότη τὸ παρὸν μηδὲ ἐν ὄχλῳ ἀναστρέφεσθαι. νήχεσθαι δὲ ἐν ποταμῷ δοκεῖν ἢ λίμνῃ εἰς ἔσχατον ἐλάσαι κίνδυνον σημαίνει [καὶ μᾶλλον ἐὰν εἰς ποταμὸν νήχηται]· ὅσα γὰρ ἰχθὺς ἐν γῆ πάσχει, τοσαῦτα εἰκὸς καὶ ἄνθρωπον ἐν ὑγρῷ πάσχειν. αἰεὶ δὲ ἄμεινον διανήξασθαι ἢ μεταξὺ κολυμβῶντα διυπνισθῆναι. ποταμὸς εἰς οἰκίαν ῥέων καθαρὸς ἀνδρὸς πλουσίου εἴσοδον εἰς τὴν οἰκίαν μαντεύεται ἐπ' ὠφελεία τῶν ἐνοικούντων, τεταραγμένος δὲ καὶ θολερός, καὶ μάλιστα ἐὰν τι σίνηται τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ὄντων, ἐχθροῦ βίαν σημαίνει, ὅς πολλὰ καὶ τὴν οἰκίαν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ βλάβει. ἐξ οἰκίας δὲ ποταμὸς ἐκρέων πλουσίῳ μὲν ἀνδρὶ καὶ μέγα δυναμένῳ συμφέρει· ἄρξει γὰρ τῆς πόλεως καὶ πολλὰ φιλοτιμούμενος εἰς τὸ δημόσιον ἀναλώσει, πολλοὶ τε ἐπὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ φοιτήσουσι δεόμενοι καὶ χρήζοντες· πάντες γὰρ ποταμοῦ δέονται. πένητι δὲ ἀνδρὶ διαβάλλει τὴν γυναῖκα ἢ τὸν παῖδα ἢ τινα τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ μοιχευόμενον καὶ ἀσχημονοῦντα. ἄλλο δὲ ὕδωρ εἰς οἰκίαν ῥέον θολερὸν μὲν ἐμπιπραμένην τὴν οἰκίαν ὕψεσθαι σημαίνει, τὸ δὲ καθαρὸν κτήσιν καὶ χρήματα περιβαλεῖσθαι σημαίνει, φρέαρ δὲ ἰδεῖν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἢ ἐν ἀγρῷ οὐκ ὄν πρότερον ἀγαθόν· οὐσίας γὰρ ἐπίκτησιν σημαίνει, ἀγάμῳ δὲ καὶ ἄπαιδι γυναῖκα καὶ παῖδας· νύμφαι τε γὰρ εἰσιν ἐν τῷ φρέατι καὶ ὡς περ γυνὴ τὸ φρέαρ τοῖς ἔνδον τὰ ἐπιτήδεια ὧν χρήζουσι παρέχει.

ἀγαθὸν δὲ καὶ πλήρες ἰδεῖν φρέαρ πλημμυροῦντος τοῦ ὕδατος, ὅταν γε μὴ ὑπερχέηται· ἐπεὶ τὸ ὑπερχεόμενον καὶ ῥέον ὕδωρ τοῦ φρέατος τὰ προσγενόμενα ἀγαθὰ καὶ γυναῖκα τε καὶ παῖδας μὴ παραμείναι μαντεύεται. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὅταν ἀλλότριοί τινες ἀντλώσι τὸ φρέαρ. λίμνη δὲ μεγάλη τὰ αὐτὰ τῷ ποταμῷ σημαίνει πλὴν τοῦ κατὰ τὴν ἀποδημίαν· αὕτη γὰρ εἵργει ἀποδημεῖν διὰ τὸ τὸ ὕδωρ ἐν αὐτῇ μὴ ῥέειν ἀλλὰ μένει ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ αἰεὶ. σύμμετρος δὲ καὶ μικρὰ λίμνη γυναῖκα σημαίνει εὐπορον <καὶ> ἀφροδισίοις χαίρουσαν· δέχεται γὰρ τοὺς εἰσβαίνειν βουλομένους καὶ ἢ λίμνη καὶ οὐκ ἀπείργει. [εἴη δ' ἂν ἄριστον καὶ ἐν λίμνῃ ἢ ἐν ποταμῷ πλέειν καὶ μὴ νήχεσθαι.] πηγαὶ δὲ καὶ κρήναι καὶ πίδακες ὕδατι καθαρῷ πλημμυροῦσαι ἀγαθαὶ πᾶσι μὲν ἐπίσης, μάλιστα δὲ τοῖς νοσοῦσι καὶ τοῖς ἀπόροις. οἷς μὲν γὰρ σωτηρίας οἷς δὲ εὐπορίας εἰσὶ σημαντικά· οὐδὲν γὰρ οὕτω τρόφιμον ὡς ὕδωρ. αὐαινόμενα δὲ καὶ μὴ ἔχουσαι ὕδωρ τὰ ἐναντία πᾶσι σημαίνουσι.

Ἐλη ποιμέσι μόνοις συμφέρει, τοῖς δὲ λοιποῖς ἀπραξιῶν ἐστὶ σημαντικά, καὶ τοῖς ὀδεύουσιν ἐμπόδια γίνεται διὰ τὰς ἐν αὐτοῖς ἀνοδίας. ὄρη δὲ καὶ νάπαι καὶ ἄγκη καὶ φάραγγες καὶ ὕλαι πᾶσι δυσθυμίας καὶ φόβους καὶ ταραχὰς καὶ ἀνεργασίας σημαίνουσι, δούλοις δὲ καὶ κακούργοις βασάνους καὶ πληγὰς καὶ πλουσίοις βλάβας διὰ τὸ κατακόπτεσθαι καὶ αἰεὶ τι ἀποβάλλειν. αἰεὶ δὲ ἄμεινον ταῦτα διεκπερᾶν καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς ὁδοὺς εὐρίσκειν καὶ ἀπὸ τούτων εἰς πεδία κατιέναι καὶ μηκέτι ἐν αὐτοῖς ὄντα διυπνίζεσθαι. οἷας δ' ἂν ὁδοὺς ὀδεύειν τις ὑπολάβῃ, τοιούτῳ χρήσεται τῷ βίῳ· αἱ μὲν γὰρ πλατεῖαι καὶ ὀμαλαὶ καὶ ἐν πεδίῳ οὔσαι πολλὴν εὐμάρειαν ἐν τοῖς πραττομένοις προαγορεύουσιν, αἱ δὲ λείαι μὲν ἀνάντεις δὲ μετὰ παρολκῆς καὶ δυσθυμίας σημαίνουσι ἀνύσειν τὰ προκείμενα, [ἐὰν δὲ τις ἐξαναβῆ καὶ ἐπὶ πέρασ ἀφίχθαι νομίση], αἱ δὲ κατάντεις πᾶσιν εἰσιν ἄπρακτοι πλὴν τῶν φοβουμένων καὶ φευγόντων· θάττον γὰρ ἀποφυγεῖν προαγορεύουσι· στεναὶ δὲ παντελῶς δυσθυμίας σημαίνουσι.

Δικαστήρια καὶ δικαστὰ καὶ δικολόγοι καὶ νομοδιδάκται πᾶσι ταραχὰς καὶ δυσθυμίας καὶ δαπάνας ἀκαίρους

προμαντεύονται καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχουσι, τοῖς δὲ νοσοῦσι κρισίμους ἡμέρας προαγορεύουσιν, ἐν αἷς, ἐὰν μὲν κατ' ὄναρ νικῶσιν, ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβαλοῦσιν, ἐὰν δὲ λειφθῶσι κατ' ὄναρ, τεθνήξονται. εἰ δέ τις δίκην ἔχων ὑπολάβοι ἐν τῇ τοῦ δικαστοῦ χώρᾳ καθέζεσθαι, οὐ λειφθήσεται· οὐ γὰρ ὁ δικαστὴς ἑαυτοῦ καταδικάζει, ἀλλ' ἄλλων. πᾶσι δὲ τοῖς δίκην ἔχουσιν ἰατροὶ ὁράμενοι τὸν ἴσον τοῖς συνηγόροις ἐπέχουσι λόγον.

Βασιλεύειν δοκεῖν τῷ μὲν νοσοῦντι θάνατον προαγορεύει· ἀνυπότακτος γὰρ μόνος ὁ βασιλεύς, ὥσπερ καὶ ὁ ἀποθανών· τῷ δὲ ἐρρωμένῳ τῶν συγγενῶν ἀπώλειαν πάντων καὶ κοινωνῶν χωρισμόν· ἀκοινώνητος γὰρ ἡ βασιλεία. κακούργῳ δὲ δεσμὰ σημαίνει καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει· ἐκφανῆς γὰρ ὁ βασιλεύς ἐστὶ καὶ ὑπὸ πολλῶν φρουρεῖται. τὸ δὲ αὐτὸ σημαίνει καὶ ἡ βασιλικὴ σκευή, τοῦτ' ἐστὶ διάδημα καὶ σκῆπτρον καὶ ἀλουργίς. βασιλεύειν πένης ἐὰν δόξη, πολλὰ πράξει ἐπιδόξως μὲν, ἀκερδῶς δέ. δούλω δὲ τὸ βασιλεύειν ἐλευθερίαν προαγορεύει· πάντως γὰρ χρῆ τὸν βασιλέα ἐλευθερον εἶναι. ἄριστον δὲ φιλοσόφῳ καὶ μάντει τὸ βασιλεύειν· οὐδὲν γὰρ ὑγιόυς γνώμης ἐλευθεριώτερον οὐδὲ βασιλικώτερον ὑπολαμβάνομεν εἶναι. στρατηγεῖν δὲ τοῖς μὲν ἠθάσιν ἀγαθόν, πένησι δὲ ταραχὰς σημαίνει καὶ περιβοησίας, δούλοις δὲ ἐλευθερίαν. γραμματεῦειν δὲ δοκεῖν ἀλλοτριῶν καὶ οὐδὲν προσηκόντων σημαίνει φροντίσαι πραγμάτων, ἐξ ὧν κάματος μὲν τῷ ἰδόντι καὶ πόνος ἔσται, ὠφέλεια δὲ οὐδ' ἧτισσούν. νοσοῦντι δὲ καὶ αὕτη ἡ ἀρχὴ θάνατον προσημαίνει διὰ τὸ προάγειν τὸν γραμματέα. δούλω <δὲ> οἰκονομίας καὶ πίστεις περιποιεῖ τὸ ὄναρ τοῦτο. ἀστυνομεῖν δὲ ἢ παιδονομεῖν ἢ γυναικονομεῖν φροντίδας καὶ σκυλμοὺς τῷ ἰδόντι περιτίθησι διὰ δημόσια ἢ διὰ παιδία ἢ διὰ γυναῖκας. ἀγορανο-

μεῖν δὲ τοῖς ἐπὶ ἰατρικὴν ὁρμῶσι συμφέρει, καὶ μάλιστα τοῖς διαιτωμένοις διὰ τὸ τροφῆς τὸν ἀγορανόμον προνοεῖσθαι· τοῖς δὲ λοιποῖς ταραχὰς καὶ περιβοησίας σημαίνει. ἐὰν δὲ καὶ πράγματα ποιῇ καὶ δαπάνας ἀχρήστους, πάντως [δὲ] καὶ ψόγους ἔξει· οὐ γὰρ ἔστιν ἀγορανομοῦντα

ἄνευ τούτων διάγειν. ἐπιδόσεις δὲ δημοσίας ἐπιδιδόναι παρ' ἑαυτοῦ τοῖς μὲν νοσοῦσι θάνατον προαγορεύει καὶ τῆς οὐσίας σκορπισμόν καὶ διάλυσιν, τοῖς δὲ ἐρρωμένοις ταραχὰς καὶ περιβοησίας. μόνοις δὲ τοῖς παντελῶς ἀποροῖς ἀγαθόν ἐστὶ καὶ κερδοφόρον τὸ ὄναρ· οὐ γὰρ ἔστι πολλοῖς ἐπιδιδόναι μὴ οὐχὶ πολλὰ ἔχοντα. ἀγαθόν δὲ καὶ σκηنيκοῖς καὶ θυμελικοῖς καὶ πᾶσι τοῖς εἰς ὄχλον καθιεῖσιν ἑαυτοῦς· τιμὴν γὰρ πολλὴν [πρὸς τοὺς ὄχλους] κτήσασθαι σημαίνει· εὐφημοῦνται γὰρ οἱ τὰς ἐπιδόσεις δίδόντες. διδομένης δὲ ἐπιδόσεως δοκεῖν λαμβάνειν ἀγαθόν, μὴ λαμβάνειν δὲ πονηρὸν πᾶσιν, ἐὰν τε δημοσία ἢ ἐπίδοσις ἢ ἐὰν τε ἰδιωτικὴ· θάνατον γὰρ ἀντικρυσ προαγορεύει, ἐπεὶ μηκέτι τοῖς ἀποθανοῦσιν ἢ ἐπίδοσις δίδοται. οἶδα δὲ τινα εἰς Ὀλύμπια ἀνιόντα ἐπὶ τῷ ἀγωνί-σασθαι, ὃς ἔδοξε τοὺς Ἑλλανοδίκας τοῖς ἀθληταῖς δίδοναι ἄρτους, αὐτῷ δὲ ὑστερήσαντι μηκέτι ἔχειν ὅ τι δοῦναι. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἐδόκουν αὐτὸν οὐ καταλήψεσθαι τὸν ἀγῶνα, ἐμοὶ δὲ δίκαιον ἐδόκει. καὶ δὴ οὕτως ἀπέβη. μετὰ γὰρ τὰς ἀπογραφὰς εὐθέως ἀπέθανεν. οἷα δ' ἂν ἀρχὴ πορφύραν ἢ χρυσὸν τὸν ἄρχοντα ἀναγκάζη φορεῖν, ὕλεθρον τοῖς νοσοῦσι σημαίνει καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει. τὸ δὲ ἱεράσθαι καὶ ἱερωσύνην παρὰ δήμου λαμβάνειν ἀγαθόν πᾶσι πλὴν τῶν ἀποκρυπτομένων· ἐπίσημοι γὰρ οἱ ἱερεῖς. οἷου δ' ἂν ὑπολάβῃ τις θεοῦ ἱερεὺς εἶναι, τοιοῦτον αὐτῷ καὶ τὸ ἀγαθὸν ἀποβήσεται ἢ ἀπὸ τοιοῦτων ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν. συστημάτων δὲ ἢ οἰκίας ἄρχειν ἢ ἐπιτροπεύειν πᾶσι σκυλμοὺς καὶ ἀηδίας βιωτικὰς περιτίθησι, πολλάκις δὲ καὶ ζημίας, μάλιστα δὲ τοῖς δοκοῦσι παρ' ἑαυτῶν φιλοτιμεῖσθαι καὶ δεῖπνα ποιεῖν ἢ ἐπιδόσεις δίδοναι. πᾶσα δὲ ἱερωσύνη καὶ πᾶσα ἀρχή, ἧς μὴ μέτεστι γυναικί, ἐὰν ὑπολάβῃ γυνὴ ἱερατεύειν ἢ ἄρχειν, θάνατον αὐτῇ προαγορεύει· καὶ πάλιν αὖ πᾶσα ἱερωσύνη καὶ πᾶσα ἀρχή, ἧς μὴ μέτεστιν ἀνδρί [διὰ τὸ ἔθος ἢ νόμον], ἐὰν ἀνὴρ ὑπολάβῃ ἱερατεύειν ἢ ἄρχειν, ὁμοίως αὐτῷ προαγορεύει θάνατον.

Πόλεμος καὶ τὰ πολέμου ἔργα πᾶσι ταραχὰς σημαίνει καὶ δυσθυμίας πλὴν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἐξ ὕλων ἢ ἐν

ὄπλοις ἐργαζομένων· τούτοις δὲ εὐπορίαν προαγορεύει. τῶν δὲ ὄπλων τὰ μὲν σκεπαστικὰ πολλὴν ἀσφάλειαν προαγορεύει, οἷον ἀσπίς καὶ κράνος καὶ θώραξ καὶ κνημίδες. τὰ δὲ ἐκηβόλα πολλάκις καὶ ἀκουσίῳ ἀμαρτημάτων αἴτια γίνεται καὶ στάσεως καὶ φιλονεικίας οἷον δόρυ καὶ λόγχη καὶ ἀκόντιον καὶ σφενδόνη. μάχαιρα δὲ καὶ ξίφος τὸν θυμὸν τοῦ ἰδόντος σημαίνουσι καὶ τῶν χειρῶν τὸ ἰσχυρότατον καὶ τῆς γνώμης τὸ τολμηρότατον. ἰδίως δὲ ἡ ἀσπίς γυναῖκα σημαίνει καὶ ἡ περικεφαλαία· πλουσίαν μὲν καὶ εὐμορφον ἢ πολυτελῆς, πενιχρὰν δὲ καὶ ἄμορφον ἢ μὴ πολυτελῆς. στρατολογεῖσθαι δὲ ἢ στρατεύεσθαι τοῖς ὁπασποτοῦν νοσοῦσι θάνατον σημαίνει· καὶ γὰρ ὁ στρατευσάμενος ἐξ ἰδιωτικοῦ μεταβάλλει τὸν ἑαυτοῦ βίον καὶ ἐν ἄλλαις γίνεται διατριβαῖς τὴν πρώτην καταλιπών. πολλάκις δὲ καὶ πρεσβύταις θάνατον προηγόρευσε, τοῖς δὲ λοιποῖς σκυλμούς τε καὶ ἀηδίας καὶ κινήσεις προαγορεύει καὶ ἀποδημίας. ἀργοῖς δὲ καὶ ἀπόροις πράξεις σημαίνει καὶ ἐργασίας· οὔτε γὰρ ἀργὸς ὁ στρατιώτης οὔτε ἐνδεὴς ἐστὶ. δούλοις δὲ ἐν τιμῇ μὲν γενέσθαι σημαίνει, μηδέπω δὲ ἐλευθερωθῆναι· πολλοὶ δὲ καὶ ἐλευθερωθέντες οὐδὲν ἥττον ἐδούλευσάν τε καὶ ὑπετάγησαν· καὶ γὰρ εἰ καὶ ἐλεύθερος ὁ στρατιώτης, οὐδὲν ἥττον ὑπηρετεῖ.

Μονομαχεῖν δὲ δικάσασθαι σημαίνει ἢ ἄλλην τινὰ στάσιν ἢ μάχην μαχέσασθαι. καὶ γὰρ ἡ πυγμὴ μάχη καλεῖται, εἰ καὶ μὴ δι' ὄπλων γίνεται, ἃ δὴ τὰ ἐγγραφα καὶ δίκαια τῶν μαχομένων σημαίνει· ἀεὶ δὲ τὰ μὲν τοῦ φεύγοντος ὄπλα ἐγκληθῆναι σημαίνει, τὰ δὲ τοῦ διώκοντος ἐγκαλέσαι. ἐτήρησα δὲ ἐγὼ πολλάκις καὶ γάμον τὸ τοιοῦτον ὄναρ προαγορεύσαν γυναϊκὸς τοιαύτης, οἷα ἂν <τις> ἢ ὄπλα ἔχων <ἢ> οἶω ἂν τις ὑπολάβῃ πυκτεύειν. ἐπειδὴ δὲ ἄνευ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν οὐκ ἂν εἴη σαφῶς παραστήσαι τὰς ἀποδείξεις, χρήσομαι καὶ τοῖς ὀνόμασιν. οἷον εἰ μὲν θρακὶ πυκτεύοι τις, λήψεται γυναῖκα πλουσίαν <καὶ> πανοῦργον καὶ φιλόπρωτον· πλουσίαν μὲν διὰ τὸ κατεσκεπᾶσθαι τοῖς ὄπλοις, πανοῦργον δὲ διὰ τὸ μὴ ὀρθὸν ἔχειν τὸ ξίφος, φιλόπρωτον δὲ διὰ τὸ ἐπιβαίνειν. εἰ δὲ

τις ** μετ' ἀργυρέων ὄπλων πυκτεύοι, λήψεται γυναῖκα εὐμορφον καὶ ἡρέμα πλουσίαν καὶ πιστὴν καὶ οἰκουρὸν καὶ πειθομένην τῷ ἀνδρὶ· καὶ γὰρ ὑποβαίνει καὶ ἐσκέπασται, καὶ εὐμορφοτέρα ἢ πανοπλία αὕτη τῆς προτέρας. εἰ δὲ σεκούτορι, εὐμορφον μὲν λήψεται γυναῖκα καὶ πλουσίαν, μεγάλη δὲ φρονούσαν ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ καὶ διὰ τοῦτο καταφρονούσαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ κακῶν πολλῶν αἰτίαν ἐσομένην· ἀεὶ γὰρ διώκει. εἰ δὲ ῥητιαρίῳ, λήψεται γυναῖκα ἄπορον καὶ ἐρωτικὴν καὶ φοιτάδα <καὶ> ῥᾶστα τῷ βουλομένῳ πλησιάζουσιν. ἵππευς δὲ τὴν γυναῖκα πλουσίαν μὲν εἶναι λέγει καὶ εὐγενῆ, φρενῶν δὲ οὐ μετέχουσιν. ὁ δὲ ἀσσιδάριος ἀργὴν καὶ μωρὰν εἶναι τὴν γυναῖκα σημαίνει, ὁ δὲ προβοκάτωρ εὐμορφον μὲν καὶ χαρίεσσαν, λαμυρὰν δὲ καὶ ἐρωτικὴν. διμάχαιρος δὲ καὶ ὁ λεγόμενος ἀρβήλας ἦτοι φαρμακὸν ἢ ἄλλως κακώτροπον ἢ ἄμορφον εἶναι τὴν γυναῖκα σημαίνουσι. ταῦτα οὐ πιθανεύομενος οὐδὲ κατὰ τὸ εἶκος συντιθεὶς λόγους γράφω, ἀλλὰ ἀπὸ πείρας τῶν ἐκάστοτε ἀποβαινόντων πολλάκις ἐτήρησα.

Θύειν θεοῖς τὰ νενομισμένα ἐκάστω ἀγαθὸν πᾶσιν· ἢ γὰρ τυχόντες ἀγαθῶν ἢ κακὰ φυγόντες ἄνθρωποι θεοῖς θύουσι. τὰ δὲ ἀνόσια ἢ μὴ νενομισμένα ἱερεῖα θύειν θεοῖς μῆνιν τῶν θεῶν οἷς ἔθυσέ τις προαγορεύει. ἄλλους δὲ θύοντας ἰδεῖν πονηρὸν τῷ νοσοῦντι, κἂν Ἀσκληπιῷ θύοντας ἴδῃ, διὰ τὴν τοῦ θυομένου ἱερείου ἀναίρεσιν· θάνατον γὰρ σημαίνει. στεφανοῦν δὲ θεοὺς ἄνθεσι καὶ κλάδοις τοῖς προσήκουσι καὶ νενομισμένοις ὁσίοις εἶναι ἀγαθὸν πᾶσιν, οὐκ ἄνευ μέντοι φροντίδων ἀποβησόμενον. δούλῳ δὲ παραινεῖ τὸ τοιοῦτο πείθεσθαι τῷ δεσπότῃ καὶ τὰ ἐκεῖνῳ κεχαρισμένα ποιεῖν. ἐκμάσσειν δὲ ἀγάλματα θεῶν ἢ ἀλείφειν ἢ καθαίρειν ἢ σαροῦν τὰ πρὸ τῶν ἀγαλμάτων καὶ ῥαίνειν τὰ περὶ τοὺς ναοὺς ἡμαρτηκέναι τι εἰς αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς θεοὺς σημαίνει. οἶδα δὲ τινα ἐπὶ τούτῳ τῷ ὀνειρῷ ἐπιωρκεκότα τοῦτον τὸν θεόν, οὐδ' ἐδόκει τὸ ἀγαλμα καθαίρειν. καὶ τοῦτο ἦν ὅπερ προηγόρευεν αὐτῷ ὁ ὄνειρος, δεῖν ἱκετεύειν τὸν θεόν. συντρίβειν δὲ θεῶν ἀγάλματα καὶ ἐκβάλλειν τῆς οἰκίας ἰδρυμένα ἔνδον ἢ καταρρίπτειν ναὸν ἢ τι τῶν οὐχ ὁσίων ἐν ναῷ ποιεῖν

πονηρὸν ἂν εἶη πᾶσι καὶ περιστάσεις μεγάλας σημαίνει· οἱ γὰρ ἐν μεγάλας συμφοραῖς γενόμενοι καὶ τῆς πρὸς θεοὺς εὐσεβείας ἀπίστανται. αὐτόματοι δὲ οἱ θεοὶ ἀπαλλασσόμενοι καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν συμπίπτοντα θάνατον τῷ ἰδόντι ἢ τινι τῶν αὐτοῦ προαγορεύει. θεοὶ <δὲ> θεοῖς θύοντες ἔρημον τὸν οἶκον τοῦ ἰδόντος ἔσσεσθαι σημαίνουσιν· ὡς γὰρ οὐκ ὄντων ἀνθρώπων ἑαυτοῖς θύουσι. κινούμενα δὲ τὰ τῶν θεῶν ἀγάλματα πᾶσι φόβους καὶ ταραχὰς σημαίνει πλὴν τῶν δεδεμένων καὶ τῶν ἀποδημεῖν προηρημένων· τούτων γὰρ οὐδὲ μὲν λυθῆναι σημαίνει, ἵνα εὐκίνητοι γένωνται, οὐδὲ κινεῖ τῆς ἔδρας καὶ ἐξάγει.

Τῶν θεῶν οἱ μὲν εἰσι νοητοὶ οἱ δὲ αἰσθητοί· νοητοὶ μὲν οἱ πλείους, αἰσθητοὶ δὲ ὀλίγοι. δείξει δὲ ἔτι ὁ ἐπιὼν λόγος ἀκριβέστερον. φανερὸν δὲ τῶν θεῶν τοὺς μὲν Ὀλυμπίους εἶναι, οὐδὲ καὶ αἰθερίους καλοῦμεν, τοὺς δὲ οὐρανίους, τοὺς δὲ ἐπιγείους, τοὺς δὲ θαλασσίους καὶ ποταμίους, τοὺς δὲ χθονίους, <τοὺς δὲ περὶ τούτων>. αἰθέριοι μὲν οὖν λέγοντο ἂν εἰκότως Ζεὺς <καὶ> Ἥρα καὶ Ἀφροδίτη ἢ Οὐρανία καὶ Ἄρτεμις καὶ Ἀπόλλων καὶ Πῦρ τὸ αἰθέριον καὶ Ἀθηνᾶ· οὐρανιοὶ δὲ Ἥλιος καὶ Σελήνη καὶ ἄστρα καὶ νέφη καὶ ἄνεμοι καὶ τὰ ὑπὸ τούτων συνιστάμενα παρήλια καὶ δοκίδες καὶ σέλας καὶ Ἴρις. εἰσι δὲ οὗτοι αἰσθητοὶ πάντες.

τῶν δὲ ἐπιγείων αἰσθητοὶ μὲν Ἑκάτη καὶ Πᾶν καὶ Ἐπιάλτης καὶ Ἀσκληπιός (οὗτος δὲ καὶ νοητὸς ἅμα λέγεται), νοητοὶ δὲ Διόσκοροι καὶ Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος καὶ Ἑρμῆς καὶ Νέμεσις καὶ Ἀφροδίτη <ἢ> πάνδημος <καὶ Ἥφαιστος> καὶ Τύχη καὶ Πειθῶ καὶ Χάριτες καὶ Ὠραι καὶ Νύμφαι καὶ Ἑστία. θαλάσσιοι δὲ νοητοὶ μὲν Ποσειδῶν καὶ Ἀμφιτρίτη καὶ Νηρεὺς καὶ Νηρηίδες καὶ Λευκοθέα καὶ Φόρκυς, αἰσθητοὶ δὲ αὐτὴ ἢ Θάλασσα καὶ Κύματα καὶ Αἰγιαλοὶ Ποταμαὶ τε καὶ Λίμναι καὶ Νύμφαι καὶ Ἀχελῷος. χθόνιοι δὲ Πλούτων καὶ Περσεφόνη καὶ Δημήτηρ καὶ Κόρη καὶ Ἰακχος καὶ Σάραπις καὶ Ἴσις καὶ Ἄνουβις καὶ Ἀρποκράτης καὶ Ἑκάτη <ἢ> χθονία καὶ Ἐριννύες καὶ Δαίμονες οἱ περὶ τούτους καὶ Φόβος καὶ Δεῖμος, οὐδὲ ἔνιοι Ἄρεως υἱεῖς λέγουσιν. αὐτὸν δὲ τὸν Ἄρη πῆ μὲν ἐν τοῖς

ἐπιγείοις πῆ δὲ ἐν τοῖς χθονίοις κατατακτέον. οἱ δὲ περὶ τούτων Ὀκεανὸς καὶ Τηθὺς καὶ Κρόνος καὶ Τιτᾶνες καὶ Φύσις ἢ τῶν ὄλων. εἰ δὲ τινα <ἄλλον> προβαίνων ὁ λόγος ὑπομνήσει τῶν θεῶν, οὐ παραλείψομεν τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον.

Τούτων δὲ τῶν εἰρημένων θεῶν τοῖς μὲν μέγα δυναμένοις ἀνδράσι καὶ γυναιξίν οἱ Ὀλύμπιοι συμφέρουσιν ὀρώμενοι, τοῖς δὲ μετρίοις οἱ οὐράνιοι, τοῖς δὲ πένησιν οἱ ἐπίγειοι. οἱ χθόνιοι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόνοις τοῖς γεωργοῖς καὶ τοῖς λανθάνειν πειρωμένοις εἰσὶν ἀγαθοί, καὶ οἱ θαλάσσιοι καὶ οἱ ποτάμιοι τοῖς ναυτιλλομένοις καὶ τοῖς ἐξ ὕδατος ἢ δι' ὕδατος ἐργαζομένοις. οἱ δὲ περὶ τούτων πονηροὶ πᾶσι πλὴν φιλοσόφων <καὶ μάντεων>· οὗτοι γὰρ καὶ μέχρι <τοῦ> πέρατος τῶν ὄλων τείνουσι τὴν ἑαυτῶν γνώμην.

Περὶ δὲ ἐκάστου αὐτῶν κατ' ἰδίαν εἰπεῖν διδασκαλικώτερον εἶναι μοι δοκεῖ. πρῶτον οὖν περὶ τῶν Ὀλυμπίων ποιήσομαι τὸν λόγον.

Δία ἰδεῖν αὐτὸν ὅποιον ὑπειλήφαμεν ἢ ἀγαλμα αὐτοῦ [ἐν οὐρανῷ] ἔχον τὴν οἰκείαν σκευὴν ἀγαθὸν ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ πλουσίῳ· κρατύνει γὰρ οὐδὲ μὲν τὴν τύχην οὐδὲ τὸν πλοῦτον. νοσοῦντι δὲ σωτηρίαν μαντεύεται, καὶ τοῖς λοιποῖς δὲ ἐστὶν ἀγαθός. αἰεὶ δὲ ἄμεινον ἀτρέμας ἐστῶτα ἢ καθεζόμενον ἐπὶ θρόνου καὶ μὴ κινούμενον τὸν θεὸν ἰδεῖν· εἰ γὰρ κινοῖτο, εἰ μὲν πρὸς ἀνατολάς, ἀγαθὸς ἂν εἶη· εἰ δὲ πρὸς δύσιν, πονηρός, ὥσπερ καὶ ὅταν μὴ τὴν οἰκείαν ἔχη σκευὴν. ὡς γὰρ φησὶν ὁ Πανύασις, ἄπρακτα καὶ ἀσθενῆ ἔσσεσθαι τοῦ ἰδόντος τὰ πράγματα προαγορεύει.

Ἥρα δὲ γυναιξὶ <μὲν> τὰ αὐτὰ τῷ Διὶ σημαίνει, ἀνδράσι δὲ ἥττονα. τὰ δὲ αὐτὰ τῇ Ἥρᾳ καὶ ἡ Ἥρα σημαίνει.

Ἄρτεμις τοῖς φοβουμένοις ἀγαθῆ· διὰ γὰρ τὸ ἄρτεμης, ὅπερ ἐστὶν ὑγιές, ἀφόβους αὐτοὺς διαφυλάττει. καὶ γυναιξὶ τικτούσαις ἀγαθῆ ἢ θεός· Λοχεῖα γὰρ καλεῖται. κυνηγοῖς δὲ μάλιστα συμφέρει διὰ τὴν Ἀγροτέραν καὶ ἀλιεῦσι διὰ τὴν Λιμνᾶτιν. δραπέτας δὲ καὶ τὰ ἀπολλύμενά φησὶν εὐρεθήσεσθαι· οὐδὲν γὰρ τὴν θεὸν διαφεύγει. αἰεὶ δὲ ἢ μὲν Ἀγροτέρα καὶ Ἐλαφιβόλος πρὸς πράξεις ἐπιτηδειότερα

αὐτῷ ἔστιν. οὔτε διδούς τι ὁ Ἥλιος οὔτε ἀφαιρούμενος ἀγαθὸς ἂν εἴη· διδούς μὲν γὰρ σημαίνει κινδύνους, ἀφαιρούμενος δὲ ὄλεθρον. ἀεὶ δὲ ἄμεινον ἄγαλμα ἰδεῖν τοῦ θεοῦ τούτου ἐν ναῷ ἰδρυμένον ἐστὸς ἐπὶ βάσεως ἢ αὐτὸν τὸν θεὸν ὁποῖος νενόμισται· καὶ γὰρ τὰ ἀγαθὰ τελειότερα προαγορεύει τὸ τοιοῦτον ὄναρ καὶ τὰ κακὰ ἥττονα. οἷος δὲ ἔστι καὶ οἷος βλέπεται ἐν οὐρανῷ φαινόμενος, καὶ οὕτως ἀγαθὸς ἂν εἴη.

Σελήνη γυναικῶς σημαίνει τοῦ ἰδόντος καὶ μητέρα· τροφὸς γὰρ εἶναι νενόμισται. καὶ θυγατέρα καὶ ἀδελφήν· Κόρη γὰρ καλεῖται. καὶ χρήματα καὶ εὐπορίαν καὶ πραγματείαν ** ψηφίζεται. καὶ πλοῦν· πρὸς γὰρ τὴν ταύτης κίνησιν καὶ οἱ κυβερνήται ναυτίλλονται. καὶ ἀποδημία· ἔστι γὰρ ἀεικίνητος. καὶ τὰ τοῦ ἰδόντος ὄμματα, ὅτι τοῦ ὄραν καὶ αὐτὴ ἔστιν αἰτία καὶ δέσποινα. κοινὸν γὰρ πάντες οἱ θεοὶ λόγον ἔχουσι πρὸς δεσπότης· οἱ μὲν ἄρσενες πρὸς ἄρσενας αἰ δὲ θήλειαι πρὸς θηλείας· ὀρθῶς γὰρ καὶ τοῦτο τὸ παλαιὸν ἔχει 'τὸ κρατοῦν δύναμιν ἔχει θεοῦ.' ἐὰν μὲν οὖν ἐπὶ τὸ κρεῖττον [καὶ ἥδιον] τρέπεται ἢ Σελήνη, τὴν ἀπὸ τούτων ἢ διὰ τούτων ὠφέλειαν σημαίνει· ἐὰν δὲ ἐπὶ τὸ χεῖρον, τὴν ἀπὸ τούτων ἢ διὰ τούτων βλάβην. ὁμοίως καὶ πλείονες φαινόμεναι Σελήναι καὶ ἢ οὐσα ὅταν ἀπολείπη. τὸ δὲ δοκεῖν ἐν τῇ Σελήνῃ τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα βλέπειν ἄπαιδι μὲν υἱοῦ γένεσιν προαγορεύει, γυναικὶ δὲ ἰδούσῃ θυγατρὸς· ὄψονται γὰρ ἐκάτερος ὁμοίαν ἑαυτῷ εἰκόνα, τοῦτ' ἔστι τέκνον. ἀγαθὸν δὲ καὶ τραπεζίταις καὶ δανεισταῖς καὶ ἐρανάρχαις· πολλὰ γὰρ πορίσουσιν. ἀγαθὸν δὲ καὶ τοῖς φαίνεσθαι βουλομένοις· τοὺς δὲ ἀποκρυπτομένους ἐλέγχει. νοσοῦντας δὲ καὶ τοὺς πλοῦζομένους ἀναιρεῖ· τοὺς μὲν ὑδρωπιάσαντας, ἐπεὶ φύσει ἔστιν ὑγρά· τοὺς δὲ ναυαγήσαντας. ὅσα δ' ἂν ἀγαθὰ ὁ Ἥλιος σημαίνῃ, ταῦτα καὶ ἢ Σελήνη. ὁμοίως καὶ ὅσα ἂν κακὰ, ἀεὶ δὲ ἥττονα· καὶ γὰρ αὕτη ἥττόν ἐστι τοῦ Ἥλιου θερμῆ. σημαίνει δὲ τὰ ἀποτελέσματα μὴ ἄνευ θηλυκοῦ προσώπου τελεσθῆναι.

Ἄστέρες ὁμοῦ μὲν πάντες λαμπροὶ καὶ καθαροὶ ὁρώμενοι καὶ πρὸς ἀποδημίαν εἰσὶν ἀγαθοὶ καὶ πρὸς ἄλλας πρά-

ξεις καὶ πρὸς τὰ ἀπόρρητα· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον τῷ Ἥλιῳ ἢ τῇ Σελήνῃ· καὶ γὰρ ἄνευ τούτων ἐκφανεῖς εἰσι, μετὰ δὲ τούτων ἦτοι τέλειον ἀφανεῖς <εἰσιν> ἢ καὶ ἀμαυρότεροι φαίνονται. ἰδίᾳ δὲ ἕκαστος ἢ ἀπὸ τοῦ χρώματος ἢ ἀπὸ τοῦ μεγέθους ἢ ἀπὸ τῆς κινήσεως ἢ ἀπὸ τοῦ σχήματος τοῦ κατὰ τὴν κίνησιν κρινέσθω, εἴ γέ τις μὴ διαμαρτάνειν θέλοι. μάλιστα δὲ ἂν ἀπὸ τοῦ ἐν ἀστεροσκοπίᾳ λόγου τὸ τοιοῦτο σαφέστερον γένοιτο. τῶν δὲ ἀστέρων ἕκαστον κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ τὰ ἀποτελέσματα ποιεῖ. οἷον τὰ χειμῶνος αἰτία δυσθυμίας καὶ κινδύνους καὶ ταραχὰς σημαίνει, τὰ δὲ εὐδίας αἰτία εὐπραξίας καὶ εὐημερίας καὶ πορισμὸν [σημαίνει]. τὰ δὲ τροπῆς τοῦ καταστήματος αἰτία τὰ <μὲν> θερινὰ τὴν ἐπὶ τὰ βελτίονα μεταβολὴν σημαίνει, τὰ δὲ χειμερινὰ τὴν ἐπὶ τὰ χεῖρονα. ἤδη δὲ αὐτῶν ἕνια καὶ τοῖς μύθοις τοῖς περὶ αὐτὰ τὰς ἀποβάσεις ὁμοίας ἐπιφέρει. περὶ ὧν ἐκάστου λέγειν μακρὸν ἂν εἴη, καὶ ταῦτα τοῦ περὶ αὐτὰ λόγου ἐγνωσμένου πρὸς πάντων τῶν γε μὴ ἀπαιδευτῶν. ἀστέρες ἐκλείποντες τοῦ οὐρανοῦ πλουσίοις μὲν πενίαν πολλὴν καὶ ἐρημίαν σημαίνουσιν· ἔοικε γὰρ ὁ μὲν οὐρανὸς τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἰδόντος, οἱ δὲ ἀστέρες τοῖς κατὰ τὴν οἰκίαν κτήμασί τε καὶ ἀνθρώποις· πένησι δὲ ὄλεθρον μαντεύονται. μόνοις δὲ ἂν εἴη τὸ τοιοῦτον ὄναρ ἀγαθὸν τοῖς μέγα τι κακὸν βουλομένοις ποιεῖν· ἀνύσουσι γὰρ, καὶ εἰ μεγάλοις ἐπιχειροῦσιν. ἤκουσα δὲ τινος λέγοντος ὡς ἄρα ἐδόκει τις τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ ἐκλελοιπέναι, καὶ φαλακρὸς ἐγένετο· ὃν γὰρ ἔχει λόγον ὁ οὐρανὸς πρὸς τὸν ὅλον κόσμον, τὸν αὐτὸν καὶ ἢ κεφαλὴ πρὸς τὸ σῶμα, καὶ πάλιν ὃν ἔχουσι λόγον οἱ ἀστέρες πρὸς τὸν οὐρανόν, τὸν αὐτὸν καὶ αἰ τρίχες πρὸς τὴν κεφαλὴν. οὔτε δὲ καταπίπτοντες εἰς γῆν οἱ ἀστέρες εἰσὶν ἀγαθοὶ (πολλῶν γὰρ ὄλεθρον μαντεύονται, καὶ ἀξιολόγων μὲν ἀνδρῶν οἱ μεγάλοι, λιτῶν δὲ καὶ ἀσήμων οἱ λεπτοὶ καὶ ἀμαυροὶ) οὔτε τὸ δοκεῖν κλέπτειν ἀστέρων ἀγαθόν· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἱερόσυλοι ἐπὶ τούτῳ τῷ ὀνείρῳ οἱ ἰδόντες ἐγένοντο. οὐ μὴν ἔλαθόν γε ἀλλὰ ἐάλωσαν· ἔπραξαν μὲν γὰρ ἃ ἐβούλοντο διὰ τὸ καὶ τῶν ἀστέρων κεκρατηκέναι, ἐάλωσαν δὲ διὰ τὸ τοῖς ὑπὲρ

ἄνθρωπον ἐπιχειρεῖν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἐσθίειν δοκεῖν ἀστέρας ἀγαθὸν οὐδενὶ πλὴν μάντεων καὶ τῶν τὰ οὐράνια διασκεπτομένων· τούτοις γὰρ ἐργασίαν σημαίνει καὶ πολλὴν πρόσκτησιν· τοῖς δὲ λοιποῖς ὄλεθρον μαντεύεται. πονηρὸν δὲ καὶ τὸ ὑπὸ στέγην ἰδεῖν ἀστέρας· ἢ γὰρ τὴν οἰκίαν ἔρημον γενομένην ἀποστεγασθῆναι σημαίνει, ἵνα καὶ ἔνδον οἱ ἀστέρες φαίνονται, ἢ τὸν ἄρχοντα τῆς οἰκίας ἀποθανεῖν. παρήλιοι δὲ καὶ δοκίδες καὶ σέλας καὶ οἱ λεγόμενοι κομήται ἀστέρες καὶ οἱ πωγωνία τὰ αὐτὰ σημαίνουσιν ἅ καὶ οἱ ὑπὲρ ἀέρα ὀραθέντες εἰώθασιν ποιεῖν.

Ἴρις δεξιὰ μὲν ὀρωμένη ἀγαθὴ, εὐώνυμος δὲ πονηρά. δεξιὰν δὲ καὶ εὐώνυμον οὐ πρὸς τὸν ὀρώντα χρὴ νοεῖν, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἥλιον. ὅπως δ' ἂν φαίνηται, ἀεὶ τοῖς ἐν πενία πολλῇ ἢ ἄλλῃ τινὶ περιστάσει οὖσιν ἀγαθὴ νομιζέσθω· καὶ γὰρ αὐτὴ τρέπει ἀεὶ τὸ κατάστημα καὶ τὸ περιέχον ἄλλοιοί. πᾶσι δὲ τοῖς ἐν περιστάσει οὖσιν ἀγαθαὶ <αἱ> τῶν καθεστώτων μεταβολαί.

Νέφη τὰ μὲν λευκὰ εὐπραξίας ἐστὶ σημαντικά [ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν ἀναφερόμενα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἀποδημίαν σημαίνει καὶ τοὺς ἀποδημοῦντας ἄγει] καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει, τὰ δὲ πυρρὰ ἀπραξίας ἐστὶ σημαντικά καὶ τὰ ζοφώδη δυσθυμίας καὶ τὰ μέλανα χειμῶνος ἢ λύπης.

Ἄνεμοι πρῶως καὶ ἡρέμα πνέοντες ἀγαθοί, λάβροι δὲ καὶ βίαιοι σημαίνουσιν ἀνθρώπους ἀηδεῖς καὶ ἀγνώμονας, λαίλαπες δὲ καὶ οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι κινδύνους ἐπιφέρουσι καὶ μεγάλας ταραχάς. χρὴ δὲ καὶ τοῦτο σκοπεῖν, ὅτι οἱ μὲν συννεφῇ ποιοῦντες τὸν ἀέρα πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις εἰσὶ πονηροί, μόνοις δὲ τοῖς ἀποκρυπτομένοις ἀγαθοί· οἱ δὲ αἰθρίας αἴτιοι τὰναντία σημαίνουσιν. ἀεὶ δὲ τοῖς ἀποδημους προσδοκῶσιν οἱ ἀπὸ τῶν κλιμάτων ἐκείνων, οὗ εἰσιν οἱ ἀπόδημοι, πνέοντες εἰσιν ἀγαθοί, οἱ δὲ ἐναντίοι κατέχουσι τοὺς ἀποδήμους. ταῦτα μὲν περὶ τῶν οὐρανίων· περὶ δὲ τῶν ἐπιγείων θεῶν ὧδε κρίνειν προσήκει.

Οἱ μὲν αἰσθητοὶ θεοὶ φόβων καὶ κινδύνων καὶ περιστάσεων εἰσὶ σημαντικοί· καὶ γὰρ μεθ' ἡμέραν ἐπιφερόμενοι τῶν τοιούτων αἴτιοι καθίστανται· σημαίνει δὲ καὶ διάφορα

καὶ οὐδὲν ὅμοιον ἀλλήλοις ἕκαστος φαινόμενος. οἶον Ἐκάτην ἰδεῖν τριπρόσωπον ἐστῶσαν ἐπὶ βάσεως κινήσεις καὶ ἀποδημίας σημαίνει· Ἐνοδία γὰρ ἢ θεὸς καλεῖται. μονοπρόσωπον δὲ ἰδεῖν πονηρὸν πᾶσιν, ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ ξένης τὰ δεινὰ ἢ ἀπὸ ξένου ἐσόμενα προαγορεύει. ἀεὶ δὲ τῶν καθεστώτων κινεῖ τὸν ἰδόντα καὶ οὐκ ἔῃ μένειν ἐν τοῖς αὐτοῖς, οἷα ἂν φαίνηται καὶ ὅποια. κινουμένη δὲ ἢ θεὸς ἢ συναντώσα κατὰ <τὸ> σχῆμα καὶ τὰς ὕψεις καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς κρατούμενα σημαίνει τὰ ἀποτελέσματα. περὶ ὧν λέγειν οὔτε ὄσιον οὔτε ἀσφαλές· εὐδηλος δὲ ὁ λόγος τοῖς μεμνημένοις τῇ θεῷ, οἱ δὲ ἀμύητοι παρὰ τῶν μεμνημένων μανθανέτωσαν.

Πᾶν νομεῦσιν ἀγαθὸς διὰ τὸ νόμιον καὶ κυνηγοῖς διὰ τὸ ἄγριον. τοῖς δὲ λοιποῖς ἀκαταστασίας καὶ θορύβους σημαίνει καὶ ἐφ' οἷς τις μέγα φρονεῖ, ταῦτα αὐτῷ μὴ βέβαια εἶναι· οὐ γὰρ ἀσφαλῶς ὑποκειμένους ἔχει τὰς βάσεις τῶν ποδῶν ὁ θεός. λέγουσι δὲ ἔνιοι ὡς τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίταις ἐστὶν ἀγαθός.

Ὁ δὲ Ἐφιάλτης ὁ αὐτὸς εἶναι τῷ Πανὶ νενόμισται, διάφορα δὲ σημαίνει· θλίβων μὲν γὰρ καὶ βαρῶν καὶ οὐδὲν ἀποκρινόμενος θλίψεις καὶ στενοχωρίας σημαίνει, ὃ τι δ' ἂν ἀποκρίνηται ἐρωτώμενος, τοῦτό ἐστιν ἀληθές. ἐὰν δὲ τι καὶ διδῶ καὶ συνουσιάζῃ, μεγάλας ὠφελείας προαγορεύει, μάλιστα δὲ ὅταν μὴ βαρῆ. ὃ τι δ' ἂν προσιῶν πράξῃ, τοὺς νοσοῦντας ἀνίστησιν· οὐ γὰρ ἀποθανομένῳ πρόσεισί ποτε ἀνθρώπῳ.

Ἄσκληπιὸς ἰδρυμένος μὲν ἐν ναῷ καὶ ἐστῶς ἐπὶ βάσεως ὀρωμένος καὶ προσκυνούμενος ἀγαθὸς πᾶσι· κινούμενος δὲ ἢ προσιῶν ἢ εἰς οἰκίαν εἰσιῶν νόσον καὶ λοιμὸν μαντεύεται· τότε γὰρ μάλιστα τοῖς ἀνθρώποις δεῖ τοῦ θεοῦ τούτου. τοῖς δὲ ἤδη νοσοῦσι σωτηρίαν προαγορεύει· Παιήων γὰρ ὁ θεὸς λέγεται. ἀεὶ δὲ ὁ Ἄσκληπιὸς τοὺς ἐν ταῖς χρείαις συλλαμβανομένους καὶ τοὺς οἰκονομοῦντας τὸν οἶκον τοῦ ἰδόντος δηλοῖ. ἐν δὲ ταῖς δίκαις συνηγόρους σημαίνει.

Διόσκοροι τοῖς πλοῦζομένοις χειμῶνός εἰσιν σημαντικοί, τοῖς δὲ ἐν γῇ οὖσι στάσεων ἢ δικῶν ἢ πολέμου ἢ μεγάλης

νόσου. πάντων δὲ τῶν δεινῶν εἰς τέλος ἀζημίους ἀπαλλάττουσι· σωτήρες γὰρ εἰσιν οἱ θεοί.

Ἡρακλέα μὲν ἰδεῖν <αὐτὸν> ἢ ἄγαλμα αὐτοῦ πᾶσι τοῖς εὐπροαιρέτως καὶ κατὰ νόμον ζῶσιν ἀγαθόν, καὶ μάλιστα ἐὰν πρὸς τινῶν ἀδικῶνται· αἰεὶ γὰρ ὁ θεὸς ὅτε ἦν ἐν ἀνθρώποις ἐπήμυνε τοῖς ἀδικουμένοις καὶ ἐτιμῶρει. τοῖς δὲ παρανομοῦσι καὶ τοῖς ἀδικόν τι πράττουσι πονηρὸς ὁ θεὸς διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. ἀγαθὸς δὲ τοῖς ἐπὶ ἀγῶνα ἢ δίκην ἢ μάχην τινὰ πορευομένοις· Καλλίνικος γὰρ ὁ θεὸς καλεῖται. τὸ δὲ δοκεῖν συνδιατρίβειν τῷ θεῷ καὶ συμπράττειν τι ἢ τροφῆς τῆς αὐτῆς κοινωνεῖν ἢ σκευῆν τὴν αὐτὴν ἔχειν ἢ παρὰ τοῦ θεοῦ τὴν λεοντὴν ἢ τὸ ρόπαλον ἢ ἄλλο τι τῶν ὄπλων λαβεῖν πᾶσιν ἄτοπον καὶ πονηρὸν τετῆρηται, καὶ διὰ μακρᾶς πείρας τῶν τοιούτων ἦλθον. εὐλόγως δὲ καὶ ὀρθῶς ἀποβαίνει εἰς οὐδὲν ἀγαθὸν τὰ τοιαῦτα· ᾧ γὰρ ὁ θεὸς ἐχρήσατο βίῳ, τούτου τῷ ἰδόντι μεταδίδωσιν· ἐπίπονος δὲ καὶ μοχθηρὸς ἐγένετο ὁ τοῦ θεοῦ βίος. ὅτε ἦν ἐν ἀνθρώποις, καὶ εἰ πάνυ λαμπρὸς ἦν καὶ ἔνδοξος, πολλάκις δὲ καὶ τοιούτοις περιπεσεῖν σημαίνει, οἷς καὶ ὁ θεὸς <ὁ> ταῦτα ἔχων <τὰ> ὄπλα περιέπεσε.

Διόνυσος τοῖς γεωργοῖς συμφέρει τοῖς τὸν ξυλικὸν καρπὸν γεωργοῦσι, μάλιστα ἀμπέλους· καὶ καπήλοις δὲ καὶ πᾶσι τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον τεχνίταις. ἀγαθὸς δὲ καὶ τοῖς ἐν περιστάσει τινὶ οὔσι· παῦλαν γὰρ καὶ ἀπαλλαγὴν τῶν δεινῶν σημαίνει δι' αὐτὸ τὸ ὄνομα· ἔστι γὰρ Διόνυσος παρὰ τὸ διανύειν ἕκαστα. τοῖς δὲ ἀβρὸν τὸν βίον ζῶσι καὶ μάλιστα παισὶ ταραχᾶς καὶ κινδύνους καὶ ἐπιβουλᾶς καὶ περιβοήσεις σημαίνει διὰ τὴν περὶ τὸν θεὸν ἱστορίαν καὶ διὰ τὸν φυσικὸν λόγον <τοῦ> Διονύσου· οὐδὲν μέντοι ἦττον καὶ τούτους σώζει καὶ οὐκ ἐὰ διαφθαρήναι. ὀδεύουσι δὲ καὶ πλέουσιν ἄντικρυς καὶ διαρρήδην ληστηρίων προσβολᾶς σημαίνει καὶ τραύματα καὶ κατακοπᾶς. ὁ δὲ χορὸς ὁ περὶ τὸν Διόνυσον, οἶον Βάκχοι καὶ Βάκχαι καὶ Βασσάραι καὶ Σάτυροι καὶ Πάνες καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶν ὅμοια ὀνόματα καὶ ὁμοῦ πάντες καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος μεγάλας ταραχᾶς καὶ κινδύνους καὶ περιβοησίας σημαίνουσι πλὴν τοῦ Σειληνοῦ· οὗτος δὲ μόνος ἀγαθὸς ἂν εἴη πᾶσι τοῖς

ἐπὶ τὸ πράττειν ὀρμωμένοις καὶ τοῖς φοβουμένοις. χορεύειν δὲ τῷ θεῷ ἢ θυρσοφορεῖν ἢ δένδροφορεῖν ἢ ἄλλο τι τῶν κεχαρισμένων τῷ θεῷ πράττειν πᾶσι πονηρὸν πλὴν δούλων· οἷς μὲν γὰρ διὰ τὴν ἔκστασιν τῶν φρενῶν καὶ τὴν παρακοπὴν ἀφροσύνην καὶ βλάβην προαγορεύει, οἷς δὲ διὰ τὸ ἀνεπίστρεπτον τῶν ἐντυγχανόντων καὶ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ προσηγορίαν καὶ εὐχαριστίαν ἐλευθερίας ἐστὶ σημαντικόν.

Ἐρμῆς ἀγαθὸς τοῖς ἐπὶ λόγους ὀρμωμένοις καὶ ἀθληταῖς καὶ παιδοτρίβαις καὶ πᾶσι τοῖς ἐμπορικὸν <τὸν> βίον ἔχουσι καὶ ζυγοστάταις διὰ τὸ πάντας τοὺς τοιούτους ἐπικουροῦν τὸν θεὸν νομίζειν. καὶ τοῖς ἀποδημεῖν βουλομένοις· πτηνὸν γὰρ ὑπειλήφραμεν εἶναι τὸν θεόν. τοῖς δὲ λοιποῖς ἀκαταστασίας καὶ θορύβους προαγορεύει. νοσοῦντας δὲ ἀναιρεῖ διὰ τὸ ψυχοπομπὸς νενομίσθαι. Ἐρμῆς ὁ τετράγωνος <καὶ> σφηνοπῶγων φιλολόγοις μόνους συμφέρει, ὁ δὲ τετράγωνος καὶ ἀγένειος οὐδὲ τούτοις συμφέρει· τὸ γὰρ περικεκομμένον αὐτοῦ τῶν περὶ τὸν ἰδόντα πάντων ὄλεθρον μαντεύεται.

Νέμεσις αἰεὶ τοῖς κατὰ νόμον ζῶσιν ἀγαθὴ καὶ μετρίως ἀνθρώποις καὶ φιλοσόφοις· τοῖς δὲ παρανομοῦσι καὶ τοῖς ἐπιτιθεμένοις τισὶ καὶ τοῖς μεγάλων ἀρχομένοις πραγμάτων ἐναντία καθίσταται καὶ ἐμπόδιος τῶν ἐπιχειρουμένων· 'νεμεσᾶν' γὰρ καλοῦμεν καὶ τὸ ἐμποδῶν ἴστασθαι τοῖς πραττομένοις κατὰ γνώμην. λέγουσι δὲ τινες ὅτι ἡ θεὸς αὕτη τὰ μὲν ἀγαθὰ ἐπὶ τὸ χεῖρον τρέπει, τὰ δὲ κακὰ ἐπὶ τὸ βέλτιον.

Ἀφροδίτη ἢ μὲν πάνδημος ἀγύρταις καὶ καπήλοις καὶ ζυγοστάταις καὶ θυμελικοῖς καὶ ἰατροῖς καὶ σκηνηκοῖς πᾶσι καὶ ἐταίραις ἀγαθὴ· γυναιξὶ δὲ οἰκοδεσποίναις αἰσχύνην καὶ βλάβην προαγορεύει καὶ τοὺς γῆμαι προηρημένους κωλύει, ὡς κοινῆς ἐσομένης τῆς γυναικός. ἢ δὲ οὐρανία, περὶ ἧς ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ ἐκὼν παρέλιπον, ἵνα μὴ διασπῶτο ὁ λόγος, τὰ ἐναντία τῇ πανδήμῳ σημαίνει. μάλιστα δὲ ἀγαθὴ πρὸς γάμους καὶ κοινωνίας καὶ πρὸς τέκνων γονάς. συνδυασμῶν γὰρ καὶ ἐπιγονῶν ἐστὶν αἰτία. ἀγαθὴ δὲ καὶ γεωργοῖς· φύσις γὰρ καὶ μήτηρ τῶν ὄλων

εἶναι νενόμισται. ἀγαθὴ δὲ καὶ μάντεσι· πάσης γὰρ μαντείας καὶ προγνώσεως εὐρέτις εἶναι νενόμισται. Ἄφροδίτη ἢ πελαγία ναυκλήροις καὶ κυβερνήταις καὶ πᾶσι τοῖς ναυτιλλομένοις ἀγαθὴ τετήρηται καὶ πᾶσι τοῖς βουλομένοις ἀποδημῆν διὰ τὸ τῆς θαλάσσης ἀεικίνητον· τοὺς δὲ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ μένειν προηρημένους καὶ μὴ βουλομένους ἀναγκάζει κινεῖσθαι. Ἄφροδίτην ἰδεῖν ἀναδυομένην τοῖς πλέουσι πολὺν χειμῶνα καὶ ναυάγιον ἐσόμενον προαγορεύει· οὐδὲν δὲ ἦττον σώζει καὶ τὰ ἀπηλπισμένα τῶν πραγμάτων τελειοῖ. ἀεὶ δὲ ἀγαθὴ νενόμισται ἢ μέχρι ζώνης τὰ κάτω ἐσκεπασμένα ἔχουσα διὰ <τὸ> τοὺς μαζοὺς, οἳ εἰσι τροφιμώτατοι, γυμνοὺς ἔχειν καὶ ἐπιδείκνυσθαι. ἢ δὲ ὄλη γυμνὴ ἑταίραις μόναίς ἀγαθὴ καὶ ἐργασίας σημαντική· πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ αἰσχύνην προαγορεύει.

Ἦφαιστος τὰ μὲν αὐτὰ τῷ πυρὶ σημαίνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μόνον δὲ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει, καὶ μάλιστα μοιχείας διὰ τὴν περὶ αὐτὸν ἱστορίαν. χειρῶναξι δὲ ἐστὶν ἀγαθὸς πᾶσι καὶ τοῖς γῆμαι καὶ κοινωνῆσαι βουλομένοις διὰ τὴν σύμπνοιαν τῶν φυσῶν καὶ τὰ ἐνούμενα σίδηρα.

Τύχη δὲ ἢ μὲν ἐπὶ κυλίνδρου ἐστῶσα πονηρὰ πᾶσι διὰ τὸ τῆς βάσεως ἐπικίνδυνον, ἢ δὲ τὸ πηδάλιον κρατοῦσα κινήσεις προαγορεύει· οὐδεμία γὰρ πηδαλίου χρεῖα ἄνευ κινήσεως. ἀεὶ δὲ ἀγαθὴ ἢ καθεζομένη ἢ κατακεκλιμένη· τὸ ἀσφαλὲς γὰρ καὶ τὸ βέβαιον διὰ τοῦ σχήματος ἐπιδείκνυσιν. ὅσῳ δ' ἂν πολυτελεστέρα καὶ εὐμορφοτέρα φαίνεται, τοσοῦτω βελτίων νομιζέσθω. λέγουσι δὲ ἔνιοι ὡς ἢ πολυτελῆς καὶ σφόδρα κεκοσμημένη Τύχη, <καὶ> μάλιστα γὰρ ὅταν μὴ ὡς ἀγάλμα ἀλλ' ὡς αὐτὴ ἢ Τύχη φαίνεται, πενίας ἐστὶ σημεῖον· ὡς γὰρ εἰκὸς ἑαυτῆς ἐπιμελουμένη ἀμελεῖ τῶν ἀνθρώπων· ἢ δὲ λιτῶς ἔχουσα καὶ ἀμελοῦσα ἑαυτῆς πλοῦτον καὶ τρυφήν προαγορεύει· φανερόν γὰρ ὡς οὐχ ἑαυτῆς ἀλλὰ τῶν ἀνθρώπων προνοεῖ. ἐμοὶ δὲ οὐκ εἰκότα λέγειν δοκοῦσιν· ἐστὶ γὰρ ἢ Τύχη οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐτὰ τὰ κτήματα τῶν ἰδόντων.

Πειθῶ δὲ καὶ Χάριτες καὶ Ὠραι καὶ Νύμφαι πρὸς πάντα καὶ πᾶσιν εἰσιν ἀγαθαί, Ἀριστοβούλη δὲ καὶ Εὐνομία τὰ αὐτὰ τῇ Νεμέσει σημαίνουσι.

Ἔστια αὐτὴ τε καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῆς πόλεως μὲν τὴν βουλήν καὶ τὴν ἐνθήκην σημαίνει τῶν προσόδων, ιδιώταις δὲ αὐτὸ τὸ ζῆν, ἄρχοντι δὲ καὶ βασιλεῖ τὴν τῆς ἀρχῆς δύναμιν. περὶ δὲ θαλασσίων καὶ ποταμίων θεῶν ἕκαστα ὧδε ἔχει.

Ποσειδῶν καὶ Ἀμφιτρίτη καὶ Νηρεὺς καὶ Νηρηίδες αὐτοὶ τε ὀρόμενοι καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν ἀτάραχοι καὶ μηδὲν πονηρὸν πράττοντες ἢ λέγοντες ἀγαθοὶ εἰσι πᾶσι τοῖς τὴν θάλασσαν ἐργαζομένοις καὶ τοῖς κινεῖσθαι βουλομένοις, καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς ἐγχειρήσεις οὐδὲν ἦττόν εἰσιν ἀγαθοί, πάντων δὲ μάλιστα τοῖς εἰς ὄχλον προοῦσι συμφωρότατοι τετήρηται· κινούμενοι δὲ ἢ ταρασσόμενοι ἢ κακόν τι λέγοντες ἢ δρῶντες ἢ πάσχοντες ἢ ἀπειλοῦντες τὰ ἐναντία τοῖς προειρημένοις σημαίνουσι. πολλάκις δὲ καὶ σεισμόν καὶ ὕμβρον προηγόρευσαν ἐσόμενον.

Λευκοθέα τοῖς μὲν τὴν θάλασσαν ἐργαζομένοις ἀγαθὴ, πρὸς δὲ τὰ ἄλλα πονηρὰ καὶ λύπης καὶ πένθους σημαντικὴ διὰ τὴν περὶ αὐτὴν ἱστορίαν. Πρωτεὺς δὲ καὶ Γλαῦκος καὶ Φόρκυς καὶ οἱ περὶ τούτους δαίμονες δόλους καὶ ἀπάτας σημαίνουσι διὰ τὸ εὐμετάβολον τῆς ὕψεως. μάντεσι δὲ ἀγαθοί. περὶ δὲ Θαλάσσης καὶ Κυμάτων ἐν τῷ περὶ πλοῦ λόγῳ ἔμπροσθεν ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ βιβλίῳ ἐπεμνήσθη. Αἰγιαλοὶ δὲ καὶ Ἡρόνες ἐλπίδων εἰσι σημαντικοὶ καὶ τοῖς κάμνουσι σωτηρίας· καὶ γὰρ οἱ ἐν μεγάλῳ χειμῶνι γενόμενοι, ἐπὶ ἴδωσιν αἰγιαλόν, ἐν ἡδίςταις ἐλπίσι γίνονται σωτηρίας. Ποταμοὶ δὲ καὶ Λίμναι καὶ Νύμφαι αἱ ἐφυδριάδες ἀγαθοὶ πρὸς παίδων γονήν. ἀκριβέστερον δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ εἴρηκα. Ἀχελῷος δὲ τὰ αὐτὰ τοῖς ποταμοῖς καὶ παντὶ ποτίμῳ ὕδατι σημαίνει καὶ ἰσχυρότερα τὰ ἀποτελέσματα ποιεῖ. ἐπειδὴ δὲ περὶ τούτων κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον εἴρηται, λοιπὸν ἂν εἴη περὶ χθονίων θεῶν εἰπεῖν καὶ τῶν πέριξ <τούτων>.

Πλούτων καὶ Περσεφόνη τοῖς φοβουμένοις εἰσιν ἀγαθοί· ἄρχουσι γὰρ τῶν οὐκέτι φοβουμένων· ἀγαθοὶ δὲ καὶ πένησι· πλοῦτον γὰρ καὶ πρόσκτησιν σημαίνουσι διὰ τὸ ἀνευδεῆς τῶν ὑποτεταγμένων αὐτοῖς· ἀγαθοὶ δὲ καὶ τοῖς γῆν πρίασθαι βουλομένοις καὶ τοῖς ἐπὶ τὸ ἄρχεῖν ὀρωμένοις· πολλῶν

γάρ ἄρχουσιν οἱ θεοὶ οὗτοι. καὶ πρὸς τὰς μυστικὰς <δὲ> καὶ ἀπορρήτους χρείας ἀγαθοὶ τετήρηται. πράττοντες δὲ τι δεινὸν ἢ ἀπειλοῦντες τὰ ἐναντία σημαίνουσι.

Δημήτηρ δὲ καὶ Κόρη καὶ ὁ λεγόμενος Ἴακχος τοῖς μεμνημένοις ταῖς θεαῖς ἀγαθὸν τι καὶ οὐ τὸ τυχὸν ἐσόμενον σημαίνουσι· τοῖς δὲ ἀμυήτοις πρότερόν τινα φόβον καὶ κίνδυνον ἐπάγουσιν, εἶτα δὲ οὐδὲν ἦττον τελειοῦσι καὶ τὸ ἀγαθόν. γεωργοῖς δὲ καὶ τοῖς κτήσασθαι γῆν προηρημένοις ἀγαθαί· κρατήσιν γὰρ τῆς γῆς καὶ δεσπόσειν προσημαίνουσι. καὶ τοὺς νοσοῦντας ἀνιστᾶσι καὶ σώζουσι· καρπῶν γὰρ εἰσιν ἀνθρώποις χρησίμων αἴτιαι, ὧν τοῖς ἀποθανοῦσιν οὐ μέτεστιν. ἔτι καὶ τὴν Δήμητρα τῇ γῇ τὸν αὐτὸν ἔχειν λόγον φασὶν οἱ σοφοί· ζεῖδωρος γὰρ ἡ γῆ καὶ φερέσβιος καλεῖται καὶ βιόδωρος. ἀγαθὴ δ' ἂν εἴη καὶ πρὸς γάμον καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἐγχειρήσεις πάσας κατ' ἰδίαν ὀρωμένη ἢ Δημήτηρ, οὐκέτι δὲ ἡ Κόρη διὰ τὴν περὶ αὐτὴν ἱστορίαν. αὕτη δὲ πολλάκις καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ ἰδόντος κίνδυνον ἐπήνεγκε διὰ τὸ ὄνομα· κόρη γὰρ καλεῖται καὶ ἡ γλῆνη ἢ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ.

Σάραπις καὶ Ἴσις καὶ Ἄνουβις καὶ Ἄρποκράτης αὐτοὶ τε καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν καὶ τὰ μυστήρια καὶ πᾶς ὁ περὶ αὐτῶν λόγος καὶ τῶν τούτοις συννάων τε καὶ συμβῶμων θεῶν ταραχὰς καὶ κινδύνους καὶ ἀπειλὰς καὶ περιστάσεις σημαίνουσιν, ἐξ ὧν καὶ παρὰ προσδοκίαν καὶ παρὰ τὰς ἐλπίδας σώζουσιν· αἰεὶ γὰρ σωτήρες <εἶναι> νενομισμένοι εἰσὶν οἱ θεοὶ τῶν εἰς πάντα ἀφιγμένων καὶ <εἰς> ἔσχατον ἐλθόντων κίνδυνον, τοὺς δὲ ἤδη ἐν τοῖς τοιοῦτοις ὄντας αὐτίκα μάλα σώζουσιν. ἐξαιρέτως δὲ τὰ μυστήρια αὐτῶν πένθους ἐστὶ σημαντικά· καὶ γὰρ εἰ <καὶ> ὁ φυσικὸς αὐτῶν λόγος ἄλλο τι περιέχει, ὃ γε μυθικὸς καὶ ὁ κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦτο δείκνυσιν·

Ἐκάτη <ἦ> χθονία καὶ Ἐρινύες καὶ Δαίμονες οἱ περὶ τούτους φοβεροὶ καὶ τοῖς δικαιοπραγοῦσι, τοὺς δὲ παρανομούντας καὶ τοὺς ἐπιτιθεμένους τισὶ διαφθείρουσι. τὰ <δ'> αὐτὰ τούτοις καὶ ἡ λεγομένη Μήτηρ θεῶν <σημαίνει>. αὕτη καὶ θορύβους καὶ πένθη καθ' ἑαυτὴν ὀρωμένη προαγορεύει καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει, γεωργοῖς δὲ ἐστὶν ἀγαθῆ·

γῆ γὰρ εἶναι νενόμισται.

Δεῖμος καὶ Φόβος Ἄρεος υἱοὶ καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἄρης στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις καὶ μονομάχοις καὶ λησταῖς καὶ κυβευταῖς πᾶσι συμφέρουσι. τοῖς δὲ λοιποῖς μάχας καὶ βλάβας σημαίνουσι· τούτων γὰρ εἰσιν αἴτιοι.

Ἵκεανὸς καὶ Τηθὺς φιλοσόφοις καὶ μάντεσι μόνοις ἀγαθοί, καθὼς ἤδη εἴρηται· τοῖς δὲ λοιποῖς λύπας ἐπιφέρουσιν πλὴν τῶν παρὰ τῷ Ἵκεανῷ ἀναστρεφομένων.

Κρόνος καὶ Τιτᾶνες κακούργοις μὲν δεσμὰ σημαίνουσι καὶ τοὺς ἐπιτιθεμένους τισὶ κωλύουσιν ἀνύσαι, πρὸς δὲ τὰ λάθρα πρασσόμενά εἰσιν ἀγαθοί. οὔτε δὲ γαμεῖν ἐπιτρέπουσιν οὔτε παίδας ἐσομένους προαγορεύουσιν.

Ἡ δὲ τῶν ὄλων Φύσις καὶ Εἰμαρμένη καὶ Πρόνοια καὶ εἴ τι ἄλλο <ὄνομα> τούτοις ἰσοδυναμεῖ, πᾶσιν ἀγαθὰ προαγορεύουσι πλὴν τῶν νοσοῦντων· τούτους δὲ ἀναιροῦσιν, ἐὰν μὴ εὐφημὰ τινα λέγωσι. κοινὸν δὲ λόγον ἔχουσιν οἱ θεοὶ καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν. τούτων δὲ τὰ μὲν ἐξ ὕλης πεποιημένα στερεᾶς τε καὶ ἀσῆπτου ἀγαθὰ ἂν εἴη, οἷον τὰ <ἐκ>

χρυσοῦ πεποιημένα ἢ ἀργύρου ἢ χαλκοῦ ἢ ἐλέφαντος ἢ λίθου ἢ ἠλέκτρου ἢ ἐβένου· τὰ δὲ ἐξ ὕλης ἄλλης πεποιημένα ἀγάλματα ἦττον ἂν εἴη ἀγαθὰ, πολλάκις δὲ καὶ <κακά, οἷον> τὰ γήινα <καὶ> ὀστράκινα καὶ πῆλινα καὶ κήρινα <καὶ> γραπτὰ καὶ τὰ ὅμοια. ἔτι καὶ τοῦτο. ὅσοι ἀγαθὰ σημαίνουσιν, αὐτοὶ τε καὶ τὰ ἀγάλματα <αὐτῶν>, ἀγαθὸν ἂν εἴη μῆτε συντριβόμενα ἰδεῖν μῆτε κατασσόμενα τὰ ἀγάλματα αὐτῶν· <ὅσοι δὲ κακά σημαίνουσιν, αὐτοὶ τε καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν>, ἀφανιζόμενα ἰδεῖν ἀγαθὸν ἂν εἴη τὰ ἀγάλματα αὐτῶν.

Περὶ δὲ Ἡρώων καὶ Δαιμόνων τί δεῖ λέγειν; τὰ γὰρ αὐτὰ τοῖς θεοῖς σημαίνουσι καὶ ἀγαθὰ καὶ κακά, ἦττονα δὲ τῇ δυνάμει. μεμνήσθαι δὲ χρή ὅτι ἕκαστον αὐτῶν τὴν οἰκείαν σκευὴν ἔχειν χρή καὶ μὴ διαλλάσσειν μηδὲ ἀποβάλλειν μηδὲ ἀπλῶς ἐστάναι μηδὲ ἄνευ ὄπλων εἶναι τῶν νενομισμένων, ἐπεὶ ὃ τι ἂν σημαίνωσιν, ἐὰν τε ἀγαθὸν ἐὰν τε κακόν, ἐξαπατῶσι καὶ ψεύδονται.

Γῆ κινουμένη τὰ πράγματα καὶ τὸν βίον τοῦ ἰδόντος

κινηθήσεσθαι σημαίνει, χάσματα δὲ καὶ σεισμοὶ καὶ συμπτώσεις πάντας ἀνθρώπους ἀδικούσι καὶ διαφθείρουν αὐτοὺς ἢ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν. μόνοις δὲ τοῖς ἀποδημεῖν προηρημένοις καὶ τοῖς καταχρέοις αἴσια καὶ δεξιὰ πάντα τὰ τοιαῦτα τετήρηται· τὰ γὰρ διαλυόμενα καὶ συμπίπτοντα οὐκέτι κατέχει ἐν τῇ πρότερά χωρὰ τοὺς ἰδόντας, ὅθεν καὶ δανείων καὶ δεσμῶν ἀπαλλάττει.

Περὶ δὲ τῶν παραλελειμμένων ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς βίβλοις περισσὸν μὲν λέγειν, ἐπειδὴ ἀπὸ τῶν γεγραμμένων κατὰ τὸ ὅμοιον τὰ ἄγραφα τεκμαίρεσθαι χρή· ὅμως δὲ τι εἰρήσεται περὶ αὐτῶν.

Κλίμαξ ἀποδημίας ἐστὶ σημαντικὴ καὶ μεταβάσεως, οἱ δὲ βαθμοὶ αὐτῆς καὶ προκοπὴν σημαίνουσι. λέγουσι δὲ ἔνιοι ὅτι καὶ κίνδυνον σημαίνουσι.

Τάγηνον δὲ ζημίαν σημαίνει καὶ γυναῖκα λίχνον.

Μύλος δὲ ταχεῖαν τῶν σκληρῶν καὶ πονηρῶν πραγμάτων λύσιν καὶ πιστὸν θεράποντα σημαίνει.

Ὅλμος γυναῖκα σημαίνει, ὕπερον δὲ ἄνδρα.

Ἄλεκτρυὼν ἐν μὲν πένητος οἰκίᾳ τὸν οἰκοδεσπότην, ἐν δὲ πλουσίου τὸν οἰκονόμον σημαίνει διὰ τὸ ἀνιστᾶν τοὺς ἔνδον ἐπὶ τὰ ἔργα.

Ὡτιὰ δὲ ἰατροῖς καὶ ζωγράφοις καὶ τοῖς ἀπ' αὐτῶν ποριζόμενοις συμφέρει· τοῖς δὲ λοιποῖς τὰ μὲν ὀλίγα κέρδους ἐστὶ σημαντικὰ διὰ τὸ τρώφιμον, τὰ δὲ πολλὰ φροντίδος καὶ ἀνίας, πολλάκις δὲ καὶ δικῶν, ὅτι τὰ ἐξ αὐτῶν γενώμενα δι' ὅλου σκαλεύει καὶ τὰ κεκρυμμένα ἐρευνᾷ.

Ψιλοῦσθαι καὶ πιττοῦσθαι βλάβας καὶ ζημίας σημαίνει.

Ἔτι καὶ τοῦτο. μεμνήσθαι χρή ὅτι ὅσα τεράστια ἐστὶ καὶ οὐδαμῶς ἐνδεχόμενα καὶ λόγον οὐκ ἔχοντα μεθ' ἡμέραν γενέσθαι, ὡς Ἴπποκένταυρος καὶ Σκύλλα καὶ τὰ ὅμοια, ψευδεῖς τὰς ἐλπίδας καὶ ἀτελέστους ποιεῖ.

Φαίνονται δὲ οἱ θεοὶ ἐν ἀνθρώπων ἰδέᾳ τε καὶ μορφῇ, ἐπειδὴ νενομίκαμεν αὐτοὺς τὰ εἶδη ἡμῖν εἰοικέναι. κανονίζειν οὖν χρή τοὺς ἀγνοουμένους θεοὺς τε καὶ θεὰς ἀπὸ ἡλικίας ἢ ἀπὸ τῶν ἐκτὸς ἢ ἀπὸ τεχνῶν οὕτως. ἀπὸ μὲν ἡλικίας. οἶον παιδάριον ὀφθὲν καιρὸν σημαίνει τὸν μέλ-

λοντα, νεανίσκος δὲ τὸν ἐνεστῶτα. καὶ πάλιν μειράκιον νέον τὸν Ἑρμῆν, νεανίσκος δὲ τὸν Ἡρακλέα, ἀνὴρ δὲ τὸν Δία, πρεσβύτης δὲ τὸν Κρόνον, δύο μειράκια τοὺς Διοσκόρους, παρθένος Ἑλπίδα ἢ Ἄρτεμιν ἢ Ἀθηνᾶν· Ἑλπίδα μὲν γελῶσα, Ἄρτεμιν δὲ σεμνοπροσωπούσα, Ἀθηνᾶν δὲ γοργὸν ἐμβλέπουσα. γυνὴ δὲ νέα Τύχην, πρεσβύτις δὲ Ἑστίαν· τρεῖς γυναῖκες Μοίρας, ὅταν ὦσιν ἐνδεδυμένοι· γυμναὶ δὲ Ὠρας, λουόμεναι δὲ Νύμφας. ἀπὸ δὲ τῶν ἐκτὸς. οἱ θεοὶ ἔχουσι παράσημα. οἱ τὰ αὐτὰ ἔχοντες, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον λέγω, εὐσήμου ὄντος τοῦ λόγου, τοὺς θεοὺς τούτους σημαίνουσι. ἀπὸ δὲ τεχνῶν. οἱ τὰς ἐπωνύμους τοῖς θεοῖς τέχνας ἔχοντες τοὺς τῶν τεχνῶν προϋσταμένους θεοὺς σημαίνουσι.

Ὀνειροὺς δὲ ἀποβεβηκότας καὶ τὰς ἀποβάσεις αὐτῶν οὐκ ἐνεδέχето γράφειν ἐν τέχνῃ ὄνειροκριτικῇ καὶ ὑποθήκαις θεωρημάτων. οὐδέ μοι πιθανὰ ἐδόκει ταῦτα, καίτοι Γεμίμου τοῦ Τυρίου καὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως καὶ Ἀρτέμωνος τοῦ Μιλησίου τοῦ μὲν ἐν τρισὶ βιβλίοις τοῦ δὲ ἐν πέντε τοῦ δὲ ἐν εἰκοσιδύο πολλοὺς ὄνειρους ἀναγραψάμενων καὶ μάλιστα συνταγὰς καὶ θεραπείας τὰς ὑπὸ Σαρᾶπιδος δοθείσας.

Ἔτι καὶ πινακὶς γυναῖκα σημαίνει διὰ τὸ τύπους παντοδαποὺς γραμμάτων ἐπιδέχεσθαι. 'τύπους' δὲ ἐν τῇ συνηθείᾳ καὶ τὰ τέκνα καλοῦμεν.

Βιβλίον τὸν βίον τοῦ ἰδόντος σημαίνει· (διέρχονται γὰρ τὰ βιβλία οἱ ἄνθρωποι ὥσπερ καὶ τὸν βίον) καὶ παλαιῶν πραγμάτων ὑπόμνησιν, ἐπειδὴ τὰ πάλαι πραχθέντα τοῖς βιβλίοις ἐγγέγραπται. ἐσθίειν δὲ βιβλία παιδευταῖς καὶ σοφισταῖς καὶ πᾶσι τοῖς ἀπὸ λόγων ἢ βιβλίων ποριζόμενοις συμφέρει· τοῖς δὲ λοιποῖς θάνατον σύντομον προαγορεύει.

Πέρδικες καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας σημαίνουσι, ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πλεῖστον γυναῖκας [μᾶλλον] ἀθέους καὶ ἀσεβεῖς οὐδέ ποτε τοῖς τρέφουσιν εὐνοούσας· καὶ γὰρ δυστιθάσει· τοῖς εἰσι καὶ ποικίλοι καὶ μόνοι τῶν ὀρνίθων θεῶν σέβας οὐκ ἔχουσι.

Πέδαι κατοχῆς καὶ ἐμποδισμοῦ εἰσι σημαντικαὶ καὶ

νόσου διὰ τὸ καθεκτικόν. δούλοις δὲ πίστεις μεγάλας προαγορεύουσιν, ὧν ἀχώριστοι ἔσονται· καὶ γάμον ἀγάμοις καὶ τέκνα τοῖς οὐκ ἔχουσιν. ἀπὸ δὲ τῆς ὕλης αὐτῶν τὸ πολυτελὲς τοῦ γάμου ἔστι τεκμήρασθαι.

Παίειν τούτους μόνον ἔστιν ἀγαθόν, ὧν ἄρχει τις, πλὴν γυναικός· αὕτη γὰρ εἰ παίοιτο, μοιχεύεται. οἱ δὲ λοιποὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ παίοντος τὰς πληγὰς λαμβάνουσιν. ὧν δὲ τις οὐκ ἄρχει, τούτους παίειν οὐκ ἀγαθόν· ζημίαν γὰρ διὰ τὸν νόμον προαγορεύει. παίεσθαι δὲ οὐκ ἀγαθὸν μήτε ὑπὸ θεῶν μήτε ὑπὸ νεκρῶν μήτε ὑπὸ τῶν ὑποτασσομένων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν λοιπῶν. ἀεὶ δὲ ἀγαθὸν ξύλοις ἢ χερσὶ παίεσθαι, πονηρὸν δὲ ἱμάντι διὰ τοὺς μώλωπας καὶ καλάμφω διὰ τὸν ψόφον [καὶ νάρθηκι ἐπειδὴ ψοφῶδές ἐστι τὸ ξύλον]. ὁπόθεν δὲ οἱ παιόμενοι λαμβάνουσι τὰς πληγὰς, ἐντεῦθεν τὰς ὠφελείας συμβέβηκε γίνεσθαι. [παρὰ τὸ λαμβάνειν. ἐγὼ δὲ ἐτήρησα καὶ τοῦτο ἐπ' ἐμαυτοῦ συμβάν. ποτὲ γὰρ δόξας ὑπὸ τῆς ἐμαυτοῦ γυναικὸς ἐν ὕπνοις ὑβρίζεσθαι, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀκαταθυμίου τινός μοι ὑπαντήσαντος ἐταράχθην καὶ ἐδυσφόρησα καὶ οὐκ ἦν ἀπεικὸς τὸν ὑπὸ προσώπου ὑποτεταγμένου καὶ ὑφ' οὗ τιμᾶσθαι ὀφείλει ὑβρισθέντα μὴ ἀηδισθῆναι ἢ λυπηθῆναι ἐν πράγματι.]

Ἀποθανεῖν δοκεῖν καὶ ἐκκομισθῆναι καὶ κατορυγῆναι δούλῳ μὲν οὐκ ὄντι ἐν πίστει ἐλευθερίαν προαγορεύει· ἀδέσποτος γὰρ ὁ ἀποθανὼν καὶ πέπαυται κάμνων καὶ ὑπηρετῶν· τὸν δὲ ἐν πίστει ὄντα δούλον παραιρεῖται τῆς πίστεως ὁ θάνατος. ἀνδρὶ δὲ ἀγάμῳ γάμον προαγορεύει· τέλη μὲν γὰρ ἀμφοτέρω τοῖς ἀνθρώποις εἶναι νενόμισται καὶ ὁ γάμος καὶ ὁ θάνατος, ἀεὶ δὲ δείκνυνται ὑπ' ἀλλήλων. ὅθεν καὶ τοῖς νοσοῦσι τὸ γαμεῖν θάνατον προαγορεύει· καὶ γὰρ τὰ αὐτὰ ἀμφοτέροις συμβαίνει, τῷ τε γαμοῦντι καὶ τῷ ἀποθανόντι, οἷον παραπομπὴ φίλων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ στέφανοι καὶ ἀρώματα καὶ μύρα καὶ συγγραφή κτημάτων. τὸν δὲ γεγαμηκότα δίστησι τῆς γυναικὸς ὁ θάνατος, καὶ κοινωνοὺς δὲ καὶ φίλους καὶ ἀδελφοὺς διαλύει καὶ δίστησιν ἀλλήλων· οἱ γὰρ ἀποθανόντες τοῖς ζῶσιν οὐ συναναστρέφονται, οὐδ' αὖ οἱ ζῶντες τοῖς ἀποθανοῦσι. τὸν δὲ ἐν τῇ οἰκείᾳ ὄντα ἐπὶ ξένην ἄγει διὰ

τὸ μὴ τὸν ἀποθανόντα ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔτι μένειν, τὸν δὲ ἐπὶ ξένης ὄντα εἰς τὴν οἰκείαν ἄγει· καὶ γὰρ ὁ ἀποθανὼν εἰς τὴν γῆν κατατίθεται, ἥτις ἐστὶ κοινὴ πάντων πατρὶς. ἀθλητὰς δὲ ἱερονίκας ὁ θάνατος ποιεῖ· τέλειοι γὰρ οἱ ἀποθανόντες ὡς καὶ οἱ νικήσαντες. ἀγαθὸν δὲ καὶ φιλολόγοις τὸ ἀποθανεῖν καὶ πατράσι· μνημεῖα γὰρ ἔξουσιν οἱ μὲν τοὺς παῖδας, οἱ δὲ τῆς ἑαυτῶν σοφίας τὰ συγγράμματα. ἀγαθὸν δὲ τὸν θάνατον ἐτήρησα καὶ τοῖς λυπουμένοις καὶ τοῖς φοβουμένοις (ἄφοβοι γὰρ καὶ ἄλυποι οἱ ἀποθανόντες) καὶ τοῖς περὶ γῆς δίκην ἔχουσι καὶ τοῖς βουλομένοις γῆν πρίασθαι· γῆς γὰρ δεσπόται οἱ ἀποθανόντες. ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις δίκαις πονηρὸν τὸ ἀποθανεῖν· ἄπρακτοι γὰρ οἱ ἀποθανόντες καὶ ἐν τῇ τῶν ζῶντων ἐξουσίᾳ διακείμενοι. εἰ δὲ τις νοσῶν ἢ ἀλγῶν τι δόξειε τεθνάναι, ἄπνοος ἔσται καὶ ἄνοσος· καὶ γὰρ οἱ ἀποθανόντες. οὐδὲν <δὲ> διαφέρει ἢ αὐτὸ μόνον δοκεῖν ἀποθανεῖν ἢ ἐκκομισθῆναι ἢ ταφῆναι. ζῶντα δὲ θάπτεσθαι δοκεῖν οὐδενὶ συμφέρει· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ εἰρκτὴν καὶ δεσμὰ σημαίνει. ὅ τι δ' ἂν σημαίνει ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὁ θάνατος, τοῦτο ἐὰν μὲν τις ἑαυτὸν ἀποκτείνει, ἔσται αὐτῷ διὰ τὴν ἑαυτοῦ αἰτίαν· ἐὰν δὲ ὑπὸ ἄλλου ἀποθάνῃ, διὰ τὴν <τοῦ> ἄλλου αἰτίαν καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἔσται. πάντες <δὲ> οἱ ἐκ καταδίκης θάνατοι τὰ σημαίνοντα καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ σφοδρότερα ποιοῦσι. περὶ ὧν καὶ κατ' εἶδος εἰπεῖν ἄξιον.

Ἀπάγξασθαι καὶ ἑαυτὸν ἀναρτῆσαι θλίψεις καὶ στενοχωρίας σημαίνει διὰ τὸ συμβαῖνον τοῖς ἀπαγχομένοις, καὶ προσέτι μὴ μέναι ἐν τῇ οἰκείᾳ μηδὲ ὅπου τις ὦν τὸν ὄνειρον ἐθεάσατο· καὶ γὰρ ὁ ἀπαγξάμενος οὐκέτι τῇ γῇ ἐπιβαίνει οὐδ' ἐστὶν ἐπὶ ἔδρας. σφάζαι δὲ ἑαυτὸν ἢ ὑπὸ τινος σφαγῆναι ταῦτα σημαίνει τοῖς ἐμπροσθεν περὶ θανάτου εἰρημένοις, θάπτον δὲ τελειοῖ. ἱερευθῆναι δὲ καὶ σφαγῆναι παρὰ βωμῷ θεοῦ ἢ δημοσίᾳ ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ ἐν ἀγορᾷ ἀγαθὸν πᾶσι, μάλιστα δούλοις· ἐνδόξως γὰρ καὶ ἐπιφανῶς ἔσονται ἐλεύθεροι.

Ζῶντα κατακαίεσθαι τὰ αὐτὰ τῷ κεραυνοῦσθαι σημαίνει. περὶ ὧν ἐμπροσθεν εἴρηται. ἰδίως δὲ τὸ ζῶντα κατακαίεσθαι τοῖς νοσοῦσι διὰ τὸ σύνθετον τοῦ ὀνόματος

σωτηρίαν σημαίνει, τοῖς δὲ νέοις φορὰς ἀλόγους καὶ ἐπιθυμίας ἐρωτικὰς σημαίνει.

Σταυροῦσθαι πᾶσι μὲν τοῖς ναυτιλλομένοις ἀγαθόν· καὶ γὰρ ἐκ ξύλων καὶ ἤλων γέγονεν ὁ σταυρὸς ὡς καὶ τὸ πλοῖον, καὶ ἡ κατάρτιος αὐτοῦ ὁμοία ἐστὶ σταυρῶ. ἀγαθὸν δὲ καὶ πένητι· καὶ γὰρ ὑψηλὸς ὁ σταυρωθεὶς καὶ πολλοὺς τρέφει <οἰωνοῦς>. τὰ δὲ κρυπτὰ ἐλέγχει· ἐκφανῆς γὰρ ὁ σταυρωθεὶς. τοὺς δὲ πλουσίους βλάπτει· γυμνοὶ γὰρ σταυροῦνται καὶ τὰς σάρκας ἀπολλύουσιν οἱ σταυρωθέντες. ἀνδρὶ δὲ ἀγάμω γάμον προαγορεύει διὰ τὴν δέσιν πλὴν οὐ πάνυ τι συμφέροντα. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ φιλίας καὶ κοινωνίας. δούλους δὲ ἐλευθεροῖ· ἀνυπότακτοι γὰρ οἱ σταυρωθέντες. τοὺς δὲ ἐν τῇ οἰκείᾳ διατρίβειν βουλομένους καὶ τοὺς ἰδίαν γῆν γεωργοῦντας καὶ τοὺς ἐκβληθῆναι ποθεν φοβουμένους ἐκβάλλει καὶ οὐκ ἐᾷ μένειν ἐν οἷς εἰσιν· εἵργει γὰρ ὁ σταυρὸς τῆς γῆς ἐπιβαίνειν. ἐν πόλει δὲ δοκεῖν ἐσταυρῶσθαι ἀρχὴν σημαίνει τοιαύτην, οἷος ἂν ἦ ὁ τόπος, ἐν ᾧ ὁ σταυρὸς ἔστηκε.

Θηριομαχεῖν πένητι ἀγαθόν· πολλοὺς γὰρ ἔξει τρέφειν. καὶ γὰρ ὁ θηριομαχῶν ἀπὸ τῶν ἰδίων σαρκῶν τὰ θηρία τρέφει. ἀνδρὶ δὲ εὐπόρῳ ὑπὸ τοιούτων ἀδικίας ἐσομένης προαγορεύει, οἷα ἂν ἦ τὰ θηρία. πολλοῖς δὲ νόσον προηγόρευσε· ὡς γὰρ ὑπὸ θηρίων, οὕτω καὶ ὑπὸ νόσου φθείρονται αἱ σάρκες. δούλους δὲ ἐλευθεροῖ, ἐὰν ἀποθάνωσιν ὑπὸ τῶν θηρίων.

Εἰς Ἄιδου καταβῆναι δοκεῖν καὶ τὰ ἐν Ἄιδου ὄραν, ὅσα ἐκεῖ εἶναι νενόμισται, τοῖς μὲν εὖ πράττουσι καὶ κατὰ προαίρεσιν ζῶσιν ἀπραξίαν καὶ βλάβην σημαίνει· ἀπρακτοὶ γὰρ οἱ ἐν Ἄιδου καὶ ψυχροὶ καὶ ἀκίνητοι. τοῖς δὲ εὐλαβουμένοις ἢ φροντίζουσιν ἢ λυπουμενοῖς ἀμεριμνίας καὶ ἀλυπίας προαγορεύει· καὶ γὰρ ἄλυποι καὶ πάσης ἐκτὸς φροντίδος εἰσιν οἱ ἐν Ἄιδου. τοῖς δὲ λοιποῖς ἀποδημίας σημαίνει ἢ πάντως γε τῶν τόπων ἐν οἷς εἰσιν ἐκβάλλει· τοῦτο μὲν γὰρ οἱ παλαιοὶ τοὺς μακρὰν ἀποδημήσαντας εἰς Ἄιδου πορεύεσθαι ἔλεγον, τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ λόγος δείκνυσιν,

ὅτι μὴ ἐν ταῖς αὐταῖς διατριβαῖς εἰσιν οἱ ἐν Ἄιδου. καὶ εἰ

μὲν τις ἀναβαίνειν πάλιν ἐξ Ἄιδου ὑπολάβοι, ἀνακομισθήσεται ἀπὸ τῆς ξένης εἰς τὴν οἰκείαν· εἰ δὲ μὴ, ἐπὶ ξένης καταβιώσεται. πολλάκις δὲ καὶ τοὺς ἐπὶ ξένης ἢ εἰς Ἄιδου κατάβασις εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανάγει. τὸ δὲ δοκεῖν εἰς Ἄιδου καταβάντα εἵργεσθαι τῆς εἰς ἀνθρώπους ἀνόδου βία κατασχεθῆναι πρὸς τινων σημαίνει ἢ εἰς εἰρκτὴν ἐμβληθῆναι, πολλοῖς δὲ νόσον μακρὰν προηγόρευσε καὶ ἐπὶ τῇ νόσῳ θάνατον. τὸ δὲ ἀναβαίνειν διαφυγὴν τινα πορισάμενον ἐξ ἐσχάτου τινὸς κινδύνου σώζει τὸν ἄρρωστον· φαμὲν γὰρ καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ τὸν παρὰ προσδοκίαν σωθέντα ἐξ Ἄιδου ἀναβεβηκέναι.

Βαστάζειν τινὰ τῶν δαιμόνων τῶν χθονίων, ἢ αὐτὸν τὸν Πλούτωνα ἢ τὸν Κέρβερον ἢ ἄλλον τινὰ τῶν ἐν Ἄιδου, κακούργῳ μὲν ἰδόντι σταυρὸν βαστάσαι σημαίνει· ἔοικε γὰρ καὶ ὁ σταυρὸς θανάτῳ, καὶ ὁ μέλλων αὐτῷ προσηλοῦσθαι πρότερον αὐτὸν βαστάζει· ἀνδρὶ δὲ μὴ κακούργῳ θηρίον βαστάσαι σημαίνει, καὶ εἰ μὲν βαρύνοιτο, δηχθῆναι καὶ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ μὴ, αἰσθόμενον ἀποθέσθαι καὶ μὴ διαφθαρήναι. βαστάζειν δὲ τινα τῶν ζώντων ἄμεινον ἢ βαστάζεσθαι, ὅσῳ καὶ κρεῖττον ἀμύνειν τινὶ δύνασθαι τοῦ ἐπιδεῖσθαι τιμωρίας καὶ βοηθείας. ἔοικε γὰρ ὁ μὲν βαστάζων συναιρομένῳ τινὶ καὶ εὐεργετοῦντι, ὁ δὲ βασταζόμενος εὐεργετουμένῳ. ὅσῳ οὖν ἀσθενέστερός ἐστίν ὁ βαστάζων, οἷον γυνὴ <ἢ> παιδίον, τοσοῦτῳ χειρόν τῷ βασταζομένῳ· καὶ γὰρ τῶν εὐτελεστέρων καὶ ἥττον ἀμύνειν δυναμένων ἐπιδηθήσεται. μόνῳ <δὲ> οἰκέτῃ ὑπὸ <τοῦ> δεσπότη βασιτάζεσθαι ἀγαθόν καὶ τῷ παντελῶς πένητι ὑπὸ πλουσίου· πολλὰ γὰρ ὠφεληθήσονται ὑπὸ τῶν βασταζόντων.

Νεκροὺς ὄραν αὐτὸ μόνον καὶ μηδὲν ἀξιόλογον δρᾶν ἢ πάσχειν οὕτω διατεθῆναι σημαίνει, ὅπως εἶχον σχέσεως οἱ νεκροὶ ὅτε ἔζων πρὸς τὸν ἰδόντα· εἰ μὲν γὰρ ἐγένοντο ἡδεῖς ἢ εὐεργέται, ἀγαθὰ σημαίνουσι καὶ τὸν παρόντα καιρὸν ἡδέως διάξειν· εἰ δὲ μὴ, τὰ ἐναντία. εἰ δὲ τι οἱ νεκροὶ λαμβάνοιεν, οἷον νεκροῖς συντίθεται, ἀσύμφορον. πάντων δὲ χαλεπώτατοι οἱ ἰμάτια περιαιρούμενοι ἢ ἀργύριον ἢ τροφάς· ἢ γὰρ αὐτῷ τῷ ἰδόντι θάνατον σημαίνουσι ἢ τινὶ τῶν τούτῳ προσηκόντων. ὅ τι δ' ἂν ἄλλο ἀρπάξωσι,

κατὰ ἀναλογίαν κρίνειν χρή. διδόντες δέ τι οἱ νεκροὶ καὶ οὕτω πονηροὶ εἰσιν, εἰ μὴ ἄρα τροφᾶς ἢ ἀργύριον ἢ ἱμάτια ἐπιδοῖεν [ἐγὼ δὲ ἐτήρησά τινα τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα προτελευτήσασαν θεασάμενον ἐν ὕπνοις ὅτι δῆθεν καθίστα τὸν οἶκον στρωννύουσα κλίνας. καὶ τῆ ἐξῆς ἡμέρᾳ συνέβη τοὺς πλείονας τῶν διαφερόντων τοῦ θεασαμένου τὸ ὄναρ νοσήσαι. καὶ ἐφάνη πρόδηλον τὸ ὄναρ μετὰ τὴν ἀπόβασιν· οἱ γὰρ νοσοῦντες δέονται κατὰ τὸ ἀναγκαῖον τῆς ἐτοιμασίας τῶν κλιναρίων, οὐχ οἱ ὑγιαίνοντες.]

Λέγουσι δὲ ἔνιοι τὸ ἀργύριον εἶναι πονηρὸν καὶ τὰ νομίσματα πάντα· ἐγὼ δὲ ἐτήρησα τὰ μὲν λεπτὰ καὶ χάλκεα νομίσματα δυσθυμῶν αἴτια καὶ λόγων ἐπιλύπων, τὰ δὲ ἀργυρᾶ λόγων τῶν ἐν συνθήκαις περὶ σπουδαίων πραγμάτων σημαντικά, τὰ δὲ χρύσεια σπουδαιότερων. αἰεὶ δὲ ἄμεινον ὀλίγα ἔχειν χρήματα καὶ νομίσματα καὶ μὴ πολλά, ἐπεὶ τά γε πολλὰ διὰ τὸ δυσσοικονόμητον φροντίδας καὶ λύπας σημαίνει, ὥσπερ καὶ ὁ θησαυρὸς· εἴ τις ὑπολάβοι θησαυρὸν εὐρίσκειν ὀλίγα χρήματα ἔχοντα, ἤττονα τὰ χαλεπὰ σημαίνει· ὁ δὲ πολυχρήματος θησαυρὸς λύπας καὶ μερίμνας σημαίνει, πολλάκις δὲ καὶ θάνατον προαγορεύει· οὐ γὰρ ἄνευ τοῦ τὴν γῆν ἀνασκαφῆναι θησαυρὸς εὐρίσκειται, ὥσπερ οὐδὲ [ὁ] νεκρὸς κατατίθεται. [κἀγὼ τοῦτο παρεφυλαξάμην. ποτὲ γοῦν ἐν δυσθυμίᾳ ὦν καὶ φροντίδι ἐθεασάμην ἑμαυτὸν ἐν σπυρίδι ἔχοντα λεπτὰ κερμάτια καὶ εἰσελθὼν ἐν ἐργαστηρίῳ τινὶ ταῦτα ἀπεκλάπην καὶ ἀπώλεσα. καὶ συνέβη με τῆ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ αἰσίων μοι ἀπαγγελθέντων περὶ ὧν ἐφρόντιζον εὐθυμῆσαι καὶ ῥᾶον διατεθῆναι. ἔλεγεν δὲ τις ἐν συνουσίᾳ ποτὲ διηγημάτων τοιούτων κινουμένων ὅτι ποτὲ ἐπὶ ἀνύσει χρημάτων πέμψας τὸν ἴδιον αὐτοῦ υἱόν, ἔτι ἀποδήμου αὐτοῦ ὄντος ἐθεάσατο αὐτὸν ἐν ὕπνοις ἐλθόντα καὶ λέγοντα ‘τρισχίλια ὀκτακόσια νομίσματα ἤνεγκα.’ καὶ ἀναθέμενός τινα τῶν ἐπιστημόνων τὸ ὄναρ ἔμαθεν ὡς ἄπρακτος ὑποστρέψει αὐτοῦ ὁ υἱός. ὃ καὶ ἀπήντησεν, πρῶτον μὲν ὅτι τὰ ἐναντία αἰεὶ ἀποβαίνουσι, δεύτερον δὲ καὶ ὅτι αἰεὶ εἰώθαμεν διὰ τῆς τοιαύτης θέσεως τῶν δακτύλων τῶν τρισχιλίων ὀκτακοσίων σημαίνειν τὸ οὐδέν.]

Δακρῦειν καὶ ὀδύρεσθαι καὶ ἐπὶ νεκρῶ καὶ ἐπὶ ἄλλω ὤτινιόν καὶ αὐτὸ τὸ λυπεῖσθαι χαρὰν ἐπὶ τινὶ καὶ ἡδονὴν ἐπὶ κατορθώματι ἐσομένην προαγορεύει ὀρθῶς καὶ κατὰ λόγον· ἔχει γὰρ ἡ ἡμετέρα ψυχὴ συγγενές τι πρὸς τὸ περιέχον καὶ τὸν ἀέρα τὸν ἐκτός, ὥσπερ οὖν τὸ περιέχον καὶ ὁ ἀήρ τρέπονται ἐπὶ τὸ ἐναντίον, ἀπὸ χειμῶνος εἰς εὐδίαν καὶ πάλιν ἀπὸ εὐδίας εἰς χειμῶνα, οὕτως εἰκὸς καὶ τὴν ἡμετέραν γνώμην ἀπὸ λύπης εἰς ἡδονὴν καὶ χαρὰν τρέπεσθαι καὶ ἀπὸ χαρᾶς εἰς λύπην. ὅθεν καὶ τὸ χαίρειν εἰς τὸ ἐναντίον τρεπόμενον λύπην προαγορεύει. αἰεὶ δὲ χρὴ ἐπὶ τινὶ λυπεῖσθαι καὶ μὴ ἄνευ ὑποθέσεως, ἐπεὶ τό γε εἰκὴ λυπεῖσθαι ὄντως ἐπὶ τινὶ λυπηθήσεσθαι σημαίνει.

Μνημεῖον δὲ ἔχειν ἢ οἰκοδομεῖν ἀγαθὸν δούλω καὶ ἄπαιδι· ὁ μὲν γὰρ ἔσται ἐλεύθερος, ἐπειδὴ μὴ δούλοι

μνημεῖα κτῶνται ἀλλ' ἐλεύθεροι, ὁ δὲ καταλείψει μνημεῖον ἑαυτοῦ παῖδα. πολλάκις δὲ καὶ γάμον προηγόρευσε τὸ τοιοῦτον ὄναρ, ἐπειδὴ καὶ τὸ μνημεῖον ὥσπερ εἰ γυνὴ ὅλα τὰ σώματα χωρεῖ· καὶ γῆς πρόσκτησιν. καὶ καθόλου πᾶσιν ἔστιν ἀγαθόν, καὶ τοῖς εὐδαιμονοῦσι καὶ τοῖς ἀπόροις. συντριβόμενα δὲ μνημεῖα ἢ καταπίπτοντα τὰ ἐναντία σημαίνει.

Νεκροὶ ἀναβιοῦντες ταραχὰς σημαίνουσι καὶ βλάβας· καθ' ὑπόθεσιν γὰρ χρὴ ἐπινοῆσαι οἷα ἔσται ταραχὴ τῶν νεκρῶν ἀναβιωσάντων. ὡς εἰκὸς δὲ καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀπαιτήσουσιν, ὅθεν καὶ βλάβαι γίνονται.

Νεκροὶ ἐκ δευτέρου ἀποθνήσκοντες ὁμωνύμων ἢ ὁμοίων ἢ τῶν ἔγγιστα γένους θάνατον προαγορεύουσιν, ἵνα οὕτως οἱ αὐτοὶ δις δόξωσιν ἀποθνήσκειν.

Φάρμακον θανάσιμον τὰ αὐτὰ τῷ θανάτῳ σημαίνει. ὁμοίως ** καὶ περὶ τῶν κνωδάλων καὶ κινωπέτων θηρίων, ὅσα ταχέως ἀναιρεῖ.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ γάμος ἔοικε θανάτῳ καὶ ὑπὸ θανάτου σημαίνεται, ἐνταῦθα καλῶς ἔχειν ἡγησάμην ἐπιμνησθῆναι αὐτοῦ. γαμῖν παρθένον τῷ νοσοῦντι θάνατον σημαίνει· ὅσα γὰρ τῷ γαμοῦντι συμβαίνει, τὰ αὐτὰ καὶ τῷ ἀποθανόντι. ἀγαθὸν δὲ τῷ καινῇ πραγματείᾳ ἐγχειρεῖν

βουλομένω (τυχεῖν γὰρ σημαίνει τοῦ προκειμένου) καὶ τῷ ἐλπίζοντί ποθεν ὠφελήθηται· πάντως γὰρ ὁ γαμήσας προσλαμβάνεται τινα οὐσίαν, ἣν ἐπάγεται ἢ νύμφη. τοῖς δὲ λοιποῖς ταραχὰς καὶ περιβοησίας σημαίνει· οὐ γὰρ ἄνευ ταραχῆς συντελεῖται γάμος. εἰ δὲ τις γυναῖκα διακεκορευμένην πρὸς γάμον λαμβάνει, οὐ καιναῖς ἐπιθέμενος ἀλλὰ παλαιαῖς ἐγχειρήσεσιν οὐκ ἂν μεταμέλοιτο. εἰ δὲ τις τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἴδιοι ἄλλω γαμουμένην, ἐναλλαγὴν πράξεως ἢ χωρισμὸν δηλοῖ. εἰ δὲ γυνὴ ἄνδρα ἔχουσα δόξειεν ἄλλω γαμῆσθαι, ὡς μὲν οἱ παλαιοὶ λέγουσι, κατορύξει τὸν ἄνδρα ἢ ἄλλως πως αὐτοῦ χωρισθήσεται· ὡς δὲ ἐγὼ ἐτήρησα, οὐκ ἄει τοῦτο γίνεται ἀλλ' ὅταν ἡ γυνὴ ἢ μὴ ἐν γαστρὶ ἔχη ἢ ἄτεκνος ἢ ἢ μὴδὲν ἔχη πράσιμον. εἰ δὲ μή, ἐὰν μὲν θυγάτριον ἔχη, τοῦτο δώσει ἀνδρὶ· ἐὰν δὲ ἔγκυος ἦ, θῆλυ τέξεται, ὅπερ ἀνατραφὲν ἀνδρὶ δώσει· καὶ οὕτως οὐχὶ αὐτὴ ἀλλ' ἢ τῆς αὐτῆς μετέχουσα φύσεως ἄλλω γαμηθήσεται. καὶ ἡ παλοῦσά τι συνάλλαγμα ὥσπερ ἐν γάμῳ κατὰ τὴν πρᾶσιν ποιήσεται πρὸς τινα.

Ἐπειδὴ περὶ χελιδόνος ἐν τῷ περὶ ὄρνιθων λόγῳ οὐκ ἐπεμνήσθη ἀλλ' ἐκὼν παρέλιπον, ἐνθάδε ἐπιμνησθήσομαι· φασὶ γὰρ τὸ ζῶον θάνατόν τε σημαίνειν ἀώρων σωμάτων καὶ πένθος καὶ λύπην μεγάλην· ἀπὸ τοιούτων γὰρ κακῶν καὶ τὴν ὄρνιν ταύτην λόγος ἔχει γενέσθαι. φησὶ γὰρ καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Μύνδιος δεῖν ταῖς ἱστορίαις πείθεσθαι καὶ Διονύσιος ὁ Ἡλιουπολίτης. φασὶ γὰρ ὅτι, κἄν τι ψεύδηται τις ἱστορία διὰ τὸ προειληφθαι οὕτως ἔχειν, ἐπειδὴ ὁμοίον τι τῇ περιοχῇ μέλλον ἀποβήσεσθαι ἢ ψυχὴ θέλη προαγορευθεῖσαι, τὴν ἱστορίαν αὐτὴν ἐκείνην εἰς μέσον παράγει. ἐγὼ δὲ ἐπὶ μὲν τῶν πλείστων ἱστοριῶν συμφωνοῦντα τὸν λόγον εἶδον, οὐδαμῶς δὲ ἐπὶ πασῶν. ὅθεν προθέμενος ἐν ἅπαντι τῷ λόγῳ οὐ τῷ πιθανῷ τῶν λεγομένων ἀκολουθεῖν ἀλλὰ τῇ πείρᾳ τῶν ἀποτελεσμάτων, καὶ νῦν περὶ χελιδόνος λέγω ὅτι οὐκ ἔστι πονηρὰ, εἰ μὴ τι ἄτοπον πάσχοι ἢ διαλλάσσοι τι χρῶμα παρὰ φύσιν ὄν αὐτῇ. ἔστι γὰρ αὐτῆς ἢ φωνὴ οὐ θρήνος ἀλλ' ἄσμα ἐνδόσιμον καὶ κελευστικὸν πρὸς ἔργα. ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθές ἐστιν ἴδιοι τις ἂν ἐντεῦθεν. χειμῶνος χελιδῶν οὔτε

ἵπταται οὔτε φθέγγεται, ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἀργαί εἰσι καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἄλλα πάντα ζῶα καταδύεται καὶ οὐδὲν πράττει· ὅταν δὲ τὸ ἔαρ παραβάλη, πρώτη πρόεισιν, ὡς ἂν εἴποι τις, ὑποδεικνύουσα τῶν ἔργων ἕκαστα. καὶ ὅταν γε φαίνηται, οὐδέποτε ἐσπέρας ἄδει ἀλλ' ἔωθεν ἡλίου ἀνίσχοντος, οὐς ἂν ζῶντας καταλαμβάνη ὑπομιμνήσκουσα τῶν ἔργων. ἔστιν οὖν ἀγαθὴ καὶ πρὸς ἔργα καὶ πράξεις καὶ πρὸς μουσικὴν, μάλιστα δὲ πάντων πρὸς γάμον· πιστὴν γὰρ καὶ οἰκουρὸν ἔσεσθαι τὴν γυναῖκα σημαίνει καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον Ἑλληνίδα καὶ μουσικὴν. [καὶ γὰρ αὐτὴ ἢ χελιδῶν ὁμορόφιός.] ἀηδῶν δὲ τὰ μὲν αὐτὰ τῇ χελιδόνι σημαίνει, ἤττονα δέ· καὶ γὰρ ἤττον ἡμῖν ἐστι σύντροφος.

Περὶ ὀδόντων ἠκρίβωσα μὲν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ, βραχὺ δὲ τι καὶ ἐνταῦθα ἐρῶ. ὀδόντας εἰς χεῖρας λαβεῖν τοῦ στόματος ἐκπεσόντας ἢ εἰς τὸν κόλπον τῶν ἰδίων ἀπόθεσιν τέκνων σημαίνει γενέσθαι οὐ παραμενόντων ἢ οὐκ ἀνατραφησομένων. ὀδόντας τῇ γλώσσῃ τῇ ἑαυτοῦ ἐκβάλλειν σημαίνει τὰ ἐν τῷ βίῳ σκληρὰ τοῖς ἰδίῳ λόγοις διαλύσαι. λοιπὸν δὲ περὶ πτήσεως καὶ <περὶ> τῶν ἀξιοπίστων ἐροῦμεν καὶ περὶ χρόνου ζωῆς.

Ἴπτασθαι δοκεῖν ὀλίγον τῆς γῆς ἀπέχοντα <καὶ> ὀρθὸν τῷ σχήματι ἀγαθὸν τῷ ἰδόντι· ὅσον γὰρ ἂν τις ἀπέχη τῆς γῆς, τοσοῦτον ὑψηλότερός ἐστι τῶν κάτωθεν περιπατούντων· ἀεὶ δὲ ὑψηλοτέρους τοὺς εὐδαιμονεστέρους καλοῦμεν. ἀγαθὸν δὲ μὴ ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι τοῦτο πάσχειν, ἐπεὶ μετανάστασιν σημαίνει διὰ τὸ μὴ τῇ γῇ ἐπιβαίνειν· τρόπον γὰρ τινά φησι τὸ ὄναρ ἄβατον εἶναι τῷ ἰδόντι τὴν πατρίδα. ἵπτασθαι πτερὰ ἔχοντα ἀγαθὸν ἐπίσης πᾶσιν· οἱ μὲν γὰρ δοῦλοι ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ ἐλευθεροῦνται, ἐπειδὴ καὶ πάντες οἱ ἱπτάμενοι ὄρνιθες ἀδέσποτοί τε εἰσι καὶ ἡγεμόνα οὐκ ἔχουσι. πένητες δὲ πολλὰ χρήματα πορίσουσιν· ὥσπερ γὰρ τὰ χρήματα τοὺς ἀνθρώπους βαστάζει, οὕτω καὶ τὰ πτερὰ τοὺς ὄρνιθας. πλουσίοις δὲ καὶ τοῖς μέγα δυναμένοις ἀρχὰς περιποιεῖ· ὥσπερ γὰρ τὰ ἱπτάμενα τῶν ἐπὶ γῆς ἐρπόντων ὑπερέχει, οὕτω καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν ἰδιωτῶν. ἄνευ δὲ πτερῶν δοκεῖν ἵπτασθαι

καὶ πολὺ τῆς γῆς ἀπέχειν κίνδυνον καὶ φόβον τῷ ἰδόντι σημαίνει. καὶ τὸ περὶ τοὺς κεράμους ἵπτασθαι καὶ τὰς οἰκίας καὶ τὰ ἄμφοδα ἀκαταστασίας τῆς ψυχῆς καὶ ταραχᾶς μαντεύεται. τὸ δὲ δοκεῖν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναπτῆναι δούλοις μὲν ἀεὶ εἰς μείζονας οἰκίας μεταβῆναι σημαίνει, πολλάκις δὲ καὶ εἰς βασιλέως αὐλὴν ἐλθεῖν· ἐλευθέρους δὲ καὶ μὴ βουλομένους πολλάκις ἐτήρησα εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐλθόντας· ὡσπερ γὰρ ὁ οὐρανὸς θεῶν ἐστὶν οἶκος, οὕτω καὶ ἡ Ἰταλία βασιλέων. τοὺς δὲ λανθάνειν βουλομένους καὶ τοὺς ἀποκρυπτομένους ἐλέγχει· πάντα γὰρ τὰ ἐν οὐρανῷ φανερά τε καὶ εὐσύννοπτά ἐστὶ πᾶσιν. ἵπτασθαι μετὰ ὀρνέων σημαίνει μετὰ ἀνθρώπων ἀλλοεθνῶν καὶ ξένων ἀναστραφήσεσθαι· πανούργοις δὲ πονηρόν· τοὺς γὰρ ἀλιτηρίους κολάζει, πολλάκις δὲ καὶ διὰ σταυροῦ. πέτεσθαι μῆτε πολὺ τῆς γῆς ἀπέχοντα μῆτε αὖ ταπεινὸν σφόδρα, ἀλλ' ὡς δύνασθαι διαγινώσκειν τὰ ἐν τῇ γῆ, ἀποδημίαν τινὰ καὶ μετανάστασιν σημαίνει. ἔξεστι δὲ μαθεῖν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ γῆ βλεπομένων ποταπά τινα τῷ ἰδόντι ἐν τῇ ἀποδημίᾳ ἀπαντήσῃ. οἷον πεδία μὲν καὶ ἄρουραι καὶ πόλεις καὶ κῶμαι καὶ ἀγροὶ καὶ πάντα τὰ ἀνθρώπων ἔργα καὶ ποταμοὶ καλοὶ καὶ λίμναι καὶ θάλασσα εὐδῖος καὶ ὄρμοι καὶ νῆες οὐριοδρομοῦσαι, ταῦτα πάντα βλεπόμενα ἀγαθὴν τὴν ἀποδημίαν μαντεύεται· ἄγκη δὲ καὶ φάραγγες καὶ νάπαι καὶ πέτραι καὶ θηρία καὶ ποταμοὶ χεῖμαρροι καὶ ὄρη καὶ κρημνοὶ πονηρὰ πάντα τὰ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ προαγορεύουσιν. ἀεὶ δὲ ἀγαθὸν ἀναπτάντα πάλιν καταπτῆναι καὶ οὕτω διυπνίζεσθαι. πάντων δὲ ἄριστον τὸ ἐκόντα πέτεσθαι [καὶ βουλόμενον ἀνίπτασθαι] καὶ ἐκόντα παύεσθαι· πολλὴν γὰρ ῥαστώνην καὶ εὐχέρειαν <ἐν> τοῖς πραττομένοις προαγορεύει. διωκόμενον δὲ ὑπὸ θηρίου ἢ ὑπὸ ἀνθρώπου ἢ ὑπὸ δαίμονος ἵπτασθαι οὐκ ἀγαθόν· φόβους γὰρ μεγάλους καὶ κινδύνους ἐπάγει· καὶ γὰρ ἐν τοῖς ὕπνοις τοσοῦτον ἦν τὸ δέος, ὥστε μὴ ἱκανὴν ἠγήσασθαι εἰς τὸ φυγεῖν τὴν γῆν ἀλλὰ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιλαβέσθαι. ἀγαθὸν δὲ δούλω τὸ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ δεσπότητος πέτεσθαι· πολλῶν γὰρ ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπερέξει. εἰ δὲ ἐκτὸς πέτοιτο τῆς οἰκίας, μετὰ τὴν εὐημερίαν ἐξ-

ελεύσεται τῆς οἰκίας ἀποθανὼν μὲν, ἐὰν διὰ τῆς αὐλῆς ἐκπίπτῃ· πραθεὶς δὲ, ἐὰν διὰ τοῦ πυλῶνος· ἐὰν δὲ διὰ θυρίδος, ἀποδράσας. ὕπτιον δὲ πέτεσθαι πλέοντι μὲν ἢ βουλομένῳ πλεῦσαι οὐ πονηρόν· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐν πλοίῳ, ὅταν γε μὴ χειμάζωνται, ὕπτιοί εἰσιν οἱ ἄνθρωποι· τοῖς δὲ λοιποῖς ἀπραξίαν προαγορεύει· ὕπτιους γὰρ τοὺς ἀπράκτους λέγομεν. νοσοῦντας δὲ ἀναιρεῖ. πάντων δ' ἂν εἴη πονηρότατον καὶ σκαιότατον τὸ βούλεσθαι πέτεσθαι καὶ μὴ δύνασθαι ἢ καὶ πετόμενον πρὸς τῇ γῆ τὴν κεφαλὴν ἔχειν καὶ πρὸς τῷ οὐρανῷ τοὺς πόδας· πολλὴν γὰρ κακοδαιμονίαν τῷ ἰδόντι προαγορεύει. ὅπως δ' ἂν πέτηται νοσῶν ἄνθρωπος, τεθνήξεται· φασὶ γὰρ τὰς ψυχὰς ἀπαλλαγείσας τῶν σωμάτων εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνιέναι τάχει χρωμένας ὑπερβάλλοντι καὶ ὡς εἰπεῖν πτηνῶν ὁμοίας. οἱ δὲ τὰς ἐπιδιφρῖους ἐργαζόμενοι τέχνας παύσονται τῆς ἐργασίας, ἵνα εὐκίνητοι γένωνται καὶ μὴ μείωσιν ἐφ' ἔδρας διὰ τὴν πτήσιν. καὶ οἱ δεδεμένοι λύονται· εὐλυτος γὰρ ὁ ἱπτάμενος καὶ ποσὶ καὶ χερσὶ. πολλοὶ δὲ καὶ ἐτυφλώθησαν· εἰκόασι γὰρ οἱ τυφλοὶ τοῖς ἵπταμένοις διὰ τὸ ἀεὶ φοβεῖσθαι καταπεσεῖν. ἐπὶ δίφρου δὲ ἢ βάθρου ἢ κλίνης ἢ ἄλλου τινὸς τοιοῦτου καθεζόμενον ἵπτασθαι μεγάλην νόσον νοσήσαι ἢ παραλυθῆναι σημαίνει ἢ τοῖς σκέλεσιν οὐκέτι χρῆσθαι ἀλλ' ἐπὶ δίφρου βασταγῆναι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τῆς γῆς ἐπιβαίνειν. ἀποδημεῖν δὲ βουλομένῳ τὸ ὄναρ τοῦτο οὐκέτι πονηρόν γίνεται· μετὰ γὰρ ὄλου τοῦ οἴκου καὶ τῆς ἐνθήκης τῆς ἰδίας ἀποδημήσει ἢ καὶ ὀχήματι φερόμενος.

Τῶν δὲ ἀξιοπίστων λεγομένων, οἷς λέγουσιν τι [κατ' ὄναρ] πιστεύειν χρῆ καὶ πείθεσθαι, φημὶ πρώτους εἶναι θεοῦς· ἀλλότριον γὰρ θεοῦ τὸ ψεύδεσθαι. ἔπειτα ἱερεῖς· τῆς γὰρ αὐτῆς τοῖς θεοῖς παρὰ ἀνθρώποις τετυχήκασιν τιμῆς. εἶτα βασιλεῖς καὶ ἄρχοντας· 'τὸ κρατοῦν γὰρ δύναμιν ἔχει θεοῦ'. εἶτα γονεῖς καὶ διδασκάλους· καὶ γὰρ οὗτοι ὅμοιοι εἰσι θεοῖς, οἱ μὲν εἰσάγοντες εἰς τὸ ζῆν, οἱ δὲ ὅπως χρῆ τῷ ζῆν χρῆσθαι διδάσκοντες. εἶτα μάντις, μάντεων δὲ τοὺς μὴ ἀπατεῶνας μηδὲ ψευδομάντις. ὅσα γὰρ ἂν λέγωσι Πυθαγοριστῶν φυσιογνω-

μονικοί άστραγαλομάντεις τυρομάντεις κοσκινομάντεις μορφοσκόποι χειροσκόποι λεκανομάντεις νεκυομάντεις, ψευδή πάντα και άνυπόστατα χρή νομίζειν· και γάρ αϊ τέχναι αὐτῶν εἰσι τοιαῦται και αὐτοὶ μὲν μαντικῆς οὐδὲ βραχὺ ἴσασι, γοητεύοντες δὲ και άπατῶντες άποδιδύσκουσι τοὺς έντυγχάνοντας. ὑπολείπεται δὴ μόνα άληθῆ εἶναι τὰ ὑπὸ θυτῶν λεγόμενα και οἰωνιστῶν και άστεροσκόπων και τερατοσκόπων και όνειροκριτῶν και ήπατοσκόπων. περὶ δὲ μαθηματικῶν τῶν γενεθλιαλόγων έπισκεψώμεθα. έτι τῶν άξιοπίστων εἰσι και οἱ νεκροί, έπει πάντως άληθῆ λέγουσι· δια γάρ δύο ταῦτα οἱ ψευδόμενοι άπατῶσιν, ή δια τὸ έλπίζειν τι ή δια τὸ φοβεῖσθαι· οἱ δὲ μήτε έλπίζοντές τι μήτε φοβούμενοι εἰκότως άληθῆ λέγουσι. μάλιστα δὲ οἱ νεκροί εἰσι τοιοῦτοι. έτι και τὰ παιδία άληθῆ λέγει· οὐδέπω γάρ οἶδε ψεύδεσθαι και έξαπατᾶν. και οἱ παντελῶς πρεσβῦται· τὸ γάρ άξióπιστον δια τοῦ γήρωσ ένδεικνυνται. και τὰ άλογα ζῶα πάντως άληθῆ λέγει δια τὸ μὴ εἶναι έν μεθόδῳ λόγου. οἱ δὲ λοιποί, ἴνα μὴ καθ' έκαστον λέγω, ὅσα ἂν λέγωσι ψεύδονται, πλὴν τῶν έν τῷ ἄνᾶ χεῖρα βίῳ πιστῶν και τοῖς ήθεσι χρηστῶν. θεατρικοὶ δὲ και οἱ έπὶ θυμέλην άναβαίνοντες αὐτόθεν δια τὰς ὑποκρίσεις πᾶσιν άπιστοι, και σοφισταὶ και πένητες και γάλλοι και άπόκοποι και σπάδοντες· οὔτοι γάρ και μὴ λέγοντές τι ψευδεῖς τὰς έλπίδας εἶναι μηνύουσι δια τὸ φύσει μήτε έν άνδράσι μήτε έν γυναιξίν αριθμεῖσθαι. [χρή οὖν τοῖς άξιοπίστοις και περὶ τῶν άλλων πάντων λέγουσι πιστεύειν.]

Ἄνθρωπινη γενεά καθ' ένίους μὲν έχει έτη έπτά· ὅθεν και λέγουσιν οἱ ἱατρικοὶ τῶν δύο γενεῶν μηδένα δεῖν φλεβοτομεῖν, τὸν τεσσαρεσκαϊδεκαετη λέγοντες ὡς έτι προσδεόμενον αίματος και οὐδέπω έχοντα περισσὸν αίμα· καθ' ένίους δὲ τριάκοντα· ὅθεν και τὸν Νέστορα βούλονταί τινες ένενηκονταετη γεγονέναι [ὄν φησιν ὁ ποιητῆς ...]· καθ' ήμᾶς δὲ έκατὸν έτη, έπειδὴ τοὺς πλείστους ή ὀλίγῳ άποδέοντας ζῶντας ὀρώμεν ή ὀλίγῳ ὑπεραίροντας, άλλως τε και έπειδὴ τὸν λόγον τῶν άποτελεσμάτων πρὸς τοῦτον τὸν αριθμὸν συμφωνοῦντα ή

πεῖρα δείκνυσι. δια τοῦτο και ήμεῖς τῆ γενεᾶ χρησόμεθα ὡς δὴ έχούση έτη έκατὸν.

Ἔοσοι οὖν τῶν αριθμῶν γραφέντες δι' ὄλων τῶν γραμμάτων άποτελοῦσι ψήφον έντὸς τῶν έκατὸν, τούτους χρή γράφειν και ψηφίζειν και ήγείσθαι τοσαῦτα έτη σημαίνειν ὅσα ἂν ή ψηφὸς μηνύη. εἰσὶ δὲ οὔτοι μόνοι □ν μία □ξ δέκα ένδεκα δεκακιδέκα. και έστι τὸ μὲν □ν πενήκοντα πέντε· γράφεται γάρ δια τοῦ ε και τοῦ ν· τὸ δὲ μία πενήκοντα έν· γράφεται γάρ δια τοῦ μ και τοῦ ι και τοῦ α· τὸ δὲ □ξ έξήκοντα πέντε· γράφεται γάρ δια τοῦ ε και τοῦ ξ. ὁμοίως και τὰ δέκα και τὰ ένδεκα και τὰ δεκακιδέκα τῆ αὐτῆ έπινοία γράφειν και ψηφίζειν χρή· εύρεθήσεται γάρ τὰ μὲν δέκα ὄντα τριάκοντα, τὰ δὲ ένδεκα ὀγδοήκοντα πέντε, τὰ δὲ δεκακιδέκα ένενήκοντα. και οὔτω μὲν έκλαμβάνειν χρή τούτους τοὺς αριθμοὺς· ὅσοι δὲ τῶν αριθμῶν γραφέντες δι' ὄλων τῶν γραμμάτων και ψηφισθέντες ὑπερβάλλουσι τὴν άνθρωπινη γενεάν, οἶον τὰ δύο (γίνεται γάρ τετρακόσια έβδομήκοντα τέσσαρα· ταῦτα δὲ οὔτε ένδέχεται οὔτε λόγον έχει ζῆσαι τοσαῦτα έτη τινά), τούτους τοὺς αριθμοὺς κατα τὴν άνάβασιν τὴν τῶν στοιχείων λαμβάνομεν οὔτως. έπὶ τὸ σημαῖνον στοιχείον [και] τὸν αριθμὸν έλθόντες ψηφίζομεν έκάστου τῶν προαγόντων στοιχείων τὸν αριθμὸν. οἶον τὰ δύο δείκνυται ὑπὸ τοῦ β. προσθέντες οὖν τὸ έν φαμεν εἶναι τρία. τὰ δὲ τρία συναριθμήσαντες τῷ ένὶ και τοῖς δυσὶ φαμεν εἶναι έξ. ὁμοίως τὰ τέσσαρα σὺν τῷ τῶν έμπροσθεν στοιχείων αριθμῷ γίνεται δέκα, και τὰ πέντε ὁμοίως γίνεται δέκα πέντε. τὰ δὲ □ξ έν τῷ έμπροσθεν λόγω έπεδείξαμεν ὄντα έξήκοντα πέντε. τὰ δὲ έπτὰ σὺν τῷ έμπροσθεν αριθμῷ τῶν □ξ μὴ συναριθμουμένων δια τὸ και σημαίνειν καθ' ἰδίαν τὰ έξήκοντα πέντε και ὑπὸ στοιχείου μὴ δείκνυσθαι άλλ' ὑπὸ χαρακτήρος γίνεται εἴκοσι δύο, έτι και τὰ ὀκτῶ τριάκοντα, τῷ <δ> αὐτῷ λόγω και τὰ έννέα τριάκοντα έννέα. τὰ δὲ δέκα διπλάσιον έχει λόγον· και γάρ γραφέντα δι' ὄλων τῶν γραμμάτων και ψηφισθέντα κατα μόνας σημαίνει τριάκοντα, και πάλιν ὅτι οὐχ ὑπὸ χαρακτήρος, ὡς τὰ έξ, άλλ' ὑπὸ στοιχείου δείκνυται, κατα τὴν άνάβα-

ἐπὶ μὲν τοῦ περὶ χρόνου ζωῆς λόγου ἢ ἡλικία τοῦ ἰδόντος, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων προθεσμιῶν ἢ προσδοκία τῶν χρειῶν. μεμνήσθαι δὲ χρὴ καὶ τοῦτο, ὅτι πολλάκις οἱ θεοὶ ἀποφαίνονται μὲν ὡς περὶ χρόνου ζωῆς, σημαίνουσι δὲ οὐ πάντοτε περὶ χρόνου ζωῆς, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ περὶ μεταβολῆς τῶν πραγμάτων καὶ περὶ ἐλευθερίας δούλοις καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἔμπροσθεν ὁ περὶ θανάτου λόγος περιέχει.

Ταῦτα μὲν οὖν κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον, ὅσον εἶχον δυνάμεως, ἀνελλιπῶς καὶ ὡς ἐμοὶ δοκεῖ ἐξ ὀλοκλήρου πάντα εἴρηταί σοι, Κάσσιε Μάξιμε, ἀνδρῶν σοφώτατε. εἰ δὲ τις τῶν ἐντυγχανόντων ταῖσδε ταῖς βίβλοις τῶν εἰρημένων τι ὑπ' ἐμοῦ παρά τινος τῶν ἄλλων εἰλήφθαι καὶ μὴ ἀπὸ τῆς πείρας ἡγεῖται, ματαίως ὑπέιληφεν, ἐπιμελέστερον δὲ ἐντυχῶν αὐτοῦ τούτου τοῦ βιβλίου τῷ προοιμίῳ κατανοήσει τὴν προαίρεσιν τὴν ἐμήν. ἔτι καὶ εἴ τινα πρὸς τὸ ἐναντίον ῥέπειν τι τῶν εἰρημένων φαίνεται ἢ ὡς ἐμοὶ ἐδόκει, διὰ τὸ ὑπὸ τινος πιθανοῦ λόγου κινεῖσθαι, ἴστω ὅτι εὐρησιλογεῖν μὲν καὶ πιθανεύεσθαι κἀγὼ πάνυ ἱκανὸς ἦν, ἀλλ' οὐ θεατροκοπίας καὶ τὰ τοῖς λογεμπόροις ἀρέσκοντά ποτε μετήλθον, ἀλλ' αἰεὶ τὴν πείραν μάρτυρα καὶ κανόνα τῶν ἐμῶν λόγων ἐπιβοῶμαι. ἐγὼ μὲν οὖν πάντων διὰ πείρας ἐλήλυθα τῷ μηδὲν ἄλλο πράττειν, αἰεὶ δὲ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν πρὸς ὄνειροκρισίᾳ εἶναι. σὺ δὲ οὐκ ἀναμενεῖς χρόνον, ἀλλ' αὐτόθεν διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν σύνεσιν δυνήσει ἐπικρίναι ἕκαστα αὐτῶν εἴτε εὖ εἴτε μὴ καλῶς ἔχει. δέομαι δὲ τῶν ἐντυγχανόντων τοῖς βιβλίοις μήτε προσθεῖναι μήτε τι τῶν ὄντων ἀφελεῖν. εἴτε γὰρ δύναί τοι τις τοῖς ἐμοῖς προσθεῖναι, ῥᾶον ἂν ἴδια ποιήσειεν· εἴτε τινὰ τῶν ἐγγεγραμμένων ταῖσδε ταῖς βίβλοις περισσὰ δοκεῖ, οἷς ἀρέσκειται μόνους χρῆσθω, τὰ λοιπὰ τῶν βιβλίων μὴ ἐξαιρῶν, θεὸν ἐπόπτην καὶ φύλακα πάντων νομίζων τὸν Ἀπόλλωνα, ᾧ πειθόμενος ἐγὼ πατρώῳ ὄντι θεῷ εἰς τήνδε τὴν πραγματείαν παρήλθον, πολλάκις με προτρέψαμένω, μάλιστα δὲ νῦν ἐναργῶς ἐπιστάντι μοι, ἠνίκα σοι ἐγνωρίσθην, καὶ μονονουχὶ κελεύσαντι ταῦτα συγγράψαι. οὐδὲν οὖν θαυ-

μαστὸν <τὸν> Δαλδιαῖον Ἀπόλλωνα, ὃν Μύστην καλοῦμεν ἡμεῖς πατρώῳ ὀνόματι, ταῦτά με προτρέψασθαι τῆς σῆς

ἀρετῆς καὶ σοφίας προνοούμενον· καὶ γὰρ εἶναι τινα Λυδοῖς προξενίαν πρὸς Φοίνικας οἱ τὰ πάτρια ἡμῖν ἐξηγούμενοί φασιν.

Ἐπειδὴ, Κάσσιε Μάξιμε, ἀποβλέψας εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς σῆς σοφίας προεστράφη πραγματείαν συγγράψαι, ἦν ἐν τοῖς δυοῖς βιβλίοις ἐπραγματευσάμην, τὴν ἐπιδοθεῖσάν σοι ἔχουσαν τάξιν καὶ ἀκολουθίαν καὶ κατὰ μηδὲν κοινωνοῦσαν τῇ τῶν παλαιῶν ὑποθέσει, καὶ καθ' ὅσον ἐνεδέχετο τὰ μὲν ἐξ ὀλοκλήρου ** τὰ δὲ καὶ συμφωνούμενά τισι τὰ δὲ καὶ κατὰ τὸ παρῆκον ἐκφωνούμενα ἐξεῖπον, ἐδόκει δέ μοι τῇ μὲν ὅλη ὑποθέσει προσδεῖν τι, τοῖς δὲ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς βιβλίοις γεγραμμένοις μηδὲν τι προσγράψαι, ἐπειδὴ ἐμελλεν ὥσπερ ὑγιεῖ σώματι καὶ εὐμόρφω προσπλακέν τι, καὶ εἰ εὐμορφον εἶη, τοῦ προτέρου παραιρήσειν κάλλους, ἴδια καὶ κατὰ μόνας ἕκαστον τῶν παραλελειμμένων σποράδην καὶ <εἰς> οὐ συνημμένα κεφάλαια συναγαγὼν τοῦτό σοι τὸ βιβλίον ἐποίησα, ὡς ἂν μὴ τις ἀνθρώπων πάροδον καὶ ἐπιβάθραν τοῦ συγγράψαι τι τοιοῦτον ἐφεύρη.

Κυβεύειν δοκεῖν φιλονεικῆσαι πρὸς τινα σημαίνει περὶ ἀργυρίου· καὶ γὰρ οἱ κύβοι ἀριθμὸν περιέχουσι καὶ ψήφοι λέγονται αἷς οἱ κυβεύοντες παίζουσιν. αἰεὶ δὲ νικᾶν ἀγαθόν. εἰ δὲ τις νοσῶν παίζειν ὑπολάβοι ψήφοις ἢ ἄλλον παίζοντα <ἴδοι, κακόν,> μάλιστα δὲ εἰ αὐτὸς λείποιτο, ἐπειδὴ μείονας ἔχων ψήφους καταλείπεται ὁ νικῶμενος. αὐτοὶ δὲ οἱ κύβοι ὀρώμενοι στάσεις καὶ ἔχθρας προαγορεύουσιν, ἀπολλύμενοι δὲ λύουσι τὰς ἐν ποσὶ στάσεις καὶ αὐξανόμενοι ἐπιτείνουσι. παιδίον δὲ παίζον ἰδεῖν κύβοις ἢ ἀστραγάλοις ἢ ψήφοις οὐ πονηρόν· ἔθος γὰρ τοῖς παιδίοις αἰεὶ παίζειν· ἀνδρὶ δὲ τελείῳ καὶ γυναικὶ πονηρόν τὸ ἀστραγάλοις δοκεῖν παίζειν, εἰ μὴ ἄρα κληρονομήσῃ τινα ἐλπίζων ἴδοι τις τὸ ὄναρ τοῦτο· ἐκ νεκρῶν γὰρ σωμάτων γεγόνασιν οἱ ἀστράγαλοι. διὸ κινδύνους τοῖς λοιποῖς προαγορεύουσιν.

Κλέπτειν δοκεῖν οὐδενὶ ἀγαθὸν πλὴν τῶν ἐξαπατᾶν

τινας ἐθελόντων· κλέπτειν γὰρ καὶ τὸ παραλογίζεσθαι ἔλεγον οἱ παλαιοί. ὅσῳ δ' ἂν μείζονα ἢ πολυτελέστερα ἢ ἀσφαλέστερον τηρούμενα κλέπτη τις, τοσοῦτῳ μείζονα κίνδυνον ὑπομενεῖ· εἰκὸς γὰρ οἷς ὁ νόμος ὑπάγει τὸν κλέπτην, τοῖς αὐτοῖς καὶ τὸ ὄναρ τὸν θεασάμενον ὑπάγειν. ἱεροσυλεῖν δὲ καὶ θεῶν ἀναθήματα κλέπτειν πᾶσι πονηρόν, μόνοις δὲ τοῖς ἱερεῦσι καὶ μάντεσι συμφέρει· καὶ γὰρ τὰς τῶν θεῶν ἀπαρχὰς τὸ ἔθος ἐπιτρέπει αὐτοῖς λαμβάνειν, καὶ τρόπον τινὰ ὑπὸ θεῶν τρέφονται καὶ οὐ πάντα φανερώς λαμβάνουσι.

Ψεύδεσθαι οὐκ ἔστιν ἐπιτήδειον πλὴν τῶν ἐπὶ θυμέλῃ ἀνερχομένων καὶ ἀγυρτῶν καὶ ὧν ἔθος ἐστὶ ψεύδεσθαι. ἦττον δὲ πονηρὸν τοὺς ἄλλοτρίους ψεύδεσθαι ἢ τοὺς ἰδίους· μεγάλας γὰρ τούτοις συμφορὰς σημαίνει, κὰν ἐπὶ μικροῖς δοκῆ τις ψεύδεσθαι.

Ὅρτυγες τοῖς μὴ φιλοτροφοῦσιν ἀγγελίας σημαίνουσι διαποντίους ἀκούσεσθαι ἀηδεῖς καὶ πονηράς· διαποντίους μὲν, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ [μὲν ἐγχώριοι εἰσιν ἀλλὰ] διαπόντιοι παραγίνονται, ἀηδεῖς δέ, ὅτι μάχιμοί εἰσι καὶ ὀλιγόψυχοι. καὶ ἐν ταῖς κοινωνίαις καὶ φιλίαις καὶ γάμοις καὶ τοῖς βιωτικαῖς συμβολαίαις πᾶσι στάσεών εἰσι καὶ φιλονεικῶν σημαντικοί, καὶ τοὺς νοσοῦντας εἰ μὲν μετακομισθεῖεν ἀποθανεῖσθαι σημαίνουσι διὰ τὸ ὀλιγόψυχον, μὴ μετακομισθέντας δὲ ἦττον κινδυνεύειν. καὶ πρὸς ἀποδημίαν εἰσὶ πονηροί· δόλους γὰρ καὶ ἐνέδρας καὶ ληστείας προαγορεύουσι· καὶ γὰρ αὐτοὶ τῆς οἰκείας μετανιστάμενοι περιπίπτουσι τοῖς θηρᾶν αὐτοὺς βουλομένοις. ἀλεκτρυόνες δὲ οἱ μάχιμοι στάσεων καὶ φιλονεικῶν μόνον εἰσὶ σημαντικοί, πρὸς δὲ τὰ ἄλλα οὐκέτι ὁμοίως τοῖς ὄρτυξιν ἀποβαίνουσι.

Μύρμηκας τοὺς μὲν πτερὰ ἔχοντας οὐδαμῶς ἰδεῖν ἀγαθόν· ὄλεθρον γὰρ προαγορεύουσι καὶ ἀποδημίας ἐπικινδύνους· τοὺς δὲ ἐτέρους [ἐργάτας καλουμένους] ἀγαθὸν γεωργοῖς· εὐφορίαν γὰρ μαντεύονται, ἐπειδὴ ὅπου μὴ ἔστι σπέρματα, οὐκ ἂν ἴδοι τις μύρμηκας. ἀγαθοὶ δὲ οὗτοι καὶ τοῖς ἐξ ὄχλου ποριζομένοις καὶ τοῖς νοσοῦσιν, ὅταν γε μὴ περὶ τὸ σῶμα τοῦ ἰδόντος ἀναστρέφονται· ἐργάται γὰρ καλοῦν-

ται καὶ ἐργοπονοῦμενοι οὐ διαλείπουσιν, ὅπερ ἰδίον ἐστὶ τῶν ζώντων. ἐπειδὴ δὲ περὶ τὸ σῶμα τοῦ ἰδόντος ἀναστρέφονται, ὄλεθρον προαγορεύουσι, ὅτι γῆς εἰσι παῖδες καὶ ψυχοὶ καὶ μέλανες.

Φθειράς ὀλίγους ἔχειν καὶ εὐρίσκειν ἐν τῷ σώματι ἢ ἐν τοῖς ἱματίοις καὶ τούτους ἀναιρεῖν ἀγαθόν· πάσης γὰρ λύπης καὶ φροντίδος ὑπερβαλλούσης ἀπαλλαγῆναι προαγορεύει τὸ ὄναρ· πολλοὺς δὲ καὶ ὑπερβάλλοντας πλήθει πονηρὸν καὶ σημαῖνον νόσον μακρὰν ἢ δεσμὰ ἢ πολλήν γε ἀπορίαν· ἐν γὰρ τοῖς τοιοῦτοις πληθύνουσι καὶ οἱ φθειρές. καὶ εἰ μὲν τις ἀποβάλλοι καὶ ἀποκαθαίροι πάντας, ἐλπίς αὐτῷ τούτων ἀπαλλαγῆναι· εἰ δὲ τις ἔχων αὐτοὺς διυπνισθεῖη, οὐκ ἂν ποτε σωθεῖη.

Ἐλμινθας ἀποκρίνειν διὰ τῆς ἔδρας ἢ διὰ τοῦ στόματος ὑπὸ οἰκείων ἀνθρώπων καὶ συνοικούντων καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τραπέζῃ τῇ αὐτῇ χρωμένων ἀδικούμενον μαθεῖν σημαίνει καὶ ἀπώσασθαι τοὺς ἀδικοῦντας ἢ κατὰ ἄλλον τρόπον στερηθῆναι αὐτῶν· ἐνοικοῦσι μὲν γὰρ τῷ σώματι οἱ ἔλμινθες, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον αὐτὸ τὸ σῶμα λυμαίνονται. ἐπειδὴ δὲ ἀποκριθῶσιν, ἀποβληθῆναι τοὺς τοιοῦτους ἀνθρώπους σημαίνουσι.

Κόρεις δυσθυμῶν καὶ φροντίδων εἰσὶ σημαντικοί· ἐπίσης γὰρ ταῖς φροντίσι καὶ οὗτοι ἀύπνους ποιοῦσι· καὶ προσέτι πρὸς τινὰς τῶν οἰκείων, ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πλείστον πρὸς γυναῖκας ἀηδίας καὶ δυσαρεστήσεις φέρουσι.

Κώνωπες καὶ αἱ λεγόμεναι ἐμπίδες καὶ εἴ τι ἄλλο ὅμοιον ἀνθρώπους ἐπιφοιτῆσαι τῷ ἰδόντι σημαίνουσι πονηροῦς, βλάβην ἐνδεικνυμένους καὶ προσέτι καταβοῶντας. καπήλοις δὲ καὶ οἴνεμποροις εἰς ὄξος μεταβαλεῖν τὸν οἶνον προαγορεύουσι· χαίρουσι γὰρ ὄξει.

Μάχεσθαι τοῖς οἰκείοις οὐκ ἀγαθὸν οὐδὲ τοῖς ἐκτός, ἦττον δὲ πονηρὸν [μάχεσθαι]. νοσῶν δὲ τις ἐὰν δόξη μάχεσθαι, παρακόψει. μάχεσθαι τοῖς βελτίοισιν, οἶον τοῖς δεσπόταις βασιλεῦσι μεγιστάσι καὶ πᾶσι τοῖς ὑπερέχουσι, κακῶς διατεθῆναι σημαίνει πρὸς τῶν οἷς τις ἐμάχετο.

Μισεῖν ἢ μισεῖσθαι οὐδενὶ συμφέρει. οὐδὲν δὲ διαφέρει τινὰ μισεῖν, ὅφ' οὗ μισεῖται τις, ἐπειδὴ τὸ μῖσος ἐχθροῦς

ποιεῖ· οἱ δὲ ἐχθροὶ οὔτε συναίρονται οὔτε συλλαμβάνονται. δεῖ δὲ τοῖς ἀνθρώποις βοηθείας καὶ τῶν συλλαμβανομένων, ἐπειδὴ διὰ τῶν τοιούτων ὠφελοῦνται. [πονηρὸν δὲ ἐτηρήσαμεν τὸ μῖσος.]

Σφάζεσθαι καὶ ἀποθνήσκειν ὅ τι σημαίνει ἐν τῷ περὶ θανάτου λόγῳ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ προεῖρηται. σφαζομένους δὲ ἰδεῖν ἀγαθόν· πάντα γὰρ τὰ προκείμενα ἐπὶ τὸ τέλος συμπερανθέντα ἤδη ἀφίχθαι σημαίνει, ἐπειδὴ ἡ σφαγὴ τελευτῆς ἐστὶ σημεῖον.

Κροκόδειλος πειρατὴν ἢ φονέα ἢ οὐδὲν ἦττον ἀπονενωμένον ἄνθρωπον σημαίνει. ὅπως δ' ἂν διαθῆ τὸν ἰδόντα ὁ κροκόδειλος, οὕτω διαθήσει καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ κροκοδείλου σημαίνόμενος.

Αἴλουρος μοιχὸν σημαίνει· κλέπτῃς γὰρ ἐστὶν ὄρνιθων· αἱ δὲ ὄρνιθες γυναιξὶν εἰκάζονται, καθὼς ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐπεμνήσθη.

Ἰχνεύμων καὶ ἴκτις πανούργους σημαίνουσιν ἀνθρώπους καὶ δολίους οὐδέ ποτε τοῖς ὀρώσιν εὐνοῆσαι δυνάμενους διὰ τὸ ἄγριον καὶ δυστιθάσευτον. καὶ ὁ μὲν ἰχνεύμων ἄνδρας σημαίνει, ἡ δὲ ἴκτις γυναῖκας.

Θεὸς εἴ τις ὑπολάβοι γενέσθαι, ἱερεὺς ἂν γένοιτο ἢ μάντις· τῆς γὰρ αὐτῆς τοῖς θεοῖς τιμῆς καὶ οὗτοι τυγχάνουσιν. εἰ δὲ τις νοσῶν θεὸς εἶναι νομίσειε, τεθνήξεται· ἀθάνατοι γὰρ οἱ [θεοὶ καὶ] ἀποθανόντες, ἐπεὶ μηκέτι τεθνήξονται. εἰ δὲ τις ἐν πενίᾳ ἢ δουλείᾳ ἢ δεσμοῖς ἢ περιστάσει τινὶ ἢ ὣτινιοῦν καθεστῶς κακῶ ἴδοι τὸ ὄναρ τοῦτο, ἀπαλλαγῆσεται τῶν περιεχόντων αὐτὸν δεινῶν· πολλὰ γὰρ καὶ εὐπόριστοι τῷ θεῷ αἱ ἀπὸ τῶν δεινῶν σωτηρίαί. ἀνδρὶ δὲ πλουσίῳ καὶ μεγιστᾶνι ἀρχὴν μεγίστην κατὰ τὸ ἐπιβάλλον τοῦ ἀξιώματος προαγορεύει· ἐπίσης γὰρ τοῖς θεοῖς καὶ οἱ ἄρχοντες δύνανται εὖ καὶ κακῶς τινὰς ποιεῖν. ἀγαθὸν δὲ καὶ τοῖς ἐπὶ σκηνὴν ἀνερχομένοις διὰ τὸ ἐν τῇ ὑποκρίσει ἔθος· πολλάκις γὰρ καὶ θεῶν πρόσωπα ἀναλαμβάνουσιν.

Θεὸν δοκεῖν ὑποδέχεσθαι τῷ μὲν εὖ πράττοντι φροντίδας καὶ λύπας καὶ δεινὰς πραγματείας προαγορεύει· οἱ γὰρ ἐν περιστάσει γενόμενοι θύουσι τε τοῖς θεοῖς καὶ ὑποδέχονται

αὐτούς· τῷ δὲ ἐν πενίᾳ ἢ στενοχωρίᾳ ὄντι πολλὴν ἐπίδοσιν ἀγαθῶν προαγορεύει· τότε γὰρ μάλιστα οἱ πένητες [ὅταν εὐπορίσωσιν] εὐχαριστοῦσιν τε τοῖς θεοῖς καὶ ὑποδέχονται αὐτούς.

Θεοῦ σκευὴν ἔχειν καὶ περικεῖσθαι ἄλλου τινὸς ἐπιτροπεύσαι σημαίνει πλουσίῳ, ὥστε φαντασίαν μὲν ἔχειν πλούτου, ὑπόστασιν δὲ μή. τοῦτο πολλάκις οὕτως ἀποβὰν ἐτήρησα.

Κωλόβαθρα ὑποδεδέσθαι δοκεῖν τοῖς μὲν πανούργοις δεσμὰ σημαίνει· καὶ γὰρ προσδεῖται τὰ κωλόβαθρα τοῖς ποσὶ καὶ τὸν περίπατον ἄλλοιοῖ· τοῖς δὲ λοιποῖς νόσον ἢ ξενιτείαν προδηλοῖ διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας.

Ἐπὶ θαλάσσης περιπατεῖν ἀποδηῆσαι βουλομένῳ ἀγαθόν, καὶ μάλιστα γὰρ εἰ πλεῖν μέλλοι· πολλὴν γὰρ ἀσφάλειαν προαγορεύει τὸ ὄναρ. ἀγαθὸν δὲ καὶ δούλῳ καὶ τῷ γῆμαι προηρημένῳ· ὁ μὲν γὰρ τοῦ δεσπότη ὁ δὲ τῆς γυναικὸς ἄρξει· ἔοικε γὰρ καὶ δεσπότη ἡ θάλασσα διὰ τὸ δυνατὸν καὶ γυναικὶ διὰ τὸ ὑγρόν. ἀγαθὸν δὲ καὶ τῷ δίκην ἔχοντι· ὑπέρτερος γὰρ τοῦ δικαστοῦ γενόμενος ὡς εἰκὸς νικήσει· ἔοικε γὰρ καὶ δικαστῆ ἡ θάλασσα διὰ τὸ τοὺς μὲν εὖ τοὺς δὲ κακῶς διατιθέναι. ἀνδρὶ δὲ νεωτέρῳ ἐταίρας ἐρασθῆναι σημαίνει καὶ γυναικὶ ἰδούση ἐταιρικῶ χρήσασθαι βίῳ· ἔοικε γὰρ καὶ ἐταίρῳ ἡ θάλασσα διὰ τὸ προσβάλλειν ἠδείας μὲν τὰς πρώτας φαντασίας, κακῶς δὲ διατιθέναι τοὺς πλείστους. πᾶσι δὲ τοῖς ἐξ ὄχλου ποριζόμενοις καὶ πολιτευταῖς καὶ δημαγωγοῖς μετὰ πολλῆς εὐκλείας πορισμὸν οὐ τὸν τυχόντα προαγορεύει· ἔοικε γὰρ καὶ ὄχλῳ ἢ θάλασσᾳ διὰ τὴν ἀταξίαν.

Ἀνθρώπους πλάσσειν ἀγαθὸν παιδοτρίβαις καὶ παιδευταῖς· τρόπον γὰρ τινα καὶ οὗτοι τοὺς ἀνθρώπους πλάσσουν, οἱ μὲν διὰ τὸ ρυθμίζειν οἱ δὲ διὰ τὸ βελτίονας ποιεῖν. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἄπαισιν, ἐπεὶ γνησίων παιδῶν γονὴν προαγορεύει. ἀγαθὸν δὲ καὶ σωματεμπόροις καὶ πένησιν· οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἐμπορίας πολλὰ καὶ μεγάλα κερδανούσιν, οἱ δὲ πολλοὺς κτήσονται οἰκέτας. κακούργοις δὲ ὄλεθρον προαγορεύει· καὶ γὰρ τὸν Προμηθεᾶ λέγουσιν ἐπὶ τῷ πλάσαι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸ πῦρ

κλέψαι κακῶς ἀπολέσθαι. πλουσίοις δὲ καὶ τοῖς μέγα δυναμένοις ἀρχὴν τινα μεγάλην προαγορεύει.

Ἐπεξεῦχθαι ὀχήματι ὡσπερ τι τῶν τετραπόδων δουλείαν καὶ κάματον καὶ νόσον προαγορεύει, καὶ εἰ πάνυ τις λαμπρὸς καὶ ἀβροδίατος ὢν τὸν ὄνειρον ἴδοι.

Ὁχεῖσθαι ἐπὶ ἄρματος ἢ ἀπήνης ἀνθρώπων ὑπεξευγμένων πολλῶν ἄρξαι σημαίνει καὶ προσέτι παῖδας ἀγαθοὺς τῷ ἰδόντι γενέσθαι μαντεύεται. πρὸς δὲ τὰς ἀποδημίας οὐ πάνυ τι συμφέρει· τὸ μὲν γὰρ ἀσφαλὲς ἐνδείκνυται, πολλὴν δὲ βραδύτητα προαγορεύει.

Εἰς μάντεως δὲ φοιτᾶν καὶ μαντεύεσθαι περί τινος φροντίδας οὐ τὰς τυχούσας τῷ ἰδόντι σημαίνει· οὐ γὰρ δεῖ μαντικῆς τοῖς μὴ φροντίζουσιν. ὅ τι δ' ἂν ὁ μάντις ὄγε ἀληθῆς ἀποκρίνηται, τούτῳ πιστεύειν χρή. περὶ δὲ διαφορᾶς μάντεων, οἷς δεῖ προσέχειν καὶ οἷς μὴ [προσήκεν], ἐν τῷ περὶ <τῶν> ἀξιοπίστων λόγῳ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ προείρηκα. ὁ δὲ μῆδὲν ἀποκρινόμενος μάντις πᾶσαν ἐγχείρησιν καὶ πᾶσαν ὁρμὴν ὑπερτίθεται· ἔστι γὰρ παρά γε τοῖς σοφοῖς καὶ ἡ σιγὴ ἀπόκρισις, ἀλλ' ἀπαγορευτική. εἰ δὲ τις ὑπολάβοι μάντις γεγονέναι καὶ εὐδοκιμεῖν ἐν τῷ προαγορεύειν, πολλῶν ἔμπειρος ἔσται πραγμάτων καὶ φροντίδας ἀναδέξεται τοῦτο μὲν ἰδίας τοῦτο δὲ καὶ ἀλλοτρίας· καὶ γὰρ τῷ μάντι μέλει καὶ τῶν οὐδὲν αὐτῷ προσηκόντων κακῶν, ἃ ἂν οἱ μαντευόμενοι φέρωσι. φέρει δὲ καὶ ἀποδημίας πολλάκις καὶ κινήσεις τῷ ἰδόντι ὁ ὄνειρος διὰ τὸ τοὺς μάντις περινοστεῖν. καὶ τοῖς πένησιν εὐπορίαν· πολλοὶ γὰρ δέονται τοῦ μάντεως καὶ τῶν πλουσίων.

Νοσεῖν μόνοις τοῖς ἐν δεσμοῖς ἢ μεγάλη ἀνάγκη οὖσιν ἀγαθὸν διὰ τὸ τὴν νόσον λύειν τοὺς ὄγκους. τοῖς δὲ ἄλλοις μεγάλην ἀπραξίαν προαγορεύει· ἀπρακτοὶ γὰρ οἱ νοσοῦντες. καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐνδειαν· καὶ γὰρ ἐνδεεῖς τῷ σώματι ὦν μάλιστα χρή οἱ νοσοῦντες γίνονται. καὶ πρὸς τὰς ἀποδημίας ἐμποδῶν ἴσταται· δυσκίνητοι γὰρ οἱ νοσοῦντες. καὶ τὰς ἐπιθυμίας οὐκ ἔῃ τελεσθῆναι· οὐδὲ γὰρ τὰς ὀρέξεις διὰ τὸ ἐπικίνδυνον ἀναπληροῦσι τῷ νοσοῦντι οἱ ἰατροί. νοσοῦντα δὲ εἴ τις ἐπισκέπτοιο, εἰ μὲν γνῶριμον, τὰ αὐτὰ τῷ νοσοῦντι σημαίνει· εἰ δὲ ἀγνώτα, αὐτῷ

τῷ ἰδόντι· οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἢ αὐτὸν νοσεῖν ἢ ἄλλον ἀγνώτα νοσοῦντα ἰδεῖν· εἰκόνας γὰρ τῶν ἀποβησομένων τοῖς ὀρώσι πραγμάτων τοὺς πλησίον εἶναί φαμεν, ὅταν γε ἀγνοῶνται. ἐτήρησα δὲ καὶ τὸ τοιοῦτο. ὅσα μὲν αὐτίκα ἀποβησόμενα καὶ μᾶλλον ἢ σφοδρότερον ἢ ψυχὴ βούλεται σημῆναι ἀγαθὰ ἢ κακὰ, ταῦτα περὶ αὐτὸν τὸν ὀρώντα παράγει· ὅσα δὲ βράδιον ἢ ἡττον ἢ ἀτονώτερον, ταῦτα δι' ἀλλοτρίου σώματος δείκνυσιν ἢ ψυχὴ τῷ ὀρώντι.

Τὰς ἑαυτοῦ σάρκας ἐσθίειν ἀγαθὸν πένητι· πολλὰ γὰρ τῷ σώματι ἐργασάμενος καὶ πονῶν κτήσεται, καὶ οὕτως οὐχὶ τὰς σάρκας αὐτοῦ κατέδετα ἀλλὰ τὰς ἀπὸ τῶν σαρκῶν ἐργασίας. ἀγαθὸν δὲ καὶ χειροτέχνη τὸ [ἀπὸ] τοιοῦτων μερῶν ἐσθίειν τοῦ σώματος, ἀφ' ὧν μάλιστα πορίζεται· οἱ μὲν γὰρ ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ἐργάζονται, οἱ δὲ τῇ ἑτέρᾳ μόνον, οἱ δὲ ἄκροισ τοῖς δακτύλοις, οἱ δὲ καὶ παντὶ τῷ σώματι. φιλολόγοις δὲ καλὸν ἄλλοις παρέχειν τὸ στόμα καὶ τὴν γλῶσσαν ἐσθίειν· πολλὰ γὰρ πορίζαντες ἀπὸ τοῦ στόματος καὶ τῆς γλώσσης ἔσονται ἱκανοὶ καὶ ἄλλοις παρέχειν. εἰ δὲ τις τὸ ἑαυτοῦ στόμα κατεσθίῃ ἢ τὴν ἑαυτοῦ γλῶσσαν, παύσεται λόγοις χρώμενος· ιδιώταις δὲ μετάνοιαν ἐπὶ προπετεῖα λόγων σημαίνει. γυνὴ δὲ τὰς ἑαυτῆς σάρκας ἐσθίουσα πορνεύσει καὶ οὕτως ἀπὸ τοῦ ἰδίου σώματος τραφήσεται. παντὶ δὲ τῷ νοσοῦντι ἔχοντι ἤτοι φίλον ἢ συγγενῆ ἢ ἄλλον τινὰ τῶν σπουδαίων, πένθος προαγορεύει· καὶ γὰρ οἱ πενθοῦντες λωβώμενοι ἑαυτοῦς τὰς ἑαυτῶν σάρκας ἐσθίουσι. πλουσίῳ δὲ ἀνδρὶ καὶ παντὶ τῷ κατὰ προαίρεσιν ζῶντι οὐκ ἀγαθὸν ἐσθίειν τῶν ἰδίων σαρκῶν· πρόρριζον γὰρ ἀνατραπῆναι τὸν βίον καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἰδόντος σημαίνει ὡσπερ καὶ τὸ τὴν ἰδίαν κόπρον ἐσθίειν.

Ἐπ' ἀριστερὰ περιβεβλησθαι ἢ ὅπως ποτὲ γελοῖως καὶ μὴ κοσμίως πᾶσι πονηρὸν καὶ πρὸς ταῖς ἀπραξίαις διασυρμὸν καὶ καταγέλωτα ὑπομεῖναι σημαίνει. μόνοις δὲ γελωτοποιοῖς ἀγαθὸν ἂν εἴη διὰ τὸ ἔθος.

Ἐπ' ἀριστερὰ γράφειν σημαίνει πανούργως τι πράξαι καὶ ἀπάτη καὶ μεθόδῳ χρησάμενον ὑπελθεῖν τινα καὶ ἀδικῆσαι, πολλάκις δὲ καὶ μοιχὸν γενόμενον νόθους παῖ-

δας λάθρα ποιῆσαι. οἶδα δέ τινα, ὃς ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ ποιητῆς ἐγένετο γελοίων ἄσμάτων.

Μητρυιὰν ἰδεῖν οὔτε ζῶσαν οὔτε τεθνεῶσαν ἀγαθόν. καὶ εἰ μὲν χαλεπαῖνοι ἢ ὀργίζοιτο ἢ βλάπτοι τὸν ὄρωντα τὸ ὄναρ, ἐπίτεινε τὰ δεινὰ· εἰ δὲ μετρίως προσφέροιτο, ἥττονα ποιεῖ τὰ δεινὰ. χαριζομένη δέ τι τῷ ἰδόντι καὶ λόγοις καὶ ἔργοις ψευδεῖς τὰς ἐλπίδας φησὶν εἶναι· οὐ γὰρ ἀπὸ γνώμης οὐδὲ κατὰ προαίρεσιν φιλήσειεν ἄν ποτε μητρυιὰ πρόγονον. ὁ δὲ πατρῶς τὰ αὐτὰ τῇ μητρυιᾷ σημαίνει, ἥττονα δὲ τῇ δυνάμει. πολλάκις δὲ καὶ ὁ πατρῶς καὶ ἡ μητρυιὰ ξενιτείας καὶ ἀποδημίας γίνονται σύμβολα· εὐόικασι γὰρ πατήρ μὲν καὶ μήτηρ τῇ οἰκείᾳ, πατρῶς δὲ καὶ μητρυιὰ τῇ ξένη.

Πρόγονοι ὀρώμενοι, λέγω δὲ συγγενεῖς τοὺς πρὸ τῶν γονέων γεγονότας, φροντίδας σημαίνουσι παλαιῶν ἔνεκεν πραγμάτων. καὶ εἰ μὲν τι ἀγαθὸν ἢ ἡδὺ ἢ κεχαρισμένον πράττειεν ἢ λέγοιεν, εἰς ἀγαθὸν αἰ φροντίδες τελευτήσουσιν· εἰ δὲ μή, τοῦναντίον.

Ἐπίγονοι οἱ μὲν ἔτι νήπιοι καὶ βραχεῖς φροντίδων εἰσὶ σημαντικοί (περὶ ὧν ἀκριβέστερον ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν τῷ περὶ γενέσεως παίδων εἴρηκα κεφαλαίῳ), οἱ δὲ ἥδη τέλειοι βοθητίας καὶ συλλήψεως εἰσὶ σημαντικοί.

Μῦς οἰκέτην σημαίνει· συνοικεῖ γὰρ καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν τρέφεται καὶ ἔστι δειλός. ἀγαθὸν οὖν καὶ πολλοὺς

ἔνδον ἰδεῖν μῦας καὶ τούτους ἰλαροὺς καὶ παίζοντας· πολλὴν γὰρ εὐφροσύνην προσημαίνουσι καὶ οἰκετῶν ἐπίκτησιν. εἰ δὲ τι ποικιλώτερον περὶ τοὺς μῦας βλέποι τις, ἔξεστι μεταφέρειν τὰς κρίσεις ἀπὸ τῶν παρὰ Μελάμποδι ἐν τῷ περὶ τεράτων καὶ σημείων [ἐν τῷ περὶ μυῶν] γεγραμμένων, οὐδὲν διαφέρειν ἡγουμένους τὰ μεθ' ἡμέραν γινόμενα τῶν ὄναρ δοκούντων γίνεσθαι· τῆς γὰρ αὐτῆς τετύχηκε προρρήσεως, ὡς πολλάκις ἡμῖν ἔδοξε διὰ πείρας. διὰ μακροῦ δὲ τὸν τόπον τοῦτον ἐξείργασται ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς ἑαυτοῦ συντάξεως Ἀπολλώνιος ὁ Ἀτταλεύς. ἐμοὶ δὲ νῦν πρόκειται τὰ σημανόμενα δεικνύειν ἐκάστου τῶν παραλελειμμένων ἐν τῇ ἐμῇ πραγματείᾳ. διὸ καὶ τρίτον

τοῦτο τὸ βιβλίον οὐχ ὡς συνημμένον τοῖς δυσὶν ἄλλ' ὡς ἀπολελυμένον ἐποίησα. ὅθεν καὶ τῆς ἐπιγραφῆς εἰκότως τεύξεται οὐχὶ τρίτον ἐκείνων ἀλλὰ κατ' ἰδίαν Φιλάληθες ἢ Ἐνόδιον.

Γαλῆ δὲ γυναῖκα σημαίνει πανοῦργον καὶ κακότροπον καὶ δίκην· ἔστι γὰρ ἰσόψηφος δίκη καὶ γαλῆ. [ἀπὸ γὰρ τῶν αὐτῶν σύγκειται γραμμάτων]. καὶ θάνατον· ὅ τι γὰρ ἂν λάβῃ, τοῦτο σήπει. καὶ ἐργασίας καὶ ὠφελείας· καλεῖται γὰρ πρὸς τινων κερδῶ. τὴν δὲ διαφορὰν ἔξεστι λαμβάνειν τούτων ἀπὸ τοῦ βλέπεσθαι προσιούσαν ἢ ἀπιούσαν ἢ πάσχουσάν τι ἢ δρῶσαν ἡδὺ ἢ ἀηδές.

Πηλὸς νόσον σημαίνει καὶ ὕβριν· νόσον μὲν διὰ τὸ μήτε καθαρὸν εἶναι ὕδωρ μήτε γῆν ἄλλ' ἐξ ἀμφοτέρων μεμίχθαι καὶ μηδὲ ἕτερον εἶναι. πονηρὸν οὖν σύγκριμα τοῦ σώματος τοῦτ' ἔστι νόσον προαγορεύει εἰκότως· ὕβριν δὲ, ὅτι μολύνει. ἔτι δὲ κίναιδον διὰ τὸ ὑγρὸν καὶ ἔκλυτον. ἀγαθὸς δ' ἂν εἴη τοῖς ἐκ πηλοῦ ἐργαζομένοις.

Λεκάνη οἰκέτην σημαίνει καὶ θεράπαιναν πιστούς. πίνειν δὲ ἐκ λεκάνης ἐρασθῆναι θεραπαίνης σημαίνει, τὸ δ' αὐτὸ καὶ εἴ τις ἐσθίοι ἐν λεκάνῃ. λεκάνην χρυσέαν ἢ ἀργυρέαν ἔχειν ἥτοι θεράπαιναν ἀπελευθερώσαντα γῆμαι σημαίνει ἢ ἀπληευθερωμένη συνοικῆσαι. λεκάνη θραυομένη θεράποντος σημαίνει ὄλεθρον. λεκάνη ἐγκατοπτρίζεσθαι τεκνῶσαι ἀπὸ θεραπαίνης σημαίνει. εἰ δὲ τις αὐτὸς οἰκέτης ὢν οὐκ ἔχων ὑπηρετήν τοῦτον ἴδοι τὸν ὄνειρον, ἠγεῖσθαι χρὴ τὴν λεκάνην αὐτὴν τὴν δουλείαν αὐτῷ σημαίνειν.

Εἰκὼν τέκνα σημαίνει καὶ τὴν προαίρεσιν καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἰδόντος· τέκνα μὲν διὰ τὴν ὁμοιότητα, γνώμην δὲ καὶ προαίρεσιν διὰ τὸ ἐπαγάλλεσθαι πάντας εἰκόσιν. ἡ δὲ ἐξ ὕλης στερεᾶς καὶ ἀσήπτου γεγεννημένη ἀμείνων ἐστὶ τῶν γραπτῶν καὶ κηρίνων καὶ πηλίνων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίων. ὅ τι δ' ἂν πάθωσιν αἰ εἰκόνες, τοῦτο πείσονται καὶ οἱ παῖδες τοῦ ἰδόντος καὶ αἰ ὄρμαι τῶν πράξεων. πολλάκις δὲ καὶ εἰς γονεῖς καὶ εἰς ἀδελφοὺς καὶ εἰς ἄλλοις ὁμωνύμους ἀποβαίνει τὸ ὄναρ.

Μαῖα ὀρωμένη τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει διὰ τὸ τὰ ἀπόρρητα

καὶ κεκρυμμένα ἐρευνᾶν καὶ βλάβας σημαίνει καὶ τοῖς νοσοῦσι θάνατον· ἐξάγει γὰρ τοῦ περιέχοντος ἀεὶ τὸ περιεχόμενον καὶ δίδωσι τῇ γῆ. τοὺς δὲ βία ὑπὸ τινος κατεχομένους ἀπαλλάσσει· καὶ γὰρ τὸ περιεχόμενον τοῦ περιέχοντος ἀπαλλάσσει σῶμα καὶ οὕτω [τὸ περιεχόμενον σῶμα τοῦ περιέχοντος ἀπαλλάξασα] κουφότερον ποιεῖ. πολλάκις δὲ ὀρωμένη μαῖα γυναικὶ μὴ ἐχούσῃ ἐν γαστρὶ νόσον προαγορεύει, ἐν γαστρὶ δὲ ἐχούσῃ οὐδὲν ἐπίσημον διὰ τὴν περὶ τὸν τοκετὸν ἐλπίδα.

Ἄκανθαι καὶ σκόλοπες ὀδύνας σημαίνουσι διὰ τὸ ὄξυ καὶ ἐμποδισμοὺς διὰ τὸ καθεκτικὸν καὶ φροντίδας καὶ λύπας διὰ τὸ τραχύ, πολλοῖς δὲ καὶ ἔρωτας καὶ ἀδικίας ὑπὸ ἀνθρώπων πονηρῶν· ἔρωτας μὲν διὰ τὸ μὴ εὐθύμους τοὺς ἐραστὰς εἶναι· ἀδικίας δὲ ὑπὸ ἀνθρώπων πονηρῶν διὰ τὴν γιγνομένην ὑπὸ τούτων ἐκ τῶν τραυμάτων αἷματος ἀπόκρισιν. καὶ αἱ μὲν ἄκανθαι ὑπὸ γυναικῶν τὰς ἀδικίας οἱ δὲ σκόλοπες ὑπ' ἀνδρῶν προσημαίνουσι.

Τῶν γραμμάτων καθ' ἑαυτὸν ὀρώμενον ἕκαστον τὰ μὲν φωνήεντα φόβους καὶ ταραχὰς σημαίνει, τὰ δὲ ἡμίφωνα ἀπραξίας μὲν οὐχί, φόβους δὲ ἐπάγει· τὰ δὲ ἄφωνα οὐτε φόβους οὐτε πράξεις. ἰδίᾳ δὲ τὸ ρ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ κρινέσθω. ἔστιν οὖν τοῖς ἐπὶ πράξιν ὀρμῶσιν ἀγαθὸν διὰ τὸ ἰσόψηφον· ἔστι γὰρ καὶ τὸ 'ἐπ' ἀγαθὰ' τὴν τοῦ ρ ἐκπληροῦν ψήφον. καὶ τοῖς προσδοκῶσιν ἀποδήμους· ἔστι γὰρ <καὶ τὸ> 'ἀγγελία' [τὸ] ἑκατόν. καὶ τοῖς διαποροῦσι πότερον πεζῆ ἄπιτέον αὐτοῖς ἢ κατὰ πλοῦν συμβουλεύει 'πεζῆ'· καὶ γὰρ <καὶ> τοῦτο ἰσόψηφον τοῦ ἑκατόν. τοῖς δὲ περὶ τοῦ ὄλως εἰ ἐξιτέον φροντίζουσι συμβουλεύει μένειν· καὶ γὰρ τὸ 'μένε' ἑκατόν. κακούργους δὲ δεσμεύει· καὶ γὰρ τὸ 'πέδαί' ἑκατόν. ποιμέσι δὲ καὶ ἵπποτρόφοις ἀγαθὸν τὸ ἑκατόν· καὶ γὰρ τὸ 'νέμε' ἑκατόν.

Ἄλυσις γυναικᾶ σημαίνει διὰ τὸ ὄνομα καὶ διὰ τὸ καθεκτικόν. καὶ πλοκὴν πραγμάτων οὐκ εὐθύμων οὐδὲ τερπνῶν· πέπλεκται μὲν γὰρ ἐκ πολλῶν, οὐκ εὐθύμους δὲ τοὺς δεδεμένους ποιεῖ. καὶ κατοχὴν καὶ ἐμποδισμόν πράξεων δηλοῖ.

Ἴστος ὄρθιος κινήσεις καὶ ἀποδημίας σημαίνει· χρή

γὰρ περιπατεῖν τὴν ὑφαίνουσαν. ὁ δὲ ἕτερος ἴστος κατοχῆς ἔστι σημαντικός, ἐπειδὴ καθεζόμενοι αἱ γυναῖκες ὑφαίνουσι τὸν τοιοῦτον ἴστον. ἀεὶ δὲ ἄμεινον ἀρχόμενον ὑφαίνεσθαι ἴστον ἰδεῖν ἢ πρὸς τὸ ἐκτέμνεσθαι ὄντα· ἔοικε γὰρ τῷ βίῳ. ὁ μὲν οὖν ἄρτι ἀρχόμενος ὑφαίνεσθαι μακρὸν ὑπαγορεύει βίον, ὁ δὲ πρὸς ἐκτομὴν ὦν ὀλίγον, ὁ δὲ ἐκτε-

τημμένος θάνατον. περὶ δὲ χρωμάτων διαφορὰς ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ περὶ ἱματίου καὶ κόσμου ἀνδρείου τε καὶ γυναικείου [ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ ἐν ἀρχῇ ἐπεμνήσθη] ἔξεστι τὰς κρίσεις μεταφέρειν. εἰ <δέ> τις πλέων ἴστον ἴδοι, ἠγείσθω τὴν κατάρτιον ὄραν. ὅτι ἂν οὖν περὶ τὸν ἴστον ἀποβαίνῃ, τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τὴν κατάρτιον ἔσται. συνεργὰ δὲ τὰ εἰς ὑφὴν ἴστοῦ παρασκευαζόμενα πολλὰς φροντίδας καὶ σύγχυσιν πραγμάτων σημαίνει, ὧν ὄψε καὶ μόλις ἔσται διάκρισις· ἔως μὲν γὰρ ἔστι συνεργά, συγκέχυται καὶ ἀδιάκριτά ἔστιν· ἐπειδὴ δὲ ὑφανθῆ, εἰς τὴν οἰκείαν ἕκαστον κατατεταγμένον χώραν καὶ τὴν εὐχρηστίαν παρέχει.

Ἄκονη προτροπῆς ἔστι σημαντικὴ καὶ εὐθυμίας, καὶ τρόπον τινὰ ὄξυτέρους φησὶ δεῖν γενέσθαι. ἐν δὲ ταῖς φιλίαις οὐ τοὺς συλλαμβανομένους σημαίνει ἀλλὰ τοὺς προτρέποντας καὶ παρορμῶντας· συμπράττει μὲν γὰρ οὐδὲν τοῖς σιδηροῖς, ὄξύτερα δὲ αὐτὰ ποιεῖ. πολλάκις δὲ ἀκόνη καὶ γυναῖκα σημαίνει.

Τὰ δὲ ἐτυμολογούμενα τῶν ὀνομάτων οὐκ ἄχρηστα νομίζω χρή πρὸς τὰς κρίσεις. ἐάν τε γὰρ ἐπ' ἀγαθοῖς τοῖς ὑπὸ τῶν ἄλλων σημαίνομενοις τὰ ὀνόματα ἢ εὐφημα, τελειότερα τὰ ἀγαθὰ ποιεῖ· ἐάν τ' ἐπὶ κακοῖς, ἐλάττωνα καὶ ἀμβλύτερα τὰ κακὰ ποιεῖ. τὰ δὲ δύσφημα ἐναντία ταῖς προαιρέσεσι τὰ μὲν κακὰ ἐπιτείνει, τὰ δὲ ἀγαθὰ ἀμβλύνει. πολλάκις δὲ καὶ ἀπὸ μόνων αὐτῶν ἔστι τι προαγορεῦσαι. οἷον Μένων μὲν καὶ Μενεκράτης καὶ Κρατῖνος ἀποδημεῖν κωλύουσι, Ζήνων δὲ καὶ Ζηνόφιλος καὶ Θεόδωρος τοὺς νοσοῦντας ἀνιστᾶσι, Κάρπος δὲ καὶ Ἐλπίδιφόρος καὶ Εὐτυχὸς πορισμὸν ὑποδεικνύουσι, Θράσων δὲ καὶ Θρασύλος καὶ Θρασύμαχος παρορμῶσι πράττειν καὶ

μη ἀποκνεῖν κελεύουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν θηλυκῶν ὀνομάτων τὰς κρίσεις χρῆ ποιεῖσθαι.

Ἡ δὲ παραμυθία τοὺς μὲν εὐδαιμονοῦντας ἀδικεῖ, τοὺς δὲ ἐν περιστάσει ὄντας ὠφελεῖ· τοὺς μὲν γὰρ εἰς τοῦτο κατάγει, ὥστε δεῖν αὐτοῖς παραμυθίας διὰ τὸ ἀθυμεῖν ἐπὶ τοῖς συμβαίνουσι κακοῖς, τοῖς δὲ χρηστάς ὑποτίθεται τὰς ἐλπίδας ὀρθῶς καὶ εὐλόγως τοῦ τοιούτου ἀποβαίνοντος. οὔτε γὰρ τῷ ὀρώντι φησί τις 'ἀναβλέψεις' ἀλλ' <ὡς> εἰκὸς τῷ ὑποκεχυμένῳ [εἰς εὐθυμίαν ἀνάγειν αὐτὸν], οὔτε τῷ ὑγιαίνοντι λέγει τις 'ἀναρρώσει καὶ ὑγιανεῖς' ἀλλ' ὡς εἰκὸς τῷ κάμνοντι. οὕτως οὖν ἐπειδὴν τινι προσελθὼν τις λέγῃ 'πλουτήσεις εὐδαιμονήσεις εὐτυχήσεις πράξεις ὃ βούλει', ὡς οὐκ εὐδαιμονοῦντι οὐδὲ πράττοντι κατὰ γνώμην λέγει. εἰ δὲ ἄρα τῷ ἐν περιστάσει ὄντι προαγορεύοι τις τῆς περιστάσεως λύσιν, τότε χρῆ ἀνανεώσασθαι τὸν περὶ τῶν ἀξιοπίστων λόγον, ὃν ἐπὶ τέλει τοῦ δευτέρου βιβλίου εἶρηκα, καὶ εἰ μὲν ἀξιοπίστος εἶη ὁ λέγων, πιστεύειν, εἰ δὲ μή, καταφρονεῖν ὡς ἐξαπατώμενον.

Ἐν ἄλλῳ μέρει τοῦ σώματος ὧτινιοῦν τραῦμα ὑπάρχον σὺν τῷ μέρει κρινέσθω ὡς βλαπτομένῳ, ἠκριβῶται δὲ ὁ λόγος ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν τῷ περὶ σώματος καὶ τῶν ἐν τῷ σώματι μερῶν· κατὰ δὲ τοῦ στήθους γενόμενον ἢ τῆς καρδίας νέοις μὲν καὶ ἀνδράσι καὶ γυναιξίν ἔρωτα σημαίνει, πρεσβυτέροις δὲ λύπην· ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ γενόμενον ἐν αὐτῷ τῷ θέναρὶ δάνειον προαγορεύει καὶ τὴν ἐπὶ χειρογράφῳ λύπην. οὐλή δὲ πάσης φροντίδος συμπεράσμα σημαίνει.

Δάνειον τῷ ζῆν τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον· ὀφείλομεν γὰρ τὸ ζῆν τῇ τῶν ὄλων φύσει, ὡς καὶ τὸ δάνειον τῷ χρήσαντι. καὶ ὁ δανειστής δὲ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον τῷ δανείῳ. ὅθεν τοῖς νοσοῦσιν ἐφιστάμενος καὶ ἀπαιτῶν κίνδυνον σημαίνει, λαμβάνων δὲ τι καὶ θάνατον. δανειστής ἀποθνήσκων λύπης καὶ φροντίδος ἀπαλλάσσει. ἔτι δὲ καὶ δανειστής καὶ θυγάτηρ τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον, ἐπειδήπερ καὶ ἡ θυγάτηρ μετὰ ἀνάγκης ἀπαιτεῖ, καὶ ὅταν μετὰ πολλῶν ἀνατραφῆ φροντίδων, ἀπαλλάσσεται λαβοῦσα προῖκα.

δανειστής οἰκέτη δεσπότην σημαίνει ἀποφορὰν ἀπαιτοῦντα. τὰ δὲ αὐτὰ τῷ δανειστῇ καὶ ὁ ἐνοικιολόγος σημαίνει.

Μαίνεσθαι ἀγαθὸν τοῖς ἐπὶ τὸ πράττειν ὀρμῶσιν· ἀκώλυτοι γὰρ οἱ μαινόμενοι, ἐφ' ὃ τι ἂν ὀρμήσωσι. μάλιστα δ' ἂν εἶη ἀγαθὸν τοῖς δημαγωγεῖν καὶ ὄχλου ἄρχειν βουλομένοις καὶ τοῖς εἰς ὄχλον καθιεῖσιν ἑαυτούς· πλείονος γὰρ ἀποδοχῆς ἀξιοθήσονται. ἀγαθὸν δὲ καὶ τοῖς παιδεύειν βουλομένοις, ἐπειδὴ καὶ παῖδες τοῖς μαινομένοις ἀκολουθοῦσι. καὶ τοὺς πένητας εὐπορωτέρους ἔσεσθαι σημαίνει· παρὰ πάντων γὰρ ὁ μαινόμενος λαμβάνει. καὶ τῷ νοσοῦντι ὑγείαν προαγορεύει· κινεῖσθαι γὰρ καὶ περιπατεῖν ἢ μανία προάγεται καὶ μὴ κατερρίφθαι [καὶ μὴ ἠρεμεῖν], ὥσπερ ἐν νόσῳ [ὑπερ ὑγείας ἐστὶ σύμβολον].

Μεθύειν οὐδενὶ ἀγαθόν, οὔτε ἀνδρὶ οὔτε γυναικί· πολλὴν γὰρ ἀφροσύνην καὶ παραποδισμόν τῶν χρεῶν σημαίνει· τούτων γὰρ καὶ ἡ μέθη ἐστὶν αἰτία. ἀγαθὸν δὲ τὸ μεθύειν τοῖς φοβουμένοις· ἀνεπιστρεπτοῦσι γὰρ καὶ οὐ φοβοῦνται οἱ μεθύοντες.

Φοβεῖσθαι οὐδενὶ ἀγαθόν, ἐπειδὴ ὁ φοβούμενος ἀντέχει μὲν πρὸς οὐδὲ □ν δύναται, καταπροδοὺς δὲ καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα πρὸς πάντα ἐπιτηδειότερον ἑαυτὸν παρέχει, ὥστε θάττον παθεῖν ὃ ἂν μάλιστα φοβῆται.

Ἐπιστολὴν εἰ μὲν τις ἴδοι καὶ τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα, εἰς τοῦτο ἀποβαίνει, ὃ τι ἂν τὰ γεγραμμένα εἶπῃ· εἰ δὲ μή, πάντως ἐστὶν ἀγαθὴ· ἴδιον γὰρ πάσης ἐπιστολῆς τὸ 'χαίρε' καὶ 'ἔρρωσο' λέγειν.

Κήλη ζημία ἐστὶ σημαντικὴ τοῦτο μὲν διὰ τὸ ἰσόψηφον τοῦτο δὲ ὅτι καὶ πάντα ὅσα ἐπιφύεται τῷ σώματι μήτε κάλλος μήτ' ἰσχὺν προστιθέντα ἀλλὰ καὶ τῆς οὔσης εὐπρεπείας παραιρούμενα τὸ σῶμα βλάβης καὶ φροντίδος ἐστὶ σημαντικά. ἐπειδὴ δὲ πάθος ἐστὶν ἡ κήλη, καὶ τοῦτο περὶ τὰ αἰδοῖα, οὐδὲν ἦττον καὶ <τὴν> ἐπὶ τούτοις λύπην σημαίνει καὶ ἀνίαν [ἐπὶ τοῖς ὑπὸ τῶν αἰδοίων σημαίνομενοις], περὶ ὧν ἀκριβέστερον ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν τῷ περὶ σώματος λόγῳ εἶρηκα.

Ὅτι δ' ἂν ἐκ <τοῦ> σώματος φυτὸν πεφυκέναι δόξη τις,

ὡς μὲν ἔνιοι λέγουσι, τεθνήξεται· γῆθεν γὰρ φύεται τὰ φυτὰ, εἰς γῆν δὲ καὶ τὰ τῶν ἀποθανόντων ἀναλύεται σώματα· ὡς δὲ ἐγὼ φημι, τὰς κρίσεις δεῖ ποιεῖσθαι μὴ αὐτὸ μόνον ἀπὸ τῶν φυτῶν ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν μερῶν ἐξ ὧν φύεται τὰ φυτὰ· πολλάκις γὰρ οὐκ αὐτὸς ὁ ἰδὼν ἀπέθανεν ἀλλὰ τὸ δεικνύμενον ὑπὸ τοῦ μέρους, ἐν ᾧ ἦν τὸ φυτόν. ἔστι δὲ τις καὶ περὶ αὐτὰ τὰ φυτὰ διαφορά, ὡς ἐνίστε μὴ θάνατον ποιεῖν ἀλλὰ τομὰς καὶ χειρουργίας. τοῦτο δ' ἂν συμβαίνοι ἀπὸ τῶν ἐκάστοτε τεμνομένων, οἶον ἀμπέλου καὶ τῶν ὁμοίων. οἶδα γοῦν τινα, ὃς ἔδοξεν ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ πεφυκέναι ἄμπελον, καὶ αὐτὸ μόνον ἐσταφυλοτομήθη.

Ψώρα δὲ καὶ λέπρα καὶ ἐλέφας ἐπισημοτέρους τε καὶ ἐνδοξοτέρους τοὺς πένητας ποιοῦσι [καὶ περιβλέπτους] διὰ τὴν εὐπορίαν· καὶ γὰρ τὰ πάθη ταῦτα ἀποβλέπτους τοὺς ἔχοντας ποιεῖ. τὰ δὲ κρυπτὰ ἐλέγχουσι διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τοῖς δὲ πλουσίοις καὶ τοῖς μέγα δυναμένοις ἀνδράσιν ἀρχὰς περιποιοῦσιν. αἰεὶ δὲ ἀγαθὸν αὐτὸν ἔχειν δοκεῖν ψώραν ἢ λέπραν ἢ ἐλέφαντα ἢ τι τοιοῦτο πάθος, οἶον ἀλφουὺς ἢ λειχήνας· τὸ δὲ ἄλλον ἔχοντα ἰδεῖν λύπην καὶ φροντίδα σημαίνει· πᾶν γὰρ εἰδεχθὲς καὶ δυσπρόσωπον ὄραθὲν συνάγει τὰς ψυχὰς τῶν ὁρώντων καὶ συστέλλει. ἀτοπώτερον δ' ἂν εἴη τῶν οἰκείων τινὰ ἰδεῖν τοιοῦτω συνεχόμενον πάθει. εἰ μὲν γὰρ οἰκέτης τοῦ ἰδόντος εἴη, ἄχρηστος εἰς ὑπηρεσίαν ἔσται αὐτῷ· εἰ δὲ παῖς, οὐ φυλάξει τὸ κατὰ γνώμην τοῦ πατρὸς ζῆν· εἰ δὲ γυνή, πάντως ἐπὶ τοῖς πραττομένοις ὑπ' αὐτῆς αἰσχυνεῖται. τοῖς δὲ ἐξ ὄχλου ποριζομένοις συμφέρει, καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὲ κατ' ἀναλογίαν κρίνειν χρή.

Βάλλειν λίθοις τινὰ κακῶς εἰπεῖν τινα σημαίνει, βάλλεσθαι δὲ λίθοις ὑπὸ τινος κακῶς ἀκούσεσθαι προαγορεύει· εὐοίκασι γὰρ οἱ λίθοι λόγοις ἀπρεπέσι καὶ μαχίμοις. πολλάκις δὲ τὸ βάλλεσθαι λίθοις καὶ ἀποδημίαν προηγόρευσε· δεῖ γὰρ ὡς εἰκὸς τὸν βαλλόμενον φυγεῖν. ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ ὧσιν οἱ βάλλοντες, ἀγαθοὶ τετῆρηται μόνοις τοῖς ἐξ ὄχλου ποριζομένοις.

Τέττιγες ἄνδρας σημαίνουσι μουσικοὺς διὰ τὴν περὶ αὐ-

τοὺς ἱστορίαν, ἐν δὲ ταῖς χρείαις τοὺς οὐδὲν ὠφελοῦντας ἢ αὐτὸ μόνον περὶ τῶν πραγμάτων λέγοντας καὶ μεμνημένους, ἐν δὲ τοῖς φόβοις τοὺς αὐτὸ μόνον ἀπειλοῦντας, οὐδὲν δὲ δυναμένους δράσαι· οὐδὲν γὰρ οἱ τέττιγες πλὴν φωνὴν ἔχουσι. τοὺς δὲ νοσοῦντας δίψη συσχεθῆναι λέγουσι καὶ πάντως ἀποθανεῖσθαι· τροφῆς γὰρ οὐ μέτεστιν αὐτοῖς.

Σκίλλα γεωργοῖς μὲν ἀφορίας ἐστὶ σημαντικὴ διὰ τὸ μηδὲν ἐδώδιμον ἔχειν, ποιμέσι δὲ ἀγαθὴ, ὅτι φύσει συμβέβηκεν αὐτὴν λύκων εἶναι φθαρτικὴν. ἀγαθὴ δ' ἂν εἴη πᾶσι τοῖς ἐν φροντίδι καὶ λύπῃ οὔσι· καθάρσιος γὰρ εἶναι νενόμισται· τοῖς δὲ εὖ πράττουσι δειμάτων ἐπαγωγὸς καὶ φροντίδων οὔσα τετῆρηται· οὐ γὰρ δεῖ καθαρμοῦ τοῖς μὴ ἐν περιστάσει τινὶ οὔσιν.

Ἀσφοδέλος τῆ σκίλλῃ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἀποβαίνει, μόνους δὲ τοὺς νοσοῦντας ἀναιρεῖ, ὡς πολλάκις ἐτήρησα. τὴν δὲ αἰτίαν σαφῶς μὲν εἰπεῖν οὐκ ἔχω, εἰκὸς δὲ [εἰπεῖν] ὅτι νενόμισται τὸ ἐν Ἄιδου πεδίον ἀσφοδέλων εἶναι πλήρες.

Πάσχειν δὲ δοκεῖν τὰ αὐτὰ ἄλλω ὀφτινιοῦν γνωρίμῳ, οἶον τὸν αὐτὸν πόδα ἢ τὴν αὐτὴν χεῖρα ἢ ἄλλο τι μέρος τοῦ σώματος τὸ αὐτὸ πάσχειν καὶ ὅλως συννοσεῖν ἢ συναλγεῖν, κοινωνῆσαι σημαίνει τῶν ἀμαρτημάτων ἐκεῖν· τὰ μὲν γὰρ νοσήματα τοῦ σώματος καὶ <αἰ> τῶν μερῶν πηρώσεις εὐοίκασι ταῖς τῆς ψυχῆς ἀκολασίαις καὶ ἀλόγοις ἐπιθυμίαις, ὁ δὲ τὰ αὐτὰ πάσχων εἰκότως ἂν συνεξαμαρτάνοι. οἶδα δὲ τινα πηρὸν τῷ δεξιῷ ποδί, ὃς ἔδοξε τὸν οἰκέτην αὐτοῦ τὸν αὐτὸν πόδα πηρὸν ἔχειν καὶ ὁμοίως σκάζειν. καὶ δὴ κατέλαβεν αὐτὸν ἐπὶ τῇ ἐρωμένῃ, ἧς αὐτὸς ἦττητο· καὶ τοῦτο ἦν, ὅπερ προηγόρευσε αὐτῷ τὸ ὄναρ, συνεξαμαρτάνειν αὐτῷ τὸν οἰκέτην.

Κόπρια συνάγειν ἀγαθὸν τοῖς ἐξ ὄχλου ποριζομένοις καὶ τοῖς τὰς ῥυπώδεις ἐργασίας ἐργαζομένοις· ἐκ πολλῶν γὰρ περισσευμάτων τὰ κόπρια γίνεται καὶ ὑπὸ πολλῶν ῥίπτεται· ἀγαθὸν δὲ καὶ τοῖς τὰ δημόσια ἐργολαβοῦσιν ἢ μισθουμένοις. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἐπὶ κοπρία καθεύδειν ἀνδρὶ πένητι· πολλὰ γὰρ κτήσεται καὶ περιβαλεῖται χρήματα. πλουσίῳ δὲ τὸ ὄναρ ἀρχῆς ἐστὶ περιποιητικὸν ἢ τιμῆς

τινος δημοσίας, ἐπειδὴ πάντες οἱ δημόται τῇ κοπρίᾳ προσφέρουσι τι καὶ προσβάλλουσιν, ὥσπερ καὶ τοῖς ἄρχουσι συντελοῦσι τι καὶ διδόασιν. προσχεῖσθαι δὲ κόπρια ὑπὸ τινος γνωρίμου οὐκ ἀγαθόν· ἔχθραν γὰρ καὶ διχόνοιαν καὶ ἀδικίαν ὑπὸ τοῦ προσχέοντος σημαίνει· αὐτὸν δὲ ἄλλω κόπρια προσρίπτειν βλάβην πολλὴν προαγορεύει. Προσευχὴ καὶ μεταίται καὶ πάντες ἄνθρωποι προΐκται καὶ οἰκτροὶ καὶ πτωχοὶ λύπην καὶ φροντίδα καὶ τηκεδόνα τῆς ψυχῆς καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ προαγορεύουσι· τοῦτο μὲν γὰρ οὐδεὶς ἄπεισιν εἰς προσευχὴν μὴ οὐχὶ φροντίζων, τοῦτο δὲ καὶ οἱ μεταίται πάνυ εἰδεχθεῖς ὄντες καὶ ἄποροι καὶ μηδὲν ἔχοντες ὑγιᾶς ἐμποδῶν ἴστανται πάσῃ προαιρέσει. ἔστι δὲ τοῦτο καθόλου καὶ ἐπὶ πάντων ἄπταιστον· οἱ ἀγνωστοὶ ἄνθρωποι εἰκόνες εἰσὶ τῶν ἀποβησομένων ἐκάστῳ πραγμάτων, οἱ δὲ μεταίται ὁμοίας καὶ αὐτοὶ τὰς περὶ αὐτοὺς φαντασίας καὶ τὰς πράξεις τοῖς ὁρώσιν ἔσσεσθαι σημαίνουσι. λαβόντες δὲ τι νόμισμα βλάβην μεγάλην καὶ ἐπικίνδυνον προαγορεύουσι, πολλάκις δὲ καὶ θάνατον αὐτῷ τῷ ἐπιδιδόντι ἢ τινι τῶν περὶ αὐτόν· εἰκόσιν γὰρ θανάτῳ, ἐπειδὴ μόνοι ἀνθρώπων ὥσπερ ὁ θάνατος οὐδὲν λαβόντες ἀποδιδόασιν. μεταίται δὲ εἰς οἰκίαν εἰσερχόμενοι τῆς οἰκίας ἀμφισβητήσαι τι σημαίνουσι, καὶ ἐάν τι λάβωσιν ἢ αὐτοὶ βίᾳ χρῆσάμενοι ἢ παρέχοντός τινος, βλάβην ὑπερβάλλουσαν τινα σημαίνουσι. τὸ δ' αὐτὸ καὶ εἰς χωρίον εἰσιόντες σημαίνουσι.

Κλείς ὄναρ ὁρωμένη γῆμαι μὲν προηρημένῳ πιστὴν καὶ οἰκουρὸν ἔσσεσθαι τὴν γυναῖκα σημαίνει καὶ τῷ θεράπαιναν ὠνήσασθαι βουλομένῳ εὖνουν ἔσσεσθαι τὴν θεράπαιναν προαγορεύει. ἀποδημεῖν δὲ κωλύει ἀποκλεισμοῦ καὶ κατοχῆς οὐσα σημαντικὴ· οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ ἀνοίγεσθαι ἀλλ' ἐπὶ τῷ κλείεσθαι τὰς θύρας γέγονεν ἢ κλείς, ἐπεὶ οὐκ ἂν ἔδει κλειδὸς οὐδὲ θυρῶν. νυνὶ δὲ ἐπειδὴ μὴ παρῆ ὁ φυλάξων, τότε τῆς κλειδὸς ἢ χρείας γίνεται καὶ κεκλημένων τῶν θυρῶν. εἰκότως οὖν ἐμποδῶν γίνεται τοῖς ἀποδημεῖν βουλομένοις. τοῖς δ' ἐπιστατεύειν θέλουσι καὶ διέπειν τὰ ἀλλότρια πίστεώς ἐστι σημαντικὴ.

Ψηφοπαικτεῖν δοκεῖν οὐκ ἐπιστάμενον πολλὰ ὠφελή-

θῆναι σημαίνει παραλογιζόμενον καὶ ψευδόμενον διὰ τὸ πολλὰς ψήφους κλέπτειν καὶ ταύτας ἄλλοτε ἄλλως δεικνύειν, οὐ κατὰ τινὰ ἀπλοῦν τρόπον, ἀλλὰ πανούργως. ἰδεῖν δὲ ψηφοπαικτοῦντά τινα, παραλογισθέντα καὶ ἐξαπατηθέντα βλαβῆναι σημαίνει.

Μάγειρος ὁ μὲν κατ' οἶκον ἀγαθὸς ὁρώμενος τοῖς γῆμαι προηρημένοις· δεῖ γὰρ ἐν γάμοις μαγείρου. καὶ τοῖς πένησιν· οἱ γὰρ ἐκτενεῖς τροφὰς ἔχοντες, οὗτοι μαγείρῳ χρῶνται. τοῖς δὲ νοσοῦσι παροξυσμοὺς σημαίνει καὶ φλεγμονὰς [διὰ τὸ παροπτάν] καὶ ποικίλην δυσκρασίαν, ἀφ' ὧν χυμοὶ γίνονται δριμεῖς, ὡς φασιν οἱ περὶ ταῦτα δεινοί· τέλος δὲ καὶ δάκρυα διὰ τὸν ὑπὸ τοῦ μαγείρου γινόμενον καπνόν. καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει καὶ τὰ λάθρα γινόμενα εἰς μέσον ἄγει, ἐπειδὴ τὰ ἔργα τοῦ μαγείρου εἰς μέσον κομισθέντα παρατίθεται τοῖς εὐωχομένοις καὶ φαίνεται οἷα ἐστίν.

Οἱ δὲ ἐν ἀγορᾷ μάγειροι οἱ τὰ κρέα κατακόπτοντες καὶ πιπράσκοντες κινδύνων εἰσὶ σημαντικοί [καὶ βλάβης]. καὶ τοὺς νοσοῦντας τάχιον ἀναιροῦσιν, ἐπειδὴ νεκρῶν ἀπτονται σωματῶν καὶ ταῦτα οὐχ ὀλόκληρα οὐδὲ ὑγιᾶ ἔωσιν ἀλλὰ κατακόπτουσι. πλουσίοις δὲ καὶ βλάβης πρὸς τοῖς κινδύνοις εἰσὶ σημαντικοί [καὶ κατὰ τὸ πλείστον εἰς τὸ δημόσιον] διὰ τὸ τῷ δήμῳ διανέμειν τὸν τοιοῦτον μάγειρον τὰ κρέα. τοῦτο καὶ τοῖς φοβουμένοις στερρότερον ἐπάγει τὸν φόβον. δάνεια δὲ καὶ δεσμὰ διαλύει διὰ τὸ διαιρεῖν καὶ διακόπτειν.

Πανδοκεῦς τοῖς μὲν νοσοῦσι θάνατον σημαίνει· εἴκοι γὰρ θανάτῳ διὰ τὸ πάντας δέχεσθαι· τοῖς δὲ λοιποῖς πᾶσι θλίψεις καὶ στενοχωρίας καὶ κινήσεις καὶ ἀποδημίας προαγορεύει. καὶ ὁ λόγος φανερός· τί γὰρ δεῖ τὰ οὕτω σαφῆ ἐρμηνεύειν; τὰ δὲ αὐτὰ τῷ πανδοκεῖ καὶ τὸ πανδοκεῖον σημαίνει.

Τελώνης ἀγαθὸς τῷ χρεῖαν ἠντιναοῦν ἀπαρτίσαι βουλομένῳ καὶ τελειῶσαι· ἀπὸ γὰρ τοῦ τέλους τὸ συμπέρασμα ἐκάστης χρεῖας προαγορεύει. καὶ τοῖς κινεῖσθαι προηρημένοις (ἀεὶ γὰρ πρὸς ταῖς ἐξόδοις ἔστηκε) μικρὰς κατοχὰς προαγορεύσας τὸ λοιπὸν ἐπιτρέπει κινεῖσθαι καὶ πάσῃ

ἀποδημία χρήσθαι. νοσοῦσι δὲ θάνατον προαγορεύει·
‘τελευτήν’ γὰρ καὶ τὸν θάνατον καλοῦμεν. πρὸς γάμους
δὲ καὶ κοινωνίας εὐνοὺς μὲν εἶναι λέγει τοὺς κοινωνοὺς
καὶ τὰς γυναῖκας, στασιώδεις δὲ καὶ μαχίμους διὰ τὰς
γινομένας ἐκάστωτε περὶ τῶν τελῶν ἀμφισβητήσεις. τὸ
δὲ εὖνουν αὐτῶν καὶ πιστὸν ἀπὸ τοῦ φυλακτικοῦ ἔστι
τεκμήρασθαι.

Λευκέα τοῖς μὲν φοβουμένοις ἔστι πονηρά· στερρότερον
γὰρ καὶ φορτικώτερον ἐπάγει τὸν φόβον· καὶ τοῖς δούλοις
βασάνους καὶ θλίψεις προαγορεύει καὶ ἐλευθέρων τοῖς
πένησι πλὴν τῶν ἐχόντων ἐξ αὐτῆς ἢ δι’ αὐτῆς τὴν ἐργα-
σίαν. καὶ γὰρ κόπτεται καὶ καταπλέκεται· τοῖς δὲ ἐν
τρυφῇ διάγουσι θλίψεις καὶ στενοχωρίας σημαίνει καὶ
τοὺς ἀποδήμιους ἐπανάγει, μάλιστα γὰρ ὅταν διαπόντιοι
ᾧσι· καὶ γὰρ αὐτὴ διαπόντιος κομίζεται. λίνον δὲ πρὸς
γάμον καὶ κοινωνίαν ἀγαθὸν διὰ τὴν πλοκὴν καὶ πρὸς τὰ
ἐπιζόμενα διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ γινομένην ἀρκυοστασίαν καὶ
τὰς νεφέλας καὶ τὰ ὅμοια, οἷς οἱ ἄνθρωποι τὰ ἄπωθεν
καὶ μακρὰν θηρῶσι. πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ τὰ αὐτὰ μὲν τῇ
λευκέα σημαίνει, ἤττονα δὲ τῇ δυνάμει. κάρναβις δὲ ὑπερ-
επιτείνει τὰ σημανόμενα ὑπὸ τῆς λευκέας καὶ τοῦ λίνου
καὶ [τὰς] βασάνους ὑπερβαλλούσας τινὰς σημαίνει καὶ
δεσμὰ εὔτονα· λυθεῖσα μέντοι πάντων ἀπαλλάσσει [μόνη
γὰρ αὐτὴ καὶ ἀναλύεται μετὰ πολλὴν τριβὴν]. εἰδέναι δὲ
χρὴ ὅτι ἕκαστον τούτων τοῖς ἐμπορευομένοις καὶ τοῖς

πιπράσκουσι καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν ἢ δι’ αὐτῶν ἐργαζομένοις
οὐδὲν ἀποτρόπαιον προαγορεύει.

Φυλάττεσθαι ὑπὸ τινος κατεχόμενον βία ἐμποδισμοὺς
τῶν χρεῶν καὶ κατοχὰς καὶ παρολκὰς ἐν ταῖς προθε-
σμίαις καὶ ἐπίτασιν ἐν ταῖς νόσοις προαγορεύει, τοῖς δὲ
ἐσχάτως ἔχουσι σωτηρίαν· φυλακὴν μὲν γὰρ καὶ παρατή-
ρησιν καὶ μονὴν τῶν ὄντων τὴν ζωὴν καλοῦμεν, τὸ δ’
ἐναντίον τούτοις λύσιν καὶ ἀπώλειαν, τοῦτ’ ἔστι τὸν θάνα-
τον. εἰς δὲ τὸ δεσμοτήριον καὶ τὴν εἴρκτην εἰσελθεῖν
ἐκόντα ἢ βία πρὸς τινῶν εἰσαχθῆναι νόσον ἰσχυρὰν ἢ
λύπην μεγάλην προαγορεύει. δήμιοι δὲ καὶ δεσμοφύλακες

κατοχῆς καὶ λύπης εἰσὶ σημαντικοί. κακούργους δὲ <δε-
σμεύουσι> καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχουσι· τοῖς γὰρ ἐληλεγμέ-
νοις καὶ καταφόροις γεγονόσι προσίασι.

Παννουχίδες δὲ καὶ ἑορταὶ νυκτεριναὶ καὶ μετὰ ἀγρυ-
πνίας εὐφροσύνη πρὸς γάμους καὶ κοινωνίας εἰσὶ ἀγαθαὶ
καὶ τοῖς πένησιν εὐπορίας καὶ προσκλήσεως εἰσὶ σημαντι-
καί, καθότι καὶ τοῖς λυπουμένοις καὶ τοῖς φοβουμένοις
ἄφοβοι καὶ ἄλυποι τετήρηται· οὐ γὰρ ἔνεστι παννουχίζειν
μὴ οὐχὶ ἐν πολλῇ εὐφροσύνῃ ὄντας. μοιχοὺς δὲ καὶ μοι-
χευόμενας καταφανεῖς μὲν τίθησι, κολάζει δὲ οὐδαμῶς,
ἐπειδὴ τὰ πραττόμενα ἐν ταῖς παννουχίσι γνώριμα μὲν
τοῖς συναναστρεφομένοις ἔστί, κἂν ἀκόλαστα ἦ, τρόπον
δέ τινα συγχωρεῖται. τοῖς δὲ ἐν εὐπορίᾳ καθεστῶσι καὶ
οἷς ἔστιν ἐπίλαμπρος ὁ βίος ταραχὰς καὶ περιβοησίας
τίθησιν, ὧν τὸ τέλος ἄλυπον ἂν γένοιτο.

Ἄγορὰ ταραχῆς ἔστι σημαντικὴ καὶ θορύβου διὰ τὸν
ἐν αὐτῇ ἀγειρόμενον ὄχλον. τοῖς δὲ ἐν ἀγορᾷ ζῶσιν ἀνθρώ-
ποις ἀγαθὴ καὶ ὄχλου πλήθουσα καὶ θορύβου μεστή
ὄρωμένη· ἢ δὲ ἔρημος καὶ ἀθόρυβος ἀπραξίαν μὲν τού-
τοις, τοῖς δὲ ἄλλοις πολλὴν ἀσφάλειαν προαγορεύει. ἀγορὰ
ἐσπαρμένη παντὶ δήπουθεν ἄβατος γίνεται, ὅ τι ἂν ἦ τὸ
ἐν αὐτῇ ἐσπαρμένον. λέγουσι δὲ ἔνιοι τὸ τοιοῦτον τῇ πόλει
ἐν μὲν εὐποτιμίᾳ λιμὸν, ἐν δὲ λιμῷ εὐποτιμίαν σημαίνειν.
θέατρα δὲ καὶ πλατεῖαι καὶ προάστεια καὶ τεμένη καὶ περι-
πατοὶ καὶ πάντα τὰ κοινὰ τὸν αὐτὸν τῇ ἀγορᾷ λόγον ἔχει.

Ἄνδριάντες χαλκοῖ κινούμενοι οἱ μὲν μεγάλοι σφόδρα
εὐπορίας εἰσὶ καὶ προσόδου καὶ χαλκοῦ κτήσεως σημαντι-
κοὶ διὰ τὴν τοῦ χαλκοῦ κίνησιν· οἱ δὲ ὑπερμεγέθεις, ὅπως
ἂν κινῶνται, φόβους καὶ κινδύνους οὐ τοὺς τυχόντας ἐπ-
άγουσι· φοβερὰ γὰρ ἢ τούτων κινήσεις καὶ καταπληκτικὴ
ὡς εἰκὸς τοῖς ὀρώσι γίνεται. οἱ δὲ λίθινοι καὶ οἱ ἐξ ἄλλης
ὑλῆς κατὰ τὰ αὐτὰ τοῖς τῶν θεῶν ἀγάμμασι κρινέσθωσαν.
ἔτι καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει πρωτεύοντας οἱ ἀνδριάντες ση-
μαίνουσιν. ὅ τι ἂν οὖν δρῶσιν ἢ πάσχωσι, τὰ αὐτὰ τοὺς
ἡγουμένους τῆς πόλεως δρᾶσαι ἢ παθεῖν προσημαίνουσιν.

Ἀσπάλαξ ἄνθρωπον τυφλὸν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος
σημαίνει καὶ ματαιοπονίαν διὰ τὸν μάταιον τοῦ ζῶου πό-

νον. καὶ τὸν ἀποκρύπτεσθαι βουλόμενον σημαίνει ὑφ' ἑαυτοῦ ἐλεγχθῆναι· καὶ γὰρ ὁ ἀσπάλαξ ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐλεγχόμενος ἔργων συλλαμβάνεται.

Γλαυξ ἐλεὸς βύας αἰγωλιὸς σκῶψ νυκτικόραξ καὶ προσέτι νυκτερίς καὶ εἴ τι ἄλλο νυκτερινὸν ὄρνειον πρὸς μὲν τὰς πράξεις πάντα ἐστὶν ἄπρακτα, πρὸς δὲ τοὺς φόβους ἄφοβα, ὅτι μήτε θηρεύει <ἐν ἡμέρᾳ> μήτε σαρκοφαγεῖ τὰ νυκτερινὰ ὄρνεα. μόνη <δὲ> νυκτερίς γυναιξὶν ἐγκύμοσιν ἐστὶν ἀγαθὴ· οὐ γὰρ ὤτοκεῖ, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ὄρνιθες, ἀλλὰ ζωτοκεῖ καὶ γάλα ἐν μαζοῖς ἔχει καὶ τοὺς ἰδίους ἐκτρέφει νεοττούς. ὅ τι δ' ἂν τούτων τῶν ὀρνέων τις ἴδῃ πλέων ἢ ὀδεύων, χεიმῶνι μεγάλῳ ἢ λησταῖς περιπεσεῖται. εἰσοικιζόμενα δὲ εἰς οἰκίαν ταῦτα ἔρημον ἔσεσθαι τὴν οἰκίαν μαντεύεται.

Ὡρολόγιον πράξεις καὶ ὁρμὰς καὶ κινήσεις καὶ ἐπιβολὰς <τῶν> χρειῶν σημαίνει· πάντα γὰρ πρὸς τὰς ὥρας ἀποβλέποντες οἱ ἄνθρωποι πράσσουσιν. ὅθεν συμπίπτου ἢ κατεασσόμενον πονηρὸν ἂν εἴη καὶ ὀλέθριον, μάλιστα δὲ τοῖς νοσοῦσιν. ἀεὶ δὲ τὰς πρὸ τῆς ἕκτης ὥρας ἀριθμεῖν ἄμεινον ἢ τὰς μετὰ τὴν ἕκτην.

Ταῦτα μὲν οὖν εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν δεόντων, ὅσα μήτ' ἐν ταῖς προτέραις βίβλοις ἐχρῆν γράφειν ὥσπερ ἂν εἰς ἀνοίκειον κατατεθέντα καὶ ἀλλοτρίαν χώραν, μήτε μὴν ἄγραφα καταλιπεῖν εὐλογον ἦν, ὅπως μὴ τι, ὡς ἔφην, πάροδοι καὶ ἐπιβάθραν καταλείπω τοῦ γράφειν, αὐτάρκως ἔμοιγε ἔχειν δοκεῖ. χρῆ δὲ γινώσκειν ὅτι οὐδὲν οὕτω χαλεπὸν ἐστὶ καὶ δύσκολον ὡς τὸ τὴν κρᾶσιν καὶ μίξιν τῶν ὀρωμένων ἐν τοῖς ὕπνοις συνιδόντα μίαν ἐκ πάντων ἀποφασιν ποιήσασθαι, ἐπειδὴ πολλάκις ἐναντία ἀλλήλοις καὶ οὐδὲν ὅμοιον ἔχοντα ἐστὶν ἰδεῖν. ἀδύνατον δὲ μαχόμενα εἶναι τὰ σημαίνόμενα ἀλλήλοις, εἴγε τὰ πάντως ἐσόμενα οἱ ὄνειροι προαγορεύουσιν· ἀλλ' ὥσπερ τῶν πραγμάτων ἐστὶ τάξις καὶ ἀκολουθία, οὕτω καὶ τοῖς ὀνείροις εἰκὸς ἀκολουθεῖν τάξιν τινά. ἐπειδὴ οὖν ἴδη τις ὁμοῦ ἀγαθὰ καὶ κακὰ, ἐν νῷ δεῖ λαβεῖν ὀπότερα πρότερα εἶδε, τὰ ἀγαθὰ ἢ τὰ κακὰ· καὶ γὰρ ἐν τοῖς πράγμασι ποτὲ μὲν χρησται φανεῖσθαι ἐλπίδες εἰς κακὸν ἀπέβησαν, ποτὲ δὲ οἱ προσ-

δοκηθέντες φόβοι ἀγαθῶν αἴτιοι κατέστησαν. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἀντὶ μεγάλων κακῶν λυσιτελεῖ μικρὰ παθεῖν, καὶ πάλιν αὐτὴ ἐφάνη τις μικρὰ προσδοκία ἀγαθῶν ἢ κακῶν ψευδῆς οὕσα καὶ ματαία. τοῦτον οὖν τὸν τρόπον καὶ οἱ ὄνειροι μεμιγμένων τῶν ἐν αὐτοῖς σημαυνομένων εἰκότως εἰσὶ ποικίλοι καὶ τοῖς πολλοῖς δυσερμήνευτοι. ἐγὼ δὲ ὡς

εὐπαρακολούθητον ἕκαστον τῶν σημαυνομένων γένηται, ἐν τάξει ἕκαστον καὶ κοσμίως καὶ ὡς μάλιστα ἐνεδέχεται διδασκαλικῶς ἀνέγραψα. ὥσπερ δὲ οἱ γραμματικοὶ τῶν στοιχείων ἐπειδὴ τὰς δυνάμεις διδάξωσι τοὺς παῖδας, τότε καὶ ὅπως ὁμοῦ πᾶσι χρῆσθαι δεῖ ὑποτίθενται, οὕτω καὶ γὰρ μικρὰς τινὰς καὶ εὐπαρακολουθήτους ὑποθήκας πρὸς τοῖς εἰρημένους ἐπισωρεύσω, ὡς ἂν ἢ εὐμαθῆ τὰ βιβλία πᾶσιν· ἐπεὶ τοῖς γε πείρα κεχημένοις καὶ τριβαῖς πολλαῖς εὐπαρακολούθητός ἐστὶν ὁ λόγος καὶ ἱκανὸς ἕκαστα διδάξαι ὡς ἔχει. ἐν μὲν <οὖν> τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἔφην εἶναι τὴν κεφαλὴν πατέρα τοῦ ἰδόντος, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ λέοντα εἶναι βασιλέα ἢ νόσον, καὶ ἐν τῷ περὶ θανάτου τοῖς πενομένοις τὸ ἀποθανεῖν χρηστὸν εἶναι καὶ λυσιτελεῖς ἐπέδειξα. ἐπειδὴ οὖν πένης ἀνὴρ πατέρα ἔχων πλούσιον ὄναρ ὑπὸ λέοντος τὴν κεφαλὴν ἀφηρήσθαι δόξη καὶ ἀποθανεῖν, εἰκὸς ἐστὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀποθανόντα κληρονόμον αὐτὸν καταλείψειν, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἄλυπος ἂν γένοιτο καὶ εὐπορος, οὔτε φορτικὸν ἔτι ἔχων τὸν πατέρα οὔτε ὑπὸ τῆς πενίας θλιβόμενος· ἔστι γὰρ ἢ μὲν κεφαλὴ ὁ πατήρ, ἢ δὲ ἀφαίρεσις ἢ στέρησις τοῦ πατρός, ὁ δὲ λέων ἢ νόσος, ἢν νοσήσας ὁ πατήρ ἀποθάνοι ἂν· ὁ δὲ θάνατος ἢ μεταβολὴ τοῦ βίου καὶ τὸ διὰ τὸν πλοῦτον ἀνευθεῖς. τοῦτον δὴ τὸν τρόπον καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ποικίλων ὀνείρων χρῆ ποιεῖσθαι τὰς κρίσεις συνάγοντα καὶ ποιοῦντα καθ' ἕκαστον τῶν κεφαλαίων σῶμα ἐν. χρῆ δὲ ἀποφαινεσθαι μιμούμενον τοὺς θύτας, οἱ καὶ καθ' ἕνα τῶν σημείων ἐπίστανται πρὸς τί ἕκαστον ἀρμόζει, καὶ τὰς ἀποφάσεις οὐδὲν τι μᾶλλον ἐξ ἐνὸς ἐκάστου ἢ ἐκ πάντων ποιοῦνται. γένοιτο δὲ μετὰ πολλῆς εὐμενείας τοὺς ἐντυγχάνοντας [ἐπιθυμήσαι] ἀναγνῶναι τὰ βιβλία καὶ μὴ πρὸ

τοῦ ἀκριβῶς καταλαβεῖν ἐγκαλεῖν τι, ἐπεὶ τό γε ὅτι τοὺς ἐπιμελῶς ἀναγνόντας οὐκ ἐάσει ἀποστῆναί ποτε τῶν λόγων τούτων τὰ βιβλία καὶ διομόσασθαι ἔχω.

Τὰ μὲν δὴ χρειώδη, Κάσσιε Μάξιμε, τοῖς βιβλίοις καθῶς προσήκεν ἐξ ὀλοκλήρου πάντα ἀποδέδοται· τὴν δὲ ἐπιγραφὴν μὴ θαυμάσης, διότι Ἄρτεμιδώρου Δαλδιανοῦ καὶ οὐχὶ Ἐφεσίου ἐπιγέγραπται, ὥσπερ πολλὰ τῶν ἤδη εἰς ἄλλας πραγματείας πεποιημένων μοι βιβλίων· τὴν μὲν γὰρ Ἐφεσον συμβέβηκε καὶ αὐτὴν δι' ἑαυτῆς περιώνυμον εἶναι καὶ πολλῶν καὶ ἀξιολόγων κηρύκων τετυχηκέναι, Δάλδιδος δὲ πόλισμα Λυδίας καὶ οὐ σφόδρα ἐλλόγιμον διὰ τὸ μὴ τοιούτων ἀνδρῶν τετυχηκέναι ἄγνωστον τὸ μέχρι εἰς ἡμᾶς μεμένηκε. διὸ θρεπτήρια οὔση μοι πατρίδι πρὸς μητρὸς ταῦτα ἀποδίδωμι αὐτῇ

Ἄρτεμίδωρος Ἄρτεμίδωρῳ τῷ υἱῷ χαίρειν

Ἐπειδὴ κατὰ δαίμονα καὶ τὴν τοῦ κρατίστου Κασσίου Μαξίμου σπουδὴν προετραπὴν ὄνειροκριτικὰ βιβλία ποιῆσαι, ὅπως τῷ ἐταίρῳ χαρισαίμην καὶ τὴν ἐμαυτοῦ σοφίαν μὴ σιγῇ παραδοῦς καὶ ὄκνῳ ματαίως ἀναλώσαιμι, καὶ ταῦτα, ὅπως εἶχον δυνάμεως, ὥς γε ἐμαυτὸν εἰδέναι οὔτε τοῦ μεγαλείου τῆς τέχνης ἀποδέοντα οὔτε πρὸς αὐτάρκειαν ἐνδεῶς ἔχοντα τοῖς γε μὴ παντελῶς ἀνοήτοις ἐποίησα συναγαγὼν ἕκαστα τῶν ὀράσθαι δυναμένων καὶ ἐν χρήσει ὄντων ἐνυπνίων, τάξει τινὶ καὶ ἀκολουθίᾳ χρῆσάμενος ὁμοίᾳ βίῳ ἀνθρωπίνῳ, ἀπὸ γενέσεως ἄχρι θανάτου καθ' ἕκαστον τῶν πραττομένων ἐμπεριλαβὼν καὶ πρὸς ὃ τι τὴν ἀναφορὰν ἕκαστον ἔχειν καὶ εἰς ὃ τι ἀποβαίνειν δύναται, οὐχὶ ψιλῇ εἰκασίᾳ ἀλλὰ πείρα καὶ τῇ τῶν ἀποτελεσμάτων μαρτυρίᾳ πειθόμενος. καὶ ὅσα σπερματωδέστερα καὶ οὐκ ἐξειργασμένα οἱ παλαιοὶ συνέγραψαν, ἐξειργασάμην εἰς λεπτὴν καὶ ἀληθῆ διαίρεσιν, καὶ ὅσα καινοτέρας ἔχοντα τὰς ἐκβάσεις ἢ καὶ αὐτὰ καινὰ ὄντα ὑπέπιπτε συμπεριέλαβον. καὶ ἐδόκουν ἀποχρώντως ἔχειν τὴν πραγματείαν δυσὶ περιορισμένην βιβλίοις. ἔπειτα μέντοι διαπεφευγότα τινὰ τὴν πραγματείαν ἠύρισκετο, μικρὰ μὲν καὶ οὐ πολλῆς ἄξια φροντίδος, ὅμως δὲ ἐπιζητούμενα ὑπὸ τῶν ὄνυχιζόντων πάντα καὶ μηδὲν ἀβασάνιστον εὐρίσκειν πειρωμένων. ἀθροίσας οὖν, ὡς ἐνήν, τὰ πλεῖστα καὶ <μάλιστ'> ἀξιόλογα οὐχὶ καθ' ὑποθέσεως μιᾶς λόγον (οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἐνεδέχετο τά γε οὕτως ἀλλήλων κεχωρισμένα σωματοποιεῖν καὶ εἰς □ν συνάγειν) ἀλλ' ὡς ἐν ἐπιδρομῇ λόγων τρίτον βιβλίον τὸ Φιλάληθες ἢ Ἐνόδιον ἐποίησα. ἦν δὲ ἄρα τις ἐν ἀνθρώποις Μῶμος ἀπεληλαμένος θεῶν καὶ δαιμόνων οὐκ ἀγαθός, ᾧ χρή κατὰ τὸ καρτερόν ἐνίστασθαι ἐπιστάμενον ὅτι πλείοσιν ὄπλοις πρὸς τὰ κρείττονα τῶν ἔργων ἀγωνίζεται. καὶ γὰρ νῦν αἰσθάνομαί τινων τοῖς βιβλίοις ἐγκαλούντων ὡς τῶν μὲν ἐν αὐτοῖς γεγραμμένων ἀληθείας μὲν οὐδ' ὄτιοῦν ἀποδεόντων, οὐ πάντων δὲ ἐξειργασμένων οὐδὲ ἠτιολογημένων, ἔστι δὲ ὧν καὶ παραλελειμμένων ἀναγκαίων ὄντων

τῇ ὑποθέσει. διὸ μετὰ πολλῆς ἐπιστροφῆς ὑπὲρ τε ἐμαυτοῦ καὶ σοῦ ὠρμήθην ἐπὶ τὴν συγγραφὴν τοῦδε τοῦ βιβλίου, ὅπως ἂν ἔχῃς πρὸς ἕκαστα ἐπιβόλως τε, εἰ αὐτὸ μόνον δεοὶ κρίνειν, καὶ πρὸς τοὺς ζητητικοὺς τῶν ἀνθρώπων εὐκόλως πρὸς ἀπόκρισιν, μεμνημένος ὅτι σοὶ προσπεφώνηται τὸ βιβλίον, ὅπως ἂν αὐτὸς ἔχῃς χρῆσθαι καὶ μὴ πολλοῖς κοινωθῆς ἀντιγραφῶν. τὰ γὰρ ἐνταῦθα γραφσόμενα μένοντα μὲν παρὰ σοὶ πάντων ὑπέρτερον ἢ οὐδενός γε λειπόμενον ὄνειροκριτικόν σε ποιήσει, κοινωθέντα δὲ οὐδὲν τι μᾶλλον ἐτέρων σε ἐπιστάμενον ἐπιδείξει. εὐ γὰρ ἴσθι ὅτι τῶν λόγων τῶν ἡμετέρων ἤττονές εἰσι πολλοὶ καὶ σχεδὸν πάντες, οἷς ἐπιμελές ἐστὶ τὸ κατορθοῦν ἐν μαντικῇ. κανονικῶς οὖν καὶ ὀρικῶς [περὶ] τῶν ζητούμενων ἕκαστά σοι κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν ἐν τοῖς πρώτοις δυσὶ βιβλίοις ἀπ' ἀρχῆς ἀναγράφω.

Πρὸς μὲν οὖν τοὺς μὴ πάντα ἠτιολογήσθαι λέγοντας ὀρθῶς ἐρεῖς τὸ ἐκ τοῦ προοιμίου τοῦ πρώτου βιβλίου ῥητόν, πλὴν εἰ μὴ τοῦτο οὕτω σαφές εἴη, ὡς περιττὴν ἠγεῖσθαι τὴν περὶ αὐτοῦ ἐξήγησιν· πρὸς δὲ τοὺς μὴ πάντα ἐξειργάσθαι λέγοντας καὶ τοὺς τινα παραλελείφθαι ἐρεῖς ὅτι ἔνια τισιν ὅμοια ὄντα ὡς εὐγνωστα παραλείπεται ἢ οὐκ ἐξείργασται, ὡς στρόφιον διαδήματι καὶ λαγῶς ἐλάφῳ καὶ κάμηλος ἐλέφαντι καὶ κρόκος μύροις καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶν εὐώδη, καὶ ὅτι χοῖρος καὶ ὄρνιθες ταῖς ἑαυτῶν σαρκὶ τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον. πρὸς δὲ τοὺς πυνθανομένους περὶ ὄνειρου καὶ ἐνυπνίου διαφορᾶς ἐπιμελῶς προεῖπον ὅτι ἕτερόν ἐστι τοῦ ὄνειρου τὸ ἐνύπνιον καὶ οὐ ταῦτόν. ἀλλὰ καὶ τὸν ὄνειρον ἐνύπνιον καλῶς εἶποι τις ἂν ὅταν δὲ τεχνικῶς λέγη τις, κυρίως ἕκαστον χρῆ καλεῖν, καὶ τὸ μὲν ἀσήμαντον καὶ οὐδενὸς προαγορευτικὸν ἀλλ' ἐν μόνῳ τῷ ὑπνῷ τὴν δύναμιν ἔχον, γινόμενον δὲ ἐξ ἐπιθυμίας ἀλόγου ἢ ὑπερβάλλοντος φόβου ἢ πλησμονῆς ἢ ἐνδεΐας [τροφῆς], ἐνύπνιον χρῆ καλεῖν, τὸ δὲ μετὰ τὸν ὑπνον ἐνεργές ὄν καὶ ἀποβησόμενον ἐς ἀγαθὸν ἢ κακὸν ὄνειρον δι' ἂς αἰτίας ἐκεῖ προεῖρηκα. ὅταν δὲ κοινῶς τις λέγη, καταχρηστέον τοῖς ὀνόμασιν, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς κλύτε, φίλοι, θεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος.

φίλον γὰρ αὐτῷ τὸ ἰσοδυναμοῦσι χρῆσθαι ὀνόμασι καὶ ῥήμασι καὶ πᾶσι τοῖς τοῦ λόγου μέρεσιν, ὡς καὶ ἄμφι περὶ κρήνην' καὶ εἰ δ' Ὀδυσσεὺς ἔλθοι καὶ ἴκοιτο' καὶ ἄλλα ἄττα πολλά [οὕτως καὶ ἑεῖός μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος'].

Μέμνησο δὲ ὅτι τοῖς ἐνστάσει χρωμένοις ἀγαθῇ καὶ εὐπροαιρέτῳ ἐνύπνια οὐ γίνεται οὐδὲ ἄλλαι τινὲς ἄλογοι φαντασῖαι, ἀλλὰ πάντα ὄνειροι καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θεωρηματικοί· οὐ γὰρ ἐπιθολοῦται αὐτῶν ἢ ψυχῇ οὔτε φόβοις οὔτε ἐλπίσιν, καὶ μέντοι καὶ τῶν τοῦ σώματος ἡδονῶν ἄρχουσι. τὸ δὲ κεφάλαιον εἰπεῖν, [ἐν] τῷ σπουδαίῳ ἐνύπνιον οὐ φαίνεται οὐδὲ τις ἄλλη ἄλογος φαντασία. ἵνα δὲ μὴ ποτε ἐξαπατηθῆς, οὐ ταῦτά τοῖς πολλοῖς ἐνύπνια καὶ τοῖς δυναμένοις αὐτὰ διακρίνειν· οἱ μὲν γὰρ πολλοί, οἷα βούλονται ἢ οἷα φοβοῦνται, τοιαῦτα καὶ κατὰ τὸν ὕπνον ὀρώσιν, οἱ δὲ αὖ σοφοὶ περὶ ταῦτα καὶ δεινοί, οἷα βούλονται, τοιαῦτα σημαίνουσιν. ἦν δὲ τις τῶν ἀπείρων ἴδη, χρῆ πιστεύειν οὐχ ὡς ἐνυπνίους ἀλλ' ὡς ὄνειρους. οἷον <ὄ> δυνάμενος διακρίνειν τὰ τοιαῦτα ἢ διὰ τὸ βιβλίους ἐντετυχηκέναι ὄνειροκριτικοῖς ἢ διὰ τὸ ὄνειροκρίταις συναναστρέφασθαι ἢ διὰ τὸ εὐεπιβόλως ἔχειν πρὸς τὰς κρίσεις εἰ μὲν τύχοι ἐρῶν γυναικός, οὐ τὴν ἐρωμένην ὄψεται ἀλλ' ἵππον ἢ κάτοπτρον ἢ ναῦν ἢ θάλασσαν ἢ θηρίον θῆλυ ἢ ἐσθῆτα γυναικείαν ἢ ἄλλο τι τῶν σημαινόντων γυναικα. εἰ δὲ πρὸς ἀποδημίαν γένοιτο, οὐχὶ ὀχήματα ὄψεται οὐδὲ ναῦς οὐδὲ στραματοδέσμους οὐδὲ σκεύη συνειλεγμένα ἢ παρασκευὴν ἀποδημίας, ἵπτασθαι δὲ δόξει καὶ σεισμὸν ἢ πόλεμον ἢ κεραυνὸν ὄψεται καὶ εἴ τι ἄλλο ἀποδημίας ἔσται σύμβολον. καὶ εἰ φοβοῖτό τινα ἢ φεύγοι, οὐκ αὐτὸν ἐκεῖνον ὄψεται, ἀλλὰ θηρίον ἐκφεύγειν νομίσει καὶ δεσμὰ διαρρήσσειν καὶ ληστὰς ἀναιρεῖν καὶ θεοῖς θύειν καὶ ὅσα ἰδόντες οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἔξω δέους καὶ ταραχῆς γίνονται. ὡς καὶ ἐν Κορίνθῳ ὁ ζωγράφος <ὄς> τὸν δεσπότην κατορύττειν πολλάκις ἐδόκει <καὶ> τοῦτο μὲν τὴν ὀροφὴν τοῦ οἰκῆματος ἐν ᾧ διέτριβεν ἀπόλλυσθαι, τοῦτο δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν ἀποτετμήσθαι. καὶ οὐδὲν ἦττον περιῆν αὐτῷ ὁ δεσπότης καὶ ἔτι νῦν περιέστιν. ἀλλ' ἐπειδὴ κριτικῶς

εἶχε τῶν τοιούτων, τεχνικώτερον αὐτῷ προσέπαιζεν ἢ ψυχῇ· αὐτὰ γὰρ ταῦτα ἄλλῳ ἰδόντι τοῦ δεσπότητος ὄλεθρον προεμαντεύετο. ἵνα δὲ μὴ ἄπορόν σοι φαίνεται τὸ τοιοῦτον, εἰ ἴσθι ὅτι πολλοὶ μὲν καὶ σχεδὸν οἱ πλεῖστοι, ἵνα μὴ λέγω πάντες, εἰσὶν οἱ τὰ κοινὰ ἐνύπνια ὀρώντες, παντελῶς δὲ ὀλίγοι καὶ μόνοι οἱ ὄνειροκριτικοὶ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἕτερα, περὶ ὧν ὁ προγεγραμμένος λόγος εἴρηται.

Τῶν δὲ ὄνειρων πάντων οὐς μὲν θεωρηματικούς οὐς δὲ ἀλληγορικούς καλοῦμεν· καὶ θεωρηματικούς μὲν τοὺς οὕτως ἀποβαίνοντας ὡς θεωροῦνται, ἀλληγορικούς δὲ τοὺς τὰ σημαινόμενα δι' αἰνιγμάτων ἐπιδεικνύοντας. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν τούτοις γίνεται τις πλάνη ἀμφιβαλλόντων πότερον χρῆ τὰ θεωρηθέντα αὐτὰ προσδέχεσθαι ἢ ἕτερόν τι ἐκ τούτων ἀποβησόμενον, οὐκ ἄπορόν σοι τὸ διακρίνειν δύνασθαι. πρῶτον μὲν γὰρ ὅσα θεωρηματικά ἐστί, παραχρήμα καὶ αὐτίκα μάλα ἀποβαίνει· ὅσα δὲ ἀλληγορικά, πάντως χρόνου διαλείποντος ἢ πολλοῦ ἢ ὀλίγου [ἢ τὸ ἔσχατον ἡμέρας μιᾶς]. ἔπειτα καὶ εὐῆθες ἂν εἴη τὰ τεράστια καὶ οὐδαμῶς ἐνδεχόμενα ἐγρηγορότι συμβαίνειν ταῦτα οὕτως ὡς θεωρηματικὰ προσδέχεσθαι. οἷον εἴ τις ὑπολάβοι θεὸς γεγονέναι ἢ πέτεσθαι ἢ κέρατα ἔχειν ἢ εἰς Ἄιδου καταβεβηκέναι· ** ἢ ὑπὸ κυνὸς δεδηχθαι ἢ παρακαταθήκην λαβεῖν ἢ φίλον ἰδεῖν ἢ δραπετήν εὐρεῖν ἢ δειπνεῖν παρ' ἑαυτῷ ἢ πίνειν ἢ συντείνειν ἢ ἀπολέσαι τι· ταῦτα γὰρ καὶ ὅσα τούτοις ὅμοια πῆ μὲν οὕτως ἀποβαίνει ὡς θεωρεῖται, πῆ δὲ καὶ ἀλληγορικῶς. εἰ μὲν οὖν παραυτίκα ἀποβαίνει, περισσὸν αὐτὰ κρίνειν· εἰ δὲ μὴ, ἐφάρμοξε ἐκάστῳ τὴν προσήκουσαν κρίσιν ἐκ τῶν προτέρων βιβλίων. ὅσα μέντοι σπάνιά ἐστί καὶ ἅπαξ που γινόμενα, ταῦτα ὡς τεράστια καὶ ἔκφυλα τῶνδε τῶν λόγων παραδέχου μὲν ὡς ἐνδεχόμενα γενέσθαι, μὴ χρῶ δὲ ὡς πάντη καὶ πάντως καθολικοῖς. καὶ γὰρ Δρούσων ὁ Λαοδικεὺς τὴν τοῦ φίλου οἰκίαν ὠνήσασθαι δόξας μετὰ τριετίαν ὠνήσατο. ἀλλὰ τοῦτο μόνον θεωρηματικὸν ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ὅπῃ καὶ μὴ αὐτίκα ἀποβάν, τῶν δὲ ἰδίων τε καὶ κοινῶν καὶ ἀλλοτριῶν καὶ δημοσίων καὶ κοσμικῶν ὄνειρων τὸν λόγον ἠκριβωμένον καὶ σφόδρα γε ἔχεις ἐν τῷ

πρώτῳ βιβλίῳ. ὅμως δὲ καὶ ἐν τούτῳ τῷ θεωρήματι οἱ τὰς αὐτὰς [ἐν] τισὶ τέχνας ἔχοντες, καὶ εἰ πάνυ εἶεν γνώριμοι, τῶν τεχνῶν αὐτῶν εἰσι σημαντικοί. τοιγαροῦν γραμματικὸν γραμματικῶ οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν γραμματικὴν εἶναι τέχνην καὶ ῥήτορα <ῥήτορι> ῥητορικὴν, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν βαναύσων χαλκέα χαλκεῖ καὶ τέκτονα τέκτονι τὴν χαλκευτικὴν καὶ τεκτονικὴν τέχνην σημαίνειν. οἶον Φίλαγρος ὁ ῥήτωρ Οὐάρον τὸν ῥήτορα νοσοῦντα ἐθεάσατο, καὶ ἐπὶ πολὺ παρὰ προαίρεσιν τὴν ἑαυτοῦ ἐσίγησε. καὶ ἐν Κυζίκῳ τέκτων τὸν ἀγχίθυρον τέκτονα ἀποθανόντα καὶ ἐκφερόμενον ἰδὼν διὰ δανειστὰς ἐξεχώρησε τοῦ ἐργαστηρίου καὶ μετανέστη τῆς πόλεως.

Περὶ δὲ τῶν □ξ στοιχείων πρὸς τοὺς ἐπιφθόνως εἰρησθαι δοκοῦντας ὅπως ἔχῃς ἀποκρίνασθαι <καὶ> ἅμα καὶ αὐτὸς μὴ ἐξαπατηθῆς ὑπὸ τῶν πλείονα λεγόντων εἶναι, οὗτος ὁ λόγος ἀρμόσει. τῶν ὄντων ἃ μὲν φύσει ἐστὶν ἃ δὲ νενόμισται· ἔστι δὲ πρῶτα μὲν ταῦτα καὶ ἡγεμονικὰ δύο στοιχεῖα. τὰ μὲν οὖν φύσει δεῖ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχειν, τῶν δὲ νενομισμένων ἃ μὲν συνθέμενοι ἀλλήλοις οἱ ἄνθρωποι αὐτοῖς ἑαυτοῖς προστάττουσι, καὶ καλεῖται τὸ τοιοῦτον ἔθος· ἔστι δὲ, ὡς ἡ Φημονόη λέγει, νόμος ἄγραφος· ἃ δὲ φόβῳ τοῦ παραβαίνεσθαι γραψάμενοι νόμους καλοῦσι παρὰ τὸ νενομικέναι ταῦτα οὕτω δεῖν ἔχειν. κοινῇ μὲν οὖν ἑαυτοῖς ὁμολογήκασιν μυστήρια καὶ τελετὰς καὶ πανηγύρεις καὶ ἀγῶνας καὶ στρατεῖαν καὶ γεωργίαν καὶ πόλεων συνοικήσεις καὶ γάμους καὶ παίδων ἀνατροφὰς καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ὅμοια, ἑαυτῶ δὲ ἕκαστος ὁμολογήσας ἐνστάσει χρῆται ἰδίᾳ καὶ ἐσθῆτι καὶ ὑποδέσει καὶ τροφῇ καὶ κουρᾷ καὶ ἄλλῳ τῷ περὶ τὸ σῶμα κόσμῳ καὶ ἐπιτηδεύματι καὶ προαιρέσει, ἣν ἂν μάλιστα ἐπαινῆ, 'ἄλλα δ' ἄλλοισιν νόμιμα, σφετέραν δ' αἰνεῖ δίκαν ἕκαστος' φησὶν ὁ Πίνδαρος. τῶν δὲ γεγραμμένων νόμων δύναμις μένει ἢ αὐτῇ, <καὶ> πράττοντι μὲν κατὰ τὴν γραφὴν ἔπαινοι καὶ τιμαὶ καὶ δόξα ἀγαθὴ καὶ ἀσφάλεια πολλή, παραβαίνοντι δὲ τοὺς γεγραμμένους νόμους ζημίαι τε καὶ κολάσεις καὶ κίνδυνοι. τὸ μὲν οὖν κατὰ τὸν νόμον ἀδιαίρετον πλὴν ὅσον [ἐν] χρόνῳ, τὸ δὲ ἔθος ἀποσχέσεις

ἔσχηκε τὴν τε τοῦ χρόνου καὶ τὴν τῆς τέχνης καὶ τὴν τῶν ὀνομάτων· πάντα γὰρ τὰ πραττόμενα κατὰ νόμον καὶ ἄνευ νόμου πάντως ἐν τινὶ χρόνῳ γίνεται ἢ γέγονεν ἢ ἔσται, χρόνου δὲ ἀποσχέσεις καιροὶ καὶ ὥραι. πράττουσι δὲ ἕκαστα ἄνθρωποι ἢτοι τεχνικῶς ἢ ἀτεχνῶς· τεχνικῶς μὲν οἱ ἐπιστάμενοι, ἀτεχνῶς δὲ οἱ μὴ. [τὴν τέχνην σύστημα ἐκ καταλήψεων πρὸς τι τέλος εὐχρηστον ὀρίζονται τινες εἶναι.] δεῖ δὲ τῇ τέχνῃ ἐργαλείων τε καὶ μηχανημάτων καὶ τῶν ὅσα ἐκάστη πρόσφορα καὶ οἰκεία νενόμισται. ὅτι δὲ οὐδὲν τῶν ὄντων ἀνόνομον ἐστὶ, περισσὸν καὶ λέγειν. τῶν δὲ ὀνομάτων ἃ μὲν εὐφημα ἃ δὲ δύσφημα νενόμισται. ὥστε ἐάν τι λέγῃ τις παρ' αὐτὰ τὰ □ξ στοιχεῖα, δυνάμει μὲν τινος τούτων ἴδιον ἐρεῖ, φωνῇ δὲ οὐκ ἴδιον. οἶον χαρὰ καὶ λύπη καὶ ἔχθρα καὶ φιλία καὶ νόσος καὶ ὑγεία καὶ ἔκκρισις καὶ πρόσχρησις σωμάτων καὶ κάλλος καὶ αἰσχρότης καὶ αὐξήσις καὶ μείωσις καὶ γένεσις καὶ τελευτὴ καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ὅμοια κατὰ φύσιν πάντα· οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ἕτερα τῆς φύσεως οὐδὲ ὡς στοιχεῖα· οὐδὲ γὰρ ἐστὶν ἢ φύσις ψιλὸν ὄνομα, ἀλλ' ἢ τῶν πάντη καὶ πάντως ἐσομένων τε καὶ οὐκ ἐσομένων περιφορὰ φύσις ὀνόμασται. οὕτω δὲ καὶ ὁ νόμος καὶ τὸ ἔθος οὐκ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἐστὶν ὀνόματα, ὡς τὸ βλίτυρι καὶ <ὄ> σκινδαψός, ἀλλὰ τινος νόμος καὶ τινος ἔθος, ὥσθ' ὅταν τις εἴπῃ γάμον καὶ μοιχείαν καὶ ληστεῖαν καὶ παρακαταθήκην καὶ ὕβριν καὶ πάλιν αὐτὴν κουρὰν καὶ ἐσθῆτα καὶ ποιὰν τροφήν, λέληθεν ἑαυτὸν νόμου ὄνομα ἢ ἔθους λέγων, ὥσπερ ἄλλο τι στοιχεῖον. οὕτω καὶ ὅταν σκεῦος ἢ μηχανήματι ἢ ἐργαλεῖον ὥσπερ τι στοιχεῖον λέγῃ, ἢ τέχνην λέγῃ ἢ ὄνομα ἢ χρόνον· τέχνην μὲν, ὅταν τὴν δι' ἐργαλείων ἐργασίαν· ὄνομα δέ, ὅταν μηχανήματι ἢ σκεῦος· χρόνον δέ, ὅταν ἀμφοτέρω, οἶον δρέπανον ἢ δίκελλαν [ἢ ἀμᾶν γεωργία]. ἐν ὀρισμένοις γὰρ χρόνοις καὶ δρεπάνου καὶ δικάλλου δεῖ τοῖς ἀνθρώποις. κοινὸς μὲν οὖν λόγος ἐστίν, ὅτι πάντα τὰ κατὰ φύσιν ἢ νόμον ἢ ἔθος ἢ τέχνην ἢ ὀνόματα ἢ χρόνον βλεπόμενα ἀγαθὰ, τὰ δὲ ἐναντία τούτοις πονηρὰ καὶ ἀλυσίτελη. μέμνησο δὲ ὅτι οὐ πάντως καθολικὸς οὗτος ὁ λόγος ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον [μᾶλλον] οὕτως ἔχων· πολλὰ γὰρ καὶ

παρὰ τὰς ὑποστάσεις τῶν πραγμάτων ἀνακολούθως τῇ φύσει καὶ τῶν ἄλλων στοιχείων τινὲ ὀρώμενα ἀγαθὰ γίνονται. οἷον ἔδοξε τις τὴν μητέρα τύπτειν. ἦν μὲν οὖν παράνομον, ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἐλυσιτέλησεν αὐτῷ, ἐπειδὴ κεραμεὺς ἔτυχεν ὧν· μητέρα δὲ τὴν γῆν καλοῦμεν, ἦν ὁ κεραμεὺς τύπτων ἐργάζεται. τοιγαροῦν εἰργάσατο πολλά. μέμνησο δὲ ὅτι μείζον ἔθος μικροτέρου κρατεῖ. ὡς Ἄριστείδης ὁ νομικὸς καίτοι ἔθος ἔχων ἐν λευκοῖς προ-
□εῖναι νοσῶν ἔδοξε λευκὰ φορεῖν ἱμάτια, καὶ οὐδὲν ἀπώνατο τοῦ ἔθους· οὐ γὰρ εἰς μακρὰν ἀπέθανεν· ἦν γὰρ μείζον ἔθος τὸ ἐπεῖγον, καθ' ὃ οἱ νεκροὶ ἐν λευκοῖς ἐκφέρονται. καὶ τῶν τεχνῶν δὲ αἱ δυνάμεις ὅμοιαι, καὶ εἰ τῇ ἐνεργείᾳ εἶεν ἀνόμοιοι, εἰς ταῦτόν ἀποβαίνουσιν. ὡς Ἄπολλωνίδης ὁ χειρουργὸς ὀμηρίζειν νομίσας καὶ πολλοὺς τιτρώσκειν πολλοὺς ἐχείρισε. καὶ γὰρ οἱ ὀμηρισταὶ τιτρώσκουσι μὲν καὶ αἰμάσσουσιν, ἀλλ' οὐκ ἀποκτείναι γε βούλονται· οὕτω δὲ καὶ ὁ χειρουργός. καὶ τοῖς τρόποις δὲ τοῖς εἰρημένοις ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ὡς ἀληθέσι πρόσεχε, καὶ οὐχ ἀμαρτήσῃ. σαφῶς δὲ αὐτῶν ἐκεῖ καὶ διδασκαλικῶς ἡρμηνευμένων περισσὸν ἐνθάδε σοὶ λέγειν. μεριμνηματικὸς δὲ ὄνειρους ἡγοῦ εἶναι περὶ ὧν ἂν μεριμνήσαντες πραγμάτων ἢ ἀλόγῳ τινὲ ὀρμῇ <ἢ> ἐπιθυμίᾳ χρώμενοι ἴδωσιν οἱ ἄνθρωποι ὄνειρους· τοὺς δὲ αὐτοὺς καὶ αἰτηματικὸς καλοῦμεν διὰ τὸ αἰτεῖν τι παρὰ θεοῦ ἰδεῖν περὶ τῶν ἐν ποσὶ πραγμάτων. μέμνησο δέ, ὅταν μὲν αἰτῆς ὄνειρους, μήτε ἐπιθυμιᾶν λιβανωτὸν μήτε ὀνόματα ἄρρητα λέγειν, καί, τὸ κεφάλαιον εἰπεῖν, περιεργότερον τοὺς θεοὺς ἐπερώτα μηδὲν· γελοῖον γὰρ ἂν εἶη ἀνθρώπων μὲν τοὺς σπουδαίους τοῖς μετ' ἀνάγκης αἰτοῦσι καὶ βιαίως μηδὲν παρέχειν, τοῖς δὲ ἐπιεικέσι χαρίζεσθαι, θεοὺς δὲ πρὸς βίαν αἰτουμένους ὑπακούειν. μετὰ δὲ τὸ ἰδεῖν καὶ θυε καὶ εὐχαρίσται. ἔτι δὲ καὶ τῶν νομοθετούντων τοῖς θεοῖς καταγέλα, λέγω δὲ τῶν εὐχομένων οὕτως 'εἴ μοι πρακτέον τόδε' καὶ 'εἴ μοι ἔσται τόδε' καὶ 'εἰ νῦν ἴδοιμι Δῆμητρος καρπὸν· εἰ δὲ μή, Διονύσου' καὶ 'εἰ μὲν συμφέροι μοι καὶ λυσιτελεῖ, λάβοιμί τι· εἰ δὲ μή, δοίην.' ἐπὶ γὰρ τοῖς τοιοῦτοις πλάνη γίνεται πολλή. ὁ μὲν γὰρ θεὸς πρὸς

τὸ ἀποβησόμενον δίδωσι τοὺς ὄνειρους τῇ ψυχῇ τοῦ ὀρώντος φύσει μαντικῇ οὔσῃ ἢ εἴ τι ἄλλο ἐστὶν αἴτιον τοῦ ὄνειρώσσειν· ὁ δὲ πρὸς τὴν ἑαυτοῦ ἐπερώτησιν ἐκλαμβάνων τὰ ἐν τοῖς ὕπνοις ὄραθέντα, εἰ ἐναντία εἶη, πλανᾶται. οἷον τῷ νοσοῦντι ἄρτοι ὁμοῖοι, καίτοι Δῆμητρος καρπὸς εἰσιν, ἀλλὰ διὰ τὸ μέλλειν ὀπτᾶσθαι λαβρότερον ἐπάγουσι τὸν πυρετόν, τῷ δὲ γῆμαι καὶ κοινωνῆσαι θέλοντι ἄμπελος καὶ οἶνος, ἢ μὲν διὰ τοὺς ἔλικας ὁ δὲ διὰ τὴν κρᾶσιν, ἐπιτηδειώτερα πυρῶν ἢ κριθῶν. καὶ τῷ περὶ προκοπῆς φροντίζοντι δωρεῖσθαι καὶ διδόναι τι κρεῖττον ἢ λαμβάνειν, εἰ μὴ ἄρα παρὰ τῶν βελτιόνων λαμβάνοι· ὁ μὲν γὰρ πολλὰ ἔχων καὶ μεταδοίη ἂν, ὁ δὲ οὐκ ἔχων λάβοι ἂν. χρῆ οὖν εὐχεσθαι μὲν τῷ θεῷ περὶ ὧν τις φροντίζει· ὅπως δὲ χρῆ προαγορεύειν, ἐπιτρεπτέον αὐτῷ τῷ θεῷ ἢ τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ. θεοπέμπτους δὲ ὄνειρους <ἡγοῦ> τοὺς αἰφνίδιον ἐφισταμένους, ὡς καὶ πάντα τὰ ἀπροσδόκητα θεοπέμπτα καλοῦμεν. κρίνε δὲ τὰ ἐξ ὀλοκλήρου μνημονευόμενα καὶ ὧν ἀκριβῆ κατάληψιν ὁ ἰδὼν ἔχει καὶ ὧν ἀκριβῶς μέμνηται, ἐπεὶ εἰ τὰ μὲν ὄραθέντα ἀποβήσεται, σὺ δὲ εὐρεθήσῃ τὰ μὴ ὄραθέντα κρίνων, πταίσεις. χρῆ δὲ φεύγειν δόξαν ἀμαθίας.

Ἔθη δὲ τὰ τοπικὰ καὶ τῶν τόπων τὸ ἴδιον εἰ μὴ ἐπίστασαι, πυνθάνου. ἀποδημία δὲ καὶ ἀναγνώσεις ἔξιν σοὶ περιποιήσουσι τούτων μάλιστα· οὐ γὰρ τὰ ὄνειροκριτικὰ μόνον βιβλία ἰκανὰ ἐστὶν ὠφελεῖν ἀλλὰ καὶ ἡ ἄλλη ὕλη. γυνὴ ἔδοξεν εἰς τὸν ναὸν ἢ οἶκον τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας εἰσελθοῦσα δειπνεῖν. ἢ δὲ οὐκ εἰς μακρὰν ἀπέθανε· θάνατος γὰρ ἢ ζημία τῇ εἰσελθούσῃ ἐκεῖ γυναικί. ἑταίρα ἔδοξεν εἰς τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰσεληλυθέναι καὶ ἡλευθέρωθη καὶ κατέλυσε τὴν ἑταιρείαν· οὐδὲ γὰρ εἰς τὸ ἱερὸν πρότερον εἰσέλθοι ἂν, εἰ μὴ καταλύσειε τὴν ἑταιρείαν. καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὲ ἐθῶν τῶν τοπικῶν καθ' ἐκάστην πόλιν ἢ χώραν πρὸς τὸ τοπικὸν ποιῶν τὰς κρίσεις. πυνθάνεσθαι δ' ἐπιμελῶς ἕκαστα τῶν ἐν τοῖς ὕπνοις ὀρωμένων μὴ ὄκνει, ὡς ἔστιν ὅτε μικροῦ τινος προσθέσει ἢ ἀφαιρέσει τὰ ἀποτελέσματα διαφέροντα γίνεται [καὶ περὶ αὐτὴν τὴν διάθεσιν τῆς

γνώμης]. οἶον νοσοῦντά τις ἔχων υἷον ἔδοξε περαίνειν αὐτὸν καὶ ἥδεσθαι. ἔζησεν ὁ παῖς· καὶ γὰρ τὸ περαίνειν ἔχειν λέγομεν καὶ τὸ κεκτῆσθαι· ἐλήφθη δὲ τὸ τοιοῦτον ἀπὸ τοῦ ἥδεσθαι. ἄλλος νοσοῦντα ἔχων υἷον ἔδοξε περαίνειν αὐτὸν καὶ ἄχθεσθαι, καὶ ἀπέθανεν ὁ παῖς· φθείρεσθαι γὰρ τὸ περαίνεσθαι καὶ τὸ ἀποθνήσκειν ἐπίσης καλοῦμεν· ἐλήφθη δὲ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ἄχθεσθαι [ἐπεὶ δὲ αὐτὸς ὁ πατὴρ ἐνήργει, αὐτὸς ἦν ὁ καὶ τοῦ θανάτου τῷ παιδί αἴτιος οὐκ ἐν δέοντι καιρῷ τῆς νόσου θρέψας αὐτόν]. περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῷ προοιμίῳ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου βιβλίου γεγραμμένων ταῦτα· τὰ δὲ ἄλλα ὅσα χρὴ ἐπίστασθαι σε ὧδε ἔχει.

Ὅσα πέπλεκται, οὐ μόνον λίνα καὶ δίκτυα καὶ νεφέλαι ἀλλὰ καὶ κανᾶ καὶ σπυρίδες καὶ κανθήλια καὶ κάλαθοι καὶ κεκρύφαλοι καὶ ὄρμοι χρύσειοι καὶ ἀλύσειοι πᾶσαι καὶ στέφανοι καὶ ὅσα εἶδη ὅμοια, πρὸς μὲν γάμους καὶ φιλίας καὶ κοινωνίας ἀγαθὰ διὰ τὴν συμπλοκὴν, πρὸς δὲ ἀποδημίαν καὶ δρασμὸν καὶ φυγὴν ἐμπόδια διὰ τὰς δέσεις καὶ πρὸς τὰς πράξεις ἄπρακτα χωρὶς τῶν μετὰ δόλου τι πραττόντων καὶ τοῖς φοβουμένοις ἐπιφοβὰ διὰ τὸ καθεκτικόν.

Ὅσοι συναντῶσι καὶ ὅσοι βλέπονται, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, οἱ μὲν φίλοι τε καὶ εὐεργέται καὶ τὸ ὄλον οἱ μὴ βλάπτοντες ἢ μὴ βλάψαντες, ζῶντές τε καὶ νεκροὶ ἀγαθοί, οἱ δὲ βλάπτοντες ἢ βλάψαντες πονηροί· εἰκόνας γὰρ τῶν πραγμάτων τοὺς ὀρωμένους χρὴ λογίζεσθαι, ἀγαθῶν μὲν τοὺς φίλους, κακῶν δὲ τοὺς ἐχθρούς.

Ἄ πάλαι τις ἐκέκτητο χρήματα ἢ κτήματα ἢ οὐδὲ πάλαι εἶχεν ἀνθρώπους ὅτε εὐτύχει, [τούτους] ἦν νῦν ἔχειν ἀπορῶν ἢ πενόμενος δόξῃ, ἀγαθὸν αὐτῷ· τῆς γὰρ τότε τύχης ὑποστροφὴν σημαίνει.

Ἄ πάλαι τις ἐκέκτητο <χρήματα ἢ κτήματα> ἢ οὐδὲ πάλαι εἶχεν ἀνθρώπους ὅτε ἦν ἄπορος ἢ πένης εἰ νῦν εὐπορῶν δόξειεν ἔχειν, κακῶν αὐτῷ πολλῶν καὶ πενίας σύμβολον.

Τῶν ἐν τοῖς ὕπνοις ὀρωμένων ἀνθρώπων ἀγαθὰς ἡμέρας ποιοῦσι τὰς ἐπιούσας οἱ ἥδιστοι ἢ οἱ φίλτατοι ἢ οἱ φιλοῦν-

τες τοὺς ὀρώντας, κἂν ἀγνοῶσιν αὐτούς· κακὰς δὲ οἱ ἔχθιστοι

ἢ οἱ μισούμενοι ἢ οἱ μισοῦντες τοὺς ὀρώντας, κἂν λανθάνωσιν. ἴνα δὲ μὴ ἄπορον τὸ τοιοῦτον εἶναι νομίσης, ὅταν τινα τῶν φίλων ἴδῃς καὶ κακὴν ἡμέραν διάγῃς, γίνωσκε ὅτι μισεῖ μὲν σε, προσποιεῖται δὲ σε φιλεῖν· καὶ ἐάν τινα τῶν ἐχθρῶν βλέπῃς καὶ καλὴν ἡμέραν διάγῃς, γίνωσκε ὅτι οὐ δικαίως αὐτὸν μισεῖς.

Ὅσοι συναντῶσι καὶ βλέπονται τεχνῖται, ὁμοίως ταῖς τέχναις ἀποβαίνουσιν. αὐτοῖς δὲ καὶ ταῖς τέχναις ὁμοίως τὰ ἐργαστήρια αὐτῶν ὀρώμενα ἀποβαίνει χωρὶς ἐταίρας καὶ πορνείου· αὐτὴ μὲν γὰρ καθ' ἑαυτὴν ἢ πόρνη ἀγαθὴ, τὸ δὲ ἐργαστήριον αὐτῆς πονηρόν. τὰς δὲ αἰτίας ἐν τῷ περὶ συνουσίας ἔχεις λόγῳ.

Παιδίων δὲ τὰ μὲν ἀρσενικὰ ἀγαθὰ, τὰ δὲ θηλυκὰ πονηρά, ἀμφοτέρωθεν δὲ φροντίδων ἐστὶ σημαντικά. παῖδες δὲ καὶ νεανίσκοι γερόντων συμφορώτεροι βλέπεσθαι πρὸς τὰς πράξεις· πρὸς δὲ τὰς πίστεις ἄνδρες καὶ πρεσβῦται παιδίων καὶ νεανίσκων ἀμείνονες, πλὴν εἰ μὴ τι πράττειεν ἢ λέγοιεν ἄτοπον.

Ὅσα μὲν βραδέως φύεται καὶ βραδέως αὐξεται, φυτῶν μὲν δρυὸς ἐλαία κυπάρισσος καὶ τὰ ὅμοια, ζῶων δὲ ἐλέφας ἔλαφος κορώνη καὶ τὰ ὅμοια, καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ βράδιον ἐπάγει· ὅσα δὲ ταχέως φύεται καὶ ταχέως αὐξεται, φυτῶν μὲν ἄμπελος καὶ περσικὴ, ζῶων δὲ χοῖρος καὶ τὰ ὅμοια, ταχέως καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ ἐπάγει. ταῦτα δὲ καὶ ἐν ταῖς προθεσμίαις τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον. ὁμοίως λάμβανε καὶ τὰ ἐν ἀγρῷ γεννώμενα πάντα πρὸς σύγκρισιν τῶν ἐν κήπῳ, καὶ γεωργὸν ὀρώμενον καὶ κηπουρόν. ἰδίως δὲ ὁ κήπος πορνοβοσκοῖς συμφέρει διὰ τὰ πολλὰ σπέρματα καὶ τὴν πρόσκαιρον ἐργασίαν, πάσας δὲ γυναῖκας διαβάλλει ὡς ἀσέμνους καὶ μαχλάδας.

Ὅσα μακρὰ ἐστίν, οἶον κυπάρισσοι καὶ πίτυες καὶ κάμακες καὶ ἄνδρες ἐπιμήκειοι καὶ τὰ ὅμοια, πάντα μακροθυμεῖν κελεύει καὶ μὴ κενοσπουδεῖν· ὅσα δὲ κολοβὰ καὶ βραχέα, σπεύδειν ἐγκελεύεται.

Ὅσα δὲ στερεά, <οἶον> τείχη καὶ θεμέλιοι καὶ δένδρα

παλαιά καὶ τὰ σιδηρὰ καὶ τὰ ἀδαμάντινα, φοβουμένοις ἀγαθὰ, ὅταν [μὴ] ἐμπεριέχηται τις ὑπ' αὐτῶν· διὰ γὰρ τὸ ἀσφαλὲς ἄφοβα γίνεται· εἰ δὲ μὴ, τὸ διαφεύγειν σημαίνει.

Ἔοσα μαλακὰ καὶ εὐτονα, ἀγαθὰ ἐπίσης πᾶσιν.

Ἔοσα μαλακὰ καὶ ἄτονα, τοῖς φοβουμένοις ἀγαθὰ.

Ἔοσα βαρέα, κατοχῆς ἐστὶ σημαντικὰ καὶ πενίας· ταχέως γὰρ εἰς τὸ κάτω ῥέπει.

Ὀχήματα ὅσα νενόμισται, οἷον ἵπων ὄνων ἡμιόνων, οἷς μὲν ἀγαθὰ οἷς δὲ κακὰ σημαίνει· δείξομεν δὲ ὅταν εἰς τὸν περὶ ζώων ἔλθωμεν λόγον· ὅσα δὲ μὴ νενόμισται, οἷον λύκων παρδάλων ὑαινῶν καὶ τῶν ἄλλων θηρίων, μόνοις ἀγαθὰ τοῖς φοβουμένοις ἐχθροῦς δυνατοῦς διὰ τὸ ὑποτετάχθαι τῷ ἡνιόχῳ τὰ ὑπεξευγμένα. ἐπ' ἀνθρώπων δὲ ὀχεῖσθαι μόνοις ἀγαθὸν τοῖς ἄρχειν [τινὸς] θέλουσι καὶ σοφισταῖς καὶ διδασκάλοις καὶ παιδοτρίβαις καὶ ἀνδραποδισταῖς, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς περιβοησίας καὶ ὄλεθρον κατάγει.

Κολακεύειν τοῖς ἔθος ἔχουσι μόνοις συμφέρει, τοὺς δὲ λοιποὺς ταπεινοῖ· ἤττονες γὰρ οἱ κολακεύοντες τῶν οὐ κολακευόντων. κολακεύεσθαι δ' ὑπ' οὐδενὸς οὐδενὶ συμφέρει, μάλιστα δὲ ὑπὸ γνωρίμου· προδοσίαν γὰρ ἐξ ἐκείνου προσδέχεσθαι χρή.

Πωλεῖσθαι ἀγαθὸν τοῖς τὰ παρόντα ἀλλάξαι βουλομένοις, <οἷον> δούλοις καὶ πένησι· κακὸν δὲ εὐπόροις καὶ πεπιστευμένοις. πολλοὶ δὲ καὶ [ἠρπᾶσθησαν καὶ] ἐπράθησαν. τὸ δὲ πεπρᾶσθαι τοῦ πωλεῖσθαι ταύτη διαφέρει, ἢ τὸ μὲν πεπρᾶσθαι πάντη καὶ πάντως ἀποβαίνει, τὸ δὲ πωλεῖσθαι ἔστιν ὅτε καὶ οὐκ ἀποβαίνει· ἐνδέχεται γὰρ τὸ ἔτι πωλούμενον μὴ πραθῆναι. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὀνειρών τὰ γεγονότα πάντως ἀποβαίνει, τὰ δὲ γινόμενα ἤτοι ἀποβαίνει ἢ οὐ.

Ἄγοράζειν ἀγαθὸν πάντα [καὶ ἐπικτᾶσθαι], ὅσα γε ἀγοράζουσιν ἄνθρωποι <εἰ μὴ> κειμήλια· τὰ δὲ πρὸς τροφήν πένησιν ἐπιτηδειότερα· τοῖς γὰρ εὐπόροις ἀναλώματα σημαίνει.

Ἐπικτᾶσθαι καὶ πολυτελεστέραν ἢ καὶ ἐγκατάσκευον ἔχειν οὐσίαν, τῆς γε οὐσης πολυτελεστέραν ἢ καὶ μετρίως ἀμείνονα, καλόν, [μὴ] παντελῶς δὲ ὑπὲρ δύναμιν πλου-

τεῖν ἄτοπον καὶ ζημίας ἐστὶ σημεῖον· χρή γὰρ τὸν πλουτοῦντα ἀναλοῦν, καὶ ἐπιβουλῆς μετέχειν καὶ φθόνου. [καὶ γὰρ ἐπιβουλεύεται καὶ φθονεῖται ὁ πλούσιος.] τὸ δὲ παρὰ δύναμιν πρὸς τὴν ἐκάστου ὑπόστασιν σκοπεῖ.

Πένεσθαι οὐδενὶ συμφέρει, μάλιστα ῥήτορσι καὶ πᾶσι φιλολόγοις· ἀπορεῖσθαι γὰρ ἐπίσης τὸ πένεσθαι καὶ τὸ μὴ δύνασθαι φθέγγεσθαι φαμεν.

Τὰ παρ' ἡλικίαν τοῖς βρέφεσι συμβαίνει πονηρὰ, ἄρσεσι μὲν πάγων καὶ πολιᾶ, θηλείαις δὲ γάμοι καὶ τοκετοὶ καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸ τῆς ὥρας, πάντα πλὴν λαλιᾶς. εἰκότως δὲ τὰ ἄλλα τὰ πρὸ τοῦ δέοντος γινόμενα θάνατον σημαίνει, ὅτι ἐγγύς ἐστὶ τοῦ γήρωσ, μεθ' ὃ πάντως ἀκολουθεῖ θάνατος· λαλιὰ δὲ ἀγαθὴ, ὅτι φύσει λογικὸν ζῶόν ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος. γραμματικὸς ἐδόκει τὸν υἱὸν αὐτοῦ μηνῶν ὄντα πέντε λαλεῖν τρανώς καὶ ἐνάρθως. καὶ προσεδόκων μὲν τινες τὸ παιδίον ἀποθανεῖσθαι, ἔζησε δέ, καὶ πολλὰ ἄλλα παιδία ἐπὶ τούτῳ τῷ ὀνειρῷ ζῆ. περὶ δὲ τῶν ἄλλων τῶν παρ' ἡλικίαν ἐπὶ τῶν μηκέτι βρεφῶν ἐν τῷ περὶ ἀλλοιώσεως ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐπιμελῶς διήρηται.

Πειρῶ δὲ πάντα μὲν αἰτιολογεῖν καὶ προσάπτειν ἐκάστῳ λόγον καὶ πιθανὰς τινὰς ἀποδείξεις, ὡς εἰ καὶ πάνυ ἀληθῆ λέγοις, ψιλὰ καὶ περιλελεπισμένα ἀποτελέσματα <λέγων> ἤττον εἶναι δόξεις ἔμπειρος· αὐτὸς δὲ μὴ ἐξαπατηθῆς ὡς τῆς αἰτιολογίας κυρίας τῶν ἀποτελεσμάτων οὐσης· πολλὰ γὰρ ἀποβαίνει συνεχῶς ἐνίοις, καὶ ὅτι μὲν κατὰ λόγον ἀποβαίνει ἴσμεν ἐκ τοῦ πάντοτε ὁμοίως ἀποβαίνειν, τὰς δὲ αἰτίας, δι' ἃς οὕτως ἀποβαίνει, εὐρεῖν οὐ δύναμεθα. ὅθεν ἡγούμεθα τὰς μὲν ἀποβάσεις ἀπὸ τῆς πείρας εὐρῆσθαι, τὰς δὲ αἰτιολογίας ἀπὸ ἡμῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐκάστου δύναμιν.

Ἔτι καὶ τοῦτο. ὅσα πάντη καὶ πάντως ἀκολουθεῖ τισὶ τῶν γινομένων, καὶ ἐν τοῖς ὑπνοῖς ἀκολουθεῖσθαι ἀνάγκη. οἷον ζωγράφος ἔδοξε τὴν ἑαυτοῦ μητριαν περαίνειν, ἔπειτα εἰς ἔχθραν κατέστη τῷ πατρί· ἀκολουθεῖ γὰρ πάση μοιχείᾳ ζηλοτυπία καὶ ἔχθρα. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὀνειρῶν παρατήρει πάντων, καὶ οὐχ ἁμαρτήσσει.

Ἔοσοι σημαίνουσιν ὄνειροι παίδων γονὴν ἢ γάμον, οἱ

αὐτοὶ καὶ τοὺς ἀποδημοῦντας παῖδας ἐπανάγουσι καὶ τὴν ἀπηλλαγμένην γυναῖκα [καὶ παιδία]. ἔδοξε τις ἀροτριᾶν καὶ σπείρειν πυρούς, καὶ ἐπανεῖπον αὐτῷ <οἱ> παῖδες ἐξ ἀποδημίας καὶ ἡ γυνὴ χωρὶς οἰκοῦσα.

Πρὸς δὲ τοὺς λέγοντας ὅτι οἱ κακοὶ ὄνειροι τάχιον ἀποβαίνουσιν, οἱ δὲ ἀγαθοὶ βράδιον ἢ καὶ οὐκ ἀποβαίνουσιν, εἴποις ἂν ὅτι οὐκ ἔστιν ἀληθὲς τὸ τοιοῦτον. ἡ δὲ αἰτία τῆς πλάνης ἐστὶν ἡδε. ἦτοι κακοὺς ὄρωσιν ὄνειρους ἔχοντας φαντασίας ἀγαθὰς καὶ κακῶν ἀποβαινόντων ἡγοῦνται ὑπὸ ἀγαθῶν ὀνείρων ἐξηπατήσθαι (διὸ παραθήσει τοὺς ἐκ τοῦ εἰδικοῦ τρόπου ὄνειρους τοὺς κατὰ τὸ ἐντὸς μὲν ἀγαθοῦς, κατὰ τὸ ἐκτὸς δὲ κακοῦς) ἢ τὸ παρὸν οἱ ἄνθρωποι κακοδαιμονοῦντες ὄρωσι κακοὺς ὄνειρους σημαντικοῦς τῶν ἐνεστώτων κακῶν καὶ ἀγαθοῦς προαγορευτικοῦς τῶν ἐσομένων ἀγαθῶν [εἰς εὐθυμίαν, ἵνα ἐλπίδι τῶν ἐσομένων ἀγαθῶν μὴ ἀπαγορεύσωσι κακοπραγούντες], οὐδέπω δὲ ἀποβαινόντων τῶν ἀγαθῶν ἡγοῦνται ἐξηπατήσθαι. φαίνεται δὲ καὶ τοῖς εὐδαιμονοῦσι κακὰ ἐνύπνια καὶ οὐδέπω ἀποβαίνοντα καταφρονεῖται. ἀλλὰ πάντως ἀποβαίνει. τῶν δὲ ὄντων ὀνείρων οἱ μὲν εἰσι πᾶσι κακοί, ἐκάστῳ κατὰ δύναμιν ποιόν τι κακὸν σημαίνοντες οἱ κατὰ τὸ ἐντὸς καὶ κατὰ τὸ ἐκτὸς κακοί, ὧν ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐπεμνήσθη· οἱ δ' ἐπίσης πᾶσιν ἀγαθοί, οἱ καὶ κατὰ τὸ ἐντὸς καὶ κατὰ τὸ ἐκτὸς [καὶ πᾶσιν] ἀγαθοί· οἱ δὲ κατὰ μὲν τὸ ἕτερον ἀγαθοὶ κατὰ δὲ τὸ ἕτερον κακοὶ οἷς μὲν ἀγαθοὶ οἷς δὲ κακοὶ γίνονται. γινώσκει δὲ πότε μὲν ἀγαθοὶ πότε δὲ κακοὶ γίνονται ἀπὸ τῆς τύχης ἢ τῶν πράξεων ἢ τῆς φροντίδος ἢ τῆς ἡλικίας τῶν ὀρώντων.

Περὶ συνταγῶν, ὅτι μὲν θεοὶ ἀνθρώποις συντάσσουσι θεραπείας, μάταιον τὸ ζητεῖν· πολλοὶ γὰρ καὶ ἐν Περγᾶμω καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἀλλαχοῦ συνταγαῖς ἐθεραπεύθησαν, εἰσι δὲ οἱ καὶ τὴν ἰατρικὴν ἐκ τοιούτων συνταγῶν λέγουσιν εὐρήσθαι· ὅτι δὲ <ἄς> ἀναγράφουσι τινες συνταγὰς πολλοῦ γέλωτός εἰσι μεσταί, καὶ τοῖς ἐπὶ ποσὸν ἀφιγμένοις φρονήσεως ἡγοῦμαι σαφὲς εἶναι· οὐ γὰρ τὰ ὀρώμενα ἀναγράφουσιν ἀλλ' ὅσα ἂν αὐτοὶ πλάσωσιν. ὅταν γὰρ τις λέγη Νηρεΐδων ζωμὸν χειμῶνι συνταγὴν δε-

δόσθαι τισί, δοκεῖ μοι τὰς χεῖμας τῶν πελωρίδων ἀποκλήρωσας βελτίονας ἡγεῖσθαι ** καὶ πελωρίου ἐγκέφαλον τὸν ἀλεκτρυόνος, καὶ Ἰνδοῦς δάκνοντας πέπερι, [ὅτι μέλαν ἐστὶ καὶ δάκνει], καὶ παρθένου γάλα <δάκρυν> καὶ ἄστρον αἶμα δρόσον, καὶ πρόβατον Κρητικὸν μῆλον κυδώνιον καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἵνα μὴ μακρότερον ἀποτείνω λόγον· δεῖ γὰρ μὴ τοὺς ἀλλοτρίους λήρους διαβάλλοντα τῆς ὑποθέσεως ἀποπλανᾶσθαι· ἀρκεῖ γὰρ καὶ δι' ὀλίγων ἐν ὑποδείγματος λόγῳ ἐλέγχειν τὰ τοιαῦτα. ὅταν οὖν τὰ τοιαῦτα ἅττα ἀναγράφωσι, δοκοῦσί μοι τὴν ἐαυτῶν ἕξιν ἐπιδεικνύειν, ὅτι δύνανται πλάσσειν ὄνειρους μᾶλλον ἢ τὸ τῶν θεῶν φιλάνθρωπον συνιέναι· □ν γὰρ οὐδὲ □ν τοιοῦτον ἀληθῶς ὄραθὲν εἰς ἡμᾶς ἦλθεν. [ὄρα δὲ καὶ τὰ τούτων ἔτι γελοιότερα. σκέπαρνον τὸ κώδιον ἔφη τις, ἐπεὶ σκέπει τὸν ἄρνα· οὕτω γὰρ καὶ διαυλοδρόμος ὁ ἀλεκτρυὼν γίνεται, διὰ γὰρ τῆς αὐλῆς τρέχει. καὶ ἄλλα δὲ ἂν τις εἴποι ὅμοια ἢ γελοιότερα.] ἡγοῦμαι δὲ καὶ τοὺς θεοὺς, οἷς ταῦτα προσάπτουσιν, εἰκότως ἂν χαλεπαίνειν τοῖς ἀναπλάσσουσιν αὐτά, ὅτι κακοζήλους καὶ πανούργους καὶ ἀσόφους τοὺς θεοὺς διαβάλλουσι. πολλοὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους περὶ ζῴων καὶ Ἀρχελάου καὶ τῶν Ξενοκράτους <τοῦ> Ἀφροδισιέως παρακηκοότες ὑφ' οὗ ἕκαστον ζῶον θεραπεύεται καὶ τί ἕκαστον φοβεῖται καὶ ᾧ μάλιστα χαίρει, εἰς συνταγὰς καὶ θεραπείας ἀναπεπλάσσει. καὶ τις κάσης συνταγὰς καὶ θεραπείας ἀναπλάσσει, ὅς μάλιστα κατακόρως ἐν τρίτῳ τῆς ἐαυτοῦ συντάξεως κέχρηται οὕτως. οὐ ἐγὼ καίπερ εὖ εἰδὼς τὸ ὄνομα οὐκ ἐπιμνησθήσομαι. τὰς δὲ συνταγὰς τῶν θεῶν ἦτοι ἀπλᾶς καὶ οὐδὲν ἐχούσας αἰνιγμα εὐρήσεις· χριστὰ γὰρ ἢ ἐπιπλαστα ἢ βρωτὰ ἢ ποτὰ <τοῖς> αὐτοῖς ὀνόμασιν, οἷς καὶ ἡμεῖς καλοῦμεν, συντάσσουσιν οἱ θεοί, ἢ καὶ ὅταν αἰνίσσονται οἱ θεοί, πάνυ σαφῶς αἰνίσσονται. οἷον γυνὴ ἔδοξε περὶ μαζὸν ἔχουσα φλεγμονὴν ὑπὸ προβάτου θηλάζεσθαι. ἀρνόγλωσσον καταπλασασμένη ἰάθη [διὰ <τὸ> τὸ ὄνομα τοῦ φυτοῦ σύνθετον ὃν δηλοῦν τὴν τοῦ ἀρνὸς γλῶσσαν <καὶ τὴν> βοτάνην]. οἷαν δ' ἂν θεραπείαν εὕρης, ἐάν τε αὐτὸς κρίνης ἐάν τε ἄλλου κρίναντος ἀποβάσαν μάθης,

ἀνερευνῶν εὐρήσεις ἰατρικώτατα ἔχουσιν καὶ οὐκ ἔξω τοῦ ἐν ἰατρικῇ λόγου. ὡς καὶ Φρόντων ὁ ἀρθριτικὸς θεραπείαν αἰτήσας ἔδοξεν ἐν τοῖς προαστείοις περιπατεῖν, καὶ προπόλει χρισάμενος παρηγορήθη ἱκανῶς [ὡς ἴσον εἶναι τὸ χρῖμα θεραπείᾳ]. ὅθεν ἔστω σοι κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ἐπιμελές, ὡς πολλάκις σοι παρήνουν, ἰατρικῶν ἔχουσιν λόγων. μέμνησο δὲ κάκεῖνο, ὅτι οἱ μὴ νοσοῦντες μηδὲ ὅλως ἀλγοῦντές τι, εἴ τινα λάβοιεν συνταγὴν ἢ ἀπὸ ἱερέων ἢ ἐμπύρων τι λαβόντες ἀποφέροιεν ὡς ὠφελῆσον, [πρότερον ἢ] νοσήσουσιν ἢ ἀλγήσουσί τι μέρος τοῦ σώματος· οὐ γὰρ τοῖς ὑγιαίνουσιν ἀλλὰ τοῖς κάμνουσι δεῖ θεραπειῶν.

Ἔτι κάκεῖνο. μέμνησο τῶν ἐμῶν κρίσεων καὶ τῆς ἐμῆς ἐπιβολῆς καὶ μὴ ζηλώσης κακοζήλους κρίσεις, μηδὲ ἐὰν ἐπαινείσθαι πρὸς τινος μέλλης, μηδὲ ἀπὸ μιᾶς συλλαβῆς κρίνης ὄνειρους, ἵνα μὴ πταίσμασι περιπίπτων ἀδοξήσης. οἶόν [τι λέγω·] νοσῶν τις ἔδοξε Πείσωνά τινα καλούμενον ὄραν. τοῦτό τις ὑπεκρίνατο πολλὴν ἀσφάλειαν καὶ σωτηρίαν καὶ προσέτι ἔφη ἐνενήκοντα καὶ πέντε ζήσειν αὐτὸν ἔτη ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ Πείσωνος συλλαβῆς. ἀλλ' οὐδὲν ἦττον ἀπέθανεν ὁ ἰδὼν τὸν ὄνειρον ἐν αὐτῇ τῇ νόσῳ· καὶ γὰρ ὁ Πείσων αὐτῷ μύρα βαστάζειν ἐδόκει, νοσοῦντι δὲ πονηρὰ τὰ μύρα διὰ τὸ συνεκφέρεσθαι. μὴ νομίσης δὲ τὸν τοῦ ναυκλήρου ὄνειρον τούτῳ ὅμοιον εἶναι· πυνθανομένῳ γὰρ αὐτῷ εἰ ἀναβήσεται εἰς Ῥώμην, ἀπεκρίνατό τις 'οὐ'. εἰς τετρακοσίας ἐβδομήκοντα ἡμέρας ἀνέβη· οὐδὲν γὰρ διέφερον ἢ τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν εἰπεῖν ἢ τὸ ὄνομα τοῦ στοιχείου τοῦ δηλοῦντος τὸν ἀριθμὸν.

Περὶ δὲ ἀναγραμματισμοῦ Ἀρίστανδρος ἄριστος ὢν ὄνειροκρίτης καὶ ἄλλοι τινὲς παλαιοὶ παντελῶς γελοῖόν τι πεπόνθασιν. ἐν μὲν γὰρ τοῖς προοιμίοις διδάσκουσι τί ἐστὶν ἀναγραμματισμὸς, οὐδαμοῦ δὲ φαίνονται αὐτοὶ χρῆσάμενοι, οὔτε μεταθέντες συλλαβὰς οὔτε ἀφελόντες ἢ προσθέντες γράμματα· ἐγὼ δὲ καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς ἐμῆς συντάξεως ἐπεμνήσθην καὶ νῦν σοι παραινῶ χρῆσθαι μὲν ἀναγραμματισμῷ, ὅταν τινὲ κρίνων ὄνειρους ἐθέλης ἐτέροιο σοφώτερον δοκεῖν κρίνειν, ἑαυτῷ μέντοι κρίνων μηδαμῶς χρῆσι, ἐπεὶ ἐξαπατηθήσει.

Ἴσοψήφοις δὲ χρήσει, ὅταν καὶ χωρὶς τῶν ἰσοψήφων τὰ βλεπόμενα τοῦτο, ὅπερ ἂν τὰ ἰσόψηφα περιέχη, σημαίνη. οἶον γραῦς τοῖς νοσοῦσιν ὀρωμένη θανάτου γίνεται σύμβολον· ἔστι γὰρ 'γραῦς' ἑπτακόσια τέσσαρα καὶ 'ἠέκφορᾶ' ἑπτακόσια τέσσαρα. ἀλλὰ καὶ χωρὶς τοῦ ἰσοψήφου [ἢ] γραῦς ἑκφορᾶς ἐστὶ σημαντικὴ αὐτῇ, μέλλουσα μὴ εἰς μακρὰν ἀποθνήσκειν. εἰ δὲ ποτέ τινα ὄνειρον μηδενὶ τῶν ὄνειροκριτικῶν θεωρημάτων ὑποπίπτοντα μὴ δυνηθείης κρίναι, μὴ ἀθυμῆσης· καὶ γὰρ εἰσὶ τινες πρὸ <τῆς> ἀποβάσεως ἄκριτοι, οὐδὲ κρίνων μὲν ἐπιτυχῆς παρά γε ἐμοὶ εἶναι δόξεις, μὴ κρίνων δὲ οὐκ ἄτεχνος. οἶον ἔδοξε τις στρατοπεδάρχῃς ἐπὶ τῇ μαχαίρᾳ αὐτοῦ γεγράφθαι ι κ θ. ἐγένετο πόλεμος ὁ Ἰουδαϊκὸς ἐν Κυρήνῃ, καὶ ἠρίστουσαν ἐν τῷ πολέμῳ ὁ ἰδὼν τὸν ὄνειρον, καὶ τοῦτο ἦν ὁ εἶπομεν, ἀπὸ μὲν τοῦ ι Ἰουδαίοις, ἀπὸ δὲ τοῦ κ Κυρηναίοις, ἀπὸ δὲ τοῦ θ θάνατος. ἀλλὰ πρὸ μὲν τῆς ἀποβάσεως ἦν ἄκριτος, ἀποβάντων δὲ τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ σφόδρα εὔκριτος. δοκεῖ δὲ μοι καὶ Ἀρίστανδρος Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μακεδόνι πολιορκοῦντι Τύρον καὶ προσκαθημένῳ καὶ διὰ τὸν χρόνον ἀσχάλλοντι καὶ ἀνιωμένῳ δόξαντι ὄναρ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος Σάτυρον παίζοντα ἰδεῖν ἐπιτυχῶς κρίναι, ὅτι ἔτυχεν ἐν Τύρῳ τε ὢν καὶ πολεμοῦντι Τυρίους τῷ βασιλεῖ συνών· τὸ γὰρ 'Σάτυρος' ὄνομα εἰς τὸ 'σὰ Τύρος' διαλαβὼν προθυμότερον τὸν βασιλέα πολεμεῖν ἐποίησεν, ὥστε καὶ εἶλε τὴν πόλιν. ἔστι δὲ τούτοις ὅμοιον καὶ τὸ ὑπογεγραμμένον. ὁ Σύρος ὁ τοῦ Ἀντιπάτρου δοῦλος ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ [αὐτὰ] τὰ πέλματα ἔδοξε μὴ ἔχειν. ζῶν κατεκάη.

Ἔτι τὸ δηλούμενον ὑπὸ τινος πάλιν αὐτῷ ἐκείνου ἐστὶ σημαντικόν, ὅφ' οὐ δηλοῦται. οἶον γυνὴ ἔδοξε τὰ ὄμματα ἀλγεῖν. ἐνόσησαν αὐτῆς οἱ παῖδες. ἄλλη γυνὴ ἔδοξεν αὐτῆς τοὺς παῖδας νοσεῖν. ἐνόσησαν αὐτῆς τὰ ὄμματα. Διογένης ὁ ναύκληρος τῆς ἀκάτου τὸ ἀντιπρόσωπον ἔδοξεν ἀπολωλέκεναι. οὐκ εἰς μακρὰν ὁ πρῶτος αὐτοῦ ἀπέθανε. καὶ ἐν Μιλήτῳ τὸν πρῶτα τις δόξας ἐκφέρειν καὶ κατορύττειν τῆς νεῶς ἀπώλεσε τὸ ἀντιπρόσωπον. καὶ ὁ τὸν πατέρα δόξας νοσεῖν τὴν κεφαλὴν ἤλγησεν. ὅτι δὲ πατρὸς ἐστὶ ση-

μαντική ή κεφαλή οίσθα ἀπὸ τοῦ πρώτου βιβλίου.

Καθόλου δὲ τῶν ἐν <τῷ> σώματι μερῶν τὰ μὲν ἄνω πρὸς τοὺς βελτίονας καὶ ἐντιμότερους λάμβανε, πάντα δὲ τὰ ὑποκάτω πρὸς τοὺς ἥττονας καὶ ὑποδεεστέρους [τῶν μὲν ἐν κεφαλῇ ἐπὶ βλεφάρων καὶ ὀδόντων καὶ χειλῶν καὶ γλώττης τῶν δὲ ἐν ὄλῳ τῷ σώματι τὰ ὑπὲρ ζώνην καὶ ὑπὸ ζώνην τὰ δεξιὰ πρὸς ἄρσενας ἢ πρεσβυτέρους τὰ δὲ ἀριστερὰ πρὸς θηλείας ἢ νεωτέρους ἢ νεωτέρας]. περὶ δὲ ἐκάστου τὸ πρὸς εἶδος ἀπὸ τῆς περὶ σώματος καὶ τῶν ἐν τῷ σώματι μερῶν διαιρέσεως ἐκ τοῦ πρώτου λάμβανε βιβλίου.

Πάντα δὲ ἔμετον καὶ αἵματος καὶ τροφῆς καὶ φλέγματος τοῖς μὲν ἀπόροις εἰς ὠφέλειαν κρίνε, τοῖς δὲ εὐπόροις εἰς βλάβην· οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἂν ἀπολέσαιέν τι, εἰ μὴ κτήσαιντο πρότερον· οἱ δὲ ἔχοντές τι καὶ ἀπολλύουσι.

Πάσαι τροφαὶ τὰ αὐτὰ καὶ βλεπόμενα αὐτὸ μόνον καὶ ἐσθιόμενα σημαίνουσι πλὴν κρομμύων· ταῦτα δὲ βλεπόμενα μὲν ἀγαθὰ, ἐσθιόμενα δὲ πονηρά.

Τοὺς πολλάκις ὀρωμένους ὄνειρους, εἰ μὲν ἐκ μικρῶν διαστημάτων βλέποντο καὶ συνεχῶς, αἰεὶ τὸ αὐτὸ σημαίνει νόμιζε, τούτου δὲ ἔνεκεν ὀράσθαι πολλάκις, τοῦ μᾶλλον αὐτοῖς προσέχειν καὶ πιστεύειν· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἐν τῇ συνηθείᾳ, ὅταν τι σπουδαῖον λέγωμεν, πολλάκις αὐτὸ λέγομεν. οὕτως οὖν καὶ ἡ ψυχὴ, ἢ ὅτι σπουδαῖα προαγορεύει καὶ ἀξιόλογα καὶ οὐ πάρεργα, πολλάκις αὐτὰ δεικνυσιν, ἢ ὅτι πρὸ πολλοῦ τῆς ἀποβάσεως αὐτῶν ἤρξατο καὶ οὐ διαλείπει αὐτὰ ὀρῶσα. ὅταν δὲ μεγάλα ἢ τὰ διαστήματα τῷ αὐτῷ πολλάκις ὀρωμένῳ ὄνειρῳ, ἄλλοτε ἄλλα σημαίνειν [τὸν] αὐτὸν νόμιζε. ὥσπερ γὰρ εἰ πολλοὶ τὸν αὐτὸν ἴδοιεν ὄνειρον, διαφόρως ἐκάστῳ ἀποβήσεται διὰ τὸ μὴ πάντας ἐν τοῖς αὐτοῖς εἶναι πράγμασιν, οὕτω καὶ ἐὰν ἐπὶ διαφόροις τὸ αὐτὸ τις ἴδῃ, διαφόρως αὐτῷ ἀποβήσεται διὰ τὸ μὴ πάντως ἐν τοῖς αὐτοῖς εἶναι πράγμασιν. οἶον ἔδοξε τις τὴν ῥίνα ἀπολωλεκέναι, ἔτυχε δὲ ὦν μυροπώλης. ἀπώλεσε τὴν ἐνθήκην καὶ ἐπαύσατο μυροπωλῶν διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίνα· οὐκέτι γὰρ ἔχων τὸ δοκιμαστήριον τῶν μύρων εἰκότως οὐδὲ τῇ ἀπὸ τῶν μύρων ἐχρήτο ἐργα-

σία. ὁ αὐτὸς οὐκέτι μυροπωλῶν ἔδοξε ῥίνα οὐκ ἔχειν. ἔάλω πλαστογραφήσας καὶ ἔφυγε τὴν ἑαυτοῦ· ὅ τι γὰρ ἂν λείπη τῷ προσώπῳ, ἄτιμον αὐτὸ ποιεῖ· ἔστι δὲ τὸ πρόσωπον τῆς αἰδοῦς καὶ τῆς ἐπιτιμίας εἰκῶν. εἰκότως οὖν κάκεῖνος ἄτιμος ἐγένετο. ὁ αὐτὸς νοσῶν ἔδοξε ῥίνα οὐκ ἔχειν, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν ἀπέθανε· καὶ γὰρ τὰ κρανία τῶν ἀποθανόντων ῥίνα οὐκ ἔχει. ἀλλὰ πρότερον μὲν ὡς ἐμπόρῳ εἰς τὰ μύρα ἀπέβη, δεύτερον δὲ ὡς ἐπιτίμῳ εἰς τὸ ἀξίωμα, τρίτον δὲ ὡς νοσοῦντι εἰς αὐτὸ τὸ σῶμα· καὶ οὕτως ὁ αὐτὸς ὄνειρος τῷ αὐτῷ τρίς οὐχ ὁμοίως ἀπέβη.

Ἔτι καὶ τῶν σκευῶν καὶ τῶν ἐργαλείων ἕκαστον ἢ τὴν τέχνην σημαίνει ἢ τὸ περιεχόμενον ὑπ' αὐτοῦ, ὡς πίθοι οἶνον ἢ ἔλαιον καὶ σιπύη πυροὺς ἢ κριθὰς ἢ κατὰ ἀναλογίαν τὸ ὅμοιον ὃν τῇ χρήσει, ὡς ἐργαλεῖα πάντα φίλους καὶ τέκνα καὶ γονεῖς καὶ ταμεῖα τοὺς ταμίας καὶ κίσται καὶ θησαυροφυλάκια γυναικας καὶ οἰκονόμους.

Ἴππικὸς ἀνὴρ στρατείαν αἰτῶν παρὰ τοῦ βασιλέως ἔδοξε κληθεὶς πρὸς τινος ἐξελθεῖν τοῦ οἴκου ἔνθα ἦν καὶ καταβάς δύο κλίμακας λαβεῖν ἀπὸ τοῦ καλέσαντος στέφανον ἐλαϰνὸν τοιοῦτον οἶον ἐν πομπαῖς φοροῦσιν ἵππεῖς Ῥωμαίων. καὶ πάνυ μὲν εὐθύμος ἦν, ἐθάρρουν τε τῷ ὄνειρῳ καὶ οἱ περὶ αὐτόν· ἀπέτυχε δὲ τῆς αἰτήσεως. ἔλαβε γὰρ τὸν στέφανον οὐκ ἀναβάς ἀλλὰ καταβάς τὰς κλίμακας, λέγομεν δὲ τὰς προκοπὰς ἀναβάσεις, τὸ δ' ἐναντίον αὐταῖς καταβάσεις. ὁ δὲ στέφανος ἐποίησεν αὐτὸν γῆμαι παρθένον διὰ τὴν δέσιν καὶ ὅτι παρθένου ἐλαία· παρθένου γὰρ ἐστὶ θεᾶς. τοῦτόν σοι τὸν ὄνειρον ὑπέγραψα, ἵνα μάθῃς ὅτι μὴ δεῖ ταῖς πρώταις φαντασίαις τῶν ὄνειρων προσέχειν, ἀλλ' ὁμοῦ τῇ τάξει πάντων τῶν ὀραθέντων· οἱ γὰρ ἀπὸ μόνου τοῦ στεφάνου κρίνοντες οὐ προσέχοντες τῇ καταβάσει ἔπταισαν πάντες.

Οἱ ἀπὸ γένους τὸ γένος ὅλον σημαίνουσι, μάλιστα παῖδες· καὶ γὰρ ὅ τι ἂν ἄλλο σημαίνωσιν, ἅμα καὶ τὴν γενεὰν δηλοῦσιν. οἶον ἔδοξε τις τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα κυρτὴν ἰδεῖν. ἀπέθανε τοῦ ἰδόντος ἢ ἀδελφῆ ὀρθῶς καὶ κατὰ λόγον· ἦν γὰρ αὐτῷ τὸ γένος οὐχ ὑγιές.

Πάντα τὰ περιεκτικὰ ἡμῶν αὐτῶν τὸν αὐτὸν ἔχει

λόγον, ἰμάτιον οἰκία τεῖχος ναῦς καὶ τὰ ὅμοια. οἶον ξύλινον ἰμάτιον ἔδοξε τις περιβεβλήσθαι. ἔτυχε πλέων καὶ ἔβραδυπλόησεν· ἦν γὰρ αὐτῷ ξύλινον ἰμάτιον ἢ ναῦς. τὸ ἰμάτιόν τις ἔδοξε μέσον ἔρρωγέναι. συνετρίβη αὐτοῦ ἢ οἰκία· τὸ γὰρ περιέχον αὐτὸν ἦν οὐχ ὑγιές. τὸν κέραμον τῆς οἰκίας ἔδοξε τις ἀπολωλέναι. τὰ ἰμάτια ἀπώλεσε· τὸ γὰρ σκέπον αὐτὸν οὐκέτι ἦν. τὸ τεῖχος ἔδοξε τις διαρραγῆναι. ναύκληρος ἦν καὶ τὰ ἀμφιμήτρια τῆς νεῶς ἔπεσε. [προσβάλλουσι γὰρ τῷ μὲν τείχει πολέμιοι τῷ δὲ πλοίῳ θάλασσα καὶ χειμών.] πάντα δὲ ταῦτα καὶ πρὸς τὸ σῶμα τὴν ἀναφορὰν ἔχει. ὁ γοῦν δόξας τὸ ἰμάτιον ἔρρωγός ἰδεῖν εἰκότως ἐτρώθη κατ' ἐκείνο τὸ μέρος, καθ' ὃ καὶ περιβληθέντος τοῦ ἰματίου ἢ ῥαγὰς ἦν· ὡσπερ γὰρ αὐτῷ τὸ ἰμάτιον, οὕτω καὶ τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὸ σῶμα περιέκειται.

Ἄμα τοῖς ἄλλοις ἀποτελέσμασιν οἱ δοῦλοι καὶ πρὸς τὸ σῶμα τῶν δεσποτῶν τὴν ἀναφορὰν ἔχουσιν. ὁ γοῦν δόξας τὸν οἰκέτην πυρέσσοντα ἰδεῖν εἰκότως αὐτὸς ἐνόσησεν· ὃν γὰρ ἔχει λόγον ὁ οἰκέτης πρὸς τὸν ὄρωντα, τὸν αὐτὸν καὶ τὸ σῶμα πρὸς τὴν ψυχὴν. ἔδοξε τις ἵππου ὑποδήματα ὑποδεδέσθαι. ἐστρατεύσατο καὶ ἐγένετο ἵππεύς· οὐδὲν γὰρ διέφερον ἢ αὐτὸν ἢ τὸν βαστάζοντα ἵππον ὑποδεδέσθαι τὰ ὑποδήματα.

Πολλὰ τῶν ἀποβαινόντων καὶ εἰς τοὺς ὁμοίους καὶ εἰς τοὺς ἀφ' αἵματος καὶ εἰς τοὺς ὁμωνύμους ἀποβαίνει. οἶον ἔδοξε τις γυνὴ ἄνδρα ἔχουσα ἄλλω γαμεῖσθαι. οὔτε δὲ ὁ ἄνθρωπος ἐνόσει αὐτῆς, ἵνα αὐτὸν κατορύξασα δυνηθῆ ἄλλω γαμηθῆναι, οὔτε εἶχε τι ὃ πωλήσει, ἵν' ὡσπερ γαμουμένη ἄλλω συνάλλαγμα ποιήσῃται, οὔτ' ἦν αὐτῇ θυγάτηρ ὠραία γάμων, ἵνα ἐκείνην ἐκδῶ πρὸς γάμον καὶ οὕτω μὴ ἑαυτὴν ἀλλὰ τὴν θυγατέρα ἴδη ἄλλω γαμουμένην, οὔτε αὐτῇ ἐνόσει, ἵνα ἀποθάνῃ, ἐπειδὴ καὶ γάμος καὶ θάνατος τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον, ὅτι τὰ παρακολουθοῦντα ἀμφοτέροις ἐστὶν ὅμοια· ἦν δὲ αὐτῇ ἀδελφὴ ὁμώνυμος, καὶ ἔτυχε νοσοῦσα καὶ ἀπέθανε. καὶ τὸ αὐτῇ ἂν ἀποβάν, εἰ ἐνόσει, τοῦτο τῇ ἀδελφῇ ὁμώνυμῳ οὔση ἀπέβη.

Βασιλεὺς καὶ ναὸς καὶ στρατιώτης καὶ ἐπιστολὴ βασιλέως καὶ ἀργύριον καὶ ὅσα ὅμοια τούτοις ὑπ' ἀλλήλων

σημαίνεται. ὁ Στρατόνικος ὤφειτο τὸν βασιλέα λακτίζειν. προελθὼν εὔρε χρυσοῦν νόμισμα, ὃ ἔτυχε πατήσας· οὐδὲν γὰρ διέφερον ἢ τὸν βασιλέα ἢ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ λακτίζειν ἢ πατεῖν. ὁ Ζήνων ἔδοξεν ἑκατοντάρχης γεγονέναι, καὶ προελθὼν ἔλαβεν ἑκατὸν βασιλικὰς ἐπιστολάς. Κρατῖνος ὁ ἡμέτερος ὄναρ λαβὼν ἀργύριον εἰσοδιάσθη ναοῦ βασιλικοῦ ἐγένετο. ἐργεπιστάτης δόξας εἶναι Ζωΐλος ταμίης ἐγένετο ἀργυρίου βασιλικοῦ.

Ὅτι ἂν ἐκ τοῦ στόματος δῶ ὁ βασιλεὺς, δι' ἀποφάσεως ὠφελῆσει τὸν λαβόντα. Χρύσιππος ὁ Κορίνθιος ἐκ τοῦ στόματος τοῦ βασιλέως δύο λαβὼν ὀδόντας μιᾷ ἡμέρᾳ δυσὶν ἀποφάσεσιν ἐπὶ τοῦ βασιλέως δικαζόμενος ἐνίκησεν.

Ὁ βίος διχῆ σοι νοεῖσθω, ποτὲ μὲν ὡς οὐσία καὶ κτήματα ποτὲ δὲ ὡς αὐτὸ τὸ ζῆν. γυνὴ πλουσία κόρακας ἔδοξεν ἐπιστάντας αὐτῇ τρεῖς ἀναιδῶς προσβλέπειν, ἕνα δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ φωνὴν ῥήξαντα εἰπεῖν 'ἐγὼ σε ἔκβιον ποιήσω,' καὶ τρεῖς τοὺς κόρακας περιελθόντας αὐτὴν ἀποπτῆναι. αὕτη μετὰ ἐννέα ἡμέρας ἀπέθανεν ὀρθῶς καὶ κατὰ λόγον· τὸ γὰρ 'ἐκβίον σε ποιήσω' ὅμοιον ἦν τῷ 'ἔξω τοῦ βίου ποιήσω,' τοῦτ' ἔστιν 'ἀποκτενῶ.' τρεῖς δὲ οἱ τρεῖς περιελθόντες τὰς ἐννέα ἐδήλουν ἡμέρας.

Ὅσα λέγει τις ἄλλω μὴ ἀπὸ τέχνης τῆς ἑαυτοῦ, εἰς αὐτὸν ἀποβαίνει· ὅσα δὲ ἀπὸ τέχνης, εἰς ἐκεῖνον βλέπει, οὐδαμῶς δὲ εἰς αὐτὸν τὸν λέγοντα, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶν βαναύσων τεχνῶν ὅσα ἔμαθέ τις εἰ ποιοίη ἀγαθόν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. ὅσα μὲν γὰρ ἰατροὶ νομικὰ ἢ μάντις ἰατρικὰ ἢ νομικοὶ μαντικὰ ἄλλω λέγουσι, ταῦτα εἰς αὐτοὺς τοὺς λέγοντας ἀποβαίνει· ὅσα δὲ νομικοὶ νομικὰ ἢ ἰατροὶ ἰατρικὰ ἢ μάντις μαντικὰ λέγουσι, ταῦτα ὡσπερὶ κατορθούντων ἐν ταῖς τέχναις διαλάμβανε. ἔδοξέν τις ἰατρὸς λέγειν τινὶ 'Ρωμαῖος ὢν Ἑλληνίδα μὴ γάμει'. γαμήσας αὐτὸς ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἐβλάβη πολλά.

Ὡς τις ἔχει χρεῖαν, τούτους χρῆ δοκεῖν εὐεργετεῖν ἢ μηδαμῶς γε βλάπτειν, ἐπεὶ οὐ χρήσεται τῇ ἐξ αὐτῶν ὠφελείᾳ. Ἡρακλείδης ὁ Θυατειρηνὸς μέλλων ἀγωνίζεσθαι ἐν Ῥώμῃ τὸν τῶν τραγωδῶν ἀγῶνα ἔδοξε τοὺς θεατὰς ἀποσφάττειν καὶ τοὺς κριτὰς, καὶ ἐλείφθη· οὐ

γάρ ἄν τις τοὺς φίλους ἀποκτείνειεν ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς.
τρόπον οὖν τινα ἔλεγεν αὐτῷ τὸ ἐνύπνιον ἐχθροὺς ἔσεσθαι
τοὺς θεατὰς καὶ τοὺς κριτάς· ἄλλως τε καὶ οὐκ ἔμελλον
αὐτῷ ἀποσφαγέστες οἴσειν ψήφους.

Ἄλέξανδρος ὁ φιλόσοφος ἔδοξε τὴν ἐπὶ θανάτῳ κατα-
κεκρίσθαι καὶ παραιτησάμενος μόλις ἀπολελύσθαι ἀπὸ
τοῦ σταυροῦ· ἔμελε δὲ αὐτῷ ἅτε ἀνδρὶ ἀσκητῇ οὔτε γάμου
οὔτε κοινωνίας οὔτε πλοῦτου οὔτε τῶν <ἄλλων> ὅσα ὑπὸ
σταυροῦ σημαίνεται. τῇ ὑστεραία διενεχθεὶς πρὸς τινα
Κυνικὸν ἐπλήγη τὴν κεφαλὴν ξύλῳ, καὶ τοῦτο ἦν ὅπερ
προηγόρευσεν αὐτῷ ἡ ψυχὴ, μέλλειν ξύλῳ μικροῦ δεῖν
ἀποθανεῖσθαι. οὗτος ὁ ὄνειρος διδάξει σε ζητεῖν τι καὶ
πέρας τῶν ἐνδεχομένων ἀποβαίνειν.

Ἡ τοῦ κναφέως γυνὴ δόξασα μέλανα ἱμάτια ἔχειν καὶ
καταγνωσθεῖσα μεταλαβεῖν λευκὰ τὸν υἱὸν ἀπώλεσε
καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας εὗρεν αὐτόν. οὕτω τὰ λευκὰ τῶν
μελάνων ἀμείνω.

Ὁ ἐν Περγάμῳ δόξας κλάσματα ἄρτων καὶ ἄρτους
ὕγεις χέζειν, ἐτραχηλοκοπήθη· ὥσπερ γὰρ οὐκ ἦν αὐτῷ
κεφαλὴ ἢ δυναμένη μασήσασθαι τοὺς ἄρτους, ***

Ἐστίαν ἐπὶ ξένης οἰκοδομεῖν μὴ προηρημένῳ γῆμαι ἢ
κατοικήσαι ἐκεῖ θάνατον μαντεύεται. ὁ Βιθυνὸς νεανί-
σκος ἐν Ῥώμῃ δόξας ἐστίαν οἰκοδομεῖν ἀπέθανε.

Τῶν δὲ συνθέτων ὀνείρων διελὼν τὰ κεφάλαια κατὰ μό-
νας ἕκαστον κρίνε. οἷον εἴ τις δόξειε πλέειν εἴτα τοῦ
πλοίου ἐξελθὼν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατεῖν, ἰδίᾳ μὲν τὸ
πλέειν ἰδίᾳ δὲ τὸ ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατεῖν κρίνε· ἔχεις
δὲ τὸ μὲν πλέειν ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ, τὸ δὲ ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης περιπατεῖν ἐν τῷ τρίτῳ, ὅθεν λάμβανε τὰς κρίσεις.

Οὐδὲν τῶν ἀκινήτων περὶ τὸ σῶμα κείμενον ὠφελεί. ὁ
ἐν Μαγνησίᾳ δόξας χάλκεα ἱμάτια περικεῖσθαι ὀρθῶς
ἀπέθανε. ἦν γὰρ αὐτὸν τὰ περιέχοντα ἀκίνητα καὶ οἷα
τοῖς ἀγάμμασι περιτίθεται. ταῦτα δὲ οὐ ζῆ.

Ἄνδρόγυνον κωμῳδεῖν ἔδοξε τις. ἐνόσησεν αὐτῷ τὸ
αἰδοῖον. γάλλους ὄραν ἔδοξε τις. ἐνόσησεν αὐτῷ τὸ αἰδοῖον.
τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὸ ὄνομα οὕτως ἀπέβη, τὸ δὲ δεύτερον
διὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῖς ὀρωμένοις. καίτοι καὶ τὸ κωμῳ-

δεῖν οἶσθα ὃ σημαίνει καὶ τὸ γάλλους ὄραν. μέμνησο δὲ
ὅτι, εἴτε κωμῳδεῖν εἴτε τραγωδεῖν ὑπολάβοι τις καὶ μνη-
μονεῦοι, κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος γίνεται καὶ
τὰ ἀποτελέσματα.

Τὰ τῷ χρώματι ὅμοια εἰς ταῦτὸν ἀποβαίνει. Αἰθιοπία
τις λαβὼν δῶρον μεθ' ἡμέραν ἀνθράκων πλήρες ἐδέξατο
ἄγγειον.

Αἱ περιοχαὶ τῶν μυστηρίων ὅμοια τὰ ἀποτελέσματα
ποιοῦσι καὶ ἐν χρόνῳ τοσοῦτῳ ὀρώμενα ἐν ὅσῳ τελεῖται
τὰ μυστήρια. γυνὴ ἔδοξε χορεύειν τῷ Διονύσῳ μεθυ-
σθεῖσα. τὸ ἑαυτῆς παιδίον ἀπέκτεινε ὃν τριετές. καὶ γὰρ
ὁ περὶ Πενθέα καὶ Ἄγαυὴν λόγος τοιοῦτος, καὶ τῷ θεῷ
τριετηρίδες ἄγονται ἑορταί.

Ὅτι τὸ ἐργάζεσθαι τῷ ζῆν τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, παρα-
κείσθω σοι ὅδε ὁ ὄνειρος. γυνὴ ἔδοξεν ἰστὸν ἐξυφαγκέναι.
τῇ ὑστεραία ἀπέθανε· οὐκέτι γὰρ εἶχεν ἔργον, τοῦτ'
ἔστιν οὐκέτι εἶχε τὸ ζῆν.

Οὔτε τὸ ἀπορρῦπτεσθαι οὔτε τὸ περικεχρῖσθαί τινα τὸ
πρόσωπον ἀγαθόν· οὐκ ἀναμάρτητον γὰρ φησὶν εἶναι τὸν
ιδόντα. ὁ Πάφιος νεανίσκος ἔδοξε κατακεχρῖσθαι τὸ
πρόσωπον, ὥσπερ αἱ γυναῖκες, καὶ ἐν θεάτρῳ καθέζεσθαι.
μοιχεύων ἐάλω καὶ ἠσχημόνησεν.

Ὅσα εἰς ἄλλο ἐστὶν εὐχρηστα, εἰς ἄλλο δαπανηθέντα
ἄχρηστα γίνεται. ὁ Κρητικὸς ἔμπορος ἔδοξε τὸ πρόσωπον
οἴνῳ νίπτεσθαι, καὶ εἶπέ τις αὐτῷ τῶν περὶ ταῦτα δεινῶν
ἐργάσει ἐκ τοῦ οἴνου καὶ τὰ δάνεια <τὰ> σεαυτοῦ ἀπο-
πλυνεῖς.' τὸ δὲ ἄρα ἦν οὐ τοιοῦτον, ἀλλ' ὁ οἶνος αὐτῷ διε-
φθάρη· τὸ γὰρ ἀπόνιμμα ἄποτον καὶ ἄχρηστον εἰς τὸ
λοιπόν.

Ἔτι κάκεῖνο. ἔστι τινὰ τῶν ἐν τοῖς ὀνείροις κόσμου
ἐνεκεν θεωρούμενα, ἃ χρῆ καταλείπειν. ὥσπερ γὰρ εἴ τις
εἰς οἶκον εἰσίοι, πάντως καὶ τὴν παραστάδα καὶ τὴν
φλιάν καὶ τὸ ὑπέρθυρον βλέπει, ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα εἴσει-
σιν, οὕτως οὐκ ἀπὸ τούτων τὴν κρίσιν ποιητέον, ἀλλ' ἀπ'
αὐτοῦ τοῦ οἴκου. ἔδοξε τις τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐπὶ πορ-
νείου καθεζομένην ἐν ἱματίοις πορφυροῖς ὄραν, <καὶ> ἐποίη-
σάμεθα τὴν κρίσιν οὐκ ἀπὸ τῶν ἱματίων οὐδὲ ἀπὸ τῆς

καθέδρας οὐδὲ ἀπ' ἄλλου τινὸς ἢ ἀπὸ τοῦ πορνείου μόνου. τελώνης ὁ ἰδὼν ἐγένετο· ἦν γὰρ αὐτῷ ἡ ἐργασία ἄχρωμος, τέχνην δὲ ἡ πραγματείαν τοῦ ἰδόντος τὴν γυναῖκα νομίζομεν εἶναι. ὥσπερ οὖν ἡ φύσις οὐ τοῦ ἀναγκαίου χάριν πάντα μόνου ποιεῖ ἀλλὰ καὶ τοῦ κόσμου, ὡς τὰς ἔλικας ἐν ταῖς ἀμπέλοις, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ πολλὰ ἔνεκεν κόσμου συνθεωρεῖ ** καὶ πολλάκις ἀπὸ μέρους τὰ ὅλα δείκνυσιν. οἶον ἔδοξε τις τῆς ἀδελφῆς τὰ ἰμάτια ἔχειν καὶ περικεῖσθαι. ἐκληρονόμησε τὴν ἀδελφήν.

Ἔτι τὸ φῶς τοῦ σκότους λυσιτελέστερον τοῖς μὴ λανθάνειν βουλομένοις, ἐντεῦθεν ἂν μάθοις. Μένιππος ὁ Μάγνης παγκρατιαστής οὐ πρὸ πολλοῦ τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἀγῶνος ἔδοξε παγκρατιάζοντος αὐτοῦ νύκτα γεγονέναι. οὐ μόνον ἐλείφθη τὸν ἐν Ῥώμῃ ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ πληγείς τὴν χεῖρα κατέλυσε.

Ἔτι οὐκ ἐκφεύγουσι παντελῶς οἱ ὄνειροι τὸν λόγον τῶν ἱστοριῶν, μάθοις ἂν ἐντεῦθεν. γυνὴ ἔδοξε τοὺς τοῦ Ἡρακλέους ἄθλους τετελεκένας, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν ἐμπυρισμῷ περιληφθεῖσα ζῶσα ἐκαύθη. φασὶ γὰρ καὶ τὸν Ἡρακλέα πυρὶ διαφθαρῆναι τὸ σῶμα. ὅτε μέντοι δεῖ προσέχειν ἱστορίας καὶ ὅτε μὴ, ἐπὶ ἀνὰ κατὰ τοῦτο τοῦ λόγου γένωμαι, διδάξω σε.

Ἔτι καὶ τοῦτο. καταφρονεῖν οὔτε ἰδιώτου ἐνὸς ἢ πολλῶν οὔτε δήμου συμφέρει ὥσπερ οὐδὲ τὸ καταφρονεῖσθαι, λέγω δὲ τὸ καταφρονεῖντος ἔργα πάσχειν ἢ δρᾶν [εἰ μὴ μόνοις τοῖς ἄρχειν δυναμένοις]. ἔδοξε τις ἀναστειλαμένην τὴν γυναῖκα ἐπιδεικνύειν αὐτῷ τὸ αἰδοῖον. πολλῶν κακῶν αἰτία ἐγένετο αὐτῷ ἡ γυνή· ὥσπερ γὰρ εὐκαταφρονήτῳ ἀνεστείλατο. ἔδοξε τις ἐν συμβίωσει καὶ φρατρία τοῖς συμβιώταις ἀναστειλάμενος ἐκάστῳ προσουρεῖν. ἀπηλάθη τῆς φρατρίας ὡς ἄτιμος· εἰκὸς γὰρ τοὺς οὕτω παροινούντας μισεῖσθαί τε καὶ ἀπελαύνεσθαι. ἔδοξε τις ἐν θεάτρῳ μέσῳ οὐρεῖν τοῦ ὄχλου καθεζομένου. παρενόμησεν εἰκότως· τῶν γὰρ ἀρχόντων νόμων ὥσπερ καὶ τῶν θεατῶν κατεφρόνησε. τοὺς γε μὴν ἄρχοντας οὐδὲν κωλύει δοκεῖν τῶν ὑποτεταγμένων καταφρονεῖν.

Περὶ ἰατρῶν ὅτι πᾶσι τοῖς εὐεργέταις καὶ τοῖς ἀμύνουσι

τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον, εἵπομεν καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ καὶ νῦν δὲ πιστώσομαί σοι τὸ δόγμα καὶ δι' ἀποβάσεως ὄνειρου. δίκην τις ἔχων ἔδοξε νοσεῖν καὶ ἰατροὺς οὐκ ἔχειν. συνέβη αὐτῷ καταλειφθῆναι ὑπὸ τῶν συνηγῶρων· ἢ μὲν γὰρ νόσος τὴν δίκην ἐδήλου· κρίνεσθαι γὰρ ἀμφοτέρους φάμεν καὶ τοὺς δικαζομένους καὶ τοὺς νοσοῦντας. οἱ δὲ ἰατροὶ τοὺς συνηγῶρους ἐδήλουν.

Ἔτι καὶ τοῦτο. μέμνησο ὅτι τὰ μὴ ἐν τόπῳ οἰκείῳ βλεπόμενα τὸ ἐναντίον τῷ σηματομένῳ προαγορεύει. οἶον ἔδοξε τις ἄνδρα φίλον καὶ συνήθη, οὗ τὴν θυγατέρα ἐμοίχευεν, ἀποστεῖλαι αὐτῷ ἵππον, τὸν δὲ ἵπποκόμον δύο κλίμακας ἀναγαγόντα τὸν ἵππον εἰς τὸν κοιτωνίσκον εἰσαγαγεῖν, ἔνθα ἦν αὐτὸς κατακείμενος, καὶ μετ' οὐ πολὺν ἀπείρχθη τῆς πρὸς τὴν ἐρωμένην ὁδοῦ· ὁ μὲν γὰρ ἵππος τὴν γυναῖκα ἐσήμαινεν, ὁ δὲ τόπος τὸ μὴ παραμεῖναι, ὅτι μὴ δυνατὸν ἦν ἐπὶ τριστέγῃς γενέσθαι ἵππον.

Ἔτι ὅσα τεράστια ἐστὶ καὶ οὐδαμῶς ἐνδεχόμενα γενέσθαι, ὡς Ἴπποκένταυρος καὶ Σκύλλα, ψευδεῖς τὰς προσδοκίας ἔσεσθαι σημαίνει, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ προείρηκα. ἐνίοτε μέντοι τὰς μὲν ἐλπίδας οὐ τελειοῖ, τὰς δὲ ὑποθέσεις τῶν πραγμάτων ταῖς περιοχαῖς ὁμοίας ποιεῖ. ἔδοξε τις ἄνθρωπος ἐπιθυμῶν παῖδας αὐτῷ γενέσθαι <καὶ> τὴν γυναῖκα κυοῦσαν ἔχων, Ἴπποκένταυρον αὐτῷ γεγενῆσθαι. δίδυμα αὐτῷ ἐγεννήθη βρέφη· δύο γὰρ σώματα τοῦ Ἴπποκένταυρου. ἀλλ' οὐδέτερον τῶν παιδίων ἐτρέφη· οὐδαμῶς γὰρ ἐνδέχεται Ἴπποκένταυρον γενέσθαι· εἰ δὲ καὶ γένοιτο, ἀδύνατον τὸ τραφῆναι.

Ἔτι τῶν ἱστοριῶν διπλοῦν ἔχουσι λόγον, τῶν μὲν ὡς οὕτως ἔχουσι λεγόντων, τῶν δὲ ὡς ἄλλως, τούτων ὁποτέρᾳ ἂν ἀκολουθήσῃς δόξῃ ὡς [ὁμοίως] ἀποβησομένη, ὀρθῶς ποιήσεις, κἂν μὴ ἐπιτύχῃς· ἄμεινον δὲ ἀμφοτέρας τὰς δόξας εἰδέναι τε καὶ λέγειν. οἶον [ὁ παρὰ τοῦ Αἰγυπτίου λεχθεὶς ὄνειρος] ἔδοξε τις <τὸν> φοῖνικα τὸ ὄρνειον ζωγραφεῖν. εἶπεν Αἰγύπτιος ὅτι ὁ ἰδὼν τὸν ὄνειρον εἰς τοσοῦτον ἦκε πενίας ὥστε τὸν πατέρα ἀποθανόντα δι' ἀπορίαν πολλὴν αὐτὸς ὑπόδους ἐβάστασε καὶ ἐξεκόμισε· καὶ γὰρ ὁ φοῖνιξ [τὸ ὄρνειον]

τὸν ἑαυτοῦ πατέρα καταθάπτει. εἰ μὲν οὖν οὕτως ἀπέβη ὁ ὄνειρος, οὐκ οἶδα, ἀλλ' οὖν γε ἐκεῖνος οὕτω διηγείτο, καὶ κατὰ τοῦτο τῆς ἱστορίας εἰκὸς ἦν ἀποβεβηκέναι. λέγουσι δὲ ἔνιοι ὅτι ὁ φοῖνιξ οὐ τὸν πατέρα καταθάπτει οὐδὲ ὄλως ἐστὶν αὐτῷ περιῶν πατὴρ οὐδὲ ἄλλος τις τῶν προγόνων, ἀλλ' ὅταν αὐτὸν τὸ μοιρίδιον ἄγῃ, ἔρχεται εἰς Αἴγυπτον ὅθεν οὐκ ἴσασιν ἄνθρωποι, καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ ποιησάμενος ἐκ κασίας τε καὶ σμύρνης πυρᾶν ἐναποθνήσκει. καυθείσης δὲ τῆς πυρᾶς μετὰ χρόνον ἐκ τῆς σποδοῦ σκώληκα λέγουσι γεννᾶσθαι, ὄντινα μεταβάλλειν ἀξαναόμενον καὶ γίνεσθαι πάλιν φοῖνικα καὶ ἀφίπτασθαι Αἰγύπτου ἐκεῖσε ὅθεν ἦκεν ὁ πρὸ αὐτοῦ φοῖνιξ. ὥστε εἰ καὶ τῶν γονέων ἔρημόν τις εἶποι γενέσθαι τὸν ἰδόντα τὸν ὄνειρον, κατὰ τοῦτο τῆς ἱστορίας οὐκ ἀποτεύζεται. μέμνησο δὲ ὅτι τῶν ἱστοριῶν μόναις σοι προσεκτέον ταῖς πάνυ πεπιστευμέναις ἐκ πολλῶν καὶ μεγάλων τεκμηρίων ὅτι εἰσὶν ἀληθεῖς, ὡς τῷ πολέμῳ τῷ Περσικῷ καὶ ἐπάνωθεν τῷ Τρωικῷ καὶ τοῖς ὁμοίοις. τούτων γὰρ καὶ ἐναυλίσματα δείκνυται καὶ τόποι παρατάξεων καὶ στρατοπέδων καθιδρύσεις καὶ πόλεων κτίσεις καὶ βωμῶν ἀναστάσεις καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ἀκόλουθα. ὅταν οὖν τοιοῦτον ἴδῃ τις, πάντως ὁμοίον τι αὐτῷ ἀποβήσεται. ἔτι καὶ τῶν ἱστοριῶν χρῆ προσέχειν ταῖς πολυθρυλήτοις καὶ ταῖς πρὸς τῶν πλείστων πεπιστευμέναις, οἷα τὰ περὶ τὸν Προμηθεῆ καὶ τὴν Νιόβην καὶ τῶν τραγωδουμένων ἕκαστον· ταῦτα γὰρ εἰ καὶ μὴ οὕτως ἔχοι, ἀλλ' οὖν γε διὰ τὸ προειληφθαι πρὸς τῶν πλείστων ὁμοίως ταῖς περιοχαῖς ἀποβαίνει. ὅσα δὲ παντελῶς ἐξίτηλα καὶ φλυαρίας καὶ λήρου μεστά, ὡς τὰ περὶ τὴν γιγαντομαχίαν καὶ τοὺς Σπαρτοὺς τοὺς τε ἐν Θήβαις καὶ τοὺς ἐν Κόλχοις καὶ τὰ ὅμοια, ἥτοι τέλεον οὐκ ἀποβήσεται ἢ κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον πᾶσαν ἀθετεῖ καὶ περιγράφει προσδοκίαν, καὶ ματαίας ὑπαγορεύει καὶ κενὰς τὰς ἐλπίδας, εἰ μὴ τι ἄρα τῶν μυθικῶν τούτων φυσικὴν ἐπιδέχοιτο τὴν ἐξήγησιν. οἶον ἔδοξέ τις Ἐνδυμίων γεγονέναι καὶ ὑπὸ τῆς Σελήνης ἐρᾶσθαι. συνέβη αὐτῷ πολλή τις εὐκλεία καὶ πορισμὸς οὐκ ὀλίγος ἐκπονήσαντι μαντικὴν τὴν δι' ἄστρον· καὶ γὰρ τὸν Ἐνδυμίωνα λόγος ἔχει πρὸς μὲν τῶν πολλῶν ὑπὸ τῆς Σελή-

νης φιληθέντα συνεῖναι αὐτῇ, πρὸς δὲ τῶν τὰ τοιαῦτα ἐξηγουμένων ἀστρολογία μάλιστα πάντων ἀνθρώπων προσέχοντα καὶ νύκτωρ διαγρυπνοῦντα δόξαι τῇ σελήνῃ ὁμιλεῖν.

Ὅτι δ' ἂν τις ἴδῃ ὁμοίον ἢ συγγενὲς ἢ οἰκεῖον, τοῦτο ἅμα τῷ οἰκεῖῳ καὶ συγγενεῖ βλεπόμενον ἦττον ἂν εἴη πονηρόν. οἶον ἔδοξέ τις πίθον ἔχων οἴνου μεστὸν ἄμπελον ἐκ τοῦ πίθου πεφυκέναι. ἔστι δὲ καὶ παρὰ Φοῖβῳ τῷ Ἄντιοχεῖ ὄνειρος τοιοῦτος. ἔδοξέ τις πίθον ἔχων οἴνου πλέων ἐκ τοῦ πίθου ἐλαίαν πεφυκέναι. καὶ φησιν ὁ Φοῖβος ὅτι πάντες οἱ πίνοντες τοῦ οἴνου ἀπέθανον ἐχίδνης ἐναποθανούσης τῷ οἴνῳ. τῷ δὲ δόξαντι ἐκ τοῦ πίθου ὁμοίως ἄμπελον πεφυκέναι ἦν μὲν καὶ τούτῳ ἐν τῷ πίθῳ ἔχιδνα νεκρὰ καὶ ὁ οἶνος ὁμοίως διέφθαρτο, οὐ μὴν ἔπιόν γέ τινας οὐδὲ ἀπέθανον· δόξαν γὰρ αὐτοῖς διυλίσαι πρότερον τὸν οἶνον ὡς αὐθις πιόμενοις, μαθόντες τὸ συμβεβηκὸς [εὐρόντες δὲ τὰ θηρίου ὄστᾶ] ἐξέχεαν τὸν οἶνον. ἦν δὲ εἰκὸς τούτους μὴ ἀποθανεῖν [οὐ γὰρ εἴ τι ἄμπελος τοῦτο καὶ οἶνος ὅθεν ἀποτος ἐγένετο ὁ οἶνος]· ἐπεὶ γὰρ οἰκεῖα ἢ ἄμπελος τῷ ἐν τῷ πίθῳ ὑγρῷ, ἦττον ἐγένετο ὁ ὄνειρος πονηρός [διὸ καὶ οὐκ ἀπέθανον].

Πᾶσα ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολὴ ἀγαθὴ πλουσίοις, καὶ ἂν τις εἰς θεὸν μεταβάλλῃ· δεῖ δὲ μηδὲν ἐνδεὲς ἔχειν. οἶον ἔδοξέ τις Ἥλιος γεγονέναι καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς διέρχεσθαι ἔχων ἀκτίνας ἕνδεκα· στρατηγὸς ἀπεδείχθη τῆς ἑαυτοῦ πόλεως καὶ μῆνας ἕνδεκα ἐπιζήσας τῇ ἀρχῇ ἀπέθανε διὰ τὸ μὴ τέλειον ἔχειν τῶν ἀκτίνων τὸν ἀριθμόν. πολλὰ δὲ καὶ οἱ τόποι παρ' ἑαυτῶν εἰσφέρουσι ταῖς ἀποβάσεις. οἶον <ἔδοξέ τις ἐσταυρῶσθαι>, σημαίνοντος τοῦ δοκεῖν ἐσταυρῶσθαι δόξαν καὶ εὐπορίαν· δόξαν μὲν διὰ τὸ ὑψηλότατον εἶναι τὸν ἐσταυρωμένον, εὐπορίαν δὲ διὰ τὸ πολλοὺς τρέφειν οἰωνοῦς. <ὁ> Μένανδρος ἐν Ἑλλάδι ἔδοξεν ἐσταυρῶσθαι ἔμπροσθεν ἱεροῦ Διὸς Πολιέως, καὶ ἱερεὺς ἀποδειχθεὶς αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ θεοῦ λαμπρότερός τε καὶ εὐπορώτερος ἐγένετο.

Ἔτι καὶ τοῦτο. οἱ φίλοι ἅμα τοῖς ἐχθροῖς ἀναστρεφόμενοι καὶ συναγελαζόμενοι τοῖς ἐχθροῖς εἰς ἐχθραν τῷ ἰδόντι καθίστανται. ὁ Φιλίνος ἔδοξε τῶν ἐταίρων αὐτοῦ

τινα ἅμα τοῖς ἐχθροῖς μέλλειν ἀποδημεῖν, καὶ εἰς ἔχθραν κατέστη τῷ ἐταίρῳ διὰ τινος αἰτίας [ἄλλας] οὐδὲν προσηκούσας τοῖς ἐχθροῖς.

Τὰ ἡμιτελῆ τῶν ἔργων ἀπραξίαν σημαίνει τελείαν καὶ οὐδὲ τὰς ἀρχὰς παρέχει. ὁ Κίλιξ ἀδελφοῦ κλῆρον ἀπὸ τοῦ βασιλέως αἰτῶν ἔδοξε πρόβατον κείρειν μέχρις ἡμισείας, καὶ τοῦ πόκου λαβεῖν [τὸ πλεῖστον] τὸ περισσὸν οὐ δυνάμενος διυπνίσθη. καὶ προσδοκία μὲν ἦν αὐτῷ τὸ ἡμισυ τοῦ κλήρου λήψεσθαι, ἔλαβε δὲ οὐδέν.

Ὅσοι τῶν στεφάνων ἀγαθὸν τι σημαίνουν, οὗτοι μὴ περὶ τῆ κεφαλῇ ὄντες ἀλλὰ περὶ τινι ἄλλῳ μέρει τοῦ σώματος πρὸς τῷ μηδὲν ἀγαθὸν σημαίνειν προσέτι καὶ κακοὶ γίνονται. ὁ Ζαῖλος εἰς Ὀλύμπια ἀναγαγὼν παῖδας ἰδίους ἀγωνισομένους τὸν μὲν πάλην τὸν δὲ παγκράτιον ἔδοξεν ἐστεφανῶσθαι τὰ σφυρὰ <αὐτῶν> ἔλαια καὶ κοτίνῳ. καὶ σφόδρα μὲν ἦν εὐθυμὸς ὡς ἱερῶν ὄντων καὶ ἐπινικίων τῶν στεφάνων καὶ Ὀλυμπίασι διδομένων, ἀπέθανον δὲ αὐτῷ οἱ παῖδες πρὸ τοῦ ἀγῶνος· οἱ γὰρ περὶ τοῖς σφυροῖς στέφανοι οὐ πολὺ τῆς γῆς ἀπεῖχον.

Ὅσα ἢ θάλασσα σημαίνει καὶ τὰ περὶ τὴν θάλασσαν, λιμένες καὶ σκόπελοι καὶ ὑποδρομαὶ καὶ αἰγιαλοὶ καὶ πλοῖα καὶ αὐτὸ τὸ πλέειν, ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ προακήκοας· ὅμως δὲ τι καὶ νῦν εἰρήσεται σοι τοιοῦτον ἀποβεβηκός. ἔδοξέ τις εἰς θάλασσαν πεσὼν καταφέρεσθαι εἰς τὸν βυθὸν καὶ δι' αἰσθήσεως ἔχειν ἐπὶ πολὺ καταφερόμενος, καὶ τέλος ὑπὸ [αὐτοῦ] τοῦ δέους ἀφυπνίσθη. γήμας ἐταίραν ἅμα αὐτῇ μετανέστη καὶ τὸ πολὺ τοῦ βίου διέτριψεν ἐπὶ ξένης. τούτων τὰς αἰτίας περισσὸν λέγειν.

Ὅσα συνεχῶς περὶ τι μέρος τοῦ σώματος ἐστὶ, ταῦτα τὸν αὐτὸν τοῖς πεφυκόσιν ἔχει λόγον. οἷον ἔδοξέ τις ξύλα ἔχειν ἐκ τῶν δακτύλων πεφυκότα. καὶ πάλιν ἔδοξέ τις ἔρια ἔχειν ἐκ τοῦ στήθους πεφυκότα καὶ τοῦ μεταφρένου. καὶ ὁ μὲν ἐγένετο κυβερνήτης, ὁ δὲ φθισικός· τῷ μὲν γὰρ αἰεὶ ξύλα ἦν διὰ χειρῶν τὰ τῶν πηδάλιων, τῷ δὲ αἰεὶ ἔρια περὶ τῷ θώρακι διὰ τὴν νόσον.

Ἔτι καὶ τοῦτο. πολλὰ παρὰ τὸ πλῆθος ἀποβαίνει καὶ πάλιν παρὰ τὸ μέγεθος. παρὰ μὲν τὸ πλῆθος, ὡς ἐπὶ κρομ-

μύων, ἃ εἴ τις νοσῶν δόξειεν ἐσθίειν, εἰ μὲν πολλὰ, ἀναστήσεται, ἄλλον δὲ τινα πενήσει· εἰ δὲ ὀλίγα, τεθνήξεται· δακρύνουσι μὲν γὰρ οἱ τὰ κρόμμυα ἐσθίοντες, δακρύνουσι δὲ καὶ οἱ ἀποθνήσκοντες· οὐ γὰρ ἄνευ δακρύνων τις ἀπέθανεν. ἀλλ' ὀλίγα οὗτοι δακρύνουσιν, ὡς ἔστιν ὅτε καὶ τοὺς πλησίον λαθεῖν, μόνον νοτισθέντων τῶν βλεφάρων· οἱ δὲ πενθοῦντες πολλὰ· καὶ γὰρ ἐπὶ πολὺ δακρύνουσι. παρὰ δὲ τὸ μέγεθος, ὡς ἐπὶ αἰγῶν καὶ ἐρίφων. αἴγας μὲν γὰρ οὔτε λευκὰς οὔτε μελαίνας ἰδεῖν ἀγαθὸν πλὴν αἰπόλου· ἔριφοι δὲ πάντες ἀγαθοί. ταῦτα δὲ σοι ἐπὶ πάντων ὀνειρῶν τηρεῖσθω νῦν εἰς ὑπόδειγμα ἐπὶ τούτων μόνων εἰρημένα. ἔνια δὲ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον καὶ ἐν πλήθει καὶ ἐν μεγέθει καὶ <ἐν> ὀλιγότητι καὶ <ἐν> σμικρότητι, ὡς πρόβατα· ταῦτα γὰρ καὶ πολλὰ καὶ ὀλίγα καὶ <καθ'> □ν ὀραθέντα τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον.

Χρῆ δὲ σε καὶ τὰ ἦθη τῶν ζώων ἀντιπαραβάλλειν τοῖς ἦθεσι τοῖς ἀνθρωπίνοις καὶ τὴν γνώμην καὶ τὴν προαίρεσιν ἐκάστου κατὰ τὸ ὅμοιον σκοπεῖν. οἷον τὰ μεγαλόφρονα καὶ [τὰ] ἐλευθέρια καὶ πραγματικὰ καὶ φοβερὰ τοιοῦτους ἀνθρώπους προαγορεύει, οἷον λέων τίγρις πάρδαλις ἐλέφας ἀετὸς ἄρπη. καὶ τὰ βίαια καὶ τραχέα καὶ δυσσύμβολα ὁμοίους προαγορεύει ἀνθρώπους, ὡς σύαγρος καὶ ἄρκτος. καὶ τὰ δειλὰ καὶ δρομικὰ καὶ ἀνελεύθερα δειλοὺς ἢ δραπέτας παρίστησιν, ὡς ἔλαφος λαγῶς κύων. τὰ <δὲ> νωθῆ καὶ ἄπρακτα καὶ πανοῦργα, ὡς ὕαινα, νωθεῖς καὶ ἀπράκτους, πολλάκις δὲ καὶ φαρμακοὺς παρίστησι. καὶ τῶν ἰοβόλων τὰ φοβερὰ καὶ ἰσχυρὰ καὶ δυνατὰ μεγάλους ἀνδρας παρίστησιν, ὡς δράκων βασιλίσκος δρυΐνας. τὰ δὲ πολὺν ἰὸν ἔχοντα πλουσίους ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας, ὡς ἄσπις ἔχιδνα σῆψ. τὰ δὲ μείζονα τὴν φαντασίαν τῆς δυνάμεως ἔχοντα ἀλαζόνας καὶ ἀνυποστάτους ἀνθρώπους, ὡς παρείας φύσαλος τυφλίνης. τὰ δὲ μικρά, ὡς φάλαγγια καὶ ὕδροι καὶ σαυροί, μικροὺς μὲν καὶ εὐκαταφρονήτους, ἱκανοὺς δὲ κακῶς διαθεῖναι παρίστησιν ἀνθρώπους. τὰ <δὲ> ἀρπάζοντα φανερώς ληστὰς καὶ ἄρπαγας, ὡς ἰέραξ καὶ λύκος. τὰ δὲ ἀρπάζοντα μὲν, οὐ φανερώς δὲ, ἐπιβούλους, ὡς ἰκτίνας καὶ ἀλώπηξ. τὰ δὲ

εὐμορφα καὶ χαρίεντα φιλοκάλους, ὡς ψιττακὸς καὶ πέρδιξ καὶ ταῶς. τὰ δὲ μουσικὰ καὶ ἠδύφωνα φιλολόγους καὶ μουσικοὺς καὶ εὐφώνους, ὡς χελιδὼν καὶ ἀηδῶν καὶ βασιλίσκος καὶ τὰ ὅμοια. τὰ δὲ μιμητικὰ γόητας καὶ πανούργους, ὡς πίθηκος καὶ κόσσυφος καὶ κίσσα. τὰ δὲ ποικίλα καὶ κατάστικτα, <ὡς πάρδαλις>, οὐχ ἀπλοῦς τὸ νόημα, πολλάκις δὲ καὶ ἐστιγμένους. τὰ <δὲ> ἐργατικὰ καὶ ταλαίπωρα ἐργάτας καὶ ὑποτεταγμένους, ὡς ὄνοι καὶ βόες ἐργάται. τὰ δὲ ἐργατικὰ μὲν ἀνυπότακτα δὲ τοῦς ἀφηνιάζοντας καὶ ἀγεράχους, ὡς ταῦροι καὶ βοῦς ἀγελαῖαι καὶ ἵπποι φορβάδες καὶ ὄναγροι. τὰ δὲ συναγελαζόμενα κοινωνικοὺς καὶ συναγελαστικοὺς ἀνθρώπους, ὅθεν καὶ πρὸς κοινωνίαν ἐστὶ σύμφορα, ὡς πελαργοὶ καὶ γέρανοι καὶ ψᾶρες καὶ κολιοῖοι καὶ περιστεραί. τούτων δὲ ἔνια καὶ χειμῶνας προαγορεύει, ὡς κολιοῖοι καὶ ψᾶρες, καὶ ληστὰς καὶ πολεμίους, ὡς γέρανοι καὶ πελαργοί. τὰ δὲ νεκροῖς ἐφεδρεύοντα καὶ μηδὲν θηρεύοντα ἀργοὺς καὶ νωθεῖς ἀνθρώπους ἢ νεκροστόλους ἢ ἐνταφιοπώλας ἢ βυρσέας ἢ ἀπεληλαμένους πόλεως, ὡς γῦπες. τὰ δὲ νυκτερινὰ καὶ μηδὲν ἐν ἡμέρᾳ πράσσοντα μοιχοὺς ἢ κλέπτας ἢ νυκτερινὴν ἔχοντας <τὴν> ἐργασίαν, ὡς γλαυξ καὶ νυκτικόραξ καὶ αἰγωλιὸς καὶ τὰ ὅμοια. τὰ <δὲ> πολλαῖς χρωμένα φωναῖς πολυγλώσσους ἢ πολυῖστορας, ὡς κόραξ καὶ κορώνη καὶ κίσσα καὶ τὰ ὅμοια. τὰ <δὲ> φιλόχωρα τοὺς πλησίον οἰκοῦντας καὶ τοὺς ἐγγύς θυρῶν, ὡς χελιδῶν καὶ λαγῶς. ταῦτα δὲ καὶ τοὺς δραπετάς εἰς τὴν οἰκείαν πορεύεσθαι σημαίνει φύσει ὄντας ἐλευθέρους. μέμνησο δὲ <ὅτι> ὅποσα τῶν ζῶων ταῦτα εἰς πολλὰ δύναται κρίνεσθαι, ταῦτα κριτέον. οἶον πάρδαλις καὶ μεγαλόφρονα σημαίνει διὰ τὰ ἦθη καὶ ποικίλον διὰ τὸ χρῶμα, ὁμοίως καὶ πέρδιξ εὐμορφον καὶ πανοῦγρον. καὶ τὸ ὅλον ἔχων τὰ ὑποδείγματα περὶ τε αὐτῶν τούτων καὶ τῶν μὴ κατηριθμημένων ἐνθάδε ἢ ἐν τοῖς πρώτοις βιβλίοις ποιοῦ τὸν λόγον. ἔτι καὶ τοῦτο. ὅσα τῶν ζῶων θεοῖς τισιν ἀνάκειται, τοὺς θεοὺς αὐτοὺς ἐκείνους σημαίνει. κοινῇ δὲ πάντα, τὰ μὲν ἡμέρα καὶ σύντροφα πρὸς τοὺς οἰκείους λάμβανε, τὰ δὲ ἄγρια

πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἢ πρὸς νόσον ἢ πρὸς καιρὸν ἀηδῆ καὶ κακοπραγίαν· ὥσπερ γὰρ τὰ θηρία βλάπτει τοὺς ἀνθρώπους, οὕτω καὶ οἱ ἐχθροὶ καὶ αἱ νόσοι καὶ αἱ κακοπραγίαι. τὰ μὲν οὖν ἡμέρα ζῶα ἀγαθὸν ἔχειν καὶ ἐρρωμένα ὄραν καὶ κρατούμενα ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν καὶ μὴ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν [ἢ ὑπὸ θηρίων] τὰ δὲ ἄγρια καὶ ἀποθνήσκοντα καὶ μὴ χειρούμενα ὑφ' ἡμῶν ἀγαθὰ ἂν εἴη καὶ κρατούμενα ὑπὸ τῶν ἡμέρων καὶ συντρόφων ἡμῖν ζῶων· ὑπὸ δὲ τῶν ἐχθρῶν κρατούμενα ἢ ὑπέρτερα τῶν ἡμέρων γινόμενα καὶ διατιθέμενά τι πονηρόν, ἄτοπα ἂν εἴη καὶ σκαιὰ πάντα.

Περὶ δένδρων δὲ καὶ φυτῶν κατ' εἶδος ἐν τῷ περὶ γεωργίας λόγῳ ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ ἠκρίβωται. μέμνησο δὲ ὅτι τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον τοῖς καρποῖς τὰ δένδρα καὶ τοῖς θεοῖς, ὧν ἕκαστόν ἐστιν ἱερόν. κοινῇ δὲ πάντα τὰ ἔγκαρπα <τῶν> ἀγρίων βελτίονα καὶ τῶν ἐγκάρπων τὰ μὴ φυλλορροοῦντα πλὴν ἐλαίας καὶ δάφνης· τούτων γὰρ ἐπὶ τῶν νοσοῦντων ἢ μὲν ἐλαία θανατηφόρος οὔσα τετήρηται αὐτὴ τε καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς καὶ τὰ φύλλα, δάφνη δὲ σωτήριος. καὶ γὰρ εἰκός· τοῖς γὰρ ἀποθανοῦσιν ἐλαίας μὲν συνεκφέρουσιν, δάφνας δὲ οὐδαμῶς. τὰ δὲ ἄκαρπα χεῖρω χωρὶς τῶν ἐχόντων ἐξ αὐτῶν ἢ δι' αὐτῶν τὴν ἐργασίαν. καὶ τὰ πολυχρόνια ἐν μὲν ταῖς προθεσμίαις παρολκῆς ἐστὶ σημεῖα, ἐν δὲ ταῖς νόσοις σωτήρια γίνεται· τὰ δὲ ἄλλα τῶν ἀποτελεσμάτων βράδιον ἐπάγει. ὁμοίως καὶ τὰ βραδὺν φυόμενα καὶ αὐξανόμενα· τὰ δὲ ἐναντία τούτοις τῶν ἐναντίων ἐστὶ σημαντικά. ἄκανθαί δὲ καὶ σκόλοπες καὶ παλίουροι καὶ βάτοι πρὸς μὲν ἀσφάλειαν ἐπιτήδεια πάντα διὰ τὸ φραγμοὶ γίνεσθαι καὶ ἔρηκ χωρίων, πρὸς δὲ τὰς ἐκπλοκάς οὐ πάνυ τι ἐπιτήδεια διὰ τὸ καθεκτικόν. τελώναις δὲ καὶ καπήλοις καὶ λησταῖς καὶ ζυγοκρούσταις καὶ παραλογισταῖς ἀνθρώποις ἐπιτηδειότερα τῶν ἄλλων γίνεται διὰ τὸ βίᾳ τὰ ἀλλότρια καὶ μὴ βουλομένων ἀποσπᾶν.

Ἔτι καὶ ἀπὸ τῶν σκευῶν καὶ ἐργαλείων οὐ μόνον τὰς τέχνας καὶ τὰς ἀπὸ τῶν τεχνῶν ἐργασίας λαμβάνειν χρή ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς τεχνίτας ἢ τοὺς χρωμένους τοῖς σκεύεσιν. οἶον ἔδοξε τις τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου διερρυηκέ-

ναί. ἀπέθανεν αὐτοῦ ὁ ἵπποκόμος. καὶ πάλιν αὖ ἔδοξε τις τὸν κύαθον αἰφνίδιον κατεάχθαι. ἀπέθανεν αὐτοῦ ὁ οἰνοχόος. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἐπὶ πάντων τῶν σκευῶν καὶ ἐργαλείων τηρεῖσθω σοι λόγος.

Ἔτι καὶ ὅσα οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἐνδεχόμενά ἐστιν ἀπολέσθαι, ὄναρ ἀπολλύμενα θάνατον τῷ ἰδόντι ἢ τῶν ὀμμάτων βλάβην προσημαίνει. οἶον ἔδοξε τις τὸν οὐρανὸν ἀπολωλέκεναι, καὶ ἀπέθανεν· ὥσπερ γὰρ τοῖς ἀπολλυμένοις οὐκ ἔστι χρῆσθαι, οὕτω καὶ οἷς τις μὴ χρήται, ταῦτα ὡς πρὸς αὐτὸν ἀπόλωλεν.

Ἔτι καὶ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἤθη βασάνιζε πρότερον, τοῦτ' ἔστιν ἐπιμελῶς ἀναπυθάνου· καὶ εἰ μὴ παρ' αὐτῶν ἀσφαλὲς εἶη σοι πυθάνεσθαι, τὸ παρὸν ὑπερθέμενος παρ' ἄλλου πυθάνου τὰ περὶ αὐτοῦς, ἵνα μὴ πταίσης. οἶον ἔδοξε τις τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἀρρητοποιεῖν. καὶ πάλιν αὖ ἔδοξε τις ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἀρρητοποιεῖσθαι. καὶ πολλῶ χρόνῳ οὐδὲν αὐτοῖς ἀπέβαινε τῶν σημαινομένων ὑπὸ τῆς τοιαύτης ὄψεως, ὅσα γε ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἀποβαίνειν φιλεῖ. ὡς δὲ οὐκ ἦν φανερὰ ἢ αἰτία, ἐθαύμαζον, καὶ μοι ἐδόκει ἄλογον εἶναι τὸ μηδὲν αὐτοῖς ἀποβαίνειν· ὕστερον δὲ τῷ χρόνῳ ἔμαθον ὅτι ἦν ἄρα ἀμφοτέρους ἔθος τοῦτο πράσσειν, καὶ μὴ καθαρεύειν τὰ στόματα. διὸ καὶ εἰκότως οὐδὲν αὐτοῖς ἀπέβαινε, πρὸς ἃ δὲ ἐπτοημένοι ἦσαν, ταῦτα ἔβλεπον. ὑπόδειγμα ἐπὶ τῶν κλέπτειν δοκούντων καὶ φονεύειν καὶ ἱεροσυλεῖν· πολλάκις γὰρ αὐτὰ ταῦτα ἐννοοῦσι. καὶ ἦν τις αὐτὰ ὡς αἰνίγματα ἐρμηνεύειν ἐπιχειρῆ, πταίει καὶ ἐξαπατᾶται. περίστασο δὲ καὶ τοὺς ἡγουμένους ὅτι οἱ ὄνειροι κατὰ γένεσιν τὴν ἐκάστου θεωροῦνται, καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοὶ· λέγουσι γὰρ ὅτι οἱ ἀγαθοποιοὶ τῶν ἀστέρων, ὅταν μὴ δύνωνται ἀγαθὸν τι ποιῆσαι, διὰ γε τῶν ὀνείρων εὐφραίνουσιν, οἱ δὲ κακοποιοὶ τῶν ἀστέρων, ὅταν μὴ δύνωνται κακὸν τι ποιῆσαι [διὰ τινὰ ἀντίβασιν ἄλλων ἀστέρων], διὰ γε τῶν ὀνείρων ἐκταράσσουσι καὶ φοβοῦσιν. εἰ γὰρ ἦν τοῦτο ἀληθές, οὐκ ἂν οἱ ὄνειροι ἀπέβαινον· νυνὶ δὲ καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοὶ ἀποβαίνουσι κατὰ τὸν λόγον τὸν ἴδιον ἕκαστος. ἔτι τῶν ὀνείρων τοὺς φιλολογωτέρους οὐδαμῶς

οἱ ἰδιῶται τῶν ἀνθρώπων ὀρώσι (λέγω δὲ τοὺς ἀπαιδεύτους), ἀλλ' ὅσοι φιλολογοῦσι καὶ ὅσοι μὴ ἀπαιδευτοὶ εἰσιν. ὅθεν ἂν τις καὶ μάλιστα καταμάθοι ὅτι τῆς ψυχῆς ἔργα εἰσιν οἱ ὄνειροι καὶ ὅτι οὐχ ὑπὸ τινος ἔξωθεν γίνονται. τῶν δὲ ἐν τοῖς ὕπνοις λεγομένων ἐπῶν ἢ ἰάμβων ἢ ἐπιγραμμάτων ἢ ἄλλων ῥήσεων τὰ μὲν αὐτὰ παρέχει τὴν ἀπόβασιν, ὅσα γε αὐτοτελῆ διάνοιαν περιέχει. οἶον ἔδοξε τις λέγειν αὐτῷ τινὰ τῶν ἀξιοπίστων τὸ Ἡσιόδειον ἔπος

μὴ κακὰ κερδαίνειν· κακὰ κέρδεα ἴσ' ἄτησιν.

οὗτος ἐπιθέμενος ληστείαις ἐάλω καὶ ἐκολάσθη. τὰ δὲ ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ποιήματος ἀναπέμπει τὴν κρίσιν, ὅσα μὴ αὐτοτελῆ διάνοιαν περιέχει. οἶον ἔδοξε τις λέγειν θεράπαιναν τὰ Εὐριπίδεια ἰαμβεῖα

ὄπτα, κάταιθε σάρκας, ἐμπλήσθητί μου.

αὕτη ζηλοτυπηθεῖσα ὑπὸ τῆς δεσποίνης μυρία ἔπαθε κακὰ· ἦν γὰρ εἰκὸς τῇ ὑποθέσει τῇ περὶ Ἀνδρομάχην ἀκόλουθα γενέσθαι αὐτῇ τὰ ἀποτελέσματα. πάλιν <αὐ> ἀνὴρ πένης ἔδοξε λέγειν τοῦτο τὸ ἰαμβεῖον

ἅπαντα τὰ δόκητα πρῶτον ἦλθ' ἄπαξ.

θησαυρὸν εὗρε καὶ ἐπλούτησε. γυνὴ ἔδοξε λέγειν αὐτῇ τινὰ κείται Πάτροκλος, νέκυος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται γυμνοῦ· ἀτὰρ τά γε τεύχε' ἔχει κορυθαίολος

Ἔκτωρ.

ταύτης ὁ ἀνὴρ ἀποδημῶν ἀπέθανε, καὶ τῆς οὐσίας ὑπὸ τοῦ φίσκου καταληφθείσης εἰς μάχην κατέστη καὶ ἐδικάσατο ἢ γυνή· καὶ οὐδὲν ἠνυσεν, ἀλλ' ἐν τῇ δίκῃ οὐσα ἀπέθανεν. ὀρθῶς ὅτι τούτων ἃ μὲν αὐτάρκως τὴν ἀπόβασιν ἔδειξεν οὐ προσδεηθέντα τῆς [ἐκ] τῶν ποιημάτων ὑποθέσεως, ἃ δὲ κατὰ τὰς ἱστορίας τὰς ἐν τοῖς ποιήμασιν ἀπέβη.

Ἔτι τῶν πόλεων τὰς οἰκειότερας ἄμεινον βλέπειν ἢ τὰς ἄλλας, οἶον πατρίδας ἢ ἐν αἷς τις διέτριψεν εὐτυχῶς· τὰς δὲ μὴ οἰκείας ἢ μὴ συνήθεις βλέπειν ἥττον ἀγαθόν. ὁμοῦ δὲ πάσας ἀγαθὸν ὄραν πολυάνδρους οὐσας καὶ εὖ οἰκουμένας καὶ πληθούσας πολυτελείας καὶ τῶν ἄλλων ὅσα πόλεως μέγεθος ἢ εὐδαιμονίαν ἐπιδείκνυσιν. ἐρήμους δὲ ἢ κατερημμένας βλέπειν οὔτε ἰδίας οὔτε ἀλλοτρίας πόλεις

ἀγαθόν. σημαίνουνσι δὲ αἱ πατρίδες καὶ τοὺς γονεῖς. οἷον ἔδοξε τις τὴν πατρίδα σεισμῷ πεσεῖν, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καταδικασθεὶς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἀπώλετο.

Ὅσα τισὶ παρακολουθεῖ, <αὐτὰ> ὄναρ βλεπόμενα μεθ' ἡμέραν ἀποβαίνει. μάλιστα δὲ τὸ μοιχεύειν ἔχθραν πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς μοιχευομένης ποιεῖ τῷ ἰδόντι· ἔπεται γὰρ καὶ ἀκολουθεῖ τῷ μοιχῷ μῖσος ἐκ τοῦ ἀνδρὸς τῆς μοιχευομένης. ὅσα δὲ οὐκ ἀκολουθεῖ τισι, ταῦτα οὐδὲ ἐν τοῖς ὕπνοις [τῶν πρώτων] ὀραθέντα ἀποβαίνει. οἷον ἔδοξε τις τὸν δεσπότην παρακατακλίνειν αὐτῷ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα. καὶ ἔχθρα μὲν αὐτῷ οὐδ' ἤτισοῦν ἐγένετο πρὸς τὸν δεσπότην, πᾶσαν δὲ τὴν οὐσίαν ἐπιτραπέισαν ὑπὸ τοῦ δεσπότητος διωκονόμησε καὶ προέστη τοῦ παντὸς οἴκου· ἦν γὰρ εἰκὸς μηδεμίαν ἔσσεσθαι ζηλοτυπίαν πρὸς τὸν <τὴν> ἑαυτοῦ παρακοιμίζοντα γυναῖκα.

Ἔτι ἕνια περὶ τὰ ἀγγεῖα διαφόρως ἀποβαίνει. οἷον γάλα ἐν γαυλῷ κερδαλέον, ἐν δὲ λεκάνῃ ζημίας σύμβολον· οὐ γὰρ ἂν τις αὐτῷ χρήσαιτο εἰς τροφήν. τὸ δὲ ἐναντίον τῷ χρήσθαι μὴ χρήσθαι, δι' οὗ ζημία γίνεται.

Τῶν δὲ τὰ λίαν μεγάλα αἰνίγματα προσαπτόντων τοῖς ὄνειροις κατάπτυε ὡς οὐκ ἐχόντων ἔννοιαν [ἦ] ὄνειρου φαντασίας ἢ τῶν θεῶν πανουργίαν καὶ κακοτροπίαν κατεγνωκότων, εἴ γε εἰς τοσαύτην λέσχην ἐμβάλλουσι τοὺς ὀρώντας τοὺς ὄνειρους, ὥστε ἀντὶ τοῦ διὰ τῶν ὄνειρων μαθεῖν τὰ ἐσόμενα προσέτι καὶ ὅσα μὴ ἔστιν αὐτοῖς ἀνάγκη ζητοῦσιν· εὖ γὰρ ἴσθι ὅτι ἐνίους οὐδαμῶς ἐνδέχεται ἰδεῖν ὄνειρους. οἷον λέγουσὶ τι τοιοῦτον. ἀπολέσας τις ἀνδράποδον ἔδοξε λέγειν αὐτῷ τινα 'ἐν ἀστρατεύτοις ἐστὶ σου ὁ θεράπων'. εὐρέθη ἐν Θήβαις ὁ θεράπων, ἐπειδὴ μόνον οἱ Θηβαῖοι τῶν Βοιωτῶν οὐκ ἐστράτευσαν ἐπὶ Ἴλιον. καὶ πάλιν λέγουσιν ὅτι νοσῶν τις ἔδοξε λέγειν αὐτῷ τινα 'τῷ μονοκρήπιδι θύσον καὶ θεραπευθήσεται'. ἔθυσσε τῷ Ἑρμῇ· φασὶ γὰρ τὸν θεὸν τοῦτον Περσεῖ ἐπὶ τὴν τῆς Γοργῶς τομὴν ἀπιόντι <τὸ ἕτερον τῶν ὑποδημάτων δόντα> τὸ ἕτερον ἔχειν μόνον. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀναφέρουσιν, ἃ μᾶλλον τοὺς ἀπείρως ἱστορίας ξένης ἔχοντας ἐλέγχειν ἔοικεν ἢ τοὺς ὄνειροκρίτας. πάντα

δὲ τὰ τοιαῦτα βουλομένῳ σοι μαθεῖν εὐκόλον, ἵνα πρὸς τούτους εὐαποκρίτως ἔχῃς· εἰσὶ γὰρ καὶ παρὰ Λυκόφρονι ἐν τῇ Ἀλεξάνδρῳ καὶ παρὰ Ἡρακλείδῃ τῷ Ποντικῷ ἐν ταῖς Λέσχαις καὶ παρὰ Παρθενίῳ ἐν <ταῖς> Ἐλεγείαις καὶ παρ' ἄλλοις πολλοῖς ἱστορίαί ξέναι καὶ ἄτριπτοι.

Πρόσεχε δὲ καὶ ταῖς ὑπὸ τινῶν εὐεργεσίαις δυναμέναις γενέσθαι ἢ μή. οἷον ἔδοξε τις ὑπὸ τοῦ δεσπότητος πεφονεύσθαι. ἠλευθερώθη ὑπὸ τοῦ φονεύοντος, ἐπειδὴ ὁ θάνατος τοῦτο ἐσήμαινεν· ὁ δὲ τοῦ θανάτου αἴτιος καὶ τῆς ἐλευθερίας ἦν αἴτιος· ἐδύνατο γάρ. ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ συνδούλου δόξας φονεύεσθαι ἐλεύθερος μὲν οὐκ ἐγένετο (οὐ γὰρ οἷός τε ἦν ὁ σύνδουλος αὐτὸν ἐλευθεροῦν), εἰς ἔχθραν δὲ κατέστη αὐτῷ· οὐ γὰρ φίλοι οἱ φονεύοντες τοῖς ἀναιρουμένοις.

Πρὸς δὲ τοὺς πυνθανομένους εἰ δυνατὸν ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ καὶ ἀγαθοὺς καὶ κακοὺς ἰδεῖν ὄνειρους καὶ ζητοῦντας ὁποτέρους χρὴ πιστεύειν, πότερον τοῖς κακοῖς ἢ τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ εἰ ἕτεροι [τῶν] ἑτέρων εἰσὶν ἀναιρετικοὶ ἢ βεβαιωταί, εἴποισ ἂν ὅτι οὐ μόνον ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ δυνατὸν ἀλλὰ καὶ ἐν νυκτὶ τῇ αὐτῇ καὶ ἐν ὄνειρῳ τῷ αὐτῷ καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν πολλάκις ἔστιν ἰδεῖν. καὶ παραθήσεις τοὺς πολλὰ δι' ὀλίγων σημαίνοντας ἢ πολλὰ διὰ πολλῶν. καὶ οὐδὲν θαυμαστόν, εἴ γε καὶ τῶν ἀνθρώπων τὰ πράγματα καὶ ὁ βίος ἐστὶ τοιοῦτος· πολλάκις γὰρ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ἀγαθὸν τι καὶ κακὸν πάσχουσι [καὶ παράλληλα καὶ ὁμοῦ].

Πίστευε μὲν τοῖς ἀποβεβηκόσιν ὄνειροις ὡς πάλιν ὁμοίως ἀποβησομένοις, ἡγοῦ δὲ καὶ καινότερόν τι σημαίνειν αὐτούς· καὶ οὕτω σοι συμβήσεται μὴ μόναις ἐπαναπαύεσθαι ταῖς παλαιαῖς ἀποβάσεσιν, ἀλλὰ πειρᾶσθαι ἀεὶ τι προσεξευρίσκειν ὅμοιον τοῖς πρώτοις, ἐπεὶ γελοῖον ἂν εἴη ὁμοίως τοῖς πολλοῖς μόνον τὰ γεγραμμένα ἢ λεχθέντα μνημονεύειν. οἷόν ποτε καὶ Ἀντιπάτρῳ τῷ ὄνειροκρίτῃ συνέβη. ἔδοξε τις σιδήρῳ πλησιάζειν ὥσπερ γυναικί. ἀπέβη αὐτῷ εἰς δοῦλον καταδικασθῆναι καὶ σιδήρῳ συνεῖναι, τοῦτ' ἔστι συναναστρέφεσθαι. ὁ δὲ βέλτιστος Ἀντιπάτρος τοῦτο μεμνημένος ἄλλῳ ποτὲ δόξαντι σιδήρῳ πλη-

σιάζειν ὑπεκρίνατο τὴν εἰς μονομάχους καταδίκη· τῷ δὲ οὐχ οὕτως ἀπέβη, ἀλλ' ἐτμήθη τὸ αἰδοῖον ὁ ἰδὼν τὸν ὄνειρον.

Ἔτι καὶ <ἐκεῖνο> παρὰ Φοῖβω κείμενον πολλοῖς πλάνην ἐμποιεῖ. ἔδοξέ τις [αὐτὸς] γέφυρα γεγόνει. ἐγένετο ποταμοδιάρτης· τὸ γὰρ αὐτὸ γεφύρα ἔργον εἶχε. καὶ τοῦτο μὲν ὁ Φοῖβος ἀναγράφει, νυνὶ δὲ ἀνὴρ τις πλούσιος δόξας γέφυρα γεγόνει ὑπὸ πολλῶν καταφρονηθεὶς ὥσπερ κατεπατήθη. ἴδοι δ' ἂν ποτε καὶ γυνὴ τὸν ὄνειρον τοῦτον καὶ παῖς ὠραῖος, καὶ πόρνοι γενόμενοι πολλοὺς ὑποδέχονται. καὶ δικαζόμενός τις ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ ὑπέρτερος ἂν γένοιτο τῶν ἐχθρῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ δικαστοῦ· ἔοικε γὰρ ὁ ποταμὸς τῷ δικαστῇ διὰ τὸ πράττειν ἀνυπευθύνως ἃ βούλεται, ἡ δὲ γέφυρα ἄνωθεν ἐστὶ τοῦ ποταμοῦ.

Εἰς δὲ τὸ γυμνάσιον τῆς τῶν ὁμοίων ἐπινοίας αὐτάρχης ἂν σοι γένοιτο παρατεθεὶς ὁ ὄνειρος οὗτος. γυνὴ ἔδοξεν ἐν γαστρὶ ἔχουσα δράκοντα γεγεννηκένα. ὁ ἐξ αὐτῆς γεννώμενος ῥήτωρ ἄριστος καὶ διώνυμος ἐγένετο· διπλὴν γὰρ ἔχει τὴν γλῶσσαν ὁ δράκων, ὥσπερ καὶ ὁ ῥήτωρ. ἦν δὲ καὶ ἡ γυνὴ πλουσία, ἐφόδιον δὲ παιδείας ὁ πλοῦτος. καὶ ἄλλη τὸν αὐτὸν εἶδεν ὄνειρον, καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς γεννώμενος ἱεροφάντης ἐγένετο· ἱερὸς γὰρ ὁ δράκων καὶ μύστης [καὶ πᾶσι μυστηρίοις παρών]. ἦν δὲ καὶ ἡ τὸν ὄνειρον ἰδοῦσα ἱερέως γυνὴ. καὶ ἄλλη τὸν αὐτὸν εἶδεν ὄνειρον, καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς γεννώμενος μάντις ἄριστος ἀπέβη· ἔστι γὰρ ὁ δράκων ἱερὸς τῷ μαντικωτάτῳ Ἀπόλλωνι. ἦν δὲ καὶ ἡ γυνὴ μάντεως θυγάτηρ. καὶ ἄλλη τὸν αὐτὸν εἶδεν ὄνειρον, καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς γεννώμενος ἀκόλαστος καὶ ὕβριστής ἀπέβη καὶ πολλὰς τῶν ἐν τῇ πόλει γυναικῶν ἐμοίχευσε· διὰ γὰρ τῶν στενωπῶν χηραμῶν διαδυόμενος ὁ δράκων τοὺς ἐπιτηροῦντας πειρᾶται λανθάνειν. ἦν δὲ καὶ ἡ γυνὴ μαχλοτέρα καὶ ἐταιρική. καὶ ἄλλη τὸν αὐτὸν εἶδεν ὄνειρον, καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς γεννώμενος ληστεύων ἐάλω καὶ ἐτραχηλοκοπήθη· καὶ γὰρ ὁ δράκων ἐπειδὴν ἀλώ, εἰς τὴν κεφαλὴν παιόμενος ἀποθνήσκει. ἦν δὲ καὶ ἡ γυνὴ οὐ πάνυ τι ἀγαθή. καὶ ἄλλη τὸν αὐτὸν εἶδεν ὄνειρον, καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς γεννώμενος δραπετικός ἐγένετο· οὐ γὰρ ὀρθῇ

τῇ πορείᾳ χρῆται ὁ δράκων. ἦν δὲ καὶ ἡ γυνὴ δούλη. καὶ ἄλλη τὸν αὐτὸν εἶδεν ὄνειρον, καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς γεννώμενος παράλυτος ἐγένετο· καὶ γὰρ ὁ δράκων τῷ παντὶ σώματι εἰς τὴν πορείαν προσχρῆται, ὡς καὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ παράλυτοι. ἦν δὲ ὅτε ἔβλεπε τὸν ὄνειρον ἡ γυνὴ ἐν νόσῳ. εἰκὸς οὖν καὶ τὸ βρέφος ἐν νόσῳ συλληφθὲν καὶ κυοφορηθὲν μὴ φυλάξαι τοὺς πόρους ἐρρωμένους.

Ὅσα ὁμοίως κινεῖται, ἐν τοῖς ὕπνοις βλεπόμενα τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον. οἷον ἔδοξέ τις ὑπὸ δράκοντος δεδηχθαι τὸν ἕτερον τῶν ποδῶν. ὑπὸ τροχοῦ ἐπλήγη ἐν ὁδῷ αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν πόδα, ὄνπερ ἐδόκει δεδηχθαι· καὶ γὰρ ὁ τροχὸς εἰλούμενος ὄλω τῷ σώματι κινεῖται [πορευόμενος] ὥσπερ ὁ δράκων.

Ὅτι οἱ θεοὶ τοῖς δεσπόταις τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον, καὶ ἐν τῷ περὶ θεῶν λόγῳ προείρηκα καὶ τὰ ἀποτελέσματα δέ σε οὐδὲν ἡττον διδάξει. καὶ τὸ νῦν εἰς ἐπίδειξιν τοῦ τοιοῦτου οὗτος ὁ ὄνειρος παρακείσθω. δούλος ἔδοξε μετὰ τοῦ Διὸς σφαιρίζειν. ἐφιλονείκησε τῷ δεσπότῃ καὶ ἐλευθερώτερον προσδιαλεγόμενος ἐμισήθη· ὁ μὲν γὰρ Ζεὺς τὸν δεσπότην ἐσήμαινεν, ὁ δὲ σφαιρισμὸς τὴν ἐξ ἴσου ῥῆσιν καὶ φιλονεικίαν· φιλονεικῶς γὰρ οἱ σφαιρίζοντες παίζουσιν, ὡσάκις δ' ἂν λάβωσι τὴν σφαῖραν, τοσαυτάκις ἀντικρούουσι. καὶ τὸ ὅλον δεσπότην γονεῖς διδάσκαλοι θεοὶ τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον. [καὶ υἱὸς καὶ υἱωνὸς καὶ πατὴρ καὶ πάππος καὶ θυγάτηρ καὶ ἐγγόνη καὶ μήτηρ καὶ μάμμη τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον.]

Ἔτι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς ἐχθροῖς τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον πρὸς τὰ ἀποτελέσματα [καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῖς ἀδελφοῖς]. οὐ γὰρ ἐπ' ὠφελείᾳ γίνονται ἀλλ' ἐπὶ βλάβῃ ὥσπερ καὶ οἱ ἐχθροὶ, ἐπειδὴ ἂν μόνος τις ἔμελλεν ἔξειν, ταῦτα οὐ μόνος ἀλλ' ἐξ ἡμισείας ἢ τρίτου μέρους μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἔχει. ὁ Τιμοκράτης ἔδοξέ τινα τῶν ἀδελφῶν ἀποθανόντα κατορύττειν. οὐκ εἰς μακρὰν εἶδέ τινα τῶν ἐχθρῶν ἀποθανόντα. οὐ μόνον δὲ ἀδελφοὶ ἀποθνήσκοντες ἐχθρῶν ὄλεθρον σημαίνουν ἀλλὰ καὶ ζημίας προσδοκωμένης λύσιν. οἷον Διοκλῆς ὁ γραμματικὸς φοβούμενος ἐξ ἐπιρρείας ἀργύριον ἀπολέσαι τὸν ἀδελφὸν ἔδοξε τεθνάναι,

καὶ ἀζήμιος ἔμεινεν.

Ὅτι οὔτε οἱ θεοὶ οὔτε ἄλλοι ἀξιόπιστοι ψεύδονται, ἀλλ' οἷα ἂν λέγωσιν ἀληθῆ λέγουσιν, ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ ἕκαστα διήρηται. ἐπειδὴ δὲ πολλάκις οἱ ἄνθρωποι ῥηθέντων τινῶν αὐτοῖς καὶ μὴ ἀποβάντων οὕτως ἐξηπατήσθαι νομίζουσι, παρακείσθω σοὶ καὶ οὗτος ὁ λόγος, ὡς ἄρα οἱ θεοὶ καὶ πάντες οἱ ἀξιόπιστοι πάντως μὲν ἀληθῆ λέγουσιν, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ἀπλῶς λέγουσι, ποτὲ δὲ αἰνίσσονται. ὅταν μὲν οὖν ἀπλῶς λέγωσιν, οὐδὲν πρᾶγμα παρέχουσι οὐδὲ λέσχην διὰ τὸ ἀπλοῦν τῆς ῥήσεως· ὅταν δὲ αἰνίσσονται καὶ μὴ ἀπλῶς λέγωσιν, ἐρμηνευτέον σοὶ τὰ αἰνίγματα. καὶ γὰρ εἰκὸς τοὺς θεοὺς τὰ πολλὰ δι' αἰνιγμάτων λέγειν, ἐπειδὴ καὶ σοφώτεροι ὄντες ἡμῶν αὐτῶν οὐδὲν ἡμᾶς ἀβασανίστως βούλονται λαμβάνειν. οἷον ἔδοξε τις λέγειν αὐτῷ τὸν Πᾶνα ἢ γυνή σοι φάρμακον δώσει διὰ τοῦ δεινός ὄντος γνωρίμου καὶ συνήθους'. τούτου ἢ γυνή φάρμακον μὲν οὐκ ἔδωκεν, ἐμοιχεύθη δὲ ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου δι' οὗ ἐλέγετο φάρμακον δώσειν· καὶ γὰρ ἢ μοιχεία καὶ ἢ φαρμακεία λάθρα γίνονται καὶ ἀμφοτέραι ἐπιβουλαὶ λέγονται, καὶ οὔτε ἢ μοιχευομένη οὔτε ἢ φάρμακον παρέχουσα φιλεῖ τὸν ἄνδρα. καὶ ἐπὶ τούτοις οὐκ εἰς μακρὰν ἢ γυνὴ ἀπηλλάγη αὐτοῦ· πάντων μὲν γὰρ ὁ θάνατός ἐστι λυτικός, τὸ δὲ φάρμακον τὸν αὐτὸν τῷ θανάτῳ λόγον ἔχει.

Ἔτι καὶ οἱ θεοὶ ὅταν μὴ τὴν οἰκείαν ἔχουσι σκευὴν μηδὲ ἐν τόπῳ τῷ ἐπιβάλλοντι μηδὲ ἐν σχήματι τῷ προσήκοντι ὦσιν, ὅ τι ἂν λέγωσι, ψευδῆ λέγουσι καὶ ἐξαπατῶσι. προσεκτέον οὖν ὁμοῦ πᾶσι, τῷ λέγοντι τῷ λεγομένῳ τῷ τόπῳ τῷ σχήματι τῇ σκευῇ τοῦ λέγοντος. Χρυσάμπελος ὁ λυριστῆς δίκην ἔχων περὶ παιδὸς εἰς δουλείαν ἀγομένου ἔδοξε τὸν Πᾶνα βλέπειν ἐν τῇ ἀγορᾷ καθεζόμενον ἔχοντα Ῥωμακὴν ἐσθῆτα καὶ ὑπόδεσιν, καὶ πυνθανομένῳ αὐτῷ περὶ τοῦ πράγματος φάναι ἰνικήσεις'. ἐλείφθη εἰκότως ἀποβάντος αὐτῷ τούτου· ὁ γὰρ φιλέρημος καὶ ἀπράγμων θεὸς καὶ μόνον ἔχων νεβρίδιον καὶ καλαυρόπιον καὶ συρίγγιον ἔμενεν ἐν τῇ ἀγορᾷ καθεζόμενος ἐν ἐσθῆτι πολιτικῇ. οὕτως οὖν καὶ τὰς ἐν τοῖς ὕπνοις γινομένης κρίσεις τῶν ὄνειρων, ἐὰν μὲν ἀπλάι ὦσιν, αὐτοκρίτους εἶναι νόμιζε

καὶ ἔχειν αὐτὰς ἐν ἑαυταῖς τὰς κρίσεις καὶ μηδὲν παρεγχείρει εἰς τὰ κεκριμένα [καθ' ὕπνους]· ὅταν δὲ [αὐταὶ αἱ κρίσεις αἱ ἐν τοῖς ὕπνοις ὑπὸ τινῶν κρινόμεναι] μὴ ἀπλάι ὦσιν, πειρῶ καὶ αὐτὰς τὰς κρίσεις ἐρμηνεύειν τε καὶ διακρίνειν. οἷον ὁ Πλούταρχος εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβαίνειν ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ ἀγόμενος ἐδόκει, ** καὶ τῇ ἐπιούσῃ ὄναρ ὑπεκρίνατό τις αὐτῷ τὸν ὄνειρον καὶ ἔφη μακάριον ἔσθαι αὐτόν, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβαίνειν <καὶ> τὴν ὑπερβάλλουσαν εὐδαιμονίαν. ἔτυχε δὲ νοσῶν καὶ κακῶς ὑπὸ τῆς νόσου διακείμενος, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν ἀπέθανε, καὶ τοῦτο ἦν ὅπερ αὐτῷ καὶ ὁ ὄνειρος καὶ ἡ κρίσις ἐσήμαινον. καὶ γὰρ ἢ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνάβασις νοσοῦντι ὀλέθριος, καὶ ἢ μεγάλη εὐδαιμονία θανάτου σημείον· μόνος γὰρ εὐδαιμονεῖ ᾧ μηδὲν μέτεστι κακοδαιμονίας. τοιοῦτος δὲ ἐστὶν ὁ ἀποθανών.

Τῶν θεῶν οἱ νομιζόμενοι ἐχθροὶ εἶναι ὁμοῦ βλεπόμενοι ἐχθρας εἰσὶ καὶ στάσεως σημαντικοί, ὡς ὁ Ἄρης καὶ <ὁ> Ἥφαιστος ὁμοῦ βλεπόμενοι καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Κρόνος καὶ οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ ἅμα τοῖς Τιτᾶσιν ὀρώμενοι.

Ὅσοι τῶν θεῶν ταῖς τέχναις τῶν ὀρώντων ἀρμόζουσι, τούτους ἄμεινον ἰδεῖν ἢ τοὺς ἐναντίους· κακοὶ γὰρ εἰσιν οἱ μὴ συλλαμβανόμενοι ταῖς τέχναις, οἷον ὕδραγωγοῖς ὁ Ἥφαιστος καὶ χαλκεῦσιν ὁ Ἀχελῷος καὶ πορνοβοσκοῖς ἢ Ἄρτεμις.

Ὅσα οἱ ἄρρενες θεοὶ τοῖς ἀνδράσι σημαίνουσι, ταῦτα καὶ αἱ θήλειαι ταῖς γυναιξίν.

Οἱ ἄρρενες θεοὶ ἀνδράσι συμφέρουσι μᾶλλον τῶν θηλειῶν καὶ αἱ θήλειαι γυναιξὶ μᾶλλον τῶν ἀρρένων.

Οἱ ἄρρενες θεοὶ θηλειῶν ἔχοντες ἐσθῆτα ἢ ἐνδύματα

ἢ ἄλλο τι φόρημα γυναιξὶ μᾶλλον ἢ ἀνδράσι συμφέρουσιν, αἱ δὲ θήλειαι ἀνδρείαν ἔχουσαι στολὴν ἀνδράσι μᾶλλον ἢ γυναιξὶ συμφέρουσιν.

Ἄνευ τῶν ἀναθημάτων καὶ τῶν ὄπλων οἱ θεοὶ βλεπόμενοι πονηροί.

Τῶν αἰσθητῶν θεῶν τοῖς πενιχροῖς οὐδεὶς οὐδενὶ συμ-

φέρει, καὶ οἱ μείζονες τῶν θεῶν καὶ πρεσβύτεροι καὶ τῇ τάξει πρῶχοντες τοῖς βελτίοσι μᾶλλον ἢ τοῖς ταπεινοτέροις συμφέρουσιν.

Ὁ Ἥλιος ἅμα τοῖς ἄστροις βλεπόμενος ἀηδῆς καὶ ἄτοπος, εἰ μὴ ἄρχοι τῶν ἄστρον καὶ προάγοι· ὁ μὲν γὰρ περιεχόμενος ὑπὸ τῶν ἄστρον ὑπὸ τῶν ἡττόνων τὸν ἰδόντα κακῶς παθεῖν προαγορεύει, ὁ δὲ ἄρχων τῶν ἄστρον καὶ προηγούμενος καὶ τῶν ἐχθρῶν ὑπέρτερον ἔσεσθαι σημαίνει καὶ τὴν ὑπάρχουσαν τύχην κρατῦνει καὶ πρὸς τοῖς οὐδοῖς καὶ ἄλλα προσκλήσασθαι σημαίνει. ἔοικε γὰρ τὸ μὲν μείζον καὶ κρεῖττον τῷ ἰδόντι, τὰ δὲ μικρότερα καὶ χείρονα τοῖς ἐχθροῖς καὶ τοῖς ἀρχομένοις.

Οἱ Ἥρωες καὶ αἱ Ἡρωίδες τοῖς θεοῖς τὸν αὐτὸν ἔχουσι λόγον πλὴν ὅσον δυνάμεως ἀπολείπονται· καὶ γὰρ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ἡττονα σημαίνουν. ἀεὶ δὲ οἱ μὲν κατηφεῖς καὶ λιτοὶ καὶ μικροὶ βλεπόμενοι σημαίνουν Ἥρωας πλησίον τῆς τοῦ ἰδόντος οἰκίας ἰδρυμένους ἢ τοῖς ἀτελέστοις [ἢ τελετῆς δεομένοις] ἢ πρὸς τινων ὑβριζομένων ἢ κατακεχωσμένων, οὓς χρὴ ἀνευρόντα τελέσαι καὶ τιμᾶν. ὅτι δ' ἂν οἱ Ἥρωες εἰσελθόντες εἰς οἰκίαν κακὸν πράξωσιν, ἐχθρῶν ἢ ληστῶν ἔφοδον σημαίνουν.

Δράκοντες οἱ μὲν εἰς ἄνδρας μεταβάλλοντες Ἥρωας σημαίνουν, οἱ δὲ εἰς γυναῖκας, Ἡρωίδας.

Ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν ἐτύμων τῶν ὀνομάτων κριτέον, ἐντεῦθεν ἂν μάθοις. Μενεκράτης ὁ γραμματικὸς εἶπεν ὄνειρον τοιοῦτον. ἐπιθυμῶν τις παίδων ἔδοξε χρεώστη συναντήσας τὸ χρέος ἀπολαβεῖν καὶ ἀποχὴν τῷ χρεώστη δοῦναι. καὶ ὁ μὲν ὄνειρος οὕτως. ἱστορεῖ δὲ ὅτι μὴ δυναμένων τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὄνειροκριτῶν κρίναι αὐτὸν ἀπορῶν ὁ ἄνθρωπος τί ποτε θέλει σημαίνει ὁ ὄνειρος, ἠῦξάτο τῷ Σαράπιδι κρίναι αὐτῷ τὸ αἰνίγμα. καὶ δὴ ἔδοξεν ὄναρ λέγειν αὐτῷ τὸν Σάραπιν 'οὐκ ἔσονταί σοι παῖδες'. ὁ γὰρ ἀποχὴν δοῦς τόκον οὐ λαμβάνει, τόκος δὲ καλεῖται ὁ γενώμενος παῖς. μέμνησο δὲ ὅτι εὐφῆμων ὀνομάτων ἄπιστοι αἱ ἐτυμολογίαι, ἐὰν μὴ καὶ τὰ καθ' ὧν τέτακται τὰ ὀνόματα εἰς ταὐτὸ ῥέπη. οἷον Παῦλος ὁ νομικὸς δίκην ἔχων ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος ἔδοξεν αὐτῷ συναγορεύειν Νίκωνά

τινα καλούμενον. ἦν δὲ οὗτος ὁ Νίκων πάλαι ποτὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος δίκην ἡττημένος. καὶ ὁ μὲν Παῦλος τῷ ὀνόματι μόνῳ προσεῖχεν, ἦν δὲ αὐτῷ καταδίκης σημαντικός ὁ ὄνειρος ὀρθῶς καὶ κατὰ λόγον, ὅτι ἦν ὁ Νίκων λελειμμένος.

Τὰ ἐν νεκυσίοις καὶ περιδείπνοις παρατιθέμενά τισιν οὔτε ἰδεῖν οὔτε φαγεῖν ἀγαθὸν οὔτε περιδειπνεῖσθαι· νοσοῦσι μὲν γὰρ ὄλεθρον μαντεύεται, ἐρρωμένοις δὲ θάνατον τινος τῶν οἰκείων προαγορεύει. ὁ Σύρος ἔδοξε τῷ δεσπότη περιδειπνον παρατιθέναί, καὶ οὐκ εἰς μακρὰν κατάρυξε τὸν δεσπότην, ὥσπερ καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ πάτρωνος ὄναρ πάλιν ἠλευθερωμένος ἀπέβαλε τὸν πάτρωνα θανάτῳ.

Σκόπει δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δοκούντων ἀποθνήσκειν μὴ ποτε ἀναβιοῦν νομίση τις· οὐκέτι γὰρ τὰ ὑπὸ τοῦ θανάτου σημαίνόμενα γίνεται. Λεωνᾶς ὁ Σύρος παλαιστής μέλλων ἀγωνίζεσθαι τὸν ἐν Ῥώμῃ ἀγῶνα ἔδοξε τεθῆναι καὶ ἐκφέρεισθαι, συναντήσαντα δὲ αὐτῷ τινα ἀλείπτην χαλεπαίνειν πρὸς τοὺς ἐκφέροντας ὅτι ταχέως καὶ κενοσπούδως αὐτὸν ἐκφέρειεν· δύνασθαι γὰρ αὐτὸν ἀναβιοῦναι. ἔπειτα ἐλαίῳ θερμῷ καὶ ἐρίοις χριστάμενον κατὰ τοῦ στήθους ποιῆσαι αὐτὸν ἀναβιοῦναι. οὗτος εὐημέρησε ἐν τῷ ἀγῶνι ἐπιφανῶς παλαίστας, μέλλων δὲ στεφανοῦσθαι ἐκωλύθη πρὸς τοῦ ἀλείπτου ἐπιπροσθεμένου τὴν ἐργασίαν τοῦ στεφάνου· λαβὼν γὰρ ἀργύριον οὐκ εἶασεν αὐτὸν περὶ τοῦ στεφάνου παλαίοντα διαγωνίσασθαι.

Μένανδρος ὁ Σμυρναῖος εἰς Ὀλύμπια ἀνερχόμενος ἔδοξεν ἐν τῷ σταδίῳ τῷ Ὀλυμπίασι κατορωρύχθαι, καὶ ἐγένετο Ὀλυμπιονίκης.

Ὅσα νεκροῖς συντίθεται, ταῦτα οὔτε δοῦναι νεκρῷ οὔτε παρὰ νεκροῦ λαβεῖν ἀγαθόν· ἢ γὰρ αὐτῷ τῷ ἰδόντι ἢ τινι τῶν τοῦ ἰδόντος ὀλέθρια γίνεται. τῶν δὲ ἄλλων □ν οὐδὲν νεκρῷ [ἀ] δοῦναι συμφέρει, λαβεῖν δὲ πάντα καὶ ὁμοῦ καὶ κατὰ □ν παρὰ νεκροῦ συμφέρει, μάλιστα δὲ τροφᾶς καὶ ἀργύριον καὶ σκεῦη καὶ ἱμάτια.

Ὅσα τῶν ἀγαθῶν καὶ ὅσα τῶν κακῶν τῶν περὶ τὸ σῶμα βλεπομένων οὐχ ὅλα ἀλλ' ἐξ ἡμισείας βλέπεται, καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ἡττονα ποιεῖ. οἷον ἢ τοῦ Διογνήτου

γυνή ἔδοξεν ἐν τῇ δεξιᾷ μόνη παρειᾷ γένειον ἔχειν. καὶ σημαίνοντος τοῦ ὄνειρου πάσαις γυναιξὶ ταῖς γε μὴ ἀγάμοις μηδὲ ἀτέκνοις ἔτι καὶ ταῖς μὴ ἐν γαστρὶ ἐχούσαις χηρείαν, ἀπέβη αὐτῇ μήτε σὺν τῷ ἀνδρὶ εἶναι μήτε μὴν ἀπηλλάχθαι αὐτοῦ, ἀλλὰ πολλῶ χρόνῳ οἰκουρεῖν ὑπολειφθεῖσαν ἐν τῇ πατρίδι παρὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀποδημίαν. οὐδὲν δὲ διαφέρει γυναικὶ ἐὰν τε πάγωνα ἔχειν δοκῆ ἐὰν τε ἀνδρὸς αἰδοῖα ἐὰν τε στολὴν ἢ κουράν ἢ ἄλλο τι ἀνδρεῖον [ἔχειν δοκῆ]. τὰ αὐτὰ γὰρ ἀποβήσεται. ὁμοίως καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν οὐδὲν διαφέρει ἐὰν τε ὅλον τὸ σῶμά τις εἰς γυναικᾶ μεταβεβληκέναι δόξη ἐὰν τε μόνον γυναικειᾶν φύσιν ἔχειν ἐὰν τε στολὴν ἢ ὑπόδεσιν ἢ ἐμπλέγματα γυναικειᾶ· τὰ αὐτὰ γὰρ ἀποβήσεται. ἔστι δὲ ταῦτα οὐχ ὅμοια τοῖς ἡμιτελέσι τῶν ἔργων οὐδὲ τῷ τοῦ Κίλικος ὄνειρῳ τοῦ τὸ πρόβατον δόξαντος κείρειν.

Τῶν ἀποβάσεων τὸ κεφάλαιον εὐρεῖν ἔστω σοι ἔργον, καὶ τὰ συμπτώματα <τὰ> ἀκολουθοῦντα πειρῶ μὲν εὐρίσκειν, ἀποτυχῶν δὲ μὴ ἄχθου. ὁ Κύπριος νεανίσκος ὄνειρον ὤρισεν ἀποβεβηκότα φιλονεικῶς. ἦν δὲ οὗτος ὁ ὄνειρος· γυνή ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἔδοξε χῆνα τετοκέναι. ὁ κριτέον, εἰ μὲν ἱερέως εἶη ἡ γυνή, τὸ τεχθὲν ζήσειν· ἱεροὶ γὰρ οἱ χῆνες οἱ ἐν ναοῖς ἀνατρεφόμενοι· εἰ δὲ μή, εἰ μὲν θῆλυ εἶη, ζήσειν μὲν, ἐταιρικῶ δὲ χρῆσασθαι βίῳ διὰ τὸ περικαλλὲς τῶν χηνῶν· εἰ δὲ ἄρρεν, μὴ ζήσειν, ὅτι ἐστὶν ὁ μὲν χῆν στεγανόπους ὁ δὲ ἄνθρωπος σχιζόπους· τὰ δὲ μὴ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἢ τοῦ αὐτοῦ εἶδους ἐναντία πρὸς ἀνατροφὴν παίδων. ὁ δὲ εἶπεν ἄρρεν τεχθὲν ἐν ὕδατι τεθνάναι. εἰ μὲν <οὖν> οὐ πάντη καὶ πάντως ὁ χῆν ἦν ἐν ὕδατι, ἀλλ' ἀπέθνησκε μόνως, καὶ μὴ μυριοὶ ἦσαν αὐτῷ οἱ θάνατοι, ἄξιον ἦν ἐγκαλεῖν τῷ κρίναντι, ὅτι μὴ εἶπεν ἐν ὕδατι τὸν παῖδα τεθνήξασθαι· εἰ δὲ ἔδει μὲν ὀλιγοχρόνιον γενέσθαι, συνέπεσε δὲ αὐτῷ τὸ ἐν ὕδατι ἀποθανεῖν, αὐτάρκης ἦν ἡ κρίσις. καὶ γὰρ τὸ μὴ διακρίναι πότερον ἄρρεν ἢ θῆλυ τέτοκε, κατὰ λόγον ἐγένετο· ἔνεστι μὲν γὰρ ἄρρενα εἶναι τὸν χῆνα, ἔνεστι δὲ καὶ θῆλειαν.

Πρὸς δὲ τοὺς πυνθανομένους πῶς χρόνῳ οἱ ὄνειροι ἀποβαίνουσιν εἴποις ἂν ὅτι ὅσα τῶν ὄντων ἐν ὠρισμένοις

χρόνοις γίνεται, ταῦτα καὶ ἐν τοῖς ὕπνοις ὄραθέντα ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀποβαίνει χρόνοις, <ὡς> ἀγῶνες καὶ πανηγύρεις καὶ ἄρχοντες καὶ στρατηγοὶ καὶ τὰ ὅμοια. ὅσα δὲ τῶν ὄντων ἐν ἀορίστοις καὶ μὴ πεπηγῶσι χρόνοις γίνεται, ἀορίστως καὶ ἀποβαίνει, ὡς συνουσίαι καὶ τροφαὶ καὶ ἐκκρίσεις καὶ τὰ συντελοῦντα τούτοις χωρὶς ζῶων· ταῦτα γὰρ δι' ὅσου χρόνου γεννᾶται, τοῦτ' ἔστιν ὅσῳ κυοφορεῖται, τοσοῦτῳ καὶ ἀποβαίνει. ἔτι θεοὶ καὶ βασιλεῖς καὶ γονεῖς καὶ δεσπῶται οὐκ ἐν ὠρισμένοις ἀποβαίνουσι χρόνοις. λάμβανε δὲ σύμμετρα τὰ ἀποτελέσματα καὶ τοὺς χρόνους ἐκ τῶν παρακειμένων ἐκάστοις τῶν ὀρωμένων ἢ ἐξ αὐτῶν τῶν προσδοκιῶν· γελοῖον γὰρ ἂν εἶη τῷ περὶ τῆς αὔριον φοβουμένῳ ἢ ἐλπίζοντι καὶ ἰδόντι ὄνειρον τὰ εἰς ὄρας ἐσόμενα κρίνειν. ἔτι καὶ ὧν προσήμερός ἐστιν ἡ χρῆσις, ἡμέραις ἀποβαίνει, ὧν δὲ χρονιωτέρα, χρόνῳ πλείονι. καὶ τὰ μακρόθεν ὀρώμενα, ὡς τὰ περὶ τὸν οὐρανόν, διὰ τὸ διάστημα βράδιον ἀποβαίνει. ἔτι καὶ τοῦτο. καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ κακοὶ ὄνειροι τοῖς μὲν μεγάλοις ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ μεγάλα καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ποιούσι, τοῖς δὲ μετρίοις μέτρια, τοῖς δὲ ταπεινοῖς μικρὰ παντελῶς, καὶ μάλιστα γε οἱ ἀγαθοί· καὶ γὰρ εἰκόσ, ἐπειδὴ οὗτοι καὶ τὸ τυχὸν λαβόντες ἀγαπῶσι καὶ ὑπερχαίρουσιν. ὀρθῶς γοῦν καὶ τὸ Καλλιμάχειον ἔχει 'αἰεὶ τοῖς μικκοῖς μικκὰ διδοῦσι θεοί.'

Ταῦτα μὲν οὖν, ὦ τέκνον, ἱκανῶς καὶ ἀνευδεῶς ἔχει, πάντων τῶν ἐν ὄνειροκρισίᾳ ἀπόρων λελυμένων καὶ οὕτως ὑπτίων κειμένων καὶ εὐεπιγνώστων σοι ἐσομένων. ἴσθι δὲ ὅτι οὐχὶ ὄνειρων ἀποβάσεις εἰπεῖν σοι τὸ προκειμένον μοι ἦν ἀλλ' ἀφορισμένως καθ' ἕκαστον ζήτημα τὰς ἐπιλύσεις συναγαγεῖν. αἰ δὲ ἀποβάσεις ἐκάστων παράκεινται εἰς ὑπόδειγμα. ἱστορίας δὲ ἔνεκεν ὅπως ἔχῃς ἀπονώτερον ταῖς τριβαῖς χρῆσθαι, πειράσομαι συναγαγῶν ὡς πλείστους ἀποβεβηκότας ὄνειρους ἄλλο σοι βιβλίον ποιῆσαι. Ἄρτεμίδωρος Ἄρτεμιδῶρῳ τῷ υἱῷ χαίρειν

Ἄξιον μὲν ἴσως, ὦ τέκνον, ἐγκαλεῖν τῆς βραδυτήτος ἡμῖν, εἰ διὰ ῥαθυμίαν ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ τὸ προκειμένον ἦν ἱστορίαν ὄνειρων ἀποβεβηκότων συναγαγεῖν σοι, χαλεπὸν

δὲ καὶ ἐργῶδες ἦν τῷ γε βουλομένῳ ἀξιῶς ἀναγραφῆς συναγαγεῖν ὄνειρους (τοὺς μὲν γὰρ τυχόντας [καὶ] πάνυ ῥάδιον καὶ ἐν βραχεῖ χρόνῳ παμπληθεῖς ἀναγράφειν, τοιοῦτους δέ, ὁποίους ἂν τις γράφων οὐ μόνον οὐκ αἰσχύνοιτο ἀλλὰ καὶ μέγα φρονεῖν ἐπ' αὐτοῖς ἔχοι, οὐκ ἄνευ πόνου καὶ χρόνου οἷόν τ' ἦν ἀθροῖσαι, <καὶ> μάλιστά γε μὴ ῥαδιουργῆσαι βουλομένῳ) τοιγαροῦν ἐν τε ταῖς πανηγύρεσι ταῖς κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐν Ἀσία καὶ πάλιν αὖ ἐν Ἰταλία ἐξεπίτηδες ἀγείρων ὅσους μάλιστα ἐδυνάμην [εὐρῶν] τοῦτό σοι τὸ βιβλίον μετὰ τὸν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν πεπονημένοις μοι βιβλίοις πόνον ὠφελιμώτατον ἐσόμενον αὐτῷ τέ σοι καὶ εἴ τι κοινωθήσεαι ἀντιγράφου πεποίηκα. εὐροις δ' ἂν καθ' ἕκαστον τῶν ὀνείρων ψιλὰς τὰς ἀποβάσεις, ὡς ἀπέβησαν, ἄνευ σκηνῆς καὶ τραγωδίας ἀναγεγραμμένας· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ τὴν ἀπὸ τῆς πείρας πίστιν ἅμα καὶ ὠφέλειαν συναγαγεῖν προεθέμην. διόπερ τὰ εἰς πάντα ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐνδεχόμενα ἀποβαίνειν παρὰ τὰς τῶν θεωμένων τύχας τε καὶ προαιρέσεις καὶ ἡλικίας καὶ περιστάσεις παραιτησάμενος (ἐπειδὴ τὸ μὲν πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον καὶ τὸ τρίτον μάλιστα τούτων ἐστὶν ἀνάπλεω, τὸ δὲ τέταρτον αὐτῷ σοι προσφωνηθὲν τεχνικὴν περιέχον θεωρίαν καὶ ἄτριπτον τῶν ἐπιζητούμενων ἐρμηνείαν ἠκρίβωται) ὅμως σοι προσδεῖν ἠγούμενος τριβῆς τε καὶ γυμνασίας, ὡς ἐπηγγειλάμην ἐπὶ τέλει τοῦ τετάρτου, καὶ νῦν ἐμπεδῶν τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδίδωμι.

Ἔδοξέ τις τοῦ Ποσειδῶνος τοῦ ἐν Ἰσθμῷ τῇ βάσει ἀλύσει προσδεδέσθαι. ἱερεὺς ἐγένετο τοῦ Ποσειδῶνος·

ἔδει γὰρ αὐτὸν ἀχώριστον εἶναι τῶν τῆς ἱερωσύνης τόπων.

Ἔδοξέ τις τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα προσαγαγὼν ὥσπερ τι ἱερεῖον ἀποθῆσαι καὶ τὰ κρέα κατακόπτων πιπράσκειν καὶ τὴν ἐμπολὴν αὐτῷ πάνυ πολλὴν γίνεσθαι. ἐπὶ δὲ τούτοις χαίρειν τε ἔδοξε καὶ τὸ συναγόμενον ἀργύριον [ἀπὸ τοῦ κρεοπωλίου] πειρᾶσθαι κρύπτειν διὰ τὸν <τῶν> περιστάμενων φθόνον. οὗτος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα προαγωγέων ἐπ' αἰσχροῖς ἐπορίζετο, καὶ ἦν αὐτῷ τὸ ἔργον λυσιτελεῖν

μὲν εἰς πορισμόν, ἀξιῶν δὲ ἀποκρύπτεσθαι.

Ἔδοξέ τις εἰς γυμνάσιον τὸ ἐν τῇ πατρίδι ὄν αὐτοῦ εἰσελθὼν ἰδεῖν εἰκόνα ἰδίαν, ἣτις καὶ ὕπαρ ἦν ἀνακειμένη· εἶτα ἐδόκει αὐτῷ τὸ πῆγμα τῆς εἰκόνας πᾶν τὸ ἔξωθεν διαλελύσθαι. πυνθανομένῳ δέ τιτι τί συμβεβηκὸς εἶη περὶ τὴν εἰκόνα λέγειν ὤετο ἢ μὲν εἰκῶν μου μένει ὑγιῆς, τὸ δὲ πῆγμα λέλυται. ἡλως ἐγένετο ἀμφοτέρους τοὺς πόδας εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ γυμνάσιον σύμβολον ἦν τῆς καθ' ὅλον τὸν ὄγκον εὐεξίας, ἡ δὲ εἰκῶν τὰ περὶ τὸ πρόσωπον ἐσήμαινε, τὸ δὲ ἔξωθεν πῆγμα τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος ἦν.

Ἔδοξέ τις λιβανωτῷ τὸν πρωκτὸν ἐκμάσσειν. ἀσεβείας ἐάλω, ἐπειδὴ ᾧ τοὺς θεοὺς τιμῶμεν ἐξύβρισεν. ἡ δὲ ὁδμὴ τὸ μὴ λαθεῖν αὐτὸν ἐσήμαινε.

Ἔδοξέ τις σίνηπι τετριμμένον ὑγρὸν πίνειν, ἔτυχε δὲ αὐτῷ δίκη οὔσα καὶ ἔφευγε φόνου γραφήν. ἐάλω καὶ τῆς κεφαλῆς ἀφῆρέθη· ἦν γὰρ οὔτε σύνηθες οὔτε ὄλως ποτίμον τὸ ποτόν. καὶ μέντοι <καὶ> διακριθὲν πρότερον ὑπὸ τοῦ λεγομένου ἠθμοῦ τὸ σίνηπι ἔπινε. τοιγαροῦν ὑπὸ κριτοῦ, ὅπερ ἐστὶ δικαστοῦ, εἰς ὄλεθρον κατέστη.

Ἔδοξέ τις Ξάνθος ὁ ποταμὸς ὁ ἐν Τροίᾳ γεγενῆσθαι. αἶμα [μέγα μὲν καὶ οὐχ οἷόν τε πιστεῦειν ἀλλ' οὖν γε οὕτως ἀποβὰν ἱστορήσαμεν] ἀνήνεγκεν ἐπὶ ἔτη δέκα· οὐ μὴν ἀπέθανέ γε, ὅπερ ἦν εἰκὸς διὰ τὸ ἀθάνατον εἶναι τὸν ποταμόν.

Ἔδοξέ τις ἐν Νεμέᾳ ἀγωνίζεσθαι ἀνδρῶν πάλιν καὶ νικᾶν καὶ στεφανοῦσθαι, ἔτυχε δὲ αὐτῷ δίκη οὔσα περὶ ἀγροῦ, ἐν ᾧ παμμέγεθες ἦν ἔλος. καὶ δὴ ἐνίκησε τῷ τοῦ ἔλους λόγῳ διὰ τὸ σελίνῳ τῷ ἐν Νεμέᾳ τοὺς νικῶντας στεφανοῦσθαι.

Ἔδοξέ τις ἐν τῇ τύλῃ πυροῦς ἔχειν ἀντὶ γναφάλλων. ἦν αὐτῷ γυνή, ἣτις μηδεπώποτε συλλαβοῦσα πρότερον ἐκείνου τοῦ ἔτους ἔγκυος γενομένη παιδάριον ἐγέννησεν ἄρρεν· ἡ μὲν γὰρ τύλη τὴν γυναῖκα ἐσήμαινε, οἱ δὲ πυροὶ ἄρρεν σπέρμα.

Ἡὔξατό τις τῷ Ἀσκληπιῷ, εἰ διὰ τοῦ ἔτους ἄνοσος ἔλθοι, θύσειν αὐτῷ ἀλεκτρυόνα· ἔπειτα διαλιπὼν ἡμέραν ἠὔξατο πάλιν τῷ Ἀσκληπιῷ, εἰ μὴ ὀφθαλμιάσειεν, ἕτερον ἀλεκτρυόνα θύσειν. καὶ δὴ εἰς νύκτα ἔδοξε λέγειν αὐτῷ

τὸν Ἀσκληπιὸν εἶς μοι ἀλεκτρυὸν ἀρκεῖ'. ἄνοσος μὲν οὖν ἔμεινεν, ὠφθαλμίασε δὲ ἰσχυρῶς· καὶ γὰρ μιᾷ εὐχῇ ὁ θεὸς ἀρκούμενος τὸ ἕτερον ἠρνεῖτο.

Ἔδοξέ τις φεύγων γραφὴν δημοσίων ἀδικημάτων [τὰ γράμματα καὶ] τὰ δικαιώματα ἀπολωλεκένοι. τῇ ὕστεραία εἰσαχθείσης τῆς δίκης ἀφείθη τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τοῦτο ἦν ἄρα, ὅπερ ἐσήμαινεν αὐτῷ τὸ ὄναρ, ἀφεθέντι τῶν ἐγκλημάτων μηκέτι δεήσεσθαι τῶν δικαιωμάτων.

Ἔδοξέ τις ἀπὸ τῆς σελήνης λύχνον ἄπτειν. τυφλὸς ἐγένετο. ὅθεν γὰρ οὐκ ἠδύνατο ἄψαι, ἐκεῖθεν ἐλάμβανε τὸ φῶς. ἄλλως τε καὶ τὴν σελήνην φασὶν οὐκ ἔχειν ἴδιον φῶς.

Ἔδοξέ τις γυνὴ ἐν τῇ σελήνῃ τρεῖς ὄραν εἰκόνας ἰδίας. ἐγέννησε τρίδυμα θηλυκά, καὶ τὰ τρία τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀπέθανεν. ἦσαν γὰρ αἱ εἰκόνας τὰ τέκνα, εἶς δὲ περιεῖχεν αὐτὰς κύκλος. τοιγάρτοι ἐνὶ χορίῳ, ὡς λέγουσιν ἰατρῶν παῖδες, περιεῖχεται τὰ βρέφη. ἔζησε δὲ οὐ πλείονα <χρόνον> διὰ τὴν σελήνην.

Ἔδοξε παῖς παλαιστῆς περὶ τῆς ἐγκρίσεως πεφροντικῶς τὸν Ἀσκληπιὸν κριτὴν εἶναι καὶ παροδεῦον ἅμα τοῖς ἄλλοις παισὶν ἐν παρεξαγωγῇ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐκκεκρίσθαι. καὶ δὴ πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἀπέθανεν· ὁ γὰρ θεὸς οὐ τοῦ ἀγῶνος ἀλλὰ τοῦ ζῆν, οὐπερ μᾶλλον εἶναι κριτῆς νομίζεται, ἐξέβαλεν αὐτόν.

Ἔδοξέ τις ἐν τῇ σελήνῃ τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον ἰδεῖν. ἀπεδήμησε μακρὰν ἀποδημίαν καὶ τὸν πλείστον τοῦ βίου χρόνον ἐν ἄλλῃ καὶ ξενιτείᾳ διῆγε· τὸ γὰρ ἀεικίνητον τῆς σελήνης ἔμελλε συμπεριόσειν αὐτόν.

Ἔδοξέ τις σιδῆρεον αἰδοῖον ἔχειν. ἐγένετο αὐτῷ υἱός, ὑφ' οὗ ἀνηρέθη. καὶ γὰρ ὁ σίδηρος ὑπὸ τοῦ ἐξ αὐτοῦ γενομένου ἰοῦ φθείρεται.

Ἔδοξέ τις ναύκληρος ἐν Μακάρων νήσοις εἶναι καὶ ὑπὸ τῶν ἠρώων κατέχεσθαι, ἔπειτα ἐλθόντα τὸν Ἀγαμέμνονα ἀπολύσαι αὐτόν. ἀγγαρεία περιπεσὼν ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ αὐτοκράτορος κατεσχέθη, ἔπειτα ἐντυχὼν τῷ βασιλεῖ ἀφείθη τῆς ἀγγαρείας.

Ἔδοξέ τις ἀποδημῶν τῆς οἰκείας τὴν κλεῖδα τοῦ οἰκῆ-

ματος ἀπολωλεκένοι. ἀνακομισθεὶς εὔρε τὴν θυγατέρα ἐφθαρμένην· τρόπον γὰρ τινα ἔλεγεν αὐτῷ τὸ ὄναρ οὐκ εἶναι ἐν ἀσφαλεῖ τὰ οἴκοι.

Ἔδοξέ τις ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐκ αὐτοῦ ἐλαίαν πεφυκένοι. ἐφι-

λοσόφησεν εὐτόνως καὶ τοῖς λόγοις καὶ τῇ ἀσκήσει χρησάμενος ἀκολούθως· καὶ γὰρ ἀειθαλὲς τὸ φυτὸν καὶ στερεὸν καὶ τῇ Ἀθηνᾷ ἀνάκειται. φρόνησις δὲ εἶναι νομίζεται ἡ θεός.

Ἔδοξέ τις τῷ ἡλίῳ συνανατέλλειν καὶ τῇ σελήνῃ συντρέχειν. ἀπήγξατο, καὶ οὕτως ὁ τε ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἀνίσχοντες ἔβλεπον αὐτὸν μετάρσιον ὄντα [καὶ κρεμάμενον].

Ἔδοξέ τις τὸν δούλον αὐτοῦ, ὃν μάλιστα παρὰ τοὺς ἄλλους ἐτίμα, φανὸν γεγονέναι [τοῦτον ὄνπερ λαμπτήρα

καλοῦσι.] τυφλὸς ἐγένετο καὶ ὑπὸ τοῦ δούλου αὐτοῦ ἐκείνου ἐχειραγωγεῖτο καὶ τοῦτον τὸν τρόπον δι' ἐκείνου τὸ φῶς ἔβλεπεν.

Ἔδοξέ τις ἐπὶ κύκλῳ τρίποδος διαπλεῖν πέλαγος μέγα. φεύγων ἀδικημάτων γραφὴν ἐάλω καὶ εἰς νῆσον κατεδικάσθη· τὸ γὰρ περιοχοῦν αὐτὸν ἦν περίρρυτον καὶ εἰκότως [τῷ σχήματι] νήσῳ.

Ἔδοξέ τις τὸ ἑαυτοῦ παιδίον ἀποδέρειν καὶ ποιεῖν ἀσκόν. τῇ ὕστεραία τὸ παιδίον αὐτοῦ εἰς ποταμὸν πεσὸν ἐπνίγη· καὶ γὰρ ἀπὸ νεκρῶν σαρκῶν ὁ ἀσκὸς γίνεται καὶ ὑγροῦ ἐστὶ δεκτικὸς.

Ἔδοξέ τις τοῦ οὐρανοῦ ἀστέρα ἐκπεσεῖν καὶ ἄλλον χαμόθεν [ἀστέρα] εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβῆναι. οὗτος ἦν οἰκέτης τινός. ἔπειτα ὁ δεσπότης αὐτοῦ ἀπέθανεν, ἡγούμενος δὲ ἐλεύθερός τε καὶ ἀδέσποτος εἶναι εὔρε παῖδα τοῦ προτέρου δεσπότη, ᾧ κατ' ἀνάγκην ἐδούλευσεν. ὁ μὲν οὖν πεσὼν ἀστήρ ἐσήμαινε τὸν ἀποθανοῦμενον, ὁ δὲ εἰς οὐρανὸν ἀνελθὼν τὸν ἐποψόμενον καὶ δεσπόσοντα αὐτοῦ.

Ἔδοξέ τις εἰς χοῖνικα χέζειν. ἐάλω ἀδελφῇ <τῇ> ἑαυτοῦ μιγνύμενος· μέτρον γὰρ ἡ χοῖνιξ, τὸ δὲ μέτρον νόμῳ ἔοικε. τρόπον οὖν τινα παρενόμει παρὰ τὰ νενομισμένα κοινή τοῖς Ἑλλησι πράττων.

Ἔδοξέ τις ἐρωμένην τὴν ἑαυτοῦ ὄραν ἐν σταμνίῳ

ὄστρακίνῳ κειμένην. ἀπέθανεν ἡ ἐρωμένη αὐτοῦ σφαγεῖσα ὑπὸ δούλου δημοσίου. θάνατον μὲν γὰρ εἰκότως ἐσήμαινε τῇ γυναικὶ τὸ εἶναι ἐν τῷ ὄστρακίνῳ σκεύει· ὑπὸ δημοσίου δέ, ἐπεὶ καὶ τὸ σταμνίον δημόσιόν τε καὶ πᾶσιν ὑπηρετοῦν.

Ἔδοξέ τις τοῦ Σαράπιδος τὸ ὄνομα ἐγγεγραμμένον λεπίδι χαλκῇ περὶ τὸν τράχηλον δεδέσθαι ὥσπερ σκυτίδα. συνάγχῃ ληφθεὶς ἑπτὰ ἡμέραις ἀπέθανε· καὶ γὰρ χθόνιος ὁ θεὸς εἶναι νενόμισται καὶ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον τῷ Πλούτωνι, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ γράμματα ἑπτὰ ἔχει, καὶ καθ' ὃ περιέκειτο τὴν σκυτίδα μέρος, κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος νοσήσας ἀπέθανεν.

Ἔδοξέ τις ἐπὶ ξένης διατρίβων ἐστίαν οἰκοδομεῖν. ἀπέθανεν [ἐπὶ ξένης ἔνθα ὠκοδόμησεν] εἰκότως· ἦν γὰρ σύμβολον τῆς ὅλης καταστάσεως καὶ τοῦ τέλους ἡ ἐστία, ἦν ἐπὶ ξένης οἰκοδομῶν ἔμελλεν ἔξειν τὸ τέλος.

Ἔδοξέ τις ἐπὶ ξένης διατρίβων ἐστίαν οἰκοδομεῖν καὶ ἀντὶ λίθων τὰ ἴδια βιβλία τῷ πηλῷ περιπλάσσειν, εἶτα μεταδόξαν αὐτῷ καταβαλεῖν καὶ παύσασθαι οἰκοδομῶντα. ἐνόσησε πονηρῶς καὶ εἰς ἔσχατον ἐλθὼν <κίνδυνον μόλις> ἐσώθη. τούτων τὰς αἰτίας φανεράς οὐσας περισσὸν ἠγοῦμαι λέγειν.

Ἔδοξέ τις ὑπὸ γυναικὸς ἦν ἐκ πολλοῦ ἐγνώριζε διώκεσθαι βουλομένης περιβαλεῖν αὐτῷ τοὺς λεγομένους τῇ Ῥωμαίων φωνῇ φαινόλας μέσους λελυμένους ἐκ τῶν ῥαφῶν, καὶ τέλος οὐ βουλόμενος καταναγκασθῆναι. τούτου ἐρασθεῖσα ἡ γυνὴ ἐγήματο αὐτῷ οὐ βουλομένῳ καὶ <δι'> ὀλίγων ἐτῶν ἀπηλλάγη αὐτοῦ διὰ τὸ λελύσθαι τοὺς φαινόλας.

Ἔδοξέ τις γυνὴ νοσοῦσα κυεῖν, ἤδη τε ὠδίνειν καὶ ἐγγυς τοῦ τεκεῖν εἶναι, ἀψαμένην δέ τινα αὐτῆς, ἦν ᾤετο μὴ ἀπειρῶς ἔχειν τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα, φάναι 'νὺν μὲν οὐ τέξει, μετὰ δὲ μῆνας ἑπτὰ παιδάριον καλὸν γε λῖαν.' ἐγένετο ἐν νόσῳ πάνυ κινδυνώδει, ὅθεν οὐκ ἂν ᾤετο τις αὐτὴν σωθῆναι, καὶ μὴ γενομένην ῥῆον ὡς μὴ τέλεον ὑγιάναι. μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπέθανεν εἰκότως· ἔμελλε γὰρ ἀποθῆσθαι τὸ βάρος καὶ τὰς ἀλγηδῶνας μετὰ τοῦς

ἑπτὰ μῆνας. τὸ δὲ καλὸν παιδάριον ἦν ὁ θάνατος, ὅστις αἰρετώτερος ἦν διὰ τὸ ἄπονον τοῦ νοσώδους καὶ ταλαιπώρου βίου.

Ἔδοξέ τις ἑαυτὸν περαίνειν, ἀνὴρ οὐκ ἄσημος καὶ τελῶν μεγάλων μισθωτῆς. εἰς τοσοῦτο περιστάσεως ἦλθεν, ὥστε δι' ἀπορίαν τε καὶ χρεῶν συνέχειαν ἑαυτὸν ἐξαγαγεῖν τοῦ βίου εἰκότως· ἦν γὰρ αὐτῷ τοσαύτη ἑτέρου σώματος ἐρημία καὶ ἀναλωμάτων ἀπορία [κατ' ὄναρ], ὥστε τὴν ὄρεξιν <εἰς> ἑαυτὸν ἐπιστρέψαι [ἢ διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄλλο σῶμα ᾧ ἂν ἐχρήσατο ἢ διὰ τὸ μῆτε βαίνειν δύνασθαι μῆτε ἀναλίσκειν ἔχειν].

Ἔδοξέ τις τὸν δακτύλιον αὐτοῦ, ᾧ πάντα κατεσημαίνετο, ἐκβαλεῖν, εἶτα ζητῶν καταλαβεῖν τὸν ἐν αὐτῷ λίθον κατεαγμένον εἰς πολλά, ὥστε ἄχρηστον εἶναι. διέπεσεν αὐτῷ πάντα τὰ πράγματα ἡμερῶν πέντε καὶ πεντήκοντα.

Ἔδοξέ τις ἐπικύψας πονηρὸν ὄζοντας τοὺς περὶ τὸν [ἀρχαῖον] ὀμφαλὸν τόπους καταλαβεῖν. φάρμακον θανάσιμον ἐκὼν ἔπιεν οὐχ ὑπομένων περιστάσιν ἀνάγκη τε χρεῶν· φόβῳ γὰρ τοῦ μὴ τὰ ἀναγκαῖα καὶ ἀπόκρυφα αὐτοῦ ἐξοζήσῃ καὶ ἐγνώσθῃ παρὰ τὸ δέον καὶ ἐκαύθη θάπτον καὶ ἀπέθανεν.

Ἔδοξέ τις λαμπάδας ἀπὸ τῆς ἐστίας τῆς ἔνδον παρ' αὐτῷ μὴ δύνασθαι ἀνάψαι καὶ ἀπὸ τοῦ οὐρανίου ἀνάψαι <πυρός>. ἐσταυρώθη καὶ [κατὰ] τοῦτον τὸν τρόπον τῷ οὐρανίῳ πυρὶ ἐθάλαπετο.

Ἔδοξέ τις ἀδελφὴν ἔχων πλουσίαν ἄμα καὶ νοσοῦσαν πρὸ τῆς οἰκίας τῆς ἀδελφῆς συκὴν πεφυκέναι καὶ ἀπ' αὐτῆς δρεπόμενος σῦκα μέλανα τὸν ἀριθμὸν ἑπτὰ ἐσθῆειν. ἀπέθανεν ἡ ἀδελφὴ ἐπὶ κληρονόμῳ τῷ ἰδόντι τὸν ὄνειρον ἑπτὰ ἡμέρας ἐπιζήσασα. φανεροὶ οἱ λόγοι.

Ἔδοξέ τις ὑπὸ <τοῦ> στρατηγοῦ τῆς ἑαυτοῦ πόλεως ἐκβάλλεσθαι [τῶν οἰκείων καὶ] τοῦ γυμνασίου. τοῦτον ὁ πατὴρ ἐξέβαλε τῆς οἰκίας· ὃν γὰρ ἔχει λόγον ἐν τῇ πόλει στρατηγός, τὸν αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ πατήρ.

Ἔδοξέ τις γυνὴ ἐν τῷ δεξιῷ μαζῷ ὀφθαλμὸν ἔχειν. υἱὸς ἦν αὐτῇ ἀγαπητός, ὃν οὐκ εἰς μακρὰν ἐκόψατο. ᾧ γὰρ

λόγω ὁ δόξας ποτὲ ἐν τῷ δεξιῷ ὤμῳ ὀφθαλμὸν ἔχειν ἐξέβαλε τὸν ἀδελφόν (τρόπον γάρ τινα ἔλεγεν αὐτῷ τὸ ὄναρ 'βλέπε τὸν ὄμιον, αὐτῷ τούτῳ πρόσεχε τῷ ὤμῳ'), τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ ἡ γυνὴ οὐ τὸν μαζὸν ἀλλὰ τὸν εὐκίοντα τῷ μαζῷ υἱὸν ἀπώλεσεν.

Ἔδοξέ τις τὴν ἑαυτοῦ κόπρον σὺν ἄρτῳ ἐσθίειν καὶ ἡδεσθαι. παρανομήσας ἐκκληρονόμησεν ἀνέγκλητος διὰ τὸ ἡδεσθαι, οὐκ ἀνυπονόητος δὲ διὰ τὴν κόπρον· εἰκὸς γὰρ ἦν αἰσχύνῃς αὐτῷ τὸ κέρδος πλήρες εἶναι.

Ἔδοξέ τις δύο θυγατέρας ἔχων παρθένους τὴν μὲν προτέραν ἔχειν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν χρυσεάν Ἀφροδίτην πεπεδημένην, τὴν δ' ἑτέραν ἀμπέλου στέλεχος πεφυκός. τούτων ἡ μὲν πρότερα ἐγήματο, ἡ δὲ ἑτέρα ἀπέθανεν· ἡ γὰρ Ἀφροδίτη γάμου καὶ παιδοποιίας ἦν σύμβολον κατὰ τὸ Ὀμηρικὸν 'ἀλλὰ σύ γ' ἡμερόντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο,' καὶ τὸ πολυτελεῆς τῆς ὕλης τὸ τερπνὸν τοῦ γάμου ἐσήμαινεν, ἄλλως τε καὶ κατάλληλος τῇ Ἀφροδίτῃ ὁ χρυσός [ὄν ἐπεπέδητο]. αἱ δὲ πέδαι τὸ ἀδιάλυτον τοῦ γάμου ἐσήμαινον· ἡ δὲ ἄμπελος θανάτου σημεῖον ἦν τοῦ περὶ τὴν ἑτέραν ἐσομένου διὰ τὸ γῆθεν φύεσθαι (εἰς γῆν δὲ καὶ τὰ σώματα ἀναλύεται) καὶ ὅτι ἐν τῷ ἀκμαιοτάτῳ τῆς ὥρας τοῦ καρποῦ στερίσκεται ἡ ἄμπελος.

Ἔδοξέ τις ἐκ τῶν σαρκῶν ἐκδύνειν ὥσπερ ὄφις ἐκ τοῦ γήρωσ. τῇ ὑστεραίᾳ ἀπέθανε· καὶ γὰρ ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα καταλιπεῖν μέλλουσα τοιαύτας παρείχετο φαντασίας.

Ἔδοξέ τις [κατ' ὄναρ] ἐν Ἰσθμῷ γινόμενος τὸν ἴδιον υἱὸν ζητεῖν. ἀπώλετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ διὰ τὸν μῦθον τὸν Μελικέρτειον.

Ἔδοξέ τις τρεῖς ἔχων υἱοὺς ὑπὸ τῶν δύο κατακοπεῖς ἐσθίεσθαι, ἐπιστάντα τε τὸν νεώτερον πρὸς γε τοὺς ἄλλους χαλεπαίνειν καὶ λυπεῖσθαι καὶ μυσσαττόμενον λέγειν 'ἐγὼ τοῦ πατρὸς οὐ μὴ φάγω.' συνέβη τὸν νεώτερον υἱὸν αὐτοῦ ἀποθανεῖν· μόνος γὰρ οὐκ ἔμελλεν ἐσθίειν οὐ τῶν σαρκῶν ἀλλὰ τῆς ὑπάρξεως, πρότερος τοῦ πατρὸς ἀποθανῶν καὶ μὴ κληρονομήσας. οἱ δὲ ἕτεροι οἱ φαγόντες διά-

δοχοὶ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς ἐγένοντο.

Ἔδοξέ τις τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἀνδρὸς ἀποσπᾶσθαι καὶ ἄλλῳ δίδοσθαι γαμηθησομένην. συνέβη τὸν ιδόντα ἀποθανεῖν· ὁ μὲν γὰρ πατὴρ εἰκότως ἐσήμαινε τὸν [διὰ τὸ δαιμονῶν γε] δαίμονα τὸν τοῦ ζῆν αἴτιον τῷ ιδόντι, ἡ δὲ ἀδελφὴ τὸν αὐτὸν ἔχουσα λόγον τῇ ψυχῇ ἀποσπασμένη τοῦ ἀνδρὸς τοῦ σώματος ἔμελλεν ἀποσπασθῆσθαι ὑπὸ τοῦ δαίμονος καὶ ἐν ἄλλαις ἔσεσθαι διατριβαῖς καὶ ἡθεσιν, ὥσπερ ὑπολαμβάνουσιν ἄνθρωποι τῶν καμόντων τὰς ψυχὰς ἀπαλλαγείσας τῶν σωμάτων ἐν ἄλλαις γίνεσθαι διατριβαῖς.

Ἔδοξέ τις ἀθλητὴς ἐν γαστρὶ ἔχειν καὶ δύο μέλανα θηλυκὰ βρέφη τεκεῖν. τυφλὸς ἐγένετο, καὶ αἱ κόραι αὐτοῦ προέπεσον καὶ ἐγένοντο μέλαιναί.

Ἔδοξέ τις ἀνὴρ παγκρατιαστῆς πρὸς ἀγῶνα τετοκέσθαι καὶ τὸ ἑαυτοῦ βρέφος τιθηνεῖσθαι. ἐλείφθη ἐκείνον τὸν ἀγῶνα καὶ τοῦ λοιποῦ κατέλυσε τὴν ἀθλησιν· οὐ γὰρ ἀνδρὸς ἔργα ἀλλὰ γυναικὸς ὑπομένειν ἐδόκει.

Ἔδοξέ τις ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς πάλιν τίκεσθαι. ἀπὸ ξένης ἀνακομισθεὶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ κατέλαβε τὴν μητέρα νοσοῦσαν καὶ ἐκκληρονόμησε. τοῦτο ἦν τὸ ὑπ' αὐτῆς γεννᾶσθαι, τὸ ἐκ πενίας εἰς εὐπορίαν καταστῆναι ὑπὸ τῆς μητρὸς· καὶ γὰρ ἔτυχεν ἐν πολλῇ ἐνδείᾳ καὶ πενίᾳ ὢν.

Ἔδοξέ τις τὸ γένειον τὸ ἑαυτοῦ καίεσθαι λαμπρῷ καὶ καθαρῷ πυρὶ. τούτου ὁ υἱὸς ἐγένετο διάσημος καὶ λαμπρὸς ἐν μαντικῇ. οὐ μὴν ἐπὶ πολλὸν συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἀλλ' ὑπὸ περιστάσεως τινος χωρὶς ἀλλήλων ἐγένοντο· ἐπίσημον γὰρ αὐτοῦ ἐποίει τὸν υἱὸν τὸ καιόμενον γένειον· ὁ γὰρ παῖς πατρὸς κόσμος, ὥσπερ ὁ πῶγων προσώπου· ἐπειδὴ δὲ τὸ πῦρ μειοῦν πέφυκε πᾶσαν ὕλην, οὐ παρέμεινεν αὐτῷ ὁ παῖς, ἐχωρίσθη δέ, οὐκ ἀποθανῶν διὰ τὸ ἄνευ καπνοῦ τὸ πῦρ λάμπειν.

Ἀνὴρ παγκρατιαστῆς Ὀλύμπια μέλλων ἀγωνίζεσθαι πάλιν ἅμα καὶ παγκράτιον ἔδοξεν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ χρυσᾶς γεγονέναι. οὐδέτερον τῶν στεφάνων ἦρατο· ἔμελλε γὰρ ὥσπερ χρυσείαις ταῖς χερσὶν ἀργαῖς καὶ ἀκινήτοις χρῆσεσθαι.

Ἔδοξέ τις μεταμορφωθείς ἀρκτόχειρ γεγονέναι. καταδικασθεὶς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἐθηριομάχησε <καὶ> προσδεθεὶς ξύλῳ ἐβρώθη ὑπὸ ἄρκτου [τοῦτο γὰρ καὶ τῇ χειρὶ συμβαίνει]. ἐπειδὴν γὰρ φωλεύη ἡ ἄρκτος, τῷ στόματι ἐμβαλοῦσα τὴν χεῖρα ὡσπερ ἐσθίουσα ἀπομυζᾷ καὶ τρέφεται.

Ἔδοξέ τις ἐπὶ ξένης διάγων κατὰ πρεσβείαν [κατ' ὄναρ] εἰς τὴν οἰκίαν ἀποστραφῆναι, εἶτα παραστάσαν αὐτῷ τὴν γυναῖκα λέγειν 'Μοῦσα ἢ μικρὰ ἀπέθανεν.' ἐπεστάλη αὐτῷ ὑπὸ τῆς γυναικὸς ὅτι ὁ νεώτατος αὐτοῦ τῶν παίδων ἀπέθανεν· ἡδὺς γὰρ ὁ παῖς ἦν καὶ ποθεινὸς ὡς αἱ Μοῦσαι.

Ἔδοξέ τις ἀκούειν τινὸς τὸ βάκτρον αὐτοῦ κατεάχθαι. ἐνόσησε καὶ παρελύθη· τὸ ἔρεισμα γὰρ τοῦ σώματος ἐδηλοῦτο ὑπὸ τοῦ βάκτρον, τοῦτ' ἔστιν ἡ ῥώμη καὶ εὐεξία τοῦ σώματος.

Ὁ αὐτὸς ἀνιώμενος καὶ δυσφορῶν ἐπὶ τῇ παραλύσει χρονιωτέρα γινομένη ἔδοξε τὸ βάκτρον αὐτοῦ κατεάχθαι. αὐτίκα μάλα ἀνερώσθη· οὐκέτι γὰρ [αὐτῷ] ἔμελλε δεῆσειν ἐρείσματος [ἐπειδὴ ἔμελλεν αὐτῷ τὸ λοιπὸν χρῆσθαι εἰς πορίαν].

Ἔδοξέ τις ἀδελφὸν ἔχων ἀποδημοῦντα ἐπιστεῖλαντα ἐκάστοτε ὡς ἐλευσόμενον τυφλὸν γενόμενον αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν παρῆναι. ἀπέθανεν ὁ ἰδὼν τὸν ὄνειρον εἰκότως, ἐπειδὴ οὐχ οἴος τε ἦν αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς θεάσασθαι.

Ἔδοξέ τις γυνὴ τὴν ἐμπλέκουσαν αὐτὴν θεράπαιναν τὴν εἰκόνα αὐτῆς, ἣν εἶχεν ἐπὶ πίνακι γεγραμμένην, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῆς χρῆσασθαι παρ' αὐτῆς ὡς εἰς πομπὴν παρελευσομένην. αὐτίκα ἡ θεράπαινα τὸν τε ἄνδρα ἀπέστησεν αὐτῆς ὑποδιαβάλλουσα καὶ ζημιῶν καὶ πομπειῶν ἐγένετο αὐτῇ αἰτία.

Ἔδοξέ τις τὸν ἕτερον τῶν ὤμων ἰδεῖν βουλόμενος μὴ δύνασθαι. μονόφθαλμος ἐγένετο καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κατ' ἐκεῖνον τὸν ὤμον ὀφθαλμὸν οὐκ ἔχων [ιδεῖν] οὐδὲ τὸν ὤμον ἰδεῖν ἠδύνατο.

Δρομεὺς ἐν Ὀλυμπία παίδων στάδιον ἐστεφανωμένος μέλλων ἕτερον ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι ἔδοξεν ἐν τῷ Ὀλυμ-

πικῷ στεφάνῳ ὡσπερ ἐν λεκάνῃ τοὺς πόδας νίπτεσθαι. ἐλείφθη ἐκεῖνον τὸν ἀγῶνα καὶ ἀδόξως ** τοῦ σταδίου· κατήσχυνε γὰρ τὸν πρότερον στέφανον.

Ἔδοξέ τις ἐπὶ βοὸς μέλανος ὀχεῖσθαι, τὸν δὲ βοῦν ἄκοντα φέρειν αὐτὸν ** ἢ ἄλλο τι κακὸν ἐργάσασθαι. ἔτυχε πλέων καὶ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐν κινδύνῳ ἐγένετο μεγάλῳ καὶ οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ναυαγίῳ περιπεσὼν τῆς νεῶς ἀπολλυμένης μόλις ἐσώθη. ὡς δὲ εἰκόασιν ναῦς τε καὶ βοῦς ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ εἴρηται μοι.

Ἔδοξέ τις ἀετὸν τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ τοῖς ὄνουσιν ἀνακείραντα φέρειν διὰ τῆς πόλεως εἰς τὸ θέατρον ὄχλου ὃν πλήρες καὶ ἐπιδεικνύειν τοῖς θεαταῖς. ὄντι αὐτῷ ἄ παιδι ἐπὶ τούτῳ τῷ ὄνειρῳ ἐγένετο παῖς διάσημος καὶ λαμπρὸς ἐν τῇ πόλει· ὁ μὲν γὰρ ἀετὸς τὸ ἔτος ἐσήμαινεν, ἐν ᾧ ἔμελλεν αὐτῷ ὁ παῖς τεχθῆναι, τὰ δὲ σπλάγχνα τὸν παῖδα (οὕτω γὰρ καὶ τὸν παῖδα καλεῖν ἔθος ἐστίν), ἡ δὲ φορὰ ἢ εἰς τὸ θέατρον τὸ λαμπρὸν καὶ ἐπίσημον τοῦ παιδὸς ἐσήμαινεν.

Ἔδοξέ τις ἐπὶ μάκρας [τῆς λεγομένης καρδόπου] μεστῆς αἵματος ἀνθρωπίνου βασταζόμενος φέρεσθαι ὑπὸ τινῶν καὶ ἐσθίειν πεπηγὸς τὸ αἷμα, εἶτα συναντήσασαν αὐτῷ τὴν μητέρα λέγειν 'ὦ τέκνον, ἄτιμόν με ἐποίησας.' ἔπειτα δὲ ἀποθεμένων αὐτὸν τῶν φερόντων [αὐτὸν] οἴκαδε ἀφίχθαι ἐδόκει. ἀπεγράψατο εἰς μονομάχους καὶ πολλοῖς ἔτεσιν ἐπύκτευεν ἀπότομον πυγμῆν· τό τε γὰρ ἀνθρώπινον αἷμα ἐσθίειν τὴν ἀπὸ αἵματος ἀνθρωπίνου ὠμῆν τε καὶ ἀνόσιον ἐσήμαινεν αὐτοῦ τροφήν, καὶ ἡ τῆς μητρὸς φωνὴ τὴν ἀτιμίαν τοῦ βίου προεμαντεύετο, καὶ τὸν ἀεὶ καὶ συνεχῶς γινόμενον κίνδυνον ἐσήμαινε τὸ ἐπὶ τῆς μάκρας φέρεσθαι· τὰ γὰρ ἐκεῖ τιθέμενα πάντως δαπανᾶται. καὶ τυχὸν ἂν ἀπέθανεν <ἐν> τοῖς μονομάχοις, εἰ μὴ κατατεθεὶς εἰς τὸν οἶκον ἦλθε τὸν ἑαυτοῦ· ὄψε γὰρ σπυρσάντων τινῶν αὐτῷ ἀφείθη τῶν μονομάχων.

Ἔδοξέ τις οὐρανόθεν πεσὸν ἀκόντιον τρῶσαι αὐτὸν εἰς τὸν ἕτερον πόδα. οὗτος ὑπὸ ὄψεως δηχθεὶς τοῦ λεγομένου ἀκοντίου εἰς τὸν πόδα ἐκεῖνον σφακελίσας ἀπέθανεν.

Ἔδοξέ τις ὑπὸ ζυγὸν ἀχθεὶς ἅμα τῷ ἀδελφῷ πάλαι τεθνε-

ᾧτι ζευχθεὶς ὑπὸ τῆς μητρὸς ὥσπερ τι ὑποζύγιον ἐλαύνεσθαι τῆς μητρὸς ἠνιοχούσης. ἦλθε παρὰ τὴν μητέρα κάμνων καὶ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ὁμοῦ τῷ ἀδελφῷ, καὶ ταύτην τὴν συνωρίδα ἔξευξεν ἀθλίως ἢ μήτηρ.

Ἔδοξέ τις ὑπὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ξίφει πληγεὶς εἰς τὴν γαστέρα ἀποθανεῖν. τούτῳ ἀπόστημα ἐγένετο κατὰ τῆς γαστρὸς καὶ ἴασατο αὐτὸν ὁ Ἀσκληπιὸς τομῇ χρησάμενος.

Ἔδοξέ τις τὸ ἑαυτοῦ αἰδοῖον ἄρτω καὶ τυρῷ ψωμίζειν ὥσπερ τι ζῶον. κακῶς ἀπέθανε· δέον γὰρ προσφέρειν τῷ στόματι τὰς τροφὰς τῷ αἰδοίῳ προσέφερεν, ὥσπερ αἰνισσόμενος οὐκ ἔχειν πρόσωπον οὐδὲ στόμα.

Ἔδοξε γυνὴ ἐκ τοῦ στήθους αὐτῆς ἐκπεφυκέναι πυρῶν στάχους καὶ εἰς τὴν φύσιν αὐτῆς ἐπικλωμένους πάλιν καταδύεσθαι. αὕτη κατὰ περίστασιν ἀγνοοῦσα τῷ ἑαυτῆς παιδί ἐμίγη, ἔπειτα ἑαυτὴν τε διεχρήσατο καὶ πονηρῶς ἀπέθανε· οἱ μὲν γὰρ στάχους τὸν παῖδα ἐσήμαινον, ἢ δὲ εἰς τὴν φύσιν αὐτῆς κατάδυσις τὴν μίξιν, τὸν δὲ ἐπ' αὐτῇ μόρον ἐσήμαινε ἐκπεφυκότα τὰ σπέρματα ἀπὸ τοῦ σώματος αὐτῆς, διὰ τὸ γῆθεν καὶ μὴ ἀπὸ τῶν σωμάτων ἐκφύεσθαι.

Ἔδοξέ τις ἐν τῷ χιτῶνι τῷ ἰδίῳ κόρεις πάνυ πολλοὺς καὶ μεγάλους εὐρῶν μυσάττεσθαι καὶ βουλόμενος ἀπορίπτειν αὐτοὺς μὴ δύνασθαι. τῇ ὑστεραίᾳ μαθὼν ὅτι ἡ γυνὴ αὐτοῦ μοιχεύεται, ἠνιάθη μὲν, οὐκ ἀπηλλάγη δὲ αὐτῆς διὰ τι γενόμενον ἐμπόδιον· ἐσήμαινε γὰρ αὐτῷ ὁ χιτῶν τὴν περιπλεκομένην αὐτῷ γυναῖκα καὶ οἱ κόρεις τὴν αἰσχύνην. ἐπειδὴ δὲ οὐχ οἷός τε ἦν βουλόμενος ἀφελεῖν αὐτούς, οὐδὲ τῆς γυναικὸς βουλόμενος ἀπαλλαγῆναι ἠδυνήθη.

Ἔδοξέ τις τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ ἄχρις ἄκρας τῆς κορώνης τετριχῶσθαι καὶ λάσιον εἶναι πυκνῶν πάνυ τριχῶν αἰφνίδιον φυεισῶν. ἀποπεφασμένος κίναϊδος ἐγένετο πάση μὲν ἀκολάστῳ χαρισάμενος ἠδονῇ [θηλυδρίας τε καὶ ἀνδρόγυνος ὦν], μόνῳ δὲ τῷ αἰδοίῳ κατὰ νόμον ἀνδρῶν μὴ χρώμενος. τοιγαροῦν οὕτως ἄργον ἦν αὐτῷ τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὡς διὰ τὸ μὴ τρίβεσθαι πρὸς ἕτερον σῶμα καὶ τρίχας ἐκφύσαι.

Ἔδοξέ τις λέγειν αὐτῷ τινα 'θύσον τῷ Ἀσκληπιῷ.' τῇ

ὑστεραίᾳ μεγάλη συμφορᾶ ἐχρήσατο· κατηνέχθη γὰρ ἀπὸ ὀχλήματος περιστρεφθέντος καὶ συνετρίβη τὴν χεῖρα τὴν δεξιάν, καὶ τοῦτο ἦν ἄρα, ὅπερ ἐσήμαινε <αὐτῷ τὸ ὄναρ>, δεῖν φυλάττεσθαι καὶ θύειν ἀποτρόπαια τῷ θεῷ.

Ἔδοξέ τις κάτοπτρον ἔχειν κουρέως ἐστὸς ἐν τῇ πλατεῖᾳ πλησίον ἀγορᾶς καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τὸ κατοπτρίζεσθαι. ἐπὶ δὲ τούτοις συγχωρηθὲν αὐτῷ κατ-

οπτρίσατο καὶ εἶδε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ πᾶσαν μεστὴν σπίλων. ἦν ἔρωσ ἐταίρας αὐτῷ, ἦν οὐδενὸς συγχωροῦντος αὐτῷ βία λαβὼν ἔσχε καὶ παῖς ἐγένετο αὐτοῖς ἐπίμωμος οὐ διὰ τὸ γένος μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ διάστροφος ἦν τοὺς ὀφθαλμούς. τὸ δὲ κάτοπτρον τοῦ κουρέως κοινὴν ἐσήμαινε τὴν γυναῖκα καὶ παντὶ προκειμένην, ἣτις οὐκ εὐμαρῶς ἐχρήσατο τῷ μοιχῷ· ἐκώλυε γὰρ ἂν ἀγαγέσθαι τὴν ἄνθρωπον. ἐπεὶ δὲ εἶδε τὴν ἑαυτοῦ εἰκόνα, ἐγένετο παῖς αὐτῷ τὰ <μὲν> ἄλλα ὅμοιος, οὐκ ἄμωμος δέ, ὅτι καὶ σπίλους εἶχεν.

Ἔδοξέ τις ἐν τῷ πρωκτῷ στόμα ἔχειν καὶ ὀδόντας μεγάλους καὶ καλοὺς καὶ φωνὴν ῥήσσειν δι' αὐτοῦ καὶ ἐσθίειν δι' αὐτοῦ καὶ ὅσα τῷ στόματι πράσσεται, πάντα ὅμοια ἔχειν. ὑπὸ προπετείας λόγων ἔφυγε τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἀπελασθεῖς. ἐὼ λέγειν τὰς αἰτίας· εἰκότα γὰρ καὶ εὐλογα ἦν τὰ συμβάντα.

Ἔδοξέ τις ἐν Ῥώμῃ διάγων περὶ τὴν πόλιν ἵπτασθαι πλησίον τῶν κεράμων καὶ ἀγάλλεσθαι μὲν ἐπὶ τῇ εὐπτησίᾳ, θαυμάζεσθαι δὲ πρὸς πάντων τῶν θεωμένων, ὑπὸ δὲ πόνου τινὸς καὶ ὀδαξησμοῦ τῆς καρδίας παύσασθαι ἵπτάμενος καὶ ὑπ' αἰδοῦς ἀποκρύπτεσθαι. θαυμάσιος ἀνὴρ καὶ διαφέρων μάντις [ἦν] καὶ ἐπίσημος ἐν τῇ πόλει διατρίψας ἐπορίσατο πολλὰ σὺν τῷ καὶ θαυμάζεσθαι. οὐ μὴν ἀπάνατό γε τῆς μαντικῆς οὐδὲ τοῦ πορισμοῦ· ἡ γὰρ γυνὴ αὐτὸν καταπροδοῦσα ἀπέστερξεν, ὥστε ὑπ' αἰδοῦς μεταναστῆναι.

Ἔδοξέ τις ἵπτασθαι μέλλων ὑπὸ τινος τῶν φίλων κεκωλῦσθαι τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ κατασχεθεῖς (ὄνομα δὲ τῷ φίλῳ Ἰούλιος), ἔμελλε δὲ τῆς Ῥώμης ἀπαναστήσεσθαι. καὶ δὴ παρεσκευάσατο μὲν τὰ πρὸς τὴν

ἀποδημίαν, ἄρτι δὲ τοῦ Ἰουλίου λεγομένου μηνὸς ἐν-
στάντος ὑπὸ περιστάσεως ἐκωλύθη καὶ κατέμεινεν. οὐ
μὴν ἢ καταμονὴ εἰς τέλος ἐγένετο, ὅτι φίλος ἦν ὁ κατα-
σχών.

Ἔδοξέ τις ἀνὴρ νοσῶν εἰς Διὸς ἐλθὼν ἱερὸν πυνθάνε-
σθαι τοῦ θεοῦ φωνῇ χρησάμενος ταύτη ῥάων ἔσομαι;
ζήσω; καὶ ὁ Ζεὺς εἶπε μὲν πρὸς αὐτὸν οὐδέν, ἐπένευσε δὲ
τῇ κεφαλῇ. εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀπέθανε καὶ μάλα εἰκότως·
εἰς γῆν γὰρ ἔβλεπε νεύων κάτω ὁ θεός. [ὅτι δὲ μὴ ἀλόγως
ἀπέβη ἐπιστεύσαμεν ἀπὸ ἑτέρου.]

Νοσοῦσα γυνὴ ἔδοξεν ἐπερῆσθαι τὴν Ἀφροδίτην [ἄναρ]
εἰ ζήσειε, καὶ ἡ θεὸς ἀνένευσε, καὶ οὐδὲν ἦττον ἔζησεν ἢ
γυνή· τὸ γὰρ ἐναντίον σχῆμα τῷ πρὶν σωτήριον ἦν [εἰς
οὐρανὸν βλέπουσα].

Ἔδοξε γυνὴ τέκνων γλιχομένη δίφρους ὄραν λοχείους
[οἷς πρὸς τὸ τεκεῖν χρῶνται αἱ γυναῖκες] ἐπτὰ τῇ θαλάσσει
ἐπιπλέοντας. κτεῖν μὲν αὐτῇ συνέβη, μήτηρ δὲ οὐκ ἐγένε-
το, ἀλλ' οἱ ἐπτὰ οὐς ἔτεκε παῖδες ἀπέθανον πρὸ ὥρας
ἔτι ἐν σπαργάνοις.

Ἔδοξέ τις μεταμορφωθείς δένδρον γενέσθαι παμμέγε-
θες δικροῦν, καὶ τὸ μὲν ἕτερον μέρος εἶναι λεύκη τὸ δὲ
ἕτερον πίτυν· ἔπειτα τῇ μὲν λεύκῃ παντοδαποὺς ὄρνιθας
ἐφιζάνειν τῇ δὲ πίτυν □ λάρους καὶ αἰθυίας καὶ ὅσα ἄλλα
<ἐστὶ> θαλάσσια ὄρνεα. ἐγένοντο αὐτῷ παῖδες δύο, ὧν ὁ
μὲν ἕτερος ἤθλησε διὰ τὴν λεύκην καὶ περινοστώδων παντο-
δαπῶν ἀνθρώπων καὶ μὴ ὁμοφύλων ἠνέσχετο, ὁ δὲ ἕτερος
καίπερ ὦν γεωργοῦ παῖς ναύκληρος ἐγένετο καὶ τῶν οὐκ
ἀσήμως πλευσάντων. αὐτὸς δὲ ὁ ἰδὼν τὸν ὄνειρον μακρο-
γῆρος καὶ λιπαρῶς κατεβίωσεν.

Ἔδοξέ τις παῖδα παγκρατιαστὴν εἰς Ὀλύμπια ἀναγαγὼν
καταδεδικάσθαι τὴν ἐπὶ θανάτῳ τὸν παῖδα σφαγησόμε-
νον δῆθεν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διός, αὐτὸς δὲ κατολοφυρά-
μενος καὶ πολλὰ ἰκετεύσας παρητήσατο μὴ ἀποθανεῖν
τὸν παῖδα. ἐνεκρίθη ὁ παῖς καὶ ἠγωνίσαστο καὶ ἐν ἐλπίδι
μεγάλῃ τοῦ νικᾶν γενόμενος ἐλείφθη εἰκότως· οὔτε γὰρ
ἐν τελευτῇ ἐγένετο, τοῦτ' ἐστὶν ἐν συμπεράσματι τοῦ
νικᾶν, οὔτε μὴν δημοσίως ἔτυχε τιμῆς· ὡς γὰρ εἰκὸς οἱ

προθύμενοι δημοσίᾳ μεγάλων τιμῶν ἀξιοῦνται, κατὰ
ταῦτα δὲ καὶ οἱ Ὀλυμπιονίκαί.

Ἔδοξέ τις εἰς Ὀλύμπια ἀναγαγὼν παῖδα παλαιστὴν
πρὸς τῶν Ἑλλανοδικῶν ἀποσφαγέντα τὸν παῖδα τῷ στα-
δίῳ ἐντεθάφθαι. ἐγένετο ὁ παῖς Ὀλυμπιονίκης εἰκότως·
καὶ γὰρ ἐπιγραφῆς ἀκόλουθόν ἐστι τὸν ἀποθανόντα· τυ-
χεῖν ὡς καὶ τὸν Ὀλυμπιονίκην καὶ μακάριον λέγεσθαι.

Ἔδοξέ τις λέγειν αὐτῷ τινα ἀποθανεῖν μὲν μὴ φοβοῦ,
ζῆν δὲ οὐ δύνασαι· τυφλὸς ἐγένετο ὀρθῶς καὶ κατὰ λόγον
ἀποβάντος αὐτῷ τοῦ τοιοῦτου· οὐκ ἐτεθήκει μὲν γὰρ
παρ' ὄσον ἔζη, οὐκ ἔζη δὲ παρ' ὄσον οὐκ ἔβλεπε τὸ φῶς.

Δρομεὺς μέλλων ἱερὸν ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι ἔδοξε κερά-
μιον ἔχων ἐπὶ κρήνην ἀφίχθαι ἀρυσόμενος ὕδωρ. καὶ ἕως
ἀφικνεῖτο ἐπὶ τὴν κρήνην, ἔρρεε τὸ ὕδωρ· ἄρτι δὲ προσ-
ιόντος αὐτοῦ καὶ βουλομένου λαβεῖν ἐπαύσατο ῥέον.
ἐπεὶ δὲ διαλιπὼν πάλιν προσῆι, πάλιν ὁμοίως ῥέον ἄρτι
προσιόντος ἐπαύσατο, καὶ τρίτον ὁμοίως. τέλος δὲ καὶ
παντελῶς ἐξέλειπεν, ὥστε ὀργισθέντα ῥήξαι τε καὶ κατ-
εάξει τὸ κεράμιον. δραμῶν ἕξ ἴσης ἄλλω καίπερ οὔσης
ρόπῆς τινος κατ' αὐτὸν πλείονος πάλιν ἠναγκάσθη δρα-
μεῖν. καὶ δεύτερον συνελὼν τῷ ἀνταγωνιστῇ τὰ τέρματα
τρίτον ἔδραμε καὶ πολλῆς γενομένης τῆς κατ' αὐτὸν
ρόπῆς ἀφηρέθη τοῦ στεφάνου· ἔτυχε γὰρ σπεύδων τῷ
ἀνταγωνιστῇ ὁ τὸν ἀγῶνα ἐπιτελῶν. παρῆν δὲ εἰκάζειν
τὴν μὲν κρήνην τῷ ἀγῶνι, τὸν δὲ ὄχετον τῷ ἀγωνοθέτῃ,
τὸ δὲ ὕδωρ τῷ στεφάνῳ, τὸ δὲ κεράμιον τῇ ἀσκήσει καὶ
τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ὕδατος διὰ τὸν οὐ παρέχοντα ὄχετον τῇ

ἀποτυχίᾳ τοῦ στεφάνου διὰ τὸν κατασπεύδοντα ἀγωνο-
θέτην, τὴν δὲ ματαιὰν ἀσκησιν τῇ τοῦ κεραμίου κατάξει.

Δρομεὺς μέλλων ἀγωνίζεσθαι ἱερὸν ἀγῶνα ἔδοξεν
ὄχετον ὕδατος ἔμπλεων κόπρου καὶ βορβόρου λαβὼν κό-
ρηθρον ἐκκαθαίρειν καὶ καταπλύνειν ὕδατι πολλῷ, ὅπως
εὔρουν τε καὶ καθαρὸν ἀποδείξειε. τῇ ὑστεραία κλυστήρα
προσθέμενος καὶ ὑπεξαγαγὼν τῆς ἑαυτοῦ γαστρὸς <τὰ>
σκύβαλα, καίπερ ἐγγὺς ὦν τοῦ ἀγῶνος, εὔπους τε καὶ
κούφος γενόμενος ἐστεφανώθη.

Ἔδοξέ τις γυνὴ τὸν ἑαυτῆς ἔραστὴν χοιρείαν αὐτῇ κεφαλὴν δωρεῖσθαι. ἐμίσησε τὸν ἔραστὴν καὶ κατέλιπεν αὐτόν· ἀναφρόδιτος γὰρ ὁ χοῖρος.

Ἔδοξέ τις κύκλιος ἀγλήτης τὰ πέλματα τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἠύλοκοπήσθαι. κατέλυσε καὶ ἐπαύσατο αὐλῶν τε καὶ ἀγωνιζόμενος, καὶ οὕτως ἀργοῖς ἐχρήσατο τοῖς ποσὶν ὥσπερ ἠύλοκοπημένοις οὐκέτι βαίνων ἐν τῷ κατὰ σκηνὴν ἔργῳ.

Ἔδοξέ τις τοὺς συμβιώτας καὶ φράτορας αὐτοῦ ἐπιστάντας αἰφνίδιον λέγειν αὐτῷ 'ὑπόδεξαι ἡμᾶς καὶ δεῖπνισον,' αὐτὸς δὲ λέγειν ὡς 'τὸν χαλκὸν οὐκ ἔχω οὐδ' ὅθεν ὑμᾶς ὑποδέξομαι,' ἔπειτα ἀπεληλακέναι αὐτούς. τῇ ὑστεραία περιπεσῶν ναυαγίῳ καὶ εἰς ἔσχατον ἐλθὼν κίνδυνον μόλις ἐσώθη, εἰκότως ἀποβάντος αὐτῷ καὶ κατὰ λόγον τοῦ ὄνειρου. ἔθος μὲν γὰρ τοῖς συμβιώταις καὶ εἰς τὰ τῶν ἀποθανόντων εἰσιέναι καὶ δεῖπνεῖν, ἡ δὲ ὑποδοχὴ λέγεται γενέσθαι ὑπὸ τοῦ ἀποθανόντος κατὰ τιμὴν τὴν ἐκ τῶν συμβιωτῶν εἰς τὸν ἀποθανόντα. ὁ δὲ οὐχ ὑποδεξάμενος αὐτούς εἰκότως τὸν κίνδυνον ἐσήμαινε. εἰ δὲ αὐτὸς οὐχ ὑπέστη τὴν ὑποδοχὴν, εἰκότως ἐσώθη· οἱ μὲν γὰρ ἐπιστάντες καὶ μύοντες αὐτῶν τὴν ὑποδοχὴν ὠθεῖτο. τὸ δὲ ναυάγιον, ὅτι κατὰ ἀπορίαν χρημάτων αὐτοὺς ἀπῆλασεν.

Ἔδοξέ τις ἄρτον ἀποβάπτων εἰς μέλι ἐσθίειν. ἐπὶ λόγους φιλοσοφικοὺς ὀρμήσας καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς σοφίαν ἐπορίσατο καὶ περιεβάλετο χρήματα πολλά· ἐσήμαινε γὰρ τὸ μέλι τὴν εὐέπειαν τῆς σοφίας, ὡς εἰκός, τὸν πορισμὸν δὲ ὁ ἄρτος.

Ἔδοξέ τις ἐκ τοῦ στήθους αὐτοῦ πεφυκέναι στάχυας πυρῶν, ἔπειτα προσελθόντα τινὰ ἀποσπάσαι τοὺς στάχυας ὡς οὐ πρόποντας αὐτῷ. ἔτυχον αὐτῷ παῖδες ὄντες δύο καὶ ἀπέθανον συμφορᾷ χρησάμενοι πονηρᾷ· ληστήριον γὰρ ἐπελθὼν οἰκοῦσιν αὐτοῖς τὸν ἀγρὸν διέφθειρεν αὐτούς. ἐσήμαινον γὰρ οἱ μὲν στάχυες τοὺς παῖδας [ἦν γὰρ ἄρρεν σπέρμα], ἡ δὲ ἀφαίρεσις τὴν ἀναίρεσιν τῶν παίδων.

Ἔδοξέ τις δοῦλος παρὰ τῆς δεσποίνης ῥὸν λαβεῖν ἐφθὸν καὶ τὸ μὲν λεπύριον ἀπορρῖψαι, τῷ δὲ ῥῷ καταχρῆσθαι. τούτου ἡ δέσποινα ἔτυχεν ἔγκυος οὔσα, ἔπειτα

ἐγέννησε παιδάριον. καὶ αὐτὴ μὲν ἀπέθανε, τὸ δὲ βρέφος λαβὼν ὁ ἰδὼν τὸν ὄνειρον ἀνεθρέψατο κελευσθεὶς πρὸς τοῦ ἀνδρὸς τῆς δεσποίνης. οὕτω τὸ μὲν περιέχον ἀπορρῖψιμον καὶ οὐδενὸς ἄξιον ἦν, τὸ δὲ περιεχόμενον ἀφορμὰς τροφῆς τῷ ἰδόντι παρέσχευ.

Ἔδοξέ τις γυνὴ τὸ τοῦ ἀνδρὸς αἰδοῖον ἀφηρημένον τοῦ λοιποῦ σώματος ἔχειν ἐν ταῖς χερσὶ καὶ ἐπιμελεῖσθαι αὐτοῦ καὶ πολλὴν ἔχειν πρόνοιαν ὅπως σώζοιτο. ἐγένετο αὐτῇ υἱὸς ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, ὃν ἀνεθρέψατο· τὸ γὰρ τοῦ ἀνδρὸς αἰδοῖον τοῦ παιδὸς ἦν σημεῖον· ἐξ αὐτοῦ γὰρ ὁ παῖς ἐγεγόνει. ἐπειδὴ δὲ ἀφηρέθη αὐτὸ τοῦ λοιποῦ σώματος, ἀναθρεψαμένη τὸν παῖδα τοῦ ἀνδρὸς ἀπηλλάγη.

Ἔδοξέ τις ὑπὸ τοῦ Ἄρεως [τοῦ θεοῦ] περαίνεσθαι. διάθεσις αὐτῷ ἐγένετο περὶ τὴν ἔδραν καὶ τὸν πόρον, καὶ ὡς οὐκ ἐδύνατο ἄλλω τινὶ τρόπῳ θεραπευθῆναι, τομῇ χρησάμενος ἐθεραπεύθη. ἐσήμαινε γὰρ <ὁ μὲν Ἄρης> τὸν σίδηρον, ὡς καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ τὸν σίδηρον Ἄρην καλούμεν μετωνυμικῶς· ἡ δὲ ἐπὶ τῇ συνουσίᾳ ἡδονὴ τὸ μὴ ἐπ' ὀλέθρῳ τὴν τομὴν γενέσθαι ἐδήλου.

Ἔδοξέ τις ἀργύριον οὐκ ἔχειν καὶ ἐπὶ τούτῳ λυπεῖσθαι. τούτον συνέβη ἀποπληξία περιπεσόντα ἀποθανεῖν εἰκότως· οὐ γὰρ ἦσαν αὐτῷ ἀφορμαὶ βιωτικά [καὶ οὐδὲ πόθεν ἂν ἀμείβηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν].

Ἔδοξέ τις νοσῶν τὸν στόμαχον καὶ συνταγῆς δεόμενος παρὰ τοῦ Ἀσκληπιοῦ [ἴναρ] εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ θεοῦ εἰσιέναι, καὶ τὸν θεὸν ἐκτείναντα τῆς δεξιᾶς ἑαυτοῦ χειρὸς τοὺς δακτύλους παρέχειν αὐτῷ ἐσθίειν. φοίνικας πέντε ἐσθίων ἐθεραπεύθη· καὶ γὰρ αἱ τοῦ φοίνικος βάλανοι αἱ σπουδαῖαι δάκτυλοι καλοῦνται.

Ἔδοξέ τις χρυσίον πολὺ τε καὶ λαμπρὸν κατὰ τῶν ὤμων φέρειν. τυφλὸς ἐγένετο διὰ τὴν λαμπηδόνα τὴν τοῦ χρυσοῦ· ὡς γὰρ εἰκός ἡμαῦρου τὴν ὄψιν τοῦ φοροῦντος.

Ἔδοξέ τις τρία αἰδοῖα ἔχειν. ἔτυχε δοῦλος ὢν καὶ ἡλευθερώθη καὶ τρία ἀντὶ ἐνόματος ἐκτήσατο, τὰ δύο ἐκ τοῦ ἐλευθερώσαντος προσλαβὼν.

Νοσῶν τις ἠῤῥατο τῷ Σαράπιδι, εἰ μέλλει σωθήσεσθαι, τὴν δεξιὰν αὐτῷ χεῖρα ἴναρ ἐπισείσαι, εἰ δὲ μή, τὴν ἀρι-

στεράν. καὶ δὴ ἔδοξεν εἰσιόντι αὐτῷ τὸ ἱερὸν τοῦ Σαράπιδος τὸν Κέρβερον τὴν χεῖρα [ἀφελόντα] τὴν δεξιὰν ἐπίσειειν αὐτῷ. τῇ ἐπιούσῃ ἀπέθανεν εἰκότως· ἀρθείσης γὰρ τῆς δεξιᾶς ἔτοιμος ἦν παραδέξασθαι αὐτὸν ὁ Κέρβερος, ὅσπερ ὄλεθρος εἶναι νενόμισται.

Ἔδοξέ τις ὑπὸ τοῦ Σαράπιδος εἰς τὸν κάλαθον τὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν κείμενον βεβλήσθαι. ἀπέθανεν· Πλούτων γὰρ ὁ θεὸς εἶναι νενόμισται.

Περὶ <τὸ> ὅσχεον μέλλων τις τέμνεσθαι ἠΰξατο τῷ Σαράπιδι περὶ τῆς τομῆς καὶ ἔδοξε λέγειν αὐτῷ τὸν θεὸν 'θαρρῶν τέμνου, θεραπευθήσῃ τεμνόμενος.' ἀπέθανεν· ἔμελλε γὰρ ὡσπερ θεραπευθεὶς ἄπονος ἔσεσθαι. εἰκὸς δὲ ἦν αὐτῷ χωρῆσαι τοῦτο, ἐπειδὴ μὴ Ὀλύμπιος ἢ αἰθέριος ὁ θεὸς ἀλλὰ χθόνιος.

Ἔδοξέ τις ἀθλητῆς τὰ αἰδοῖα ἀποτεμῶν καὶ ἅμα τὴν κεφαλὴν δήσας ἐστεφανῶσθαι. ἐγένετο ἱερονίκης καὶ οὐκ ἄδοξος· καὶ μέχρι ἄφθορος ἦν, λαμπρῶς καὶ ἐπιφανῶς τῇ ἀθλήσει ἐχρήσατο, χαρισάμενος δὲ ἀφροδισίοις ἀδόξως κατέλυσεν.